KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY

Call No 334 Acc. No 3049

Author തിരുനാവുക്കരശ് ടി.കെ

Title സഹകരണം: വിവിധ
മാനങ്ങൾ

967

സഹകരണം
വിവിധമണ്ഡലങ്ങളിൽ

GIFTED BY
RAJA RAMMOHUN ROY
LIBRARY FOUNDATION
110, JOKHPUR PARK
CALCUTTA-700068

(Malayalam)

Sahakaranam Vividha Mandalangalil

Study

By T. K. KUNHAYYAPPAN

First Published September 1970

PRINTED AT USHA PRINTERS, TRICHUR—3

Price Rs. 10.00

Copyright
T. K. Kunhayyappan

Published by the Author

Distributors
NATIONAL BOOK STALL
KOTTAYAM – TRIVANDRUM – ERNAKULAM – CANNANORE
TRICHUR – PALGHAT – QUILON – KOZHIKODE – ALLEPPEY

സഹകരണം വിവിധമണ്ഡലങ്ങളിൽ

(പഠനം)

ടി. കെ. കുഞ്ഞുകുട്ടൻ

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY
R
3049
KOTTAYAM.

വിതരണം

നാഷനൽ ബുക്ക് സ്റ്റാൾ

കോട്ടയം

വില ക. 10·00

ടി. കെ. കുഞ്ഞയ്യപ്പന്റെ കൃതികൾ

സഹകരണം വിവിധമണ്ഡലങ്ങളിൽ
സഹകരണം—സിദ്ധാന്തവും പ്രയോഗവും
സഹകരണം മറുനാട്ടുകളിൽ
വിദ്യാലയസ്മരണകൾ
നീഗ്രോസമുദായശില്പികൾ
കർമ്മധീരൻ
മിന്നൽപിണരുകൾ
സാറിന 44
അരിപ്രാവുകൾ

334
kan-S
E408

1-1000

ഉള്ളടക്കം

1. അവതാരിക.
2. മുഖവുര
3, ആമുഖം 13.
4. ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലം ബ്രിട്ടണിൽ i 32.
5. ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലം ബ്രിട്ടണിൽ ii 63.
6. ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലം ബ്രിട്ടനുപുറത്തു 116.
7. തൊഴിലിന്റെ മണ്ഡലം 157.
8. വ്യായാമണ്ഡലം 174.
9. ഏഷ്യൻരാജ്യങ്ങളിൽ 194.
10. തൊഴിൽക്കാക്കിടയിൽ 213.
11. കാഷ്കികാവശ്യങ്ങളും സഹകരണവും 243.
12. കാലിവിഭവങ്ങളും മാക്കറിങ്ങും 271.
13. മാക്കറിങ്ങും കാഷ്കികവിഭവങ്ങളും 311.
14. കാഷ്കികമണ്ഡലത്തിലെ കൂട്ടുപ്രവർത്തനം 343.
15. മീൻപിടുത്തക്കാരുടെ മണ്ഡലം 367.
16. വനവ്യവസായവും സഹകരണവും 391.
17. സേവനത്തിന്റെ മണ്ഡലം 396.
18. പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ സമന്വയനം 432.
19. സ്റ്റോറും സഹകരണപ്രസ്ഥാനവും 457.

അവതാരിക

ആയുഷ്കാലം മുഴുവൻ ഒരേ വിഷയത്തെക്കുറിച്ചുതന്നെ പഠിക്കുകയും, ചിന്തിക്കുകയും, പറയുകയും, എഴുതുകയും ചെയ്യുന്നവർ വളരെ ചുരുങ്ങും. അതിൽത്തന്നെ മേൽക്കുമേൽ പ്രയോഗജ്ഞാനം നേടി സ്വാഭിപ്രായധീരരായിത്തീരുന്നവരോ, അതിലും ചുരുങ്ങും. ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ പ്രണേതാവായ ശ്രീ. ടി. കെ. കുഞ്ഞയ്യപ്പൻ "അതിലും ചുരുങ്ങിയ" കൂട്ടത്തിലൊരാളാണ്. സഹകരണനീതിയാണ് അദ്ദേഹത്തിനേറ്റവും പഥ്യമായ വിഷയം. ആയുഷ്കാലം മുഴുവൻ താത്വികമായും, പ്രായോഗികമായും അതുമായിടപെട്ടുള്ള അദ്ദേഹം കേരളത്തിൽ ആ നീതിയുടെ ഒരു പ്രവാചകനായിത്തീർന്നിരിക്കുകയാണ്.

അദ്ദേഹവും ഞാനും എന്താണ്ടൊന്നിച്ചാണ് ജീവിതമാരംഭിച്ചതെന്നു പറയാം. സ്കൂൾവിദ്യാഭ്യാസം കഴിഞ്ഞതിനു ശേഷം കുറെക്കാലമദ്ദേഹം അധ്യാപകനായും മറ്റും കഴിച്ചുകൂട്ടി. പിന്നീടു് ആ ഇടുങ്ങിയ മണ്ഡലത്തിൽ ഒതുങ്ങിനില്ക്കാൻ കൂട്ടാക്കാതെ അദ്ദേഹം പൊതുജീവിതത്തിലേയ്ക്കു ചാടിവീണു. ജീവിതത്തിന്റെ സിംഹഭാഗവും ആ രംഗത്താണ് അദ്ദേഹം കഴിച്ചുകൂട്ടിയതു്. അതുയും നീണ്ട പൊതുജീവിതത്തിനിടയ്ക്കു യാതൊരിടതടവുമില്ലാതെ അദ്ദേഹം കൈകാര്യം ചെയ്തുപോന്ന ഒരു വിഷയമുണ്ടെങ്കിൽ അതു സഹകരണനീതിയാണ്. സ്വന്തനാട്ടിലും പരിസരങ്ങളിലുമായി ഒട്ടേറെ സഹകരണസംഘങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കുവാനും പ്രവർത്തിപ്പിക്കുവാനും മുൻകൈ എടുത്തിട്ടുണ്ടദ്ദേഹം. അതിനിടയ്ക്കദ്ദേഹം സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ലോകമൊട്ടുക്കുള്ള ചരിത്രവും, പല ഘട്ടങ്ങളിലായി ആ പ്രസ്ഥാനത്തിൽ വന്നിട്ടുള്ള മാറ്റങ്ങളും അന്വേഷിച്ചറി

ഞ്ഞു സഹകരണനീതിയെ പ്രാവർത്തികമാക്കുന്നതിൽ ഏതേതു പുതിയ നടപടിക്രമങ്ങളും വേണ്ടിവരുമെന്നു സ്വയം ചിന്തിച്ചുറയ്ക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഇതുയും ചെയ്തുപോന്നതിന്റെ ഫലമായിട്ടാണു് ശ്രീ. കുഞ്ഞയ്യപ്പൻ ഇതിനകം സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തെ സംബന്ധിച്ചു് ഒന്നിലധികം പുസ്തകങ്ങളും തയ്യാറാക്കി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചതു്. ആ പുസ്തകങ്ങളും കേരളത്തിലെ സഹകാരികൾക്കു, മറുപല പുസ്തകങ്ങളെക്കാളും, പ്രയോജനപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെന്നു തുറന്നു പറയാൻ ഞാൻ മടിക്കുന്നില്ല.

ശ്രീ. കുഞ്ഞയ്യപ്പന്റെ ഈ പുതിയ പുസ്തകം കുറേക്കൂടി കനപ്പെട്ട ഒന്നാണു്. കൃഷിയുടെയും വ്യവസായത്തിന്റെയും പല പല മണ്ഡലങ്ങളിലായി സഹകരണനീതിക്കിപ്പോൾ പ്രാബല്യം ഏറി ഏറി വരികയാണല്ലൊ. ഓരോ രാജ്യത്തു ഓരോ മണ്ഡലത്തിലാവും സഹകരണനീതി കൂടുതൽ വിജയിച്ചിരിക്കുക. യൂറോപ്യൻരാജ്യങ്ങളിലേയും, സോവിയറ്റു് യൂണിയനിലേയും സഹകരണമര്യാദയിലുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളിലേയ്ക്കു ചുഴിഞ്ഞിറങ്ങിനോക്കിയാൽ ഈ പരമാർത്ഥം ബോധ്യമാവും. ഇന്ത്യയിൽ ഈയിടെയായി മിക്കവാറും എല്ലാ മണ്ഡലങ്ങളിലും സഹകരണനീതിയെ പരീക്ഷിച്ചുനോക്കാനുള്ള ശ്രമമുണ്ടു്. അതെത്രകണ്ടു വിജയിക്കുമെന്നറിഞ്ഞുകൂടാ. എന്നായാലും വിവിധമണ്ഡലങ്ങളിലായി സഹകരണനീതിക്കുണ്ടായിട്ടുള്ള വളർച്ചയും തളർച്ചയുമെല്ലാം സൂക്ഷിച്ചുപഠിച്ചു വിലയിരുത്തിക്കാട്ടുന്ന ഒന്നാണു് ശ്രീ. കുഞ്ഞയ്യപ്പന്റെ ഈ പുതിയ പുസ്തകം. സഹകരണനീതിയുടെ പ്രാരംഭദശതൊട്ടു നാനാരാജ്യങ്ങളിലായി അതിനുണ്ടായിട്ടുള്ള സ്വാധീനശക്തിയെ സംബന്ധിച്ചു കിട്ടാവുന്നേടത്തോളം വിവരങ്ങളും മുഴുവൻ തേടിപ്പിടിച്ചു് ഈ പുസ്തകത്തിലുപയോഗപ്പെടുത്തുവാൻ ശ്രീ. കുഞ്ഞയ്യപ്പൻ ശ്രമപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. എത്രയോ കൊല്ലമായി പുസ്തകങ്ങളിലൂടെയും, പത്രങ്ങ

ളിലൂടെയും, പലവക റിപ്പോർട്ടുകളിലൂടെയും സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തെ അനുധാവനം ചെയ്തതിന്റെ ഫലമായിട്ടാണു് അദ്ദേഹത്തിനിത്രയുമാധികാരികമായ ഒരു ഗ്രന്ഥം രചിക്കാൻ കഴിഞ്ഞതു്. ഭാരിച്ച ഈ കൃത്യം നിറവേറ്റുന്നതിൽ അദ്ദേഹം കാണിച്ചിട്ടുള്ള താല്പര്യത്തെയും, പ്രയത്നശീലത്തെയുമൊക്കെ ഉള്ളഴിഞ്ഞഭിനന്ദിച്ചു, ഈ വിലയേറിയ ഗ്രന്ഥം നാടൊട്ടുക്കു പ്രചരിപ്പിക്കുവാൻ കേരളത്തിലെ സഹകാരികളും മുന്നോട്ടു വരുമെന്നാണെന്റെ വിശ്വാസം.

കേരളത്തിലേ സ്കൂളുകളിലും വായനശാലകളിലും സഹകരണനീതിയെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളും സംഭരിച്ചുവെയ്ക്കുന്നതു് ഏതാണ്ടടിയന്തിരമായ ഒരു കാര്യമായി തീർന്നിട്ടുണ്ടിപ്പോൾ. ഗവണ്മെണ്ടും, ആ സ്ഥാപനങ്ങളും കുറഞ്ഞൊന്നു മനസ്സിരുത്തിയാൽ മതി, ശ്രീ. കുഞ്ഞയ്യപ്പന്റെ ഈ പുസ്തകം വേണ്ടുവോളം പ്രചരിച്ചുകൊള്ളും. അധികൃതന്മാരുടെ ശ്രദ്ധയെ ഞാനീയവസരത്തിൽ അതിലേയ്ക്കു ക്ഷണിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.

(Sd)

ജോസഫ് മുണ്ടശ്ശേരി.

മുഖവുര

സഹകരണം സംബന്ധിച്ച ഇതിന്റെ കർത്താവെഴുതിയ മൂന്നാമത്തെ പുസ്തകമാണിതു. ഇതിനു മുമ്പിറങ്ങിയ, "സഹകരണം–സിദ്ധാന്തവും പ്രയോഗവും," "സഹകരണം മറുനാട്ടുകളിൽ" (കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമിയുടെ സഹായത്തോടെ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചതു) എന്നീ രണ്ടു പുസ്തകങ്ങൾക്കും അഭിജ്ഞവൃത്തങ്ങളിൽനിന്നഭിനന്ദനം ലഭിക്കുകയുണ്ടായി. അതുകൊണ്ടു ഇതും പുറത്തിറക്കുവാൻ ഇതിന്റെ കർത്താവു ധൈര്യപ്പെട്ടതു. അഭിനന്ദനാനുഗ്രഹങ്ങൾക്കു, അവയുടെ ദാതാക്കളോടു ഇതിന്റെ കർത്താവിനു അകമഴിഞ്ഞ നന്ദിയുണ്ടു്.

ഭാഷയിൽ സഹകരണം സംബന്ധിച്ച പുസ്തകങ്ങൾ അംഗുലീപരിമിതമാണു. വിഷയത്തിലവഗാഹമുള്ളവരും, രചനയ്ക്കുശേഷിയുള്ളവരും ഇല്ലാഞ്ഞിട്ടല്ല, പുസ്തകമെഴുതി പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതു ചേതക്കെച്ചവടമാകയാൽ അതിനു മുതിരാത്തതാണു. സഹകരണം അധികരിച്ചു ഒരു പുസ്തകമെഴുതി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചാൽ, ഉല്പാദനച്ചെലവെങ്കിലും വസൂലാകാൻ വർഷങ്ങളോളം കാത്തിരിക്കേണ്ട അവസ്ഥയാണുള്ളതു്. ആയിരക്കണക്കിനു സഹകരണസംഘങ്ങളും, പതിനായിരക്കണക്കിനു സഹകരണപ്രവർത്തകരും ഉണ്ടായിരുന്നിട്ടും അങ്ങനെ വരുന്നതു വിധി വിപര്യയമെന്നേ പറയേണ്ടൂ. സഹകരണ വിഷയകമായി ഗ്രന്ഥരചനയ്ക്കൊരുങ്ങുന്നവർക്കു അനുഭവമാകുന്ന ഈ ദുർഗതിയെക്കുറിച്ചോർക്കണം, ഇവിടുത്തെ ബഹുസഹസ്രം സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളും അവയിലെ പ്രവർത്തകരും എന്നഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു.

ഈ പുസ്തകത്തിന്റെ രചനയ്ക്കായി ഇതിന്റെ കർത്താവിനു Co-op^{N}: in India & abroad (*S. S. Talmaki*), A Century of Co-op^{N}: (*G.D.H. Kole*)The Coop. Movement(*Dr. John Mathai*), Consumers' Co-op^{N}: in Soviet Union, The world Co-op. Movement (*Miss Margaret Digby*), Co-op^{N}: in India (*Do*) എന്നീ ഗ്രന്ഥങ്ങളും, റിസർവു ബാങ്ക് ഓഫ് ഇന്ത്യയുടെ ചില പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളും, ഇന്ത്യാഗവണ്മെണ്ടിന്റെ അഡ്മിനിസ്ട്രേഷൻ റിപ്പോർട്ടുകളും സഹായകമായിരുന്നിട്ടുണ്ട്. വിഷയക്രമീകരണത്തിൽ മിസ്. ഡിഗ്ബിയോടാണു കടപ്പാട്. സാവർണ്യകികമായി സഹകരണത്തിന്റെ പ്രസരണവും പ്രവർത്തനവും സംബന്ധിച്ചു ഒരേകദേശജ്ഞാനമെങ്കിലും നൽകാൻ ഉപകരിക്കും, ഈ പുസ്തകം എന്ന വിശ്വാസമാണു ഇതിന്റെ കർത്താവിനു.

പുസ്തകം പ്രസിദ്ധീകരണത്തിനു തയ്യാറാക്കിവെച്ചിട്ടു കൊല്ലം രണ്ടു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. പ്രസിദ്ധീകരണം സാമ്പത്തിക പരാധീനതമൂലം നീണ്ടുപോയി. ശ്രീനാരായണ ഭക്തോത്തംസ കോൺട്രാക്ടർ ശ്രീ. എം പി. മൂത്തേടത്തിന്റെ കാരുണ്യം കൊണ്ടാണ് ഇപ്പോഴെങ്കിലും പ്രകാശനം സാദ്ധ്യമാകുന്നതു.

പുസ്തകം പരിശോധിച്ചു തിരുത്തലുകളും നിർദ്ദേശിക്കുകയും വിലയേറിയ ഒരവതാരിക ചാർത്തി അലങ്കരിക്കുകയും ചെയ്ത ശ്രീ. ജോസഫ് മുണ്ടശ്ശേരിയോടും, പ്രസിദ്ധീകരണത്തിനു പണം നൽകി സഹായിച്ച ശ്രീ. മൂത്തേടത്തിനോടും ഇതിന്റെ കർത്താവിനുള്ള കടപ്പാടുകളും അളവറ്റതാണു.

ആമുഖം.

പുരാതനാശയം.

ജീവിതവ്യാപാരത്തിൽ പരസ്പരം സഹായിക്കുക എന്ന ആശയം അതിപുരാതനമാണു്. കഷ്ടകാലത്തു പണ്ടുമുതൽക്കേ കൊയ്ത്തുകാലത്തെങ്കിലും കൂട്ടുചേർന്നു പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നു. പല കുടുംബങ്ങളും ചേർന്നു് ആടുമാടുകളെ മേയ്ക്കാൻ തങ്ങളിൽനിന്നൊരുവനെ നിയോഗിക്കുന്ന പതിവും സ്വീകരിച്ചിരുന്നു. ഒരു പടിക്കൂടി പുരോഗമിച്ച ഒരു രൂപം മെസോപൊട്ടേമിയയിലും ഹോളണ്ടിലും മറ്റും നിലവിലിരുന്നതായി കാണുന്നുണ്ടു്. കൃഷിക്കായി ജലം സംഭരിക്കലും, കൃഷിയിൽനിന്നും ജലം ഒഴിച്ചുകളയലും കർഷകർക്കാവശ്യമാണു്. ചാലും ചിറയും ആവശ്യമുള്ള കാര്യങ്ങളാണു രണ്ടും. നിർമാണവും അറ്റകുറ്റംപോക്കലും സംരക്ഷണവും രണ്ടിന്നും വേണ്ടിവരും. അതൊക്കെ പരസ്പരം സഹായിച്ചും കൂട്ടുചേർന്നും നടത്തുന്ന ഒരേർപ്പാടായി അവിടെ നിലവിൽവന്നു. പലകാലത്തും പല രാജ്യത്തും കൊലപാതകങ്ങൾക്കുപോലും കാരണമായിരുന്നിട്ടുള്ളതും കാരണമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതുമാണു്, പ്രേമത്തെപ്പോലെതന്നെ, ജലസേചനപ്രശ്നവും, ജലനിർഗ്ഗമനപ്രശ്നവും. പരിഷ്കൃതരാജ്യങ്ങളിൽ ഇന്നു് അതു് ഒരുവിധം പരിഹൃതമായിരിക്കുക

യാണ്. സഹകരണപ്രവർത്തനംകൊണ്ടാണ് അതു സാധിച്ചിരിക്കുന്നതു്. സഹകരണത്തിന്റെ പ്രാഗ്രൂപമാണ്, പണ്ടും, ഗ്രാമീണരെ ഒന്നിപ്പിച്ചുനിർത്തിയിരുന്നതു്. സ്ലാവുരാജ്യങ്ങളിൽ നടപ്പിലിരുന്ന മീർ (Mir), സദ്രുഗ (Zadruga) തുടങ്ങിയ പ്രസ്ഥാനങ്ങളും ഉദാഹരിക്കാവുന്നവയാണ്. ഒരു ഗ്രാമത്തിലെ ജനങ്ങളും, അഥവാ ഏതാനും ഗ്രാമങ്ങളും ഒരുമിച്ചുചേർന്നു കൂട്ടായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഒരുതരം സാമൂഹ്യസാമ്പത്തികയൂണിറ്റുകളാണ് മീറും, സദ്രുഗയും.

കൂടുതൽ തെളിഞ്ഞ വ്യാപാരപരതയോടെ പ്രവർത്തിക്കുന്ന എർപ്പാടുകളും പണ്ടുണ്ടായിരുന്നു. വേനലായാൽ കന്നുകാലികളെ ആൽപ്സ്പർവ്വതസാനുക്കളിലേയ്ക്കു മേയ്ക്കാൻ കൊണ്ടുപോകേണ്ടതു ഫ്രാൻസിലെയും, സ്വിറ്റ്സർലണ്ടിലെയും നാട്ടിൻപുറത്തുകാക്കാവശ്യമായിരുന്നു. പാൽ വാങ്ങുന്നവർക്കെല്ലാം പശുക്കളോടൊപ്പം മല കയറുക സാധ്യമല്ല. അവർക്കു പാൽ ലഭിക്കണം. കാലിയുടമസ്ഥർക്ക് അവരുടെ പാൽ വിറ്റഴിയുകയും വേണം. പശുവിനെ കറന്ന പാൽ നാട്ടിൻപുറത്തെത്തിക്കാം. പക്ഷേ ഓരോ കർഷകനും ദിവസവും തന്റെ പശുവിനെ കറന്നു പാൽ നാട്ടിൽ എത്തിക്കുക, നടക്കുന്ന കാര്യമല്ല. എല്ലാവരുടെ പാലുകളും ഒന്നിച്ചു സംഭരിച്ചു നാട്ടിൻപുറത്തെത്തിക്കാമെങ്കിൽ ആ പ്രശ്നത്തിനു പരിഹാരമാകും. എന്നാൽ നാട്ടിൻപുറത്തെത്തുംമുമ്പു കേടാകുന്നതിനോ? ഇന്നത്തെപ്പോലെ ഗതിവേഗമുള്ള വാഹനങ്ങളും അന്നില്ലായിരുന്നു. അതിനും അവർ പരിഹാരം കണ്ടു. പാൽ, കട്ടിയാക്കി സൂക്ഷിക്കുക; കട്ടിയാക്കൽ കറന്നു് ആറുമുമ്പു നടക്കണം. ഈയാവശ്യത്തിൽനിന്നും സൗകര്യത്തിനുവേണ്ടി, ഗ്രാമം തിരിച്ചു പശുക്കളെ കറക്കുകയും, കിട്ടിയ പാൽ ഒന്നിച്ചു കട്ടിയാക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരേർപ്പാട്

മധ്യശതകങ്ങളിൽ അവിടെ നടപ്പിൽ വന്നു. വേനൽ കഴിഞ്ഞാൽ പാൽക്കട്ടി വിറ്റു കിട്ടിയ പണവും, ശേഷിക്കുന്ന പാൽക്കട്ടിയും കറവപശുക്കളുടെ എണ്ണം നോക്കി അവർ തങ്ങളിൽ വിഭജിച്ചെടുത്തു.

നഗരപ്രദേശങ്ങളിൽ സഹകരണപ്രവർത്തനത്തിനു പൗരാണികടുഷ്ടാന്തങ്ങളും അത്ര സുലഭമല്ല. ശവസംസ്കാരക്ലബ്ബുകളും, മ്യൂച്വൽ ഇൻഷ്വറൻസ് സംഘങ്ങളും, പണിയാളർ (worker's) ഗിൽഡുകളും തുടങ്ങി ചില പ്രസ്ഥാനങ്ങളും ഗ്രീക്കു—റോമാ സാമ്രാജ്യങ്ങളുടെകാലത്തു നഗരപ്രദേശങ്ങളിൽ നടപ്പിലിരുന്നതായി പരാമർശിക്കപ്പെട്ടുകാണുന്നുണ്ട്. നഗര (അർബൻ) സഹകരണത്തിനു ഉദാഹരിക്കപ്പെടാവുന്ന മറെറാന്നു റഷ്യൻ ആർടെൽസ് (artels) ആണ്. അടുത്തകാലംവരെ നിലനിന്നിരുന്ന റഷ്യൻ ആർടെൽസ്. ഇവയ്ക്കൊക്കെ ടെയിഡ്യൂണിയനുകളോടല്ല അർവാചീനസഹകരണരൂപത്തോടാണ് സാദൃശ്യമധികം. ജനങ്ങളും, പ്രാചീനകാലംമുതൽക്കേ, വിനോദത്തിനും, കാര്യത്തിനും സ്ഥിരമായി സംഘടിച്ചുനിന്നു പ്രവർത്തിച്ചുപോന്നിരുന്നു എന്നു കാണിക്കുവാൻ ഇത്രയുമിവിടെ എടുത്തു പറഞ്ഞതാണ്.

പ്രാചീനതയുടെ തുടർച്ചയല്ല.

എന്നാൽ ഇന്നത്തെ സഹകരണം, ആശയത്തിലല്ലാതെ, ഈ പ്രാചീനരൂപങ്ങളുടെ തുടർച്ചയാണെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. സാമ്പത്തികപ്രവർത്തനങ്ങളും ലഗാനറ വ്യക്തിമത്സരത്തിന്റെ പിടിയിൽ അമരുകയും, പരസ്പരസഹായവും, വ്യക്തികളുടെ കടമകളും, അവകാശങ്ങളും വ്യക്തമാക്കുന്ന ക്രമീകൃതസാമ്പത്തി

കപ്പവത്തനാശയം അത്യന്തം ദുർബലമാകയും ചെയ്ത ഒരു കാലഘട്ടമുണ്ട്. ആ കാലഘട്ടത്തിലാണ് ആധുനികസഹകരണാശയത്തിന്റെ ആവിർഭാവം. നാടുവിട്ട് സഞ്ചരിക്കാനുള്ള താല്പര്യം, കോളനികൾ സ്ഥാപിക്കൽ, പരമൂഷണം, പണം സംഭരിച്ചീട്ടംകൂട്ടൽ, മനുഷ്യയത്നവും വിഭവങ്ങളും കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന സങ്കേതങ്ങളുടെ വികസനം, ഒക്കെ ചേർന്ന നിലവിലിരുന്ന സാമ്പത്തിക ക്രമത്തിന്റെ ചട്ടക്കൂടിനു താങ്ങാനാവാത്ത ഘർമ്മസമ്മർദ്ദം ഉളവാക്കി. ചട്ടക്കൂടുപൊട്ടി നവമായൊരു ചൈതന്യം ഉരുകിയൊലിച്ചു നാലുപാടും പാഞ്ഞു. വ്യവസായത്തിന്റെയും കൃഷിയുടെയും രംഗങ്ങളിൽ വിപ്ലവമായി. മനുഷ്യന്റെ ജീവിതബന്ധങ്ങളിൽ മാറ്റങ്ങളോട് മാറ്റങ്ങളായി.

പുതുമയുടെ പിറവി

അതിദ്രുതം, ആമൂലാഗ്രം, മാറ്റം വരുമ്പോൾ അതു ഒരുപാടാളുകൾക്കു കഠിനമായ യാതനയനുഭവിയായെന്നുവരും. തിരുമുറിച്ചു നീന്താൻ കഴിവില്ലാത്തവർ തളരാതെ തരമില്ല. പതിനെട്ടാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ അന്ത്യപാദത്തിലും പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആദ്യപാദത്തിലും സാമൂഹ്യ-സാമ്പത്തിക-സാങ്കേതിക മണ്ഡലങ്ങളിൽ സംഭവിച്ച മാറ്റങ്ങൾ സമ്പത്ത്സംവർദ്ധകങ്ങളായിരുന്നു. കാഷ്ഠികോല്പാദനവും കാലിസമ്പത്തും വർദ്ധിച്ചു. ഉപഭോഗപദാർത്ഥങ്ങളുടെ ഉല്പാദനം അഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ടു. ജീവിത സൗകര്യങ്ങൾ വികസിതമായി. എല്ലാം പരക്കെ അനുഭവമായോ? ഇല്ല. ജനകോടികൾ, പുംസ്ത്രീഭേദമെന്യേ, നിസ്സാരകൂലിക്കായി, കരിയും പൊടിയും നിറഞ്ഞ ഫാക്ടറികൾക്കകത്തു, രാവുപകൽ ക്ലേശിച്ചു പണിയെടുക്കേണ്ടിവന്നു. അഴുക്കുനിറഞ്ഞ, തിരക്കേറിയ കോണുകളിൽ ഇരുളടഞ്ഞ ചെറുകൂരകൾക്കുള്ളിൽ കഴിഞ്ഞുകൂടേണ്ടിവന്നു.

വയർ നിറച്ചുണ്ണുവാൻ അവക്കു കഴിഞ്ഞില്ല. അക്രമവില ഭക്ഷ ണസാധനങ്ങൾക്കു്. അതും മായം കലരാതെ ലഭിക്കയില്ലെ ന്നു വന്നു കൂടി. പ്രയത്നശേഷി നിസ്സാര പ്രതിഫലത്തിനു വിൽ ക്കാനവർ നിർബന്ധിക്കപ്പെട്ടു. കർഷകർ പഴകി പുളിച്ച സമ്പ്രദായത്തിൽ പഴഞ്ചൻ കൃഷിയായുധങ്ങളുപയോഗിച്ചു് കൃഷി ചെയ്ത നാശത്തിലേയ്ക്കാഴ്ന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. പൊരുതിമുട്ടി രണ്ടും കല്പിച്ച കടൽതാണ്ടി പുറത്തുപോയവർ പോലും കപ്പൽ കമ്പ നികളുടെ മത്സരമഭിമുഖീകരിച്ചു ചിറകറ്റവശരായിചമഞ്ഞു.

മാർഗ്ഗം പലതു

എല്ലാവിഭാഗത്തിനും, ഒന്നിച്ചല്ലെങ്കിലും, തോന്നാതിരുന്നില്ല, ദുരിതങ്ങൾ ലഘൂകരിക്കുകയും, ക്രമത്തിലെങ്കിലും പരിഹരിക്കു കയും ചെയ്യണമെന്നു്. പിൽക്കാലത്തംഗീകരിക്കപ്പെട്ട സഹകര ണം മാത്രമായിരുന്നില്ല അവരതിനു കണ്ട മാർഗ്ഗം. വ്യാവസാ യിക തൊഴിലാളികൾ—ഒരു പരിധി വരെ കാർഷിക തൊഴി ലാളികളും—നീണ്ട നടത്തിയ യാതനാപൂർണ്ണങ്ങളായ സമരങ്ങളിലൂ ടെ വളർത്തിയെടുത്ത ടെയിഡ്യൂണിയൻ പ്രസ്ഥാനം ഫലപ്രദ മായൊരു മാർഗ്ഗമായിരുന്നു. മുതലാളിത്ത സാമ്പത്തിക വ്യവ സ്ഥിതിയുടെ ചട്ടക്കൂടുപൊളിക്കുവാൻ സാദ്ധ്യമായില്ലെങ്കിലും ടെ യിഡ്യൂണിയൻ പ്രസ്ഥാനത്തെകൊണ്ടു, കൂടുതലവകാശങ്ങൾ കാലാ ന്തരത്തിൽ നേടിയെടുക്കുവാനും, വ്യവസായമണ്ഡലത്തിൽ തൊ ഴിലാളികൾക്കു നിലയും വിലയും വർദ്ധിപ്പിക്കുവാനും, കൂടുതൽ സ്വാതന്ത്ര്യം സ്ഥാപിക്കുവാനും കഴിഞ്ഞു.

ഒരു വിഭാഗത്തിന്റെ ശ്രമം തിരിഞ്ഞതു രാഷ്ട്രീയമണ്ഡ ലത്തിൽ കടന്നു് വോട്ടാവകാശം സമ്പാദിക്കുവാനും, സ്വാവകാശ സ്ഥാപനത്തിനും, സ്വതാൽപര്യസംരക്ഷണത്തിനുമുതകുന്ന നി

യമനിർമ്മാണം സാധിക്കുവാനും ആണ്. മറെറാരു വിഭാഗം വൈരാഗികളായി മാറി. അദ്ധ്യാത്മജീവിത്തിലേക്കുതിരിഞ്ഞു. അലൗകിക സൗഖ്യങ്ങളും ലക്ഷ്യമാക്കിയായിഅവരുടെ പ്രയത്നങ്ങളും മുഴുവൻ.

സഹകരണത്തിൻെറ ഉത്ഭവം.

പുതിയൊരു സാമൂഹ്യക്രമം സ്വപ്നംകണ്ടു ജീവിച്ചിരുന്ന ചിലരുണ്ട്. അവർ തങ്ങളുടെ സ്വപ്നങ്ങളും യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളാക്കാൻ യത്നിച്ചു. മറെറാരു വിഭാഗമുണ്ട്, തങ്ങളഭിമുഖീകരിക്കേണ്ടിവന്ന പ്രശ്നങ്ങൾക്കു പരിഹാരം കാണാൻ പ്രായോഗികപരിപാടികളാവിഷ്കരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കാൻ ശ്രമിച്ചവർ. ഈ രണ്ടു വഴികളിലൂടെയും കൂടിയാണ് സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിൻെറ ഉത്ഭവം. രണ്ടും ഒരേ കേന്ദ്രത്തിൽനിന്നു് ഉറന്നതല്ല. ഒന്നിനെ വിട്ടു മറെറാന്നു് എന്ന നിലയിൽ വേർപെട്ടുനിന്നു പ്രവർത്തിച്ചു നീങ്ങിയതുമല്ല. ഒന്നിനൊന്നു പൂരകമായിനിന്നു പ്രവർത്തിച്ചു നീങ്ങിയതാണു്.

സമഷ്ടിയുടെ ആശയം.

സമത്വസുന്ദരമായ ഒരു സാമൂഹ്യക്രമം എന്ന ആശയം അത്ര പുത്തനൊന്നുമല്ല. അതിൻെറ ഉറവിടം കാണുവാൻ ചരിത്രത്തിൻെറ താളുകൾ മറിച്ചു മറിച്ചു നാം പ്ലാറേറാവിനടുക്കൽവരെയെങ്കിലും പോകേണ്ടിവരും. പ്ലാറേറാ വിഭാവനംചെയ്തതു രാഷ്ട്രീയവും, നിയമപരവും, സാമ്പത്തികവുമായി തികവുറ ഒരു മുഴുസ്റ്റേറ്റിനെയാണു്. ആ ആശയമാണു് പിൽക്കാലത്തു സോഷ്യലിസമായി രൂപപ്പെട്ടതു്. സ്റ്റേററിനകത്തുതന്നെ ആളുകൾ ഗ്രൂപ്പു

ചേർന്നു, മത്സരം വെടിഞ്ഞു പരസ്പരമൈത്രിയിൽ സഹകരണാത്മകമായ ജീവിതം നയിക്കുക എന്ന ആശയം മധ്യശതകത്തിലെ ആശ്രമജീവിതത്തിൽനിന്നുരുതിരിഞ്ഞതാകാം. പ്രത്യേകിച്ചും ബെനിഡിക്റൈൻസമൂഹങ്ങളിൽനിന്നു. കൃഷിയായിരുന്നു ആ സമൂഹങ്ങളുടെ ജീവിതത്തിനടിത്തറ. അന്നത്തെ സാമ്പത്തികക്രമത്തിനു് അടിസ്ഥാനമായി നിന്ന കരകൗശലവ്യവസായങ്ങളും, അവരെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം, കൃഷിക്കു പൂരകങ്ങളായിരുന്നു. എന്നാൽ ഒന്നുണ്ടു്, അവരുടെ ജീവിതം സാധാരണത്തിൽ പെടുത്തികൂടാ. നിത്യബ്രഹ്മചര്യവും, ആശ്രമജീവിതത്തിലെ അയവാറ അച്ചടക്കനിയമങ്ങളും മാനവജീവിതത്തിനു പൊതുവെ നിയാമകമായിക്കൂടല്ലോ. സാധാരണകുടുംബങ്ങളും ചേർന്നുണ്ടാകുന്ന മനുഷ്യസമുദായത്തിന്റെ സാമ്പത്തികജീവിതമുൾക്കൊള്ളുന്ന ഒരാശയസംഹിതയ്ക്കായി കാലം പിന്നെയും പിന്നിടേണ്ടിവന്നു. പ്രോട്ടസ്റ്റന്റ് ഇംഗ്ലണ്ടാണു് അങ്ങനെയൊരാശയത്തിനു് ആദ്യമായി രൂപംനല്കിയതു്. വ്യാവസായികമണ്ഡലത്തിലുണ്ടായ പരിവർത്തനവും പുരോഗതിയും, വിദൂരരാജ്യങ്ങളുമായുണ്ടായ സമ്പർക്കം, രാഷ്ട്രീയത്തിലും മതകാര്യങ്ങളിലും നവംനവങ്ങളായ ആശയങ്ങളുടെ നരച്ചുപൊങ്ങൽ ഇവയൊക്കെ ചേർന്നു് അക്കാര്യത്തിനു സഹായകമായി നിന്നിട്ടുണ്ടു്.

രണ്ടു പ്രാചീനാചാര്യന്മാർ.

ഇംഗ്ലണ്ടിൽ താമസിച്ചിരുന്ന പി. സി. പ്ലോക്കു്ബൊയ് (P. C. Plockboy) എന്ന ഒരു ഡച്ചുകാരൻ, കർഷകർ, കൈത്തൊഴിൽക്കാർ, നാവികത്തൊഴിലാളികൾ തുടങ്ങിയവർ തങ്ങളുടെ തൊഴിൽശേഷിയും ധനശേഷിയും സമാഹരിച്ചു സാമ്പത്തികസംഘങ്ങളുണ്ടാക്കി പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനൊരു പദ്ധതിയുണ്ടാ

ക്കി. അതൊരു ലഘുലേഖയായി 1659ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. വേണ്ടെന്നു തോന്നിയാൽ മൂലധനത്തിന്റെ ഓഹരി തിരിയെ വാങ്ങി ഒഴിഞ്ഞുപോകാനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം അതിൽ അനുവദിച്ചിരുന്നു. കാർഷികോൽപന്നങ്ങളും വ്യവസായഗ്രൂപ്പുമായി കൈമാറുക, ലാഭമുണ്ടായാൽ അംഗങ്ങളും തങ്ങളിൽ വിഭജിച്ചെടുക്കുക എന്നീ വ്യവസ്ഥകളും അതുൾക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഏതാനും കൊല്ലങ്ങൾ കഴിഞ്ഞു 1695-ൽ ജോൺ ബെല്ലേഴ്സ് (John Bellers) എന്ന കവാക്കർ പ്രയോജനകരങ്ങളായ വ്യവസായങ്ങളും, കൃഷിപ്രവർത്തനങ്ങളും ഉൾക്കൊള്ളുന്നൊരു വ്യവസായകോളേജിനു (College of all useful Trades and Husbundry) നിർദ്ദേശം വെച്ചു. ഉൽപാദകനെയും ഉപഭോക്താവിനെയും, കർഷകനെയും കൈത്തൊഴിൽക്കാരനെയും, തമ്മിൽ കൂട്ടിയിണക്കി ഒരുമിപ്പിച്ചുനിർത്തുന്ന ഒരു സംഘടനയായാണ് അദ്ദേഹം കോളേജിനെ കണ്ടിരുന്നതു്. പൊതുകമ്പോളത്തിലേയ്ക്കായിരുന്നു ഉൽപാദനത്തിനു നോട്ടം. ലാഭമുണ്ടായാൽ മൂലധനത്തിന്മേൽ പലിശ നല്കാൻ നീക്കണമെന്നും വ്യവസ്ഥചെയ്തിരുന്നു. അങ്ങനെ വ്യവസ്ഥചെയ്തതു മൂലധനം പുറത്തുനിന്നു പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടാകണം. സ്വയം സഹായവും, പരസ്പരസഹായവും, സ്വയം പ്രേരണ, ജനാധിപത്യവും സമത്വവും, ഉൽപാദകഉപഭോക്താക്കളെ തമ്മിൽ നേരിട്ടു ബന്ധപ്പെടുത്തൽ, ഇടത്തട്ടുകാരെ ഒഴിവാക്കൽ എന്നീ സഹകരണാശയങ്ങളുടെ തെളിവിത്തുകളും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന പദ്ധതികളാണിവയെന്നു കാണാം.

രണ്ടുപേർക്കും പ്രായോഗികതലത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠലഭിക്കാതെ പോയി. പ്ലോക്കു്ബൊായിയും കൂട്ടുകാരും അമേരിക്കയിൽകടന്നു് തങ്ങളുടെ ആശയങ്ങൾ മൂർത്തമാക്കാൻ ശ്രമിച്ചുനോക്കി. അതു് അവിടത്തെ ഗവണ്മെണ്ടിനെ പ്രകോപിപ്പിച്ചു. ശ്രമം അമർത്തപ്പെടുകയും ചെയ്തു. പതിനെട്ടാംനൂറ്റാണ്ടിന്റെ മൂന്നാം പാദ

ത്തിൽ സ്കോട്ട്ലന്റിലെ നെയ്ത്തുതൊഴിലാളികളും, ഛാത്താമിലേയും വൂംവിച്ചിലേയും ഡൊക്കുയാർഡുകളിലെ പടക്കോപ്പുനിർമ്മാണവ്യവസായത്തിലെ തൊഴിലാളികളും തങ്ങൾക്കിടയിൽ ഓട്ട്മീൽവിതരണം ചെയ്തിരുന്നതായോ, ഫ്ളവർമില്ലുകൾ നടത്തിയിരുന്നതായോ, പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നുണ്ട്. എന്നാലതേക്കുറിച്ചു വിശദവിവരങ്ങൾ ലഭിച്ചിട്ടില്ല. പതിനേഴാം നൂറ്റാണ്ടിൽ ജീവിച്ചിരുന്നതായി ഇവിടെ മുമ്പു പറഞ്ഞ രണ്ടാശയവാദികളുടെ പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ ഈ സംരംഭങ്ങൾക്കു പ്രചോദനം നല്കിയിരുന്നുവോ എന്നും അറിഞ്ഞുകൂടാ.

റോബർട്ട് ഓവൻ.

ബെല്ലേഴ്സിന്റെ ലേഖനങ്ങൾ എങ്ങനെയോ റോബർട്ട് ഓവന്റെ (1771–1858) കൈകളിലെത്തിച്ചേർന്നു. അദ്ദേഹമാണല്ലോ സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ആദിപിതാവായെണ്ണപ്പെടുന്നതു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലശേഷമേ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആശയാഭിലാഷങ്ങൾക്കു മൂർത്തത കൈവരികയുണ്ടായുള്ളൂ. സഹകരണാശയങ്ങളുടെ പ്രണേതാക്കൾ, ഇന്നു സംഘങ്ങളിൽ നാം കാണുന്ന അംഗങ്ങളുടേയോ, ഡയറക്ടർമാരുടേയോ, കൗണ്ടർ ജോലിക്കാരുടേയോ മട്ടുകാരായിരുന്നില്ല. വെയിൽസിൽ ഒരു ചെറുഷാപ്പുടമയുടെ മകനായി പിറന്ന റോബർട്ടോവൻ. ആദ്യകാലജീവിതം വിജയലാളിതമായിരുന്നു. ഒമ്പതാമത്തെ വയസ്സിൽ ലിങ്കൺഷയറിൽ ഒരു തുണിക്കച്ചവടക്കാരന്റെ കീഴിൽ വാണിജ്യപരിശീലനത്തിനായി ചേർന്നു. പതിനാലാമത്തെവയസ്സിൽ ലണ്ടൻ ബ്രിഡ്ജിൽ മറ്റൊരു ജൗളി കടക്കാരന്റെ അസിസ്റ്റന്റായി നിയമിയ്ക്കപ്പെട്ടു. പത്തൊമ്പതാം വയസ്സിൽ മാഞ്ചസ്റ്റർ കോട്ടൺ മില്ലിന്റെ മാനേജരും, ഇരുപത്തൊന്നാം വയസ്സിൽ സ്കോട്ട്ലൻറിൽ ഏതാനും

മില്ലുകളിൽ പങ്കുകാരനുമായിതീർന്നു. ഈ മില്ലുകളിലെ പങ്കാളിത്തം അദ്ദേഹത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ജീവിതത്തിൽ ഒരു വഴിത്തിരിവായിരുന്നു. സ്വന്തവിയർപ്പിൽനിന്നുൽക്കഷ്ടം നേടുന്നവരിൽ കാണാവുള്ള കാക്ഷ്യവും, കൃപണതയും അദ്ദേഹത്തെ തൊട്ടുതീണ്ടിയിരുന്നില്ല. ലോഹനിർമ്മിതങ്ങളായ നിർജ്ജീവ യന്ത്രങ്ങളെക്കുറിച്ചു കണക്കറ്റ ശ്രദ്ധ കാണിക്കുന്നു. രക്തമാസ്ഥിമാംസനിർമ്മിതങ്ങളായ ജീവനുള്ള യന്ത്രങ്ങളോടോ? അവഗണനയും നിന്ദയും എന്നദ്ദേഹം ഫാക്ടറികളെ നോക്കി പ്രസ്താവിച്ചു. കണ്മണിപോലെ സൂക്ഷിച്ചുപോരുന്ന തറികളേയും സ്പിണ്ടിലുകളേയുംകാൾ അത്ഭുതം കോലുന്ന വിലയുറ്റ സൃഷ്ടികളല്ലേ ഈ ജീവനുള്ള യന്ത്രങ്ങൾ? നന്നായി പെരുമാറുകയാണെങ്കിൽ നന്ദിയോലുന്ന പ്രതികരണമുണ്ടാവില്ലേ അവയിൽ നിന്നും? ഈ വഴിക്കാണ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചിന്തപോയത്. ഓവൻ തന്റെ ഫാക്ടറികളിൽ വേല സമയം 17മണിക്കൂറിൽ നിന്നും 10 മണിക്കൂറായി ചുരുക്കി. 10 വയസ്സിനു താഴെയുള്ള കുട്ടികളെകൊണ്ടു വേല ചെയ്യിക്കുകയില്ലെന്നുവെച്ചു. തൊഴിലാളികൾക്കു നല്ല പാർപ്പിടങ്ങളുണ്ടാക്കി കൊടുത്തു. അവരുടെ കുഞ്ഞുങ്ങൾക്കു വിദ്യാഭ്യാസ സൗകര്യങ്ങളുർപ്പെടുത്തി. ചുരുങ്ങിയ ചിലവിൽ ഭക്ഷണം ലഭിക്കാനും ഏർപ്പാടുചെയ്തു. മറ്റുഫാക്ടറിയുടമകൾ ഇതൊക്കെ കണ്ടു അന്തം വിട്ടുനിന്നുപോയി. ഇതുയൊക്കെയായിട്ടും ഓവന്റെ ആദായം, തങ്ങളുടെ പ്രതീക്ഷയ്ക്കുതിരായി, കുറവുവരാതെ നിലനില്ക്കുന്നു എന്നു കണ്ടു് അവരിൽ അമ്പരപ്പും അത്ഭുതവും വർദ്ധിച്ചു.

ഓവന്റെ പരീക്ഷണരംഗം.

ഓവന്റെ ന്യൂലാനാക്കിലെ മാതൃകാഫാക്ടറികളും, അവയിലെ തൊഴിലാളികളുടെ കുടുംബങ്ങളും ചേർന്നു് ഒരു ഗ്രാമമായി. ഒരു പുതുലോകത്തിന്റെ പ്രതീതിയുളവാക്കി ഈ ഗ്രാമം. ഓവൻ

KOTTAYAM

സംതൃപ്തനായില്ല. സ്വന്തം വിജയം കൺമുമ്പിൽ, ബെല്ലേഴ്സിന്റെ മാർഗ്ഗം മേശപ്പുറത്തും. സ്വയം പൂർണ്ണവും, സ്വയംപര്യാപ്തവുമായ കമ്മ്യൂണിറ്റികളോ, കോളനികളോ വഴി കേടറ്റ സാമൂഹ്യ—സാമ്പത്തിക ജീവിതം രാജ്യവ്യാപകമായി വളർത്തിയെടുക്കുക എന്നതിലേയ്ക്കായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ നോട്ടം. വടക്കനമേരിക്കയിലും, മെക്സിക്കോയിലും, ഇംഗ്ലണ്ടിലും, അയർലണ്ടിലും അത്തരം കോളനികൾ സ്ഥാപിക്കാൻ സ്വന്തധനവും സ്വാധീനവും അദ്ദേഹം വിനിയോഗിച്ചു. കഴിവുറ്റ മനുഷ്യനായി അന്നു് ഓവൻ. ന്യൂലാനാക്കിൽ അദ്ദേഹം, അറിഞ്ഞോ, അറിയാതെയോ, ഒരു തികഞ്ഞ സ്വേച്ഛാധികാരിയ്ക്കായാണു് വർത്തിച്ചതു്. പരുത്തി സുലഭമായി വളരുന്ന പ്രദേശമാണു് ന്യൂലാനാക്കു്. വ്യാപാരവിജയത്തിനനുകൂലമാണല്ലോ അതു്. അവിടത്തെ വിജയം ചിരപ്രതിഷ്ഠാപിതമായ സാമ്പത്തികക്രമത്തോടെതിർത്തു, സ്വയം പൂർണ്ണജീവിതം പൊതുവായി സ്ഥാപിക്കാനൊരുമ്പെടുന്ന ഓവനിൽ അതിരുകവിഞ്ഞ ശുഭാപ്തിവിശ്വാസം ജനിപ്പിച്ചിരിക്കണം. എന്നാൽ ലാനാക്കിലെ അനുഭവം കോളനിപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിനനുഭവമായില്ല. വിജയകരമായി നിന്നു പ്രവർത്തിച്ചില്ല, കോളനികളൊന്നും. മൂലധനത്തിന്റെ കുറവു, കൃഷിവ്യവസായകാര്യങ്ങളിൽ പ്രവർത്തകർക്കുണ്ടായ പരിചയക്കുറവു, കൂട്ടുജീവിതത്തിൽ അനുഭവപ്പെട്ട പ്രയാസങ്ങൾ—ഒക്കെ ചേർന്നു് എല്ലാറ്റിനേയും തകർത്തുകളഞ്ഞു. ചിലതിന്റെ തകർച്ച വേഗത്തിലായി. ചിലതിന്റെതു കുറച്ചുകാലം നിലയ്ക്കുനിന്നു പ്രവർത്തിച്ചതിനുശേഷവും. കൂട്ടത്തിൽ ഏറ്റവും നന്നായി പ്രവർത്തിച്ചതു് അയർലന്റിലെ റലഹൈൻ കോളനിയാണു്. അവിടെ, ഓവന്റെ പ്രബോധനങ്ങളാലാകൃഷ്ടനായ ധനികനായൊരു ജന്മിതന്റെ കൃഷിയിടങ്ങളും, അതിലെ കുടിയാനവന്മാരോടുകൂടി, പരീക്ഷണങ്ങൾക്കായി വിട്ടുകൊടുത്തു. കോളനിയുടെ ഭരണം

ഇ. ടി. ക്രെയിഗ് എന്ന ശ്രേഷ്ഠിമാനായ ഒരു മനുഷ്യസ്നേഹി കൈയേല്ക്കുകയും ചെയ്തു. ഏതാനും കൊല്ലങ്ങളോളം കോളനി വിജയകരമായി പ്രവർത്തിച്ചു. മൂലധനകളിക്കും, ദാരിദ്ര്യത്തിനും ആവാസഭൂവായിരുന്ന ആ പ്രദേശം മായികമെന്നോണം അഭിവൃദ്ധമായി. അടക്കും, ചിട്ടയും, ജനജീവിതത്തിനു കൈവന്നു. സൗഹൃദം അവിടെ കളിയാടി. എന്നാൽ പെട്ടെന്നെല്ലാം പൊലിഞ്ഞുപോയി. ജന്മിക്കു കോളനി പ്രവർത്തനങ്ങളോടുണ്ടായ താല്പര്യം സ്ഥിരമായി നിന്നില്ല. അദ്ദേഹം തന്റെ സ്വത്തുക്കൾ പണയപ്പെടുത്തി മൂലധനകളിച്ചു. മൂലധനിൽ തോറ്റു; എല്ലാം നഷ്ടപ്പെട്ടു. അയാൾ ഫ്രാൻസിലേയ്ക്കു ഒളിച്ചോടി. ഭൂമിമുഴുവൻ അന്യാധീനമായി. കോളനിയും അവസാനിച്ചു.

ലേബർ എക്സ്ചേഞ്ച്.

ഓവൻ നിരാശനായില്ല. നിരാശനാകുന്ന മട്ടുകാരനായിരുന്നില്ല അദ്ദേഹം. മനുഷ്യന്റെ കായികവും, ബൗദ്ധികവുമായ അധ്വാനത്തിനു മാർക്സ് കല്പിച്ച മൂല്യത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനുറച്ച വിശ്വാസം ആയിരുന്നു. മാർക്സിന്റെ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ ഉടനടി നടപ്പിൽവന്നു കാണുവാൻ അദ്ദേഹം ആഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ആഗ്രഹസാഫല്യത്തിനായി അദ്ദേഹം ലണ്ടനിൽ ക്വീൻസ് ഇൻ റോഡിൽ (Queens Inn Road) 1832-ൽ ഒരു ലേബർ എക്സ്ചേഞ്ച് സ്ഥാപിച്ചു. ഇന്നു് എംപ്ലോയ്മെൻറ് എക്സ്ചേഞ്ച് എന്ന പേരിലറിയപ്പെടുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളുമായി അതിനു് ഒരു സാദൃശ്യവുമില്ല. പദാർത്ഥങ്ങൾക്കു് അവയുടെ ഉല്പാദനസമയം വിലയായി നിശ്ചയിച്ചു, അവ വാങ്ങിക്കുകയും ലേബർ നോട്ടുകൾ ഉപാധിയാക്കി കൈമാറുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു കമ്പോളംമാത്രമായിരുന്നു ഓവന്റെ ലേബർ എക്സ്ചേഞ്ച്. കുറെ

KOTTAYAM.

കാലത്തേയ്ക്ക് അതും വിജയകരമായി പ്രവത്തിച്ചു. പിന്നീട് പൊളിഞ്ഞുപോയി. ലേബർനോട്ടുകളിന്മേൽ കൈമാറത്തിന്നു വന്നു ചേന്ന പദാത്ഥങ്ങളുടെ എണ്ണം നന്നേ പരിമിതമായിരുന്നു. പലതും വിറഴിയാതെ കുന്നുകൂടിക്കിടക്കുകയും ചെയ്തു. അതേസമയം അംഗങ്ങൾക്ക് അത്യാവശ്യമായ സാധനങ്ങൾ തികയാതെയും വന്നു. ഇതൊക്കെ ലേബർ എക്സ്ചേഞ്ചിന്റെ പൊളിച്ചിലിന്നു കാരണങ്ങളാണ്. എന്നാൽ പ്രധാനകാരണം 1830-40 കാലത്തു് ടെയിഡ്യൂണിയൻ പ്രവത്തനത്തിന്നു നേരിട്ട തകച്ചയായിരുന്നു. "ഓവൻപ്രസ്ഥാന"ത്തിന്റെ കരളുമാന്തിയ സംഭവമായിരുന്നു, ടെയിഡ്യൂണിയൻ പ്രവത്തനത്തിന്റെ തകർച്ച. ഒരു രണ്ടുകൊല്ലം; ഓവൻ തന്റെ പുതുപരീക്ഷണവും അവസാനിപ്പിക്കേണ്ടിവന്നു.

R 3049

"സഹകരണം" ഒരു വലിയ സംഭാവന.

ന്യൂലാനാക്കിനുശേഷം ഓവൻ നടത്തിയ പരീക്ഷണങ്ങളും കൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിനു കാര്യമായൊരു നേട്ടവും ഉണ്ടായതായി പറഞ്ഞുകൂടാ. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വാധീനം, വിപുലവും സ്ഥിരസ്ഥായിയുമായി പരിണമിച്ചു. ഓവനെഴുതിയ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ പലതുണ്ടു്. സ്വഭാവരൂപവൽക്കരണത്തെ സംബന്ധിക്കുന്ന പ്രബന്ധങ്ങൾ(Essays on the Formationof Character), ലാനാക്കൗണ്ടിയെക്കുറിച്ചൊരു റിപ്പോർട്ടു്,തുടങ്ങിയവ അവയിൽ ചിലതാണു്. ജീവസ്സും ഓജസ്സും ഓളം വെട്ടുന്നവയാണു് ഓവന്റെ ഗ്രന്ഥങ്ങളും ഓവൻ പത്രമാസികകളും തുടച്ചയായി ഇറക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ദീഘ്ജീവിതം ഒന്നിനും ഉണ്ടായില്ലെങ്കിലും, തളച്ചയില്ലാത്ത പ്രസംഗകനും, ലേഖകനുമായിരുന്നു അദ്ദേഹം. പ്രചരണത്തിന്നു കാലദേശാവസ്ഥയോ, സന്ദർഭമോ അദ്ദേഹത്തിനു തടസ്സമായി നിന്നില്ല.

ഒരു പ്രഛന്നവേഷ മത്സര ചടങ്ങിൽ വെച്ച് അദ്ദേഹം ഒരു ഐറിഷ് എം. പി. യെ മാനസാന്തരപ്പെടുത്താൻ, അവസരം മറന്നു, ശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതായി മെക്കോളെ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഒരു പാട്ട സംഘങ്ങളും, സമാജങ്ങളും അദ്ദേഹം സ്ഥാപിച്ചു. ലേബർഎക്സ്ചേഞ്ചിന്റെ പതനത്തിനുശേഷവും സ്ഥാപിച്ചു. (എക്സ്ചേഞ്ചിന്റെ പതനത്തിനുശേഷം സ്ഥാപിച്ച സംഘടനയാണു Association of all Classes of all Nations: ഒരു ലോക സംഘടനയായിട്ടാണു് അസോസിയേഷനെ അദ്ദേഹം വിഭാവനം ചെയ്തിരുന്നതു എന്നു അതിന്റെ പേർ വ്യക്തമാക്കുന്നു. എല്ലാരാജ്യങ്ങളിലും ശാഖകൾ സ്ഥാപിച്ചു. യോഗങ്ങൾ, കോൺഗ്രസ്സുകൾ, മിഷനറി പ്രവർത്തനങ്ങൾ, പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ എന്നീ ഉപാധികൾ വഴി പ്രചരണം നടത്തുകയും ഇടത്തട്ടിലാളുകളുടെ സാധനങ്ങൾ കൈമാറുകയും, സാമൂഹ്യതാൽപര്യങ്ങളേകീകരിച്ചുനിർത്തുകയും ചെയ്യുന്ന കരുത്തുറ്റ ഒരു അന്തർദേശീയ കേന്ദ്ര സഹകരണസംഘടനയായിരുന്നു, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉള്ളിലിരുന്നതു്. യൂറോപ്പുമുഴുവൻ അങ്ങോളമിങ്ങോളം സഞ്ചരിച്ച് അദ്ദേഹം പ്രചരണം നടത്തി നോക്കി. ഓവന്റെ ആശയങ്ങളൊക്കൊള്ളാൻ തക്ക പകുതി രാജ്യം അന്നു നേടിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. ഇംഗ്ലണ്ടിൽപോലും ചുരുക്കം പേരെയാണു് അദ്ദേഹത്തിനു അസോസിയേഷനിൽ അംഗങ്ങളായി ലഭിച്ചതു. ബീജാവാപം അദ്ദേഹം വിപുലമായി നടത്തി. ഊഷരഭൂമിയിലാണു് നിപതിച്ചതെങ്കിലും, വിത്തുകൾ അവിടെ കിടന്ന കാലാന്തരത്തിൽ മുള പൊട്ടി വളരുവാനിടവന്നു. "സഹകരണം" എന്ന പദപ്രയോഗമാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഏറ്റവും മികച്ച സംഭാവനയായി കരുതപ്പെടുന്നതു. അദ്ദേഹം ആവശ്യപ്പെട്ടതു, മത്സരം പിഴുതെറിഞ്ഞു, തത്സ്ഥാനത്തു "സഹകരണം" പ്രതിഷ്ഠിക്കുക എന്നാണു്. പിറക്കാൻ പോകുന്നൊരു ജീവത്സ്സംരണത്തിനു മാമോദീസയായി അതിനെ കണക്കാക്കുന്നു.

തോമ്സനും കിങ്ങും.

ഓവന്റെ വഴികളെ ചിന്തിച്ചിരുന്നവർ വേറെയുമുണ്ട്. വില്യം തോമ്സൻ, അവരിലൊരുവനാണ്. സമൂഹത്ത് മനുഷ്യരാശിയുടെ സൗഖ്യത്തിനായി എങ്ങനെ വിനിയോഗിക്കണമെന്നതേക്കുറിച്ച് പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥം അദ്ദേഹം 1824-ൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. മൂന്നുകൊല്ലം കഴിഞ്ഞു മറെറാരു പുസ്തകവും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. മുടക്കുമുതലും, തൊഴിലും തമ്മിലിണങ്ങി പോകേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയെ പുരസ്കരിച്ചെഴുതപ്പെട്ടതാണത്: ഡാക്ടർ വില്യം കിങ്ങ് (Dr William King) ആണ് മറെറാരാൾ. ഇദ്ദേഹം ബ്രൈട്ടണിൽ പ്രാക്ടീസ് ചെയ്തിരുന്ന ഒരു വൈദ്യനും ലേഡി ബൈറന്റെ ഒരു മിത്രവുമായിരുന്നു. സംഘങ്ങളുടെ പ്രതിഷ്ഠാപനത്തിൽ, ഓവനെപ്പോലെ അദ്ദേഹവും കൂട്ടുകാരും ചേർന്ന 1830-നോടടുത്തു സ്ഥാപിച്ച ഒട്ടുവളരെ സഹകരണസംഘങ്ങൾക്കു, ഓവന്റെ കോളനികളേയും, ലേബർ എക്സ്ചേഞ്ചുകളേയുമപേക്ഷിച്ച്, ആധുനിക സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളോടുകൂടുതൽ അടുപ്പമുണ്ട്. "കൊ-ഓപ്പറേറർ" എന്ന പേരിൽ കിങ്ങ് ഒരു മാസിക നടത്തിയിരുന്നു. 28-ാം ലക്കത്തോടുകൂടി പൊലിഞ്ഞു പോയെങ്കിലും, അതിനിടയ്ക്കു, അതിനു ജനങ്ങളുടെമേൽ നേടാൻ കഴിഞ്ഞ സ്വാധീനം വലുതായിരുന്നു. ഓവനെപോലെ തൊഴിലിന്റെ മേന്മയിൽ വിശ്വസിച്ചിരുന്ന ആളാണെങ്കിലും മൂലധനത്തിനു കടിഞ്ഞാണിടണമെന്നദ്ദേഹവും സമ്മതിച്ചു. തൊഴിൽ സമാഹരിച്ചു മൂലധനമാക്കാമെന്നുണ്ടായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിനു. വ്യവസായി പ്രധാനിയായിരുന്ന ഓവനെക്കാൾ കൂടുതൽ ജനാധിപത്യമര്യാദകൾ അദ്ദേഹം ദീക്ഷിച്ചു പോന്നു. എല്ലാ മനുഷ്യരും സമന്മാരായിരുന്നു, അദ്ദേഹത്തിന്റെ നോട്ടത്തിൽ. ധനികരുടെ അടുക്കൽ സഹായത്തിനു അദ്ദേഹം കെഞ്ചിയില്ല. സ്വയം സഹായ സിദ്ധാന്തം പ്രമാണമാക്കി പ്രവർത്തിക്കുക

യാണ് ചെയ്തത്. ഓവനെപ്പോലെ അദ്ദേഹം പൗരോഹിത്യത്തെ എതിർത്തില്ല. ഒരു സത്യ ക്രിസ്ത്യാനിയായി പെരുമാറി. കുടുംബജീവിതത്തിനും സഹകരണപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും ക്രൈസ്തവമതധർമ്മങ്ങൾ നിയാമകമായിരിക്കണമെന്നു സമ്മതിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ നിലപാടുമൂലം കാലവും ദേശവുമായിണങ്ങി പോകുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു് കഴിഞ്ഞു. ഓവൻ സാമൂഹ്യകാര്യങ്ങളിലെന്നപോലെ, മതകാര്യങ്ങളിലും ഒരു യുക്തി ചിന്തകനായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മതപരമായ സ്വതന്ത്രാഭിപ്രായങ്ങളാണു് സാമൂഹ്യ-സാമ്പത്തിക സിദ്ധാന്തങ്ങളേക്കാൾ കൂടുതൽ വിരോധം ജനങ്ങളിലുളവാക്കിയതു. കിങ്ങിന്റെ പ്രേരണാഫലമായേപ്പെട്ടുത്തിയ സഹകരണസംഘങ്ങളധികവും അംഗങ്ങൾക്കിടയിൽ ഉപഭോഗപദാർത്ഥങ്ങൾ വിതരണം നടത്തുന്ന സ്റ്റോറുകളായിരുന്നു. എന്നാൽ ചില ഉൽപാദക സംഘങ്ങളും ഇല്ലാതിരുന്നില്ല കൂട്ടത്തിൽ. തൊഴിലെടുക്കുന്നവർ, കൂട്ടായി മൂലധനം സംഭരിച്ചു. തൊഴിൽ ശേഷി സ്വന്തമാക്കായി സംഘടിപ്പിച്ചു നിർത്തുകയായിരുന്നു എല്ലാറ്റിന്റെയും ഉന്നം.

ചാൾസ് ഫോറിയർ.

ഓവനും, കിങ്ങും, സഹകരണാശയം ഇംഗ്ലണ്ടിൽ പ്രചരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന കാലത്തു സമാനാശയം ഫ്രാൻസിലും പ്രചരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. 1789-ൽ ഫ്രാൻസിൽ വിപ്ലവം നടന്നു. നടന്നതു രാഷ്ട്രീയമണ്ഡലത്തിലാണു്. സാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥിതിയുടെ പൊളിച്ചെഴുത്തു വിപ്ലവനേതൃത്വം അത്ര കാര്യമായി കരുതിയിരുന്നില്ല. വിപ്ലവപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ പങ്കെടുക്കാതെ, വിപ്ലവത്തിൽനിന്നു കാര്യമായൊന്നും ഉൾക്കൊള്ളാതെ ഒഴിഞ്ഞു ജീവിച്ചിരുന്ന ഫ്രാങ്കോയ് മേരി ചാൾസ് ഫോറിയർ (Frarcoi Maric Charles Fourier, 1837-) എന്നൊരു വ്യക്തിയുണ്ടായിരുന്നു ഫ്രാൻസിൽ.

ഫ്രാൻസിൽ സഹകരണത്തിന്റെ പ്രവാചകനായി വന്നതദ്ദേഹമാണു. വ്യാപാരകാര്യങ്ങളുമായി നാടുചുറ്റലായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ തൊഴിൽ. പര്യടനത്തിനിടയിലും വൻകാര്യങ്ങളും സപ്നംകണ്ടു കഴിയുകയായിരുന്നു അദ്ദേഹം. അന്നത്തെ തലമുറയ്ക്കു അദ്ദേഹം ഒരു എച്ച്. ജി. വെത്സായിരുന്നുവെന്നു കണക്കാക്കാം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചിന്ത ചിറകുവിരുത്തി ലോകം മുഴുവൻ സഞ്ചരിച്ചിരുന്നതായി കാണുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മസ്തിഷ്കത്തിൽ ഉറന്നവയാണു് സൂയസ്സ് പനാമാ തോടുകളും. ലോകഭാഷയിലും, വ്യവസായസേനയിലും ഫോറിയർക്കു ചിന്ത വ്യാപരിച്ചു. കാടുകളും വളത്തി കാലാവസ്ഥയിൽ മാറ്റം വരുത്താമെന്നദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി. ഇന്നു ലണ്ടനിൽനിന്നിറങ്ങി നാളെ ചൈനയിലെത്താൻ സാധ്യമാക്കുന്നൊരു വാഹനം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാവനയിലുദയംകൊണ്ടു. ഫ്രാൻസിലെ ഫാലൻസ്റ്റിരെ (Phalamstere) ഫോറിയർക്കു ചിന്തയിൽ വിളഞ്ഞതാണു്. സഹകരണാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള കൃഷിവ്യവസായകോളനിയാണു ഫാലൻസ്റ്റീരെ. കോളനിയിലെ സാമ്പത്തികപ്രവർത്തനം, സാമൂഹ്യപെരുമാറ്റചട്ടങ്ങളും, കോളനിക്കുള്ള രൂപശില്പം എല്ലാമദ്ദേഹം വിശദമായാവിഷ്കരിച്ചുവെച്ചിരുന്നു. ഒന്നിനും മൂർത്തരൂപം നല്കാനദ്ദേഹം തുനിഞ്ഞില്ല. സാമ്പത്തികശേഷിയില്ലായ്മയാണു കാരണം. ഓവന്റേതുപോലെ അദ്ദേഹത്തിന്റെയും ആശയങ്ങളും കടൽ കടന്നു അമേരിക്കയിലെത്തുകയുണ്ടായി. ഒറ്റവ്യക്തിയെയാണു് അദ്ദേഹത്തിനു ഫ്രാൻസിൽ ശിഷ്യനായി ലഭിച്ചതു്. ആ ശിഷ്യൻ ഫാലൻസ്റ്റീരെയുടെ ആശയം പില്ക്കാലത്തു പ്രായോഗികതലത്തിലേക്കിറക്കി പ്രതിഷ്ഠിക്കുകയും, പ്രവർത്തിച്ചു വിജയിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

സൈമണും ബുഷേയും.

സെയ്ന്റ് സൈമൺ (1760_1825) ആണ് പിന്നൊരാൾ. "കഴിവിനൊത്തു ജോലി, ആവശ്യമനുസരിച്ചു കൂലി," എന്ന ശൈലി ആദ്യമായി പ്രയോഗിച്ചതു് അദ്ദേഹമാണ്. അദ്ദേഹത്തെ, ഫ്രഞ്ച് സോഷ്യലിസത്തിന്റെ പിതാവെന്നു പറയുകയായിരിക്കും, സഹകരണത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവെന്നു പറയുകയേക്കാൾ ശരിയാവുക. സമൂഹത്തിനിടയ്ക്കു സംഘങ്ങളുണ്ടാക്കി പ്രവർത്തിക്കുകയേക്കാൾ, സമൂഹത്തെ ഒന്നായി കണ്ടു പ്രവർത്തിക്കുവാനാണ് അദ്ദേഹം ആശിച്ചതു്. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യൻ ഫിലിപ്പ് ബുഷേ (Philippe Buchze, 1796_1865), ലേ (Le Producteur) എന്ന സെയിന്റ് സൈമന്റെ പത്രത്തിൽ, ഡാക്ടർ കിങ്ങിന്റേതിനു സദൃശമായ, ആശയങ്ങളുൾക്കൊള്ളുന്ന ലേഖനങ്ങളെഴുതിയിരുന്നു. ബുഷേയും ഒരു ഡാക്ടറായിരുന്നു. അദ്ദേഹവും സ്വയം സഹായസിദ്ധാന്തം പ്രസംഗിച്ചു. മൂലധനം സംഭരിച്ച് സാമൂഹ്യസാമ്പത്തികക്രമം പരിഷ്കരിക്കുകയും നിയന്ത്രിക്കുകയും ചെയ്യാമെന്നു വാദിക്കുകയും ചെയ്തു. ക്രൈസ്തവമതധർമ്മങ്ങളിൽ ഊന്നൽ നല്കിയിരുന്നു എന്ന പ്രത്യേകതയുമുണ്ട് അദ്ദേഹത്തെസംബന്ധിച്ച്. ഉപഭോക്താക്കൾക്ക് ഉപഭോഗപദാർത്ഥങ്ങൾ ലഭിക്കുമാറാകുക എന്നിടത്തോളമേ കിങ്ങിന്റെ ചിന്തയെത്തിയിരുന്നുള്ളു. ബുഷേയാകട്ടെ ഉല്പാദകരുടെ ചരക്കു വില്പനക്കാര്യത്തെക്കുറിച്ചും ചിന്തിച്ചു. ഈയന്തരം ഇംഗ്ലണ്ടിലേയും, ഫ്രാൻസിലേയും സഹകരണപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ തെളിഞ്ഞുകിടപ്പുണ്ട്.

ലൂയിബ്ളാങ്കു്.

ബുഷേയുടെ ആശയമുംക്കൊണ്ടു ലൂയി ബ്ലാങ്കാണു് ഫ്രാൻസിൽ സഹകരണത്തെ പ്രായോഗികതലത്തിലേക്കിറക്കിക്കൊണ്ടുവന്നതു്. അദ്ദേഹത്തിനും അതു സ്ഥിരപ്രതിഷ്ഠാപിതമാക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. കർമ്മകുശലനായ ഒരു രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തകൻ കൂടിയായിരുന്നിട്ടും. ബുഷേയുടെ ആശയങ്ങളും ക്രിസ്ത്യൻ സോഷ്യലിസ്റ്റുകാരുടെ കാലംവഴി ഇംഗ്ലണ്ടിലേയ്ക്കും പകരുകയും, അവിടെയും അതു സഹകരണസിദ്ധാന്തസംഹിതയുടെ ഭാഗമായിതീരുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. ആശയവിനിമയം, കളിക്കാർതമ്മിൽ പന്തെന്നപോലെ, ഇംഗ്ലണ്ടും, ഫ്രാൻസും തമ്മിൽ മുമ്പും നടന്നുകൊണ്ടിരുന്നിട്ടുള്ളതാണു്.

ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലം ബ്രിട്ടണിൽ.

പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ആവിർഭാവം.

എല്ലാ രാജ്യങ്ങളും അംഗീകരിച്ചു നടപ്പാക്കിയിരിക്കുന്ന ഒരു പ്രസ്ഥാനമാണു സഹകരണം. പ്രസ്ഥാനത്തെക്കുറിച്ചു ഒരു പാടു സാഹിത്യങ്ങളും നമുക്കു സമ്പാദ്യമായിട്ടുണ്ട്. പ്രസ്ഥാനത്തെ പരാമർശിക്കുന്നവരൊക്കെ റോബർട്ട് ഓവനെയാണു അതിന്റെ ആദിപിതാവായി കാണുന്നതു. എങ്കിലും സഹകരണചരിത്രത്തിനാരംഭമായി എടുത്തിരിക്കുന്നതു 1844-ൽ സ്ഥാപിതമായ റോച്ച്ഡെയിൽ സംഘത്തെയാണു്. തൊഴിലാളി യൂണിയൻ പ്രവർത്തകരും, തൊഴിലാളികളുമായി ഇരുപത്തെട്ടുപേർ ചേർന്നു സ്ഥാപിച്ചതാണു് ആ സംഘം. തൊഴിലാളികൾക്കു ഉപഭോക്താക്കളെന്ന നിലയ്ക്കു, നിത്യനിദാനം ആവശ്യമായ സാധനങ്ങളും മൊത്തമായിവാങ്ങിച്ചുചില്ലറയായിവ്യാപരിക്കുക ആത്യന്തികോദ്ദേശമായി സംഘം ആരംഭിച്ചു. പ്രവർത്തിച്ചു വിജയിക്കുകയുംചെയ്തു. ആ സംഘത്തിന്റെ മാതൃക പിടിച്ചു ഇംഗ്ലണ്ടിൽ വളരെയേറെ സംഘങ്ങളും സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടു. അവയും പ്രവർത്തിച്ചു് മുന്നേറുകയുണ്ടായി. കുറേ കാലത്തേയ്ക്കുണ്ടായ സംഘങ്ങളൊക്കെയും ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തിൽ തന്നെ ആയിരുന്നു. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തിലുണ്ടായ ഈ സംഘങ്ങളാണു്, വിവിധ രാജ്യങ്ങളിൽ വിവിധ മണ്ഡലങ്ങളിലായി സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ട പല സംഘങ്ങൾക്കും പ്രചോദനവും മാതൃകയുമായി നിന്നി

ട്ടുള്ളതു. അതു കൊണ്ടു സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ചരിത്രം പഠിക്കാനാഗ്രഹിക്കുന്നവർ ഉപഭോക്തൃ സഹകരണത്തെക്കുറിച്ചു കൂടുതൽ അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ടതുണ്ടു്. ഇംഗ്ലണ്ടിലെ ഉപഭോക്തൃ മണ്ഡലത്തെക്കുറിച്ചു പ്രത്യേകിച്ചും. ആ മണ്ഡലത്തിൽ നിന്നാണല്ലൊ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ പ്രതിഷ്ഠാപനവും വികാസവും നടന്നിരിക്കുന്നതു. ആ നലയ്ക്കു സഹകരണത്തെക്കുറിച്ചു പ്രതിപാദിക്കുമ്പോൾ ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തെക്കുറിച്ചു – പ്രത്യേകിച്ചു ഇംഗ്ലണ്ടിലെ ഉപഭോക്തൃ സംഘങ്ങളെക്കുറിച്ചു – കുറച്ചു കൂടുതൽ പറഞ്ഞു പോകുന്നെങ്കിൽ അതു അസംഗതമല്ല.

റോച്ചു് ഡെയിലിനു മുമ്പും

സഹകരണ ചരിത്രകാരന്മാർ സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ആരംഭമായി എടുത്തിരിക്കുന്നതു റോച്ചു്ഡെയിൽ സംഘത്തിന്റെ പ്രതിഷ്ഠാപനമാണെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലൊ. ആ സംഘത്തിനുമുമ്പും ഇംഗ്ലണ്ടിൽ സഹകരണ പ്രവർത്തനം അലയടിച്ചുയരുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. ദീർഘകാലം നിലനിന്നു പ്രവർത്തിച്ച സംഘങ്ങളുമുണ്ടായിട്ടുണ്ടു് ഷിയർനസ്സു് ഇക്കണോമിക്കൽസൊസൈറ്റി(Shearness Economical Society), ലെന്നക്സ്ടൺ വിക്ടറിലിങ്ങ് (Lenniex Town Victualling) സൊസൈറ്റി എന്നിവ ഉദാഹരണത്തിനെടുത്തു പറയാം. നെപ്പോളിയന്റെ കാലം മുതൽക്കേ നിലനിന്നു വീഴ്ച കൂടാതെ പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നവയാണു് രണ്ടും. വസ്തുത ഇതായിരുന്നിട്ടും ചരിത്രകാരന്മാർ, റോച്ചു് ഡെയിൽ സംഘപ്രവർത്തനങ്ങളെ പ്രസ്ഥാനത്തിനു ഗണപതിക്കുറിപ്പായെണ്ണുവാൻ കാരണമുണ്ടു. 1844–നു മുമ്പുണ്ടായ അലയടികൾക്കൊന്നിനും, ഒരേ കീർത്തശക്തി ധാരയായൊഴുകുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ആരംഭിച്ച സംഘങ്ങളിലധികവും

പരാജയപ്പെട്ടുപോകയും ചെയ്തു. റോച്ച്ഡെയിൽ സംഘത്തിന്റെ കഥയതല്ല. അതു പ്രവർത്തിച്ചു; വിജയിച്ചു; വികസിച്ചു. നിരവധി സംഘങ്ങൾക്കു പ്രചോദനവും മാതൃകയുമായി ഭവിച്ചു. രാജ്യത്തുടനീളവും രാജ്യാന്തരങ്ങളിലും, ഒഴുകി പരന്ന ഒരു മഹാ പ്രവാഹത്തിനുറവിടമായി പരിണമിക്കുകയും ചെയ്തു.

അനുകൂല സാഹചര്യത്തിൽ

"റോച്ച്ഡെയിൽ എക്വിറ്റബിൾ കൊ-ഓപ്പറേറ്റീവ് സൊസൈറ്റി" എന്നാണു ആ സംഘം അറിയപ്പെട്ടതു. അതിന്റെ സ്ഥാപകാംഗങ്ങളായ ഇരുപത്തെട്ടു പേർ റോച്ച്ഡെയിൽ എക്വിറ്റബിൾ പയണിയർമാർ (പയണിയർ = മുന്നോടി) എന്നും അറിയപ്പെടുന്നു. പരിചയ സമ്പന്നരായിരുന്നു പയണിയർമാർ. പരാജയമടഞ്ഞ പൗരവിക സഹകരണ സംരംഭങ്ങളിൽ അവർ പങ്കാളികളായിരുന്നിട്ടുണ്ടു. 1830 കാലത്തു അപജയത്തിലെത്തിയ ടെയിഡ്വ് യൂണിയൻ പ്രസ്ഥാനത്തിലെ പ്രവർത്തകരുമായിരുന്നു അവർ. 1842-ൽ ക്രിസ്ത്യൻ ചാർട്ടിസത്തിന്റെ പൊളിച്ചിൽ കണ്ടവരുമായിരുന്നു. ഓവൻ, കിങ്ങ്, തോമ്സൺ തുടങ്ങിയ ആചാര്യസ്ഥാനീയരിൽ നിന്നു സഹകരണത്തിന്റെ സൈദ്ധാന്തിക പാഠങ്ങൾ പഠിച്ചുറച്ചിരുന്ന അവർ, പഠിച്ച പാഠങ്ങൾക്കു കർമ്മഭാവം നൽകാൻ കഴിയാഞ്ഞതെന്തുകൊണ്ടെന്നു പേർത്തും പേർത്തും ചിന്തിക്കുകയും, തടസ്സമായി നിന്ന മാനവസ്വഭാവത്തെയും. സാമ്പത്തിക ശക്തികളെയും വിവേചിച്ചറിയുകയും ചെയ്യാനിടവന്നു. എട്ടിലെ പശു പുല്ലു തിന്നുകയില്ലല്ലോ.. അനുഭവപാഠങ്ങൾ, തന്റേടത്തോടുകൂടി, പ്രായോഗിക തലത്തിലേക്കിറങ്ങിനിന്നു പ്രവർത്തിക്കുവാൻ അവരെ പ്രേരിപ്പിച്ചു. തന്നെയല്ല 1840-നെ തുടർന്നു ഏതാനും

വർഷങ്ങൾ, ഇംഗ്ലണ്ടിൽ, വ്യാവസായിക മണ്ഡലത്തെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം, അഭിവൃദ്ധിയുടെ കാലമായിരുന്നു. കൃഷിപ്പണിയിയിലും, കുടുംബ വ്യവസായങ്ങളിലും ഊന്നി നീന്ന സാമ്പത്തിക ക്രമത്തെ, അടിത്തറ പൊളിച്ചു, പുതുക്കി പണിയുകയാണല്ലൊ വ്യവസായവിപ്ലവം കൊണ്ട് സാധിച്ചതു. സാമ്പത്തിക ക്രമത്തിന്റെ ഈ പുതുക്കിപ്പണിയലിൽ ജനങ്ങൾ അനുഭവിക്കേണ്ടിവന്ന യാതനകൾക്കതിരില്ല. 1840 കാലത്തെയ്ക്കു വ്യാവസായിക മണ്ഡലം വിപുലമായ വികസനത്തിനും സാമ്പത്തികോത്കർഷത്തിനും പാകപ്പെട്ടു കഴിഞ്ഞിരുന്നു. തൊഴിലാളിയൂണിയൻ പ്രവർത്തകരുടെ, സംഘടനാ പ്രവർത്തനം വഴി ഗ്രഹണപടുക്കളും ദീഘ്ദൃക്കുകളും ജാഗ്രത്തുക്കളും ആയി വളരുകയും ചെയ്തിരുന്നു. വർദ്ധമാനമായ സമ്പത്തിൽനിന്നു വീതം പിടിച്ചുപറ്റുവാൻ സംഘടിത ശ്രമംകൊണ്ടു തൊഴിലാളികൾക്കു കഴിഞ്ഞു. ആദ്യമാദ്യം വലിയ തോതിലൊന്നും നേടാനവർക്കു കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. എങ്കിലും അവകാശങ്ങളോരോന്നായി ഉറപ്പിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നു. അവകാശത്തിന്റെ തോതുയർത്താനായി പിന്നത്തെ ശ്രമം. അതിലും അവരൊക്കെ വിജയം വരിച്ചു. ഇങ്ങനെ കൈയിൽ കാശധികം വന്നു, ദുരിതങ്ങൾ തീർന്നു, അന്തരീക്ഷം തെളിഞ്ഞ സാഹചര്യത്തിലാണ് റോച്ച് ഡെയിൽ പയണിയർമാർ സംഘമുണ്ടാക്കി പ്രവർത്തിക്കാനാരംഭിച്ചതു്. സാമ്പത്തികതകർച്ചയുടെ കാലത്തല്ല, സാമ്പത്തികാഭിവൃദ്ധിയുടെ കാലത്താണ് സഹകരണം വിജയപഥത്തിൽ കാലുകുത്തിയതെന്ന വസ്തുതശ്രദ്ധാർഹമാകുന്നു.

റോച്ച്ഡെയിൽ—ഒരു പ്രശ്നം.

. ലങ്കാഷയറിലെ കുന്നിൻപുറത്തു സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന റോച്ച് ഡെയിൽപട്ടണം നെയ്ത്തുവ്യവസായത്തിന്റെ ഒരു കേന്ദ്രമായി

രുന്നു. ഇന്നും അങ്ങനെതന്നെ. പരുത്തിയും രോമവും അവിടെ നെയ്യുന്നുണ്ട്. നെയ്ത്തുകാർ അവരുടെ തറിയും തൊഴിലുമായി സംതൃപ്തിയിലും സമാധാനത്തിലും കഴിയവേയാണ് യന്ത്രസഹായത്തോടെ പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഫാക്ടറികൾ പൊന്തിവരുന്നത്. കൈത്തറിവ്യവസായത്തിന്റെ തകർച്ചയായിരുന്നു ഫലം. തൊഴിൽക്കാരിൽ പലർക്കും തൊഴിൽ നഷ്ടപ്പെട്ടു. ഫാക്ടറികളിൽ തൊഴിൽ നേടാൻ കഴിഞ്ഞവർ കുറഞ്ഞകൂലി വാങ്ങി കൂടുതൽ സമയം ജോലിചെയ്യേണ്ടിവന്നു. ഫാക്ടറികളുടെ വികസനം പട്ടണത്തിൽ ജനസംഖ്യാപെരുപ്പത്തിനു കാരണമായി. പാർപ്പിടം രൂക്ഷമായ ഒരു പ്രശ്നമായിരുന്നു. ഇരുളടഞ്ഞ കുരകൾ; മലിനമായ പരിസരം; ജലത്തിനു ദൗർലഭ്യം; കത്തിക്കയറിയ വാടക. നാട്ടിൻപുറങ്ങളിൽനിന്നു തൊഴിലന്വേഷിച്ചൊഴുകിയെത്തുന്ന ജനങ്ങളുടെ ബാഹുല്യവും. അതോടൊപ്പം പാർപ്പിടങ്ങൾക്കു വാടകയും കയറിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഒക്കെ സഹിക്കാമെന്നുവെച്ചാൽ പാർപ്പിടം ലഭ്യമാകാതെയും വരും. മലിനപ്രദേശങ്ങളിലെ വെളിച്ചം കടക്കാത്ത കുരകളിൽ ഞെരുങ്ങിക്കൂടുകയല്ലാതെന്തുചെയ്യും പാവങ്ങൾ!

മറ്റൊന്ന് അധ്വാനഭാരം കൂടുതൽ. കൂലി കുറവും. ഉള്ള കൂലി കാശായി കൈയിൽ എത്തുകയുമില്ല. ഫാക്ടറിയുടമകൾ കൂലി നല്കുന്നതു സാമാനങ്ങളായിട്ടാവും. അല്ലെങ്കിൽ ടോക്കണായിട്ട്. പലചരക്കുകടയുമുണ്ടാകും ഫാക്ടറിയുടമയ്ക്ക്. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ സാമാനം; അല്ലെങ്കിലാണ് ടോക്കൺ. ടോക്കണും കൊണ്ടുചെന്നാൽ ഏതു കടയിൽനിന്നും സാമാനം ലഭിക്കുകയില്ല. ഫാക്ടറിയുടമയ്ക്ക് താല്പര്യമുള്ള കടകളുണ്ടാകും. അവയേ ടോക്കൺ സ്വീകരിച്ചു സാമാനം നൽകൂ. 1831-ൽ നിർമ്മിച്ച ട്രക്ക് ആക്ട്(Truck Act)—നിർമ്മിച്ചതു് ഇതു തടയാനായിരുന്നെ

ങ്കിലും—തൊഴിലാളികളെ രക്ഷിക്കാനായില്ല. അളവിലും തൂക്കത്തിലും വെട്ടിച്ചു. പൊട്ട സാമാനം; ഒശത്തിയുടെ വില. മായം ചേക്കൽ സാവ്വത്രികം. കള്ളത്താപ്പും, മായംചേക്കലും നിരോധിക്കുന്നൊരു നിയമനിർമ്മാണം ഭാവനയിൽപോലും കൂടുത്തിട്ടില്ലാതിരുന്ന കാലമാണു്. വ്യാപാരങ്ങൾക്കു കടിഞ്ഞാണിടുന്ന കശ്നങ്ങളായ നിയമങ്ങൾ നിരവധി ഉണ്ടാവുകയും, കള്ളത്താപ്പിനും മായംചേക്കലിനും എതിരായി ജനാഭിപ്രായം ശക്തിപ്പെടുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്ന ഇന്നത്തെ കാലത്തും ഇതൊക്കെ ധാരാളാധികം നടക്കുന്നതായി നാം കാണുന്നു. ആ സ്ഥിതിക്കു നൂറാണ്ടിനുമുമ്പു്, ഇതൊന്നുമില്ലാതിരുന്ന കാലത്തെങ്ങനെയിരുന്നിരിക്കണമെന്നു് ഓത്തറിയുകയാവും ഭേദം. മായംചേക്കൽ നിരോധിക്കുന്നൊരു നിയമനിർമ്മാണത്തിനായി ഇംഗ്ലണ്ടിലെ ജനങ്ങൾ 1872വരെ കാത്തിരിക്കേണ്ടിവന്നു. ആ വഴിക്കുവിടെ ഇടംപ്രഥമമായുണ്ടായ നിയമമാണു് 1872ലെ ഫുഡ് ആന്റ് ഡ്രഗ്സ് ആക്റ്റ് (Food anh Drug Act). ഈവിധം മുറവിളികളോടൊരു വെല്ലുവിളിയായിട്ടാണു് ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ഉപഭോക്തൃസഹകരണസ്റ്റോറുകൾ ആവിർഭവിച്ചതു്.

പയണിയർമാർ

പയണിയർമാർ ഓവനിസ്റ്റുകളോ മാർക്സിസ്റ്റുകളോ ആയിരുന്നു. ടെയിഡ്യൂണിയൻ പ്രവർത്തകരുമായിരുന്നു. ജോലിസമയം പത്തു മണിക്കൂറാക്കി കുറയ്ക്കുന്നതിനും, ധാന്യ നിയമം (Corn Law) റദ്ദാക്കുന്നതിനും മറ്റും പ്രക്ഷോഭണങ്ങളും പണിമുടക്കുകളും നയിച്ചവരും ആയിരുന്നു. ഓവന്റെകൂടെ സഹകരണപ്രവർത്തനം നടത്തിയിരുന്നവരുമുണ്ടു് കൂട്ടത്തിൽ. എല്ലാവരും രാഷ്ട്രീയ വിജ്ഞന്മാരും, തൊഴിലാളിമനശ്ശാസ്ത്രം നന്നായി ഗ്രഹിച്ചവരുമായിരുന്നു. അവരുടെ ഈ സിദ്ധികളൊക്കെ സംഘത്തിന്റെ ഉദ്ദേശലക്ഷ്യങ്ങളിൽ പ്ര

തിഫലിക്കുന്നതായി കാണാം. ഒരു സംഘമായാൽ അതിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു നിയാമകമായി ചില നിബന്ധനകളുണ്ടാകണം. നിബന്ധനകളിൽ സംഘത്തിന്റെ ഉദ്ദേശങ്ങളും വിശദീകരിച്ചിരിക്കുകയും വേണം. റോച്ച് ഡെയിൽ സംഘത്തിന്റെ നിബന്ധനകളുംകൊള്ളുന്ന ഉദ്ദേശലക്ഷ്യങ്ങളിൽ പലതും കാലാന്തരത്തിൽ നേടാവുന്നവയാണ്. അംഗങ്ങളുടെ ദൈനം ദിനാവശ്യങ്ങൾക്കുവേണ്ട സാധനങ്ങൾ സംഭരിച്ചു വില്പന നടത്തുക എന്ന ആത്യന്തികോദ്ദേശം മാത്രമേ, നൂറാണ്ടു കഴിഞ്ഞിട്ടും, നടപ്പിലായി എന്നു പറയാനാവൂ. അംഗങ്ങൾക്കു പാർപ്പിടങ്ങളുണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കുക, അവർക്കു തൊഴിലിനായി ഭൂമി സമ്പാദിക്കുക, സ്വയം പൂർണ്ണവും സമ്പന്നീതൃധിഷ്ഠിതവുമായ കോളനി സ്ഥാപിക്കുക തുടങ്ങി അന്നോട്ടുള്ളവ ഏട്ടിലെ പശുക്കളായിരിക്കുകയാണിന്നും. അഥവാ ഒരൊറ്റ സംഘംകൊണ്ടും, സർക്കാരിന്റെ മുൻകൈ കൂടാതെയും സാധിക്കാവുന്നവയല്ല അവയൊന്നും.

പയണിയർമാർ അവരുടെ സംഘത്തിനായി നിർമ്മിച്ച നിബന്ധനകളും, അംഗീകരിച്ച ഘടനാരൂപവും ഒരുവിധം കുറ്റമറ്റതാണെന്നു പറയണം. റോച്ച്ഡെയിലിനെ തുടർന്നു യൂറോപ്പിലും പുറത്തും എണ്ണമറ്റ സഹകരണസംഘങ്ങളുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. അവയുടെ സംഘാടകർക്കധികവും മാതൃകയായി നിന്നിട്ടുള്ളതു റോച്ച്ഡെയിൽ സംഘത്തിന്റെ ഘടനാരൂപവും നിബന്ധനകളുമാണ്. അതുകൊണ്ട് അവ സമഗ്രമായ പഠനം അർഹിക്കുന്നു. വിശദീകരിച്ച പരിശോധിക്കാനൊരുങ്ങുന്നില്ല. ഒരു ദിങ്മാത്രവീക്ഷണംകൊണ്ടവസാനിപ്പിക്കാം.

റോച്ച്ഡെയിൽ സിദ്ധാന്തങ്ങൾ.

തുറന്ന അംഗത്വമാണ് (Open membership) ഒന്നാമത്തെ കാര്യം. സംഘകവാടം മലർക്കെ തുറന്നിട്ടിരിക്കുകയാണ്. ആർക്കു

എന്നു വേണമെങ്കിലും അംഗമായി പ്രവേശിക്കാം. പുംസ്ത്രീഭേ
മെന്യേ കക്ഷി വ്യത്യാസം കൂടാതെ. എന്നു് ചേന്നാലും
ചേരുന്ന ആംക്ഷ സ്ഥാപകാംഗങ്ങൾക്കുള്ള അവകാശങ്ങൾ എ
ല്ലാം ഒന്നൊഴിയാതനുഭവിക്കാം. അവിശ്വാസ്യത ബോദ്ധ്യമായാ
ലേ അംഗത്വം നിഷേധിക്കുകയുള്ളൂ. രാഷ്ട്രീയരംഗത്തു സ്ത്രീ
കൾക്കു വോട്ടവകാശം പോലും നിഷേധിച്ചിരുന്ന യൂറോപ്പി
ലക്കാലത്തെന്ന വസ്തുത ഇവിടെ പ്രത്യേകിച്ചോർക്കേണ്ടതുണ്ടു്.

ജനാധിപത്യ നിയന്ത്രണമാണു് മറെറാന്നു്. സംഘകാര്യ
ങ്ങളിൽ എല്ലാ അംഗങ്ങൾക്കും കൈയുണ്ടു്. അവകാശങ്ങൾ
എല്ലാവർക്കും തുല്യമാണു്. "ഒരുവൻ ഒരു വോട്ടു", ഇതാണു്
പ്രമാണം. ഓഹരി എത്ര എടുത്താലും ഒന്നിൽ കൂടുതൽ വോട്ടില്ല.
പണം കൂടുതൽ മുടക്കാൻ കഴിവുള്ളവന്റെ പിന്നാലെ പോകേ
തല്ലോ സംഘം. സഹകരണസംഘവും ജോയിന്റു് സ്റ്റോക്കു് സ്ഥാ
പനവും തമ്മിലുള്ള പ്രധാന വ്യത്യാസം ഇവിടെ പ്രകടമാകുന്നു.

മൂലധനത്തിന്മേൽ പരിമിതമായ പലിശയേ ആകാവൂ എ
ന്നതാണു് അടുത്തതു. സംഘത്തിലംഗമാകുന്ന ആരും ഒരോഹരിയെ
കിലും എടുത്തിരിക്കണം. എത്ര ഓഹരി വേണമെങ്കിലും എടു
ത്തുകൂടാ. എടുക്കാവുന്ന ഓഹരിക്കു പരിമിതിനിശ്ചയമുണ്ടു്.
ഓഹരിപ്പണത്തിനു് അംഗങ്ങൾക്കു് ആദായം ലഭിക്കണം. എ
ന്നാൽ ആദായം താഴ്ന്നതായിരിക്കും. പലിശനിരക്കിൽ കവി
യരുതു്. കുറച്ചു മുതൽ മുടക്കി കനത്ത ലാഭമടിച്ചു് ആരും കൊ
ഴുക്കാനിടയാകാതിരിക്കാനാണു് അങ്ങനെ വെച്ചിട്ടുള്ളതു്.

മറെറാരു കാര്യം അറ ലാഭത്തിന്റെ വിഭജനമാണു്. സ
ഹകാരികളും "അറ ലാഭം" അംഗീകരിച്ചിട്ടില്ല. സാധാരണക്കാ
രുടെ "അറ ലാഭം" അവർക്കു് "വ്യാപാരമിച്ചം"മാണു്. 'വ്യാ

പാരമിച്ച'ത്തിന്മേൽ നില്ക്കുന്ന ഒന്നാമത്തെ ബാധ്യത, ഓഹരിധന ത്തിന്മേലും, വായ്പയായും നിക്ഷേപമായും സംഘം വാങ്ങിയുപ യോഗിച്ച പ്രവർത്തനധനത്തിന്മേലും നല്കേണ്ട പലിശയാകുന്നു.

അതു കഴിഞ്ഞാൽ 'കരുതല്'കളുടെ കാര്യമായി. ഏതു വ്യാപാരസ്ഥാപനത്തിന്റെയും നിലനില്പിനു കരുതൽ ധന സംഭ രണം അത്യാവശ്യമാകുന്നു. "കരുതലുകൾ" നീക്കി ശേഷിക്കുന്ന വ്യാപാരമിച്ചം ക്രേതാക്കളായ അംഗങ്ങൾക്കിടയിൽ അവർ സം ഘത്തിൽനിന്നു വാങ്ങിച്ച സാധനങ്ങളുടെ വിലയടിസ്ഥാനമാക്കി "ഡിവിഡണ്ട്" വീതിക്കാനുപയോഗിക്കുന്നു.

ഈ ഡിവിഡണ്ട് വ്യവസ്ഥ എങ്ങും ഒരു ഒരംഗീകൃത സിദ്ധാന്ത മാണു. പയണിയർമാരുടെ തനതു സംഭാവനയാണെന്നു പറയാം. പയണിയർമാർക്കുമുമ്പും ചില സംഘങ്ങൾ ഡിവിഡണ്ട് നൽകി യിരുന്നതായി കാണുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ ആ സമ്പ്രദായത്തിനൊരു പൊതുവായ അംഗീകാരം ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. പയണിയർമാരാണു പൊതുവായ അംഗീകാരം നേടിത്തന്നതു. അതിന്റെ ഔചിത്യം അവർക്കാണെന്നു പറയുന്നതു അതുകൊണ്ടാണു. പൗവ്വികർക്കു എതി ർത്തുജയിക്കാൻ കഴിയാത്ത വലിയൊരു പ്രശ്നത്തിനു ഈ ഡിവി ഡണ്ട് വീതിക്കൽ വ്യവസ്ഥ പരിഹാരമായി തീർന്നു. നിത്യജീവി തത്തിനാവശ്യമായി വരുന്ന സാധനങ്ങൾ വാങ്ങിവെച്ചു വാങ്ങിയ വിലയ്ക്കുതന്നെ അംഗങ്ങൾക്കു നൽകുകയാണു ഓവനും കൂട്ടുകാരും ചെയ്തിരുന്നതു. വ്യാപാരികൾക്കു അതു രസിക്കയില്ല. അവരുടെ വൈരാഗ്യം സാരമാക്കേണ്ട എന്നു വെയ്ക്കാം. വാങ്ങിയ വിലനിര ക്കിനു തന്നെ ചില്ലറ വില്പന നടത്തിയാൽ മുടക്കുമുതലിനു പല പ്പോഴെവിടെയും ലഭിക്കും. സാധനങ്ങൾ വിറ്റഴിയാതെ ബാക്കി വന്നാലോ? കേടായി പോയാലോ? മൊത്തം വാങ്ങി ചില്ലറ വി

ല്ലപ്പോഴും അളവിലും തൂക്കത്തിലും വരാവുന്ന കുറവിനോ? പ്രവ
ർത്തനച്ചെലവു എങ്ങനെ വഹിക്കും? പൗവ്വിക്കരുടെ പരാജയം,
പ്രധാനമായും, ഇക്കാര്യങ്ങളവഗണിക്കുകയാൽ സംഭവിച്ചതാണു.

പയണിയർമാക്കു ശേഷം സംഘമുണ്ടാക്കാനിറങ്ങിയവ
ർക്കു്, പയണിയർമാരുടെ ആദായവിഭജനവ്യവസ്ഥ സമാകഷ്ടക
മായിരുന്നിട്ടുണ്ടു്. പക്ഷേ ഓവനിസത്തിൽനിന്നു വഴുതിപ്പോക
ലാണതെന്നു് അവരോർത്തില്ല. സോഷ്യലിസ്റ്റു കോളനികളായി
രുന്നു ഓവന്റെ ലക്ഷ്യം. കോളനികളം സ്ഥാപിക്കുന്നതിനു പ
ണമുണ്ടാക്കാനാണു് അദ്ദേഹം സംഘങ്ങളം സ്ഥാപിച്ചതു്. എ
ന്നാൽ സംഘങ്ങളെക്കൊണ്ടു വ്യാപാരം നടത്തി ലാഭമുണ്ടാക്കാന
ദ്ദേഹമുദ്ദേശിച്ചില്ല. പണമുണ്ടാക്കാൻ അദ്ദേഹം സ്വീകരിച്ച ഉ
പാധി സംഭാവനയാണു്.

സംഘനിബന്ധനയിലെ മറെറാരു വ്യവസ്ഥ വില്പന റൊ
ക്കമായിരിക്കണമെന്നതാണു്. സംഘത്തിന്റെ നിലനില്പിനെ ക
രുതിയുണ്ടാക്കിയ വ്യവസ്ഥയാണതു്. വ്യവസായവത്കരണത്തോ
ടൊപ്പം, ഇംഗ്ലണ്ടിൽ സാമൂഹ്യജീവിതത്തിലുളവായ വ്യയാഭിരുചി
യെ തോട്ടിയിട്ടു പിടിക്കലും ഉദ്ദേശമാക്കിയിരുന്നു. ഈ വ്യവ
സ്ഥയ്ക്കു കാലാന്തരത്തിൽ അയവുവരുത്തേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ടു്. സംഘ
പ്രവർത്തനം ക്രമത്തിൽ കാഷ്ടികമണ്ഡലത്തിലേയ്ക്കും വ്യാപിച്ചു.
വിക്രീതവിഭവങ്ങളം എണ്ണത്തിലും വൈവിധ്യത്തിലും വർദ്ധിക്കുക
യും ചെയ്തു. റൊക്കവില്പനവ്യവസ്ഥയ്ക്കയവു വരുത്തേണ്ടിവന്നതു
പ്പൊഴാണു്.

മായം ചേക്കാതെ, ശുദ്ധമായ നിലയിൽ, അളവിലും തൂക്ക
ത്തിലും കുറയ്ക്കാതെ, നല്ലണം സാമാനങ്ങളം എന്ന വ്യവസ്ഥയ്ക്കും
പ്രാധാന്യം കല്പിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. മായം ചേർക്കലും കള്ളത്താ
പ്പുപയോഗിക്കലും കുറകരമാക്കുന്ന നിയമമുണ്ടാകയും, സാമൂഹ്യ

വിരുദ്ധങ്ങളായ അത്തരം നടവടികൾക്കെതിരായി പൊതുജനാഭി പ്രായമുയരുകയും ചെയ്തിട്ടില്ലാതിരുന്ന അക്കാലത്തു, സംഘത്തിന്റെ ഈ നിശ്ചയം അംഗങ്ങൾക്കെതു മാത്രം ആശ്വാസദായകമായിരുന്നെന്നു് ഊഹിക്കാം.

മദ്യം കടത്താത്ത ഒരു ഹോട്ടൽ സ്ഥാപിക്കണമെന്നു് ഒരു ഉദ്ദേശംകൂടിയുണ്ടു് നിബന്ധനയിൽ. മദ്യത്തിന്റെ വിക്രയത്തി നെതിരായൊന്നും പരാമർശിച്ചുകാണുന്നില്ല. എന്നാലും മദ്യവിക്ര യം പ്രായേണ ഒഴിവാക്കിയിരിക്കുകയാണു സ്റ്റോർസംഘങ്ങൾ.

വ്യാപാരമിച്ചത്തിൽനിന്നൊരു വീതം സഹകരണവിഷയ കമായ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനായി വിനിയോഗിക്കണമെന്നതും റോ ച്ചഡെയിൽ സംഘത്തിന്റെ നിബന്ധനയുംകൊള്ളുന്നു. സൈ ദ്ധാന്തികാംഗീകാരം ലഭിച്ചിട്ടുള്ള ഒന്നാണിന്നു സഹകരണവിദ്യാ ഭ്യാസം. അതില്ലാതിരുന്നകാലത്തു് കേവലം ഒരു വ്യാപാര സ്ഥാപനം എന്ന നിലവിട്ടു സഹകരണത്തിനുള്ള ശ്രൈഷ്ഠ്യം പൊ ക്കിപ്പിടിക്കുകയാണു് പയണിയർമാർ ഈ വ്യവസ്ഥകൊണ്ടു ചെ യ്തതു്

ഒടുവിലായി വരുന്നതു മതനിഷ്പക്ഷതയും രാഷ്ട്രീയനിഷ്പക്ഷ തയുമാണു്. എല്ലാക്കും പ്രവേശാനുമതി നല്കുമ്പോൾ ഈ രണ്ടുകാര്യങ്ങളി ലും നിഷ്പക്ഷതപാലിക്കുക ആവശ്യമായ്തരും. എന്നാലും, സ്ഥാപ നം ഏതെങ്കിലും പള്ളിയോടു ബന്ധിക്കപ്പെടാതിരിക്കണമെന്നേ, സ്വതേ ഓവനിസ്റ്റുകളും ചാർട്ടിസ്റ്റുകളുമായ സംഘാടകർ മതനിഷ്പ ക്ഷത കൊണ്ടുദ്ദേശിച്ചിരുന്നുള്ളു. പുതിയ പുതിയ മതവിഭാഗങ്ങളാ വിർഭവിക്കുകയും, അവയൊക്കെ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം പള്ളിവെയ്ക്കു കയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന കാലമാണതു. മത വിഭാഗങ്ങൾ തമ്മി നൊന്നു വിരോധം ഭാവിക്കുകയും ചെയ്തു വന്നു. രാഷ്ട്രീയത്തെ

സംബന്ധിച്ചാണെങ്കിൽ, തൊഴിലാളികൾക്കിടയിൽ ഉയിരെടുത്തുയന്ന 'സഹകരണ' ത്തിലേയ്ക്കു യാഥാസ്ഥിതികരാരും (കൺസർവേററീവ്സ്) കടന്നുവരുമെന്ന സംശയംപോലും അവർക്കുണ്ടായില്ല നിഷ്പക്ഷതാ നയം, രാഷ്ട്രീയത്തെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം, എടക്കാലത്തുവെച്ചു ഉപേക്ഷിക്കുകയുമുണ്ടായി. രാഷ്ട്രീയ നിഷ്പക്ഷത കൈവിടാതിന്നും വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന രാജ്യങ്ങൾ പലതുണ്ട്. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ തന്നെ സഹകരണത്തിന്റെ ചില ശാഖകൾ ആ നയം ഉപേക്ഷിച്ചിട്ടില്ല. അമ്പേ കൈവിട്ടകളഞ്ഞതു ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലമാണ്.

ചെറിയ ആരംഭം

1844 ഡിസംബർ 21-ാന-യാണ് റോച്ചു ഡെയിൽ സംഘം പ്രവർത്തനമാരംഭിച്ചതു. അതും ടോഡ്ലെയിൻ തെരുവിൽ, ആളൊഴിഞ്ഞമൂലയിൽ ലഭിച്ച ഒരു വാടക കെട്ടിടത്തിൽ, നാലഞ്ചു കൂട്ടം സാധനങ്ങൾമാത്രം വിൽക്കുന്ന ഒരു വ്യഞ്ജനകടയായിട്ട്. ആഴ്ചകൊണ്ടു സംഭരിക്കാനൊത്ത 28 പവനായിരുന്നു മൂലധനം. പ്രവർത്തകരുടെ ആത്മാർത്ഥതയും ആത്മധൈര്യവും കൊണ്ടാണെന്നു പറയാം, സംഘം അതിവേഗം അഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ടു. കടയിൽ വില്പനചരക്കുകളുടെ എണ്ണം കൂടുവാൻ തുടങ്ങി. 1846-ൽ ഇറച്ചി, അടുത്ത കൊല്ലം തുണിത്തരങ്ങൾ, ഇങ്ങനെ കയറിപ്പോയി എണ്ണം 1850-ൽ സംഘപ്രവർത്തകർ മൻകൈയെടുത്തു ധാന്യം പൊടിക്കുന്ന ഒരു മിൽ സ്ഥാപിച്ചു. റോച്ചു ഡെയിലിലും പുറത്തുമുള്ള സംഘങ്ങൾക്കു മാവു സപ്ലൈ ചെയ്യുകയായിരുന്നു. ഉദ്ദേശം. സംഘത്തിനക്കാലത്തു 600 മെമ്പർമാരും, 13000 പവന്റെ വില്പനയും ഉണ്ടായിരുന്നതായി പറയപ്പെടുന്നു. സംഘങ്ങളുടെ എണ്ണവും അനുക്രമം വർദ്ധിച്ചു വന്നു. വടക്കൻ പ്രദേശങ്ങളി

ലെ വ്യവസായ കേന്ദ്രങ്ങളിൽ പ്രത്യേകിച്ചും. 1850 കഴിഞ്ഞ താനും വർഷങ്ങളും സഹകരണ കോൺഗ്രസ്സുകളുടെ കാലമായിരുന്നു. 1851-ൽ നടന്ന കോൺഗ്രസ്സിൽ നാല്പത്തിനാലു സംഘങ്ങളും പങ്കെടുത്തതായി കാണുന്നുണ്ട്. ഉപഭോക്തൃ സംഘങ്ങളായിരുന്നു അധികവും.

നേതൃത്വം മാറുന്നു

ഓവന്റെ അനുയായികളുടെയായിരുന്നു സഹകരണ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ നേതൃത്വം. അതു എടുക്കാലത്തുവെച്ചു ക്രിസ്ത്യൻ സോഷ്യലിസ്റ്റുകളുടെ പിടിയിലേയ്ക്കു പകർന്നു. ജെ. എം. ലഡ്‌ലോ (J. M. Lud low), ഫ്രെഡറിക് മോറീസ് (Frederic Maurice), ചാൾസ് കിങ്ങ്സ്ലി (Charles Kingsley) എന്നീ നേതാക്കൾ പ്രത്യേകം സ്മരണീയരാണ്. ഫ്രാൻസിൽ താമസിച്ചു പഠിച്ചുയർന്ന ചെറുപ്പക്കാരനായ ഒരു ബാരിസ്റ്ററായിരുന്നു ലഡ്‌ലോ. മോറീസ് ലണ്ടനിലെ കിങ്ങ്സ് കോളജിൽ പ്രൊഫസ്സറായിരുന്നു. കിങ്ങ്സിലിയാകട്ടെ, ഒരു നാട്ടുപ്രഭുകാരൻ വൈദികനും. ഫ്രാൻസിൽ പഠിച്ചു വളർന്ന ലഡ്‌ലോവിനു ബൂഷേയുടെയും, ഫോറിയറുടെയും ആശയമുൾക്കൊള്ളാനും, അവരുടെ നേതൃത്വത്തിൻ അക്കാലത്താരംഭിച്ചിരുന്ന സഹകരണ പണിശാലകളുടെ (Cooperative Workshops) പ്രവർത്തനം നേരിൽ കണ്ടു പഠിക്കുവാനും സാധിച്ചിരുന്നു. അതു കൊണ്ടാകുമോ എന്നറിഞ്ഞുകൂടാ, ക്രിസ്ത്യൻ സോഷ്യലിസ്റ്റുകൾക്കു, സഹകരണം സംബന്ധിച്ചു, ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തോടല്ല, വ്യാവസായികമണ്ഡലത്തോടായിരുന്നു കൂടുതലാഭിമുഖ്യം. ഇംഗ്ലണ്ടിലുമേർപ്പെട്ടതിനോക്കി അവർ സഹകരണ പണിശാലകൾ. ഉപഭോക്തൃ സ്റ്റോറുകളെ പോലെ വള

രാൻ അവയ്ക്കു കഴിഞ്ഞില്ല. ക്രിസ്ത്യൻ സോഷ്യലിസ്റ്റു കളുടെ പിടിയലമർന്ന സഹകരണ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ നേതൃത്വം എന്നു പ്രസ്താവിച്ചുവല്ലൊ. എന്നാൽ അതു വളരെ കാലം അവിടെ ഇരുന്നില്ല. നേതാക്കന്മാർ പ്രസ്ഥാനത്തിലേയ്ക്കു ആണ്ടിറങ്ങാൻ മടിച്ചതാകാം കാരണം. സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തോടു അവക്കു തോന്നിയ ആഭിമുഖ്യം ക്രമത്തിൽ ക്ഷയിച്ചുപോയി. അവരുടെ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ചു നിന്നതു തൊഴിലാളികളുടെ വിദ്യാഭ്യാസകാര്യത്തിലും, അവക്കുവേണ്ടി നടത്തുന്ന ക്ഷേമപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു പൊതുജനാനുകൂല്യം നേടുന്നതിലുമാണു. അങ്ങനെ വന്നപ്പോൾ സഹകരണ മണ്ഡലത്തിൽ പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ക്രിസ്ത്യൻ സോഷ്യലിസ്റ്റുകൾ ക്രമത്തിൽ ആ മണ്ഡലം ഉപേക്ഷിച്ചുപോയി.

സോഷ്യലിസ്റ്റ് നേതൃത്വത്തിന്റെ നേട്ടങ്ങൾ

ക്രിസ്ത്യൻ സോഷ്യലിസ്റ്റുകൾ സഹകരണ മണ്ഡലം വെടിഞ്ഞുവെന്നു പറയുന്നതു കൊണ്ടു അവരിലാരും ആ മണ്ഡലത്തിൽ അവശേഷിച്ചില്ലെന്നു അർത്ഥമാക്കരുതു. ചിലരവിടെ തങ്ങിനിന്നു. തങ്ങിനിന്നവരിലൊരുവൻ ലഡ്‌ലോ തന്നെ. ഫ്രൻഡ്‌ലി സൊസൈറ്റികളുടെ റജിസ്ട്രാറായി പിച്ചാലത്തദ്ദേഹം നിയമിക്കപ്പെട്ടുകയുണ്ടായി. ഫ്രൻഡ്‌ലി സൊസൈറ്റീസ് ആക്ടിൻ കീഴിലാണല്ലൊ ഇംഗ്ലണ്ടിലെ ആദ്യകാല സഹകരണ സംഘങ്ങൾ റജിസ്റ്റർ ചെയ്തതും പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നതും. സഹകരണ മണ്ഡലം വിട്ടുപോകാതിരുന്ന മറ്റൊരാൾ വാൻസിറ്റാർട്ട് നീൽ (Vansittart Neale) ആണു. ഇംഗ്ലീഷ് കൊ-ഓപ്പറേറ്റിവ് യൂണിയന്റെ സെക്രട്ടറി എന്ന പുതവിയിലോളം ചെന്നെത്തി അദ്ദേഹം. ജഡ്ജ് ഹ്യൂസ് (Judge Hughes) ആണു് പരാമർശിക്കപ്പെടേണ്ട മറ്റൊരു വ്യ

ക്തി. പല നിലകളിൽ അറിയപ്പെട്ടിരുന്ന, വലിയ സ്വാധീന മുള്ള, ഒരു വ്യക്തിയായിരുന്നു ഹ്യൂസ്. "ടോം ബ്രൗൺസ് സ്കൂൾ ഡെയിസ്" എന്ന പ്രസിദ്ധമായ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ കർത്താവായ ഹ്യൂസ് അദ്ദേഹമാണ്. സഹകരണകോൺഗ്രസ്സുകളുടെ ചുക്കാൻ പിടിത്തക്കാരനായും, അധ്യക്ഷനായും നാമദ്ദേഹത്തെ കണ്ടുമുട്ടുന്നു. പാർലിമെന്റ് മെമ്പറും ടെയിലർ യൂണിയൻ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാക്കളിലൊരുവനുമായിരുന്നു അദ്ദേഹം. ഇവിടെ പരാമർശിക്കപ്പെട്ടവരെക്കൊണ്ടൊക്കെ സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിനു വലിയ നേട്ടങ്ങളുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. സഹകരണസംരംഭങ്ങൾക്കു ശരിയായ നിയമസാധുത്വം നേടിക്കൊടുത്തവരവരാണ്. അവരുടെ സാന്നിദ്ധ്യംകൊണ്ടു പ്രസ്ഥാനത്തിനു് അന്തസ്സും മതിപ്പും കൈവന്നു. 1844-ൽ ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ഇടംപ്രഥമമായുണ്ടായ കമ്പനിനിയമത്തിനു ക്രിസ്ത്യൻസോഷ്യലിസ്റ്റുകളോടു കടപ്പാടുണ്ട്.

പുരോഗതിയുടെ പാതയിൽ ഒരു നാഴികക്കല്ലാണ് 1844-ലെ കമ്പനി ആക്റ്റ്. ആ ആക്റ്റുണ്ടാകുന്നതുവരെ ഏതു വ്യാപാരസ്ഥാപനവും പാർലിമെന്റിന്റെ പ്രത്യേക നിയമമനുസരിച്ചു രജസ്റ്റർ ചെയ്തല്ലെങ്കിൽ വ്യക്തിയുടെ തനതുടമയിലുള്ളതോ, സഹകാര്യക്കൂട്ടുടമയിലുള്ളതോ ആയി ഗണിക്കപ്പെട്ടുമായിരുന്നു. സ്ഥാപനത്തിന്റെ നഷ്ടബാധ്യതകൾക്കു് ഉടമസ്ഥരും അവരുടെ സ്വത്തുക്കളും ഉത്തരവാദിത്വം വഹിക്കേണ്ടിയിരുന്നു. കമ്പനി ആക്റ്റുകൊണ്ടാണ്, ജോയിന്റ് സ്റ്റോക്ക് കമ്പനികൾക്ക് ഓഹരിക്കാരുടെ ബാധ്യത കമ്പനിയിൽ അവരെടുത്ത ഓഹരിയുടെ വിലയോളമാക്കി ക്ലിപ്തപ്പെടുത്താമെന്നായതു്. ഒരു പ്രയാസം ആക്റ്റിനുശേഷവും നിലനിന്നു. റജിസ്ട്രേഷൻ എളുപ്പമായിരുന്നില്ല. റോച്ചഡെയിലിലെ തൊഴിലാളികളെപ്പോലുള്ളവർക്കു താങ്ങാനാവാത്തവിധം വർദ്ധിച്ച ചിലവായിരുന്നു റജിസ്ട്രേഷനു്. ഫ്രൻ

ഡ്‌ലി സൊസൈററീസ് നിയമങ്ങളായിരുന്നു അവക്കൊരു താങ്ങു്. തൊഴിലാളികളുടെ ക്ഷേമാഭിവൃദ്ധിയുദ്ദേശിച്ചുണ്ടാക്കുന്ന സംഘടനകൾക്കു പ്രയോജനം നല്ലപോലെയും, ഒരു പരിധിവരെ അവയ്ക്കു മേലനേക്ഷണം വഹിക്കാൻ ഗവർമ്മേണ്ടിനധികാരം നല്ലപോലെയും ചെയ്യുന്നതിനുവേണ്ടി ഉണ്ടാക്കിയ നിയമങ്ങളാണവ. 1793-ലാണ് ആ വഴിക്കൊരു നിയമനിർമ്മാണം ആദ്യമായുണ്ടായതു്. തുടർന്നു ഭേദഗതിനിയമങ്ങളും പലതായി. അങ്ങനെ ക്രമശഃ പരിഷ്കരിക്കപ്പെട്ടുവരികയായിരുന്നു ആ നിയമങ്ങളും. തൊഴിലാളിസംഘടനകളെ ഗവർമ്മേണ്ടിനെതിരായ അട്ടിമറിപ്രസ്ഥാനമായി ഗവർമ്മേണ്ടു വീക്ഷിച്ചിരുന്നതാണു് കാലം.

ഫ്രൻഡ്‌ലിസൊസൈററീസ് റജിസ്ട്രാരുടെ തസ്തികയുണ്ടായതു് 1829-ലാണു്. റജിസ്ട്രേഷനപേക്ഷിക്കുന്ന സ്ഥാപനത്തിന്റെ രേഖകളും പരിശോധിച്ചു് സർട്ടിഫൈ ചെയ്യുക ഈ ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ കൃത്യമായിരുന്നു. ഈ ആക്ററിനു കീഴിൽ റജിസ്ടർചെയ്തവയാണു് ഇംഗ്ലണ്ടിലെ ആദ്യകാലസഹകരണസംഘങ്ങളധികവും. എന്നുവെച്ചു് സഹകരണസംഘങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയുള്ളതാണു് ഈ നിയമങ്ങളെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. കുറഞ്ഞ മൂലധനം; പരിമിതമായ വ്യാപാരവും; ഇതാണല്ലോ സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളുടെ സാമാന്യസ്ഥിതി. ആ നിലയിലുള്ള സ്ഥാപനങ്ങൾക്കു് ഈ നിയമങ്ങൾക്കു കീഴിൽ രക്ഷ പോരാ. സഹകരണസംഘങ്ങൾക്കു് അനുകൂലമായ സ്ഥിതി കൈവന്നതു് 1852-ലെ ഇൻഡസ്ട്രിയൽ ആന്റ് പ്രോവിഡൻറ് സൊസൈററീസ് ആക്ടോടുകൂടിയാണു്. ക്രിസ്ത്യൻസോഷ്യലിസ്ററുകളുടെ ശ്രമഫലമാണു് ഈ നിയമവും എന്നു പറയണം. അവക്കിടയിൽ നിയമപണ്ഡിതന്മാരും, പാർലിമെന്റിനകത്തു സ്വാധീനമുള്ളവരുമുണ്ടായിരുന്നു. ആവക കഴിവുകളും നിയമനിർമ്മാണം സാധിക്കുന്നതിനായി അവർ വിനിയോഗിച്ചു. എന്നാൽ അപ്പോഴും ക്ലിപ്തബാധ്യ

തയും, ഫെഡറൽസംഘങ്ങളുണ്ടാക്കാനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യവും കൈവ
ന്നിരുന്നില്ല. ക്ലിപ്തബാധ്യതയും ഫെഡറൽസംഘങ്ങളും അനുവദി
ക്കുന്നൊരു നിയമത്തിനായി പിന്നെയും കാക്കേണ്ടിവന്നു അവർ
ഒരു പത്തുകൊല്ലം. 1862-ൽ നിയമം ഭേദപ്പെടുത്തിയപ്പോൾ ര
ണ്ടും സാധ്യമായിത്തീർന്നു. ഭേദഗതികൾ സംഘങ്ങളുടെ വളർച്ച
യ്ക്കുതകുംവിധമാവുകയും ചെയ്തു. പറയത്തക്ക മാറ്റങ്ങൾകൂടാതെ
ആ നിയമങ്ങൾ ഇന്നും നിലനില്ക്കുന്നു. ഇതിനെ മാതൃകയാക്കി
നിർമ്മിച്ചവയാണ് ഇന്നു പല രാജ്യങ്ങളിലും നിലവിലുള്ള സഹ
കരണനിയമങ്ങൾ.

ചില്ലറ വില്പന സ്റ്റോറുകൾ

തൊഴിലാളികൾ ചില്ലറ വില്പനയ്ക്കായി സഹകരണ സ്റ്റോ
റുകൾ സംഘടിപ്പിച്ചു പ്രവർത്തിച്ചു. തങ്ങൾക്കാവശ്യമായ ഭക്ഷ്യ
വിഭവങ്ങൾക്കും മറ്റവശ്യ സാധനങ്ങൾക്കും വില നിയന്ത്രിച്ചു
നിർത്തുകയായിരുന്നു ലക്ഷ്യം. ആ ലക്ഷ്യം പ്രാപിക്കാനവർക്കു
ഴിഞ്ഞു. സ്റ്റോർ പ്രവർത്തനം ആ വഴിക്കുണ്ടായ ചെറിയൊരു
നീക്കം എന്നേ പറയാനാവൂ. വില നിയന്ത്രണത്തിന്റെ മാത്ര
മല്ല, സാധനങ്ങൾക്കു വിശുദ്ധിപാലിക്കുന്നതിന്റെയും കഥയതാ
യിരുന്നു. മൊത്തവ്യാപാരികളെ ആശ്രയിച്ചായിരുന്നു സഹകര
ണസ്റ്റോറുകൾ പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നതു. സംഘങ്ങളുടെ അഭിവൃദ്ധിയി
ലോ, സംഘാംഗങ്ങളുടെ ക്ഷേമത്തിലോ ആകാംക്ഷയുള്ളവരല്ല വ്യാപാ
രികൾ. വിരോധമുള്ളവരാണവരും. വ്യാപാരികൾ നൽകുന്ന
ചരക്കു; അവരിടുന്ന വിലയും. സാധനങ്ങളിൽ തങ്ങളായിട്ട
മായം ചേർത്തു അവയുടെ വിശുദ്ധി കളയരുതു എന്നുവെയ്ക്കാനേ

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY

സംഘപ്രവർത്തകർക്കു സാധിക്കും. അതുപോലെ തന്നെ വിലയുടെ കാര്യവും. മൊത്തവിലയും, ട്രാൻസ്പോർട്ടും ചിലവും പ്രവർത്തന ചിലവുംമറ്റും കണക്കിലെടുത്തു നഷ്ടം വരാത്ത വിധത്തിലാകണമല്ലൊ ചില്ലറ വില്പനവില നിശ്ചയിക്കുന്നതു. ഈ വൈഷമ്യം സംഘങ്ങൾ മുമ്പും അനുഭവിച്ചിട്ടുള്ളതും പരിഹാരം ആരാഞ്ഞുനോക്കീട്ടുള്ളതുമാണു്.

മൊത്ത വ്യാപാരാശയം

സംഘങ്ങൾ ഗ്രൂപ്പുചേർന്നു ഗ്രൂപ്പിനുവേണ്ട സാധനങ്ങൾ ഒന്നായി സംഭരിച്ചു വെയ്ക്കുവാൻ പോരുന്ന മൊത്ത ഏജൻസികൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനു പലവുരു ശ്രമം നടന്നിട്ടുണ്ടു. റോച്ച്ഡെയിൽ പയണിയർമാർ തന്നെ, 1850-ൽ, തങ്ങളെയും ഉത്തരപ്രദേശസംഘങ്ങളെയുമുദ്ദേശിച്ചു ഒരു മൊത്തവ്യാപാര വകുപ്പു പ്രത്യേകം തുടങ്ങുവാൻ പ്രവർത്തിച്ചുനോക്കി. തൃപ്തികരമായില്ല പ്രവർത്തനം. സംഘങ്ങളെല്ലാമൊരുമിച്ചു ചേർന്നു ഒരു ഫെഡറൽ സംഘമുണ്ടാക്കുന്ന കാര്യവുംആലോചിക്കാതിരുന്നില്ല. പക്ഷെ ഫെഡറൽ സംഘമുണ്ടാക്കുന്നതിനനുകൂലമായിരുന്നില്ല.നിലവിലുള്ള നിയമം. നിയമത്തെ മറികടന്നു പ്രവർത്തിച്ചാലോ? അതിനും ശ്രമിച്ചുനോക്കി. കോൺഫറൻസുകൾ വിളിച്ചാലോചനകൾ നടത്തി. ക്രിസ്തുമസ്സായോ, ൺഫറൻസുണ്ടു. അന്നതൊരു ചട്ടമായിരുന്ന കാലം. കോ കോൺഫറൻസുകൾക്കാസ്ഥാനമായിതീർന്ന മാഞ്ചസ്റ്റർ. എല്ലാകോൺഫറൻസുകളും നിയമഭേദഗതികൾക്കായി ശബ്ദമുയർത്തി. ഒരു ഫെഡറൽ മൊത്തവ്യാപാരസംഘത്തിനു പ്ലാനുണ്ടാക്കുകയും ചെയ്തു. എല്ലാം ചേർന്നപ്പോൾ ഇന്റസ്ട്രിയൽ ആന്റ് പ്രോവിഡന്റ് സൊസൈറ്റീസ് ആക്റ്റ് ഭേദപ്പെടുത്താതെ വയ്യെന്നായി ഗവ

ഒമ്മണ്ടിനു. അങ്ങനെയാണു 1862-ൽ നിയമം ഭേദഗതി ചെയ്തതു. അടുത്തകൊല്ലം തന്നെ നോത്ത് ഇംഗ്ലണ്ട് കൊ-ഓപ്പറേറ്റീവ് ഹോൾസെയിൽ സൊസൈറ്റി സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടു. ആ സംഘമാണു ഇന്നു പ്രസിദ്ധമായ ഇംഗ്ലീഷ് സഹകരണ മൊത്തവ്യാപാരസംഘം (C.W.S). നാല്പത്തിയെട്ടു സഹകരണസംഘങ്ങളും ചേർന്നു 2000 പവൻ മൂലധനമിറക്കിയാണു സംഘം റജിസ്റ്റർ ചെയ്തതു. വളരെതാഴ്ന്നനിലയിൽനിന്നാരംഭം. പ്രവർത്തന ധനദൗർല്ലഭ്യം സംഘത്തെ വല്ലാതലട്ടിയിട്ടുണ്ട്. സംഘം ആദ്യമായി പുറപ്പെടുവിച്ച റിപ്പോർട്ടിൽ അംഗസംഘങ്ങൾ ബാങ്ക നോട്ടിന്റെ രണ്ടാംപകുതി വിളംബമെന്യേ അയയ്ക്കണമെന്നഭ്യർത്ഥിച്ചു കാണുന്നു. വിളംബം പ്രവർത്തനം സ്തംഭിപ്പിക്കുമെന്നും, സംഘത്തെ തകർച്ചയിലെത്തിക്കുമെന്നുംവ്യക്തമാക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ചെക്കും ഡ്രാഫ്ട്ടും നടപ്പിലായിരുന്നില്ല അന്നു. നോട്ടുനടുവേ മുറിച്ചു ഓരോ പകുതി വീതം രണ്ടു തവണയായി അയച്ചു കൊടുക്കുകയായിരുന്നു അന്നത്തെ പതിവു. മുറിക്കാതെയും, ഒന്നിച്ചും അയച്ചാൽ വഴിക്കെങ്ങാൻ നഷ്ടപ്പെട്ടുപോയാലോ?

മൊത്തവ്യാപാരത്തിന്റെ വളർച്ച.

മൊത്തവ്യാപാരസംഘം പ്രവർത്തിച്ച വേഗം അഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ടു. ഒരു പത്തുകൊല്ലം; ഓഹരി മൂലധനം 61,000 പവനായി വർദ്ധിച്ചു. വായ്പയായും ഡെപ്പോസിറ്റായും 1,93,000 പവൻ പ്രവർത്തനധനമായി വേറെയും സംഭരിച്ചിരുന്നു. ഒരു 20,00,000 പവന്റെ വ്യാപാരവും നടന്നിരുന്നു. റോച്ചഡെയിൽ സംഘത്തിന്റെ ഒരു പ്രധാനപ്രവർത്തകനായിരുന്ന ജെ. ടി ഡബ്ലിയു. മിച്ചെൽ (J. T. W. Michell) ആണു് സംഘത്തിന്റെ ചെയർമാ

നായി വന്നതു് ഒരിരുപതു കൊല്ലം തുടച്ചയായി അദ്ദേഹം ആ സ്ഥാനത്തിരുന്നു. പ്രാപ്തനായൊരു ചെയർമാനായിരുന്ന മിച്ചെൽ മൂതിയപഹരിക്കുംവരെ സംഘമദ്ദേഹത്തെ ചെയർമാൻസ്ഥാനത്തു പിടിച്ചിരുത്തിയതാണു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണത്തിൽ സംഘത്തിനു വ്യാപാരാഭിവൃദ്ധിയുണ്ടായി. സാമ്പത്തികഭദ്രത കൈവരികയും ചെയ്തു.

ഉത്പാദനപ്രവർത്തനം.

ഏറ്റവും വലിയ കാര്യം മിച്ചെൽ സംഘത്തെക്കൊണ്ടു് ഉത്പാദനപ്രവർത്തനം എടുപ്പിച്ചു എന്നതാണു്. കൂട്ടുപ്രവർത്തകരുമായി അദ്ദേഹമതിനുവേണ്ടി പടവെട്ടേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ടു്. വിക്രയസംഘം ഉത്പാദനപ്രവർത്തനത്തിലേർപ്പെടുന്നതിനെതിരായിരുന്നപ്രവർത്തകരധികവും. വ്യാവസായികോത്പാദനം വ്യാവസായികതൊഴിലാളികൾ ചേർന്നുണ്ടാക്കുന്ന സംഘങ്ങളുടെ മുറയാണെന്നായിരുന്നു അവരുടെ വാദം. ഉപഭോക്തൃസംഘം വ്യവസായത്തിനു് ഉടമയാകുന്നതുകൊണ്ടു വ്യക്തി മൂതലാളിയുടെ സ്ഥാനത്തൊരു സംഘടന കയറുന്നു എന്നതിൽ കവിഞ്ഞു തൊഴിലാളിക്കെന്തു നേട്ടം എന്നു് അവർ ചോദിച്ചു. ആത്മാർത്ഥതയിൽനിന്നു് ഉറന്നതായിരുന്നു അവരുടെ സംശയം. സംശയം സൈദ്ധാന്തികമായി ശരിയുമായിരുന്നു. അവർ അവരുടെ എതിർപ്പിൽ ഉറച്ചു നില്ക്കുകതന്നെ ചെയ്തു. എന്നാൽ പെട്ടെന്നുതളർന്നു പിൻവാങ്ങുന്ന കൂട്ടത്തിലല്ലായിരുന്നു മിച്ചെൽ. എതിരാളികളെ അനുനയംകൊണ്ടു മയക്കിയെടുക്കാനുള്ള ശ്രമത്തിൽ ഒടുവിലദ്ദേഹം വിജയംവരിച്ചു. 1880–90 കാലത്തെയ്ക്കു സംഘംവകയായി ഫാക്ടറികൾ പലതു സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. ബൂട്സ്, ചെരിപ്പു,

തുണിത്തരങ്ങൾ, ഉടുപ്പുകൾ, കൊക്കൊ, ചോക്ക്ലറവ്, സോപ്പ്, ഫർണീച്ചർ എന്നിവയ്ക്കായുള്ള ഫാക്ടറികൾ, ഫ്ലവർമില്ലുകൾ, അച്ചുകൂടങ്ങൾ ഇങ്ങനെ പലതും. ഇക്കാലമാവുമ്പോഴേയ്ക്കു മൊത്തവ്യാപാരസംഘം അതിന്റെ പ്രവർത്തനം വിദേശങ്ങളിലേയ്ക്കും വ്യാപിപ്പിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. വിദേശങ്ങളിൽ സ്വന്തമായി ഡെപ്പോകൾ സ്ഥാപിക്കുകവരെ ചെയ്തുകഴിഞ്ഞിരുന്നു സംഘം. ന്യൂയോർക്ക്, റൂയൻ (Rauen), കോപ്പൻഹേഗൻ, ഹാംബർഗ്, ആരസ് (Aarhus - Denmark), മോൺട്രീൽ, ഗോതെൻബർഗ്, ഡെനിയ (Denia - Spain) ഇവ പ്രധാന ഡെപ്പോ കേന്ദ്രങ്ങളിൽ ചിലതാണു. വിദേശവ്യാപാരത്തിനു കപ്പൽ അവശ്യോപധിയാകുന്നു. കപ്പൽ സ്വന്തമായി ഇല്ലെങ്കിൽ വ്യാപാരാഭിവൃദ്ധിക്കു അതു തടസ്സമായി വരും. അനുഭവത്തിൽ നിന്നു സംഘമതു ഗ്രഹിച്ചു. കപ്പൽ സ്വന്തമായി വാങ്ങുന്നതിനായി അടുത്തശ്രമം. ഒന്നാമത്തെ കപ്പൽ 1876-ൽ വാങ്ങിക്കുകയും ചെയ്തു.

ബാങ്കിങ്ങ് പ്രവർത്തനം

ഫാക്ടറികൾ സ്ഥാപിച്ചു. ഉത്പാദനം നടന്നു. വിദേശങ്ങളുമായി വ്യാപാരവുമുറപ്പിച്ചു. അപ്പൊഴാണു നല്ല ഒരു ബാങ്കിങ്ങ് സ്ഥാപനത്തിന്റെ കുറവു് അനുഭവപ്പെട്ടതു. ആ കുറവു നികത്തുവാൻ സംഘം അതിനു കീഴിൽ ഒരു ബാങ്കിങ്ങ് ഡിപ്പാർട്ടുമെൻറ് പ്രത്യേകമായേർപ്പെടുത്തി. മൊത്തവ്യാപാര സംഘം ബാങ്കിങ്ങ് പ്രവർത്തനത്തിലേർപ്പെടുന്നതു നിയമമുഷ്ട്യാ സാധുവാകുമോ എന്നു ബലമായ സംശയമുണ്ടായിരുന്ന പ്രവർത്തകർക്കു. അതു കൊണ്ടു നിയമം പിടി കൂടിയാൽ ഉടൻ ചാടാൻ പഴുതു നോക്കിക്കൊണ്ടാണു അവരതിനു മുതിർന്നതു. വിവിധങ്ങളായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടക്കുന്നുണ്ടല്ലൊ സംഘത്തിനു കീഴിൽ. ആവശ്യമായ പണം ഓരോന്നി

നും അഡ്വാൻസ് ചെയ്യണം. സംഘത്തോട് ചേർന്ന് പ്രവർത്തിക്കുന്ന പ്രാഥമിക സ്റ്റോറുകളെ സഹായിക്കുകയും വേണം. അതുയേ ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നുള്ളു, ബാങ്കിങ്ങ് ഡിപ്പാർട്ടുമെൻറ് ഏർപ്പെടുത്തുമ്പോഴും. എന്നാൽ ഏറെ താമസിച്ചില്ല, ഡിപ്പാർട്ടുമെൻറ് വളർന്നു, വികസിച്ചു, ശരിക്കും ഒരു സഹകരണ ബാങ്കായി പരിണമിച്ചു. ഒരു ഇൻഷ്വറൻസ് സംഘത്തിൻറെ പ്രവർത്തനവും മൊത്തവ്യാപാര സംഘം ഏറ്റെടുത്തു.

സ്കോട്ടിഷ് മൊത്തവ്യാപാരസംഘം

ഇതിനിടയ്ക്കു, 1867-ൽ, സ്കോട്ട്ലണ്ടിൽ, സ്കോട്ടിഷ് കൊ-ഓപ്പറേറിവ് ഹോൾസെയിൽ സൊസൈറ്റിയെന്നു (S. C. W. S) റജിസ്റ്റർ ചെയ്ത പ്രവർത്തനമാരംഭിച്ചിരുന്നു. ബ്രിട്ടണിലെന്തിനു രണ്ടു മൊത്തവ്യാപാര സഹകരണ സംഘമെന്നു ഇന്നുള്ളവളക്കു തോന്നാം. ഗതാഗത സൗകര്യങ്ങളും കുറവായിരുന്ന 19-ാം ശതകത്തിൽ സ്ഥലങ്ങളും തമ്മിൽ അകലം ഇന്നത്തേക്കാൾ വളരെ കൂടുതലായിരുന്നു. ഇംഗ്ലീഷു മൊത്തവ്യാപാര സംഘം സ്കോട്ട്ലണ്ടിൽ ഒരു ബ്രാഞ്ചു സ്ഥാപിക്കാൻ വിസമ്മതിക്കുകയും ചെയ്തു. സ്കോച്ചുകാരുടെ ആശയാഭിലാഷങ്ങളും ആവശ്യങ്ങളും ഒട്ടൊക്കെ വ്യത്യസ്തങ്ങളുമായിരുന്നു. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ സ്കോച്ചുകാർ സ്കോട്ട്ലണ്ടിനു പ്രത്യേകമായൊരു സംഘം റജിസ്റ്റർ ചെയ്തതാണു. അവരുടെ ഉദ്യമം ന്യായമായിരുന്നെന്നു കാലം തെളിയിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇരു സംഘങ്ങളും (C. W. S. & S. C. W. S.) ചേർന്നു കൂട്ടായി നടത്തുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളുണ്ടു. തേയില തോട്ടങ്ങളും ഉദാഹരണങ്ങളാം, "ജോയിൻറ് ഇംഗ്ലീഷു് ആൻറ് സ്കോട്ടിഷ് കൊ-ഓപ്പറേറിവു് ഹോൾസെയിൽ സൊസൈറ്റി, എന്നൊരു സ്ഥാപനം പ്രത്യേകമായി റജിസ്റ്റർ ചെയ്തു. അതിനു കീഴിലാണു് തേയില കൃഷിയും വ്യാപാരവും നടത്തുന്നതു.

സഹകരണയൂണിയൻ.

സംഘങ്ങൾ എണ്ണത്തിൽ കൂടിക്കൂടിവന്നു. അവയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ സമന്വയിച്ചുപ്പിക്കുവാനും സംഘങ്ങളെ പോഷിപ്പിച്ചു വളർത്തിയെടുക്കുവാനും സഹായിക്കുന്ന ഫെഡറൽ സംഘടനയും ഉണ്ടായി. ഇതൊക്കെ സംഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനിടയിൽ പ്രവർത്തകരുടെ ശ്രദ്ധ മറെറാരു വഴിക്കും തിരിഞ്ഞിരുന്നു. വാണിജ്യമാണല്ലോ സംഘങ്ങളുടെ പ്രധാനപ്രവർത്തനം. ഫെഡറൽ സംഘടനയായ മൊത്തവ്യാപാരസംഘത്തിൻെറ ശ്രദ്ധ എപ്പോഴുമീ വാണിജ്യകാര്യത്തിൽ കേന്ദ്രീകൃതമായേ ഇരിക്കുകയുള്ളൂ. വാണിജ്യത്തിനു പുറമെയും കാണുമല്ലോ സംഘങ്ങൾക്കു സംരക്ഷിക്കപ്പെടേണ്ട താത്പര്യങ്ങൾ. അതിനും സംഘങ്ങൾ ഒരുമിച്ചു ചേർന്നു പ്രവർത്തിക്കേണ്ടിവരികയില്ലേ? 1869-ൽ ലണ്ടനിൽ ചേർന്ന സഹകരണകോൺഗ്രസ്സ് ആ പ്രശ്നം ചർച്ചചെയ്തു. ആവക പ്രശ്നങ്ങൾ പരിശോധിക്കുവാനും പരിഹാരം കാണുവാനും ഉത്തമമായൊരുപകരണം കോൺഗ്രസ്സുതന്നെ. കോൺഗ്രസ്സിൽവെച്ചുതന്നെ ഒരു കോ-ഓപ്പറേറ്റിവ് സെൻട്രൽബോർഡു രൂപീകൃതമായി. ഒരു കോൺഗ്രസ്സ് നടന്നു അടുത്ത കോൺഗ്രസ്സിനു കാലമാകുംവരെ സംഘങ്ങളുമായി സമ്പർക്കം പുലർത്തുവാനും, അടിയന്തരമായി വരുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾക്കു അപ്പപ്പോൾ പരിഹാരം കാണുവാനും ഉള്ളോരേർപ്പാട് എന്ന നിലയിലാണ് ബോർഡ് രൂപീകരിച്ചതു്. ബോർഡ് ബോർഡെന്ന നിലയ്ക്ക് ഏതാനും കൊല്ലങ്ങളേ പ്രവർത്തിച്ചുള്ളൂ. ഏതാനും കൊല്ലങ്ങൾ കഴിയുമ്പോഴേയ്ക്കു, ബോർഡ് കോ-ഓപ്പറേറ്റിവ് യൂണിയനായി രൂപാന്തരപ്പെട്ടു. മാഞ്ചസ്റ്ററാണു യൂണിയൻെറ ആസ്ഥാനം. റീജിയണൽ ഘടകങ്ങളുണ്ടാക്കി അവയിലൂടെയാണ് യൂണിയൻ അതിൻെറ പ്രവർത്തനം

നീക്കുന്നതു്. മുമ്പൊരിടത്തു പരാമർശിക്കപ്പെട്ട എഡ്വേർഡ് വാൻസിറ്റാർട്ടു നീൽ ആണു് യൂണിയന്റെ സെക്രട്ടറിയായി വന്നതു്. യൂണിയനു്, അതിന്റെ ആവിർഭാവത്തിനും വളർച്ചയ്ക്കും നീലിനോടു വളരെയേറെ കടപ്പാടുണ്ടു്. സംഘങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം ഒരു ഉപദേശകേന്ദ്രമാണു് യൂണിയൻ. യൂണിയനു കീഴിൽ നിയമം, സ്ഥിതിവിവരങ്ങൾ, വിദ്യാഭ്യാസപ്രചരണങ്ങൾ എന്നിവയ്ക്കായോരോന്നിനും പ്രത്യേകവകുപ്പുകളുണ്ടു്. ഫ്രൻഡ്ലി സൊസൈറ്റീസ് റജിസ്ട്രാരുടെ ആപ്പീസ്സുമായി ബന്ധം പുലർത്തിക്കൊണ്ടാണു് യൂണിയൻ പ്രവർത്തിച്ചുവന്നതു്. നീലിന്റെ കൂട്ടു പ്രവർത്തകൻ ലഡ്ലോ ആയിരുന്നല്ലോ റജിസ്ട്രാർ.

കാലികപ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ.

സഹകരണാശയം ജനങ്ങളിൽ പാകി വളർത്തുവാൻ തീവ്രമായൊരു ശ്രമം പലവശത്തുടെ നടക്കുകയുണ്ടായി. പത്രമാസികകൾ ധാരാളം പുറപ്പെട്ടു. പലതിനും ആയുസ്സു നന്നെ കുറഞ്ഞുപോയെങ്കിലും. 1870-ലെ കോൺഗ്രസ്സു് ഒരു കോ-ഓപ്പറേറ്റിവു് ന്യൂസ്പേപ്പർ കമ്പനിക്കു പ്ലാനിടുകയും കമ്പനി സ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്തു. പിറേറ കൊല്ലംമുതൽക്കാരംഭിച്ചു, "കോ-ഓപ്പറേറ്റിവു് ന്യൂസ്" എന്ന പേരിൽ ഒരു പ്രതിവാരപത്രം. സഹകരണത്തെക്കുറിച്ചാളുകൾക്കിടയിൽ പ്രചരണം നടത്തുകയും, സംഘപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു പ്രസിദ്ധീകരണം നല്കുകയും ചെയ്യുന്നതിൽ വാരിക പ്രശംസയർഹിക്കുന്നു.

വനിതാ ഗിൽഡു്

1883 ബ്രിട്ടീഷ് സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ശ്രദ്ധാർഹമായൊരു വർഷമാണു്. അക്കൊല്ലത്തിലാ

ണവിടെ വനിതാ സഹകരണ ഗിൽഡ് (Women's Co-perative Giuld) എന്ന സ്ഥാപനം ആവിർഭവിച്ചതു്. സഹകരണ സംഘങ്ങളിൽ, പയണിയർമാർ തൊട്ടേ പുരുഷന്മാരോടൊപ്പം സ്ത്രീകൾക്കും പ്രവേശം നൽകിപ്പോന്നിരുന്നു. പ്രസ്ഥാനത്തോട് സ്ത്രീകൾക്കാണു് ആണുങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ചു കൂടുതൽ കൂറും താല്പര്യവും ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതു്. വരുമാനക്കാരാണുങ്ങളാണെങ്കിലും പെൺപിറന്നോരാണല്ലൊ വരുമാനത്തിന്റെ വിനിയോക്താക്കൾ. അവരുടെ കൈയിലാണു് അടുക്കളക്കാര്യം മുഴുവൻ. സഹകരണ വാണിജ്യം പ്രധാനമായും അടുക്കളയെ സ്പർശിക്കുന്ന കാര്യമാണു്. തൊട്ടിയോ വട്ടിയോ എടുത്തു പീടികയിൽ പോകുന്നതു സ്ത്രീജനങ്ങളാണു്. ആ നിലയ്ക്കു സഹകരണപ്രവർത്തനങ്ങളോടു കൂടുതൽ ശ്രദ്ധയും താല്പര്യവും അവരിൽ കാണേണ്ടതുതന്നെ. പക്ഷെ അതു വേണ്ടത്ര ഉണ്ടായില്ല. അതിനുപരിഹാരം കാണാനാണു വനിതാ സഹകരണ ഗിൽഡു് ആവിർഭവിച്ചതു്. ഗിൽഡിന്റെ പ്രവർത്തനം അക്കാര്യത്തിൽ പരിവർത്തനം വരുത്തുകയും ചെയ്തു.

"കൊ-ഓപ്പറേറ്റീവു് ന്യൂസ്" അതിന്റെ ആവിർഭാവം മുതൽക്കേ ഒരു കോളം വനിതമാക്കായി ഒഴിച്ചിട്ടിരുന്നു. വനിതമാക്കെഴുതാനും, വനിതമാരുടെ കാര്യങ്ങളെഴുതാനും. വനിതാ പംക്തി നൽകിയ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചുണ്ടായതാണു വനിതാ ഗിൽഡ്. മാർഗരറ്റ് ലെവലിൻ ഡേവീസ് (Margaret Levellyn Davies) എന്ന വനിതാ രത്നത്തിന്റെ നായകത്വത്തിലാരംഭിച്ച ഗിൽഡ് ഒരു ശക്തിയായി മാറുവാൻ ഏറെ കാലം വേണ്ടിവന്നില്ല. ഗിൽഡു് സ്ത്രീകൾക്കിടയിൽ കടന്നു സഹകരണം, പൊതുകാര്യം, പൗരാവകാശം തുടങ്ങിയ വിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ചു പ്രബോധനം നടത്തി. അടുക്കളച്ചുവരുകൾക്കുള്ളിൽ മുരടിച്ചു കൂടി

യിരുന്ന നിരവധി വീട്ടമ്മമാരെ വെളിച്ചം കാണിക്കുവാനും ശുദ്ധ വായു ശ്വസിപ്പിക്കുവാനും ഗിൽഡിനതിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ കൊണ്ടുസാധിച്ചു. ഗിൽഡിനു മുമ്പും വനിതാ സംഘടനകളുണ്ടു ബ്രിട്ടണിൽ. പ്രതിമാസം ഒരിടത്തു സമ്മേളിക്കുക, ചായകഴിച്ചു കുറെ സൊള്ളി പിരിയും; കവിഞ്ഞൊന്നും നേടാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല ആ സംഘടനകളെക്കൊണ്ടു. എന്നാൽ ഗിൽഡു അതുകൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെട്ടില്ല. വ്യക്തമായ പരിപാടി വെച്ചു പ്രവർത്തിക്കുകയും വനിതാ വിഭാഗത്തെ ഗിൽഡിനു പിന്നിൽ അണിനിരത്തുകയും വേണമെന്നുദ്ദേശിച്ചാണു ഗിൽഡാരംഭിച്ചതു്. അക്കാര്യത്തിൽ ധീരമായൊരു നിലപാടു ഗിൽഡു് കൈക്കൊള്ളുകയും ചെയ്തു. സാധാരണ വനിതാ സംഘടനകൾ വിവിധ വിഷയങ്ങൾ കൈകാര്യം ചെയ്യാറില്ല. ചർച്ചയ്ക്കു വിഷയമാക്കാതെ വിടുകയായിരുന്നു പതിവു്. ഗിൽഡു് ആ പതിവു ഭേദിച്ചു, ഏതു പ്രശ്നവും അഭിപ്രായ സംഘട്ടനം ഭയപ്പെടാതെ ചർച്ച ചെയ്തു തീരുമാനമെടുക്കുകയും, തീരുമാനം നടപ്പിലാക്കുകയും ചെയ്യാൻ തുടങ്ങി. സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലും പ്രാദേശിക സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലും പ്രാതിനിധ്യത്തിനു വേണ്ടിയും, സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലെ സ്ത്രീജോലിക്കാർക്കു കുറഞ്ഞകൂലി നിർത്തലാക്കിക്കൊടുക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയും ഗിൽഡു് വാദിച്ചു. സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ വളർച്ചയ്ക്കു ഗിൽഡു് നൽകിയ സംഭാവന ചെറുതല്ല. പ്രസ്ഥാനത്തിനു മേൽ ഗിൽഡിനുണ്ടായ സ്വാധീനവും ചെറുതായിരുന്നില്ല.

ഒരു വിലയിരുത്തൽ.

1894-ൽ അതായതു് റോച്ചഡെയിൽസംഘം സ്ഥാപിച്ചു

രണ്ടുറാണ്ടു തികഞ്ഞ കാലത്തു ബ്രിട്ടണിൽ പ്രസ്ഥാനത്തിനു കൈവന്ന വളർച്ച പരിശോധിച്ചു വിലയിരുത്തുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു് വിദ്ധർ. ശ്രദ്ധാഹ്മാണു് ആ വിലയിരുത്തൽ. 1421 ചില്ലാവില്പനസ്റ്റോറുകളാണു് അക്കാലത്തു പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. പത്തുലക്ഷത്തിലേറെ കുടുംബങ്ങളാണു് അംഗങ്ങളായി ചേരുകയും ചെയ്തിരുന്നു. 300 ലക്ഷം പവനായിരുന്നു ഒരു കൊല്ലത്തെ വിറ്റുവരവു്. പലചരക്കുവ്യാപാരം എല്ലാ സ്റ്റോറുകളിലും നടന്നിരുന്നു. തുണിയും ബൂട്സും മിക്ക സ്റ്റോറുകളിലും എന്നേ പറയാനാവൂ. സ്റ്റോറുകളിൽ ഒരു വിഭാഗം ബേക്കറി നടത്തിയിരുന്നവയായുണ്ടു്. പാൽ, മത്സ്യം, പച്ചക്കറി തുടങ്ങി എല്ലാപ്പും കേടാകുന്ന സാധനങ്ങളും വ്യാപരിച്ചിരുന്നവയുടെ എണ്ണം കുറവാണു്. ഫർണീച്ചർ, ഭരണി, പളുങ്കുപാത്രങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ വലിയ സംഘങ്ങൾക്കേ സംഭരിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നുള്ളു. പ്രതിശീർഷവില്പന നോക്കിയാൽ അംഗങ്ങൾ പ്രസ്ഥാനത്തോടു വേണ്ടത്ര കൂറു പുലർത്തിയിരുന്നുവോ എന്നു സംശയിക്കേണ്ടതായുണ്ടു്. 27 പവനിൽ എത്തിയിരുന്നില്ല പ്രതിശീർഷവില്പന. അക്കാലത്തെ താഴ്ന്ന കൂലിനിരക്കും സാധനങ്ങളുടെ വിലക്കുറവും വെച്ചു കണക്കാക്കിയാൽപോലും പ്രതിശീർഷവില്പന ഇതുപോരെന്നാണു് പ്രാമാണികമതം. മുഴുവൻ അംഗങ്ങളും സ്റ്റോറിൽനിന്നു സാമാനം വാങ്ങിച്ചിട്ടില്ല; വാങ്ങിച്ചാൽ തന്നെ തങ്ങൾക്കാവശ്യമായ സാധനങ്ങളിൽ സ്റ്റോറിൽ ലഭ്യമായവയ്ക്കു മുഴുവൻ സ്റ്റോറിനെ സമീപിച്ചിട്ടില്ല, എന്നു് അവരഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. പൈസ റൊക്കം നല്കാൻ അംഗങ്ങൾക്കുള്ള കഴിവുകുറവു് ഒരു കാരണമാകാം. തൊഴിൽ വിഭാഗത്തിൽ പെട്ടവരായിരുന്നു അംഗങ്ങളേതാണ്ടു മുഴുവനും. നേതൃത്വവും അവരിലായിരുന്നു. പ്രാദേശികനേതൃത്വം മുഴുക്കെ. ദേശീയതലത്തിൽ എടത്തരക്കാരിൽനിന്നു വന്ന ഏതാനും അനുഭാവികളേയും കാണാം. അവരിൽ ചിലരിൽനിന്നും ആശയപരമായും, കർമ്മപരമായും വിലയേറിയ സംഭാവനകൾ പ്രസ്ഥാനത്തിനു ലഭ്യമായിട്ടുണ്ടു്.

വിദ്യാഭ്യാസപ്രവർത്തനങ്ങൾ.

വിദ്യാഭ്യാസകാര്യം, പ്രസ്ഥാനം പ്രാരംഭംമുതൽക്കേ കാര്യമായെടുത്തിട്ടുള്ളതാണ്. എന്നാൽ വളരെ കൊല്ലങ്ങളോളം ആ വഴിക്കു കാര്യമായൊന്നും നടന്നതായി കാണുകയില്ല. സംഘങ്ങൾ അവയ്ക്കു കീഴിൽ വായനശാലകളും, ലൈബ്രറികളും നടത്തിവന്നിരുന്നു. എന്നാൽ പൊതുവായനശാലകളും, പൊതുലൈബ്രറികളും വളർന്നതോടെ സംഘങ്ങളുടെ വായനശാലകളും ലൈബ്രറികളും അഗണ്യങ്ങളായി. എന്നാൽ യൂണിവേഴ്സിറ്റി എക്സ്റ്റൻഷൻ പ്രസ്ഥാനത്തിനും, വർക്കേഴ്സ് എഡ്യൂക്കേഷൻ അസോസിയേഷനും അധ്യേതാക്കളെ നല്ലി സഹായിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞു എന്നതു കാര്യമായെടുക്കാവുന്നതാണ്. സംഘങ്ങൾ അവയിലെ ജോലിക്കാരെയുദ്ദേശിച്ചു ബുക്ക് കീപ്പിങ്ങും ബന്ധപ്പെട്ട മറ്റു വിഷയങ്ങളും പഠിപ്പിക്കുന്നതിനായി തുടങ്ങിയ തോതിലെങ്കിലും ചില ക്ലാസ്സുകളാരംഭിച്ചു. 1898 ആയപ്പോഴേയ്ക്കു സഹകരണയൂണിയൻ അതിനു കീഴിൽ ഒരു വിദ്യാഭ്യാസവകുപ്പുകൂടി ആരംഭിക്കുകയും, സംഘങ്ങൾ പ്രാദേശികമായി നടത്തിവന്ന ക്ലാസ്സുകൾ സമന്വയിക്കാനും, അധ്യാപകാധ്യേതാക്കളെ കോൺഫറൻസുകളും സമ്മർക്ലാസ്സുകളുംവഴി സമ്മേളിപ്പിച്ചു ചർച്ചകൾ നടത്താനും നടവടി കൈക്കൊള്ളുകയും ചെയ്തു. അതിന്റെയൊക്കെ ഫലം, സംഘജീവനക്കാർക്കു ഉപരിപരിശീലനം നല്കാൻ പോരുന്നൊരു കോ-ഓപ്പറേറ്റിവ് കോളേജു, യൂണിയന്റെ ആസ്ഥാനത്താരംഭിക്കണമെന്ന തീരുമാനവും അതിന്റെ നിർവ്വഹണവുമായിരുന്നു. 1914-ൽ എടുത്തിരിക്കുന്ന തീരുമാനം. കോളേജു സ്ഥാപിക്കാൻ കഴിഞ്ഞതു 1919ലാണ്. ഒന്നാംലോകയുദ്ധമാണു വിളംബത്തിനു കാരണം. 1914-ൽ ആരംഭിച്ച യുദ്ധം അവസാനിച്ചതു 1918-ൽ ആണല്ലോ.

1914_18 കാലത്തു, സംഘങ്ങളം, 1894=നെ അപേക്ഷിച്ചു എണ്ണത്തിൽ കുറയുകയാണു് ചെയ്തതു്. പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ തകർച്ചയായി അതിനെ കാണരുതു്. സംഘങ്ങളം തമ്മിൽ സംയോജിപ്പിച്ചു പ്രവത്തനം ശക്തിപ്പെടുത്താൻ പരിപാടിയിട്ടു പ്രവത്തിച്ചതിന്റെ ഫലമായി സംഘങ്ങളം എണ്ണത്തിൽ കുറഞ്ഞുപോയതാണു്. സംഘങ്ങളെണ്ണത്തിൽ താഴ്ന്നുവെങ്കിലും അംഗങ്ങളും, വ്യാപാരവും വദ്ധിച്ചുകൊണ്ടേയിരുന്നു. മുപ്പതു ലക്ഷത്തിൽ കവിഞ്ഞിരുന്നു അംഗങ്ങളം. 880 ലക്ഷം പവന്റെ വില്പനയും നടന്നിരുന്നു.

രാഷ്ട്രീയനിഷ്പക്ഷത കൈവിടുന്നു.

യുദ്ധം വന്നതും ഭക്ഷ്യവിഭവങ്ങളംക്കു ക്ഷാമം അനുഭവപ്പെട്ടുതുടങ്ങി. വിലക്കയറ്റം തടഞ്ഞു് ജനസാമാന്യത്തെ പട്ടിണിയിൽനിന്നു മോചിപ്പിക്കണമെങ്കിൽ ഏതെങ്കിലും തരത്തിലൊരു വിലനിയന്ത്രണം ഏർപ്പെടുത്താതൊക്കുകയില്ലെന്നു സഹകരണപ്രവത്തകരഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ഗവമ്മേണ്ടിനു മുമ്പേകണ്ടു് അവക്കൊരുക്കം. ഗവമ്മേണ്ടിനെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം, വിലനിയന്ത്രണം പുതിയൊരാശയമായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു നിയന്ത്രണനടപടികളെടുക്കാൻ ഗവമ്മേണ്ടു മടിച്ചുനിന്നു. എന്നാൽ വളരെ സംശയിച്ചാണെങ്കിലും റേഷനിങ്ങു് നടപ്പാക്കാൻ അവസാനം നിബ്ബന്ധിതമായി. ആദ്യത്തെ പരീക്ഷണം പഞ്ചസാരയുടെ കാര്യത്തിൽമാത്രമായിരുന്നു. റേഷനിങ്ങു് നടപ്പിലാക്കിയപ്പോഴം, പഞ്ചസാരയ്ക്കു വേണ്ടി 95 ലക്ഷം ആളുകളം സംഘങ്ങളിൽ പേർ റജിസ്റ്റർ ചെയ്തിച്ചിരിക്കുന്നതായി ഗവമ്മേണ്ടിനെ ബോധ്യപ്പെടുത്താൻ പ്രവത്തകക്കു കഴിഞ്ഞു. കിട്ടിയ പഞ്ചസാര ക്രമപ്പെടുത്തി വിതരണം ചെ

യ്യാനും കഴിഞ്ഞു. യുദ്ധകാലത്തിന്റെ പകൃതി കഴിഞ്ഞപ്പൊഴെ യ്ക്കും ഗവമ്മെണ്ടിന്റെ ഭക്ഷ്യനയത്തിന്മേൽ വലിയ പിടിയായി തീർന്ന സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിനു്.

പ്രസ്ഥാനത്തിനെതിരായി നിന്ന ഗവമ്മെണ്ടു എന്നതോന്നി ക്കുന്ന സംഭവങ്ങളും അക്കാലത്തുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. പട്ടാളസേവനം നിബ്ബന്ധമാക്കിയപ്പോഴും സംഘജോലിക്കാരെ പട്ടാളത്തിലേയ്ക്കു വിളിച്ച കളഞ്ഞതാണൊന്നു. സംഘപ്രവർത്തനം തകരാറിലാ ക്കിയ നടവടിയായിരുന്നു അതു. അമിതാദായ നികുതിയിൽനി ന്നു സഹകരണസംഘങ്ങളെ ഒഴിവാക്കാതിരുന്നതാണു മറെറാന്നു്. സംഘങ്ങളിലെ വ്യാപാരമിച്ചം ലാഭമായി ഗണിച്ചുകൂടെന്നാണു പ്രവർത്തകരുടെ വാദം. സഹകരണ സംഘങ്ങളെ അമിതാദായ നികുതിയിൽനിന്നൊഴിവാക്കാൻ അവർ കാണുന്ന ന്യായവും താണു്. രണ്ടു നടവടികളും സക്കാരിനു സഹകരണപ്രസ്ഥാന ത്തോടു കൂറില്ലായ്മയായി വ്യാഖ്യാനിക്കപ്പെട്ടു. പ്രമാണസംഹിതയാ യിനിന്ന രാഷ്ട്രീയനിഷ്പക്ഷത പിൻവലിക്കുവാൻ ഇതു സഹകാരികളെ പ്രേരിപ്പിച്ചു. പാർലിമെന്റിലും, പ്രാദേശികഭരണസമിതികളിലും സഹകരണത്തിനു നേരിട്ടു പ്രാതിനിധ്യം നേടുവാനായി അടുത്ത ശ്രമം. സ്വതന്ത്രമായി സഹകരണകക്ഷിയൊന്നു സംഘടിപ്പിക്ക പ്പെട്ടു. 1918 മുതൽക്കു എപ്രാതിരഞ്ഞെടുപ്പുകളിലും സ്ഥാനാർത്ഥി കളെ നിർത്തി മത്സരിക്കുവാനും ഏതാനും സീറുകളെങ്കിലും കര സ്ഥമാക്കുവാനും പാർട്ടിക്കു കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. സീറുകളധികം നേടുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിലും, വിജയിച്ചവരൊക്കെ നല്ല സ്വാ ധീനവും കർമ്മകൗശല്യവുമുള്ള മാന്യന്മാരായിരുന്നു. ലേബർ കക്ഷിയോടു ചേർന്നുനിന്നു പ്രവർത്തിക്കുവാൻ അവരെപ്പോഴും മനസ്സി രുത്തീട്ടുണ്ടു്. തൊഴിലാളിതാല്പര്യസംരക്ഷണത്തിനായി നിലകൊ

ള്ളൂന്ന കക്ഷികളാണല്ലോ രണ്ടും. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ലേബർഗവൺമെണ്ട് ണ്ടായപ്പൊഴെല്ലാം അതിൽ സഹകരണകക്ഷിക്കും പ്രാതിനിധ്യമു ണ്ടായിരുന്നിട്ടുണ്ട്. സഹകരണകക്ഷിയിലെ ഒരു സമുന്നതനേതാ വായ എ. വി. അലക്സാണ്ടർ (പിൽക്കാലത്തു ലോർഡ് അലക്സാ ണ്ടർ) 1929_31 കാലത്തെ ലേബർ ഗവൺമെണ്ടിൽ "ഒന്നാം ലോർ ഡ് അഡ്മിറാൽട്ടി"യായിരുന്നു. 1940_41 കാലത്തെ ലേബർ ഗവൺമെണ്ടിൽ പ്രതിരോധവകുപ്പുമന്ത്രിയുമായിരുന്നു.

★★

ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലം ബ്രിട്ടണിൽ

II

വളച്ച് നിലയ്ക്കുന്നു

ബ്രിട്ടണിൽ ഉപഭോക്തൃസഹകരണ മണ്ഡലത്തിനു വല്ലാത്തൊരു വളച്ചുകെട്ടാണു നാമിതുവരെ കണ്ടതു. ഈ വളച്ചു കെട്ടു ഇങ്ങനെ തുടർന്നു പോന്നില്ല. ഏതാണ്ടു നാല്പതു കൊല്ലത്തിലേറെയായി വളച്ചു കെട്ടു നിലച്ചു മട്ടായിരിക്കുകയാണു. എന്നുവെച്ചു ബാക്കടിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്നു ധരിക്കരുതു. ക്രമികകമായ അഭിവൃദ്ധി തന്നെയാണു പ്രസ്ഥാനത്തിനു. പ്രതിവർഷം ഒരു രണ്ടുമൂന്നു ലക്ഷം പേരെങ്കിലും പുതുതായി അംഗങ്ങളായി ചേരുന്നുണ്ടു. ലോകവ്യാപകമായി ഒരു സാമ്പികാധിപ്പത്യനം അതിനിടയ്ക്കു സംഭവിച്ചു. രണ്ടുലോക മഹായുദ്ധങ്ങളും നടന്നു. ഇതൊക്കെ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ വളർച്ചയ്ക്കു വേഗം കുറയ്ക്കുകയുണ്ടായി. ഈ കെടുതികളെല്ലാം അതിജീവിച്ചുപോന്ന പ്രസ്ഥാനം എന്നതുതന്നെ വലിയ കാര്യമാണു. തന്നെയല്ല, കഴിഞ്ഞ പത്തുനാൽപ്പതുകൊല്ലത്തിനിടയ്ക്കു വിറ്റുപിരിവു മൊത്തത്തിൽ പത്തുമടങ്ങായി വർദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടു. സാധനവിലയും കയറീട്ടുണ്ടല്ലൊ. ആ നിലയ്ക്കു വില്പനതുകയുടെ വലുപ്പം പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ അഭിവൃദ്ധിക്കു അളവുകോലാക്കാമോ എന്നു ചോദിച്ചേക്കാം. ചോദ്യം ന്യായവുമാണു. അതുകണക്കിലെടുത്താൽ തന്നെയും, ഒരു രണ്ടു മൂന്നു മടങ്ങായെങ്കിലും വർദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു സമ്മതിക്കാതൊക്കുകയില്ല.

1950 കാലത്തു ബ്രിട്ടണിൽ ഏതാണ്ടു ആയിരം ചില്ലറവില്പന സംഘങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. എല്ലാം വ്യാവസായിക തൊഴിലാളികൾക്കിടയിൽ. 120 ലക്ഷമായിരുന്നു മെമ്പർഷിപ്പു. അന്നത്തെ ജനസംഖ്യയുടെ നാലിലൊന്നോളം വരും ഇതു. ചിലരെങ്കിലും ഒരേസമയം ഒന്നിലധികം സംഘങ്ങളിൽ അംഗങ്ങളായിരുന്നിരിക്കും. എന്നാൽ കുടുംബം പ്രതിനിധീകരിക്കുന്നവരായിരുന്നു അധികം പേരും. ഒരു കുടുംബത്തിൽ അംഗങ്ങളായി നാലഞ്ചുപേരെങ്കിലും ഉണ്ടാകുമെന്നു കരുതുക. ആ തോതുവെച്ചുനോക്കിയാലും ജനസംഖ്യയിൽ വലിയൊരു ശതമാനത്തെ ഉൾക്കൊള്ളുന്നുണ്ടു ബ്രിട്ടണിൽ ഉപഭോക്തൃ സഹകരണം എന്നുവ്യക്തമാകുന്നു. നാലുലക്ഷം ആളുകളാണു സംഘങ്ങൾക്കു കീഴിൽ ജോലി ചെയ്യുന്നതു. സംഘം വകയായി ഷാപ്പുകളുണ്ടു, ഗ്രാമുകളുണ്ടു, ഫാക്ടറികളുണ്ടു. ആപ്പീസിലും, ഈ സ്ഥാപനങ്ങളിലുമായി വ്യാപിച്ചുകിടക്കുന്നു ഈ നാലുലക്ഷം പേർ. മുപ്പതിനായിരം ഷാപ്പുകളിലൂടെ സുമാർ നൂറുകോടി പവന്റെ വില്പന നടക്കുന്നു ഒരു കൊല്ലം ഉല്പാദന വ്യവസായങ്ങളിലേർപ്പെട്ടു പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഫാക്ടറികളുടെ എണ്ണം ഇരുന്നൂറാണ്ടാണു. ഉല്പാദനം എണ്ണത്തിലും വണ്ണത്തിലും വർദ്ധനമാനമായി വരുന്നു.

ആക്ഷേപങ്ങൾ.

ബ്രിട്ടണിൽ സഹകരണം ജനമെടുത്തതു തൊഴിലാളികൾക്കിടയിലാണു്. മറ്റൊരു താത്പര്യം അതിനകത്തു കടന്നു് ആധിപത്യം ഉറപ്പിക്കുവാൻ ഇടയായില്ല. എന്നിട്ടും പ്രസ്ഥാനം വളർന്നു ശക്തി പ്രാപിച്ചു. ഗവർമ്മെണ്ടിന്റെ അംഗീകരണവും ആനുകൂല്യവും നേടുകയും ചെയ്തു. നിക്ഷിപ്തതാത്പര്യക്കാർക്കു് ഇതത്ര

രോചകമായില്ല. അവർ പ്രസ്ഥാനത്തിനു നേരെ ആക്ഷേപശര ങ്ങളം തൊട്ടുത്തുവിട്ടു. സ്വതന്ത്രവ്യാപാരത്തിനൊരു ഭീഷണിയായി അവർ സഹകരണത്തെ കാണുന്നു. നാടുനീളെ വ്യാപാരം വല വീശി പിടിക്കുന്ന ഒരു കുത്തകയായി തീർന്നിരിക്കുന്നു സഹകരണം എന്നാണവരുടെ ആക്ഷേപം. മറ്റൊരു വ്യാപാരിമണ്ഡലം ഏ നും ചിലരാക്ഷേപിക്കുന്നുണ്ട്. സഹകരണത്തെ വിലയിടിച്ചു കാണിക്കുകയും, അതിനുള്ള പൊതുജനസമ്മതി നഷ്ടപ്പെടുത്തുകയു മാണ് അവരുടെയൊക്കെ ഉദ്ദേശം. അങ്ങനെ ചെയ്യേണ്ടതു് അ വരുടെ താത്പര്യസംരക്ഷണത്തിനാവശ്യമാണ്. എന്നാൽ ബ്രി ട്ടനെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം സഹകരണം ആരും ആരുടെയും മേൽ അടിച്ചേല്പിച്ചതല്ലെന്നും, നിക്ഷിപ്തതാത്പര്യത്തിന്റെ പൃഷ ണപ്രകൃതിയയിൽ പൊറുതിമുട്ടിയ തൊഴിൽജനങ്ങൾ കൂടിയാലോ ചിച്ചു സ്വരക്ഷയ്ക്കായി സ്വയം സംഘടിച്ചുണ്ടാക്കിയതാണെന്നും അധ്വാനിക്കുന്ന ജനവിഭാഗം വിയർപ്പൊഴുക്കി വളത്തിയെടുത്തതാ ണെന്നും ആരും സമ്മതിക്കും

ജനങ്ങൾ പ്രാദേശികമായി സംഘടിച്ച ചെറു ചെറു സംഘ ങ്ങളുണ്ടാക്കി. പ്രവർത്തനം വികസിച്ചു. അപ്പോൾ സംഘങ്ങളൊരു മിച്ചു ചേർന്നു മൊത്തവ്യാപാരത്തിനായി ഒരു കേന്ദ്രസംഘടനയു ണ്ടാക്കി. വ്യാപാരേതരകാര്യങ്ങൾക്കായി ഒരു യൂണിയനും സ്ഥാ പിച്ചു. എല്ലാം ചേർന്നു പ്രവർത്തിച്ചു നീങ്ങിയപ്പോൾ പ്രസ്ഥാന മൊരു ശക്തിയായി മാറിയതാണ്. 1949-ൽ ഒരു നാഷണൽ മെമ്പർഷിപ്പ് സ്കീം എർപ്പെടുത്തി. ഭൂമിപക്ഷം സംഘങ്ങളും ആ സ്കീമിനു കീഴിൽ വന്നു. പഴുതിയിലുംപ്പെട്ട സംഘങ്ങളിലെ അം ഗങ്ങൾ അതിൽപ്പെട്ട ഏതു സംഘത്തിൽനിന്നു സാമാനം വാങ്ങി ച്ചാലും; സ്വന്തസംഘത്തിൽനിന്നായാലെന്നപോലെ ഡിവിഡണ്ടു

ലഭിക്കും എന്നതാണ് പദ്ധതികൊണ്ടുള്ള മെച്ചം. പരാമൃഷ്ടങ്ങളായ കേന്ദ്രസംഘടനകളാകട്ടെ, ദേശീയപദ്ധതിയാകട്ടെ, സംഘങ്ങളുടെ ആഭ്യന്തരഭരണസ്വാതന്ത്ര്യത്തെയോ, നയപരിപാടികളെയോ ഒരു വിധത്തിലും ബാധിക്കുന്നില്ല. സംഘങ്ങളാണ് പൂർണ്ണസ്വതന്ത്രങ്ങളാണിക്കാര്യങ്ങളിൽ. മൊത്തവ്യാപാരസംഘവും, യൂണിയനും സംഘങ്ങൾക്കു വേണ്ടി ഉണ്ടായവയാണ്. സംഘങ്ങളാണ് ചേർന്നുണ്ടാക്കിയവയുമാണ്. സ്വകാര്യവ്യാപാരത്തിൽ മറിച്ചാണു സംഭവിക്കുക. അവിടെ കേന്ദ്രം ആദ്യമായുണ്ടാകുന്നു. പിന്നീട് ശാഖകളുണ്ടാകുന്നു. കേന്ദ്രത്തെ സേവിച്ചു നില്ക്കലായിരിക്കും ശാഖകളുടെ കൃത്യം.

പ്രവർത്തനവൈവിധ്യം.

ഒരു സംഘം ഒരു ഷാപ്പ് എന്ന ക്രമത്തിലല്ല സംഘങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനം. ഒറ്റ ഷാപ്പുകൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെട്ടുകഴിയുന്ന സംഘങ്ങളും കാണാം. വളരെ പഴയവയാണവ. വളർന്നുറച്ചവയുമാണ്. ഏടക്കാലത്തുവെച്ചാരംഭിച്ച സംയോജനപ്രക്രിയയ്ക്കു വഴങ്ങാതെ തലയെടുത്തു നില്ക്കുന്നവയുമാകും. എന്നാൽ അത്തരം സംഘങ്ങളെ അധികം കാണുകയില്ല. ഒന്നിലധികം ഷാപ്പുകളുള്ളവയാണധികം. ഒരു സെൻടൽസ്റ്റോർ; അതിനു കീഴിൽ ഏതാനും ബ്രാഞ്ചുസ്റ്റോറുകളും. ഇതാണ് സാമാന്യമായ സമ്പ്രദായം. നഗരങ്ങളായാൽ ആ സ്ഥാനത്തൊരു സെൻടൽസ്റ്റോർ പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ടാവും. പ്രാന്തപ്രദേശങ്ങളിലായി കുറെ ബ്രാഞ്ചുകളും. എല്ലാം ചേർന്നു നഗരം മുഴുവൻ വ്യാപിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുന്നു. നഗരപ്രദേശം വിട്ടു നാട്ടിൻപുറത്തേയ്ക്കു കടന്നാൽ പ്രധാനപ്പെട്ട ചന്തസ്ഥലത്താകും സെൻടൽസ്റ്റോർ. ബ്രാഞ്ചുകൾ നാലുപാടും പടർന്നു കിടക്കും. സെൻ

ൽസ്റേറാറും ബ്രാഞ്ചുകളും ഒരു നിശ്ചിതസ്ഥലാതിത്തക്കകത്തൊ തുങ്ങി പ്രവത്തിക്കണമെന്നുണ്ട്.

തെക്കോട്ടുകടന്നാലാണു ഒന്നിലധികം ഷാപ്പുകളുള്ള സംഘങ്ങളധികം കാണുക. അംഗങ്ങളുടെ എണ്ണത്തിൽ ഐകരൂപ്യം കാണുകയില്ല. രണ്ടായിരത്തിൽ താഴെ മാത്രം അംഗങ്ങളുള്ള സംഘങ്ങളുണ്ടു. ഏതാണ്ടൊരു മുപ്പതുശതമാനത്തിലധികം സംഘങ്ങളും അത്തരത്തിലുള്ളവയാണു. ചില സംഘങ്ങളിൽ അംഗസംഖ്യ ഇരുപതിനായിരത്തിൽ കവിയും. 140 സംഘങ്ങളാണത്രെ ആ ഇനത്തിൽ. ഈ 140 സംഘങ്ങളാണു മൊത്തം അംഗസംഖ്യയുടെ മൂന്നിൽ രണ്ടുഭാഗവും ഉൾക്കൊള്ളുന്നതു.

കേന്ദ്രമായി ഒരു സെൻടൽ സ്റ്റോർ ഉണ്ടാകുമെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലൊ. അംഗങ്ങളുടെ ആവശ്യങ്ങളും മിക്കതും നിവ്വഹിച്ചുകൊടുക്കാൻ കഴിവുള്ളതാകും അതു. പലചരക്കുകട, തയ്യൽകട, റൊട്ടിക്കട, ഡെയറി, തുണിക്കട എന്നിങ്ങനെ ഡിപ്പാട്ടുമെണ്ടുകളായിട്ടായിരിക്കും അതു പ്രവത്തിക്കുന്നതു. ഒരു വീടിനു ഫർണീച്ചർ വേണമെന്നു വെയ്ക്കുക. ഫർണീച്ചർ സപ്ലൈ ചെയ്യുമെന്നു മാത്രമല്ല, വീട്ടിലെത്തിച്ചു യഥാസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിക്ഷേപിച്ചു തുപ്തിപ്പെടുത്തിക്കൊടുക്കുകയും ചെയ്യും. കല്ലുരിയുടെ ഡിപ്പാർട്ടുമെൻറ്റുണ്ടാകും. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ഗൃഹങ്ങൾക്കു ഒരു നിത്യോപയോഗ സാധനമാണു കല്ലുരി. അടുക്കളക്കാരിക്കു വിറകാണതു. ചില സെൻടൽ സ്റ്റോറുകളിൽ മീനും മലക്കറിയും ലഭിക്കും.

എല്ലാ സ്റ്റോറുകളിലും ലഭിക്കുന്ന ചില ചരക്കുകളുണ്ടു. പല ചരക്കും, റൊട്ടിയും അക്കൂട്ടത്തിൽപ്പെടുന്നു. തുണിത്തരങ്ങളും മിക്ക സ്റ്റോറുകളിലും കാണും. തുണിത്തരങ്ങളില്ലാത്ത സ്റ്റോറുകളും നാട്ടിൻ

പുറങ്ങളിൽ ചുരുങ്ങും. പട്ടണത്തിലുള്ളവർ തുണിച്ചരക്കിനും ഫർണീച്ചറിനുമായി സമീപിക്കുന്നതധികവും സെൻടൽ സ്റ്റോറുകളെയാണു്. സെൻടൽ സ്റ്റോറുകൾ എല്ലാ സാധനങ്ങളും സ്റ്റോക്കു ചെയ്യുന്നവയാകയാൽ ഇഷ്ടത്തിനൊത്തു തിരഞ്ഞെടുക്കാൻ വേണ്ടുവോളം ഓപ്ഷനുകൾ ഓരോ ഇനത്തിലും അവിടെ ശേഖരിച്ചിരിക്കും.

സഞ്ചരിക്കുന്ന ഷാപ്പുകൾ

വില്പന ഏല്ലായിടത്തും വർദ്ധമാനമായിവരികയാണു്. സാമ്പിൾ കാണിച്ചു ഓർഡർ വാങ്ങി സാധനങ്ങൾ നാട്ടിൻപുറത്തെത്തിച്ചു കൊടുക്കുന്ന പതിവുണ്ടു് സംഘപ്രതിനിധികൾ സാമ്പിളുംകൊണ്ടു നാട്ടിൻപുറങ്ങളിൽ സഞ്ചരിക്കും. ഓർഡർ വാങ്ങിക്കും. ചരക്കുകൾ വാതില്പുലെത്തിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്യും. വളരെ പഴക്കമുണ്ടു് ഈ സമ്പ്രദായത്തിനു്. ഇപ്പോൾ അതു വികസിച്ചു ഷാപ്പുതന്നെ സഞ്ചരിക്കുന്ന മട്ടായിരിക്കുകയാണു്. ചരക്കുകൊണ്ടുപോകുന്ന വാനുകൾ നാട്ടിൻ പുറങ്ങളിൽ ചുറ്റിക്കൊണ്ടിരിക്കും. ഓർഡർ അനുസരിച്ചു നിമിഷം ചരക്കുകളുണ്ടാകും; അല്ലാത്തവയുമുണ്ടാകും. വാൻ ഓരോ വീട്ടുപടിക്കലും എത്തി നില്ക്കുന്നു. കുടുംബിനിമാർക്കിഷ്ടമുള്ള ചരക്കുകൾ തിരഞ്ഞെടുക്കാം. ബേക്കറി നടത്തുന്ന സംഘങ്ങളുണ്ടു്. പാസ്ചറൈസേഷൻ പ്ലാന്റുകളുള്ള സംഘങ്ങളുണ്ടു്. - ചിലസംഘങ്ങൾ ജാം ഫാക്ടറി നടത്തുന്നു. അങ്ങനെ നീണ്ടുപോകുന്നു സംഘങ്ങൾ നടത്തുന്ന വ്യവസായങ്ങളുടെ ലിസ്റ്റു്.

പ്രശ്നങ്ങളും പരിഹാരങ്ങളും

എന്തുകൊണ്ട് എല്ലാ സ്റ്റേറാറുകളിലും എല്ലാ സാധനങ്ങളും വില്പനയ്ക്കു വരുന്നില്ല? സംഘങ്ങളുടെ കഴിവുകുറവാണു പ്രധാന കാരണം. പല സംഘങ്ങളേയും സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം പ്രവർത്തനധനം ഒരുവലിയ പ്രശ്നമാണ്. ഉണിചരക്കു, ചെരിപ്പു, ഫർണീച്ചർ തുടങ്ങിയവ വലിയ മുതൽ മുടക്കാവശ്യമുള്ള ചരക്കുകളാണു. മുതൽ മുടക്കിനു വല്ല വിധവും വഴികാണാമെന്നു വെയ്ക്കുക. എന്നാലും സംഭരിച്ചുവെച്ചാൽ വേഗം വിറ്റഴിയുന്ന ചരക്കുകൾ അല്ല. പണം വെറുതെ മുടങ്ങിക്കിടക്കും. ഇക്കാരണങ്ങളാൽ അത്തരം സാധനങ്ങൾ സംഭരിച്ചു വ്യാപരിക്കാൻ ചെറിയ സംഘങ്ങൾക്കു കഴിയാതാകുന്നു. പരിഹാരമാർഗ്ഗങ്ങൾ ആരായാതിരുന്നിട്ടില്ല. നിർദ്ദേശങ്ങൾ ചിലതുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. സംയോജനം, റീജിയണൽ സംഘടന, നാഷണൽ മെമ്പർഷിപ്പ്, ഇന്റർ ടെയിഡിങ്ങു് എന്നിവ അങ്ങനെ ഉണ്ടായിട്ടുള്ളവയാണു. ഏതാനും ചെറിയ സംഘങ്ങൾ തമ്മിൽ സംയോജിപ്പിച്ചൊന്നിപ്പിക്കുകയാണെങ്കിൽ അവയുടെ കഴിവുകൾ ഒന്നിച്ചുചേരുമല്ലോ. അപ്പോൾ അതു കഴിവുകൂടിയ സംഘമായിതീരും. അപ്പോൾ സാമ്പത്തിക ഭദ്രത കൈവരുമെന്നതു നിശ്ചയമാണ്. അംഗീകരിച്ച നടപ്പിലാക്കിവരുന്നൊരു നിർദ്ദേശമാണതു്. എന്നാൽ ഈ സംയോജനപ്രക്രിയയുണ്ടല്ലോ. വളരെ മന്ദമാണ് അതിന്റെ ഗതി. രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിനും മുമ്പു, സാമ്പത്തികാധഃപതനത്തിന്റെ കാലത്താരംഭിച്ചതാണ് ഈ സംയോജനപ്രവർത്തനം. ഇന്നും അതവസാനിക്കാതെ കിടക്കുന്നു. സംയോജനം ശരിക്കും സാധിക്കുകയാണെങ്കിൽ ഒരു ടൗണിനു് ഒരു സംഘം, അല്ലെങ്കിൽ ഒരു ജില്ലയ്ക്കു് ഒരു സംഘം എന്ന തോതിൽനിർത്താം.

റീജിയണൽ സംഘങ്ങൾ.

റീജിയണൽ സംഘടനയാണു മറെറാരു നിദ്ദേശം. രണ്ടോ അധികമോ സംഘങ്ങൾ ഓഹരിക്കാരായി ചേർന്നു റീജിയണൽ സംഘമേർപ്പെടുത്തുകയാണിതുകൊണ്ടുദ്ദേശിക്കുന്നതു്. അപ്പോഴൊരു ഫെഡറൽസംഘടനയായി ആ സ്ഥാപനം. ബേക്കറി, ലാൺട്രി, പാസ്ചറൈസേഷൻ പ്ലാന്റ് തുടങ്ങി കൂടുതൽ മുടക്കുമുതലാവശ്യമുള്ള എടവാടുകൾ ഈ സംഘടനയ്ക്കു് നടത്താമെന്നതാണു മെച്ചം.

നാഷണൽ മെമ്പർഷിപ്പും ഇൻറർട്രേഡിങ്ങും

നാഷണൽ മെമ്പർഷിപ്പു പരാമർശിക്കപ്പെട്ടുപോയതാണു്. അതിന്റെ ഒരു ചെറിയ പതിപ്പാണു് ഇൻറർട്രെഡിങ്ങു്. ഏതാനും സാധനങ്ങളേ ഇൻറർട്രെഡിങ്ങിന്റെപരിധിയിൽവരുന്നുള്ളൂ.ഫർണീച്ചറാണതിനെറ പരിധിയിൽ വരുന്ന സാധനങ്ങളിലൊന്നു്.ഫർണീച്ചർ നിർമ്മിച്ചു വില്ക്കുക ചെറുസംഘങ്ങളെക്കൊണ്ടാവുന്ന കാര്യമല്ല. അവയിലെ അംഗങ്ങൾക്കും ഫർണീച്ചർ ആവശ്യമാണു്. അവർക്കു വേണ്ട ഫർണീച്ചർ അവർ വലിയ സംഘങ്ങളോട്ട വിലകൊടുത്തു വാങ്ങിക്കുക. ഇൻറർട്രേഡിങ്ങു് സ്കീമിലുൾപ്പെട്ടതാണവരുടെ സംഘമെങ്കിൽ, ഫർണീച്ചർ വില്ക്കുന്ന സംഘത്തിലെ അംഗങ്ങൾക്കൊപ്പം ഡിവിഡണ്ടിനു് അവരും അർഹരാകും. ഡിവിഡണ്ടു് അവർക്കു തങ്ങളുടെ സംഘംവഴി ലഭിക്കുകയും ചെയ്യും.

പ്രശ്നങ്ങൾ അവശേഷിക്കുന്നു.

പദ്ധതികൾ പലതുമിങ്ങനെ പരീക്ഷിച്ചു നോക്കുന്നുണ്ടു്. പലതും വിജയകരമായി നീങ്ങുന്നുമുണ്ടു്. സംയോജനക്കാര്യം തന്നെ ഒരുദാഹരണം. ഗതിയിൽ മാന്ദ്യമുണ്ടെങ്കിലും അതൊരു വിജ

യമല്ലെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. മറെറാന്നു ഫെഡറൽസംഘങ്ങളുടെ കാ
ര്യമാണു്. അതും വിജയപൂവ്വം പുരോഗമിക്കുന്നു. ഈ ര
ണ്ടിനങ്ങളിലും പ്രാദേശിക പ്രാതിനിധ്യം നിലനിത്താനും, പ്രാദേ
ശിക താത്പര്യങ്ങളും സംരക്ഷിക്കാനും പരമാവധി ശ്രദ്ധിക്കുന്നു
ണ്ടു്. ഒരു സംഘത്തെക്കൊണ്ടു തനതായി നടത്താനാവാത്ത വലി
യ വ്യാപാരഘടം പലതും ഫെഡറൽ സംഘങ്ങളും നടത്തിവരു
ന്നു. നിശ്ചയമായും അതൊരു നേട്ടമാണു്. എന്നാൽ ഇതുകൊ
കൊണ്ടൊന്നും ചെറുസംഘങ്ങളെ സംബന്ധിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങളും അ
വസാനിക്കുന്നില്ല. അംഗങ്ങളുടെ, മാറിവരുന്ന അഭിരുചിക്കൊ
ത്തു, അവരുടെ ആവശ്യങ്ങളും. നിവ്വഹിച്ചുകൊടുക്കുവാൻ ചെറു
സംഘങ്ങളും ഇന്നും അപ്രാപ്തങ്ങളത്രെ.

പ്രവത്തനമെത്താത്ത പ്രദേശങ്ങളും

ഇംഗ്ലണ്ടിലും, വെയിൽസിലും,, തെക്കൻ സ്കോട്ട്ലണ്ടിലും
പൊതുവെ പറഞ്ഞാൽ, ചില്ലറവിക്രയ സംഘങ്ങളും സാവ്വത്രിക
മായി പടന്നു കിടക്കുകയാണു്. എന്നാലും സഹകരണത്തിന്റെ
പ്രകാശനാളമേല്ക്കാത്ത 'മരുപ്രദേശ'ങ്ങളും ഇടയ്ക്കു കണ്ടുമുട്ടും. വെ
യിൽസിന്റെ അതിത്തിയിൽ കിടക്കുന്ന ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങളിലാണ
ധികം. വെയിൽസിൽ വ്യവസായങ്ങളും വളന്നുവന്ന പ്രദേശങ്ങ
ളിലെ സ്ഥിതി മറിച്ചാണു്. വ്യവസായങ്ങളും അഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ട ഇ
ടങ്ങളിൽ സഹകരണപ്രവത്തനങ്ങളും അഭിവൃദ്ധമായിട്ടുണ്ടു്.

ഓവർ ലാപ്പിങ്ങു്.

സഹകരണത്തിന്റെ കതിർകന്നുകളമേല്ക്കാത്ത ഇരുണ്ട പ്രദേശങ്ങ
ളുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലൊ. ചിലേടത്തങ്ങനെയാണെങ്കിൽ സഹ

കരണം അഭിവൃദ്ധി പ്രാപിച്ച പ്രദേശങ്ങളിൽ ചിലതിൽ പ്രവത്തനം ഏറിയിട്ടുള്ള കുഴപ്പമാണ്. ചില പ്രദേശത്തു് മുന്നിലധികം സംഘങ്ങളുടെ പ്രവത്തനം എത്തിനില്ക്കുന്നുണ്ടാവും. ഓവർ ലാപ്പിങ്ങു് എന്നു പറയുന്നതുതന്നെ. ഓവർലാപ്പിങ്ങിനോടു നാമിന്നു കുരിശ്രയുദ്ധം പ്രഖ്യാപിച്ചിരിക്കുകയാണു്. ഓവർലാപ്പിങ്ങു് ബ്രിട്ടണിലും ഒരു പ്രശ്നം തന്നെ. പ്രത്യേകിച്ചു വ്യവസായങ്ങളം വളന്നഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ട വടക്കൻപ്രദേശങ്ങളിൽ. ഒരു കാലത്തു് അവിടെ വഴിക്കുവഴിയെ കുറെ സംഘങ്ങളുണ്ടായി. അവ പ്രവത്തിച്ചൊരുവിധം അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുകയും ചെയ്തു. പരസ്പരം അതിത്തിയതിക്രമിച്ചു പ്രവത്തിച്ചുകൊണ്ടാണു് അവയുടെ ആവിഭാവംതന്നെ. സഹകരണയൂണിയന്റെ രഞ്ജനാപൂവ്വകമായ ഒത്തുതീപ്പുസംഭാഷണം കൊണ്ടു് ഒട്ടൊക്കെ പരിഹരിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. അക്കാര്യത്തിൽ യൂണിയൻ പ്രദശിപ്പിച്ച സാവകാശവും ക്ഷമയും തന്റേടവും അഭിനന്ദിക്കപ്പെടുന്നു. പലേടത്തും സംഘങ്ങളെ തമ്മിൽ സംയോജിപ്പിച്ചെടുക്കാൻ യൂണിയനു സാധിച്ചു. മറു ചിലേടത്തു് അതിത്തികളം സംബന്ധിച്ചു് ആവശ്യമായ നീക്കുപോക്കുകളംക്കു സംഘങ്ങളെക്കൊണ്ടു സമ്മതിപ്പിച്ചു. അതിത്തികളംക്കു പുനർനിണ്ണയം പലേടത്തും വേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ടു്. പുനർനിണ്ണയം കഴിഞ്ഞപ്പോളം അതിത്തികളം, പലേടത്തും, ഒരുവിധം ന്യായീകരിക്കാവുന്ന മട്ടിലായിട്ടുണ്ടു്.

അതിത്തി പുനസ്സംവിധാനത്തിൽ.

അതിത്തി പുനസ്സംവിധാനം നടന്നപ്പോളം ചില പഴയ സംഘങ്ങളംക്കു പ്രവത്തിക്കുവാനുള്ള സ്ഥലാതിത്തി സല്പം ചുരുങ്ങിപ്പോവുകയുണ്ടായി. എന്നാലും തങ്ങളുടെ വ്യക്തിതവും, പ്രാദേശികതവും നിലനിത്താനായല്ലൊ എന്നഭിമാനിക്കുകയാണു്

അവയുടെ പ്രവർത്തകന്മാർ. അതുമായും പോലും അവർ സംയോജനത്തിനു തയ്യാറല്ലെന്നു ചുരുക്കം. അതിനു സംബന്ധിച്ച ഈ പുനസ്സംവിധാനംകൊണ്ടു സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഘടനയ്ക്കു സ്വല്പം പരിമുറുക്കം വന്നുവെന്നു പറയാം. കണ്ടമാനം കണ്ടേടമൊക്കെ വ്യാപകാതിത്തിയാക്കി പ്രവർത്തിക്കുവാൻ സംഘങ്ങൾക്കു സാധിക്കാതായല്ലോ. സ്വന്ത അംഗങ്ങൾ അയൽസംഘങ്ങളുമായി വ്യാപാരം നടത്തിയാൽ ലഭിക്കുമായിരുന്ന ആനുകൂല്യങ്ങൾ പോലും, അവർ തങ്ങളുമായി നടത്തുന്ന വ്യാപാരങ്ങൾക്കു നല്കാൻ കഴിയാതെ വിഷമിച്ചിരുന്ന മൂപ്പുകുറഞ്ഞ ചില സംഘങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. അത്തരം സംഘങ്ങൾക്കു വളരാൻ സൗകര്യമുണ്ടാക്കിക്കൊടുത്തു അതിത്തി പുനസ്സംവിധാനം. വ്യവസായകാര്യത്തിൽ പിൻനിലയിൽ കിടന്നിരുന്ന തെക്കൻഭാഗങ്ങളിൽ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ പുരോഗതി വളരെ മന്ദമായിരുന്നു. അവിടെ കാണുന്ന ഒരു പ്രത്യേകത അവിടെ വിജയിച്ചതധികവും വലിയ സ്ഥലാതിത്തി വെച്ചു പ്രവർത്തിച്ച സംഘങ്ങളാണെന്നതാണു്. ഉറച്ചുനില്ക്കാറായിക്കിട്ടിയാൽമതി, പിന്നെ ഇതരസംഘങ്ങളുടെ അതിത്തിയതിക്രമിക്കാതെ സ്വയം പ്രവർത്തിച്ചു വികസിക്കുവാൻ സംഘങ്ങൾക്കു കഴിയും. തെക്കൻപ്രദേശങ്ങളുടെ അനുഭവം അതു തെളിയിക്കുന്നു. തെക്കൻപ്രദേശസംഘങ്ങളധികവും, അതു മൂലം, വടക്കൻപ്രദേശസംഘങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ചു വലിപ്പം കൂടിയവയായി തീർന്നു.

1950_ലെ വിലയിരുത്തൽ.

സഹകരണ വില്പനസംഘങ്ങൾക്കു വിലയിരുത്തൽ 1950 ലും നടന്നിട്ടുണ്ടു്. ചില്ലറ വില്പനസംഘങ്ങളും വിറ്റഴിച്ച സാധനങ്ങളിൽ 75 ശതമാനവും ഭക്ഷ്യവിഭവങ്ങളായിരുന്നു. തുണിയും

ഷ്മസും കൂടി 17 ശതമാനം വരും. ഫർണീച്ചർ, കല്ലുരി, തുടങ്ങി മറെറല്ലാ പദാർത്ഥങ്ങളും ചേർന്നു ബാക്കിയേ വരൂ. അംഗസംഖ്യ മൊത്തം ജനസംഖ്യയുടെ നാലിലൊന്നിൽ കുറയില്ല. എന്നാൽ ഭക്ഷ്യം, കല്ലുരി ഇവയുടെ വ്യാപാരം ആ ഇനങ്ങളിൽ ദേശീയവ്യാപാരത്തിന്റെ 15 ശതമാനത്തോളമെത്തുന്നതേയുള്ള. തുണിയും ഷ്മസ്സുമെടുത്താൽ 6 ശതമാനത്തിൽ കുറയുകയില്ല. വ്യാപാരം അമ്പേ പിന്നോക്കം നില്ക്കുന്നതു പുസ്തകം സ്റ്റേഷനറി ഇവയുടെ കാര്യത്തിലാണു്. തൊഴിലാളികളെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം നിത്യാവശ്യങ്ങളിൽ പെടുന്നവയല്ലല്ലൊ അവ. അതാകാം കാരണം.

പുരോഗതി പോരെന്നു്.

പ്രതിശീർഷ വില്പനയും അഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. എന്നാൽ ആ അഭിവൃദ്ധിക്കു പണം അളവുകോലാക്കി വിലയിരുത്തിക്കൂടാ. സാധനങ്ങൾക്കു വിലക്കയറ്റവും, വിലയിടിവും സംഭവിക്കാം. ദൗർഭിക്ഷം നേരിടാം; സുലഭതയും അനുഭവപ്പെടാം. അതുപോലെതന്നെ തൊഴിലാളികളെ സംബന്ധിച്ച തൊഴിൽനിലയിലും മാറ്റങ്ങൾ സംഭവിച്ചേക്കാം. ഇങ്ങനെ പല ഉപാധികളുണ്ടു പ്രതിശീർഷവില്പനയുടെ ക്ഷയാഭിവൃദ്ധിക്കു നിദാനങ്ങളായി നില്ക്കുന്നു. 1881-ൽ സംഘങ്ങളുടെ പ്രതിശീർഷവില്പന 28 പവനായിരുന്നു. തുടർന്നു വന്ന മുപ്പതു കൊല്ലത്തേയ്ക്കു് ആ തുകയിൽ പറയത്തക്ക മാറ്റമൊന്നും സംഭവിക്കുകയുണ്ടായില്ല. ഒന്നാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിനു ശേഷം 1920-ൽ അതു 56 പവനായി. 1930-ൽ സാമ്പത്തികാധഃപതനത്തിന്റെ കാലത്തേയ്ക്കതു വീണ്ടും 28 പവനിലേക്കിറങ്ങിനിന്നു. 1950-ലേയ്ക്കു 80 പവനായി ഉയർന്നു. സാധനങ്ങൾക്കുണ്ടായ വിലക്കയറ്റമാണു് ഈ യുയർച്ചയ്ക്കു പ്രധാനമായ കാര

ണം. വിലക്കയറ്റത്തിന്റെ തോതുവെച്ചു നോക്കിയാൽ ഈ ഉയ
ച്ച് ഒരുയച്ചയായി കരുതിക്കൂടെന്നാണ് വിദഗ്ധന്മാരഭിപ്രായപ്പെട്ട
ന്നതു്. മറിച്ചു കരുതണമെന്ന പക്ഷക്കാരുമുണ്ട്. പ്രസ്ഥാനമാരം
ഭിച്ചേതാണ്ടൊരമ്പതു കൊല്ലം തികയുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ പ്രതി
ശീർഷവില്പന 28 പവനിൽ എത്തിനിന്നതാണ്. 1950-ലേയ്ക്കു
പ്രസ്ഥാനത്തിനു ശതാബ്ദിയും കഴിഞ്ഞേതാനും വർഷങ്ങളും കഴി
ഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അതിനിടയിൽ വളരെയധികം വിലമാറ്റം സം
ഭവിച്ചു. കൂലിനിരക്കു പല മടങ്ങു വർദ്ധിച്ചു. വ്യാപാരത്തിനു
വൈവുല്യവും, വൈവിധ്യവും കൈവന്നു. എല്ലാം വെച്ചു നോക്കു
മ്പോൾ 80 ന്റെ നിസ്സാരത വ്യക്തമാകുമെന്നാണു വിദഗ്ധന്മാർ പ
റയുന്നതു. ഭക്ഷ്യവിഭവങ്ങളും അത്യാവശ്യം ചില തുണിത്തരങ്ങ
ളും മാത്രമായിരുന്ന പ്രാരംഭകാലത്തു സംഘങ്ങളിലെ വില്പന ചര
ക്കുകൾ. അന്നു് അതുയേ സംഘങ്ങൾക്കു കൊക്കിലൊതുങ്ങുമായിരു
ള്ള ഇന്നോ? ഇന്നു സംഘങ്ങളുടെ വ്യാപാരശേഷി വളരെയധി
കം ഉയർന്നിരിക്കുന്നു. വില്പനച്ചരക്കുകൾക്കു് എണ്ണവും വൈവിധ്യ
വും വർദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. സംഘങ്ങൾ അവയുടെ ധനങ്ങൾ സഹകാ
രിവ്യാപാരങ്ങളിൽപോലും നിക്ഷേപിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്നിട്ടും ഇ
ങ്ങനെ വരുവാൻ കാരണം?

സംഘങ്ങളോടു് അംഗങ്ങൾക്കുണ്ടായിരുന്ന കൂറും ആവേശ
വും തണുത്തിരിക്കുന്നു എന്നതുതന്നെയാണതിനർത്ഥം, പ്രാരംഭകാല
ത്തു സംഘം അംഗങ്ങൾക്കു പ്രാണനായിരുന്നു. സംഘത്തിൽ ലഭി
ക്കുന്നതൊന്നും മറ്റെങ്ങുനിന്നും വാങ്ങിക്കുകയില്ലെന്നു് അവർക്കു നി
ബ്ബന്ധമായിരുന്നു. അതൊക്കെ ആറിയിരിക്കുന്നു. പ്രതിശീർഷ
വില്പന ഉയരാതിരിക്കാൻ വേറെയും കാരണങ്ങൾ പറയാനുണ്ടാ
കും. കുടുംബങ്ങൾ ചെറുതായി വരികയാണു്. പണ്ടത്തെ പതിവു

ഭേദിച്ച് ഒരേ കുടുംബത്തിൽ നിന്നു ഒന്നിലധികം പേർ സംഘത്തിൽ അംഗങ്ങളായി വരുന്നു. അംഗങ്ങളെ ചേർക്കൽ സംഘങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനധാരയാണല്ലോ. കാലപ്പഴക്കത്തിൽ അംഗങ്ങളിൽ പലരും സംഘാതിത്തയിൽനിന്നു വിട്ടുപോയികാണും. അംഗത്വം പിൻവലിച്ചുകാണുകയില്ല. അതിത്തി വിട്ടുപോയവരും, ഒരേ കുടുംബത്തിൽ നിന്നു് ഒന്നിൽകവിഞ്ഞംഗങ്ങളായി വരുന്നവരും സംഘത്തിൽനിന്നു സാമാനം വാങ്ങി എന്നു വരില്ലല്ലോ. പ്രതിശീർഷ വില്പന കണക്കാക്കുമ്പോൾ, സംഘത്തിൽനിന്നൊന്നും വാങ്ങിക്കാത്ത, വാങ്ങിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ലാത്ത, ഇങ്ങനെയുള്ള ഒട്ടുവളരെ പേർ നിരന്നു വരില്ലേ എന്നാണു ചോദ്യം. ചോദ്യം സംഗതമാണു്. പക്ഷേ പ്രതിശീർഷവില്പന ഉയരാതിരിക്കാൻ മതിയായ കാരണമാണതെന്നു സമ്മതിക്കാൻ പ്രയാസമുണ്ടു്. അംഗങ്ങളുടെ വർദ്ധമാനമായി വരുന്ന ക്രയശേഷിക്കും, മാറിവരുന്ന അഭിരുചിക്കുമൊത്തു് അംഗങ്ങളുടെ ആവശ്യങ്ങളും നിർവ്വഹിച്ചുകൊടുക്കുവാൻ സംഘങ്ങൾക്കു കഴിയുന്നില്ല എന്ന ആക്ഷേപം വകവെച്ചുകൊടുക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു

കാലത്തിനൊത്തുയരുന്നു പ്രവർത്തിക്കുന്നില്ല, സഹകരണസ്റ്റോറുകളും എന്നതൊരാക്ഷേപമാണു്. തൊഴിലാളിവിഭാഗത്തിന്റെ വികസ്വരമായ അഭിരുചിക്കു തോട്ടിയിട്ടു് അവരുടെ ജീവിതനിലവാരം ഒരു കാൽ നൂറ്റാണ്ടിനു മുമ്പത്തെ നിലവാരത്തിൽ തളച്ചിടുവാൻ ശ്രമിക്കുകയാണു സഹകരണസ്റ്റോറുകളും എന്നാണു് പരാതി. എതിർന്യായങ്ങളും ഉന്നയിച്ചുകാണുന്നുണ്ടു്. മൊത്തക്കച്ചവടസംഘത്തിന്റെ 'സഞ്ചാരസർവ്വീസു്', സംഘങ്ങളുടെ 'ട്രൂറിങ്ങു് കോച്ചുകൾ', റേഡിയോ ടെലവിഷൻ സെറ്റുകൾ വഴിയായി നടത്തുന്ന വ്യാപാരങ്ങളും തുടങ്ങിയവ ആക്ഷേപങ്ങൾക്കെതിരായി ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്ന ന്യായങ്ങളാണു്. അഭിരുചിയുടെ മാറ്റം കൃത്യ

മായി പ്രവിചിക്കുക ആരാലും സാധ്യമല്ലെന്നും, മാറ്റത്തിന്റെ ഗതി ആവുന്നതും മനസ്സിലാക്കി അതിനൊത്തു മാറാൻ സംഘങ്ങളും ശ്രമിക്കാതിരിക്കുന്നില്ലെന്നും സ്ഥാപിക്കാനാണു ശ്രമം. ഫർണീച്ചർ അഭിരുചിക്കൊത്തു ഡിസൈൻ ചെയ്തു നിർമ്മിച്ചുകൊടുക്കാനും ഭക്ഷ്യവിഭവങ്ങൾ പെട്ടെന്നു ശീതീകരിച്ചുകൊടുക്കാനും എർപ്പാടുണ്ടെന്നുള്ളതു് ആ വാദത്തിനു താങ്ങായി നില്ക്കുന്നു.

സഹകരണം സഹകാരികൾക്കു്.

'സഹകരണം സഹകാരികൾക്കു്' എന്നതു സഹകരണത്തിന്റെ ഒരു മുദ്രാവാക്യമാണു്. എന്നാൽ ബ്രിട്ടണിലെ സഹകരണ സ്റ്റോറുകളും അംഗങ്ങളുംക്കും അംഗങ്ങളല്ലാത്തവക്കും വില്പന നടത്തുന്നുണ്ടു്. അംഗമായിട്ടില്ലാത്ത ഒരാൾ സാമാനം വാങ്ങാനാദ്യമായെത്തുമ്പോൾ അയാളോടു പറയും, ഓഹരിയെടുത്തു് അംഗമായി ചേരു എന്നു്. ഓഹരി വില ഒരു പവനായേയ്ക്കും. ഒരു പവനാണെങ്കിൽ ഒരു ഷില്ലിങ്ങു് നല്കി അയാൾക്കപ്പോൾതന്നെ അംഗമായി ചേരാം. തുടർച്ചയായി അവിടുന്നു സാമാനം വാങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നാൽ മതി. ഓഹരിവിലയിൽ ബാക്കി ചെല്ലേണ്ട 19 ഷില്ലിങ്ങും അയാൾ സംഘത്തിൽനിന്നു വാങ്ങിക്കുന്ന സാമാനങ്ങളിന്മേൽ അയാൾക്കു ചെല്ലേണ്ട ഡിവിഡണ്ടു സ്വരൂപിച്ചു വകയാക്കികൊള്ളും. പക്ഷേ ഒന്നുണ്ടു്, ഓഹരി അടഞ്ഞുതീരുന്നതുവരെ പൊതുയോഗത്തിൽ ഹാജരായി വോട്ടുചെയ്യാൻ അനുവദിക്കുകയില്ല. ഓഹരി വില അടഞ്ഞുതീരുന്നതുവരെ ഡിവിഡണ്ടു് ഓഹരിയിലേയ്ക്കു വകയാക്കികൊണ്ടിരിക്കും.

ജനാധിപത്യം

അംഗങ്ങളുടെ കൈവശമാണു സംഘത്തിന്റെ കടിഞ്ഞാൺ. മൂന്നു മാസം കൂടുമ്പോൾ പൊതുയോഗം വിളിക്കണമെന്നു വ്യവസ്ഥയുണ്ടു. ചിലപ്പോഴൊക്കെ സപ്തൽപം നീണ്ടുപോയെന്നുവരാം. അതിൽ കവിഞ്ഞൊരു ലംഘനം നിശ്ചയത്തെ സംബന്ധിച്ചുണ്ടാകാറില്ല. ഓരോ പൊതുയോഗത്തിലും, സംഘത്തിന്റെ അതുവരെയുള്ള ഭരണനിർവ്വഹണത്തിന്റെ കണക്കുകളും ചർച്ചയ്ക്കായി സമർപ്പിക്കപ്പെടും. സംഘടനാടത്തിപ്പിനെ പരിശോധിക്കാനും, വിലയിരുത്താനും അംഗങ്ങൾക്കിതു സൗകര്യം നല്കുന്നു. അതിനുവേണ്ടിയും, സംഘത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക സ്ഥിതി അംഗങ്ങളെ അപ്പപ്പോൾ അറിയിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനു വേണ്ടിയുമാണു ഇങ്ങനെ കൂടെക്കൂടെ പൊതുയോഗം വിളിക്കുന്നതു. പൊതുയോഗങ്ങളിൽ ഹാജർപ്രായേണ മോശമാണെന്ന പരാതിയുണ്ടു. സംഗതി പരമാർത്ഥവുമാണു. ഹാജർ കുറയുന്നതുകൊണ്ടു ചർച്ച മോശമാകാറില്ലെന്നാണൊരുസമാധാനം പറഞ്ഞുകേൾക്കുന്നതു്. വിമർശം രൂക്ഷവും ചർച്ച സജീവവുമാകാറുള്ളതുകൊണ്ടു പൊതുയോഗഫലം വിഫലങ്ങളല്ലെന്നു സമ്മതിക്കാം.

സഹകരണത്തിനിന്നും അന്തർധാരയായി നില്ക്കുന്നു ജനാധിപത്യം. ആ ബോധത്തിലാണു കമ്മിറ്റിയംഗങ്ങളും, ജീവനക്കാരും പ്രവർത്തിക്കുന്നതു. പൊതുയോഗങ്ങളിൽ ഗ്രൂപ്പുമത്സരങ്ങൾ പ്രത്യക്ഷപ്പെടാറുണ്ടു്. ചിലപ്പോൾ ചില ഗ്രൂപ്പുതാത്പര്യങ്ങൾ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ സ്വാധീനം ചെലുത്തിയെന്നും വരും. മത്സരം രാഷ്ട്രീയാഭിപ്രായഭേദങ്ങൾ തമ്മിലാകാം. മറ്റു താല്പര്യങ്ങൾ തമ്മിലുമാകാം. എന്നാൽ ഈ മത്സരങ്ങളൊന്നും സംഘതാത്പ

രുങ്ങളെ സാരമായി ബാധിക്കാറില്ല. മാനേജിങ്ങ് കമ്മിറ്റിയെ പൊതുയോഗം തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നു. ചിലസംഘങ്ങളിൽ സെക്രട്ടറിയേയും, തിഞ്ഞെടുക്കാറുണ്ട്. ചില സംഘങ്ങളിൽ സെക്രട്ടറി ശമ്പളക്കാരനാവും. ചിലേടത്തു അങ്ങനെ ആവുകയില്ല. ശമ്പളക്കാരനല്ലാതാവുന്ന ഇടങ്ങളിലേ സെക്രട്ടറിയെ തിരഞ്ഞെടുക്കുകയുള്ള. തിരഞ്ഞെടുപ്പുസമ്പ്രദായത്തിലും ഭേദങ്ങൾ കണ്ടേക്കും. കമ്മിറ്റിയിലേയ്ക്കുള്ള മുഴുവൻ അംഗങ്ങളേയും തിരഞ്ഞെടുക്കുന്ന സംഘങ്ങളുണ്ട്. മുഴുവൻ പേരേയും തിരഞ്ഞെടുക്കേണ്ടൊത്ത സംഘങ്ങളുമുണ്ട്. ആണ്ടുതോറും കമ്മിറ്റിയിൽനിന്നു ഇത്രപേർ പുറത്തു പോകണമെന്നേ അവയിൽ വ്യവസ്ഥയുണ്ടായിരിക്കുകയുള്ള. പുറത്തു പോകുന്നവരെക്കൊണ്ടു വരുന്ന ഒഴിവു നികത്താൻ മാത്രമായിരിക്കും അവിടെ തിരഞ്ഞെടുപ്പു നടക്കുന്നതു. കൃത്യനിർവ്വഹണത്തിൽ കമ്മിറ്റിയംഗങ്ങൾക്കു വരുന്ന അസ്സൽ ചിലവു സംഘം വഹിക്കും. മറ്റൊരു പ്രതിഫലവും നൽകുകയില്ല. രണ്ടു സംഘങ്ങളുള്ളതായി കാണുന്നു ഡയരക്ടർമാർക്കു പ്രതിഫലം നൽകുന്നവയായി. വലിയ സംഘങ്ങളാണു രണ്ടും. അവ ഒരു പരീക്ഷണമെന്ന നിലയ്ക്കു ഡയരക്ടർമാർക്കു പ്രതിഫലം നിശ്ചയിച്ചു. പിന്നീടതു തുടർന്നു; നിർത്തലാക്കിയില്ല. കാലം കുറെ കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അനുകരിക്കാൻ മറ്റൊരു സംഘവും മുതിർന്നിട്ടില്ല.

മിക്ക വലിയ സംഘങ്ങളിലുമുണ്ട്, തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുന്ന ഒരു വിദ്യാഭ്യാസ കമ്മിറ്റി. സഹകരണവിഷയകമായ പ്രബോധനവും പ്രചരണവുമാണ് കമ്മിറ്റിയുടെ മുഖ്യകൃത്യം. ജോലിക്കാരും സംഘവും തമ്മിലും, സംഘവും അംഗങ്ങളും തമ്മിലും സൗഹൃദം വളർത്തിയെടുക്കലും വിദ്യാഭ്യാസകമ്മിറ്റിയുടെ മുമതലയിൽ പെടുന്നു. വലിയ സംഘങ്ങളാവുമ്പോൾ മാനേജിങ്ങ് കമ്മിറ്റി സബ്കമ്മിറ്റികളായി തിരിഞ്ഞു പ്രവർത്തിക്കുന്നു. പലചരക്കിനു,

തുണിത്തരങ്ങൾക്കു, ഫർണീച്ചറിനു് — ഇങ്ങനെ ഇനം തിരിച്ചോരോന്നിനും വെവ്വേറെ സബ് കമ്മിറ്റികളാവുകയാണു്. കമ്മിറ്റിയംഗങ്ങൾ കമ്മിറ്റിയോഗങ്ങൾക്കായി ആഴ്ചയിൽ രണ്ടോ മൂന്നോ മണിക്കൂർ വീതം ചിലവഴിക്കണം. കമ്മിറ്റിയംഗങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചു് അനുഭവമാകുന്ന ഒരു കുറവുണ്ടു്. വ്യാപാരവിഷയത്തിൽ പരിചയവും, പ്രാവീണ്യവും അവക്കു കുറവായിരിക്കും. ഏതെങ്കിലും തൊഴിലിൽ സാമർത്ഥ്യമുള്ളവർ കമ്മിറ്റിയംഗങ്ങളായി വരാറുണ്ടു ചിലപ്പോൾ. പക്ഷേ തൊഴിൽ പരിചയവും വ്യാപാരപരിചയവും രണ്ടും രണ്ടാണല്ലോ. റെയിൽവെ തപ്പാൽവകുപ്പുകളിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ, അധ്യാപകന്മാർ, ക്ലാർക്കന്മാർ, കുടുംബിനികൾ തുടങ്ങിയവരാണു കമ്മിറ്റിയംഗങ്ങളായി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുന്നതധികവും. പൊതുയോഗത്തിനു വരാനും, മാനേജിങ്ങു് കമ്മിറ്റികളിലിരുന്നു പ്രവർത്തിക്കാനും സൗകര്യക്കുറവുതൽ അവക്കാണു്.

സംഘജോലിക്കാർ.

സംഘത്തിനു വേണ്ട ജോലിക്കാരെ മാനേജിങ്ങു് കമ്മിറ്റി നിയമിക്കുകയാണു്. എന്നാൽ കീഴ്ജീവനക്കാരുടെ നിയമനത്തിൽ സീനിയർ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കും കൈയുണ്ടു്. ജനറൽ മാനേജരും സെക്രട്ടറിയുമാണു സംഘത്തിലെ പ്രധാന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ. ഡിപ്പാർട്ടുമെന്റൽ മാനേജർമാരും, ബ്രാഞ്ചുമാനേജർമാരും ജനറൽമാനേജർക്കു കീഴിലാണു്. വ്യാപാരസംബന്ധമായി എല്ലാ കാര്യങ്ങളുടെയും ഉത്തരവാദിത്വം ജനറൽ മാനേജരിൽ നിക്ഷിപ്തമാകുന്നു. ജനറൽ മാനേജരുടെയും, സെക്രട്ടറിയുടെയും സ്റ്റാറ്റസ്സൊന്നുതന്നെ. സെക്രട്ടേറിയൽ ജോലികളാണു സെക്രട്ടറിക്കു. സംഘത്തിനുവേണ്ട കണക്കുകാര്യങ്ങളും, ഇതരരേഖകളും ക്രമമായി വെച്ചു

പോരിക, കമ്മിറ്റിയും പൊതുയോഗവും നിശ്ചയിക്കുന്ന മറ്റുജോലികളും നിവ്വഹിക്കുക എന്നിവ സെക്രട്ടറിയുടെ ചുമതലയാകുന്നു. സാമാന്യമാണിവിടെ പറയുന്നതു് വ്യത്യസ്തങ്ങളും കാണാം. 'മാനേജർ-സെക്രട്ടറി'തന്നെ ഒരുദാഹരണം. ജനറൽ മാനേജരും സെക്രട്ടറിയും ഒരാൾതന്നെ ആകുമ്പോഴാണു് മാനേജർ-സെക്രട്ടറിയാവുന്നതു്. ചില സംഘങ്ങളിൽ അങ്ങനെയുണ്ടു്. ഇതരസംഘങ്ങളിൽ ജനറൽമാനേജക്കും സെക്രട്ടറിക്കും വേർതിരിച്ചു നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്ന കൃത്യങ്ങളൊക്കെ മാനേജർ—സെക്രട്ടറി എന്ന ഒറ്റ ഉദ്യോഗസ്ഥൻ നിവ്വഹിക്കണം. ഈ മാതിരി വ്യത്യാസങ്ങളും ചിലതു വേറേയും കണ്ടേക്കും.

സംഘത്തിലെ ജോലികൾക്കു പ്രസ്ഥാനത്തിനകത്തുനിന്നാളെ എടുക്കുക എന്നൊരു സമ്പ്രദായം നിലനിത്തി പോന്നിരുന്നു. അംഗങ്ങളുടെ മക്കളുണ്ടാകും, അടുത്ത ചാർച്ചക്കാരുണ്ടാകും, ജോലിക്കു പറ്റിയവരായിട്ടു്. അവരിൽനിന്നാരെയെങ്കിലും തിരഞ്ഞെടുത്തു നിയമിക്കുക, ഇതായിരുന്നു പതിവു്. ആ പതിവു ക്ഷയിച്ചില്ലാതാവുകയാണു്. സെക്കണ്ടറി വിദ്യാഭ്യാസയോഗ്യതയോടാണിന്നു സംഘങ്ങളും കൂടുതൽ പ്രതിപത്തി കാണിക്കുന്നതു്. സെക്കണ്ടറിയിൽ കവിഞ്ഞുള്ള വിദ്യാഭ്യാസയോഗ്യതയോടും അവർക്കു വിപ്രതിപത്തിയാണു്. ഉയന്ന വിദ്യാഭ്യാസയോഗ്യതയുടെ തിരസ്കാരം വിമർശവിധേയമായിരിക്കുന്നു. സവ്വീസ്സിൽ പ്രവേശിക്കുന്നവർക്കു പരിശീലനം നല്കാനേർപ്പാടുകളുണ്ടു്. സായാഹ്നക്ലാസ്സുകളും, ടെയിനിങ്ങു് കോഴ്സുകളും അതിൽ പെടും. ഉപരിപരിശീലനത്തിനു കോ-ഓപ്പറേറ്റീവു് കോളേജിലേയ്ക്കയക്കും. എല്ലാം ചേന്നാലും ശരിയായൊരു സഹകരണവിദ്യാഭ്യാസമായി എന്നു പറയാമോ? ഇല്ലെന്ന അഭിപ്രായമാണു വിദഗ്ധന്മാർക്കിടയിലുള്ളതു്.

ജോലിക്കാക്കും അംഗത്വം.

ജോലിക്കാക്ക് അവർ ജോലിയെടുക്കുന്ന സംഘങ്ങളിൽ അംഗങ്ങളാകുന്നതിനു തടസ്സമില്ല. അംഗങ്ങളാകുന്നുമുണ്ട്. അവർ പൊതുയോഗങ്ങളിൽ ഹാജരാവുകയും വോട്ടുചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നു. ജോലിക്കാർ മാനേജിങ്ങ് കമ്മിറ്റിയിൽ വരുന്നതും അസാധാരണമല്ല. അങ്ങനെ വരുമ്പോൾ അച്ചടക്കപാലനം ഒരു പ്രശ്നമാകില്ലേ? ആകാം. സൈദ്ധാന്തികപക്ഷം ചേർന്നുനിന്നു നോക്കുമ്പോൾ അങ്ങനെ ആകാൻ ന്യായമുണ്ട്. പക്ഷേ ബ്രിട്ടണിൽ അതു് ഇന്നേവരെ ഒരു പ്രശ്നമായിട്ടില്ലെന്നാണു പറയുന്നതു്. വ്യവസായത്തിന്റെ ഭരണകാര്യത്തിൽ തൊഴിലുടമയ്ക്കും തൊഴിലാളികൾക്കും പങ്കുണ്ടായിരിക്കണമെന്നതൊരംഗീകൃതസിദ്ധാന്തമാണു് ഇന്നു്. വ്യവസായത്തിന്റെ നടത്തിപ്പിൽ തനിക്കും പങ്കുണ്ടെന്നു തൊഴിലാളിയെ ബോധ്യപ്പെടുത്തുന്നതു വ്യവസായത്തിനാരോഗ്യകരമായിരിക്കും എന്നാണു ന്യായം. മാനേജിങ്ങ് കമ്മിറ്റിയംഗങ്ങളും, തൊഴിലാളിപ്രതിനിധികളുമടങ്ങുന്ന വക്കു കൗൺസിലുകൾ രൂപീകരിച്ചാണു വ്യാവസായികമണ്ഡലത്തിൽ ഈ ബന്ധം നിലനിർത്തുന്നതു്. ആബന്ധം മറ്റൊരു വിധത്തിൽ സാധിക്കുകയാണല്ലൊ തൊഴിൽക്കാർ കമ്മിറ്റിയിലേയ്ക്കു തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടുവരുന്നതുകൊണ്ടുണ്ടാകുന്നതു്. അതുകൊണ്ടാകണം, ബ്രിട്ടണിലെ സംഘജോലിക്കാർ വക്ക്കൗൺസിൽ രൂപീകരണക്കാര്യത്തിൽ വലിയ ഉത്സാഹികളല്ല. സഹകരണപ്രസ്ഥാനമാകട്ടെ ടെയിഡ്യൂണിയനെ അംഗീകരിക്കുന്നുമുണ്ട്. ടെയിഡ്യൂണിയനുണ്ടാക്കാൻ ജോലിക്കാരെ പ്രേരിപ്പിക്കുകയാണു സംഘങ്ങൾ. മിക്ക ജോലിക്കാരും, "നാഷണൽ

യൂണിയൻ ഓഫ് ഡിസ്ട്രിബ്യൂട്ടിവ് അലൈഡ് വർക്കേഴ്സ്" എന്ന സംഘടനയിൽ അംഗങ്ങളാണ്. സംഘത്തിൽ ജോലിക്കാരനായി ചേർന്നാൽ യൂണിയനിലും ചേരുക എന്നു പ്രത്യമെടുത്തിരിക്കുകയാണു തൊഴിലാളികൾ എന്നു തോന്നുന്നു. കൂട്ടായി വിലപേശുന്നതിനു് അവർ യൂണിയനെ ഉപകരണമാക്കുന്നുണ്ട്. യൂണിയൻ ഒരു വിധം വിജയകരമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നുമുണ്ട്. എന്നിട്ടും പണിമുടക്കിൽ ചെന്നെത്താറുണ്ടു തൊഴിലാളികൾ ചിലപ്പോൾ.

സഹകരണവും ടെയിഡ്‌യൂണിയനും

സംഘജോലിക്കാർ സംഘത്തിനെതിരെ സമരത്തിനൊരുങ്ങുന്നതു തെറ്റാണെന്ന അഭിപ്രായക്കാരുണ്ട്. സംഘജോലിക്കാർ സംഘത്തെ സ്വകാര്യമുതലുടമയെയെന്നവണ്ണം കാണുന്നു എന്നതു് അവരുടെ മേൽ ആരോപിക്കപ്പെടുന്ന ഒരാക്ഷേപമാണ്. സ്വകാര്യമുതലാളിമാരെയും, സഹകരണസംഘങ്ങളെയും ഒരുപോലെ കാണരുതു്. സ്വകാര്യമുതലാളിമാർ തൊഴിലാളിക്കാര്യങ്ങളിൽ ഒരയച്ചിലില്ലാതെ പെരുമാറുന്നു. മറിച്ചാണല്ലോ സഹകരണസംഘങ്ങൾ. സംഘങ്ങൾ തൊഴിലാളികളുടെ ആവശ്യങ്ങളും പ്രശ്നങ്ങളും അസ്സലായറിയുന്നവരുടെ കൈയിലാണ്. സാധിക്കാവുന്ന ആവശ്യങ്ങളൊക്കെ സാധിച്ചുകൊടുക്കയും, പരിഹരിക്കാവുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾ പരിഹരിക്കയും ചെയ്യുന്നതിൽ സംഘങ്ങൾ പിന്നോക്കം നില്ക്കാറില്ല. എന്നിട്ടും തൊഴിലാളികൾ, അവയോട്ട, മുതലാളിമാരോടെന്നപോലെ, സമരത്തിനു മുതിരുന്നതു ന്യായീകരിച്ചുകൂടെന്നാണ് ആരോപണക്കാരുടെ വാദം. കാര്യങ്ങൾ എങ്ങനെയിരുന്നാലും, സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിനകത്തു്, അംഗങ്ങൾ, കമ്മിറ്റി, മാ

നേജ്മെന്റ്, തൊഴിലാളികൾ എന്നീ ഘടകങ്ങൾ തമ്മിൽ മറ്റൊന്നും ദൃശ്യമാവാത്തവിധം സൗഹൃദം നിലനിന്നുവരുന്നുണ്ടെന്ന അഭിപ്രായമാണ വിദഗ്ധന്മാർക്കുള്ളത്. ഈ ബന്ധമാർഢ്യം സഹകാര്യവ്യാപാരത്തിലോ, സർക്കാർ സർവ്വീസ്സിലോ ദൃശ്യമല്ലെന്നും, ഇതു വകതിരിച്ചു കാണുകയും പ്രത്യേകപഠനത്തിനു വിഷയമാക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണെന്നും ചില വിദഗ്ധന്മാരഭിപ്രായപ്പെട്ടുണ്ടു്.

ഓഹരി മൂലധനം.

ഇൻഡസ്ട്രിയൽ ആന്റ് പ്രൊവിഡണ്ട് സൊസൈറ്റീസ് ആക്ടിൻകീഴിലാണല്ലൊ സംഘങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നതു്. ഒരു സംഘത്തിൽ ഒരു വ്യക്തിക്കെടുക്കാവുന്ന ഓഹരി ഇത്രയെന്നു് ആക്ടിൽ പരിമിതപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ടു്. അതു 200 പവൻ ആണെന്നു ചില ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ പറഞ്ഞുകാണുന്നു. ചിലതിൽ 500 പവൻ എന്നും. ഇരുന്നൂറിനു പഴക്കം കൂടും. അതുകൊണ്ടു 500 നമുക്കു സ്വീകരിക്കാം. ഓഹരി എന്നു വേണമെങ്കിലും പിൻപലിക്കാം. ഏതാനും ദിവസത്തെ മുന്നറിയിപ്പു നല്കിയിരിക്കണമെന്നേയുള്ളു. സംഘത്തിലെ ഓഹരി വില്ക്കാൻ പാടില്ല ഓഹരിക്കു മതിപ്പു വില എന്നൊന്നില്ല. ഓഹരി പ്പണത്തിന്മേൽ നല്കാവുന്ന കൂടിയ പലിശ നിജപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. സാധാരണ അതു $3\frac{1}{2}$ ശതമാനത്തിൽ കവിയാറില്ല. ഈ പരിമിതികളെല്ലാമുണ്ടായിരുന്നിട്ടും മൂലധനം സംഭരിക്കാൻ സംഘങ്ങൾക്കു നിഷ്പ്രയാസം സാധിക്കുന്നു. 1950 കാലത്തു ചില്ലറ വില്പനസംഘങ്ങളുടെ പരിഞ്ഞ ഓഹരി മൂലധനം 25,00,000 പവനായിരുന്നു. പ്രതിശീർഷം 20 പവൻ വരും. അംഗങ്ങളിൽനിന്നു ഡെപ്പോസിറ്റായി 70 കോടി പവൻ വേറെയും ലഭിച്ചിരുന്നു. 2,50,00,000 പവനാണു കരുതൽഫണ്ടുകളായി അന്നുണ്ടായിരുന്നതു്. കെട്ടിടങ്ങൾക്കും മറ്റു സാധനസാമ

ഗ്രികാംക്ഷം പഴക്കം തള്ളി വകയിരുത്തിയ തുകയും, സ്റ്റോക്കിനു കീഴിവിരുത്തി വക നിശ്ചയിച്ച തുകയും ഇതിനു പുറമെയുണ്ട്.

നിക്ഷേപങ്ങൾ പുറമെയും.

സംഭൃതമായ മൊത്തം മൂലധനത്തിന്റെ 40 ശതമാനമേ ചില്ലറ വില്പനസംഘങ്ങൾ സ്വന്തവ്യാപാരത്തിനായി വിനിയോഗിക്കുന്നുള്ളു. ബാക്കി മുഴുവൻ മറ്റു പലവിധത്തിൽ നിക്ഷേപിച്ചിരിക്കുകയാണു്. നല്ലൊരു ഭാഗം മൊത്തവ്യാപാരസംഘത്തിലോ, ഉത്പാദനസംഘങ്ങളിലോ ഡെപ്പോസിറ്റ് ചെയ്യുകാണും. ചില സംഘങ്ങൾ ഗവർമ്മെണ്ടിന്റെയും മുൻസിപ്പാലിറ്റികളുടെയും നിധികളിൽ നിക്ഷേപിച്ചിരിക്കുന്നതായികാണും. ലാണ്ട്റി (laundry) മുതലായ എടവാട്ടകളിലും, എസ്റ്റേറ്റുകളിലും, സഹകരണത്തിനു പുറത്തുള്ള വ്യവസായങ്ങളിലും മുടക്കിയിരിക്കുന്ന ഉദാഹരണങ്ങളും പലതുണ്ടു്. കച്ചവടത്തിൽ മാത്രമായി മുടങ്ങിക്കിടക്കുന്നതു വേർതിരിച്ചെടുത്താൽ സംഘങ്ങൾക്കഭിമാനിക്കാൻ വഴികാണുകയില്ല. മൊത്തം പ്രവർത്തനധനത്തിന്റെ രണ്ടര ശതമാനമേ വരൂ വാണിജ്യത്തിലെ മുടക്കു മുതൽ എന്നാണു പറയപ്പെടുന്നതു്

സംഘങ്ങളുടെ സാമ്പത്തികസ്ഥിതി ഭദ്രമെന്നു നാം കണ്ടു. എന്നാലൊരു പരാധീനത. കരുതൽ ഫണ്ടുകളൊഴിച്ചു പ്രവർത്തനമൂലധനമായുള്ളതെല്ലാം കുറഞ്ഞ കാലത്തെ മുന്നറിയിപ്പിന്മേൽ പിൻവലിക്കപ്പെട്ടു പോകാവുന്നവയാണു്. തന്മൂലം മൂലധനത്തിന്റെ വലിയൊരു ഭാഗം 'ഫ്ളയിഡ്' നിധിയായി സൂക്ഷിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അങ്ങനെ സൂക്ഷിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ പെട്ടെന്നെന്തെങ്കിലും നവീകരണപ്രവർത്തനമോ, വികസനപ്രവർത്തനമോ വേണ്ടിവന്നാൽ നടത്താൻ കഴിയാതെ വരികയും ചെയ്യും.

ആദായവീതം.

വാണിജ്യംകൊണ്ടു ലാഭമുണ്ടാക്കൽ സഹകരണസംഘത്തിന്റെ ഉദ്ദേശമല്ല. ജനങ്ങൾക്കു നല്ലതു നല്ല സാധനങ്ങളായിരിക്കണം. വില മിതമായിരിക്കുകയും വേണം. എന്നുവെച്ചു വില കൊടുത്തു വാങ്ങി, വാങ്ങിയ വിലയ്ക്കുതന്നെ വില്ക്കാൻ സംഘത്തിനു സാധിക്കുകയില്ല. എന്നാൽ ഏതാണ്ടതിന്റെ ഫലം ചെയ്യുന്ന ഒരു സമ്പ്രദായം ഉരുത്തിരിഞ്ഞുവന്നു. വില്പനയിന്മേൽ ഡിവിഡണ്ടു നല്കുന്ന ഏർപ്പാടാണിവിടെ വിവക്ഷിതം. വാണിജ്യമിച്ചം, അംഗങ്ങൾക്കിടയിൽ, അവർ സംഘവുമായി നടത്തിയ വ്യാപാരത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വീതിക്കുന്ന ഏർപ്പാടാണല്ലോ അതു്. വില്പനവരക്കിന്മേൽ സംഘമെടുക്കുന്ന ലാഭം തിരിഞ്ഞുമറിഞ്ഞു, സംഘത്തിൽനിന്നു വരുക്കു വാങ്ങുന്നവന്റെ സമീപമെത്തിച്ചേരുകയാണൊടുവിൽ. സഹകാര്യവ്യാപാരിയെ പിണക്കാതെ, അവനുമായി മത്സരത്തിനൊരുങ്ങാതെ, ഉപഭോക്താവിനു നേടികൊടുക്കുകയാണു സംഘം ചെയ്യുന്നതു്. സഹകാര്യകമ്പോളവുമായി ഗ്രസ്തിനടത്താൻ മടിയാണു്, ഇപ്പോഴും, ബ്രിട്ടണിൽ, സഹകരണസംഘപ്രവർത്തകർക്കു. യാഥാർത്ഥ്യമതാണെങ്കിലും ഡിവിഡണ്ടുസമ്പ്രദായം നിലനിർത്തിപോരുന്നതിനു് അവർ പറയുന്ന ന്യായം വേറൊന്നാണു്. ജനങ്ങളം ആ സമ്പ്രദായം ഇഷ്ടപ്പെട്ടുന്നു, അതുകൊണ്ടു് അതു നിലനിർത്തിപോരുന്നു. ഇതാണു് അവർ പറയുന്ന ന്യായം.

നിരാക്ഷേപമാണു ഡിവിഡണ്ടു സമ്പ്രദായമെന്നു പറയുക വയ്യ. ഡിവിഡണ്ടു വർദ്ധിപ്പിച്ചുകാണിക്കുന്നതിനു് ആദായം അധികമാക്കാൻ സാധനങ്ങളം അമിതമായി വിലകൂട്ടി വില്ക്കുന്നു എന്നാണൊരാക്ഷേപം. ഈ യാക്ഷേപം, പല സംഘങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചും,

നിഷേധിക്കാനാവാത്തതുമാണ്. ചില സംഘങ്ങൾ അങ്ങനെ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്; സ്കോട്ട്ലണ്ടിൽ പ്രത്യേകിച്ചും. എണ്ണത്തിൽ അധികം വരില്ല. അംഗങ്ങളുടെ അറിവോടുകൂടി മനപ്പൂർവ്വം അവ അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നതാണെന്നതാണും. അങ്ങനെയുള്ള ദുർല്ലഭം ചിലതിനെ മാറ്റിനിർത്തിയാൽ മറ്റു സംഘങ്ങൾ, സാമാന്യേന, കമ്പോളനിലവാരം നോക്കി വില്പന നടത്തുന്നവയാണ്. പക്ഷേ ഒന്നോ രണ്ടോ ഷില്ലിങ്ങ് എന്ന തോതിൽ അവ ഡിവിഡണ്ടു നല്കുന്നുമുണ്ട്. അതിൽ കവിഞ്ഞു നില്പും വ്യാപാരലാഭം എന്നു പ്രതീക്ഷിക്കുവാൻ ന്യായമില്ല.

സംഘങ്ങൾ അവയുടെ വ്യാപാരത്തിനു് ഇണങ്ങിയ വകുപ്പുകളുണ്ടാക്കിയിരിക്കും. എല്ലാ വകുപ്പിനും ഒരേതോതിൽ ഡിവിഡണ്ടു നല്കാൻ സാധിച്ചെന്നു വരില്ല. എന്നാൽ വലിയ അന്തരം തോതുകൾ തമ്മിൽ അരുതെന്നാണു വെപ്പു്. വകുപ്പുകളുടെ കാര്യക്ഷമത താഴാതെ നോക്കാൻ അതതു വകുപ്പിന്റെ പ്രവർത്തകർക്കു പ്രേരണയായി നില്ക്കുന്നു ഈ വ്യവസ്ഥ. കമ്പോളത്തിലെ നിലവാരം നോക്കി ചരക്കുകൾക്കു വിലയിടുന്നതിനെതിരായി രണ്ടുന്യായങ്ങൾ ഉന്നയിച്ചുകാണുന്നുണ്ടു്. സാധനവിലയുടെ തോതു പൊതുവെ താഴ്ത്തിനിർത്തുവാൻ ശ്രമിക്കേണ്ട കടമയുണ്ടല്ലൊ സംഘങ്ങൾക്കു്. വിലയുടെ തോതു താഴ്ന്നു കിട്ടുന്നതു ചെറുവരുമാനക്കാരെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം വലിയൊരനുഗ്രഹമാണു്. സംഘങ്ങൾ കമ്പോളനിലവാരം നോക്കി ചരക്കിനു വിലയിടുന്നതായാൽ കമ്പോളവില താഴുകയില്ല. ചെറുവരുമാനക്കാർക്കു സംഘങ്ങളെക്കൊണ്ടുണ്ടാകുമെന്നു് അവർ പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന ഒരനുഗ്രഹം അങ്ങനെ നഷ്ടമാകുന്നു. ഇതാണൊരു ന്യായം. മറ്റൊരു സംഘങ്ങളെ സംബന്ധിക്കുന്ന ഒരാഭ്യന്തരകാര്യമാണു്. കമ്പോളനിലവാരം നോക്കി സാധനങ്ങൾക്കു വിലയിടുകയാണെങ്കിൽ ഒരേ സാധനം പല സ്റ്റോറുകളിൽ പല വിലയ്ക്കു വി

ല്ലേണ്ടിവരും. അതിൽ സ്വല്പം പൊരുത്തമില്ലായ്മയോ, ഔചിത്യക്കുറവോ ഉള്ളതായി തോന്നുന്നില്ലേ? കേന്ദ്രസംഘടനയായ മൊത്ത വ്യാപാരസംഘം നിർമ്മിച്ച നല്ലനന്പർ ചരക്കുകളാവുന്പോൾ പ്രത്യേകിച്ചും. മൊത്തവ്യാപാരസംഘം നിർമ്മിച്ച വില നിജപ്പെടുത്തി വില്പനയ്ക്കായി അംഗസംഘങ്ങളെ ഏല്പിക്കുന്ന ചരക്കുകൾ, അവ പല സ്ഥലത്തു പല വിലയ്ക്കു വില്പന നടത്തുന്നതു് അനുചിതമെന്നു തോന്നുകയാൽ ആ സംഘംതന്നെ അതു തടയാൻ ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ടു്. പ്രയോജനമുണ്ടായില്ല. വില്പനവിലയിൽ ബ്രാഞ്ചുകൾ തമ്മിൽ വരുന്ന ഈ നിരപ്പില്ലായ്മ സംഘങ്ങളെ വിഷമത്തിലാക്കുന്ന സ്ഥിതിയും വന്നുചേരാറുണ്ടു്. ചിലപ്പോൾ ചില സാധനങ്ങൾക്കു സർക്കാരിൽനിന്നു വില നിജപ്പെടുത്തുന്ന പതിവുണ്ടല്ലോ. അങ്ങനെ വില നിജപ്പെടുത്തിയ പദാർത്ഥമാണു ബ്രീട്ടണിൽ പാൽ. വില്പനവില വ്യവസ്ഥപ്പെടുത്തിയാകും സഹകാര്യ ഉത്പാദകർ സംഘങ്ങൾക്കു പാൽ നല്കുന്നതു്. ഉത്പാദകരുമായി കരാറുചെയ്തു കഴിഞ്ഞാൽ, കരാറുവ്യവസ്ഥ പാലിക്കാതൊക്കുമോ? ഷാപ്പുകൾ തമ്മിൽ വിലവ്യത്യാസപ്പെടുത്തി വില്പന നടത്താൻ സാധിക്കാതാക്കുന്ന സാഹചര്യമാണവിടെ ഉളവാകുന്നതു്.

റൊക്കവില്പനവ്യവസ്ഥയിൽ അയവു്

സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ പ്രതിഷ്ഠാപനം കടം വില്പനയ്ക്കെതിരായിട്ടു കൂടിയാണു്. റൊക്ക വില്പനതന്നെ ഇപ്പോഴും പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ നയം. എന്നാൽ പല പരിണാമങ്ങൾക്കും ആ നയത്തിനു സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. "വാരക്കണക്കാ"ണൊന്നു്. പാൽ, റൊട്ടി, മുതലായി ചില സാധനങ്ങളുണ്ടു്, സംഘങ്ങൾ, ആഴ്ചപ്പടിയാ

യി കുടുംബങ്ങൾക്കെത്തിച്ചുകൊടുക്കുന്നവ. ഒരാഴ്ച എത്തിച്ചു കൊടുത്ത സാധനങ്ങളുടെ വില, അടുത്ത ആഴ്ച സാമാനങ്ങളും കൊണ്ടു ചെല്ലുമ്പോഴായിരിക്കും വാങ്ങിക്കുക. ഇതിനെയാണു "വാര കണക്കു" എന്നു് ഇവിടെ പറഞ്ഞതു്.

ഹയർ ചാച്ചസ്സു് സമ്പ്രദായമാണു മറ്റൊന്നു്. അതെന്താണെന്നു വിശദീകരിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല. ഫർണീച്ചർപോലുള്ള വിലകൂടിയ സാധനങ്ങളാണു സംഘങ്ങൾ ഹയർ ചാച്ചസ്സു വ്യവസ്ഥയിൽ വിക്രയം ചെയ്യുന്നതു്. മ്യൂച്ചാലിറ്റി ക്ലബ്ബു് എന്ന മൂന്നാമതൊന്നുണ്ടു്. "ഡ്രാ ക്ലബ്ബു്" എന്നറിയപ്പെടുന്ന ഒരു നറുക്കെടുപ്പു സമ്പ്രദായം മുമ്പു നിലവിലിരുന്നു. അതു വികസിച്ചുണ്ടായതാണു് മ്യൂച്ചാലിറ്റി ക്ലബ്ബു്. നിയതമായ ഒരു സംഖ്യ ആഴ്ചതോറും അടയ്ക്കുക. പണമടയ്ക്കുന്നവരുടെയെല്ലാം പേരുകൾ ഉൾപ്പെടുത്തി ഓരോ ആഴ്ചയും ഓരോ നറുക്കെടുക്കും. നറുക്കു കിട്ടുന്ന ആൾ കിട്ടിയ നറുക്കിനു് അയാൾക്കു ചെല്ലേണ്ട സംഖ്യയ്ക്കു് ഉടനെ ചരക്കെടുത്തുകൊള്ളാമെന്നു് എഴുത്തുകയേ വേണ്ടൂ. എത്രനാൾ ആഴ്ചകൾ അടച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ ചരക്കു വാങ്ങാൻ അനുവദിക്കുകയായി. അടച്ചതു കഴിച്ചു ബാക്കി നിശ്ചിതവ്യവസ്ഥയനുസരിച്ചു് അടച്ചുകൊണ്ടിരുന്നാൽ മതി. വലിയ ചിലവാണു ക്ലബ്ബുകൾ നടത്തുവാനെന്നു പറയുന്നു. ചിലവു കൂടുമെങ്കിലും, ക്ലബ്ബുകൾ വ്യാപാരാഭിവൃദ്ധിക്കു് ഉപകരിച്ചിട്ടുണ്ടു് എന്നു പറയപ്പെടുന്നു. പ്രത്യേകിച്ചു തുണിയുടെ കാര്യത്തിൽ.

മോടിയും അന്തസ്സും.

ആദ്യകാലങ്ങളിൽ സംഘങ്ങൾ ഷാപ്പുകളെ സംബന്ധിച്ചു പുറം മോടിയിൽ അത്ര ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നില്ല. ഉള്ള ഭദ്രമായിരിക്ക

ണം. നടത്തിപ്പു ചിലവു മുരുക്കണം. ഇതായിരുന്നു മുഖ്യമായ നോട്ടം. കാലക്രമത്തിൽ പല മാറ്റങ്ങളും ആ കാര്യത്തിൽ സംഭവിച്ചു. ഷാപ്പുകളും അവയിലെ ഹിറ്റിങ്ങുകളും പരിഷ്കരിച്ചു. കാലത്തിനൊത്ത മോടിയും അന്തസ്സും അവയിൽ വരുത്തി. ഷാപ്പുകളിൽ ഒരു വാണിജ്യസ്ഥാപനത്തിന്റേതിനേക്കാളേറെ കുടുംബത്തിന്റെ അന്തരീക്ഷമാണു നിലനിന്നിരുന്നതു്. അതു് അന്നേ നഷ്ടമാകാതിരിക്കുവാനും ശ്രദ്ധിച്ചു. സാവ്രതികമാണോ ഈ മാറ്റങ്ങളും? അല്ല. പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ പ്രതിനിധ്യം വഹിച്ചു വരുന്ന ഷാപ്പുകളെയും കാണാം കൂട്ടത്തിൽ. കാലമാറ്റം കാണായ്കയല്ല; കാലത്തിനൊത്തു മാറാനുള്ള വൈമുഖ്യം മാത്രവുമല്ല. ഉള്ള കെട്ടിടങ്ങളും മുമ്മാ അങ്ങനെ തല്ലിപ്പൊളിച്ചു കളയേണ്ടതോ? അതിൽ വലിയ വേദനയാണു്. ഒരു കേടുമില്ലാത്ത കെട്ടിടമാകും ചിലപ്പോൾ. വർഷങ്ങളോളം ഇനിയും കേടുകൂടാതെ നിന്നെന്നും വരും.

പരസ്യപ്രചരണം

പരസ്യം കൊടുത്തു വ്യാപാരം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിൽ സഹകരണസംഘങ്ങൾക്കു വലിയ ആഭിമുഖ്യമില്ല. അംഗങ്ങളെച്ചൊല്ലി പ്രവർത്തിക്കുന്നവയാണല്ലൊ അവ. സംഘപ്രവർത്തനംകൊണ്ടു നേടേണ്ടതു അംഗങ്ങളാണു. അവക്കിടയിലേ സംഘം വ്യാപാരം ആശിക്കേണ്ടതുള്ളൂ. അതിനെന്തിനു പത്രപരസ്യങ്ങൾ? എന്തിനു ടെലിവിഷൻ പ്രചരണവും, ലഘുലേഖകളും, പോസ്റ്ററുകളും മറ്റും? പരസ്യം കൊടുക്കുന്നതിൽ സംഘങ്ങൾക്കു ചില പ്രയാസങ്ങളുണ്ടു്. ചില സാധനങ്ങൾ സഹകരണസംഘങ്ങളിലേ ലഭിക്കൂ.

പുറത്തു ലഭിക്കുകയില്ല. അവയെക്കുറിച്ചു പരസ്യം നൽകിയിട്ടെത്ര കാര്യം? ഒരേ സാധനത്തിനു പല സ്ഥലത്തു പല വിലയാകും. അവയെങ്ങനെ പരസ്യപ്പെടുത്തും? ഈ നിലയിൽ പരസ്യമേ വേണ്ടെന്നു വെയ്ക്കുകയാണു നന്നെന്നു തോന്നിയതിൽ തെറ്റില്ല. ഈ പറഞ്ഞതിൽ നിന്നു് ഒരു സംഘവും ഒരിക്കലും പരസ്യം നൽകാറില്ലെന്നു് അർത്ഥമാക്കരുതു്. ചിലടത്തു ചില തോതിലൊക്കെ പരസ്യംചെയ്തു നോക്കീട്ടുണ്ടു; നോക്കാറുമുണ്ടു്. കാര്യമായ ഫലമൊന്നുംഉണ്ടായി കണ്ടിട്ടില്ല.

നീണ്ടുകാഴ്ച ഇല്ലെന്നു്.

സഹകരണ സംഘങ്ങളുടെ പരിച്ഛരണപ്രക്രിയ വേണ്ടപോലെ നീങ്ങുന്നില്ലെന്ന പരാതി ചിലർക്കുണ്ടു്. സഹകരണത്തിന്റെ മൂല്യം അറിയുന്നവരും ഭാവിയിൽ ഉത്കണ്ഠപ്പെടുന്നവരും തന്നെ അവർ. സംഘങ്ങളും പരിച്ഛരിക്കപ്പെടുന്നുണ്ടു; എന്നാൽ പരിച്ഛരണമെല്ലാം കെട്ടിടത്തിലും ഫിറ്റിങ്ങ്സിലും ഒതുങ്ങിപോകുന്നു എന്നാണവരുടെ പരാതി. ജനാഭിരുചിയുടെ പോക്കു നിർമ്മാണത്തിലും ഡിസൈനിങ്ങിലും പ്രതിഫലിക്കുന്നില്ല എന്നു അവരാക്ഷേപിക്കുന്നു. തുണിയുടെയും ഫർണീച്ചറിന്റെയും കാര്യം അവർ ഉദാഹരണത്തിനു ഉന്നയിക്കയും ചെയ്യുന്നു. ഇന്നിനെ കാണാതിരിക്കുന്നു എന്നു അവർക്കു പരാതിയില്ല. നാളയെ കാണാതിരിക്കുന്നു എന്നാണു. ജനങ്ങളുടെ അഭിരുചി നോക്കി ചരക്കുകൾ കമ്പോളത്തിലിറക്കുന്നതിനു സഹകരണസംഘങ്ങൾ കഴിയുന്നുണ്ടെന്നു അവർ സമ്മതിക്കുന്നു. അതു പോരെന്നു അഭിപ്രായപ്പെടുകയാണവർ. നാളത്തെ അഭിരുചി എന്തായിരിക്കുമെന്നു മുൻകൂട്ടി കണ്ടു

റിഞ്ഞു, അതിനൊത്തു ഡിസൈനിങ്ങും ഉത്പാദനവും നടത്തണം എന്നാണവർ ആവശ്യപ്പെട്ടുന്നതു. അങ്ങനെ ആയാൽ വ്യാപാരത്തിന്റെ നേതൃത്വം സഹകരണത്തിനു നേടാം എന്നു കൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു അവർ. അതു സാധിക്കാൻ പാകത്തിൽ ക്രാന്തദർശിത്വവും, ഭാവനയുമുള്ള ഡിസൈനിങ്ങു് വൈദഗ്ധ്യത്തെ സഹകരണസംഘങ്ങൾ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നില്ല എന്നേ അവരുടെ പരാതിക്കർത്ഥമുള്ളൂ.

സ്വന്തചരക്കുകൾ.

പ്രാഥമികതലത്തിലുള്ള ചില്ലറ വില്പനസംഘങ്ങൾ വിറ്റഴിക്കുന്ന ചരക്കുകളിൽ ഏതാണ്ടു മൂന്നിൽ രണ്ടു ഭാഗവും സഹകരണമേഖലയിൽ ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്നവയാണു്. ഉത്പാദകർ, മുഖ്യമായും, ഇംഗ്ലീഷു് മൊത്തക്കച്ചവടസംഘം, സ്കോട്ടിഷു് മൊത്തക്കച്ചവടസംഘം, രണ്ടും ചേർന്നു കൂട്ടായി സ്ഥാപിച്ചു നടത്തുന്ന ജോയിന്റു് മൊത്തക്കച്ചവടസംഘം എന്നീ സ്ഥാപനങ്ങൾ തന്നെ. ഈ യൊടുവിൽ പറഞ്ഞതും മൊത്തവ്യാപാരസ്ഥാപനമാണെങ്കിലും അതിന്റെ ബിസിനസ്സു് ചായ, കാപ്പി, കോക്കൊ ഈ മൂന്നിലൊതുങ്ങുന്നു.

കേന്ദ്രസംഘവും അംഗസംഘങ്ങളും.

ഒരു ചില്ലറ വില്പനസംഘവും അതിലെ അംഗങ്ങളും തമ്മിലുള്ള ബന്ധമെന്തോ അതേ ബന്ധമാണു മൊത്തവ്യാപാരസംഘവും ചില്ലറ വില്പനസംഘങ്ങളും തമ്മിലുള്ളതു്. എന്നാൽ സ്കോട്ടിഷു്

മൊത്തക്കച്ചവടസംഘത്തെ സംബന്ധിച്ചു സ്വല്പമായ വ്യത്യാസം പറയാനുണ്ട്. അതിൽ അതിലെ ജീവനക്കാരും മറ്റുമായി എത്താനും വ്യക്തിയംഗങ്ങളുമുണ്ട്. എങ്കിലും, അതും, ഇംഗ്ലീഷ് മൊത്തക്കച്ചവടസംഘത്തെ പോലെ, പ്രാഥമിക സംഘങ്ങളുടെ ഫെഡറേഷനാണ്. സഹകരണസംഘങ്ങളാണു, സാമാന്യേന, അതിലും അംഗങ്ങളും. സഹകരണസംഘങ്ങളും എന്നു പറയുമ്പോൾ ഉപഭോക്തൃസംഘങ്ങളും മാത്രമല്ല, കാർഷികസംഘങ്ങളും, വ്യാവസായികസംഘങ്ങളും, ഉൾപ്പെടുന്നു. ഓരോ പ്രാഥമികസംഘവും അതിലെ രണ്ടംഗങ്ങൾക്ക് അഞ്ചു പവൻ എന്ന തോതിൽ ഓഹരിയെടുത്തിരിക്കുന്നു. മൊത്തവ്യാപാരസംഘത്തിലുമുണ്ട് മൂന്നു മാസത്തിലൊരിക്കൽ പൊതുയോഗം വിളിക്കുന്ന പതിവു്. അംഗസംഘങ്ങൾക്കോരോന്നിനും അംഗത്വത്തിന്റെ പേരിൽ ഓരോ വോട്ടും സംഘവുമായി നടത്തുന്ന വ്യാപാരത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ കൂടുതൽ വോട്ടുകളുമുണ്ടായിരിക്കും. കൂടുതൽ വോട്ടുണ്ടാക്കുന്നതിനായി അംഗസംഘങ്ങൾ ചരക്കെടുക്കുന്നതു കഴിയുന്നതും മൊത്തവ്യാപാരസംഘത്തിൽനിന്നാകാൻ ശ്രമിക്കുന്നതാണു കൂടുതൽ വോട്ടനുവദിക്കുന്നതുകൊണ്ടു കണ്ടിരിക്കുന്ന പ്രയോജനം. ചില്ലറ വില്പനസംഘങ്ങളിലെ അംഗങ്ങൾക്ക് അവർ ചരക്കുവാങ്ങുന്നതു് അവരവരുടെ സംഘങ്ങളിൽനിന്നാകാനും ഇതു പ്രേരണയായിതീരുന്നു. സംഘങ്ങളുടെ ജനാധിപത്യസ്വഭാവത്തെ ഇതു ബാധിക്കുന്നില്ല താനും. സ്വല്പം വ്യത്യാസമുണ്ട് സ്കോട്ടിഷ് മൊത്തവ്യാപാരസംഘത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ. എന്നാൽ വോട്ടിനു് അടിസ്ഥാനമായംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്ന തത്വം അവയുടെയും ഇതുതന്നെ.

പൊതുയോഗങ്ങൾ.

ആണ്ടിൽ ഒരു നാലുപൊതുയോഗമെങ്കിലും നടക്കുമല്ലൊ. അതുമതി, അംഗസംഘങ്ങൾക്ക് അവയുടെ കേന്ദ്രഘടകമായ മൊ

ത്തവ്യാപാരസംഘത്തെ നിലയ്ക്കു നിർത്തുവാൻ. പ്രാദേശികമായി ഡിവിഷണൽയോഗങ്ങളും നടക്കുമാട്യം. അവസാനം ആ സ്ഥാനമായ മാഞ്ചസ്റ്ററിൽ വെച്ച് ഒരവസാനയോഗവും. ഡിവിഷണൽ യോഗത്തിൽ പങ്കെടുത്തവരൊക്കെ മാഞ്ചസ്റ്റർ യോഗത്തിനും പ്രതിനിധികളായിരിക്കും. മൊത്തവ്യാപാരസംഘം അതിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളും വിവരിക്കുന്ന വിശദമായ റിപ്പോർട്ടുകളും എല്ലാ യോഗങ്ങളിലും അവതരിപ്പിക്കുന്നു. ഒരു പ്രൈവറ്റ് കമ്പനിയും അതിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഇത്രയും വിശദവിവരങ്ങളും അതിന്റെ ഓഹരിക്കാർക്കു നല്കുകയില്ല.

ഡയരക്ടർമാർ

പോസ്റ്റൽ ബാലറ്റുമുഖേനയാണ് ഡയരക്ടർമാരെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നത്. ബോഡിൽ പ്രദേശങ്ങൾക്കാനുപാതിക പ്രാതിനിധ്യം അനുവദിക്കുന്നു. നാലുകൊല്ലമാണ് ബോഡംഗങ്ങളുടെ കാലം. നാലുകൊല്ലം കഴിഞ്ഞുബോഡിൽനിന്നു പുറത്തുപോകുന്ന ഡയരക്ടർക്കു വീണ്ടും തിരഞ്ഞെടുപ്പിനു നില്ക്കാം. വ്യവസ്ഥയിങ്ങനെയാണെങ്കിലും, ഒരാൾ ഒരിക്കൽ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടുപോയാൽ, അയാൾ, അയാൾക്കറുപത്തിയെട്ടു വയസ്സു തികയുമ്പോഴേ ആ സ്ഥാനം വിട്ടുപോകാവുള്ളൂ. ശമ്പളമുള്ള തസ്തികയാണ് ഡയരക്ടർസ്ഥാനം. അറുപത്തിയെട്ടു വയസ്സു തികയുംവരെ ആ തസ്തികയിൽ തുടരാം. സംഘത്തിനകത്തു പല കമ്മിറ്റികളുണ്ട്. ഈ കമ്മിറ്റികൾ വഴിക്കാണ് സംഘം അതിന്റെ വ്യാപാരങ്ങളും നിയന്ത്രിക്കുന്നത്. ഫിനാൻസ് കമ്മിറ്റി, ഗ്രോസറി കമ്മിറ്റി, ഡ്രെയ്പ്പറി കമ്മിറ്റി ഇവയാണ് പ്രധാന കമ്മിറ്റികൾ. വേറെയുമുണ്ട് ചില സ്ഥിരം കമ്മിറ്റികളും, അഡ്ഹോക്ക് കമ്മിറ്റികളും. ഈ കമ്മി

റാകും ഗ്രൂപ്പുമാനേജർമാരും, ഡിപ്പാർട്ടുമെൻറൽ മാനേജർമാരുമായി മാത്രം നേരിട്ടിടപെടുന്നു. ഇംഗ്ലീഷ്-സ്കോട്ടിഷ് മൊത്തവ്യാപാരസംഘത്തിൻെറയും ഇൻഷ്വറൻസു സഹകരണസംഘത്തിൻെറയും ഭരണച്ചുമതലകൂടി ബോഡിനുണ്ട്.

മൊത്തസംഘത്തിൻെറ പ്രവർത്തനം

മൊത്തവ്യാപാരസംഘത്തിൻെറ പ്രധാന പ്രവർത്തനം അംഗസംഘങ്ങൾക്കു വ്യാപാരത്തിനാവശ്യമായ സാധനങ്ങൾ മൊത്തമായി സംഭരിച്ചു നൽകലാകുന്നു. ജനങ്ങൾക്കു സാമാന്യോപയോഗത്തിനുവേണ്ട എല്ലാ സാധനങ്ങളും അതിൻെറ പരിധിയിൽപ്പെടും. സംഘത്തിനു കീഴിൽ ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്നവയാണു പലതും. തേയില ഒരു ഉദാഹരണം. ബ്രിട്ടണിൽ ഓരോ ആറു കപ്പ് ചായ കുടിച്ചുപോകുമ്പോഴും അതിൽ ഒരു കപ്പു ചായക്കുള്ള തേയില സംഘത്തിൻെറ തോട്ടത്തിൽ നിന്നു വരുന്നതാകും. പാൽ ബ്രിട്ടീഷ് ഗോതമ്പു മുതലായതു സംഘം നേരിട്ടു ഉത്പാദകരോടു വാങ്ങിക്കുന്നു. വാങ്ങിക്കുന്നതു ചിലപ്പോൾ മാർക്കറിങ്ങു ബോർഡുകൾ വഴി ആയേക്കും. ചിലതു ഉല്പാദകരുടെ സഹകരണസംഘങ്ങൾ വഴിയാകും. സംസ്കരണം (Processing) ഉത്പാദകസംഘങ്ങൾ കഴിച്ചിരിക്കും ബ്രിട്ടീഷുകാർക്കു ബ്രിട്ടണിലെ ഉത്പാദനംകൊണ്ടുമാത്രം ജീവിക്കാനാവുകയില്ല. വളരെ സാധനങ്ങൾ വിദേശങ്ങളിൽനിന്നു ഇറക്കുമതി ചെയ്യേണ്ടി വരുന്നുണ്ട്. വെണ്ണയും പന്നിയിറച്ചിയും ഡെന്മാർക്കിൽ നിന്നു വാങ്ങിക്കുന്നു. ന്യൂസിലണ്ടിൽനിന്നു വെണ്ണയും പാൽക്കട്ടിയും. ഇവയൊക്കെ വാങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നതു അവിടത്തെ ഉത്പാദകസംഘങ്ങൾ വഴിക്കാണു്. ന്യൂസീലണ്ടിനെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം

ത്തോളം ഒരു പടികൂടി കടത്തിച്ചുവിട്ടി. അവിടെ ഇംഗ്ലീഷ് മൊത്തക്കച്ചവട സംഘത്തിന്റെയും, ന്യൂസീലണ്ടിലെ കർഷക സംഘങ്ങളുടെയും കൂട്ടുടമയിൽ ഒരു പ്രൊഡ്യൂസ് അസോസിയേഷൻ സ്ഥാപിച്ചു. മുതൽമുടക്കിൽ നേർപകുതി മൊത്തക്കച്ചവടസംഘത്തിന്റേതാണു. ന്യൂസീലണ്ടു ബ്രിട്ടനുമായി നടത്തുന്ന വ്യാപാരത്തിന്റെ മുഴു നിയന്ത്രണവും അസോസിയേഷനിലിരിക്കുന്നു. മൊത്തവ്യാപാരസംഘത്തിനാവശ്യമുള്ള ചരക്കുകൾ വേണ്ടത്ര നൽകാൻ സഹകരണസംഘങ്ങളെക്കൊണ്ടാകയില്ലെന്നുവരും ചിലപ്പോൾ. ചിലപ്പോൾ അംഗങ്ങളാവശ്യപ്പെടുന്ന ചില മാർക്കുചരക്കുകൾ സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ലഭ്യമായില്ലെന്നുവരും. അങ്ങനെ വരുമ്പോൾ കമ്പോളത്തിൽ കടന്നു സ്വകാര്യവ്യാപാരികളിൽനിന്നും വാങ്ങി കുറവു നികത്തും. ബ്രിട്ടീഷുകാർക്കാവശ്യമുള്ള ഗോതമ്പിന്റെ സിംഹഭാഗവും വരുന്നതു കനഡയിൽ നിന്നാണു്. അവിടെനു ഗോതമ്പു വാങ്ങിക്കുന്നതു "വീറ്റ് പൂൾസ്" (Wheat Pools) പോലുള്ള സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളും വഴിക്കാകണമെന്നുണ്ടു്. ആ വ്യവസ്ഥയെ മറികടന്നു സാധാരണ സ്ഥാപനങ്ങളുമായി നേരിട്ടിടപാടു നടത്തുന്ന സന്ദർഭങ്ങളും ഉണ്ടാകാറുണ്ടു്. എല്ലപ്പും കേടുവന്നുപോകുന്ന സാധനങ്ങളും മൊത്തവ്യാപാരസംഘം വ്യാപരിക്കുക പതിവില്ലായിരുന്നു. സംഘത്തിനക്കാര്യത്തിൽ വലിയ ആഭിമുഖ്യം കണ്ടിരുന്നില്ല. തന്നെയല്ല, അത്തരം സാധനങ്ങളും പ്രാദേശികമായി സംഭരിച്ചുവില്ക്കാനാണു പ്രാഥമിക സംഘങ്ങളും കൂട്ടുതലിഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നതു്. എന്നാൽ പാലിന്റെയും മറ്റും കാര്യത്തിൽ, മാർക്കറ്റിങ്ങ് ബോർഡുകളും വന്നപ്പോൾ മട്ടുമാറി. അവയുടെ വ്യാപാരചുമതല മൊത്തവ്യാപാരസംഘം എടുക്കേണ്ടിവന്നു. 1950 കാലത്തു മൊത്തവ്യാപാരസംഘത്തിൽ 40,00,00,000 പവന്റെ വ്യാപാരം നടന്നിട്ടുണ്ടു്.

നേരിട്ടു ഇറക്കുമതി.

രണ്ടാംലോകമഹായുദ്ധത്തിനു മുമ്പു സംഘത്തിനു വേണ്ട വ്യാപാരചരക്കുകളിൽ ഏതാണ്ടു മൂന്നിലൊന്നും സംഘം നേരിട്ടു് ഇറക്കുമതി ചെയ്തുയായിരുന്നു. ചരക്കിനു വിലയിരുത്തിയാൽ ഇറക്കുമതിയിൽ മികച്ചുനിന്നിരുന്നതു വെണ്ണയാണു്. തുടർന്നു വരും തേയില, ഗോതമ്പു, മാംസം, പഴങ്ങൾ എന്നിവ. ഇറക്കുമതിക്കായി ചരക്കുകൾ സംഭരിക്കുന്നതിനു, ചരക്കു നൽകുന്ന രാജ്യങ്ങളിൽ, സംഘം സ്വന്തമായി ആപ്പീസ്സോ, ക്രയവകുപ്പുകളോ സ്ഥാപിച്ചിരുന്നു. ഒന്നുരണ്ടു രാജ്യങ്ങളിലല്ലെ; പലതിലും. ഡെന്മാർക്കു, കനഡ, ഇന്ത്യ, ന്യൂസീലണ്ടു്, അർജന്റൈൻ, ആസ്ത്രേലിയ, അയർ, സ്പെയിൻ, ഫ്രാൻസു്, അമേരിക്ക, പശ്ചിമാഫ്രിക്ക, സീലോൺ ഇവ സംഘം സ്വന്തമായി ആപ്പീസ്സോ, ക്രയവകുപ്പുകളോ ഏർപ്പെടുത്തിയ രാജ്യങ്ങളാണു്. യുദ്ധംമുതൽക്കു നയം മാറുവാൻ സംഘം നിർബ്ബന്ധിതമായി. ഇന്നിപ്പോഴും സംഘത്തിനു് ഏജൻസികളുള്ള രാജ്യങ്ങൾ ഏറെയില്ല. ചരക്കു വാങ്ങുന്നതധികവും ലണ്ടൻ മാർക്കറ്റിൽനിന്നാക്കേണ്ടിവന്നു. യുദ്ധത്തോടുകൂടി അന്തർദ്ദേശീയതലത്തിൽ വന്ന മാറ്റങ്ങളാണു കാരണം. പല രാജ്യങ്ങളും നാഷണൽ മാർക്കറ്റിങ്ങു് ബോർഡുകളോ, കയറ്റുമതിബോർഡുകളോ സ്ഥാപിച്ചു, കാഷ്ടികോല്പന്നങ്ങളുടെ കയറ്റുമതി വ്യാപാരം അവയ്ക്കു കീഴിലാക്കി. ബോർഡുകളുടെ ആവിർഭാവത്തോടുകൂടി സ്വന്ത ഏജൻസികളും വെച്ചു് ഉത്പാദകരോടു നേരിട്ടു ചരക്കു സംഭരിക്കുവാനുള്ള സൗകര്യം നഷ്ടപ്പെട്ടു. അവിടങ്ങളിലെ സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളുമായി ബന്ധം വെച്ചുകൊണ്ടു കാര്യമില്ലെന്നുമായി.

സംസ്കരണപ്രക്രിയ.

മൊത്തവ്യാപാരസംഘം, സംസ്കരണപ്രക്രിയയിലും, ഉത്പാദന പ്രവർത്തനങ്ങളിലും പ്രവേശിച്ച് അവ വികസിപ്പിച്ചെടുക്കാൻ പരമാവധി യത്നിച്ചിട്ടുണ്ട്. അസംസ്കൃതവിഭവങ്ങൾ കൈവശം വന്നാൽ അവയെ ഉപഭോഗക്ഷമങ്ങളാക്കി വേണം കൗണ്ടറിൽ എത്തിക്കാൻ എന്നാണ് സംഘത്തിന്റെ നിശ്ചയം. അതിനാവശ്യമായ എല്ലാ പ്രക്രിയകളും സംഘത്തിനകത്തു നടക്കണം. അംഗസംഘങ്ങൾക്കാവശ്യമുള്ള അകസാമാനങ്ങളും മറ്റുപകരണങ്ങളും സംഘം നിർമ്മിച്ചു നല്കുന്നവയാകണമെന്നുണ്ട് സംഘത്തിന്നു്. ഇന്നു സംഘം വ്യാപരിക്കുന്ന ചരക്കുകളിൽ ഏതാണ്ടു മൂന്നിലൊന്നും സംഘംവക ഫാക്ടറികളിൽനിന്നു പുറത്തിറങ്ങുന്നവയാണ്. സംസ്കരണത്തിന്റെയും, ഉത്പാദനത്തിന്റെയും ഏതാണ്ടെല്ലാ തുറകളിലും പ്രവേശിച്ചിരിക്കുന്നു സംഘം എന്നു പറയാം. ഭക്ഷ്യങ്ങളും, തുണിത്തരങ്ങളും ഉടുപ്പുകളും, തോൽസാധനങ്ങളും, ലോഹപദാർത്ഥങ്ങളും എന്നുവേണ്ട, ബ്രഷ്, പായ തുടങ്ങിയ ചില്ലറസാധനങ്ങളും പോലും സംഘത്തിന്നു കീഴിൽ ഉല്പാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്നു.

ഇംഗ്ലീഷ് മൊത്തക്കച്ചവടസംഘം നിർമ്മിക്കുന്ന സാധനങ്ങളും മിക്കതും സ്കോട്ടിഷ് മൊത്തക്കച്ചവടസംഘവും നിർമ്മിക്കുന്നുണ്ട്. ചിലതു കൂടുണ്ടെങ്കിൽ ചിലതു കൂട്ടുതലുണ്ട്. കിടക്ക, ബ്ലാങ്കറ്റ്, മെഴുശീല തുടങ്ങിയവ കൂട്ടുതലാണ്. ഇരുസ്ഥാപനങ്ങളിലുമായി ഇരുനൂറ്റി മുപ്പതിലധികം ഫാക്ടറികളും പ്രവർത്തിക്കുന്നു. 65,000 പേർ അവയിൽ തൊഴിലെടുത്തുപജീവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ആപ്പീസ്സുകളും വില്പനശാലകളും.

സംഘവും ചില്ലറ വില്പനസംഘങ്ങളും തമ്മിൽ ബന്ധമൊ ഥിലും സംഭവിക്കാതിരിക്കാൻ സംഘം വളരെ കരുതലെടുക്കുന്നു ണ്ട്. ന്യൂകാസിൽ, മാഞ്ചസ്റ്റർ, ലണ്ടൻ എന്നിവിടങ്ങളിൽ സ്വന്തം ആപ്പീസ്സുകളും സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്നതും, ബ്രിസ്റ്റൽ, കാർഡി ഫ് മുതലായ ഇടങ്ങളിൽ ബ്രാഞ്ചുകളോ വില്പനശാലകളോ തുറ ന്നിരിക്കുന്നതും ചില്ലറ വിൽപനസംഘങ്ങളുടെ സൗകര്യമുദ്ദേശിച്ചാ ണ്. വിലവിവരപ്പട്ടികകളും നാനാ ഭാഗങ്ങളിലും എത്തിച്ചുകൊ ണ്ടിരിക്കാനുള്ള ഏർപ്പാടുമുണ്ട്. അംഗസംഘങ്ങളും മൊത്തസംഘ ത്തിൽനിന്നു ചരക്കുകളും വാങ്ങുന്നു. എന്നാൽ എല്ലാ സംഘങ്ങ ളും ആവശ്യമുള്ള മുഴുവൻ ചരക്കുകളും മൊത്തസംഘത്തിൽനിന്നു വാങ്ങുന്നു എന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. പൂർണ്ണമായും മൊത്തസംഘത്തെ ആശ്രയിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുന്ന അംഗസംഘങ്ങളും ചിലതെങ്കിലുമു ണ്ട്. മൊത്തസംഘത്തെ കാര്യമായി ഗൗനിക്കാതിരിക്കുന്ന സം ഘങ്ങളുമുണ്ട്. അധികവും ചെറുസംഘങ്ങളാണു കൂടുപൂർണ്ണമായും പുലർത്തുന്നതു്. ഒരു പക്ഷേ സാഹചര്യപ്രേരണയാൽ അങ്ങനെ സംഭവിക്കുന്നതാകാം. സംഘം ചെറുതാകുമ്പോൾ അതിൽ പരി ശീലനം നേടിയ പ്രവർത്തകരുണ്ടായില്ലെന്നു വരാം. പുറമേ പോ യി വിലപേശി ചരക്കെടുത്തു വ്യാപരിച്ചു നേടിക്കളയാമെന്ന ഊ ക്കുണ്ടാവുകയില്ല അപ്പോൾ. ഫണ്ടുകൾക്കു ദൗർലഭ്യവുമുണ്ടാകും. അങ്ങനെയൊക്കെ വരുമ്പോൾ സ്വന്തം കേന്ദ്രസംഘടനയായ മൊ ത്തസംഘവുമായി കൂട്ടുതലടുക്കാൻ നോക്കുന്നതു സ്വാഭാവികമാണ്. അതല്ലല്ലോ വലിയ സംഘങ്ങളുടെ കഥ. മൊത്തസംഘത്തെ കൂട്ടാ ക്കാതെയും കഴിയാമെന്നുണ്ടാകും അവയ്ക്കു്. അതിനു മാത്രം തൻ പോരിമയുള്ളവയാകും അവ. എന്നാൽ എല്ലാ വലിയ സംഘങ്ങ

ളും ആ മനോഭാവം വെച്ചുപുലർത്തുന്നവയാണെന്നു കരുതരുതു്. എ
ല്ലാ സംഘങ്ങളും ഒത്തുനിന്നു മൊത്തസംഘത്തെ വളർത്തിയെടുക്കേ
ണ്ടതു സ്വന്തതാത്പര്യത്തിനും, ഉദ്ദേശസാധ്യതയ്ക്കും അവശ്യം ആ
വശ്യമാണെന്നു് അറിഞ്ഞു് അതനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുന്ന വലിയ
സംഘങ്ങളും വളരെയുണ്ടു്. മൊത്തവ്യാപാരസംഘത്തിന്റെ സേ
വനങ്ങളെ അവ ശരിക്കും വിലമതിക്കുന്നു. പാടേ അവഗണിച്ചു
തള്ളുന്ന ഒരു സംഘത്തെയും കാണുകയുമില്ല. അങ്ങനെ വരുവാൻ
അംഗങ്ങളനുവദിക്കുകയില്ല. അംഗങ്ങളുടെ അഭിപ്രായം അതിനെ
തിരാണു്. അവരതു പ്രകടമാക്കാറുമുണ്ടു്. അംഗങ്ങളുടെ മനോഭാ
വത്തെ മാനിക്കാതിരിക്കാൻ ഒരു വിൽപന സംഘത്തിനും സാധി
ക്കയില്ലല്ലോ. മൊത്തവ്യാപാരസംഘം അംഗസംഘങ്ങൾക്കു അ
വ വാങ്ങിക്കുന്ന ചരക്കുകളിന്മേൽ ഡിവിഡണ്ടു നല്കുന്നുണ്ടു. അംഗ
ങ്ങളല്ലാത്തവയ്ക്കു പകുതിവീതം നല്കും സംഘം നിർമ്മിക്കുന്ന ച
രക്കുകളിന്മേൽ ഡിവിഡണ്ടു് ഈയിടെ വർദ്ധിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി.

ചില സംഭവവികാസങ്ങൾ.

ഇടയ്ക്കുവെച്ചുണ്ടായ ഒന്നു രണ്ടു സംഭവവികാസങ്ങളെക്കൂടി പ
രാമർശിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ചില്ലറ വിൽപനസംഘങ്ങൾക്കു മരുന്നു
ഷാപ്പുകളും നടത്താവുന്നതാണു്. അംഗങ്ങളുടെ ആവശ്യങ്ങളിൽ
ഔഷധങ്ങളും ഉൾപ്പെട്ടല്ലോ. സംഘങ്ങളിൽ ഔഷധങ്ങൾകൂടി
ലഭിക്കുമെന്നു വരുന്നതു് അംഗങ്ങൾക്കു് ഉപകാരമാവും. മരുന്നു
ഷാപ്പുകൾ തുറന്നു പ്രവർത്തിക്കാൻ പല സംഘങ്ങൾക്കും ആശയു
ണ്ടു്. ആശ സഫലീഭവിച്ചില്ല. കൺട്രോൾ വ്യവസ്ഥകളാണു ത
ടസ്സമായി നിന്നതു്. മൊത്തവ്യാപാരസംഘം പരിഹാരമാരാഞ്ഞു.
അതിന്റെ ഫലമാണു, നാഷണൽ കോ-ഓപ്പറേറ്റിവ് കെമിസ്റ്റ്

സ് ലിമിറ്റഡ്. രജിസ്റ്റർചെയ്ത ഈ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ, ആവശ്യമുള്ളിടങ്ങളിൽ, മരുന്നുഷാപ്പുകൾ തുറക്കാമെന്നു മൊത്തവ്യാപാരസംഘം ഏറ്റു. പ്രാദേശികസംഘവും മൊത്തവ്യാപാരസംഘവും ചേർന്നാവും മരുന്നുഷാപ്പു തുറക്കുന്നതു്. രണ്ടിന്റെയും മുതൽമുടക്കുണ്ടാവും വ്യാപാരത്തിൽ. രണ്ടും ചേർന്നുള്ള നിയന്ത്രണവുമുണ്ടാവും. മരുന്നുഷാപ്പു നടത്താൻ കഴിയുന്നില്ലെന്ന വില്പനസംഘങ്ങളുടെ കുറ്റിതം അങ്ങനെ തീർന്നിരിക്കുന്നു. രണ്ടു സംഭവവികാസങ്ങളിൽ ഒന്നു് ഇതാണു്.

"കൊ-ഓപ്പറേറ്റീവ് റീട്ടെയിൽ സർവീസ്സസ്" എന്ന സ്ഥാപനത്തിന്റെ ആവിർഭാവമാണു മറ്റേതു്. അതു ഇംഗ്ലീഷ് മൊത്ത കച്ചവട സംഘത്തിനുകീഴിൽ. ആ സ്ഥാനത്തു സ്കോട്ടിഷ് മൊത്തകച്ചവടസംഘം അതിനുകീഴിൽ റീട്ടെയിൽ ബ്രാഞ്ചുകളേർപ്പെടുത്തുകയാണുണ്ടായതു്. രണ്ടും പ്രധാനമായും ലക്ഷ്യം വെച്ചതു സഹകരണത്തിന്റെ പ്രവർത്തനമെത്താത്ത പ്രദേശങ്ങളിൽ പ്രവർത്തനമെത്തിക്കുകയാണു. അതോടൊപ്പം വീഴാൻ പോകുന്ന സംഘങ്ങളെ കൈകൊടുത്തു സഹായിക്കുകയും അവയുടെ വ്യാപകാതിത്തിയിലുള്ളവക്കും സഹകരണസേവനം ലഭ്യമാക്കുകയും ഉദ്ദേശമാക്കിയിരുന്നു. ഭരണദുഷ്യം, പലപ്പോഴും സഹകരണസംഘങ്ങളുടെ പൊളിച്ചിലിനു കാരണമാകാറുണ്ടു്. ബ്രിട്ടനെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം അങ്ങനെയല്ല സംഭവിക്കുന്നതു്. നാട്ടാപത്തെന്ന നിലയിൽ പടർന്നുപിടിക്കുന്ന തൊഴിൽരാഹിത്യമാണു അവിടെ അതിനു കാരണമായി നില്ക്കുന്നതു. സംഘങ്ങൾക്കു നിയന്ത്രണാധീനമല്ലല്ലോ ഈ കാരണം. പൊളിച്ചിലിനു കാരണം ഏതായാലും, പ്രാദേശികകമ്മിറ്റിയെ നിലനിർത്തിക്കൊണ്ടു പ്രവർത്തനംനീക്കാനുള്ളഉത്തരവാദിത്വം കേന്ദ്രഘടകമെന്ന നിലയ്ക്കു് മൊത്തവ്യാപാര സംഘത്തിനുണ്ടു. ആ ഉത്തരവാദിത്വം സംഘം

നിവ്വഹിക്കുകയാണു്. അതിനുപകരിക്കാനാണു റീട്ടെയിൽസർവ്വീസ്സസ്സ് എർപ്പെടുത്തിയതു. നഷ്ടാരോഗ്യംവീണ്ടുകിട്ടി സംഘത്തിനു സഹായം പ്രവത്തിക്കാമെന്നായാൽ മൊത്തസംഘത്തിനു പിൻവാങ്ങാമല്ലൊ. കൊ-ഓപ്പറേററീവു് "ബൈപോസ്റ്റ്" (By-Post) സർവ്വീസ്സ് എന്നൊന്നുകൂടി പ്ലാൻ ചെയ്തയും സ്ഥാപിക്കയും ചെയ്തനോക്കി. ചെറുസംഘങ്ങളെ സഹായിക്കാനുദ്ദേശിച്ചു ചെയ്തതാണതും. അതിന്റെ പ്രവത്തനം പുരോഗമിച്ചില്ല. വേഗം നിത്തേണ്ടിവന്നു.

ബാങ്കിങ്ങ് ഡിപ്പാട്ട്മെൻറ്.

മൊത്തവ്യാപാരസംഘത്തിനു കീഴിലുള്ള ബാങ്കിങ്ങ് ഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ടുകൊണ്ടു പ്രധാനമായും ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതു് ആ സംഘത്തിനും അംഗസംഘങ്ങൾക്കും പ്രവത്തനത്തിനു പണം നല്ലി സഹായിക്കുകയാണു്. അക്കാരൃത്തിൽ ആ ഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ടു വിജയിച്ചിരിക്കുന്നു. ബാങ്കിങ്ങ് ബിസിനസ്സിൽ ഇംഗ്ലണ്ടിലെ ചില വലിയ ബാങ്കുകൾക്കൊപ്പം വളന്നിരിക്കുന്നു ബാങ്കിങ്ങ് ഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ടിനു ശാഖകളില്ല. ആ കുറവു ജോയിൻറ്സ്റ്റോക്ക് ബാങ്കുകളുമായി ധാരണയുണ്ടാക്കിയാണു നികത്തുന്നതു്. ധാരണയനുസരിച്ചു, മൊത്തവ്യാപാരസംഘത്തിന്റെ പ്രാദേശിക ഏജൻസികളായി വത്തിക്കുന്നു ബാങ്കുകൾ. സംഘത്തിനുവേണ്ടി സംഘത്തിന്റെ നിദ്ദേശമനുസരിച്ചു് അംഗസംഘങ്ങൾക്കു പണം കൊടുക്കുന്നു; തിരിച്ചു വാങ്ങുന്നു. പറവരവുകൾക്കു കണക്കു വെയ്ക്കുന്നു. മൊത്തസംഘവുമായി കണക്കു പറയുകയാണവസാനം. പറവരവിൽ നിലവുണ്ടാക്കിക്കു മൊത്തസംഘം ബാങ്കുകൾക്കു പലിശ നല്കും. സാധാരണ ബാങ്കുകൾ ചെയ്യാറില്ലാത്തതാണതു്. മൊത്തവ്യാപാര

സംഘത്തിൽനിന്നു് അംഗസംഘങ്ങളും വാങ്ങിക്കുന്ന ചരക്കുകളിന്മേൽ അവയ്ക്കു ചെല്ലേണ്ട ഡിവിഡണ്ടുകളും അപ്പഴപ്പോളും നല്കാറില്ല. സംഘങ്ങളും വാങ്ങിക്കാവുമില്ല. അതൊക്കെ ബാങ്കിങ്ങു് ഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ടിലേയ്ക്കു മാറുകയാണു പതിവു്. ഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ടു് അതു് അതാതു സംഘങ്ങളുടെ പേരിൽ വരവു പിടിക്കും. അങ്ങനെ ഡിവിഡണ്ടു വരവു പിടിച്ചുണ്ടായ ഭീമമായ ഒരു തുക ബാങ്കിങ്ങു് ഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ടിൽ നിലവുണ്ടു്. ഇതിനു പുറമെ, ഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ടു്, സംഘങ്ങളിൽനിന്നു ഡെപ്പോസിറുകളും സ്വീകരിക്കുന്നു.

മൊത്തസംഘം അംഗസംഘങ്ങളുമായി മാത്രമല്ല പണമിടപാടു നടത്തുന്നതു്. ടെയിഡ്യൂണിയനുകളും, ഫ്രൻഡ്ലി സൊസൈററികളും, ക്ലബ്ബുകളും, പ്രാദേശികസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളും എന്നിവയുമായും ഏടപാടുകളും നടത്തുന്നുണ്ടു്. മിക്കവാറും എല്ലാ ടെയിഡ്യൂണിയനുകളും മൊത്തവ്യാപാരസംഘത്തെ അവയുടെ ബാങ്കായി അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഫ്രൻഡ്ലി സൊസൈററികളിലും ക്ലബ്ബുകളിലും വളരെ എണ്ണവും അവയുടെ ബാങ്കിങ്ങു് ആവശ്യങ്ങൾക്കായി സംഘത്തെ ഉപയോഗിക്കുന്നു. വ്യക്തികൾക്കുവേണ്ടിയുള്ള ഏർപ്പാടുകളൊന്നും സംഘത്തിന്റെ ബാങ്കിങ്ങു് ഡിപ്പാർട്ടുമെന്റിൽ ആദ്യം ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. പിന്നീടത്തു അതും ഏർപ്പെടുത്തി. ഇന്നു പറവരവുകണക്കുകളും ഡെപ്പോസിറുകണക്കുകളും വ്യക്തികൾക്കും അനുവദിക്കുന്നു. സംഘത്തിന്റെ ബാങ്കിങ്ങു് ഡിപ്പാർട്ടുമെൻറുമായി പറവരവു നടത്തുകയും ധനമിച്ചങ്ങൾ അവിടെ നിക്ഷേപിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന വ്യക്തികൾ ആയിരക്കണക്കിനുണ്ടു്. 1950 കാലത്തു ബാങ്കിങ്ങു് ഡിപ്പാർട്ടുമെൻറിന്റെ

കൈവശധനം ഏതാണ്ട് 20,00,00,000 പവനായിരുന്നു. അ ക്കാലത്തൊരു കൊല്ലത്തിൽ 460,00,00,000 പവൻ പറവരവുന ടന്നിട്ടുണ്ട്. സ്റ്റോട്ടിഷ് മൊത്തവ്യാപാരസംഘവും സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ട ഒരു ബാങ്കിങ്ങ് ഡിപ്പാർട്ടുമെൻറ് ഇരുസംഘങ്ങളുടേയും കീഴിലുള്ള ബാങ്കിങ്ങ് ഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ടുകളും തമ്മിൽ വ്യാപാരക്കാര്യത്തിൽ യാതൊരടുപ്പവുമില്ല. ബഹുഭൂരം പിന്നിലാണു സ്റ്റോട്ടിഷ് മൊത്ത വ്യാപാരസംഘത്തിനു കീഴിലുള്ള ബാങ്കിങ്ങ് ഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ടി ന്റെ കിടപ്പു്.

ബ്രിട്ടണിൽ തൊഴിൽക്കാരായ ജനങ്ങളുടെ സമ്പാദ്യമിച്ച ങ്ങളിൽ നല്ലൊരു ഭാഗം, പല വഴിക്കായി, ഇരുസംഘങ്ങളുടെ ബാങ്കിങ്ങ് ഡിപ്പാർട്ടുമെൻറുകളിൽ വന്നുചേരുന്നുണ്ട്. വിൽപന സംഘങ്ങളുമായി നടത്തുന്ന എടവാട്ടകം വഴിയാകാം, ടെയി ഡ്യൂണിയനുകളും, ഫ്രൻഡ്ലി സൊസൈറ്റികളും വഴിയാകാം, അല്ലെങ്കിൽ വ്യക്തികം അവരുടെ പേരിലാരംഭിക്കുന്ന സേവിങ്ങ് സ് ബാങ്ക് അക്കൗണ്ടുകളിലൂടെയാകാം. ഇങ്ങനെ പല വഴികളി ലൂടെയായി വന്നുചേർന്ന സമ്പാദ്യമിച്ചങ്ങളും മന്നിച്ചുകൂടി സംഘ ത്തെ ഒരു വലിയ സാമ്പത്തിക ശക്തിയാക്കിത്തീർത്തിരിക്കുന്നു. ഈ സാമ്പത്തിക ശേഷി, സംഘത്തെ കൂടുതൽ വ്യാപാര മണ്ഡലങ്ങളം പിടിച്ചടക്കുവാനോ, സേവന പ്രവർത്തനങ്ങളം വി കസിപ്പിക്കുവാനോ പ്രാപ്തിയുള്ളതാക്കുന്നു. എന്നാൽ സംഘം ആ വഴിക്കു എടുത്തുചാടുന്നില്ല. ഒരുതിത്തി വെച്ചു അതിനപ്പുറം പോ കാതിരിക്കുകയാണു്. പാവപ്പെട്ടവൻ ചോര നീരാക്കിയുണ്ടാക്കു ന്ന സമ്പാദ്യമാണല്ലോ ബാങ്കിന്റെ കൈവശമുള്ള പണമെല്ലാം. അതെടുത്തു കണ്ടതിലെല്ലാം നിക്ഷേപിക്കുവാനോ, കണ്ടതിനൊ ക്കെ ചിലവഴിക്കുവാനോ ഉത്തരവാദിത്വബോധം സംഘത്തെ അ നുവദിക്കാത്തതാണു്. സാമാന്യേന ധനശേഷി കുറഞ്ഞവക്കിടയിൽ നിന്നു വരുന്നവരാണു സംഘത്തിന്റെ ഡയരക്ടർമാരധികവും.

ധനത്തിന്റെ വിനിയോഗത്തിൽ അവർ കൂടുതൽ കരുതലെടുക്കുന്നുവെങ്കിൽ അസ്വഭാവികതയില്ല. ഈ കരുതലെടുപ്പു് ആക്ഷേപാർഹവുമല്ല. സംഘത്തെ ആക്ഷേപത്തിനു ശരവ്യമാക്കുന്ന മറ്റൊന്നുണ്ടു്. സംഘത്തിന്റെ ഫണ്ടുകളിൽ നല്ലൊരു ഭാഗം മുടങ്ങിക്കിടക്കുന്നതു സഹകരണമേഖലയ്ക്കു പുറത്താണെന്നതാണതു്. സഹകരണത്തിന്റെ ഫണ്ടുകൾ സഹകരണമേഖലയ്ക്കു പുറത്തുകൊണ്ടുപോയി നിക്ഷേപിക്കുന്നതു ആത്മവിശ്വാസക്കുറവിന്റെ ലക്ഷണമായി വ്യാഖ്യാനിക്കുകയാണു, ആക്ഷേപകർ സംഘത്തിന്റെ ഭാഗത്തുനിന്നുള്ള ന്യായീകരണം ഇതാണു.് അംഗസംഘങ്ങളുടെയും ടെയിഡുയൂണിയനുകളുടെയും നിക്ഷേപങ്ങൾ ഏതുനിമിഷവും പിൻവലിക്കപ്പെടാവുന്നതാണല്ലൊ. അതുകൊണ്ടു ആ ഫണ്ടുകൾ വിശ്വസിച്ചൊരിടത്തു സ്ഥിരമായി നിക്ഷേപിച്ചുകൂടാ. ആവശ്യം നേരിട്ടാൽ പെട്ടെന്നു കയ്യിൽ കിട്ടാവുന്നവിധം സൗകര്യമുള്ള വിധത്തിലേ നിക്ഷേപിക്കാനാവൂ. ആ നിലയിലാണു പുറത്തുനിക്ഷേപിച്ചിരിക്കുന്നതിലധികവും. പുറം നിക്ഷേപങ്ങളുടെ നല്ലൊരു ഭാഗം ഗവൺമെണ്ടിന്റെയും, മുൻസിപ്പാലിറ്റിയുടെയും ഫണ്ടുകളിലത്രെ. ഗവൺമെണ്ടിലും, തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളിലും നിക്ഷേപിക്കുന്നതു സഹകരണസിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കെതിരാവുകയില്ല. അതിൽ സുരക്ഷിതത്വത്തിനു കുറവുമില്ല. സ്വകാര്യവ്യാപാര സ്ഥാപനങ്ങളിലെ നിക്ഷേപക്കാര്യമാണു ശ്രേഷ്ഠിക്കുന്നതു്. അതു ലാഭം നോക്കി ചെയ്യുന്നതല്ല. അന്യഥാ കടന്നുകൂടുവാൻ കഴിവില്ലാത്ത മണ്ഡലങ്ങളിൽ കടന്നുകൂടുകയും അവയ്ക്കുമേൽ പരോക്ഷമായിട്ടെങ്കിലും സ്വാധീനമുറപ്പിക്കുകയും ഉദ്ദേശമാക്കി ചെയ്യുന്നതാണു്.'

ഇതരഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ടുകൾ.

ബാങ്കിങ്ങു് ഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ടിനെക്കുറിച്ചാണിവിടെ പറഞ്ഞുവന്നതു്. വേറെയും ഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ടുകളുണ്ടു മൊത്തസംഘത്തിനു കീ

ഴിൽ. വാസ്തുവിദ്യ, നിയമോപദേശം, ഗവേഷണം, സ്ഥിതി വിവരം, പ്രചരണം, പ്രസിദ്ധീകരണം എന്നിവ കൂട്ടത്തിൽ എടുത്തു പറയേണ്ടവയാണ്. ഇവയ്ക്കും ഉപരിയായി പരിഗണിക്കേണ്ട ഒരു ഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ടുണ്ട്; ആഡിറിങ്ങു് ഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ടു്. പബ്ലിക്കു് ആഡിറർമാരാണു് പ്രസ്തുത വകുപ്പു കൊണ്ടുനടക്കുന്നതു്. സഹകരണസംഘങ്ങളുടെ കണക്കുകൾ പബ്ലിക്കു് ആഡിറർമാർ പരിശോധിക്കണമെന്നു വ്യവസ്ഥയുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു് ആ വകുപ്പിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരൊക്കെ പബ്ലിക്കു് ആഡിറർമാരായിരിക്കണമെന്നു വെച്ചിരിക്കുകയാണു്. ഈ ഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ടു ചിരന്തനമായി ചെയ്തുവരുന്ന സേവനം നിസ്തുലമെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. പ്രവർത്തകരുടെ പരിചയക്കുറവും, ഭരണത്തിൽ വല്ലപ്പോഴും എത്തിപ്പെടാറുള്ള കള്ളന്മാരുടെ കൈയേറ്റവും സംഘങ്ങളെ ദോഷകരമായി ബാധിക്കാൻ ഇടവരുത്താതെ കാത്തുസൂക്ഷിച്ചുപോരുന്നതു് ഈ ആഡിറിങ്ങു് ഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ടാണു്. സഹകരണസംഘങ്ങൾക്കു യോജിച്ച ഒന്നാംതരമൊരു അക്കൗണ്ടൻസി സമ്പ്രദായം ആഡിറിങ്ങു് ഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ടു് ഏർപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ടു്.

ഫെഡറൽ സംഘങ്ങൾ വേറെയും.

ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തിലുള്ള കച്ചവടസംഘങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചുള്ള പരാമർശം അവസാനിപ്പിക്കുംമുമ്പു, പഴക്കംചെന്ന ഏതാനും ഫെഡറൽ സംഘങ്ങളെക്കുറിച്ചും പ്രസ്താവിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അതുകൂടി ആയാലേ വ്യാപാരസംഘങ്ങളെ സംബന്ധിക്കുന്ന പരാമർശം പൂർണ്ണമാകയുള്ളൂ. പരിചയപ്പെടുത്താനുദ്ദേശിക്കുന്ന രണ്ടു ഫെഡറൽ സംഘങ്ങൾ, ഒന്നു, കൊ-ഓപ്പറേറ്റീവു് പ്രസ്സും, മറേതു കൊ-ഓപ്പറേറ്റീവ് പ്രിന്റിങ്ങു് സൊസൈറ്റിയുമാണു്. ദേശീയതലത്തിലുള്ളവയാണു രണ്ടും. കൊ-ഓപ്പറേറ്റീവു് ബേക്കറീസ്സുണ്ടു് എതാനും എണ്ണം; ഒരു ഡസൻ കാണും. അലക്കു

കമ്പനികം (Laundries) അതിൽ കൂട്ടതലുണ്ട്; ദേശീയ തല സ്ഥങ്ങളല്ല, ഏതാനും സംഘങ്ങം ചേന്ന സ്ഥിപിച്ചവയാണ്. സംഘങ്ങം അംഗങ്ങളായി ചേന്ന രൂപീകരിച്ച ഡെയറികളും, കല്ലുരി, അപരക്രിയാകാര്യങ്ങംക്കുവേണ്ട സാധനസാമഗ്രികം എന്നിവ വില്ലുന്ന സംഘങ്ങളും ചിലതുണ്ട് ഈ മേഖലയിൽ.

യൂണിയനെക്കുറിച്ച്.

കൂട്ടത്തിൽ പ്രത്യേകിച്ചെടുത്തു പറയേണ്ട ഒന്നാണു കോ-ഓപ്പറേററിവ് യൂണിയൻ. ഒരു ഉപഭോക്തൃ സഹകരണസ്ഥാപനമല്ലെങ്കിലും, പ്രാദേശികതലസംഘങ്ങളും, ദേശീയതലസംഘങ്ങളും, ഇടയ്ക്കുള്ളവയുമൊക്കെ ചേന്നുണ്ടായിരിക്കുന്നതാണതു്. യൂണിയന്റെ പ്രവത്തനങ്ങം ബഹുമുഖങ്ങളാണു്. അതിന്റെ പ്രധാന കത്വ്യങ്ങളിലൊന്നു നയരൂപീകരണമത്രെ. പ്രസ്ഥാനത്തിനു നേരെ വരുന്ന ആക്രമണങ്ങംക്കു തടയിടുന്നതും യൂണിയന്റെ കത്വ്യങ്ങളിൽ പെട്ടതാണു. സഹകരണപ്രവത്തകക്കു പൊതുവായ ഒരു ചച്ചാവേദിയാണു യൂണിയൻ. സഹകരണത്തിന്റെ മണ്ഡലത്തിൽ, തക്കവിതക്കുങ്ങം പറഞ്ഞൊതുക്കി സൗഹാന്തരിക്ഷം നിലനിത്തുന്ന സ്ഥാപനവുമാണതു്. എണ്ണപ്പെടേണ്ട സേവനങ്ങം പലതു കിടക്കുന്നു വേറെ. വിദ്യാഭ്യാസം. നിയമോപദേശം എന്നീ വിഷയങ്ങളിൽ പ്രത്യേകിച്ചും. വിദ്യാഭ്യാസവിഷയത്തിൽ സംഘങ്ങം പൊതുവെ സതൃപ്തങ്ങളാണെന്നു പറയാം. സംഘങ്ങം ഒറ്റ തിരിഞ്ഞു നടത്തുന്ന പ്രവത്തനങ്ങളെല്ലാം തമ്മിൽ കൂട്ടിയിണക്കുന്നതും, വിദ്യാഭ്യാസപ്രവത്തനങ്ങംക്കു പൂർണ്ണിമ വരുത്തു

ന്നതും യൂണിയനാകുന്നു. പ്രസിദ്ധീകരണം, പ്രസ്ഥാനത്തെ പ്രതിനിധീകരിച്ചു ഗവണ്മെന്റുമായി ഇടപെടൽ, സ്ഥിതിവിവരങ്ങൾ സംഭരിക്കൽ. തൊഴിൽ, കൃഷി, ഫിനാൻസ്, സാങ്കേതിക പ്രശ്നങ്ങൾ എന്നിവയിൽ നിയമോപദേശം നല്കൽ—യൂണിയന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ പെടുന്നവയാണിവയെല്ലാം. സംഘങ്ങൾ നല്കുന്ന വരിപ്പണം കൊണ്ടാണു യൂണിയന്റെ പ്രവർത്തനം നടക്കുന്നതു്. സംഘങ്ങൾ അവയിലെ അംഗങ്ങളുടെ എണ്ണം അടിസ്ഥാനമാക്കി വരിപ്പണം നല്കുന്നു യൂണിയന്റെ ഘടനയിൽ സാധാരണം വിട്ടു പ്രത്യേകങ്ങൾ ചിലതു കാണാം. സെക്ഷണൽ ബോർഡുകളാണു യൂണിയന്റെ 'ബെയ്സ്'. സെക്ഷണൽ ബോർഡുകൾ ഒന്പതെണ്ണമുണ്ടു്. ബോർഡുകളിലേയ്ക്കു് അംഗങ്ങളെ പ്രാദേശികാടിസ്ഥാനത്തിൽ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നു. ബോർഡുകളിൽനിന്നുള്ള അംഗങ്ങളും, മൊത്തവ്യാപാരസംഘത്തിന്റെയും, മറ്റേതാനും ഫെഡറൽ സംഘങ്ങളുടെയും പ്രതിനിധികളും ചേർന്നു് ഒരു സെൻട്രൽ എക്സിക്യൂട്ടീവുണ്ടു്. സെക്ഷണൽ ബോർഡുകൾക്കും, സെൻട്രൽ എക്സിക്യൂട്ടീവിനും പുറമെ, സെക്ഷനുകൾക്കകത്തു ജില്ലാ അസോസിയേഷനുകളും, ജില്ലാ കമ്മിറ്റികളുമുണ്ടു്. പ്രാദേശികമായി നിർവ്വഹിക്കേണ്ട വ്യക്തമായ കർത്തവ്യങ്ങളുണ്ടു് ഇവയ്ക്കോരോന്നിനും.

സഹകരണ കോൺഗ്രസ്.

സഹകരണ യൂണിയനെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം പരമാധികാരമിരിക്കുന്നതു സഹകരണ കോൺഗ്രസ്സിലാണു. ഏതാണ്ടൊരായിരം പ്രതിനിധികളുണ്ടാകും കോൺഗ്രസ്സിനു. ഈയിടെയായി കോണ്ഗ്രസ്സ് നടക്കുന്ന പ്രദേശം നോക്കി പ്രതിനിധികളുടെ എണ്ണത്തിനു ഏറ്റക്കുറച്ചിൽ വരുത്താറുണ്ടു്. ക്രിസ്തുമസ്സ്

കാലമാണു കോൺസ്സിനു തിരഞ്ഞെടുക്കുക പതിവു്. കോൺഗ്രസ്സു് ഏതാണ്ടൊരാഴ്ചയോളം നീണ്ടുനില്ക്കും. ഒരു നീണ്ട ചരിത്രമുണ്ടു ഈ കോൺഗ്രസ്സിനു്. പ്രസ്ഥാനത്തെയും അതിന്റെ വികസന സാധ്യതകളെയും കുറിച്ചു കേവലം അക്കാദമിക്കു് ലെവലിൽ ചച്ചയുമായി ആരംഭിച്ചതാണതു. ചർച്ചകൊണ്ടു നേട്ടങ്ങളും വളരെ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. പക്ഷെ കാര്യം അവിടം കൊണ്ടു നിന്നില്ല. കാലക്രമത്തിൽ നിയമപരമായ കാര്യങ്ങളും ചർച്ചയ്ക്കു വിഷയമാക്കാൻ തുടങ്ങി. ആഭ്യന്തരവും, ബാഹ്യവുമായ എല്ലാകാര്യവുമെടുത്തു പരിശോധിക്കും കോൺഗ്രസ്സു്. അവസാനം തീരുമാനങ്ങളെടുക്കും. തീരുമാനങ്ങളും നടപ്പിൽ വരുത്തുകയും ചെയ്യും. കോൺഗ്രസ്സെടുക്കുന്ന തീരുമാനങ്ങളും യൂണിയനും അംഗഘടകങ്ങളും ഒരുപോലെ ബാധകമാണു്.

ഗെയിറ്റ്സ്കൽ കമീഷൻ.

യൂണിയൻ, സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളും മൊത്തത്തിൽ ഇടയ്ക്കിടെ പരിശോധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. ഒരു കോൺഗ്രസ്സിന്റെ തീരുമാനമടിസ്ഥാനമാക്കി, യൂണിയൻ, 1955-ൽ മി. ഹ്യൂ ഗെയ്റ്റ്സ്കൽ (Hugh Gaitskell) അധ്യക്ഷനായി ഒരു സ്വതന്ത്രകമീഷനെ നിയോഗിക്കുകയുണ്ടായി. സഹകരണത്തിന്റെ ഉത്പാദന-വിപണന മണ്ഡലത്തളുടെ സമഗ്രമായ ഒരു സർവ്വേയായിരുന്നു ഉദ്ദേശം. സർവ്വേ മുഴുമിപ്പിച്ച റിപ്പോർട്ടു സമർപ്പിക്കുവാൻ 1958വരെ സമയമനുവദിച്ചിരുന്നു. 1958-ലെ കോൺഗ്രസ്സിൽ ചർച്ച ചെയ്യത്തക്കവണ്ണം സമർപ്പിക്കണമെന്നേ ആവശ്യപ്പെട്ടിരുന്നുള്ളൂ.

കമീഷന്റെ റിപ്പോർട്ടു പ്രസ്ഥാനത്തെ ആമൂലാഗ്രം പരി

ശോധിച്ചു തയ്യാറാക്കിയ ഒരു പ്രമാണരേഖയായിരുന്നു. വിലനയം, മൂലധന ശ്രീവത്കരണം, ദുർബല സംഘങ്ങളുടെ സംയോജനം, മാനേജ്മെൻറ് മെച്ചപ്പെടുത്തൽ തുടങ്ങി പലതിനെ സംബന്ധിച്ചും കാര്യമായ പല ശുപാർശകളും അടങ്ങുന്നതുമായിരുന്നു. യൂണിയൻ നേരിട്ടു നടത്തുന്ന സേവനങ്ങളും വികസിപ്പിക്കണമെന്നാവശ്യപ്പെടുകയും അതിനുവേണ്ട നിർദ്ദേശങ്ങളും ഉൾക്കൊള്ളുകയും ചെയ്തിരുന്നു. കമീഷൻ മൊത്തക്കച്ചവടസംഘങ്ങളെ വിട്ടിരുന്നില്ല. അവയുടെ കീഴിൽ നടക്കുന്ന ഉത്പാദനം, വ്യാപാരം എന്നിവയിൽ ചില മാറ്റങ്ങളും ആവശ്യപ്പെട്ടിരുന്നു. സംഘങ്ങളും സാമ്പത്തിക കാര്യങ്ങളിൽ കൈക്കൊണ്ടുവരുന്ന നയങ്ങളുംക്കും മാറ്റങ്ങളും നിർദ്ദേശിച്ചിരുന്നു. മൊത്ത വ്യാപാരസംഘങ്ങളുടെ ഘടനയിൽപോലും മാറ്റങ്ങളും വേണമെന്നുണ്ടായിരുന്നു കമീഷനു്. കമീഷന്റെ ശുപാർശകളിലൊന്നു ഒരു "റീട്ടെയിൽ ഡെവലപ്പ്മെൻറ് സൊസൈറ്റി" യുടെ സ്ഥാപനമായിരുന്നു. ഒരു സെൻട്രൽ ഇക്കണോമിക് യൂണിറ്റായി പ്രവർത്തിക്കുകയും, ഉപഭോക്താക്കളുടെ ക്രയസാദ്ധ്യം സൂക്ഷ്മമായി പരിശോധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയും, പ്രസ്ഥാനം പുതിയ വ്യാപാരമണ്ഡലങ്ങളിൽ പ്രവേശിക്കണമോ വേണ്ടയോ എന്നും പ്രവേശിക്കണമെങ്കിൽ എപ്പോൾ എങ്ങനെയെന്നും അപ്പപ്പോൾ ഉപദേശിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന സ്ഥാപനമായിട്ടാണു കമീഷൻ സൊസൈറ്റിയെ കണ്ടിരുന്നതു്.

പ്രസ്ഥാനത്തിനു മതിപ്പും അന്തസ്സും വർദ്ധിക്കുകയുണ്ടായി കമീഷന്റെ റിപ്പോർട്ടുമൂലം. ഒരു സ്പെഷൽ കോൺഗ്രസ്സു വിളിച്ചു കമീഷന്റെ റിപ്പോർട്ടു് അതിൽ സമർപ്പിക്കുകയും, കോൺഗ്രസ്സു് റിപ്പോർട്ടു ചർച്ചചെയ്യുകയും ചെയ്തു. റിപ്പോർട്ടിലെ ശുപാർശകളും മുഴുവൻ കോൺഗ്രസ്സു് സ്വീകരിക്കുകയുണ്ടായില്ല. സ്വീകരിച്ചവ

തന്നെ എതുകണ്ട നടപ്പിൽവരുത്തി, അതുകൊണ്ടെന്തു നേട്ടമുണ്ടാ
യി എന്നൊക്കെ പറയാനാവില്ല.

യൂണിയന്റെ ഘടനയെക്കുറിച്ചു.

യൂണിയനു് അതിന്റേതായ ബോർഡുകളുണ്ടു, കമ്മിറ്റികളു
ണ്ടു, ഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ടുകളുണ്ടു്, പുറമെ ഏതാനും ചില ജോയിന്റു് ക
റ്റികളിൽ പങ്കാളിത്തവുമുണ്ടു്. മൊത്തക്കച്ചവടസംഘങ്ങളും, കൊ
-ഓപ്പറേറ്റിവു് പ്രൊഡക്ററീവു് ഫെഡറേഷൻ, കൊ-ഓപ്പറേ
റ്റീവു് ഗിൽഡുകളും എന്നീ സ്ഥാപനങ്ങളും ജോയിന്റു് കമ്മി
റ്റികളിൽ പങ്കാളികളാണു്. ജോയിന്റു് പാർലിമെന്ററി കമ്മിറ്റി
യും, നാഷണൽ എഡ്യൂക്കേഷൻ കമ്മിറ്റിയുമാണു ജോയിന്റു് കമ്മി
റ്റികളിൽ പ്രധാനങ്ങളും. പാർലിമെന്റിൽ സഹകരണത്തിനു
ബാധകമായോ, സാധകമായോ വരുന്ന കാര്യങ്ങളെ പരിശോധി
ച്ചു യഥാകാലം, യഥായുക്തം നടവടികളും കൈക്കൊള്ളേണ്ടതു ജോ
യിന്റു് പാർലിമെന്ററി കമ്മിറ്റിയുടെ കർത്തവ്യമാണു്. നാഷ
ണൽ എഡ്യൂക്കേഷൻ കൗൺസിൽ, പ്രാദേശികമായി നടക്കുന്ന
വിദ്യാഭ്യാസപ്രവർത്തനങ്ങളുടെ മേലന്വേഷണം നടത്തുന്നു. പ്രവ
ർത്തനങ്ങളും സമന്വയിക്കുന്നു. കൊ-ഓപ്പറേറ്റീവു് കോളേജും, ഏ
താനും ഹ്രസ്വകാല കോഴ്സുകളും നടത്തുന്നു. ഒരു കോ-ഓപ്പറേ
റ്റീവു് പാർട്ടിയുണ്ടു്; വ്യക്തമായും ഒരു രാഷ്ട്രീയകക്ഷിയായി നി
ന്നു പ്രവർത്തിക്കുകയാണതു്. കൊ-ഓപ്പറേറ്റിവു് കോൺഗ്രസ്സിനു
കീഴിലാണെന്നു പറയുമെങ്കിലും, പാർട്ടിയുടെ മേൽ കോൺഗ്രസ്സി
നു കാര്യമായ നിയന്ത്രണമൊന്നുമില്ല. പാർലിമെന്റിലും, തദ്ദേശ
സ്വയംഭരണസ്ഥാപനങ്ങളിലും സഹകരണത്തിനു പ്രാതിനിധ്യം
നേടുക, സഹകരണത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയോദ്ദേശം സാധിക്കുക;

ഇതൊക്കെയാണു പാർട്ടി ലക്ഷ്യമാക്കുന്നതു്. പാർട്ടിക്കു പ്രത്യേകം ഫണ്ടുകളുണ്ടു്. പാർട്ടിയുടെ നയപരിപാടികളോടു യോജിക്കുന്ന സംഘങ്ങളുടെ പിന്തുണയേ പാർട്ടിക്കുള്ളു. പിന്തുണ നല്കുന്ന സംഘങ്ങളാണധികം. ചിലതു പഴയ രാഷ്ട്രീയനിഷ്പക്ഷതാനയത്തിന്മേൽ തുങ്ങിനില്ക്കുന്നു. അവയുടെ തീരുമാനങ്ങളും പാർട്ടിക്കു സ്വീകാര്യങ്ങളായില്ലെന്നു വരാം. എന്നാലും അഭിപ്രായം പറയാനും തീരുമാനമെടുക്കാനും അവയ്ക്കുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം ഇതുവരെ ചോദ്യംചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടില്ല. രാഷ്ട്രീയമായി പ്രസ്ഥാനത്തിനകത്തു് ഇങ്ങനെയൊരു അഭിപ്രായഭിന്നത നിലനില്ക്കുന്നതുകൊണ്ടാകാം, പാർട്ടിഫണ്ടിലേയ്ക്കുള്ള സംഭാവനവരവുകളും പരിമിതങ്ങളായി പോകുന്നു. പാർലിമെണ്ടിലെ നടവടികളും ഏറ്റവും കൂടുതൽ സ്പർശിക്കാവുന്നതും, സ്പർശിക്കുന്നതും മൊത്തവ്യാപാരസംഘത്തെയാണു്. ആ സംഘംപോലും അതിന്റെ കഴിവിനൊത്ത സംഭാവന പാർട്ടിക്കു നല്കുന്നില്ല.

സഹകരണവിദ്യാഭ്യാസം.

സഹകരണവിദ്യാഭ്യാസത്തിനു രണ്ടു വശങ്ങളാണു്. ഒന്നു, സഹകരണത്തിന്റെ സാമാന്യസിദ്ധാന്തങ്ങളും, കഴിവുകളും അംഗങ്ങളെ പഠിപ്പിക്കുക. രണ്ടു, സഖ്വീസ്സിലിരിക്കുന്നവരെയും സഖ്വീസ്സിൽ കയറാനുദ്ദേശിക്കുന്നവരെയും അവരുടെ കൃത്യങ്ങളിൽ പരിശീലിപ്പിച്ചുവിടുക. ഒന്നാമത്തെ ഉദ്ദേശം സാധിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി പ്രസംഗം, കോൺഫ്രൻസു്, സമ്മർക്ലാസ്സുകളും തുടങ്ങിയ പ്രചരണോപാധികളും സ്വീകരിക്കാവുണ്ടു്. ബുക്കു് കീപ്പിങ്ങു്, അക്കൗണ്ടൻസി തുടങ്ങിയ വിഷയങ്ങളും ഉൾക്കൊള്ളുന്നതാണു രണ്ടാമത്തെ വിഭാഗം. സഹകരണത്തിന്റെ സാമാന്യതത്വങ്ങളും ഏതു ഭാഗവും ഉൾക്കൊണ്ടിരിക്കണം. സംഘജീവനക്കാരെയുദ്ദേശിച്ചുള്ളതാണു് ഈ വിഭാഗമെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ

ജീവനക്കാരുടെ പരിശീലനമുദ്ദേശിച്ചു പല ക്ലാസ്സുകളും സംഘങ്ങളും ഒറ്റതിരിഞ്ഞു പലേടത്തായി നടത്തുന്നുണ്ട്. സംഘങ്ങളും നടത്തുന്ന കോഴ്സുകളും, ഓരോ സംഘവും അതിലെ ജോലിക്കാരെ മാത്രമുദ്ദേശിച്ചേർപ്പെടുത്തിയതാണ്. പ്രാഥമികവിജ്ഞാനമേ ഈ കോഴ്സുകൾ നല്കുന്നുള്ളു. ഉന്നതപരിശീലനമാവശ്യമുള്ളവർക്കു കോ-ഓപ്പറേറ്റിവ് കോളേജാണവലംബം. 'അഡ്വാൻസ്ഡ് കോഴ്സു'കളാണവിടെ. കോമൺവെൽത്തിൽപെട്ട മറ്റു രാജ്യങ്ങൾക്കായി ഏതാനും സീറ്റുകൾ കോളേജിൽ നീക്കിവെച്ചിട്ടുണ്ട്. പുറമെനിന്നു ചെല്ലുന്നവർ, നിയമത്തിനും, കാഷ്വികസഹകരണത്തിനുമുള്ള സ്പെഷൽ കോഴ്സുകളും എട്ടത്തു പഠിക്കണം. കോളേജു, റിഫ്രഷർകോഴ്സുകളും നടത്തിവരുന്നു. ഈ യടുത്തകാലം മുതൽക്കു മാനേജീരിയൽ സ്റ്റഡിക്കു പ്രാധാന്യം കല്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. "ബ്രിട്ടീഷ് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് മാനേജ്മെൻറി"ന്റെ ഇൻറർമീഡിയറ് പരീക്ഷയ്ക്കു വിദ്യാർത്ഥികളെ തയ്യാറെടുപ്പിച്ചുവിടുന്നു കോളേജു്. 1919 മുതൽ 1939 വരെ മാഞ്ചസ്റ്ററായിരുന്നു കോളേജിന്റെ ആസ്ഥാനം. ഇപ്പോൾ ലിസ്റ്റർഷയറിലെ ലഫ്ബറോവിനടുത്തു് ഒരു നാട്ടിൻപുറ ഹർമ്മ്യത്തിലാണു കോളേജിരിക്കുന്നതു്. കോളേജിൽ നല്കപ്പെടുന്ന ഔപചാരികവിദ്യാഭ്യാസത്തെപോലെയോ അതിൽ കൂടുതലോ വിലപിടിപ്പുള്ളതാണ്, അവിടെ പരിശീലനത്തിനായെത്തുന്ന സീനിയർ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും മാനേജിങ്ങ് കമ്മിറ്റിയംഗങ്ങളും അനൗപചാരികമായി കൈമാറുന്ന അനുഭവകഥകളും നല്കുന്ന വിജ്ഞാനം.

സഹകരണ ഗിൽഡുകൾ

സഹകരണഗിൽഡുകൾ, പ്രത്യേകിച്ചു വനിതാ ഗിൽഡുകൾ, അംഗങ്ങൾക്കു പ്രബോധനം നൽകുന്നതിലും, പൊതുജനാഭിപ്രാ

യം അനുകൂലമായി രൂപപ്പെടുത്തിയെടുക്കുന്നതിലും നെടുനായം നടത്തിയ യത്നം മഹനീയമാണു്. ഗിൽഡുകളാണു സേവന സന്നദ്ധരായ, ചുണയുള്ള യുവാക്കന്മാരെ പ്രസ്ഥാനത്തിനു അധികം സമ്പാദിച്ചുകൊടുക്കുന്നതു്. ഗിൽഡുപ്രവർത്തകർ, സംഘങ്ങളിലെ കാൽക്കൊല്ല പൊതുയോഗങ്ങളിൽ ഹാജരാകുകയും, ചർച്ചകളിൽ നയിക്കാൻ അംഗങ്ങളെ പാഠിപ്പിച്ചുവിടുകയും ചെയ്യുന്നു. മാനേജിങ്ങ് കമ്മിറ്റിയിൽ കയറുന്നവർക്കു പ്രാപ്തമായി കാര്യം നടത്താനാവശ്യമായ പരിശീലനവും ഗിൽഡുകൾ നൽകിവരുന്നു. സംഘങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം വലിയ സഹായങ്ങളാണിതൊക്കെ.

അവസാനമായി

പ്രസ്താവിച്ചേടത്തോളംകൊണ്ടു ബ്രിട്ടണിൽ സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഘടന പൊതുവെ സങ്കീർണ്ണമാണെന്നു വ്യക്തമാവുന്നു. സാമ്പത്തികമേഖലയുടെ പല മണ്ഡലങ്ങളിലും അതിന്റെപ്രവർത്തനം പ്രസരിച്ചു കഴിഞ്ഞു. സഹകരണപ്രസ്ഥാനം വഴി ജനങ്ങൾക്കു ലഭിക്കുന്ന സേവനങ്ങൾക്കു വിലമതിക്കാനാവില്ല. ലക്ഷക്കണക്കിനാളുകൾക്കു, ക്രമമായി മിതമായ വിലയ്ക്കു, പരിശുദ്ധിവിശ്വാസ്യതയോടുകൂടി നിത്യോപയോഗസാധനങ്ങൾ ഈ പ്രസ്ഥാനം എത്തിച്ചുകൊടുക്കുന്നു. വ്യവസായ വാണിജ്യ മണ്ഡലങ്ങൾ ജനാധിപത്യമര്യാദയിൽ ലാഭദീക്ഷ കൂടാതെ സംഘടിപ്പിച്ചു നടത്താമെന്നു ലോകത്തെ ബോദ്ധ്യപ്പെടുത്തി. ജനകോടികളിൽ സുപ്തമായി കിടന്ന, സ്വയം ഉറഞ്ഞുപോകുമായിരുന്ന, സഹകരണശക്തിയെ ഉത്തേജിപ്പിച്ചുവിട്ടു. മഹത്തും ബൃഹത്തുമല്ല ഈ നേട്ടങ്ങളെന്നു ആർ പറയും? ഒരു പുറംപ്രേരണയും

ക്കൂടാതെയാണിതൊക്കെ നടന്നിരിക്കുന്നതു'. പാർലിമെണ്ടിന്റെ ഭൂരിപക്ഷ തീരുമാനത്തിൽനിന്നു ജന്മമെടുത്തതല്ല പ്രസ്ഥാനം. സ്റ്റേററിന്റെ അംഗീകരണമോ, സഹായമോ കൊണ്ടു വളന്നതുമല്ല. നിക്ഷിപ്ത താല്പര്യത്തിന്റെ മൂഷണ പ്രക്രിയകൊണ്ടു പൊറുതിമുട്ടിയ തൊഴിൽ ജനങ്ങൾക്കു തോന്നി സഹകരണമാർഗ്ഗം നന്നെന്നു്. അവർ മുൻകൈയെടുത്തു; സ്വയം സംഘടിച്ചു; പ്രവത്തിച്ചു. പ്രസ്ഥാനത്തെ വളത്തിയെടുത്തു. പൂണ്ണമായും അംഗങ്ങൾക്കധീനമാണു് ബ്രിട്ടണിൽ സഹകരണം. ഉപഭോക്തൃ സഹകരണമാണു ബ്രിട്ടണിൽ സഹകരണമെന്നു പറഞ്ഞാൽ. ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലമൊഴിച്ചുനിത്തിയാൽ പിന്നെ, അവിടെ അധികമൊന്നും ശേഷിക്കുകയില്ല.

★★

ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലം ബ്രിട്ടനു പുറത്ത്

ഫ്രാൻസ്

ഒറ്റ തിരിഞ്ഞ പരീക്ഷണങ്ങൾ.

ഉപഭോക്തൃ സഹകരണത്തിനു പിതൃഭൂമിയായി കരുതുന്നതു ബ്രിട്ടനെയാണു്. അവിടെയാണതു ആദ്യമായാവിർഭവിച്ചതും വളർന്നതും. മറുരാജ്യങ്ങളക്കാര്യത്തിൽ ബ്രിട്ടനു പിന്നിലേ വരുന്നുള്ളു. എന്നുവെച്ചു ബ്രിട്ടനു പുറത്തു ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തിൽ സഹകരണം പരീക്ഷിക്കപ്പെട്ടിരുന്നില്ലെന്നർത്ഥമില്ല. ഫ്രാൻസിലും, ജർമ്മനിയിലും നടന്ന ഒറ്റതിരിഞ്ഞ പരീക്ഷണങ്ങൾ എടുത്തുകാണിക്കാവുന്നവയായുണ്ടു. ഫ്രാൻസിലെ ലയൺസിൽ (Lyons) പ്രവർത്തിച്ചിരുന്ന കോമേഴ്സ് വെരിഡിക് എറ് സോഷ്യൽ (Co_mmerce Veridiqueet Social) ആണു ഒന്നു. 1838_ൽസ്ഥാപിച്ചതാണു ആ സ്ഥാപനം. വളരെ കാലത്തോളം നീണ്ടുനിന്നു അതു പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തു. ജർമ്മനിയിലെ എയിലൻബർഗ് പയണിയർമാർ (Pioneers Of Eilenberg) ഒരു നേരിയലിനു

വിഷയകമാവുകപോലുമുണ്ടായി. അത്യധികം പൊതുജനശ്രദ്ധയാകഷിച്ചതായിരുന്നു അവരുടെ പ്രവർത്തനം. എന്നാൽ ഈ രണ്ടു രാജ്യങ്ങളിലും ഒരു പ്രസ്ഥാനമെന്ന നിലയിൽ വളർന്നു വികസിക്കുവാൻ ഉപഭോക്തൃ സഹകരണത്തിനു കഴിഞ്ഞില്ല. വളച്ചുയിലേയ്ക്കു കാലുകുത്തിയതു 1880നു ശേഷമാണു്. ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തിലല്ല, ഫ്രാൻസിൽ, സഹകരണം ആദ്യമായി ദൃഷ്ടിവെച്ചതു. തൊഴിൽക്കാരുടെ വക്കുഷാപ്പുകളിലാണു്. തൊഴിൽക്കാരുടെ വകയായി തൊഴിൽക്കാർ തന്നെ നടത്തുന്ന വക്കുഷാപ്പുകൾ സ്ഥാപിക്കുവാൻ മുൻകൈയെടുക്കുകയാണു സഹകരണമവിടെ ആദ്യം ചെയ്തതു. ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തിലെ സഹകരണപ്രവർത്തനം തൊഴിലാളികളിൽ വർഗ്ഗബോധം തണുപ്പിച്ചു് അവരിലെ സമരവീര്യം കെടുത്തികളയുമെന്നു ഭയപ്പെട്ടവരെ ചെയ്തിരുന്നു ഫ്രഞ്ചുസോഷ്യലിസ്റ്റുകാർ. 1870-നോടടുത്തു ഏതാനും സഹകരണ ബേക്കറികൾ പ്രവർത്തനത്തിൽ വന്നു. അവയുടെ ആവിർഭാവത്തിനു പ്രേരണ നൽകിയതു സഹകാര്യ വ്യാപാരികൾ റൊട്ടിക്കു വില കൂട്ടിയതാണു് സഹകരണ ബേക്കറികൾ ഉടലെടുത്തു നന്നായി പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ അവയ്ക്കു ദേശീയതലത്തോളമുയർന്ന ഒരു ഫെഡറൽ ഘടനയുണ്ടാക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അങ്ങിനെ ആയാൽ പോരെന്നു തോന്നിയ ഏതാനും അത്ഥശാസ്ത്രജ്ഞരും, സാമൂഹ്യപ്രവർത്തകരും തമ്മിൽ കൂടിയാലോചിച്ചു ഒരു സമിതി സ്ഥാപിച്ചു. സ്കൂൾ ഓഫ് നൈംസ് (School of Nimes) എന്നാണിതിനുപേർ. എമിലി ഡി ബോയ് (Emile De Boye) ആണു സമിതിയുടെ സ്ഥാപകൻ എന്നുപറയാം. ബ്രിട്ടീഷ്-കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് യൂണിയൻ സെക്രട്ടറി വാൻസിറാർട്ട് നീലിന്റെ ചങ്ങാതിയായിരുന്നു ബോയ്. (സമിതിക്കു ഉയിരും, ഊർജ്ജവും

നൽകിയതു ചാറൽസ് ഗൈഡ് (Charls Guide) എന്ന പ്രസിദ്ധ സാമൂഹ്യ തത്വ ശാസ്ത്രജ്ഞനാണ്. പിൽക്കാലത്തു കോളേജു ഡി ഫ്രാൻസ് (College De France) എന്ന കലാലയത്തിൽ സഹകരണ വകുപ്പിനാദ്ധ്യക്ഷം വഹിച്ച മാന്യനാണദ്ദേഹം.

വ്യത്യസ്ത തത്വസംഹിതകൾ.

ഫ്രഞ്ചു സോഷ്യലിസത്തിന്റേതിൽനിന്നു ഭേദിച്ചൊരു തത്വ സംഹിത, ഈ സമിതി, സഹകരണത്തിനു നല്കി. ഭേദിച്ച എന്നു പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു സോഷ്യലിസത്തിനെതിരായിരുന്നു ആ തത്വസംഹിത എന്നു ധരിക്കരുതു്. ഈ തത്വസംഹിതവെച്ചു, സമിതി, കോൺഫ്രൻസുകളും ചർച്ചകളും നടത്തി. അങ്ങിങ്ങു് അന്യോന്യം വേർപെട്ടു പ്രവർത്തിച്ചുവന്ന സംഘങ്ങളെ തമ്മിൽ അടുപ്പിക്കുവാനും കൂട്ടുചേർന്നു പ്രവർത്തിപ്പിക്കുവാനും ഇടയാക്കി ഈ കോൺഫ്രൻസുകളും, ചർച്ചകളും. 1907-ൽ മാഗസിൻ ഡി ഗ്രോസ് (Magasin De Gros) എന്ന പേരിൽ ഒരു മൊത്തവ്യാപാരസംഘം സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടു. വാണിജ്യവും, ഉത്പാദനവും അതിന്റെ ഉദ്ദേശങ്ങളായിരുന്നു. രണ്ടിനും വെവ്വേറെ വകുപ്പുകൾ ഏർപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തിരുന്നു. രണ്ടു സഹകരണയൂണിയനുകളും സമാന്തരങ്ങളായി പ്രവർത്തിച്ചുവന്നിരുന്നു, ഫ്രാൻസിൽ. ഒന്നു വർഗ്ഗബോധമുള്ള സമരോന്മുഖരായ സോഷ്യലിസ്റ്റുകാരുടെ പിടിയിലായിരുന്നു. മറേതിന്റെ പ്രവർത്തകർ, രാഷ്ട്രീയമായി നിഷ്പക്ഷത പാലിച്ചു. 1912-ൽ ട്ടൂർസ് (Tours) എന്ന സ്ഥലത്തു സമ്മേളിച്ച കോൺഫ്രൻസ്സിൽവെച്ചു രണ്ടിന്റെയും പ്രവർത്തകർ തമ്മിൽ യോജിക്കുകയും, രണ്ടും ചേർന്നൊരു നാഷനൽ ഫെഡറേഷനുണ്ടാക്കുവാൻ തീരുമാനിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഒന്നാംലോകയുദ്ധകാലത്തു്.

ഫെഡറേഷന്റെ പ്രവർത്തനമാരംഭിക്കാൻ സമയം വൈകിപ്പോയി. പ്രവർത്തനമാരംഭിക്കും മുമ്പെ, 1914ൽ ഒന്നാം ലോകയുദ്ധം പൊട്ടി പുറപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞു. 1918 വരെ അതു നീണ്ടുനിൽക്കുകയും ചെയ്തു. വടക്കൻഫ്രാൻസു ശത്രുക്കൾക്കധീനമായി. ശത്രുക്കൾ പിടിച്ചതധികവും, വ്യവസായകേന്ദ്രങ്ങളാണു്. അവയൊക്കെ സഹകരണത്തിന്റെ ശക്തികേന്ദ്രങ്ങളുമായിരുന്നു. ഇന്നും വ്യവസായകേന്ദ്രങ്ങളാണു സഹകരണത്തിന്റെ ശക്തികേന്ദ്രങ്ങളായി നില്ക്കുന്നതു്. ഈ കേന്ദ്രങ്ങളൊക്കെ ജർമ്മൻ സ്വാധീനത്തിലായപ്പോൾ പല നല്ല സംഘങ്ങളും പരിസരങ്ങളോടൊപ്പം തകർക്കപ്പെടുകയോ, സംഘങ്ങൾ ജർമ്മൻനിയന്ത്രണത്തിലാവുകയോ ചെയ്തു. ആ മീൻസ്സംഘ (Society Of Ameeins)ത്തെപോലെ ഒർല്പം ചിലതുമാത്രം ആക്രമണത്തിന്നിടയ്ക്കും നിലയ്ക്കുനിന്നു പ്രവർത്തിച്ചു. ആ മീൻസിലേയ്ക്കാവശ്യമായ ഭക്ഷ്യവിഭവങ്ങൾ മുഴുവൻ സപ്ലൈ ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന സംഘമാണു ആമീൻസിലേതു. ശത്രുക്കളുടെ ആക്രമണത്തിൽ സിവിലധികാരികൾ പട്ടണം കൈയൊഴിച്ചുപോയി. അക്കാലത്തു പട്ടണത്തിന്റെ ഭരണകാര്യങ്ങൾ പോലും കൈയേല്ക്കാൻ കരുത്തിയന്ന ഒന്നായിരുന്നു ആ സ്ഥാപനം. ശത്രുക്കൾക്കു കീഴടക്കാൻ കഴിയാതിരുന്ന പ്രദേശങ്ങളിൽ പലതിലും സഹകരണപ്രവർത്തനം വികസിച്ചു. അധികവും പടക്കോപ്പുനിർമ്മാണഫാക്ടറികൾക്കു ചുറ്റിലുമാണു്. ആ പ്രദേശങ്ങളിൽ തൊഴിൽ സൗകര്യങ്ങളും ജനസംഖ്യയും അടിക്കടി വർദ്ധിച്ചു. കൂലികൂടി. സഹകരണത്തിനു വികസനസൗകര്യം നല്ലന്നതാണല്ലോ ഈ പരിതഃസ്ഥിതി. സഹകരണപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുകാലത്തു് ആൽബർട്ടു് തോമസ്സി (Albert Thomas) നെപോലുള്ള മഹാന്മാരുടെ നേതൃത്വമു

ണ്ടായിരുന്നു. ഫ്രാൻസിൽ പടക്കോപ്പുനിർമ്മാണങ്ങൾക്കു ചാഞ്ഞു് വഹിക്കുന്ന മന്ത്രിയായിരുന്നു അദ്ദേഹം. പില്ക്കാലത്തു് ഇന്റർ നാഷണൽ ലേബർ ആപ്പീഡിലെ (I. L. O.) ഒന്നാം സെക്രട്ടറിയായിരുന്നിട്ടുണ്ടു്.

യുദ്ധത്തിനുശേഷം.

ഒന്നാംലോകയുദ്ധത്തിനുശേഷം, ഫ്രാൻസിൽ, ക്രമപ്രവൃദ്ധമായ വളർച്ചയായിരുന്നു സഹകരണത്തിനു്. ഈ വളർച്ച രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധംവരെ തുടർന്നുനിന്നു. 1934ൽ ഫ്രഞ്ചു് കോ-ഓപ്പറേററിവു് ബാങ്കു് പൊളിഞ്ഞു. അതോടുകൂടി പ്രസ്ഥാനമാകെ ഒന്നു പിന്നോട്ടടിച്ചു. ബാങ്കിന്റെ പൊളിച്ചിലിനു പ്രധാനകാരണമായി പറയപ്പെടുന്നതു വിലയിടിവാണു്. അതോടുകൂടി ഭരണദുഷ്യവുംകൂടി ചേർന്നിരുന്നു. പ്രസ്ഥാനത്തിനു് അതുമൂലം സംഭവിച്ച തളർച്ച ചെറുതായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ മൊത്ത വ്യാപാരസംഘം രണ്ടും പറയിക്കാതെ നിലയ്ക്കുനിന്നു. ചില്ലറ വില്പനസംഘങ്ങളിലൊന്നിനുപോലും കാര്യമായൊരു ദോഷവും സംഭവിച്ചതുമില്ല.

ഫ്രാൻസിലെ ഉപഭോക്തൃസഹകരണത്തെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധം ഒരഗ്നിപരീക്ഷയായിരുന്നു. യുദ്ധക്കെടുതികൾ സാധാരണ മട്ടിൽ ഒരു രാജ്യത്തെ സഹകരണപ്രവർത്തനങ്ങൾ തകരാറിലാക്കാൻ പോരുന്നതാണു്. ഫ്രാൻസിനു സംഭവിച്ചതു സാധാരണ കെടുതികളല്ല. രാജ്യത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗം ശത്രുവിനധീനമാവുകവരെയുണ്ടായി. ശത്രുക്കളാവട്ടെ ഫ്രാൻസിലെ സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തോടനുഭാവമുള്ളവരായിരുന്നുമില്ല.

അവർ സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളെ പിടിച്ചെടുക്കുകയോ, തകർക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുകയോ ചെയ്തു. ഈ കെടുതികളൊക്കെ കടന്നുപോന്നു, ഫ്രഞ്ചു് പ്രസ്ഥാനം ഇന്നു പശ്ചിമയൂറോപ്പിലേതാണ്ടു് അഗ്രിമസ്ഥാനം കൈപ്പറ്റിയിരിക്കുകയാണു്. മുപ്പതുലക്ഷത്തിനു മീതെ അംഗങ്ങളുണ്ടിപ്പോൾ.

ഇംഗ്ലണ്ടും ഫ്രാൻസും തമ്മിൽ അന്തരം.

പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഘടനയിൽ ഇംഗ്ലണ്ടും ഫ്രാൻസും തമ്മിൽ വലിയ അന്തരമില്ല. ഇംഗ്ലണ്ടിലെപ്പോലെ ഫ്രാൻസിലും ഒരു ആക്ടിന്റെ കീഴിൽ റജിസ്റ്റർ ചെയ്യപ്പെട്ടുന്ന കൂട്ടുപ്രവർത്തന സ്ഥാപനങ്ങളാണു സംഘങ്ങൾ. വ്യക്തികൾ ഓഹരിയെടുത്തു സംഘത്തിൽ അംഗങ്ങളാകുന്നു. സംഘത്തിന്റെ നിയന്ത്രണാധികാരം അംഗങ്ങളുടെ പൊതുയോഗത്തിനാണു. അംഗങ്ങൾ ഇടക്കിടെ യോഗം ചേർന്നു സംഘകാര്യങ്ങൾ പരിശോധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. ഒരംഗം ഒരു വോട്ടു് എന്നതുതന്നെ അവിടെയും പ്രമാണം. സംഘങ്ങൾക്കു ഫെഡറേഷനായി യൂണിയനും മൊത്തവ്യാപാരസംഘവും ഉണ്ടു്. സാമ്പത്തികപ്രവർത്തങ്ങളോടൊപ്പം പ്രചരണം, വിദ്യാഭ്യാസം, സേവനം എന്നീ പ്രവർത്തനങ്ങളും നടക്കുന്നു. സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങൾ നടത്തുന്ന പ്രശസ്തങ്ങളായ ഒഴിവുകാലമന്ദിരങ്ങളും, ആതുരാലയങ്ങളും, ഫ്രഞ്ചുസഹകരണത്തെസംബന്ധിക്കുന്നൊരു പ്രത്യേകതയാണു്. റീജിയണൽ ഫെഡറേഷനുകളാണു മറ്റൊരു പ്രത്യേകത. ഫ്രാൻസിലെ റീജിയണൽ ഫെഡറേഷനുകൾ ലോകത്തിന്റെ ശ്രദ്ധയാകർഷിച്ചിട്ടുള്ളതാണു്. എത്രയും സംഘങ്ങൾ, അധികവും ചെറുവകയാകാം, ചേർന്നാൽ റീജിയണൽ ഫെഡറേഷൻ ആകുന്നു. റീജിയണിൽ ചേർന്നു നില്ക്കുന്ന സംഘങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ തമ്മിൽ കൂട്ടിയിണ

ക്കുകയും, കാര്യക്ഷമമായി പ്രവർത്തിക്കുവാനവയെ സഹായിക്കുക യും ഫെഡറേഷന്റെ ഉദ്ദേശമായിരിക്കും. അക്കാര്യത്തിൽ വളരെ യേറെ വിജയിച്ചിരിക്കുന്നു അവ. ഫെഡറേഷൻ സ്വന്ത ശാഖക ളേർപ്പെടുത്തി പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ട്. ഫെഡറേഷൻ എന്നു പറ ഞ്ഞാൽ പലതുമാണ്. ഒരു ഫെഡറേഷനായാൽ ഒരു സെടൽ ഡിപ്പാർട്ടുമെൻറ് സ്റ്റോറുണ്ടാകും. മൊത്തവ്യാപാരമുണ്ടാകും. ഉ ത്പാദനപ്രവർത്തനങ്ങളുണ്ടാകും. ഡെലിവെറി സർവീസുകളുണ്ടാ കും. ടാവലിങ്ങ് ഷോപ്പുകളുണ്ടാകും.

ആവശ്യത്തിന്റെ സൃഷ്ടി.

ഫ്റാൻസ് ഒരു വലിയ രാജ്യം. അങ്ങിങ്ങു ചിന്നിക്കിടക്കു ന്ന ജനപദങ്ങളും വളരെ. അവയുടെ കഴിവുകളും സമാഹരിക്കുക യും, അവയ്ക്കാവശ്യമുള്ളതു് അവയിലെത്തിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന കേ ന്ദ്രം പാരീസ്സായിരുന്നു. പാരീസ്സിലെ കേന്ദ്രം വഴി ഇതൊക്കെ നട ക്കണം എന്നു വരുന്നതു സൗകര്യക്കുറവാണു്. ചിലവു കൂടുതൽ വരികയും ചെയ്യും. റീജിയണൽ ഫെഡറേഷനുകളുംകൊണ്ടുള്ള രണ്ടും പരിഹൃതമായി. ഫ്റാൻസിന്റെ, വ്യവസായങ്ങളും വളർന്നി ട്ടില്ലാത്ത തെക്കും തെക്കുപടിഞ്ഞാറുമുള്ള ജനപദങ്ങളിലാണു ഇത്ത രം ഫെഡറേഷനുകളും ആദ്യമായാവിർഭവിച്ചതു. വ്യവസായങ്ങളും പ ണ്ടേ വളർന്നു വികസിച്ചിരുന്ന വടക്കുകിഴക്കൻ പ്രദേശങ്ങളും ഫെഡ റേഷനുകളുടെ ശ്രദ്ധിക്കാതെ കുറെക്കാലം കഴിച്ചു. കൂട്ടുചേരാ തൊറ്റയ്ക്കു സ്വതന്ത്രങ്ങളായിനിന്നു പ്രവർത്തിക്കുന്ന ചെറുസംഘ ങ്ങളോടായിരുന്നു അവയ്ക്കു കമ്പം. സംഘങ്ങളും അയൽസംഘങ്ങ ളുമായി കൂട്ടുചേർന്നു പ്രവർത്തിക്കുക അവിടെ പ്രചരണത്തിന്റെ കാ

ര്യത്തിൽ മാത്രമായിരുന്നു. ആ നില അവിടെ മാറിയിരിക്കുന്നു. ഇന്നു റീജിയണൽ സംഘടനകളധികവും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു വടക്കൻപ്രദേശങ്ങളിലാണു്. മെമ്പർഷിപ്പിന്റെ മുക്കാലും ടേണോവറിന്റെ അഞ്ചിൽ നാലും ഇവിടത്തെ റീജിയണൽ ഫെഡറേഷനുകളുടെ വകയാണു് ഫ്റാൻസിൽ. വ്യവസായങ്ങൾക്കു വളച്ചുചെന്ന പ്രദേശങ്ങൾക്കു ഫെഡറൽ സംഘങ്ങളുടെ നേരെയുണ്ടായ ഈ വൈമുഖ്യം ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ലങ്കാഷയറും യോക്ഷയറും പ്രദർശിപ്പിച്ചിരുന്നതാണു്.

ജർമ്മനി.

വളർച്ചയും തളർച്ചയും.

മുകളിൽ പറഞ്ഞതിലേറെ, കഷ്ടപ്പാടുകളിലൂടെ കടന്നുപോന്നതാണു ജർമ്മനിയിലെ ഉപഭോക്തൃസഹകരണം. എന്നാണ്ടു 19-ാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ പാതിക്കുവെച്ചു് അവിടെ ഉപഭോക്തൃസഹകരണം പ്രവർത്തനമാരംഭിക്കുന്നു. ആരംഭിക്കുന്നതോ, ഒരു സാമൂഹ്യസേവനസംരംഭമായിട്ടു്. ജർമ്മനിയിൽ വ്യാവസായിക കടംവാങ്ങ്യാ സഹകരണത്തിനു ഉപജ്ഞാതാവായറിയപ്പെടുന്ന ഷൂൾസ് ഡെലിഷും, സുബുദ്ധികളായ എതാനും സാമൂഹ്യപ്രവർത്തകരും ചേർന്നു് അതിനെ വളർത്തിയെടുത്തു. പക്ഷേ ഉണ്ടായ വളർച്ച അധികനാളം നീണ്ടുനിന്നില്ല. പോയപോക്കിനു കുറെ വളർന്നുകഴിഞ്ഞ

പ്പോഠം പ്രസ്ഥാനമൊന്നു തളർന്നുപോയി. തൊഴിലാളി വിഭാഗം രംഗത്തിറങ്ങി പ്രവർത്തിച്ചു തുടങ്ങുന്നതുവരെ നിലനിന്നു ഈ തളർച്ച.

താത്പര്യഭിന്നത.

തൊഴിലാളികഠം സ്റ്റോറുകഠം സ്ഥാപിക്കാൻ തുനിഞ്ഞിറങ്ങിയതു, 1889-ൽ കൂലിപ്പബാധ്യതയനുവദിക്കുന്ന നിയമം നടപ്പിൽ വന്നതിനുശേഷമാണു്. പത്തു കൊല്ലം കഴിയുംമുമ്പു, അവർ ഹാംബുർഗ്ഗു് കേന്ദ്രമാക്കി മൊത്തക്കച്ചവടസംഘമൊന്നു സ്ഥാപിച്ചു. ബ്രിട്ടനിലെ പ്രസ്ഥാനവുമായി ബന്ധം വെയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. 1902-ൽ അവർ ക്രെഡിറ്റു് ബാങ്കുകളുടെ യൂണിയനിൽനിന്നു വേർപെട്ട സെൻടൽ വെർബന്തു്(ZENTRALVERBAND)എന്ന പേരിൽ സ്വന്തമായൊരു യൂണിയനുണ്ടാക്കി. താത്പര്യ വൈജാത്യമാണു് അതിനവരെ പ്രേരിപ്പിച്ചതു്. വ്യാപാരികളുടെയും, വ്യവസായികളുടെയും കാഴ്ചപ്പാടിലൂടെ കാര്യങ്ങഠം കാണുന്നവരും അവരുടെ താത്പര്യങ്ങഠം പുലർത്തുന്നവരുമായിരുന്നു ക്രെഡിറ്റു് ബാങ്കുകളുടെ പ്രവർത്തകരധികവും അവരുമായി ഒത്തു പോകുവാൻ തൊഴിലാളിവിഭാഗത്തിനു സാധിക്കാതായതിൽ അസ്വാഭാവികതയില്ല. തൊഴിലാളിവിഭാഗത്തുനിന്നു സ്ഥാപിച്ച ഫെഡറൽ യൂണിയനിൽ അംഗങ്ങളായ സംഘങ്ങളെല്ലാം തൊഴിലാളികഠം അംഗങ്ങളായിട്ടുള്ളവയാണു്. ഒക്കെ സോഷ്യൽ ഡെമോക്രാററിക്കു് പാർട്ടിയോടും ടെയിഡ്യൂണിയനുകളോടും ബന്ധപ്പെട്ടു പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നവയുമാണു്. സഹകരണപ്രസ്ഥാനം രാഷ്ട്രീയനിഷ്പക്ഷത പാലിക്കണമെന്ന ജർമ്മനിയിലെ നിയമവ്യവസ്ഥ ആരുമതു ഗൗ

നിച്ചില്ല. ക്രെഡിറ്റ് ബാങ്കുകളുടെ യൂണിയനിൽ നിന്നു വേർ പെട്ടുപോരാതെ നിന്ന സംഘങ്ങളുമുണ്ട് ചിലതു്. എന്നാൽ അ ധികവും വിട്ടുപോന്നവയാണു്.

R 3049

ഇങ്ങനെ പുതിയ ഫഡറേഷനൊന്നു് ഉയർന്നുവന്നുവെങ്കിലും, ജർമ്മനിയിലെ ഉപഭോക്തൃ സഹകരണമണ്ഡലത്തെ സംബന്ധി ച്ചേടത്തോളം വലിയൊരു പിളർപ്പായി അതനുഭവപ്പെട്ടില്ല. വലി യ പിളർപ്പൊന്നു സംഭവിച്ചു; 1908-ൽ കത്തോലിക്കാ ടെയിഡ്യൂ ണിയൻ പ്രവർത്തകരുണ്ടാക്കിയ സംഘങ്ങളും ചേർന്നു വേറൊരു ഫെ ഡറൽ സംഘം രൂപീകരിച്ചപ്പോൾ. റീഷ് വെർ ബന്ത് (RIECHEVERBUND) എന്നറിയപ്പെടുന്ന ഈ സ്ഥാപനം ചെ റുതാണു്. പ്രസ്ഥാനത്തിനു മാരകമായി തീർന്നു എന്നു പറയാനും വയ്യ. എന്നാലും അതിന്റെ ആവിർഭാവം പ്രസ്ഥാനത്തെ സംബ ന്ധിച്ചേടത്തോളം ദൗർഭാഗ്യകരമായി കരുതുന്നു, ചരിത്രകൃത്തുകൾ. കാരണം അതിന്റെ രൂപീകരണത്തിനു പ്രേരകമായി നിന്നതു പ്രാ ദേശികമനോഭാവവും, വിഭാഗീയ ചിന്തയും, ആശയപരമായ പി ന്തിരിപ്പത്തവുമായതുതന്നെ.

ഇംഗ്ലണ്ടും, ജർമ്മനിയും.

പുതുമുളകൾ രണ്ടിനും ഉണ്ടായി ക്രമാനുഗതമായ വളർച്ച. സെൻടൽ വെർബന്ത് അതിന്റെ ബാങ്ക് 1909ൽ സ്ഥാപിച്ചു. തുടർന്നുള്ള വർഷങ്ങളിലായി എത്രയും ഉത്പാദനവകുപ്പുകളും ഏർപ്പെടുത്തി. 1909നു തൊട്ടു മുമ്പു സംഘങ്ങളുടെ എണ്ണം ആ യിരത്തിനു മീതെ എത്തി നിന്നിരുന്നു. അക്കാര്യത്തിൽ ബ്രിട്ടനോ

ടേതാണ്ടു ചുമലൊത്തു നിന്നിരുന്നു എന്നതത്രേ. എന്നാൽ മെമ്പർഷിപ്പിലും വ്യാപാരത്തിലും ബ്രിട്ടന്റെ അടുത്തെത്താൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. ബ്രിട്ടണിൽ മെമ്പർഷിപ്പു അക്കാലത്തു 25 ലക്ഷമായിരുന്നു. ജർമ്മനിയിൽ 10 ലക്ഷത്തിൽ തൊട്ടതൊടാതെ നിന്നിരുന്നതേയുള്ളൂ. വ്യാപാരകാര്യത്തിൽ ബ്രിട്ടന്റെ നാലിലൊന്നുപോലും എത്തിയിരുന്നില്ല. ഒന്നാം ലോകയുദ്ധം അവസാനിച്ചു; മെമ്പർഷിപ്പു പെട്ടെന്നങ്ങു വർദ്ധിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. 1924_ൽ 40_42 ലക്ഷത്തിലെത്തിയിരുന്നു. തോതനുസരിച്ചുള്ള അഭിവൃദ്ധി വ്യാപാരത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ ആ കാലഘട്ടത്തിലും അനുഭവപ്പെട്ടില്ല. 1920_23 കാലത്തുണ്ടായ നാണ്യവീർപ്പിന്റെ ഫലമായി ജർമ്മനിയിൽ സമ്പാദ്യമിച്ചുണ്ടാം ആവിയായി പൊയ്ക്കളഞ്ഞു. സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങൾക്കു വ്യാപാരവികസനം അസാധ്യമാക്കിയ സംഭവമാണതു്. 1924നു ശേഷം മെമ്പർഷിപ്പിൽ സ്വല്പം ഇടിച്ചിലുണ്ടായെങ്കിലും വ്യാപാരത്തിനഭിവൃദ്ധിയുണ്ടായി. തുടർന്നുകൊണ്ടേയിരുന്ന ഈയഭിവൃദ്ധി. 1930 കാലത്താരംഭിച്ച വിലയിടിവും, നാസികക്ഷിയുടെ 1933ലുണ്ടായ അധികാരാരോഹണവുംവരെ ഈ യഭിവൃദ്ധി തുടർന്നുപോന്നു. ജർമ്മനിയിൽ ഉപഭോക്തൃസഹകരണമണ്ഡലം വളർന്നറച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു, അപ്പോഴേയ്ക്കും. ബ്രിട്ടനോടു കിടനില്ക്കാവുന്ന സ്ഥിതി മെമ്പർഷിപ്പിലും, വ്യാപാരത്തിലും, ജർമ്മനി നേടിയിരുന്നു. മെമ്പർഷിപ്പു് എത്താണ്ടു പാതിയും, വ്യാപാരം എത്താണ്ടു മൂന്നിലൊന്നും. ഈ വളർച്ച ചെറുതല്ല. എന്നാൽ അതിലുമധികം കാര്യമായി കാണേണ്ടതു വ്യവസായകേന്ദ്രങ്ങളിലൊന്നൊഴിയാതെ ഉപഭോക്തൃസഹകരണസംഘങ്ങൾ ഉറച്ചു പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നു വെന്നതാണു്.

വിലയിടിവു സംഭവിച്ചപ്പോൾ

വിലയിടിവു തൊഴിലില്ലായ്മ വർദ്ധിക്കാനുമിടയാക്കി. വ്യാപാരത്തിനു ഇടിച്ചൽ സംഭവിച്ചുവെന്നു മുമ്പേ പറഞ്ഞുവല്ലൊ. തൊഴിലില്ലായ്മ വർദ്ധിക്കുകയും, സംഘങ്ങളിൽ വ്യാപാരം മന്ദിക്കുകയും ചെയ്തപ്പോൾ അംഗങ്ങൾക്കിടയിൽ ദൃശ്യമായൊരു പ്രവണത അവക്കു സംഘങ്ങളിലുണ്ടായിരുന്ന ഡെപ്പോസിറ്റുകൾ പിൻവലിക്കാനുള്ള വെമ്പലാണു്. സഹകരണത്തിന്റെ ക്ഷയോത്കർഷങ്ങൾ ബാഹ്യോപാധികളെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുമെന്നും, ബാഹ്യോപാധികളെ ആശ്രയിക്കാതെ സ്വയം വളരാൻ സഹകരണം ശക്തമല്ലെന്നും മുകളിൽ പറഞ്ഞുപോയ കാര്യങ്ങൾ വ്യക്തമാക്കുന്നുണ്ടു്. അതൊക്കെ എങ്ങനെയിരുന്നാലും, പൊതുവേ വ്യാപാരത്തിലും വിദ്യാഭ്യാസം, പ്രചരണം, ആഡിറ്റിങ്ങു്,, നിയമോപദേശം തുടങ്ങിയ സേവനങ്ങളിലും കാര്യക്ഷമത പുലർത്തുന്ന കെട്ടുറപ്പുള്ള പ്രസ്ഥാനമായി കഴിഞ്ഞിരുന്നു, ജർമ്മനിയിൽ ഉപഭോക്തൃസഹകരണം അക്കാലത്തു്.

നാസിഭരണത്തിൽ.

1933 ജനവരിയിലാണു ഹിറ്റ്ലർ അധികാരത്തിൽ കയറിയതു. താമസിച്ചില്ല, മേയ്മാസത്തിൽ തന്നെ സഹകരണത്തിന്റെ ആസ്ഥാനകേന്ദ്രവും, മൊത്തവ്യാപാരസ്ഥാപനങ്ങളും, നാസി ലേബർ ഫ്രണ്ടു് പിടിച്ചടക്കി. തുടർന്നു ചില്ലറ വില്പനസംഘങ്ങളുടെ കാര്യത്തിലും അതു സംഭവിച്ചു. സഹകരണത്തിനീ പ്രഹരം അപ്രതീക്ഷിതമായിരുന്നില്ല. നാസികൾക്കു 'ഹറാ'മായിരുന്നു സഹക

രണപ്രസ്ഥാനം. കാരണം രണ്ടാണ് ഒന്ന് സോഷ്യൽ ഡെമോക്രാറ്റിക്ക് പാർട്ടിയോട് സഹകരണം ബന്ധം പുലർത്തിയിരുന്നതു്. രണ്ട്, ചെറുവ്യാപാരികൾക്കു സഹകരണത്തോടുണ്ടായിരുന്ന വിരോധം. എണ്ണത്തിൽ പെരുത്ത ചെറുവ്യാപാരികളും, അവരുടെ സ്വന്തക്കാരും നാസികക്ഷിക്കൊരു ശക്തിയേറിയ പിൻതുണയായിരുന്നു. സഹകരണപ്രവർത്തനം ശക്തിപ്പെട്ടാൽ തൊഴിലാളിവർഗ്ഗ സഹകാര്യവ്യാപാരികൾക്കു ഹിതമാവുകയില്ലല്ലോ.

സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളെ നശിപ്പിക്കുകയോ, അവയുടെ പ്രവർത്തനത്തിൽ സഹകരണസ്വഭാവം ഇല്ലാതാക്കുകയോ ചെയ്യുന്ന നടപടികളും പലതും നാസിസർക്കാർ കൈക്കൊണ്ടു. സംഘങ്ങളുടെ ലിക്വിഡേഷനാണൊന്നു. സംഘങ്ങൾ പിടിച്ചെടുത്തു സഹകാര്യവ്യാപാരികളെ ഏല്പിക്കലാണു മറ്റൊന്നു്. ഇങ്ങനെ പലതും. സംഘങ്ങളിൽ മെമ്പർമാർക്കുണ്ടായിരുന്ന സകല ഡെപ്പോസിറ്റുകളും നിർബ്ബന്ധപൂർവ്വം മടക്കിക്കൊടുപ്പിച്ചു. മൊത്തവ്യാപാരസംഘത്തിനു കീഴിൽ പ്രവർത്തിച്ചുവന്ന ചില്ലറ വില്പനകടകളെല്ലാം സംഘത്തിൽനിന്നും വേർപെടുത്തി. മൊത്തവ്യാപാരസംഘത്തിന്റെ വില്പന മുഴുവൻ സഹകാര്യവണിക്കുകളും, സർക്കാരുദ്യോഗസ്ഥന്മാരുമായിട്ടാകണമെന്നു നിർബ്ബന്ധിച്ചു. സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളിലോരോന്നിലും ഓരോ നാസി ഉദ്യോഗസ്ഥനെ നിയമിച്ചു്, സംഘപ്രവർത്തനങ്ങളുടെ കടിഞ്ഞാൺ അയാളുടെ കൈവശമേല്പിച്ചു. സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തെ പാടേ തളർത്തിക്കളഞ്ഞു, സർക്കാരിന്റെ ഏതാദ്ദശനടപടികൾ.

യുദ്ധം വന്നപ്പോൾ.

അങ്ങിനെയിരിക്കെയാണു രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധം പൊട്ടിയതു്. യുദ്ധം വന്നുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ പ്രവർത്തനത്തിലിരുന്ന സംഘങ്ങളും, അവയുടെ സ്വത്തുക്കളുമെല്ലാം, ഗവണ്മെൻറു "ലേബർഫ്രണ്ടി"നു് ഏല്പിച്ചുകൊടുത്തു. ലേബർഫ്രണ്ടു് അവയൊക്കെ സൈനികസഹായത്തിനുള്ള "ഓക്സിലിയറി സർവീസ്സാ"ക്കി മാറ്റി. സഹകരണത്തിന്റെ പുറമുള്ള എല്ലാ അവകാശങ്ങളും അവയ്ക്കു നിഷേധിക്കപ്പെട്ടു. അംഗങ്ങൾക്കു യോഗം ചേരാനുള്ള അവകാശംപോലും. പക്ഷേ ഒന്നുണ്ടായി, സംഘങ്ങളുടെ സ്ഥാവരജംഗമസ്വത്തുക്കളൊക്കെ തമ്മിൽ കലരാതെ വേർതിരിച്ചു നിർത്തി. യുദ്ധമവസാനിച്ചപ്പോൾ സഖ്യശക്തികളേർപ്പെടുത്തിയ മിലിറ്ററി ഗവണ്മെണ്ടിനു കീഴിലായി, ലേബർ ഫ്രണ്ടു്. മിലിറ്ററി ഗവണ്മെൻറു്, ഹോൾസെയിൽ സൊസൈറ്റി, 1945-ൽ സഹകരണപ്രവർത്തനത്തിനായി വിട്ടുകൊടുത്തു. കുറച്ചുകാലവുംകൂടി പിടിച്ചു, ചില്ലറവില്പനസംഘങ്ങൾക്കു് അവയുടെ സ്വത്തുക്കൾ വിട്ടുകിട്ടുവാൻ. 1948-ൽ സെൻടൽ യൂണിയന്റെ പുനഃപ്രതിഷ്ഠാപനവും നടന്നു. പശ്ചിമജർമ്മനിയെ സംബന്ധിച്ചാണീ പറഞ്ഞതൊക്കെ. കിഴക്കൻ ജർമ്മനിയിലെ കഥയൊന്നു വേറെയാണു്. കിഴക്കൻ ജർമ്മനിയിലെ, സംഘങ്ങളുമായി ബന്ധം പുലർത്തുവാൻ ഒരു സെൻടൽ യൂണിയനുണ്ടായി കഴിഞ്ഞിട്ടും പശ്ചിമജർമ്മൻ സംഘങ്ങൾക്കു സാധിക്കാതിരിക്കുകയാണു്. അതെന്തുമാകട്ടെ; എന്നാലും പശ്ചിമജർമ്മനിയിൽ ഉപഭോക്തൃസഹകരണത്തിനുണ്ടായ വള

ച്ച നിസ്സാരമെന്നു പറയുവാൻ ആർക്കും സാധിക്കുകയില്ല. നാസി ഭരണത്തിൽ സഹകരണസ്റ്റോറുകളിൽ പകുതിയിലധികവും, അവിടെ പൂട്ടിക്കിടന്നതാണ്. ഒരു പണ്ടു കൊല്ലം, എല്ലാറ്റിന്നും ജീവൻ വീണു. തന്നെയല്ല, ഒട്ടനവധി വെയർഹൗസുകളും ഉത്പാദന കേന്ദ്രങ്ങളും പുതുതായി സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടുകയും ചെയ്തു. സംഘങ്ങളുടെ എണ്ണത്തിലും, മെമ്പർഷിപ്പിലും, ടേണോവറിലും ഉണ്ടായി ഗണനീയമായ അഭിവൃദ്ധി.

നെതർലൻഡും, സ്കാൻഡിനേവിയൻ രാജ്യങ്ങളും.

നെതർലൻഡ്.

യൂറോപ്പിൽ, നെതർലന്റിനേയും, സ്കാൻഡിനേവിയൻ രാജ്യങ്ങളേയും, സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം ഉപഭോക്തൃസഹകരണത്തിന്റെ നില സ്വല്പം ഭേദിച്ചതാണ്. നെതർലൻറിൽ സക്രിയ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും സൈനികോദ്യോഗസ്ഥന്മാരുമാണ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാക്കൾ. അവിടെ കണ്ടിരുന്ന മറെറാരു പ്രത്യേകത ഇടത്തരക്കാരുടെ സംഘങ്ങളും, തൊഴിൽക്കാരുടെ സംഘങ്ങളുമായി ചേരാതെ വെട്ടിതിരിഞ്ഞു നില്ക്കുകയായിരുന്നു എന്നതാണ്.

യോജിച്ചൊരു യൂണിയനുണ്ടാക്കാൻ കഴിഞ്ഞതു 1920-ലാണു്. ഏതാനും കത്തോലിക്കാസംഘങ്ങൾ അതിലും ചേരാതെ വിട്ടുനിന്നു. എന്നാലൊന്നുണ്ടായി. ഏല്ലാ സംഘങ്ങളും മൊത്തക്കച്ചവടസംഘത്തിൽ അംഗങ്ങളായി ചേർന്നു. നെതർലൻറിൽ മെമ്പർഷിപ്പു മൊത്തം മൂന്നരലക്ഷത്തിനടുത്തെത്തിയിട്ടേ ഉള്ളു. എന്നാൽ ഉള്ള സംഘങ്ങളധികവും നല്ല കെട്ടുറപ്പുള്ളവയും ഭദ്രങ്ങളുമാണു്. പ്രയോജനമുള്ള പല സേവനപ്രവർത്തനങ്ങളും അവ നടത്തുന്നു. അംഗങ്ങൾക്കായി ഒന്നാംതരം ക്ലിനിക്കുകൾ നടത്തുകവരെ ചെയ്യുന്നുണ്ടു് അവ.

ബെൽജിയം.

ബെൽജിയത്തിലേയ്ക്കു കടന്നാൽ നില അവിടന്നും, മാറിക്കാണും. ബെൽജിയത്തിൽ പ്രവർത്തനം ശക്തമായിരിക്കുന്നതു കല്ലുരി ഖനികളിലേയും, ഉരുക്കു്, തുണി എന്നീ വ്യവസായങ്ങളിലേയും തൊഴിലാളികൾക്കിടയിലാണു. സംഘങ്ങൾ ഗ്രൂപ്പുചേർന്നു സൊസൈററി ജനറെയിൽ കൊ-ഓപ്പറേററിവു് (Soclety Gerale co. operative) ഒന്നു സ്ഥാപിച്ചു. അതവിടത്തെ സഹകരണയൂണിയനാണു്. മൊത്തവ്യാപാരസംഘവുമാണു്. പ്രസ്ഥാനമവിടെ ബെൽജിയൻ ലേബർപാർട്ടിയുമായി സഹകരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുന്നു. സാധാരണ ജനങ്ങളുടെ സൗഹൃദവും, പിന്തുണയും നേടുവാൻ സഹകരണത്തിനതുമൂലം സാധ്യമാകുന്നു. വിദ്യാഭ്യാസത്തിനും, വിനോദത്തിനും വേണ്ട സൗകര്യങ്ങളും ചെയ്തുവെച്ചിട്ടുണ്ടു്, സഹകരണത്തിനകത്തു്. അതിനുവേണ്ടി പ്രത്യേകമൊരു സ്ഥാപനം തന്നെ ഏർപ്പെടുത്തി പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ടു്. "മെയിസൻസ്

ഡുപ്യൂപ്പും(Maisons du peupul)" എന്ന പേരിൽ. അതുമൂലം തൊഴിലാളിജീവിതത്തിന്റെ എല്ലാ വശങ്ങളും അവിടെ മാനിക്കപ്പെടുന്നു. ബെൽജിയൻ ഉപഭോക്തൃസഹകരണത്തെ സംബന്ധിക്കുന്ന പ്രത്യേകതകളാണിതൊക്കെ. തൊഴിൽക്കാരുടെ ഈ പ്രസ്ഥാനത്തോട് യോജിക്കാതെ നില്ക്കുന്നൊരു വിഭാഗവുമുണ്ട് അവിടെ സക്കാരുദ്യോഗസ്ഥന്മാർ. അവരുടെ പ്രസ്ഥാനം തൊഴിലാളികളുടേതിനോളം വലുതല്ല. എങ്കിലും അവഗണിക്കത്തക്കതല്ല. രാഷ്ട്രീയമായി നിഷ്പക്ഷതയാണ് ആ വിഭാഗം കൈക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. തൊഴിൽക്കാരുടെ പ്രസ്ഥാനവുമായി അതിനെ യോജിപ്പിക്കുന്നൊരു കണ്ണിയും നിലവിലില്ല.

സ്വീഡൻ.

സ്കാന്റിനേവിയൻ രാജ്യങ്ങളിലെല്ലാറ്റിലും പ്രസ്ഥാനം വികസിച്ച് ഉന്നതനിലവാരത്തിലെത്തിയിരിക്കുന്നു. സ്വീഡൻ, നോർവെ, ഡെന്മാർക്ക്, ഫിൻലണ്ട്. ഇവയാണല്ലൊ സ്കാന്റിനേവിയൻ രാജ്യങ്ങൾ. അവയിലെല്ലാം പ്രസ്ഥാനത്തിനു പ്രവർത്തിക്കാവുന്ന മിക്ക വശങ്ങളിലൂടെയും പ്രസ്ഥാനം വികസിച്ചിട്ടുണ്ട്. കാർഷികരാജ്യങ്ങളാണിവയെല്ലാം. സാമാന്യേന ഉയർന്ന ജീവിതനിലവാരം പുലർത്തുന്നവയുമാണ് സ്വീഡനാണു കൂട്ടത്തിൽ ഏറ്റവും കൂടുതൽ വ്യവസായാഭിവൃദ്ധി പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ളത്. കാർഷികവ്യവസ്ഥിതിയിൽ നിന്നു വ്യാവസായികവ്യവസ്ഥിതിയിലേയ്ക്കുള്ള മാറ്റത്തിനു വ്യവസായ വിപ്ലവമെന്നു പറയാമെങ്കിൽ സ്വീഡനിൽ അതു നടന്നതു കുറെ വൈകിയിട്ടാണ്. സാമൂഹ്യബന്ധങ്ങളും പെട്ടെന്നങ്ങു തല്ലി തകർത്തു ജനങ്ങളെ പീഡിപ്പിക്കാതെയുമാണ്. ഉപഭോക്തൃ സഹകരണവിഷയത്തിൽ സ്വീഡൻ കൂടുതല

റിയപ്പെടുന്നു. അക്കാര്യത്തിൽ സ്വീഡൻ വിദേശങ്ങളിൽ സ്വാധീനം നേടിയിട്ടുണ്ട്. പ്രത്യേകിച്ച് അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളിൽ. ആദ്യകാലപരാജയങ്ങളും പലതുണ്ടായിട്ടുണ്ട് സ്വീഡനു്. ഇരുപതാം നൂറാണ്ടിലേയ്ക്കു പ്രവേശിക്കുന്നതുവരെ ഉപഭോക്തൃസഹകരണപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കിടെ കാര്യമായൊരു പുരോഗതിയും കാണുകയില്ല.

കെ. എഫ്.

ഈ നൂറാണ്ടിലെത്തിയപ്പോഴാണു് ഭാവനാശേഷിയും തന്റേടവുമുള്ള ധീരമായ നേതൃത്വം കൈവന്നതു്. അവിടന്നങ്ങോട്ടു പുരോഗതി ത്വരിതമായിരുന്നു. കെ. എഫ്. എന്നു പരക്കെ അറിയപ്പെടുന്ന കൊ-ഓപ്പറേറ്റിവ് ഫോർബന്തെ (Kooperative Forbundet) സ്വീഡനെസംബന്ധിക്കുന്നൊരു സവിശേഷതയാണു്. ഭരണകാര്യങ്ങളിലും, വ്യാപാരതന്ത്രങ്ങളിലും ഈ സ്ഥാപനം അത്ഭുതജനകമായ സാമർത്ഥ്യം പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നു. ഉത്പാദനപാതകം വെട്ടിത്തുറന്നു അവയിലൂടെ മുന്നേറുകയാണു കെ. എഫ്. മത്സരം കുറഞ്ഞ, കൈകാര്യം ചെയ്യാനെളുപ്പമുള്ള രംഗങ്ങളാണു് അന്നേഷിക്കുകയാണല്ലൊ സഹകരണം സാധാരണ പതിവു്. കെ എഫിനെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം നില മറിച്ചാണു്. സഹകാര്യോടമകം കൈയടക്കി കുത്തകയായി വെച്ചിരിക്കുന്ന വ്യവസായമേതെന്നാണു കെ. എഫിന്റെ നോട്ടം. ഉടമസ്ഥരെ വിളിച്ചന്വേഷിക്കും; അവരുത്പാദിപ്പിക്കുന്ന സാധനങ്ങൾക്കു വില കുറയ്ക്കാമോ എന്നു്. ഇല്ലെന്നറിഞ്ഞാൽ കുത്തകയ്ക്കെതിരായി ഒരു കൈ നോക്കാനുറച്ചിറങ്ങുകയായി. കുത്തക തകർത്തു മുന്നോട്ടു പോകും കെ. എഫ് എന്നുറപ്പാണു്. കെ. എഫിനെ സംബന്ധിച്ച പ്ര

ത്യേകതകളും വേറെയുമുണ്ട് പലതും. ഉന്നതനിലവാരത്തിലുള്ള വിദ്യാഭ്യാസപ്രവർത്തനം; അടിംഗം പാലിക്കപ്പെടുന്ന രാഷ്ട്രീയനിഷ്പക്ഷത, പ്രചരണവിഷയത്തിൽ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന കുലീനതാപം, പുറത്തിറക്കുന്ന സാഹിത്യങ്ങളും, വില്പനയ്ക്കു വെയ്ക്കുന്ന ചരക്കുകളുടെ ഗുണപൗഷ്കല്യവും അവ സമാകർഷകമായി പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതിലുള്ള സാമർത്ഥ്യവും, ഇപ്പറഞ്ഞതു പ്രത്യേകതകളിൽ ചിലതാണ്. എഴുപതു ലക്ഷം ജനങ്ങളാണു സ്വീഡനിൽ. പത്തു ലക്ഷവും കെ. എഫിൽ അംഗങ്ങളായിരിക്കുന്നു. ഇരുപതു കോടിക്കുമേൽ പവൻ വിലവരുന്ന ചരക്കുകളും കെ. എഫ്. ഒരു കൊല്ലം വില്ക്കുന്നുണ്ട്. സ്വീഡനിൽ ചെലവാകുന്ന ധാന്യമാവിന്റെ നാലിലൊന്നും പൊടിക്കുന്നതു കെ. എഫിന്റെ മില്ലുകളാണ്. കൃഷിക്കാരുടെ സംഘങ്ങളുമായി നേരിട്ടാണു കെ. എഫിന്റെ വ്യാപാരം. അവയിൽ നിന്നു ധാന്യങ്ങളും, പാൽ, മാംസം തുടങ്ങിയ സാധനങ്ങളും കെ. എഫ്. വാങ്ങിക്കുന്നു. കർഷകർക്കാവശ്യമായ രാസവളങ്ങളും മറ്റും അവയ്ക്കു വില്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. രാസവളങ്ങളുത്പാദിപ്പിക്കുന്നതിനു കെ. എഫും, കാർഷികസംഘങ്ങളും ചേർന്നു കൂട്ടുടമയിൽ നടത്തുന്ന ഒരു വലിയ ഫാക്ടറിയുണ്ട്.

ഡെന്മാർക്ക്.

സ്വീഡനിലെപോലെ അത്ര വിപുലമല്ല, ഡെന്മാർക്കിൽ ഉപഭോക്തൃസഹകരണത്തിന്റെ പ്രവർത്തനം. അത്രതന്നെ പുറത്തേയ്ക്കറിയപ്പെടുന്നുമില്ല. എന്നാൽ എന്തുണ്ടെല്ലാ കാര്യങ്ങളിലും സ്വീഡനിലെ പ്രവർത്തനങ്ങളോടു സാദൃശ്യമുണ്ടതാനും. ദേശീയ ഫെഡറേഷൻ, ഡെന്മാർക്കിലും, മൊത്തവ്യാപാരസ്ഥാപനവും

യൂണിയനുമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നു. വലിയ മെമ്പർഷിപ്പുണ്ട്. നാട്ടിൻപുറങ്ങളിൽനിന്നാണു മെമ്പർഷിപ്പിലധികവും. വില്പന, പ്രതിശീർഷം കണക്കാക്കിയാൽ, ഏറ്റവും കൂടുതൽ നടക്കുന്ന രാജ്യങ്ങളിലൊന്നാണു് ഡെന്മാക്ക്. ജനസംഖ്യ നോക്കിയാൽ മെമ്പർഷിപ്പിന്റെ അനുപാതം ഏറെ ഉയർന്നു നില്ക്കുന്നൊരു രാജ്യവുമാകും.

നോർവെ.

ഇനി, നോർവെ എടുക്കാം. വില്പന സ്വീഡന്റെ പകുതിയേ വരുന്നുള്ളൂ. മെമ്പർഷിപ്പു് അതിലും താഴ്ന്നു നില്ക്കും. ജനസംഖ്യ കുറവായതു മെമ്പർഷിപ്പിന്റെ താഴ്ച്ചയ്ക്കു കാരണമാണു്. ഉള്ള ജനങ്ങൾ അങ്ങനെ ചിന്നി പരന്നു കിടക്കുകയാണു്. അധികം വ്യവസായകേന്ദ്രങ്ങളുമില്ല. എന്നാൽ പ്രതിശീർഷവില്പനയുണ്ടല്ലൊ, ഏറ്റവുമുയർന്നു നില്ക്കുന്ന കൂട്ടത്തിലാണു്. പ്രസ്ഥാനം തന്റേടപൂർവ്വം സൂക്ഷിച്ചു സംഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. മുക്കുവപ്പരിഷകളധിവസിക്കുന്ന ഓണംകേറാമൂലകളിലും പാർത്തസാന്നുക്കളിലും, നഗരപ്രദേശങ്ങളിലും ഒരുപോലെ ചെന്നെത്തുന്നു പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ പ്രവർത്തനം. ജനങ്ങളുടെ ആവശ്യങ്ങൾ തൃപ്തികരമാംവിധം നിർവ്വഹിച്ചുകൊണ്ടതന്നെ.

ഫിൻലണ്ടു്.

ഫിൻലൻണ്ടും ഒരു കാർഷികരാജ്യമാണു്. ചെറുകിടക്കാരായ കൃഷിക്കാരുടെ രാജ്യം. അവിടെ പ്രസ്ഥാനം രണ്ടു ശാഖകളായി

വേർതിരിഞ്ഞുനിന്നു പ്രവർത്തിക്കുന്നു. വേർതിരിവു സൈദ്ധാന്തികമായിട്ടുള്ളതാണു്. ഒന്നു കൃഷിക്കാരേയും, മറേറതു തൊഴിലാളികളേയും, തൊട്ടുനിന്നു പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ഇരുശാഖകൾക്കും വെവ്വേറെ ദേശീയ ഫെഡറേഷനുണ്ടു്. ആദ്യത്തേതു് എസ്സു്. ഓ കെ (Soumen Osuus Kauppolen Keskuskunto) എന്നും മറേറതു കെ. കെ. (Kulutuso Suus Kuertien Kusulito) എന്നും അറിയപ്പെടുന്നു. ആദ്യത്തേതാണു വലുതും കൂടുതൽ പ്രബലവും. അതു രാഷ്ട്രീയമായി നിഷ്പക്ഷത പാലിക്കുന്നു. അംഗങ്ങളിൽനിന്നു അവരുടെ കാർഷികോത്പന്നങ്ങൾ വിലയ്ക്കെടുക്കുകയും, അവക്കാവശ്യമായ ഉപഭോഗസാധനങ്ങൾ വിലയ്ക്കു വില്ക്കുകയും ചെയ്യലാണു് ആ ശാഖയുടെ പ്രധാന പ്രവർത്തനം. സ്പെഷ്യലൈസ്ഡ് അഗ്രികൾച്ചറൽ സംഘങ്ങളുമായി ഈ ശാഖയ്ക്കു ബന്ധമുണ്ടു്. തൊഴിൽക്കാരുടെ ഏർപ്പാടാണു കെ കെ. രണ്ടു ശാഖകളും ഉത്പാദനപ്രവർത്തനം വിജയകരമായി നടത്തുന്നുണ്ടു്. മെമ്പർഷിപ്പു് ബന്ധത്തെയും, വ്യാപാരനടത്തിപ്പിനെയും സംബന്ധിച്ചു ചില പുതിയ ആശയങ്ങൾ ഫിൻലണ്ടിലെ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽനിന്നു സംഭാവനയായി ലഭിച്ചിട്ടുള്ളതായി പറയപ്പെടുന്നു. ജോലിക്കാർക്കു പരിശീലനം നല്കുന്ന കാര്യത്തിൽ വലിയ ശ്രദ്ധയാണു് ഇരു ശാഖകൾക്കും. ഇരു ശാഖകളും നടത്തുന്നുണ്ടു് ഓരോ പരിശീലനകോളേജു്.

യുദ്ധത്തിന്റെ കെടുതികൾ നന്നായനുഭവിച്ച രാജ്യങ്ങളാണു നോർവെയും, ഡെന്മാർക്കും, ഫിൻലണ്ടുമെല്ലാം. ശത്രുക്കൾ കൈയേറി ഭരിക്കാനിടയായ രാജ്യങ്ങളുമാണു്. കൂട്ടത്തിൽ, സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തെ സംബന്ധിച്ചേറവുമധികം കെടുതിയനുഭവിച്ചതു ഫിൻലണ്ടാണു്. യുദ്ധത്തിന്റെ അന്ത്യത്തിൽ ഫിൻലണ്ടിന്റെ ചില ഭാഗങ്ങൾ സോവിയറ്റ് യൂണിയനോടു ചേർക്കപ്പെട്ടുപോയ

ല്ലൊ. ഫിൻലണ്ടിലെ വലുതും, വളരുന്നതുമായ പല നല്ല സംഘ
ങ്ങളും സോവിയറ്റ്യൂണിയനോട് ചേർത്ത ഭാഗങ്ങളിൽ പെട്ടുപോ
യി. സ്കാൻറിനേവിയൻ രാജ്യങ്ങളെല്ലാം ചേർന്നു നടത്തുന്നൊരു
സ്ഥാപനമുണ്ട്; സ്കാൻറിനേവിയൻ ഹോൾസെയിൽ സൊസൈ
റ്റി. നാലു രാജ്യങ്ങളുടെയും സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളുടെ കൂട്ടു
മയിലാണ് അതു നടക്കുന്നതു്. കോപ്പൻ ഹേഗനാണ് അതിന്റെ
ആസ്ഥാനം. നാലിലുമുള്ള ദേശീയ ഫെഡറേഷനുകൾക്കു വേ
ണ്ടി വിദേശങ്ങളുമായിടപെടുന്നതും ചരക്കുവാങ്ങിക്കുന്നതും ഈ
സ്ഥാപനമാണ്. ഇതിലംഗങ്ങളാണു നാലിലുമുള്ള ദേശീയ ഫെ
ഡറേഷനുകൾ.

സ്വിറ്റ്സർലണ്ടു്.

തെക്കൻയൂറോപ്പിലേയ്ക്കു കടന്നാൽ ഉപഭോക്തൃ സഹകരണ
പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ തലയെടുപ്പുള്ള രാജ്യമാണ് സ്വിറ്റ്സർലണ്ടു്.
എന്നാൽ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു് ഒരേകീകരണക്കുറവു് അവിടെ കാ
ണാം. 'പ്രിൻസിപ്പൽ യൂണിയൻ' ഒന്നുണ്ടു്. ഒരു ഫാർമേർസ്
ഫെഡറേഷനും, ഒരു കർഷകത്തൊഴിലാളി ഫെഡറേഷനും വേറെയുമുണ്ടു്.
ഫാർമേഴ്സ് ഫെഡറേഷൻ ഭക്ഷ്യവിഭവങ്ങളും, കുടുംബാവശ്യ
ങ്ങൾക്കു വേണ്ട സാധനങ്ങളും മൊത്തമായി വ്യാപരിക്കുന്നു.
കാർഷികോപകരണങ്ങളുടെ സപ്ലൈയും, കാർഷികോൽപന്നങ്ങളു
ടെ മാർക്കറ്റിങ്ങും നടത്തുന്നുണ്ടു്. കർഷകത്തൊഴിലാളി ഫെഡറേഷൻ
താരതമ്യേന ചെറുതാണു്. എങ്കിലും മറ്റു സഹകരണസ്ഥാപന
ങ്ങളുമായി സഹകരിക്കാതെ അധ്വയിൽനിന്നു വേർപെട്ടുനിന്നു പ്ര

വത്തിക്കുന്നു. അങ്ങനെയാവാൻ സൈദ്ധാന്തിക കാരണങ്ങളൊന്നുമില്ല. പ്രവർത്തനസ്വഭാവത്തിൽ ഭേദവുമില്ല. വിഭാഗീയ ചിന്തയൊന്നുമാത്രമാണ് ഈ ഭിന്നിച്ചുനില്ക്കലിനു കാരണം.

പ്രിൻസിപ്പൽ യൂണിയൻ വി. എസ്. കെ (Verband Schweiyerische Kousumverreine) എന്നറിയപ്പെടുന്നു. അതിനാ സ്ഥാനം ബെയിൽ (Basle) പട്ടണമാണ്. സ്വിറ്റ്സർലാന്റിനേവിയൻ രാജ്യങ്ങളോടേതാണ്ടു കിടനില്ക്കുന്ന ഈ രാജ്യം. ഈ സ്ഥാപനത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ നിലവാരം ഉയർന്നതാണ്. മൊത്തവ്യാപാരമാണു പ്രധാന പ്രവർത്തനം. അനുബന്ധമായി നടത്തുന്ന വ്യാപാരങ്ങളും പലതു വേറെയുമുണ്ട്. കാർഷികസംഘങ്ങളുമായി വളരെ അടുത്ത സമ്പർക്കത്തിലാണ്. അവ സംഭരിക്കുന്ന പാൽ വാങ്ങി വിതരണം ചെയ്യുക പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ പെടും. "മാക്രോ ഗാർഡനിങ്ങാ"ണു മറ്റൊന്നു. ബെയിൽ പട്ടണത്തിനു പുറത്തു സ്ഥാപിച്ചു നടത്തുന്ന ഫ്രെയിഡൊർ (Freidorf) 'കൊ-ഓപ്പറേറിവ് ഗാർഡൻ വില്ലേജ്' ഒരു സവിശേഷതയായി എണ്ണപ്പെടുന്നു. സഹകാരികളോടമകളുടെ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നുഴഞ്ഞു കയറി പ്രാതിനിധ്യം നേടുന്നതിൽ ഈ സ്ഥാപനം വലിയ സാമർത്ഥ്യം കാണിക്കുന്നുണ്ട്. പ്രസ്ഥാനമവിടെ രാഷ്ട്രീയനിഷ്പക്ഷത പാലിക്കുന്നു. പൊതുവായി പറയുകയാണെങ്കിൽ സോഷ്യലിസ്റ്റ് കാഴ്ചപ്പാടില്ല അവിടെ പ്രസ്ഥാനത്തിനു്. 'ലിബറൽ' കാഴ്ചപ്പാടിലൂടെയാണതിന്റെ പോക്കു്. ഉയർന്ന ജീവിതനിലവാരം പുലർത്തുന്ന, യുദ്ധത്തിന്റെ കെടുതികളൊരിക്കലും തീണ്ടിയിട്ടില്ലാത്ത, ഒരു ജനവിഭാഗത്തിനിടയിലാണ് അവിടെയീ പ്രസ്ഥാനം പ്രവർത്തിക്കുന്നതു്.

ഇറ്റലി.

ഇറ്റലിയിൽ ഉപഭോക്തൃ സഹകരണം സുശക്തമായി പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നതാണ്. വ്യവസായകേന്ദ്രങ്ങളായ വടക്കൻ നഗരങ്ങളിൽ പ്രത്യേകിച്ചും. ഫാസിസ്റ്റ് ഭരണത്തിനു കീഴിൽ എല്ലാം തകർക്കപ്പെട്ടു. ഷാപ്പുകൾ കൈയേറി തല്ലിപ്പൊളിക്കുക, ജോലിക്കാരെ പിടിച്ചുനിറുത്തി മർദ്ദിക്കുക എന്നിങ്ങനെ ആരംഭിച്ച ആക്രമണം. സംഘങ്ങളൊക്കെ പിടിച്ചെടുത്തു പട്ടാളച്ചിട്ടയിലാക്കുകയായി തുടർന്നു. എന്നിട്ടും സംഘങ്ങളുടെ സാമ്പത്തികഘടന തകരാതെ നിന്നു. സഹകരണസ്വഭാവവും ഒട്ടൊക്കെ നിലനിർത്താൻ കഴിഞ്ഞു. രണ്ടാംലോകമഹായുദ്ധത്തെ തുടർന്നതാനും കൊല്ലങ്ങളും പുനരുദ്ധാരണത്തിന്റെ കാലമായിരുന്നു. ഇന്നവിടെ ആയിരക്കണക്കിനു ഉപഭോക്തൃസഹകരണ സംഘങ്ങളുണ്ട്. ദശലക്ഷക്കണക്കിനു മെമ്പർമാരുമുണ്ട്. അവിടെയുമുണ്ടു പ്രസ്ഥാനം ചേരിതിരിഞ്ഞു രണ്ടു ഗ്രൂപ്പുകളായി നിൽക്കുന്നു. കത്തോലിക്കരുടേതാണൊരു ഗ്രൂപ്പ്. മറേറതു് ഇടതുപക്ഷരാഷ്ട്രീയക്കാരുടേതും. തുല്യശക്തങ്ങളാണു രണ്ടും.

സ്പെയിൻ.

സ്പെയിനിൽ കറ്റലോണിയയിൽ ഉപഭോക്തൃ സഹകരണം അഭിവൃദ്ധമായിട്ടുണ്ട്. ബാസ്ക് (Basque) പ്രദേശങ്ങളിൽ പരിമിതപ്പെട്ടുനില്ക്കുകയാണു് സ്പെയിനിൽ ഈ പ്രസ്ഥാനം. ഇടപക്ഷാഭിപ്രായഗതിക്കാരായ തൊഴിലാളികളുടേതായിരുന്നു സംഘങ്ങളും. രാഷ്ട്രീയകക്ഷികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരുന്നി

ല്ലെങ്കിലും ഇന്നത്തെ ഭരണകൂടം പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ സത്തു മുഴുവൻ ചോത്തിയെടുത്തിരിക്കയാണു്. വളരാനനുവദിക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്തയാണു്. ഇതരസഹകരണശാഖകളും അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുന്നുണ്ടു്. പോർത്തുഗലിൽ ഉപഭോക്തൃസഹകരണം പ്രവത്തിച്ചു തുടങ്ങിയിട്ടില്ല.

കിഴക്കൻ യൂറോപ്പിൽ.

ആസ്ത്രിയാ.

യൂറോപ്പിലെ കിഴക്കൻരാജ്യങ്ങളിൽ മദ്ധ്യനത്തിന്റെ കരിനിഴലിലാണു് സഹകരണപ്രസ്ഥാനം വളന്നുവന്നതു്. നമുക്കു് ആദ്യം ആസ്ത്രിയയുടെ കാര്യമെടുക്കാം. രണ്ടാംലോകമഹായുദ്ധത്തിനുമുമ്പു് ഒരു സാമ്രാജ്യമായിരുന്നു ആസ്ത്രിയ. യുദ്ധാനന്തരം അതിൽനിന്നും വേർപെട്ടുപോയ പ്രദേശങ്ങളേയുമുൾപ്പെടുത്തുന്ന സഹകരണത്തിന്റെ ചരിത്രത്തെപ്പറ്റി പറയുമ്പോൾ. ആസ്ത്രിയൻ സാമ്രാജ്യത്തിൽ സഹകരണം പ്രവത്തിച്ചിരുന്നു. ജർമ്മനിയിലെന്നപോലെ, തൊഴിൽക്കാരുടെ വകയായിരുന്നു അവിടെയും പ്രസ്ഥാനം. തൊഴിൽക്കാരുടെ പ്രസ്ഥാനങ്ങളോടു് അനുഭാവമുള്ളതായിരുന്നില്ല സാമ്രാജ്യത്വഗവണ്മെന്റു്. ആസ്ത്രിയയിൽ ഉപഭോക്തൃ സഹകരണപ്രവത്തനങ്ങൾക്കു് ആസ്ഥാനകേന്ദ്രം "വിയന്ന"യായിരുന്നു. അംഗസംഘങ്ങളധികവും ചെറുപട്ടണങ്ങളിൽ

ചിന്നി പരന്നുകിടക്കുകയായിരുന്നു. സാമ്രാജ്യത്തിന്റെ തകർച്ചയുടെ ശേഷമാണ് അവയുടെ ജീവൻവെച്ച പ്രവർത്തിക്കാറായതു്. ഡെമോക്രാററിക്ക് ആസ്ട്രിയൻ റിപ്പബ്ലിക്ക് ഗവണ്മെൻറ് അധികാരത്തിൽ വന്നതിനുശേഷം പ്രസ്ഥാനം അവിടെ പെട്ടെന്നഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ടുകയുണ്ടായി. നല്ല നിലയിലേല്ലുയരുകയും ചെയ്തു. പക്ഷേ ആ നല്ലകാലം നീണ്ടുനിന്നില്ല. ഭരണം 1937-ൽ നാസി സ്വാധീനത്തിലേയ്ക്കു വഴുതി പോയതുതന്നെ കാരണം. എന്നാൽ നാസിഭരണത്തിന്റെ പീഡനങ്ങൾക്കു ജർമ്മനിയിൽ ദൃശ്യമായ തു കട്ടപ്പം ആസ്ട്രിയയിൽ അനുഭവപ്പെട്ടില്ല. സോഷ്യൽ ഡെമോക്രാററിക്ക് കക്ഷിയോടു ബന്ധപ്പെട്ടു പ്രവർത്തിച്ചിരുന്ന നേതാക്കന്മാരുടെ നേരെയായിപ്പോയി പീഡനനടവടികളധികവും. നേതാക്കന്മാരധികവും നാടുവിടേണ്ടിവന്നു. അല്ലെങ്കിൽ വെളിയിലേക്കിറങ്ങാതെ കുടുംബത്തൊതുങ്ങി കഴിയേണ്ടിവന്നു. എങ്കിലും പ്രസ്ഥാനം അതിന്റെ കെട്ടുപാടിനും ഭദ്രതയ്ക്കും വലിയ തകർച്ചക്കിടയാകാതെ ഒരു വിധം പിഴച്ചുപോന്നു. അതുകൊണ്ടു പിൽക്കാലത്തു പുനസ്സംവിധാനം നടത്താൻ ജർമ്മനിയിലും, ഇററലിയിലും അനുഭവമായ പ്രയാസം വേണ്ടിവന്നില്ല.

ചെക്കോസ്ലോവാക്യ.

ചെക്കോസ്ലോവാക്യയിൽ സഹകരണം തൊഴിൽക്കാരുടെ ആത്മികസംരക്ഷണപ്രസ്ഥാനംമാത്രമായിരുന്നില്ല, ആസ്ട്രിയൻ മേധാവിത്വത്തിനെതിരായ ഒരു ദേശീയപ്രസ്ഥാനവുമായിരുന്നു. 1919-ൽ റിപ്പബ്ലിക്ക് ഭരണം നടപ്പിലാകുന്നകാലത്തു തൊഴിലാളികൾ ചെക്കുകാരധികമുള്ള വ്യവസായകേന്ദ്രങ്ങളിലൊക്കെ സഹകരണപ്രസ്ഥാനം വളർന്നുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. വീയന്ന ആസ്ഥാനമാക്കിയൊരു ഫെഡറേഷനുമുണ്ടായിരുന്നു. ജർമ്മൻ ഭാഷ സം

സാരിച്ചുവന്ന അതിർത്തിമേഖലാപ്രദേശങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ഏതാണ്ടം സംഘങ്ങളും ഈ ഫെഡറേഷനോടു ചേരാതെ വേറിട്ടു നില്ക്കുകയും സ്വന്തമായൊരു ഫെഡറേഷനുണ്ടാക്കി പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തു. രണ്ടു യൂണിയനുകളും തമ്മിൽ ഒരിക്കലും ഒന്നിച്ചിട്ടില്ല. എന്നുവെച്ചു പരസ്പരമെതിരായിരുന്നു അവ എന്നു ധരിക്കരുതു്. രാഷ്ട്രീയമായി ''സോഷ്യൽ ഡെമോക്രാറ്റ്'' കക്ഷിയുടെ അടിപ്രായഗതിയായിരുന്നു ഇരുവിഭാഗത്തിനും. അതുകൊണ്ടു തമ്മിലിണങ്ങി പ്രവർത്തിക്കുവാൻ ഞെരുക്കമുണ്ടായില്ല. മൃഗീനിച്ച കരാറുവഴി ജർമ്മനിയോടു ചേർക്കപ്പെട്ട പ്രദേശങ്ങളിൽ ഇരുവിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട സംഘങ്ങളും കഴപ്പത്തിലായി. പ്രസ്ഥാനത്തെതന്നെ ഗവണ്മെൻറു് പിരിച്ചുവിടുകളഞ്ഞു. സ്റ്റോറുകളും, സാമാനങ്ങളും പിടിച്ചെടുത്തു സഹകാര്യവ്യാപാരികളെ ഏല്പിച്ചു. സഹകാരികളിൽ പലരും നാസിഭരണത്തിൽ കഴിയാനാകാതെ നാടുവിടേണ്ടിവന്നു. പ്രൊട്ടക്ററേറിന്റെ കീഴിലായിരുന്ന ചെക്കു് പ്രസ്ഥാനവും ഏല്ലേണ്ടിവന്നു പലവിധ സമ്മർദ്ദങ്ങൾ. അവിടത്തെ സംഘങ്ങളുടെ മേലുമായി മേലനേഷണം. ജർമ്മനിയോടു ചേർക്കപ്പെട്ടപോയ പ്രദേശങ്ങളിലെ റേഷൻ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു ഗവണ്മെൻറിന്റെ ഉപകരണമായി അവയും മാറേണ്ടിവന്നു. ഇതുയൊക്കെയായിട്ടും ചത്തുമണ്ണടിയാതെ നില്ക്കാൻ കഴിഞ്ഞു സംഘങ്ങൾക്കു്. ദേശീയസ്വാതന്ത്ര്യം വീണ്ടെടുത്തപ്പോൾ പ്രസ്ഥാനം പുനരുദ്ധൃതമായി. ഇന്നിപ്പോൾ കമ്മ്യൂണിസ്റു ഭരണത്തിൻകീഴിൽ ആസൂത്രിത സമ്പത്പരിപാടികൾക്കു നിർവ്വഹണോപാധിയായി പ്രവർത്തിക്കുകയാണവിടെ സഹകരണം.

പോളണ്ടു്.

പോളണ്ടിലെ ഉപഭോക്തൃ സഹകരണത്തിന്റെ ചരിത്രവും ഏതാണ്ടിതുപോലെയാണു; സാജാത്യം സമഗ്രമല്ലെങ്കിലും. അവി

KOTTIYAM PUBLIC LIBRARY

ടെയും ആവിർഭാവവും, വളർച്ചയും, വ്യവസായകേന്ദ്രങ്ങളിൽത്തന്നെ. വളർന്നതു പ്രതികൂലസാഹചര്യത്തിലുമാണു്. മൂന്നു വൈദേശികഭരണത്തിലൂടെ കടന്നുപോകേണ്ടിവന്നു, പ്രസ്ഥാനത്തിനവിടെ. റഷ്യ, പ്രഷ്യ, ആസ്ട്രിയ എന്നീ രാജ്യങ്ങൾക്കു് ഒന്നിനു പിന്നൊന്നായി കീഴടങ്ങി കഴിയേണ്ടിവന്ന കഥയുണ്ടവിടെ സഹകരണത്തിനു പറയുവാൻ. 1914 മുതൽ 1918 വരെ നീണ്ടുനിന്ന ഒന്നാം ലോകയുദ്ധത്തിന്റെ അവസാനത്തിലാണു പോളണ്ടു്, ദേശീയസ്വാതന്ത്ര്യം നേടിയതു്. സ്വാതന്ത്ര്യം പ്രാപിച്ചപ്പോൾ പ്രസ്ഥാനത്തിനൊരു പുനസ്സംഘടനയും, സംയോജനവും ആവശ്യമായി വന്നു. നിയമത്തിലും, നടപടികളിലും, വൈരുധ്യങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. അതൊക്കെ തീർത്തു് എടുക്കേണ്ടിയുമിരുന്നു. മറേറതു രാജ്യത്തെക്കാളും കൂടുതൽ കൊള്ളചെയ്യപ്പെട്ട പോളണ്ടിന്റെ പുനർനിർമ്മാണത്തിനു് ഒരു അവശ്യോപാധിയായിരുന്നു, സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ പുനസ്സംഘടന. ഒന്നാംലോകയുദ്ധത്തിനും, രണ്ടാംലോകയുദ്ധത്തിനും ഇടയ്ക്കുള്ള കാലം പോളണ്ടിൽ ഉപഭോക്തൃ സഹകരണത്തിനു അഭിവൃദ്ധിയുടെ കാലമായിരുന്നെന്നു പറയണം. പുനസ്സംഘടനയുടെയും അഭിവൃദ്ധിയുടെയും, കാര്യം പറയുമ്പോൾ ശ്രദ്ധയിൻ പെടേണ്ട ഒരു വസ്തുതയുണ്ടു്. ഉക്രേനിയരെപ്പോലുള്ള ദേശീയന്യൂനപക്ഷങ്ങൾ സഹകരണത്തിന്റെ ഏകീകരണപ്രക്രിയയ്ക്കെതിരായിരുന്നു. അങ്ങനെ വരാൻ കാരണമുണ്ടു്. പോളണ്ടിൽ പ്രസ്ഥാനം തൊഴിൽക്കാരുടേതായിരുന്നു. പട്ടണങ്ങളിലെ തൊഴിൽകേന്ദ്രങ്ങളിലാണവരുടെ പ്രവർത്തനമധികവും നടന്നിരുന്നതു്. ഒപ്പം അവരുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളോടു ബന്ധപ്പെടാതെ നാട്ടിൻപുറങ്ങളിൽ, സമാന്തരമായി പ്രസ്ഥാനം വേറൊന്നായന്നു വന്നിരുന്നു. എടത്തരക്കാരുടെ, പ്രത്യേകിച്ചു

സർക്കാരുദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെയും, സൈനികോദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെയും വകയായിരുന്നു അതു്. അവരിൽനിന്നു പ്രസ്ഥാനത്തിനകത്തു വന്നവരുടെ എണ്ണം നിസ്സാരമായിരുന്നില്ല. അവർ അവരുടേതായ സംഘങ്ങളും പ്രത്യേകം സ്ഥാപിച്ചുകൊണ്ടാണു പ്രസ്ഥാനത്തിനകത്തു കയറിയതു്. തൊഴിലാളികളുടെ താത്പര്യങ്ങളുമായി നിരന്നു പോകുവാൻ അവക്കു കഴിയാതെവന്നു. അതിൽ അസ്വാഭാവികമായൊന്നുമില്ല.

1939-45നിടയ്ക്കാണു രാജ്യം ജർമ്മനി കൈയടക്കിയതു്. പോളണ്ടിലുണ്ടായ ഒരു പ്രത്യേകത ജർമ്മൻ ഭരണം പ്രസ്ഥാനത്തെ തകർത്തില്ലെന്നതാണു്. ഭക്ഷ്യവിഭവങ്ങളുടെ വിതരണത്തിനു് ആവശ്യമെന്നു തോന്നുകയാൽ പ്രസ്ഥാനത്തെ തകർക്കാതിരുന്നു. തന്മൂലം വിമോചനത്തിനു ശേഷം പ്രസ്ഥാനം അത്രയേറെ പ്രയാസം കൂടാതെ, ഉയർത്തെഴുനേറ്റു്, ചൈതന്യം പ്രാപിക്കുകയും, പ്രാമാണ്യം നേടുകയും ചെയ്തു. സ്വയം പ്രവർത്തിച്ചു വളർന്നോട്ടെ എന്നുവെച്ചാൽ വികസിക്കുന്ന ഒന്നല്ല സഹകരണപ്രസ്ഥാനമെന്നു് ഏറെ താമസിയാതെ ഗവണ്മെൻറിനു ബോധ്യപ്പെട്ടു. അതുകൊണ്ടതിനെ വളർത്തിയെടുക്കുവാൻ നടപടികളെടുത്തു. ഉപഭോക്തൃസഹകരണത്തിൻെറ ദേശീയകേന്ദ്രവും, കാർഷിക സഹകരണത്തിൻെറ ദേശീയകേന്ദ്രവും, തമ്മിൽ ലയിപ്പിച്ചൊന്നാക്കുകയാണു കൈക്കൊണ്ട നടപടികളിലൊന്നു്. കമ്യൂണിസ്റ്റു് സാമ്പത്തിക വ്യവസ്ഥിതിയിൽ പ്രത്യേകിച്ചൊരു സ്ഥാനം നല്കി, ഗവണ്മെണ്ടിൻെറ നയപരിപാടികളും നടപ്പാക്കുന്നതിനുപകരണമാക്കിയതാണു മറെറാന്നു്. ഗവണ്മെൻറിതിൻെറ നയപരിപാടികളും നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുപകരണമാക്കി എന്നുവെച്ചു പ്രസ്ഥാന

ത്തിന്റെ ആഭ്യന്തരഭരണകാര്യങ്ങളിൽ സ്വാതന്ത്ര്യം നഷ്ടമാകുകയോ, ഘടനാസാന്ദ്രത ശിഥിലമാകുകയോ ചെയ്തില്ല. മറിച്ച് ഈ നപടികളൊക്കെയാണ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ചൈതന്യപ്രാപ്തിക്കും, പ്രാമാണ്യലബ്ധിക്കും കാരണമായതു്. 1956 മുതല്ല പ്രസ്ഥാനത്തിനവിടെ വികസനസാധ്യത കൂടുതലായിരിക്കുകയാണു്.

യൂഗോസ്ലാവിയ.

യൂഗോസ്ലാവിയയിലുമുണ്ട് ദേശീയ ന്യൂനപക്ഷങ്ങൾ. എണ്ണത്തിൽ പോളണ്ടിലേക്കാൾ കൂടും ന്യൂനപക്ഷങ്ങൾ തമ്മിൽ ഭിന്നിപ്പു സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിലവിടെയും ദൃശ്യമായിരുന്നു. എന്നാൽ ഇന്നു ഇരുരാജ്യങ്ങളിലും സ്ഥിതി ഒന്നാണു്. യുദ്ധത്തിനു മുമ്പവിടെ പ്രവർത്തിച്ചിരുന്ന ഉപഭോക്തൃ സഹകരണശാഖ, സക്കാരുദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടേതാണു്. പോസ്റ്റൽ ഡിപ്പാർട്ടുമെൻറ്, റെയിൽവെ, ഖനികർ ഇവയിലെ ജോലിക്കാരെയുംകൊള്ളിച്ചാണ സക്കാരുദ്യോഗസ്ഥന്മാരെന്നു പറയുന്നതു്. ഹംഗറിയിൽ തൊഴിൽക്കാരുടെ വകയായിരുന്ന ഉപഭോക്തൃ സഹകരണം. എന്നാൽ അവിടുത്തെ പ്രവർത്തനം ബുദാപെസ്റ്റിൽ ഒതുങ്ങിനിന്നു. ഉപഭോക്തൃ സഹകരണത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കാൻ സക്കാർ മുതിർന്നില്ല. തടസ്സങ്ങൾ വലിച്ചിട്ട നിരുത്സാഹപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. സക്കാരിന്റെ പ്രോത്സാഹനമുണ്ടായിരുന്നു; ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തിനല്ല; കാർഷികമണ്ഡലത്തിനു. കർഷകരുടെ പ്രസ്ഥാനം കൂടുതൽ ശക്തവും വ്യാപകവുമായിരുന്നു. വീട്ടാവശ്യകൃഷിക്കും, വീട്ടുകാര്യങ്ങൾക്കും ആവശ്യമായ സാധനസാമഗ്രികൾ വാങ്ങി വിതരണം ചെയ്യുന്ന പ്രവർത്തനമാണു് ഈ മണ്ഡലത്തിലെ

സംഘങ്ങളും നടത്തിയിരുന്നു. സംഘങ്ങൾക്കു കേന്ദ്രമായി ഒരു മൊത്തവ്യാപാരസംഘവും ഒരു യൂണിയനുമുണ്ടായിരുന്നു. സംഘങ്ങളൊക്കെ അവയിൽ അംഗങ്ങളാകുകയും ചെയ്തിരുന്നു. 19-ാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ അന്ത്യപാദത്തിലാണു് ഇവ സ്ഥാപിച്ചതു്. അവയ്ക്കു കടിഞ്ഞാൺ പിടിച്ചിരുന്നതു് ഏതാനും കുലീനന്മാരായിരുന്നു. യുദ്ധാൽപൂർവ്വഗവർമ്മേണ്ടിന്റെ ആനുകൂല്യം നേടുവാൻ അതു സഹായമായിനിന്നു. കൃഷിക്കാരുടെ ഈ മണ്ഡലം ശക്തമായിരുന്നു. പ്രയോജനകരമായി പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

ബൾഗേറിയയും, റുമേനിയയും.

ബൾഗേറിയൻ പ്രസ്ഥാനം വളരെ വ്യാപകമായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ഉള്ളതു് ഉറച്ചതും ശക്തിയുള്ളതും, ഏകീകൃതവുമായിരുന്നു. പ്രവർത്തനക്ഷമങ്ങളായ പ്രാഥമിക സംഘങ്ങൾ താഴെ തലത്തിൽ; മീതെ മൊത്തവ്യാപാരത്തിനും, ഉത്പാദനപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുമായി കേന്ദ്രസ്ഥാപനങ്ങൾ. വിദ്യാഭ്യാസപ്രചരണങ്ങൾക്കേർപ്പാടുണ്ടായിരുന്നു. ഒരു വനിതാഗിൽഡും സജീവമായി പ്രവർത്തിച്ചുപോന്നു റുമേനിയയ്ക്കു് 1939വരെ ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തിൽ കാര്യമായ സഹകരണപ്രവർത്തനമൊന്നും എടുത്തുകാണിക്കുവാനില്ല. ടാൻസിൽവേനിയ കേന്ദ്രമാക്കി ഒരു റീജിയണൽ ഫെഡറേഷൻ ഒരുവിധം വിജയകരമായി പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു എന്നതൊഴികെ. എടുത്തുപറയത്തക്കതായി ഒന്നേ കാണുന്നുള്ളൂ. ഇപ്പോൾ ഇവിടെ പറഞ്ഞ ഈ രാജ്യങ്ങളിൽ, പ്രസ്ഥാനം സർക്കാരിന്റെ ഒരു ഭാഗമെന്നോണം, ഒരു നിയന്ത്രിതസാമ്പ

ത്തിക വ്യവസ്ഥിതിക്കുവേണ്ടി പ്രവത്തിക്കുകയാണു്. ആഭ്യന്തര ഭരണസ്വാതന്ത്ര്യവും, സ്വയം വികസന സൗകര്യവും അതുമൂലം നഷ്ടമാകുന്നില്ലെന്നു, പോളണ്ടിന്റെ അനുഭവം മുകളിൽ പരാമാശിക്കപ്പെട്ടതിൽനിന്നു, വ്യക്തമാകുന്നുണ്ടു്.

സോവിയറുയൂണിയൻ.

സോവിയറുയൂണിയനിൽ ഉപഭോക്തൃസഹകരണത്തിനു് ഒരു നീണ്ട ചരിത്രമുണ്ടു്. അവിടെയും പ്രതികൂലസാഹചര്യത്തിലാണു പ്രസ്ഥാനം വളന്നതു്. 1917-ലെ വിപ്ലവത്തിനു മുമ്പേതന്നെ ഗവർമ്മേൺറുകളും സംശയദൃഷ്ടിയോടുകൂടിയാണു പ്രസ്ഥാനത്തെ വീക്ഷിച്ചിരുന്നതു്. വിപ്ലവത്തെ തുടന്നധികാരത്തിൽ വന്ന കമ്യൂണിസ്റ്റു് ഗവണ്മെൻറുകളും, പ്രസ്ഥാനത്തെ പെട്ടെന്നമത്തി കളഞ്ഞു. ലെനിനാണു, പുതിയ സാമ്പത്തികനയം (New Economic Policy) അംഗീകരിച്ചു്, പ്രസ്ഥാനത്തിനു പുനഃപ്രതിഷ്ഠാപനം നടത്തിയതു്. ഒന്നാം പഞ്ചവത്സരപദ്ധതിക്കു കീഴിൽ പ്രസ്ഥാനത്തിനു പ്രാധാന്യം വളരെയധികം വർദ്ധിച്ചു. മെമ്പർഷിപ്പിലും, വ്യാപാരത്തിലും ത്വരിതമായ പുരോഗതിയുണ്ടായി. വിപുലമായ തോതിൽ ഫെഡറേഷനുകളുണ്ടായി. "സെൻട്രോസോയൂസ്" (Centrosoyus) എന്നറിയപ്പെടുന്ന മൊത്തവ്യാപാരസംഘമാണു സോവിയറുയൂണിയനിൽ വിദേശങ്ങളുമായി വാണിജ്യം നടത്തുന്ന മുഖ്യസ്ഥാപനം.

കാര്യങ്ങളും ഈ നിലയിൽ നീങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കെ, പെട്ടെന്നു 1935-ൽ അർബൻ സ്റ്റോറുകളെല്ലാം സഹകരണപ്രസ്ഥാന

ത്തിന്റെ പിടിയിൽനിന്നു വിടുവിച്ചു, ഗവണ്മെൻറിന്റെ നിയന്ത്രണത്തിലാക്കി. നാട്ടിൻപുറജനങ്ങൾക്കാവശ്യമായ സാധനങ്ങൾ സപ്ലൈ ചെയ്യുന്നതിൽ കഴിവുകൾ കേന്ദ്രീകരിക്കാൻ സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തോടാവശ്യപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ഗവണ്മെണ്ടിന്റെ ഈ നടപടി സഹകരണത്തെ സഹകരണമല്ലാതാക്കുന്ന ബലപ്രയോഗമാണെന്നു് ആക്ഷേപിക്കുന്നവരുണ്ടു്. എന്നാൽ യാഥാസ്ഥിതികരായ സഹകരണനേതാക്കൾപോലും സമ്മതിക്കുന്നു "ഗവൺമെൻറു നയമെന്തു രൂപീകരിക്കട്ടെ, തലപ്പത്തു നിയന്ത്രണമെന്തു ചെലുത്തട്ടെ, നാട്ടിൻപുറത്തെ സഹകരണസ്റ്റോറിൽ കടന്നാലും, അതു മറേറതു രാജ്യത്തെ സഹകരണസ്റ്റോറുമെന്നപോലെ സഹകരണസ്റ്റോർ തന്നെ ആയിരിക്കു"മെന്നും ഗവൺമെൻറു രൂപീകരിക്കുന്ന നയപരിപാടികൾക്കു നിർവ്വഹണോപാധിയായി മാറുമ്പോൾ, ഗവൺമെണ്ടിന്റെ നിയന്ത്രണം ചിലതൊക്കെ കൂടാതെ കഴിയുകയില്ലെന്നും, ആ നിയന്ത്രണംകൊണ്ടു സഹകരണത്തിനു് ആഭ്യന്തരഭരണസ്വാതന്ത്ര്യവും വികസന സൗകര്യങ്ങളും നഷ്ടപ്പെടുന്നില്ലെന്നുമാണല്ലോ ഇതിൽനിന്നു വ്യക്തമാകുന്നതു്. ആസൂത്രിതസമ്പത്ത്വ്യവസ്ഥയിൽ നിയന്ത്രണം ഒട്ടൊക്കെ അനിവാര്യമാണു്. റഷ്യയിൽ, നാട്ടിൻപുറസ്റ്റോറുകൾ കൂട്ടുകൃഷിക്കളങ്ങളോടൊത്തു പ്രവർത്തിച്ചുപോകുന്നു. ഭക്ഷ്യവിഭവങ്ങളും, തുണിത്തരങ്ങളും, കൃഷിക്കളങ്ങൾക്കുതപ്പാടിപ്പിക്കാൻ കഴിയാത്ത മിതഭോഗവസ്തുക്കളും വ്യാപരിക്കുകയാണു് അവയുടെ പ്രധാനപ്രവർത്തനം. അംഗങ്ങളുടെ പൊതുയോഗവും, പൊതുയോഗം തെരഞ്ഞെടുക്കുന്ന മാനേജ്മെൻറു് കമ്മിറ്റിയും ചേർന്നു സ്റ്റോറിന്റെ ഭരണം നടത്തുന്നു. കർഷകൻ എന്ന വ്യക്തി തന്റെ വിളവിൽനിന്നെന്തെങ്കി

ലും വില പറഞ്ഞു അയച്ചാരനു നല്ലിയെന്നു വരും. അല്ലെങ്കിൽ അങ്ങകലെ ആസ്ഥാനമാക്കിറിലെത്തിച്ചു നേരിട്ടു വില്പന നടത്തിയെന്നും വരും. ഇതിൽ കവിഞ്ഞൊരു മത്സരം ഒരു സഹകരണസ്റ്റോറിനു് ആരിൽനിന്നും ഉളവാകുന്നില്ല. സ്റ്റേറ്റ്ഫാക്ടറികളിലോ. തൊഴിൽക്കാർ നടത്തുന്ന ഉത്പാദന സഹകരണസംഘങ്ങളിലോ, കൂട്ടുകൃഷിക്കളങ്ങളിലോ ഉദ്പാദിപ്പിക്കുന്ന ഏതു സാധനവും, നാട്ടിൻപുറത്തു ഉപഭോക്താവിനെത്തിക്കുവാനുള്ള ഏകോപാധിയാണു സഹകരണസ്റ്റോർ. എന്നാലൊന്നുണ്ടു, തോന്നിയപോലെ ഏതു സാധനവും വാങ്ങി വില്ക്കുവാൻ സ്റ്റോറിനു കഴിയുകയില്ല. അതിനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം സ്റ്റോറിനില്ല. അതു കേന്ദ്രസ്ഥാപനം നേരിട്ടു ചുമതലയുള്ളവരുണ്ടാക്കും. ഒരു കാര്യം അവർ മറന്നുകളയുകയാണു്. യുദ്ധകാലത്തെന്നപോലെ, സമാധാനകാലത്തും, ആസൂത്രിതപദ്ധതി വെച്ചു നീങ്ങുന്ന രാജ്യമാണു സോവിയറ്റ് യൂണിയൻ. ഉത്പാദനവും, ഉപഭോഗവും ആസൂത്രണം ചെയ്യപ്പെട്ടതാണു. ആവശ്യം നോക്കിയാണു് ഉത്പാദനവും, വിതരണവും. ജനങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തിയും, ജീവിതരീതിയും നോക്കി ഓരോ പ്രദേശത്തേയ്ക്കും വേണ്ട സാധനങ്ങൾക്കു കേന്ദ്രം നിശ്ചയിച്ചിരിക്കും. വെണ്ണ, ബൂട്സ്, സൈസിക്കിൾ തുടങ്ങിയവയ്ക്കുപോലും. നിശ്ചയിച്ച കേന്ദ്രം, ഓരോ സ്റ്റോറിനും, അതിന്റെ ഫെഡറൽസ്ഥാപനത്തിൽനിന്നു യഥാകാലം ലഭിക്കും. സമാധാനകാലങ്ങളിൽ മറ്റൊരു രാജ്യത്തും കണ്ടിട്ടില്ലാത്തവിധം ചിട്ടയിൽ ഭംഗിയായി, സോവിയറ്റ്യൂണിയനിൽ ഉപഭോക്തൃസഹകരണം പ്രവർത്തിക്കുന്നു. പട്ടണങ്ങളിലെ സഹകരണസ്റ്റോറുകൾ 1935-ൽ ഗ

വൺമെൻറ പിടിച്ചെടുത്തുവെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ. പിടിച്ചെടുത്ത സ്റ്റോറുകളും സ്റ്റോറുഷോപ്പുകളായി മാറി. സ്റ്റോറുഷോപ്പുകളും ഫാക്ടറികളിലും ഏർപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. കൂറെ ചെന്നപ്പോൾ പട്ടണങ്ങളിലും, ഫാക്ടറികളിലുമുള്ള സ്റ്റോറുഷോപ്പുകളേക്കാൾ നന്നായി പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ടു നാട്ടിൻപുറങ്ങളിലെ സഹകരണസ്റ്റോറുകളെന്നു ഗവൺമെണ്ടിനു ബോദ്ധ്യപ്പെട്ടു. അതുകൊണ്ടാകണം 1946 അവസാനം, പട്ടണങ്ങളിലുള്ളവക്കു് ആവശ്യമായ സാധനങ്ങളും നല്കുന്ന ചുമതലയും, ഭാഗികമായിട്ടായാലും, നാട്ടിൻപുറസ്റ്റോറുകളെ വിളിച്ചേല്പിച്ച ഗവണ്മെൻറ്.

യൂറോപ്പിനും സോവിയറിനും പുറത്തു്.

യൂറോപ്പിനും സോവിയറുയൂണിയനും പുറത്തു് ഉപഭോക്തൃ സഹകരണത്തിൻെറ വളർച്ച ഏതാണ്ടു മന്ദമാണു്. ബ്രിട്ടീഷു് ഡൊമിനിയനുകളിലും, അർജൻറീനയിലും വ്യവസായകേന്ദ്രങ്ങളിൽ നന്നായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന സംഘങ്ങളും കാണും. പലതും അഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ടു വരുന്നവയാണു്.

അമേരിക്കയിൽ.

അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളിലെ സ്ഥിതിയൊന്നു പ്രത്യേകമാണു്. വളരെ കാലത്തോളം, എടത്തരക്കാരാണു്, ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തിൽ സഹകരണപ്രവർത്തനം സജീവമായി കൊണ്ടു നടന്നിരുന്നതു്. അതിലും ഒരു പ്രത്യേകത; അവരതു് ഒരു സാമ്പത്തി

കകാര്യമായി എടുത്തിരുന്നില്ല. ആദർശപ്രേമമൊന്നായിരുന്നു അവ
ക്കവരുടെ പ്രവർത്തനത്തിനു പ്രചോദനം. എടക്കാലത്തുവെച്ചൊ
രു ശ്രമം നടക്കാതിരുന്നില്ല. പ്രവർത്തനത്തിനു സാമ്പത്തികസ
ഭാവം കൈവരുത്തുവാൻ. അംഗങ്ങൾക്കിടയിൽ സമതാഭാവന
വളർത്തുകയും പാകപ്പെടുത്തി വില്ക്കുന്ന ഭക്ഷ്യവിഭവങ്ങളിലെ മൂല
കങ്ങളപഗ്രഥിച്ചു പരസ്യപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തുനോക്കി. സഹ
കരണ സ്റ്റോറായാൽ സാധനങ്ങളുടെ ഗുണത്തെയും, വിലയേയും
കുറിച്ചു സംശയിക്കാതെ അവ വാങ്ങിക്കാമെന്ന വിശ്വാസം ജന
ങ്ങളിൽ ഉറപ്പിക്കുവാൻവേണ്ടി അങ്ങനെ ചെയ്തു. പക്ഷെ വ്യാ
പാരത്തെ സഹായിക്കുവാൻ അതൊന്നും പര്യാപ്തമായില്ല. ഇതി
നിടയ്ക്കു മധ്യപശ്ചിമപ്രദേശങ്ങളിൽ നടന്ന ഒരു സംഭവവികാ
സം പരാമർശിക്കേണ്ടതുണ്ട്. അവിടെ സൂപ്പീരിയർ തടാകപ്ര
ദേശങ്ങളിൽ (Fake Superior) അധിനിവേശം ചെയ്ത കുറെ ഫി
ന്നിഷ് കർഷകരുണ്ടായിരുന്നു. അവർ പിതൃഭൂമിയായ ഫിൻല
ണ്ടിനെ മാതൃകയാക്കി ഏതാനും സഹകരണസംഘങ്ങളും സ്ഥാപി
ച്ചു നടത്തിവന്നിരുന്നു. വീട്ടുകാര്യങ്ങൾക്കും, കൃഷിക്കും ആവശ്യമാ
യ സാധനസാമഗ്രികളും സംഭരിച്ചു വില്ക്കുന്ന സ്റ്റോറുകളാണ്
അവർ ആ നാട്ടിൻപുറത്തു് ഏർപ്പെടുത്തിയതു്. ഒന്നാംലോകയു
ദ്ധത്തിന്റെ അവസാനം കണ്ടു് അവിടത്തെ മറ്റു കർഷകരും ആ
രംഭിച്ചു, ഒരു മാതിരി വിക്രയ സംഘങ്ങളും (Purchasing Asso-
ciations)ഈ വിക്രയസംഘങ്ങളും ശ്രദ്ധയൂന്നിയതു, പെട്രോളിയം
പദാർത്ഥങ്ങളുടെ കാര്യത്തിലാണു്. കാറും ട്രാക്ടറും അമേരി
ക്കയിൽ കുടുംബജീവിതത്തിനു ഒഴിക്കാൻ വയ്യാത്ത വസ്തുക്ക
ളാണു്. അതുകൊണ്ടു് അവിടെ പെട്രോളിയം പദാർത്ഥ
ങ്ങളും ഒരവശ്യസാധനമായിതീർന്നു. ആ നിലയ്ക്കു് ഈ വിക്രയ
സംഘങ്ങളുടെ ആവിർഭാവം ഉപഭോക്താക്കളെ സംബന്ധിച്ചേ
ടത്തോളം ഒരനുഗ്രഹമായി. കാർഷികമണ്ഡലത്തിലുമുണ്ടായി

രുന്നു ഏതാണ്ടീമാതിരി സംഘങ്ങളും. എന്നാൽ അവ കാർഷിക വിഭവങ്ങളുടെ വിപണനത്തിൽമാത്രമേ ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നുള്ളൂ.

മധ്യപശ്ചിമാമേരിക്കയിൽ ജന്മമെടുത്ത ഈ സംഘങ്ങളും യൂറോപ്യൻരാജ്യങ്ങളുമായി സമ്പർക്കം പുലർത്തിപോന്നു. പ്രത്യേകിച്ചു സ്വീഡനായിട്ട്. 1930–40 കാലമാകുമ്പോഴേയ്ക്കു് ഈ സംഘങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനംവഴി ഒരു ഉപഭോക്തൃസഹകരണതത്വസംഹിത തന്നെ ഉരുത്തിരിഞ്ഞു വന്നതായി പറയപ്പെടുന്നു. "കൊ–ഓപ്പറേററിവു് ലീഗ് ഓഫ് അമേരിക്ക"യിൽ അംഗങ്ങളാണു മിക്ക സംഘങ്ങളും. അർബൻ കൊ–ഓപ്പറേററിവു് സ്റ്റോറുകളുടെ കേന്ദ്രസംഘടനയാണു് ഈ ലീഗ്. ലീഗിൽ മെമ്പർഷിപ്പുള്ള ഈ സംഘങ്ങളും കാർഷികസംഘങ്ങളുടെ നാഷനൽ, കൗൺസിലിലും അംഗങ്ങളാണു്. ഈ രണ്ടു കേന്ദ്രസംഘടനകളും, അന്യോന്യം, അനുമണ്ഡലസ്ഥങ്ങളാണല്ലൊ. ദേശീയതലത്തിൽ സ്വന്തമായൊരു കേന്ദ്രമൊത്തക്കച്ചവടസംഘവുമുണ്ടു് ഈ സംഘങ്ങൾക്കു്. (National Cooperatives Incorporated) എന്നറിയപ്പെടുന്ന പ്രസ്തുതസ്ഥാപനം. കൃഷിക്കും കുടുംബകാര്യങ്ങൾക്കും ആവശ്യമായ സാധനങ്ങളുടെ വ്യാപാരം ഈ സ്ഥാപനം നടത്തുന്നുണ്ടു്. കാർഷികമണ്ഡലത്തിൽ കാർഷികവിഭവങ്ങളുടെ വിപണനം നടത്തുന്ന സംഘങ്ങളുള്ളതായി മുൻപാരയിൽ പ്രസ്താവിച്ചുവല്ലൊ. കൂടാതെ ഫാമിങ്ങ് പർച്ചസിങ്ങു് അസോസിയേഷനുകളുമുണ്ടു് ആ മണ്ഡലത്തിൽ. അവയുടെ പ്രവർത്തനവും വ്യാപാരമാണു്. എന്നാൽ കുടുംബാവശ്യങ്ങൾ ഒന്നും അവവഴി നടക്കുകയില്ല. അതുകൊണ്ടു് അവ ഉപഭോക്തൃസംഘങ്ങളാവുന്നില്ല; ആണെന്നു് അവ

അവകാശപ്പെടുന്നുമില്ല. അവയ്ക്കുമുണ്ട് ഒരു കേന്ദ്രമൊത്തക്കച്ചവടസംഘം. ഉപഭോക്തൃസംഘങ്ങളിൽ ചിലതു് അവയിലും ഓഹരിയെടുത്തിരിക്കുന്നു.

ഉപഭോക്തൃസംഘങ്ങളെന്നു കേൾക്കുമ്പോൾ പ്രധാനമായും നിത്യനിദാനം ആവശ്യമായ ഭക്ഷ്യവിഭവങ്ങളുടെ വ്യാപാരമാണു നമുക്കോർമ്മവരിക. എന്നാൽ അമേരിക്കയിലെ ഉപഭോക്തൃസംഘങ്ങളുടെ വ്യാപാരത്തിൽ ഭക്ഷ്യവിഭവങ്ങൾക്കുള്ള സ്ഥാനം അതിനിസ്സാരമാണു്. ഒന്നാംസ്ഥാനം കാർഷികോപകരണങ്ങൾ കരസ്ഥമാക്കിയിരിക്കുന്നു. മൊത്തവ്യാപാരത്തിന്റെ മൂന്നിൽ രണ്ടു ഭാഗവും കാർഷികോപകരണങ്ങളാണു്. അഞ്ചിലൊന്നു വരും പെട്രോളിയം പദാർത്ഥങ്ങൾ. ശേഷിക്കുന്നതേ മറ്റെല്ലാ പദാർത്ഥങ്ങളും കൂടി വരൂ. അതിന്റെ ചെറിയൊരംശമേ ഭക്ഷ്യവിഭവങ്ങൾക്കുള്ളൂ. അമേരിക്കയിൽ ഉപഭോക്തൃസഹകരണം ഒരു ഗ്രാമീണ (Rural) പ്രസ്ഥാനമായതു് അങ്ങനെ വരാനൊരു കാരണമാകാം. അവിടത്തെ ഉയർന്ന ജീവിതതോതാകാം മറ്റൊരു കാരണം. തന്നെയല്ല, കാർഷികാവശ്യങ്ങളുടെ നിർവ്വഹണമേ ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ള ഈ സംഘങ്ങളെക്കൊണ്ടു് അവ ഏർപ്പെടുത്തുമ്പോൾ. അതുകൊണ്ടാകണം അമേരിക്കയിലെ ഉപഭോക്തൃസഹകരണത്തിന്റെ ഘടന, ബ്രിട്ടീഷ് പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ മാതൃകയിലാകാതെ, കിഴക്കൻയൂറോപ്പിലേയും വടക്കൻയൂറോപ്പിലേയും, കാർഷികമണ്ഡലത്തിന്റെ മാതൃകയിലായതു്.

ഏഷ്യൻരാജ്യങ്ങളിൽ.

ഉപഭോക്തൃസഹകരണമണ്ഡലം വളർന്നുറച്ചിട്ടുള്ള ഒരു രാജ്യമാണു ജപ്പാൻ. ഒന്നാം ലോകയുദ്ധത്തിനും, രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിനും ഇടയ്ക്കുള്ള കാലം വളർച്ചയുടെ കാലമായി കണക്കാക്കുന്നു. ചൈനയിലേതാണ്ടു നിശ്ചലാവസ്ഥയിലായിരുന്നു അടുത്ത കാലംവരെ. ജനാധിപത്യ ചൈന ആ മണ്ഡലത്തെ മറ്റു സോഷ്യലിസ്റ്റു രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ മാതൃകയിൽ പ്ലാൻ ചെയ്തു പുനസ്സംഘടിപ്പിച്ചു. ഇന്നു് ഉപഭോക്തൃസഹകരണമണ്ഡലം അവിടെ ഗവണ്മെണ്ടിന്റെ പിൻതുണയോടുകൂടി കാര്യക്ഷമമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ഇന്ത്യയിലിന്നും ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലം ശൈശവാവസ്ഥയിലാണു്. സാധനങ്ങളുടെ വിലക്കയറ്റവും, ഭക്ഷ്യക്ഷാമവും മൂലം ഉപഭോക്തൃസഹകരണത്തെ ശക്തിപ്പെടുത്താതെ വയ്യെന്നായിരിക്കുകയാണിപ്പോൾ. പട്ടണപ്രദേശങ്ങളിൽ മൊത്തക്കച്ചവടസംഘങ്ങളും, സൂപ്പർമാർക്കറ്റുകളും സംഘടിപ്പിക്കാൻ ഗവർമ്മെണ്ടു മുൻകൈയെടുക്കുന്നതു അതുകൊണ്ടാണു്. രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു് ഉപഭോക്തൃസഹകരണപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുണ്ടായ വേലിയേറ്റം, സിലോൺ ശരിക്കും ഉപയോഗപ്പെടുത്തി. റേഷൻ വിതരണത്തിനു് ഉപകരണമായാണു സിലോൺ അക്കാലത്തു സഹകരണസ്റ്റോറുകൾ ഏർപ്പെടുത്തിയതു്. യുദ്ധമവസാനിക്കുമ്പോഴെയ്ക്കു് അവ അവിടെ വേരുന്നി വളർന്നിരുന്നു. വളർച്ചതന്നെയാണു് അവിടന്നിങ്ങോട്ടു്. ഇന്നു് അവിടെ ഉപഭോക്തൃസ്റ്റോറുകളിൽ ലക്ഷക്കണക്കിനംഗങ്ങളായിരിക്കുന്നു.

മൊത്തക്കച്ചവടത്തിനും ഇറക്കുമതിക്കച്ചവടത്തിനും സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളായിരിക്കുന്നു. അത്ഭുതാവഹമായ വേഗത്തിലാണ് അവിടെ ഈ മണ്ഡലം അഭിവൃദ്ധി പ്രാപിച്ചതു്. യുദ്ധം കഴിഞ്ഞു കൺട്രോളുകളും നീങ്ങുമ്പോൾ പിന്നോട്ടടിക്കുമെന്നു കരുതിയിരുന്നതാണു്. ഇന്ത്യയിലങ്ങനെ സംഭവിച്ചു. എന്നാൽ സിലോണിൽ പ്രതീക്ഷിച്ചപോലൊരു 'ബാക്കടി' ഉണ്ടായില്ല. അർബൻ സ്റ്റോറുകളിൽ ചിലതുമാത്രം സ്വകാര്യവ്യാപാരികളോടുള്ള മത്സരത്തിൽ പരാജയപ്പെട്ടുപോയി. ഇന്നും മൊത്തക്കച്ചവടസംഘം നിലയുറച്ചു നിന്നു പ്രവർത്തിക്കുന്നതു ഗവൺമെണ്ടിന്റെ രക്ഷാധികർതൃത്വത്തിലാണു്. നാട്ടിൻപുറങ്ങളേയും, ചെറുപട്ടണങ്ങളേയും സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം, സഹകരണസ്റ്റോറുകളും, അവയുടെ റീജിയണൽ മൊത്തക്കച്ചവട സംഘങ്ങളുമായി കൂസലറ്റു തലയുയർത്തി നില്ക്കുന്നുണ്ടു്.

സൈപ്രസ്സിൽ ഉപഭോക്തൃസഹകരണം വളർന്നുവച്ച ഒരു പ്രസ്ഥാനമാണു്. നീണ്ടുനിന്ന രാഷ്ട്രീയക്കുഴപ്പങ്ങളെക്കൊണ്ടൊന്നും പ്രസ്ഥാനം തകർന്നുപോയില്ല. ഉപഭോക്തൃസഹകരണം ഉറച്ചുനിന്നു പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനു് ഉദാഹരണമായി പറയാവുന്ന മറെറാരു രാജ്യം മൊറീഷ്യസ്സാണു് ഏഷ്യയിലും, ആഫ്രിക്കയിലുമായി ഇനിയുമുണ്ടല്ലൊ രാജ്യങ്ങളും പലതും. ഇതരസഹകരണശാഖകളും വികസിച്ചിട്ടുള്ള രാജ്യങ്ങളുണ്ടു് അവയുടെ കൂട്ടത്തിൽ. അവിടെയും ഉപഭോക്തൃസഹകരണം ചെപ്പും പന്തും കളിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണു്. തുടർച്ചയായി വരുന്ന വിഷമങ്ങളും അവ

യെ പുരോഗമിക്കുവാൻ സമ്മതിക്കുന്നില്ല. മര്യാദവിലയ്ക്കു ചരക്കു ലഭിയ്ക്കായ്കയാണു് ഒരു കുഴപ്പം. കഴിവും പ്രാപ്തിയുമുള്ള സത്യസന്ധരായ പ്രവർത്തകരുടെ ദൗർല്ലഭ്യം മറെറാന്നു്. സഹകാര്യവ്യാപാരികളിൽ നിന്നുള്ള കടുത്ത മത്സരവും തടയറ്റതാണു്. / കുടുംബഭാരം നടത്തുന്ന ഷാപ്പുകളുണ്ടു്. ശമ്പളക്കാരുണ്ടാവില്ല അവയിൽ. അതുകൊണ്ടു് അവയ്ക്കു ശമ്പളച്ചിലവുമുണ്ടാവില്ല. തുറന്നു പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനു സമയത്തിന്റെയോ, ദിവസത്തിന്റെയോ ക്ലിപ്തതയില്ല. ആളുകൾക്കു് അവയിൽനിന്നു് ഏതു സാധനവും കടമായി ലഭിക്കുകയും ചെയ്യും. അത്തരം ഷാപ്പുകളോടു സഹകരണസ്റ്റോറുകൾ എങ്ങിനെ മത്സരിച്ചു ജയിക്കാനാണു്?

★ ★

തൊഴിലിന്റെ മണ്ഡലം.

സഹകരണ വർക്ഷാപ്പുകൾ.

തൊഴിലാളികൾ ഉടമസ്ഥരായി ഒരു വർക്ഷാപ്പ് ഏർപ്പെടുത്തുക; തങ്ങളുണ്ടാക്കുന്ന നിയമംകൊണ്ട് അതു നടത്തുക; തങ്ങൾ തന്നെ ഡിസൈൻ നിശ്ചയിക്കുക; ചരക്കു സ്വയം വിറ്റഴിക്കുക; അവസാനം വിറ്റ പിരിവു തങ്ങൾ തന്നെ വീതിച്ചെടുക്കുക— ഈ ആശയം ആദ്യമായങ്കുരിച്ചതു് ഉത്സാഹശീലരായ ചില സഹകരണപ്രവർത്തകരിലാണു്. ഒരുവിധത്തിൽ, അതു വ്യാവസായിക വിപ്ലവത്തിനു മുമ്പു നിലവിലിരുന്ന കുടുംബവ്യവസായത്തിലേയ്ക്കു മടങ്ങുവാനുള്ള പിന്തിരിപ്പൻ ആശയമായിരുന്നു എന്നു പറയാം. അക്കാരണത്താൽ, വിപ്ലവത്തിനു മുമ്പു തങ്ങളനുഭവിച്ചുവന്ന സ്വാതന്ത്ര്യം നഷ്ടമായതിൽ ഖേദിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന വിഭാഗത്തിനു് അതു ഭികാമ്യമായി തോന്നി. അതൊന്നൊഴിച്ചു, മറ്റൊരുകൊണ്ടും, അതു, വലിയ മുടക്കുമുതൽ ആവശ്യമില്ലാത്ത, വിദഗ്ധരും, അർദ്ധവിദഗ്ധരുമായ ഒട്ടനവധി തൊഴിൽക്കാരുംക്കൊള്ളാത്ത, ഉത്പാദനം വൻതോതിൽ നടക്കാത്ത സഹകരണരൂപമായിരുന്നു. തൊഴിൽക്കാരുടെ ഉത്പാദനസംഘം അഥവാ, സ്വയം ഭരണാധികാരമുള്ള വർക്ഷാപ്പു്, ഉപഭോക്തൃസ്റ്റോർ പോലെയോ, കാർഷികടം

വായ്പാസംഘത്തേയോ മാക്കറിങ്ങ് അസോസിയേഷനേയോ പോലേയോ സാവ്വത്രികവികാസം നേടിയില്ല. എന്നാലും അതിനു ചില രാജ്യങ്ങളിൽ, ചില വ്യാപാരങ്ങളിൽ, ഗണ്യമായ നേട്ടങ്ങളുണ്ടാക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

പ്രധാനരംഗങ്ങൾ.

വ്യാവസായികോത്പാദക സഹകരണം ഇംഗ്ലണ്ടിൽ വസ്ത്രം, ചെരിപ്പ്, അച്ചടി എന്നീ മൂന്നു രംഗങ്ങളിലാണ് ഏറ്റവും കൂടുതൽ ശക്തി പ്രാപിച്ചതു്. ഇവയൊക്കെ പിൽക്കാലത്തു ക്രമത്തിൽ യന്ത്രവത്കരിച്ചുവെങ്കിലും, വൈദഗ്ധ്യം തികഞ്ഞവരുടെ സംഘടനയായിരുന്നുവെന്നും, ഓരോന്നും സാമ്പത്തികഭദ്രതയുള്ള ചെറുയൂണിറ്റുകളായിരുന്നുവെന്നും പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു, ജോലിയില്ലാത്തവരോ, വല്ല തൊഴിൽതക്കങ്ങളുടേയും ഫലമായി പിരിച്ചുവിടപ്പെട്ടവരോ ആയ ഏതാനും തൊഴിൽക്കാർക്കൊരുമിച്ചു ചേർന്നു തങ്ങളുടേതായൊരു വ്യവസായമാരംഭിച്ചു, ഒട്ടൊക്കെ വിജയിപ്പിക്കുവാൻ എളുപ്പമായിരുന്നു. എന്നിരുന്നാലും സ്വന്ത കഴിവുകളും മാത്രമുപയോഗിച്ചു യന്ത്രങ്ങളും, അസംസ്കൃതവസ്തുക്കളും വാങ്ങിക്കുവാനും, തങ്ങളുടെ വ്യാപാരസാമർത്ഥ്യംകൊണ്ടു മാത്രം ചരക്കു മുഴുവൻ വിറ്റഴിക്കുവാനും കഴിയാതവർ കൂടുതലായിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ അവർ തനിയേനിന്നു് ഉറയേണ്ടിവന്നില്ല. അവർ ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്ന ചരക്കുകളും വിലയ്ക്കെടുക്കുവാൻ ഉപഭോക്തൃസഹകരണവിഭാഗം തയ്യാറായിനിന്നു. ഓഹരിചേർന്നു മുതൽ മുടക്കിനു പണം നില്ക്കി സഹായിക്കുവാനും മുൻകൈയെടുത്തു.

ഉത്പാദകസംഘങ്ങൾ.

എന്നിരുന്നിട്ടും സഹകരണത്തിന്റെ ഈ ശാഖയ്ക്കു പ്രാധാന്യം ക്ഷയിച്ചുവരികയാണു്. ബ്രിട്ടണിൽ, ഇന്നു, 12,000 അംഗങ്ങളും 60,00,000 പവന്റെ വ്യാപാരവുമുള്ള 42 വ്യാവസായികോത്പാദക സഹകരണസംഘങ്ങൾ മാത്രമാണുള്ളതു്. ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തോടോ, കാർഷികമണ്ഡലത്തോടു തന്നെയോ, തുലനം ചെയ്താൽ ഇതെത്രയോ നിസ്സാരമാണെന്നു കാണാം. ഉള്ള സംഘങ്ങളിലൊക്കെയും, പ്രവർത്തനം നിയന്ത്രിക്കുന്നതു, അംഗങ്ങളുടെ വാർഷിക പൊതുയോഗം തിരഞ്ഞെടുക്കുന്ന മാനേജ്മെന്റ് കമ്മിറ്റിയാണു്. സംഘത്തിലെ തൊഴിൽക്കാരും, സംഘത്തിൽ ഓഹരിയെടുത്തിട്ടുള്ള ഉപഭോക്തൃസംഘങ്ങളിൽനിന്നുള്ള പ്രതിനിധികളും, സംഘത്തിനു ഓഹരിധനം കൂട്ടാനുദ്ദേശിച്ചോ, കൗതുകം മൂലമോ അംഗങ്ങളായി ചേർന്നിട്ടുള്ള പെൻഷൻ പറ്റിയ തൊഴിലാളികളും, തൊഴിലാളി കുടുംബങ്ങളിലെ അംഗങ്ങളും ചേർന്നതായിരിക്കും പൊതുയോഗം. സംഘത്തിനു കീഴിൽ തൊഴിലെടുക്കുന്നവരെല്ലാം സംഘത്തിൽ അംഗളായെന്നു വരില്ല. അപ്രൈന്റീസുകാലം കഴിഞ്ഞിരിക്കണമെന്നുണ്ടു് അംഗങ്ങളാകാൻ. അവിദഗ്ധ തൊഴിലാളികളെ അംഗത്വത്തിനർഹരല്ല. ഓഹരിപ്പണത്തിനു പലിശ നല്കി ശേഷിക്കുന്ന ആദായം ജോലിക്കാർക്കും, ഓഹരിക്കാക്കും പതിവുകാക്കുമിടയിൽ ബോണസ്സായി വീതിക്കുന്നു. തുണിയും, ചെരിപ്പും നിർമ്മിക്കുന്ന സംഘങ്ങളുടെ കേന്ദ്രമാണു് ലിസ്റ്റർഷയറും, നോർത്താം

പ്ടൻ ഷയറും. തൊഴിൽക്കാരുടെ സംഘങ്ങൾക്കെല്ലാറ്റിനും, കേന്ദ്രസംഘടനയായി വർത്തിക്കുന്ന കൊ-ഓപ്പറേറ്റീവ് പ്രൊഡക്റ്റിവ് ഫെഡറേഷന്റെ ആഫീസ്സിരിക്കുന്നതു ലിസ്റ്ററിലാണ്.

അച്ചുകൂടസംഘങ്ങൾ.

അച്ചുകൂടസംഘങ്ങൾ കൂടുതൽ ചിതറി കിടക്കുന്നു. അവ മറ്റവയോളംതന്നെ ഉപഭോക്തൃ മണ്ഡലത്തെ ആശ്രയിച്ചു കഴിയുന്നവയല്ല. അവയ്ക്കു ലഭിക്കുന്ന പണികളിൽ ഏതാണ്ടു പകുതിയും ടേയിഡ്‌യൂണിയനുകളും, ലേബർ പാർട്ടിയുടെ പ്രാദേശികഘടകങ്ങളും മറ്റു പതിവുകാരും നല്കുന്നവയാണ്. വേറെയുമുണ്ടു ചിലതരം സംഘങ്ങൾ, തൊഴിൽക്കാരുടെ രംഗത്തു്. അവയിൽ സ്മോട്ട്‌ലന്റിലുള്ള ബേക്കറികളും, പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്നതും ഗണ്യമായി കയറ്റുമതിവ്യാപാരം നടത്തുന്നതുമായ വാംസാം ലോക്ക്സ് ആന്റ് കാർഗിയർ ലിമിറ്റഡും (The Walsall Locks and Cart Gear Ltd) എടുത്തു പറയത്തക്കവയാണ്.

ഭാവി ശോഭനമല്ല.

ബ്രിട്ടണിൽ വ്യാവസായികോത്പാദകസംഘങ്ങൾ എണ്ണത്തിൽ പെരുകുവാനോ, കൂടുതൽ വ്യവസായങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുവാനോ ഉള്ള സാധ്യത കഷ്ടിയാണ്. ഒന്നാം ലോകയുദ്ധത്തിനു ശേഷം കെട്ടിടനിർമ്മാതാക്കളുടെ സംഘങ്ങൾക്കു പെട്ടെന്നൊരു മുന്നേറ്റമുണ്ടായി. അവസാനിച്ചതു അപജയത്തിലാണ്. പിരിവു

വീഴ്ചയാവുകയാൽ, കെട്ടിടത്തിന്റെ പുരോഗതിക്കൊത്തു പണം നല്കാൻ കഴിയായ്കയാണു കാരണം. മിക്ക മണ്ഡലങ്ങളിടേയും ആയ്ചൽ വലിയ യന്ത്രശാലകളും സ്ഥാപിച്ചു, ഉല്പാദനം വൻതോതിൽ നടത്തുവാനാണു്. മൊത്തക്കച്ചവടസംഘങ്ങളും അവയിൽ കൂടിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന ഫണ്ടുകളും നേരിട്ടിറക്കി പ്രവർത്തിക്കുവാനായിരിക്കും, പുതുതായി രൂപീകരിക്കുന്ന ചെറുസംഘങ്ങളിലൂടെ വിനിയോഗിക്കാനല്ല ഇടയുള്ളതു്.

ഫ്രാൻസിലെ പരീക്ഷണം.

ഫ്രാൻസിലെ തൊഴിലാളികളുടെ ഉല്പാദനപ്രസ്ഥാനത്തിനു നീണ്ട ഒരു ചരിത്രമുണ്ടു്. അവിടത്തെ സഹകരണാശയത്തിന്റെ ഒരു പ്രത്യേക പടപ്പാണു (Creation) അതെന്നു പറയാം. 1848ൽ സംഘടിപ്പിച്ച നാഷനൽ വർക്ഷാപ്പുകളിൽനിന്നാണു് അതിന്റെ ആവിർഭാവം. അക്കാലത്തു പ്രവിശ്യാഗവണ്മെൻറുകളിലൊന്നിൽ മന്ത്രിയായിരുന്ന ലൂയി ബ്ലാങ്കിന്റെ (സോഷ്യലിസ്റ്റുകാരനായിരുന്ന അദ്ദേഹം) ആശയനിർദ്ദേശങ്ങൾക്കൊത്തു രൂപംകൊണ്ടവയാണു നാഷനൽ വർക്ഷാപ്പുകൾ. സ്റ്റേറ്റിന്റെ പ്രോത്സാഹനത്തിന്മേൽ, ഗവണ്മെൻറു കോൺടാക്റ്റ് പണികൾകൊണ്ടു് അവ ജീവിച്ചു. കാര്യമായ തോതിൽ മൂലധനം നല്കിയും ഗവണ്മെൻറു അവയെ സഹായിച്ചു. ഈ വർക്ഷാപ്പുകൾ ഒരു വിജയമായിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. സംഘടനാപ്രവർത്തനം ദ്രുതഗതിയിലായിരുന്നു നടന്നതു്. തന്മൂലം ആളുകളെ പിടിച്ചംഗങ്ങളാക്കുന്ന

തിൽ തത്വദീക്ഷ സാധ്യമായില്ല. അംഗങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചേട ത്തോളം ത്യാഗത്തിന്റെയോ, തീവ്രയത്നത്തിന്റെയൊ ആവശ്യം നേരിട്ടില്ല. ജനാധിപത്യം നിയന്ത്രണത്തിലൊതുങ്ങിനിന്നു. കൃ ത്യനിർവ്വഹണത്തിൽ ദൃശ്യമായില്ല. എല്ലാം ചേന്ന പ്രസ്ഥാനത്തെ തകർച്ചയിൽ കൊണ്ടെത്തിച്ചു. പില്ക്കാലത്തീ പ്രസ്ഥാനത്തെ വിജ യത്തിലേയ്ക്കു നീക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞുവെന്നതു വാസ്തവമാണ്. പ ക്ഷെ അതിനു ഫലപ്രദമായ യത്നം വേറെ വേണ്ടിവന്നു.

ഫാമിലിസ്റ്റീരെ.

വിജയിച്ച കൂട്ടത്തിലൊന്നു ഗോഡിൻ (Godin) സ്ഥാപിച്ച സ്റ്റൗഫൗണ്ട്റി (Stove Fourdry)യാണ്. വടക്കുകിഴക്കൻ ഫ്രാൻ സിൽ ഗൈസ് (Guise) എന്ന സ്ഥലത്തെ ഒരു സഹകാര്യ വ്യവ സായോടമയായിരുന്നു ഗോഡിൻ. അദ്ദേഹം പത്തൊമ്പതാം നൂ റ്റാണ്ടിന്റെ മധ്യദശകം മുതൽ, തന്റെ വ്യവസായങ്ങളും, ഫോ റിയരുടെ ഫാലൻസ്റ്റീരെ (Phalanstere)യുടെ മുഖ്യ പിടിച്ച കൂട്ടുപങ്കാളിത്ത (Copartnership) ത്തിലാക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചുവരികയാ യിരുന്നു ഗോഡിൻ 1888ൽ നിര്യാതനായപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റേ തായ വ്യവസായങ്ങളും തൊഴിലാളികളുടെ കൂട്ടുടമയിലായി. വ്യവസാ യശാലയോടൊപ്പം. തൊഴിലാളികളുടെ ഒരുകോളനിയുണ്ട്. കോള നിയിൽ തൊഴിലാളികൾക്കുവേണ്ട പാർപ്പിടസൗകര്യങ്ങളുണ്ട്. സ ഹകരണ സ്റ്റോറുകളും, സ്കൂളുകളും, ബാലവാടികളും, പബ്ലിക്ക് പാ ർക്കുകളുംപോലും ഉണ്ട്. ഇതെല്ലാം ചേന്ന ഫാമിലിസ്റ്റീരെ (Familist

_ère) ആകുന്നു. അംഗങ്ങളെ ചില വിഭാഗങ്ങളാക്കി തിരിച്ചിരിക്കുകയാണു്. സവ്വീസ് ക്ലബിയ ഒന്നാം തരക്കാർ മാത്രമേ ജനറൽ അസംബ്ളിയിൽ അംഗങ്ങളാവൂ. മാനേജ്മെന്റ് കൗൺസിലിലേയ്ക്കു അംഗങ്ങളെ തിരഞ്ഞെടുക്കുവാനും, ഭരണകാര്യങ്ങളിൽ പങ്കെടുക്കുവാനും അവക്കേ അവകാശമുള്ളൂ. അറ്റാദായം, ക്ലബിയിന്മേൽ ബോണസ്സായും, മൂലധനത്തിന്മേൽ പലിശയായും വിഭജിക്കപ്പെടുന്നു. ഈ വിഭജനത്തിൽ തൊഴിലാളി കാര്യത്തിനാണു മുൻതൂക്കം. ഒന്നാം ലോകയുദ്ധകാലത്തു ഈ സംഘങ്ങളുടെ ഫാക്ടറിയിടങ്ങളും തകർക്കപ്പെടുകയും, മെഷീനറികളും മറ്റും കൊള്ളചെയ്യപ്പെടുകയുമുണ്ടായി. എന്നാൽ പില്ക്കാലത്തു പുനർനിർമ്മാണം സാധിച്ചു; വിജയകരമായി പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തു.

അനുലഭോദാഹരണം.

ഈ ഗോഡിൽ പ്രസ്ഥാനമുണ്ടല്ലൊ, അതുല്യമായൊരുദാഹരണമാണു്. തൊഴിലാളികൾ സ്വയം സംഘടിച്ചുണ്ടായവയാണു ഫ്രാൻസിൽ, സാമാന്യമായി, നിലവിലുള്ള സംഘങ്ങൾ. തൊഴിലില്ലായ്മകൊണ്ടോ, പണിമുടക്കിൽ നേരിട്ട പരാജയംകൊണ്ടോ സംഘങ്ങളുണ്ടാക്കാനിടവന്നു. നിലവിലുള്ള സംഘങ്ങളിൽ ഏറ്റവും സമാകർഷകം സൂക്ഷ്മോപകരണനിർമ്മാതാക്കളുടെ (Makers Of Preciscion Instruments) സംഘമാണു്. സംഘം സ്ഥാപിച്ചിട്ടു അരനൂറ്റാണ്ടു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. മൂന്നോ, നാലോ തൊഴിൽക്കാരെ വെച്ചായിരുന്നു ആരംഭം. അവർ സയന്റിഫിക് ക്യാമറയ്ക്കു ആർഡർ സമ്പാദിച്ചു. സെക്രട്ടറിയുടെ ഭക്ഷണമുറിയിലെ

ഫർണീച്ചർ വിറ്റിട്ടാണു അതിനുവേണ്ട അസംസ്കൃതസാധനങ്ങൾ വാങ്ങാൻ പണമുണ്ടാക്കിയതു്. ഇന്നു സംഘത്തിന്റെ ഫാക്ടറി പാരീസിലെ ഒരു അഞ്ചുനിലകെട്ടിടമാണു്. 1500 പേരുണ്ടു ജോലിക്കാർ. 40,00,000 പവൻ വിലയുള്ള സാമാനങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കി വിറ്റുവരുന്നു. ടെലഫോൺ ഉപകരണങ്ങളാണു പ്രധാനമായും നിർമ്മിക്കുന്നതു്. ഫ്രാൻസിൽ പട്ടണപ്രദേശങ്ങളിലുള്ള ഒട്ടുവളരെ ടെലഫോൺ എക്സ്ചേഞ്ചുകൾ സംഘം സ്ഥാപിച്ചുവയാണു്. കപ്പലുകൾക്കും, വിമാനങ്ങൾക്കുമാവശ്യമായ എല്ലാതരം സൂക്ഷ്മോപകരണങ്ങളും സംഘം നിർമ്മിച്ചുവരുന്നു. സംഘം സ്വന്തമായി ഒരു തൊഴിൽ പരിശീലനസ്ഥാപനം നടത്തുന്നുണ്ടു്. കൊല്ലംതോറും പത്തുപേരെ പരിശീലനത്തിനെടുക്കും. പരിശീലനത്തിനെടുക്കുന്നതു പതിനാലു വയസ്സുകാരെയാണു്. തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ വലിയ ശ്രദ്ധ ചെലുത്തുന്നു. സംഘം, അവിദഗ്ധരും, വിദഗ്ധരുമായി അംഗങ്ങളല്ലാത്ത ഏതാനും പേരെയും ജോലിക്കെടുക്കാറുണ്ടു്. സംഘത്തിൽ ഒരു പ്രത്യേകത; കൂലി ഒരേനിരക്കിലാണു്. ഡയരക്ടർമാരോ, അക്കൗണ്ടൻറുമാരോ, ആഫീസുജോലിക്കാരോ, തൊഴിലാളികളോ എന്ന നോട്ടമില്ല. എല്ലാവർക്കും കൂലിനിരക്കു ഒന്നുതന്നെ. പരസ്പരം സംബോധന ചെയ്യുന്ന പദവും ഒന്നു്. സാഹോദര്യബോധം അന്യാദൃശമാണു്. അച്ചടക്കം സ്വയമേവാഗതമാകുന്നു.

മറ്റുദാഹരണങ്ങൾ.

വേറെയുമുണ്ടു ചില വലിയ സംഘങ്ങൾ എടുത്തു പറയത്തക്കവയായിട്ടു്. ഏലക്കുടിക്കൽ സാമാനങ്ങളുണ്ടാക്കുന്ന അസോ

സിയേഷ'നാണൊന്നു്. എലകൂടിക വയറുകളും, പ്ലാസ്റ്റിക ഇൻസു ലേഷനോടു കൂടിയ കേബിളുകളും നിർമ്മിക്കുവാൻ ഫ്രാൻസിൽ ആദ്യമായേർപ്പെട്ടതിയ സംഘമാണിതു്. കെട്ടിടം കെട്ടുന്നതിനാ വശ്യമായ ഇരുമ്പുസാമാനങ്ങളും, കോൺക്രീറു സാമാനങ്ങളും മറും നിർമ്മിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ഉണ്ടാക്കിയതാണു മറെറാന്നു്. മറ്റൊരു വലിയ സംഘം പാരീസു പ്രദേശത്തു ഫർണീച്ചർ സംഭരി ക്കയും, ട്രാൻസ്പോർട്ടു നടത്തുകയും ചെയ്യുന്നതാണു്. തകരപ്പണി ക്കാരുടെ ഒരു സംഘമുണ്ടു്. കുറെ പഴയതാണു്. അതു സ്റ്റൗവു് ഉണ്ടാക്കുന്നു. റെയിൽവെസ്റ്റേഷനുകളിലേയ്ക്കും, എഞ്ചിനുകളിലേ യ്ക്കും വേണ്ട വിളക്കുകളും നിർമ്മിക്കുന്നു. സിനിമാ പ്രൊജക്ടറു കളുണ്ടാക്കുന്നു. മറു പലതുമുണ്ടാക്കുന്നു. ഇവയ്ക്കൊക്കെ പുറമെ അച്ചുകൂടസംഘങ്ങളും, പ്രസിദ്ധീകരണസംഘങ്ങളും, കടലാസുനി ർമ്മാണസംഘങ്ങളും, എലക്ടിക്കൽ വക്കുഷാപ്പുകളും, മെറൽ വക്കു ഷാപ്പുകളും, ബേക്കറികളും തുടങ്ങിയ സംഘങ്ങളുമുണ്ടു്. മരാമത്തു പണികളും നടത്തുന്ന സംഘങ്ങളുമുണ്ടു കുറെയെണ്ണം അവയധി കവും നിലനില്ക്കുന്നതു ഗവണ്മെൻറു കോൺടാക്ടുകളും ലഭിക്കുന്ന തുകൊണ്ടാണു്.

ഫ്രാൻസിൻ ഉത്പാദകസംഘങ്ങളുടെ മൊത്തംവ്യാപാരത്തിൽ എട്ടാണ്ടു മൂന്നിൽ രണ്ടു ഭാഗവും കെട്ടിടനിർമ്മാണസംഘങ്ങളുടെ യും, മരാമത്തുസംഘങ്ങളുടെയും വകയാകുന്നു. സർക്കാരധികാരി കളും സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തെ സഹായിച്ചുകൊണ്ടുനില്ക്കുന്നു എ ന്നതു ഒരു പ്രത്യേകതയാണു് ബ്രിട്ടണിൽ ഉപഭോക്തൃമണ്ഡ ലം ഉല്പാദകസംഘങ്ങളെ മൂലധനം നല്കിയും അവയുൽപാദിപ്പി

ക്കുന്ന ചരക്കുകളം വിലയ്ക്കുടുത്തും സഹായിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. ആ അളവിൽ തന്നെ ഫ്രാൻസിൽ ഗവണ്മെൻറു ചെയ്യുന്നുണ്ട്. ഈ യാവശ്യത്തിനായി ഗവണ്മെൻറു ഒരു റിവോൾവിങ്ങു് ഫണ്ടുണ്ടാക്കിയിരിക്കുകയാണു്. സംഘങ്ങൾക്കാവശ്യമായ പണം ഈ ഫണ്ടിൽനിന്നു സഹകരണബാങ്കു വഴി നല്കുന്നു. ഈയുദ്ദേശം മുൻനിർത്തി സ്ഥാപിച്ചതാണു സഹകരണ ബാങ്കു്. സംഘങ്ങളെയൊക്കെനേർവഴിക്കു നയിക്കുകയും നിലനിറുത്തിക്കൊണ്ടുപോരികയും ചെയ്യുന്നൊരു സ്ഥാപനമുണ്ടു, "നാഷനൽ ഫെഡറേഷൻ ഓഫ് വക്കേഴ്സ് പ്രൊഡക്റ്റിവ് സൊസൈറ്റീസ്." സംഘങ്ങളെ പ്രതിനിധീകരിച്ച സർക്കാരധികാരികളുമായിടപെടുന്നതു് ഈ സ്ഥാപനമാണു്. ഈ സ്ഥാപനം പുതു സംഘങ്ങൾക്കു ഉപദേശനിർദ്ദേശങ്ങളും നല്കുന്നു. കണക്കും നിയമവും സംബന്ധിച്ചുണ്ടാകുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾക്കു പരിഹാരം കാണുവാൻ സംഘങ്ങളെ സഹായിക്കുന്നു. അംഗങ്ങളും, സംഘങ്ങളും തമ്മിലും, സംഘങ്ങളും തെയിഡയൂണിയനുകളും തമ്മിലും തർക്കങ്ങളുണ്ടായാൽ മാധ്യസ്ഥം വഹിക്കുന്നു. അംഗങ്ങളുടെ ഇൻഷ്വറൻസു ഫണ്ടുകളും പലതും കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നു. ഒരു മെഡിക്കൽ വകുപ്പു രൂപീകരിച്ചു സ്വന്തമായി ക്ലിനിക്കു് സ്ഥാപിക്കുകവരെ ചെയ്തിരിക്കുന്നു ഫെഡറേഷൻ.

പ്രയാസമേറിയ മണ്ഡലം.

സഹകരണത്തിന്റെ ഈ മണ്ഡലത്തിൽ വിജയങ്ങളും പലതുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. എന്നാലും അതിലുള്ള സംഘങ്ങളും കാലത്തെ അ

തിജീവിക്കുമോ എന്നു ചിലർ സംശയിക്കുന്നു. കാരണം, മിക്കതും ആളുകൾക്കു ആകസ്മികമായി നേരിട്ട ക്ലേശങ്ങളോ അസംതൃപ്തിയോ പരിഹരിക്കാൻ വേണ്ടിയുണ്ടായവയാണു്. സഹകരണമണ്ഡലത്തിൽ തൊഴിൽക്കാരുടെ സംഘങ്ങളുണ്ടാക്കി നടത്തുന്നതിനാണേറ്റവും പ്രയാസം എന്നാണു ഫ്രാൻസിൽ കരുതപ്പെടുന്നതു്. അംഗങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചേതെങ്കിലും ഒറ്റക്കാര്യം നോക്കിയാൽ പോരല്ലൊ ഇത്തരം സംഘങ്ങൾക്കു്. അംഗങ്ങളുടെ തൊഴിലും, സമയവും, വിചാരവും പോലും സമന്വയിക്കപ്പെട്ടു നില്ക്കുകയാണു സംഘത്തിൽ. വ്യാപാരനടത്തിപ്പും, വിലപിടിപ്പുള്ള വസ്തുവഹകളുടെ നിയന്ത്രണവും കേവലം ഉപരിപ്പവങ്ങളാണു്. എല്ലാരെയും ഉരസൽ കൂടാതെ, തമ്മിലിണക്കിക്കൊണ്ടു പോവുകയാണു പ്രയാസമേറിയ കാര്യം.

ജർമ്മനിയിൽ.

ജർമ്മനിയിൽ തൊഴിൽക്കാരുടെ ഉത്പാദനസംഘങ്ങൾക്കൊരിക്കലും അഭിവൃദ്ധിയുണ്ടായിട്ടില്ല. എഴുപത്തിനാലു വക്കേഴ്സ് സംഘങ്ങളാണു ജർമ്മനിയിൽ ആകെയുള്ളതു്. അന്ധരേയോ വികലാംഗരേയോ ഉദ്ദേശിച്ചു സംഘടിപ്പിച്ചവയാണു അവയിൽ പതിനഞ്ചെണ്ണം. ഇവയ്ക്കൊന്നിനും കാര്യമായ സ്വാധീനശക്തി കൈവന്നിട്ടില്ല. ജർമ്മനിയിലെ കൈത്തൊഴിൽക്കാർ ഒന്നുകിൽ ഫാക്റ്ററിക്കടിമപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ വ്യക്തിത്വം കളയാതെ സംഘടിക്കുന്നു എന്നേ പൊതുവെ പറയാനാവൂ. സഹകരണസംഘമെന്നു പറഞ്ഞാൽ തൊഴിലിനു പണവും അസംസ്കൃത

വിഭവങ്ങളും സംഭരിച്ചു നല്കുകയോ വ്യക്തികളും ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്ന ചരക്കുകളും ഏറ്റുവാങ്ങി വില്പന നടത്തുകയോ ചെയ്യുന്നൊരിടപാടെന്നു അർത്ഥമാക്കിയാൽ മതി.

ഇറ്റലിയിൽ.

ഇറ്റലിയിൽ തൊഴിൽക്കാരുടെ സഹകരണം കുറെയേറെ വികസിച്ചിട്ടുണ്ട്. മരാമത്തുപണികളുടെയും, അഭിരുചിയും കരവിരുതും കൂട്ടുതലാവശ്യമുള്ള ക്യാബിനറ്റുനിർമ്മാണം തുടങ്ങിയ കരകൗശലങ്ങളുടെയും മണ്ഡലത്തിൽ പ്രത്യേകിച്ചും. ഫാസിസ്റ്റു ഭരണകാലത്തു ഈ മണ്ഡലത്തിലെ സംഘങ്ങളും ഗവണ്മെൻറുമായി ധാരണയുണ്ടാക്കി, മരാമത്തുപണികളും കരാറെടുത്തു നടത്തിപ്പോന്നു. സഹകരണമേഖലയ്ക്കു ഇറ്റലി നല്കിയ കനത്ത സംഭാവനയാണു ലേബർകോൺടാക്റ്റ് സംഘങ്ങളും. റോഡുണ്ടാക്കൽ, തോട്ടവെട്ടൽ, ചതുപ്പുനികത്തൽ തുടങ്ങിയ വലിയ പണികളും ഈ സംഘങ്ങളും കൈയേറ്റു നടത്തുന്നു. പ്രത്യേകിച്ചു എടുത്തു പറയേണ്ട ഒന്നാണു ചതുപ്പു നികത്തൽ. കൊ-ഓപ്പറേറ്റീവ് ലേബർ ഗ്രൂപ്പുകളാണു ആ പ്രവർത്തനമാരംഭിച്ചതു്. ഫാസിസ്റ്റുഗവണ്മെന്റിനെക്കൊണ്ടു, പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ നേട്ടം അവസാനമായി പ്രഖ്യാപിപ്പിക്കാറാകുമ്പോഴേയ്ക്കും, അസംഖ്യം മനുഷ്യമക്കളെ മലമ്പനിക്കു കുരുതിനല്കേണ്ടിവന്നു, ഈ ഗ്രൂപ്പുകളും. കെട്ടിടം പണിക്കാരുടെ സംഘങ്ങളും ഇറ്റലിയുടെ യുദ്ധാനന്തരപുനർനിർമ്മാണപ്രവർത്തനത്തിൽ അതിപ്രധാനമായ പങ്കു വഹിച്ചിട്ടുണ്ട്. മിക്ക സംഘങ്ങളും സ്വന്തവിദഗ്ധന്മാരെ വെച്ചാണു പണികളും നടത്തിപോന്നതു്. ഗവൺമെൻറു, ഈ സംഘങ്ങളെ പ്രത്യേക

നിയമമുണ്ടാക്കിയും, ടെണ്ടർകാര്യത്തിൽ പ്രത്യേകസൗജന്യങ്ങളനുവദിച്ചും, പണിയുടെ പുരോഗതിക്കൊത്തു പണം മുൻകൂർ നല്കിയും സഹായിച്ചുപോന്നു.

സോവിയറ്റിൽ.

സോവിയറ്റ് യൂണിയനിൽ ഘനവ്യവസായങ്ങളും മുഴുവൻ ദേശസാത്കരിച്ചുപോയി. എന്നിട്ടും വളരെ കാലത്തോളം, ലഘുവ്യവസായങ്ങളും, തൊഴിൽക്കാരുടെ 'ആർടെൽസ്' എന്ന സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പിടിയിലായിരുന്നു. ഇംഗ്ലണ്ടിലും, ഫ്രാൻസിലും, പലപ്പോഴും, സഹകരണാടിസ്ഥാനത്തിൽ നടന്നുകൊണ്ടിരുന്നതാണു, അത്തരം വ്യവസായങ്ങളും. റഷ്യയിലെ 'ആർടെൽസു' അധികവും നടന്നിരുന്നതു, ഗവൺമെന്റിന്റെപണംകൊണ്ടു,ഗവണ്മെന്റിന്റെ കോൺടാക്ടറു് പണികൊടുത്തുകൊണ്ടു ആണു്. ചിലതു ഉപഭോക്തൃസംഘങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയുല്പാദനപ്രവർത്തനത്തിലേർപ്പെട്ടിരുന്നു. ആസൂത്രിതസമ്പത്ത്വ്യവസ്ഥയുടെ ഭാഗമായി നിന്നുകൊണ്ടു ഈ സംഘങ്ങൾക്കു സ്വതന്ത്രവ്യവസ്ഥിതിയിലെ സമുദായങ്ങൾ അഭിമുഖീകരിക്കേണ്ടിവരുന്ന പല കെടുതികളിലും നിന്നു രക്ഷപ്പെടുവാൻ കഴിഞ്ഞു. എന്നാൽ മാനേജ്മെന്റു്, തൊഴിൽസംബന്ധമായ നീക്കുപോക്കുകൾ, അപ്രന്റൈസു്, തൊഴിൽക്കാരെ നിയന്ത്രിക്കൽ തുടങ്ങിയ പ്രശ്നങ്ങളിൽ പശ്ചിമയൂറോപ്പിലെ സംഘങ്ങളനുഭവിക്കുന്ന വിഷമങ്ങൾ ഒട്ടൊക്കെ ബാക്കിനിന്നു. എംബ്രോയിഡറി, കമ്പിളിനിർമ്മാണം, മരങ്ങളിലെ കൊത്തുപണി കളിക്കോപ്പുനിർമ്മാണം തുടങ്ങിയ നാടൻ കരകൗശലങ്ങൾ കാലത്തിനൊത്തു പരിഷ്കരിച്ചെടുക്കാൻ റഷ്യയിൽ വലിയ യത്നംവേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ടു്.

ഏഷ്യനാഫ്രിക്കൻരാജ്യങ്ങളിൽ.

യൂറോപ്പിലെ ഉല്പാദകസംഘങ്ങം വ്യവസായഘടനയിലു ണ്ടായ മാറ്റത്തിന്റെ ഫലമാണെന്നു പറയാം. കരകൗശലവിദ ഗ്ധർ ഒന്നുകിൽ, യന്ത്രയുഗത്തിനൊത്തു മാറി, അല്ലെങ്കിൽ സ്വ കാര്യമുതൽ മുടക്കുസാധ്യമാകാഞ്ഞോ, കാര്യമല്ലെന്നു തോന്നിയോ സഹകരണമാർഗ്ഗം സ്വീകരിച്ചു. ഏഷ്യയിലും, ആഫ്രിക്കയിലുമു ള്ള അവികസിതരാജ്യങ്ങളിൽ അത്തരമൊരു വികസനത്തിനു ള്ള സാഹചര്യം ഈയടുത്തകാലംവരെ ഉളവായി പാകപ്പെട്ടി രുന്നില്ല. അവികസിതരാജ്യങ്ങളിൽ ചിലതിൽ, പ്രത്യേകിച്ചു ഇൻഡ്യയിൽ തൊഴിൽക്കാരുടെ സംഘങ്ങം പ്രവർത്തിച്ചുതുടങ്ങി യിട്ടുണ്ട്. യന്ത്രങ്ങളോടു മത്സരിച്ചു ജയിക്കാനാവാത്ത തൊഴിലു കം കെട്ടുപോകാതിരിക്കാൻ തൊഴില്ലാർ നടത്തിയ ശ്രമത്തി ന്റെ ഫലമാണതു്. ടുണീസിലെയും, മൊറോക്കയിലെയും കാർപ്പറ്റുകളും, ഇൻഡ്യയിലെ സാൽവകളും, ചിത്രവേലകളുള്ള പട്ടുതരങ്ങളും, അതുപോലെ ഉയന്ന കലാമൂല്യമുള്ള മറ്റു കരകൗ ശലങ്ങളും ആ ക്ലാസ്സിൽ പെടുന്നു. അത്തരം കരകൗശലോത് പന്നങ്ങം വിലകൊടുത്തു വാങ്ങിക്കാൻതക്ക ധനശേഷിയുള്ള കു ലീനന്മാർ ലോകത്തു നിശ്ശേഷം ഇല്ലാതാകുന്നതുവരെ അവയ്ക്കു മാർക്കറ്റുണ്ടാകും, നിശ്ചയമാണു്. വ്യത്യസ്തമാണു വിലകുറഞ്ഞ പരു ത്തിതുണികളുടെയും, കൈകൊണ്ടുണ്ടാക്കുന്ന പരുക്കൻ മൺപാത്രങ്ങ ളുടെയും കാര്യം. അവയുടെരംഗത്തു യന്ത്രങ്ങം വിജയിക്കണമെന്നതു

ഉപഭോക്തൃതാവിന്റെ താത്പര്യമാണു്. എന്നാൽ പരിവർത്തനം പെട്ടെന്നായിക്കൂടാ പെട്ടെന്നായാൽ ഒരു പാട്ട തൊഴിൽക്കാർ തൊഴിൽ മുട്ടി കഷ്ടത്തിലാകും. പരിഹാരം കാണാൻ കഴിയാത്ത കെട്ടുപിണഞ്ഞ പ്രശ്നങ്ങൾക്കു കാരണമാകും. അതുകൊണ്ടു ഏഷ്യൻ ഗവൺമെൻറുകൾ തൊഴിൽക്കാരുടെ ഉത്പാദനസംഘങ്ങൾക്കു സൗജന്യസാമ്പത്തികസഹായങ്ങൾ നല്കി അവയെ നിലനിർത്തി വരികയാണു്. അവയങ്ങനെ ചെയ്യുന്നതിൽ അസാധാരണമായൊന്നുമില്ല. പരിവർത്തനത്തിനു വേഗം കുറക്കുവാൻ ഈ സംഘങ്ങൾ സഹായകമാകും. കെട്ടിടനിർമ്മാണത്തിനാവശ്യമായ സാമഗ്രികൾ, സൈക്കിൾ, തയ്യൽയന്ത്രം എന്നിവയുടെ പാർട്ടുകൾ, റേഡിയോ തുടങ്ങിയവ നിർമ്മിക്കുന്ന ഒരുതരം സംഘങ്ങൾ ഉത്പാദനരംഗത്തു ഈയിടെ ഉയിരെടുത്തിട്ടുണ്ടു്. നാട്ടിൻപുറങ്ങളിൽ വൈദ്യുതീകരണം സാധിച്ച രാജ്യങ്ങളിലാണു അധികവും.

ഇൻഡസ്കോസംഘങ്ങൾ.

ചൈനയിൽ, ജപ്പാനുമായി നിണ്ടു നടന്ന യുദ്ധത്തിനിടയിൽ അഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ട ഇൻഡസ്കോ എന്ന വ്യാവസായിക സംഘങ്ങൾ പ്രശസ്തങ്ങളാണല്ലൊ. വ്യവസായമണ്ഡലം സജീവമാക്കി നിർത്തുവാനും, ശത്രുക്കൾക്കധീനപ്പെട്ട പ്രദേശങ്ങളിൽ നിന്നു ഒഴുകി കൂടിയ അഭയാർത്ഥികൾക്കു തൊഴിൽ നൽകാനും, പട്ടാളങ്ങളുടെ ആവശ്യങ്ങളൊരുവിധം നിർവ്വഹിച്ചു പോരാനും ഈ സംഘങ്ങ

ളുപകാരപ്പെട്ട വിഷമത്തിലാഴ്ന്നൊരു രാജ്യത്തിനു ഒന്നാംതരമൊരേർപ്പാടായി അനുഭവപ്പെട്ട അവ. ബദ്ധപ്പെട്ട സംഘടിപ്പിച്ചവയായിരുന്നു സംഘങ്ങളും. സഹകരണത്തിൽ ഉപരിവിജ്ഞാനം സമ്പാദിക്കാത്ത, പ്രാഥമിക പരിശീലനം മാത്രം നേടിയ ജനങ്ങളും ഭരിച്ചുകൊണ്ടുനടന്നവയുമായിരുന്നു. അന്നു അവിടെയുള്ളവായതുപോലുള്ളൊരു സാഹചര്യത്തിൽ നവീന സമ്പ്രദായങ്ങളും, അവയ്ക്കാത്തയന്ത്രസാമഗ്രികളും പ്രശ്നമായി വരികയില്ല. വൈരികളംകൈവിട്ടപ്പെട്ട തീരപ്രദേശങ്ങളും വീണ്ടെടുത്തശേഷവും അന്നത്തെ ആ സംഘങ്ങളിൽ പലതും ഫാക്ടറികളുടെ നവീനതപം വരുത്തി പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. എന്നാൽ കമ്യൂണിസ്റ്റ് ചൈനയിൽ വ്യവസായവികസനത്തിനു സഹകരണസ്വഭാവം നഷ്ടപ്പെട്ടുന്നതായി ആക്ഷേപിക്കപ്പെട്ടുന്നുണ്ട്.

ഭാവി ഇരുണ്ടതാണു്.

വലിയ വ്യവസായാഭിവൃദ്ധി കൈവന്നിട്ടുള്ള പാശ്ചാത്യരാജ്യങ്ങളിൽ വ്യാവസായികോത്പാദക സഹകരണത്തിനു കാര്യമായ വികസനം ഇനിയുണ്ടാകുമോ എന്നു സംശയമാണു്. അമേരിക്കയിൽ സാമ്പത്തികാധഃപതനകാലത്തു അങ്ങിങ്ങു ചില പരീക്ഷണങ്ങളും നടന്നു എന്നതിൽ കവിഞ്ഞൊന്നും ഉണ്ടായില്ല. അത്ഥവത്തായിരിക്കുന്നു ഇതു്. ഗ്രേറ്റു ബ്രിട്ടണിൽ ഘനവ്യവസായങ്ങളും ദേശസാത്കരിച്ചു. ഉപഭോഗപദാത്ഥങ്ങളുടെ നിർമ്മാണം ഉപഭോക്തൃസംഘങ്ങളും നിയന്ത്രിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ മണ്ഡലം ഇനി

ഈമട്ടിലങ്ങോട്ട വികസിക്കാനാണിടയുള്ളതു്. വ്യവസായവത്കരണം പുരോഗമിച്ചിട്ടില്ലാത്ത, സാമ്പത്തികവികസനത്തിൽ സഹകാര്യമൂലധനം പ്രാമാണ്യം ചെലുത്തരുതെന്നു ഗവണ്മെൻറുകളാഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന, രാജ്യങ്ങളിൽ തൊഴിൽ സഹകരണത്തിനിനിയും ഒരു പക്ഷെ കുറെയെല്ലാം വികസനസാധ്യതയുണ്ടായേക്കാം. ലഘുവ്യവസായങ്ങളെയും ഗ്രാമവ്യവസായങ്ങളെയും സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം പ്രത്യേകിച്ചും. കരകൗശലവ്യവസായങ്ങളിൽ സഹകരണസംഘടനയ്ക്കു അമിതപ്രാധാന്യം കല്പിക്കുന്നതിനെതിരായി വിദഗ്ധന്മാർ വിരൽ ചൂണ്ടുന്നു. കരകൗശലവ്യവസായങ്ങൾക്കു ആധുനികലോകത്തു സ്ഥാനമില്ലെന്ന പക്ഷക്കാരാണവർ.

**

വായ്പാമണ്ഡലം.

സഹകരണവായ്പ കർഷകക്കിടയിൽ.

ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ആദ്യമായാവിർഭവിച്ചതു ഉപഭോക്തൃസഹകരണമാണു്. ജർമ്മനിയിൽ വായ്പാസഹകരണവും. രണ്ടിന്റെയും ആവിർഭാവത്തിനിടയാക്കിയ സാഹചര്യങ്ങളും വ്യത്യസ്തങ്ങളാണു്. വ്യാവസായികവിപ്ലവത്തിന്റെ ഫലമായി ഇംഗ്ലണ്ടിൽ സാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥിതി ഫ്യൂഡലിസത്തിൽനിന്നു പെട്ടെന്നു മുതലാളിത്തത്തിലേയ്ക്കു നീങ്ങി. നിലവിലിരുന്ന സാമൂഹ്യബന്ധങ്ങളും തകർന്നു. നാട്ടിൽ തൊഴിലില്ലായ്മയും പട്ടിണിയും പടർന്നു. പുതുതായി നാമ്പെടുത്ത മുതലാളിത്തം ഒരു പുത്തൻ പണക്കാരന്റെ വീറോടുകൂടി ഈ സാഹചര്യം മുഷണം ചെയ്തു. ആകാവുന്ന മുഷണമുറകളെല്ലാം തൊഴിലാളികൾക്കു നേരെ അഴിച്ചുവിട്ടു. മുഷണങ്ങളിൽ നിന്നൊഴിഞ്ഞുമാറാൻ തൊഴിലാളികൾ പലവഴിക്കു ശ്രമം നടത്തി. അവർ സ്വീകരിച്ച മാർഗ്ഗങ്ങളിൽ ഒന്നാണു ഉപഭോഗപദാർത്ഥങ്ങൾ മൊത്തമായി വാങ്ങിച്ചു ചില്ലറയായി വിതരണം നടത്താൻ സഹകരണസംഘങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തുക എന്നതു്.

തൊഴിലാളിയും കർഷകനും.

ജർമ്മനിയിൽ വായ്പാസഹകരണത്തിന്റെ ആവിർഭാവം ഫ്യൂഡലിസത്തിന്റെ മുഷണമുറകൾക്കെതിരായിട്ടായിരുന്നു. ജർമ്മ

നിയിലെ കർഷകർ, 19-ാംനൂറ്റാണ്ടിൽ, ഫ്യൂഡലിസത്തിനു കീഴിൽ അനുഭവിച്ചുവന്ന ദുരിതങ്ങളും നിരവധിയാണു്. അവയെക്കുറിച്ചെന്തെങ്കിലും പറയുംമുമ്പു, സാമൂഹ്യതലത്തിൽ തൊഴിലാളിയും കർഷകനും തമ്മിലുള്ള ചില അന്തരങ്ങളും മൂണ്ടിക്കാണിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

തൊഴിലാളിയുടെ അധിവാസകേന്ദ്രം പട്ടണമാണു്. കർഷകനേറ്റവും നാട്ടിൻപുറവും. ഉപജീവിക്കുവാൻ മെയ് വീയർപ്പിക്കുന്നവരാണു് ഇരുവരും. അക്കാര്യത്തിൽ അവർ സജാതീയരാണു്. സാജാത്യങ്ങളും വേറെയും പറയാൻ കഴിയും. എന്നാൽ സാജാത്യങ്ങളെക്കാളേറെ വൈജാത്യങ്ങളാണു അവർ തമ്മിൽ. നിത്യവും തൊഴിൽശാലയിൽ കയറി തൊഴിലെടുക്കുകയേ വേണ്ടൂ തൊഴിലാളിക്കു്. അവന്റെ മുറ അതാണു്. മുറതെറ്റാതിരുന്നാൽ മതി, അവനുള്ള പ്രതിഫലം അവന്റെ കൈയിൽ കിട്ടും. അതു നിയതമാണു്. വിയർപ്പു കൂടുതൽ ചിന്തിയാൽ പ്രതിഫലവും കൂടും. വെള്ളക്കേടും വെയിൽക്കേടുമില്ല. ഒരു കാലക്കെടുതിയുമില്ല. തൊഴിൽശാലയുടെ നിലനില്പും വികസനവും അവനറിയേണ്ട. തൊഴിലുടമയുടെ കാര്യം അതൊക്കെ. ഇതൊന്നുമല്ല കർഷകന്റെ നില. ഭൂമിയാണല്ലൊ അവന്റെ ജീവനോപാധി. അവൻ വിയർപ്പൊഴുക്കുന്നതു മണ്ണിലാണു്. മണ്ണിനുംകൊള്ളാൻ കഴിയുന്ന വിയർപ്പിനു പരിമിതിയുണ്ടു്. അതുപോലെ തന്നെ അതിൽനിന്നു ലഭ്യമാകാവുന്ന പ്രതിഫലത്തിനും. വരുമാനം പരിമിതം; അതു നിയതവുമല്ല. കൃഷിയിൽനിന്നുള്ള ആദായത്തിനു നിയതത്വം പ്രതീക്ഷിച്ചുകൂടാ. കൃഷിയുടെ വിജയം കാലാവസ്ഥ

യെ ആശ്രയിച്ചു നില്ക്കുന്നതാണു്. വരുമാനം കാലാവസ്ഥയുടെ വികല്പത്തിനൊത്തു ഏറിയും കുറഞ്ഞുമിരിക്കും. ചിലപ്പോൾ ഒഴുക്കിയ വിയർപ്പു മുഴുവൻ പാഴിലായെന്നും വരും.

കർഷകൻ ഇന്നലെ.

പരിമിതിയുണ്ടെങ്കിലും പരിമിതിക്കകത്തുനിന്നു പരമാവധി മുതലെടുക്കാൻ ശ്രമിക്കാം. എന്നാൽ കൂടുതൽ ലഭിക്കണമെങ്കിൽ കൂടുതൽ മുടക്കണം എന്ന ന്യായം, വ്യവസായത്തിലെന്നപോലെ, മണ്ണിനു കൂടുതൽ ഉഴവു ചെല്ലണം; ഉഴുന്തു ആഴത്തിലാവണം; വളം കൂടുതൽ ചേക്കണം; നല്ല മാടുകളെ വാങ്ങി നിത്തണം. നല്ല മാടുകളാവുമ്പോൾ തീറ്റച്ചെലവു കൂടുതലാവും. പരിഷ്കൃതങ്ങളായ കാർഷികോപകരണങ്ങളുപയോഗിക്കുകയാണെങ്കിൽ മെച്ചം കൂടതലുണ്ടു്. കാർഷികാഭിവൃദ്ധിക്കാവശ്യമായ കാര്യങ്ങളാണീ പറഞ്ഞതെല്ലാം. പണം മുടക്കി നടത്തേണ്ട കാര്യങ്ങളാണിവ. അഭിവൃദ്ധിയിലേയ്ക്കുള്ള മാർഗ്ഗം ചിലവുകൂടിയതാണെന്നർത്ഥം. ചിലവു കർഷകൻതന്നെ ചെയ്യണമല്ലൊ. ചിലവു ചെയ്തുകൊണ്ടുമാത്രമായില്ല; സ്വന്തമായി വിയർപ്പൊഴുക്കുകയും വേണം. എല്ലാം ക്രമമായി നടന്നാൽ? നടന്നാൽ ഫലം കിട്ടും. പക്ഷെ പെട്ടന്നാവുകയില്ല. വിളവിറക്കു കഴിഞ്ഞു എട്ടുപത്തു മാസമെങ്കിലും കഴിയേണ്ടിവരും ഫലമെടുക്കാറാകണമെങ്കിൽ. കന്നിൻകിടാവിനെ ഒന്നിനെ വാങ്ങിക്കുകയാണെങ്കിലോ? അതൊന്നു പ്രസവിച്ചു കറന്നു പാലെടുക്കാറാകണമെങ്കിൽ കൊല്ലം രണ്ടുമൂന്നു

കഴിയേണ്ടിവരും. കുറെ കാത്തിരിക്കാം. ഫലം ലഭിക്കുമല്ലൊ എന്നാണെങ്കിൽ അവിടെയൊരു പ്രശ്നം. ഫലം ലഭിക്കാറാകുംവരെ കർഷകനു കഴിയേണ്ടയോ?

ഇറക്കിയ വിള കൊയ്തു കഴിഞ്ഞാൽ, അല്ലെങ്കിൽ വാങ്ങിയ പശു പെറ്റു കറവയായാൽ കർഷകനാഹാരത്തിനു വകയായി. കഴിച്ചിലിനു കഴിച്ചു മിച്ചമുണ്ടായെന്നും വരും ചിലപ്പോൾ. മിച്ചമുണ്ടായാൽ കമ്പോളത്തിലെത്തിച്ചു, വിറ്റു, അവനു കാശാക്കാം. എന്നാൽ സ്വന്ത ഗ്രാമത്തിനു പുറത്തുള്ള കമ്പോളത്തിൽ തന്റെ ചരക്കെത്തിക്കുവാൻ അവനു കഴിഞ്ഞെന്നു വരില്ല. അങ്ങകലെ പട്ടണത്തിനകത്തോ, അതിനുമപ്പുറം കടലിനക്കരയോ എത്തിച്ചിലവാക്കേണ്ടതാകാം അവന്റെ ചരക്ക്. അവിടെ എത്തിയാൽ ചരക്കിനു നല്ല വില കിട്ടും. എന്നാൽ എത്തിക്കാൻ അവൻ പ്രാപ്തനല്ല. അതുകൊണ്ട് അവൻ അവന്റെ ചരക്കു ഗ്രാമച്ചന്തയിലെത്തിച്ചു ചെറിയ വിലയ്ക്കു വില്ക്കേണ്ടിവരുന്നു. കഷ്ടകൻ അവന്റെ ചരക്കു അയൽച്ചന്തയിലെത്തിച്ചു വില്ക്കുന്നതും ഒരു പട്ടണ തൊഴിലാളി അവന്റെ പ്രയത്നശേഷി മുതലുടമയ്ക്കു അടിയറ വെയ്ക്കുന്നതും തമ്മിൽ കാര്യമായ അന്തരമില്ല.

ഇന്നത്തെ കഥയ്ക്കല്പം വ്യത്യാസം കണ്ടേയ്ക്കാം. എന്നാൽ 19-ാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ മധ്യദശകത്തിൽ പശ്ചിമജർമ്മനിയിലെ കർഷകരുടെ സ്ഥിതി ഇതായിരുന്നു. ചെറുകിടക്കാരായിരുന്നു കൃഷിക്കാരൊക്കെ. ചെറുചെറു കൃഷിയിടങ്ങളും കൈവശമുള്ളവർ. ധാന്യങ്ങളും ഉരുളൻക്കിഴങ്ങുമായിരുന്നു പ്രധാന കൃഷിയിന

ങ്ങളും. ഒട്ടൊക്കെ മലക്കറിയും, അല്പസ്വല്പം മുന്തിരിവള്ളിയും കൃഷിചെയ്യുപോന്നു. കൃഷിക്കാരനാണോ, ഒന്നോ രണ്ടോ കന്നുകളുണ്ടാകും. ഒരു പന്നിയും ഏതാനും കോഴികളുമുണ്ടാകും പോറ്റു ജന്തുക്കളായി. കർഷകനും കുടുംബാംഗങ്ങളും ചേർന്നു ക്ലേശിച്ചു ധ്വാനിച്ചാൽ കുടുംബത്തിനൊരു വിധം പിഴയ്ക്കാനൊക്കും, കൃഷിക്കു വേണ്ട എനതാരികളൊക്കെ സ്വായത്തമാണെങ്കിൽ; അവയുടെ വിനിയോഗം അറിയുകയും സ്വയം നടത്തുകയും ചെയ്യുയാണെങ്കിൽ; പോരാ, ഒന്നുരണ്ടു "എങ്കിലു"കൂടി വേക്കേണ്ടിവരും. ഉത്പാദനമിച്ചം വിറ്റഴിയുകയാണെങ്കിൽ; അതിനു നല്ല വില ലഭിക്കുകയും ചെയ്യുയാണെങ്കിൽ. എന്നാൽ ജന്മനിയിലെ കർഷകരെ ആവക ഭാഗ്യങ്ങളൊന്നും അനുഗ്രഹിച്ചിരുന്നില്ല. അഴലിൽ ആഴ്ന്നു കഴിയുകയാണവർ. കാരണം? മുഖ്യമായും കടത്തിൽ മുഴുകി കിടക്കുകയായിരുന്നു അവർ എന്നുതന്നെ.

പണമിടവാട്ടുകാരൻ.

കർഷകനു കൃഷിപ്പണിക്കു വിത്തുവേണം, വളം വേണം, നിലമുഴാൻ കലപ്പയും കന്നുകാലിയും വേണം. അവനു അവന്റെ കളപ്പുരയൊന്നു പൊളിച്ചുമേയണം. ഒയ്ക്കുയ്ക്കും പുറമെ കന്നിനു തീറ്റി നല്കാനും കുടുംബം കഴിയാനും വക കാണുകയും വേണം. പണം കൊണ്ടു നടക്കേണ്ടതാണല്ലൊ എല്ലാം. കാൽ പൈസ കൈയിൽ ഇല്ലതാനും. കർഷകൻ എന്തു ചെയ്യും? കടം കൊള്ളുകയേ തരമുള്ളൂ. കർഷകനു കടം നല്കാനാരുണ്ട്? ആരുമില്ലെന്നു

ഖരുമോ? അങ്ങനെ വരില്ല. കർഷകനു കടം നല്കാൻ തയ്യാറായി നില്പുണ്ട് ഒരു വർഗ്ഗം, വ്യാപാരികളം; എന്നാൽ അക്കാര്യത്തിൽ അവക്ക് ഒരു വിഷമം. കടം നല്കി കഴിഞ്ഞാൽ തിരിച്ചീടാക്കാൻ വിളവെടുപ്പു കഴിയുന്നതും കാത്തു ഇരിക്കണം അവർ. കൃഷിയെങ്ങാൻ പിഴച്ചാലോ? തന്നെയല്ല, എല്ലാ കർഷകരും സത്യസന്ധരാകുമോ? ചിലരെങ്കിലും പറഞ്ഞു കടന്നുകളയുകയില്ലേ? അപകടം നിറഞ്ഞതാണു കർഷകക്കിടയിലെ പണമിടവാടുകാര്യം. എല്ലാം കണ്ടുകൊണ്ടാകും വ്യാപാരി ചരക്കുകളുടെ വിലയിടുന്നതും വായ്പയ്ക്കു പലിശ ചുമത്തുന്നതും. വെള്ളക്കേടും വെയിൽക്കേടും മൂലം കൃഷി നശിച്ചാലും, കർഷകരിൽ ചിലർ നെറിവുകേടു കാണിച്ചാലും അതൊന്നും തന്നെ ബാധിക്കാതിരിക്കണമെന്നു കരുതിതന്നെയാണു വ്യാപാരിയുടെ പോക്കു്. തന്റെ ചരക്കിനു അയാളം ക്രമം വിട്ടു വിലയിടും. പണത്തിനു അക്രമമായ പലിശയും ചുമത്തും. എല്ലാം അവർ കണക്കെഴുതി വെയ്ക്കുകയാണു്. കണക്കുപുസ്തകത്തിൽ എന്തെഴുതുന്നു എന്നു കർഷകൻ കാണുന്നില്ല. കണ്ടാലും പ്രയോജനമില്ല, അവൻ അനക്ഷരനാണു്. വ്യാപാരി നല്കുന്ന സാധനങ്ങളും കൊണ്ടു കുടുംബത്തെയും തിരിക്കുകയേ അവനു തരമുള്ളു. നിലം പാകപ്പെടുത്തുക, വിത്തിടുക എന്നിവയായിരിക്കും അവന്റെ മനസ്സിൽ നാമ്പെടുത്തുയരുന്ന ചിന്തകളം. അടിയിൽ നല്ലൊരു വിളവെടുപ്പിനെ കുറിച്ചുള്ള മധുരസ്വപ്നങ്ങളുമുണ്ടാകും. കൃഷി നന്നാകും, വിളവു പൊടിപ്പനാകും, കടമെല്ലാം വീട്ടും, പൈസ കുറെ കൈയിൽ വരും, എന്നിങ്ങനെ മനംകൊണ്ടു മാലകൊരുത്തു കഴിയുകയാകും അവൻ.

സ്വപ്നം ഫലിച്ചു, വിളവെടുപ്പു നടന്നു എന്നുതന്നെ വെച്ചോളൂ; സ്വന്ത ആവശ്യത്തിനു വേണ്ടതു നീക്കി മിച്ചം വരുന്നതു കർഷകൻ കമ്പോളത്തിലെത്തിക്കുകയായി. ആരിരിക്കുന്നു അവിടെ അവന്റെ ചരക്കു കൊള്ളാൻ? അവനു വിളവിറക്കാനും, കുടുംബം കഴിയാനും കടം നല്കി സഹായിച്ച 'ഒയാലു'വായ വ്യാപാരിയല്ലാതെ? ഒരു ഗ്രാമം; ഒരു ചന്ത; ഒരു വ്യാപാരിയും. ഇതായിരുന്നു ജർമ്മനിയിൽ അന്നത്തെ ചിട്ട. അതുകൊണ്ടു തന്റെ ഉത്പാദനമിച്ചം വില്ക്കാൻ, കർഷകൻ, അവനു കടം നല്കിയ വ്യാപാരിയെതന്നെ ആശ്രയിക്കേണ്ടിവന്നു. കർഷകന്റെ ചരക്കിനു വിലയിടുന്നതും അതു വാങ്ങിക്കുന്ന വ്യാപാരിയാണു്. അയാൾ കർഷകനു കടംകൊടുത്ത ചരക്കിനു വിലയിട്ടതും അയാൾതന്നെ. രണ്ടു ചരക്കിനും വിലയിടുന്നതിനുപയോഗിക്കുന്ന മാനദണ്ഡം ഒന്നായിരിക്കയില്ല, നിശ്ചയം. വില്ക്കുന്നതിനു ആകാവുന്നതു കൂടിയ വില; വാങ്ങുന്നതിനു ആകാവുന്നതു താഴ്ന്ന വിലയും. കർഷകനു അവൻ വാങ്ങിച്ച കടം വിടിയെങ്കിലായി. കടം വീട്ടി ശേഷിപ്പൊന്നും ഉണ്ടാകയില്ലെന്നു ഉറപ്പാണു്.

പശ്ചിമജർമ്മനിയിലെ കർഷകൻ ഇങ്ങനെ ആശയറ്റു ദാരിദ്ര്യത്തിൽ നീന്തി കിഴയുകയായിരുന്നു. കൃഷിയിൽ അവനു ഉത്സാഹം നശിച്ചു. താനെന്തിനു തനു തളർന്നു പ്രയത്നിക്കണം? അന്യനെ പോറ്റാനോ? എന്നായി അവന്റെ വിചാരം. കൃഷി, അതിൻഫലമായി, നാശത്തിലേയ്ക്കാഴ്ന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. കർഷകനു മനഃശ്ശാന്തി നശിച്ചു. എല്ലാം മറക്കാൻ അവനാശിച്ചു. അവൻ അതിനു കണ്ട ഉപായം കുടിയാണു്.

സമുദ്ധാരകൻ വരുന്നു.

കർഷകരുടെ ദൈന്യം കണ്ടു കരളലിഞ്ഞു ഒരു മാന്യൻ മുന്നോട്ടു വന്നു. ഫ്രെഡറിക് റൈഫയിസൻ (1818–1888) എന്നാണു് ആ മാന്യന്റെ പേർ. റൈൻലണ്ടിൽ ഏതാനും ഗ്രാമങ്ങൾക്കു നാഥനായിരുന്ന അദ്ദേഹം. ഒരു പട്ടാള ഉദ്യോഗസ്ഥനായി ജീവിതമാരംഭിച്ചതാണു് അദ്ദേഹം, പിന്നീടൊരു റെയിൽവേ കൺട്രാക്ടററായി. റൈവൻവ്യാപാരിയുമായി. ക്രിസ്തീയധർമ്മങ്ങളിൽ അടിയുറച്ചു വിശ്വസിച്ചിരുന്ന ഒരു ഉത്തമ കത്തോലിക്കനായിരുന്നു അദ്ദേഹം. തന്റെ കീഴിൽ കഴിയുന്ന ഗ്രാമീണരുടെ ദൈന്യം കണ്ടു അദ്ദേഹം അസ്വസ്ഥനായി. കൃഷിക്കാർ ചിലപ്പോഴും പട്ടിണിയുടെ അടിത്തട്ടിലോളം ചെന്നെത്താറുണ്ടു്. ആശ്വാസനടവടികളും ചിലതദ്ദേഹം കൈക്കൊണ്ടുനോക്കി. സ്ഥായിയായ ഫലമുളവാക്കാൻ സാധിച്ചില്ല. കർഷകരെ വ്യാപാരിയുടെ മുഷ്ടിക്കുള്ളിൽനിന്നൂരിയെടുക്കാൻ ആശ്വാസനടവടികളും പര്യാപ്തങ്ങളല്ലെന്നു അദ്ദേഹത്തിനു ബോധ്യമായി.

ഇതു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചിന്തയെ ഉദ്ദീപിപ്പിച്ചു. കർഷകന്റെ മോചനത്തിനദ്ദേഹം വേറെ മാർഗ്ഗമാരാഞ്ഞു. കർഷകന്റെ രക്ഷയ്ക്കു കർഷകനല്ലാതാരുമില്ലെന്ന നിഗമനത്തിലാണെത്തിച്ചേർന്നതു. സ്വയം രക്ഷിക്കാൻ അവനെ പാപ്പിപ്പിക്കണം, പ്രാപ്തനാക്കണം. പക്ഷെ എങ്ങനെതുടങ്ങണം? എവിടന്നു തുടങ്ങണം? നിലവിലുള്ള എടവാടുകളും തീക്കാതെ വ്യാപാരി കർഷകനെ വിടുകയില്ല. വ്യാപാരിയുടെ പിടിയിൽനിന്നു വിടുവിച്ചാലും പോരല്ലൊ. സ്വതന്ത്രമായി

നിന്നു കൃഷിനടത്താൻ സാധ്യമാക്കുകയും വേണ്ടയോ? എങ്ങനേയും പണമുണ്ടാക്കാതെ പറ്റില്ല. എങ്ങനെ ഉണ്ടാക്കും? എവിടന്നു ലഭിക്കും കർഷകക്കു പണം? കടം വാങ്ങിച്ചുകളയാം എന്നുവെച്ചാൽ ഈടുനൽകാൻ കഴിവുള്ള കർഷകർ എത്രയുണ്ട്? പിന്നെന്തുചെയ്യും? ഗ്രാമത്തെ കൂട്ടായി ഈടു നൽകിയാലോ? ആ വഴിക്കു തിരിഞ്ഞു റൈഫയിസന്റെ ചിന്ത. അന്യനൊരുത്തനു കൂട്ടായി ഈടു നിന്നാൽ, ഈടു നില്ക്കുന്നവർ തമ്മിൽത്തമ്മിലും ഈടായിരിക്കും. ഒരു ഗ്രാമത്തിലുള്ളവർ മുഴുവൻ പേരും വിശ്വസിക്കാൻ കൊള്ളാത്തവരായിവരിക; അങ്ങനെയുണ്ടാവില്ല. അവിശ്വാസ്യരായി ചിലരുണ്ടെങ്കിൽ അവരെ ബാക്കിയുള്ളവർ നിലയ്ക്കു നിർത്തിക്കൊള്ളും.

റൈഫയിസൻ ആ വഴിക്കു ചെലുത്തിയ ചിന്തയുടെ ഫലമാണു കൊ-ഓപ്പറേറ്റീവ് ക്രെഡിറ്റ് ബാങ്ക്. ഒരു ഗ്രാമം, ഒരു ബാങ്ക്. ഗ്രാമത്തിനകത്തു വിശ്വസിക്കാൻ കൊള്ളാവുന്നവരൊക്കെ അതിൽ അംഗങ്ങളാം. അംഗങ്ങളെല്ലാം അന്യോന്യം അടുത്തറിയുന്നവരാകണമെന്നതു കൊണ്ടു അകലത്തുകാരെ ചേർക്കരുതെന്നു വെച്ചതാണു. ബാങ്കിൽ ഓഹരിക്കു വില നിശ്ചയിച്ചില്ല. ഉറപ്പിനു ക്ലിപ്തരഹിത ബാധ്യതമതിയെന്നു വെച്ചു. ബാങ്കിന്റെ ബാധ്യതകൾക്കു എല്ലാ അംഗങ്ങളും ഉത്തരവാദിത്വം ചുമത്തുകയാണല്ലൊ ക്ലിപ്തരഹിത ബാധ്യത ചെയ്യുന്നതു്. ക്ലിപ്തരഹിതബാധ്യതയുടെ ധാർമ്മികമൂല്യത്തെയും, മേന്മയേയും കുറിച്ചു വാചാലമായിരുന്നിട്ടുണ്ടു പലരും. കൈയിൽ കാശില്ലാത്തവർക്കു കൂട്ടായി ഈടുനിന്നു വലിയ തുകകൾ കടംകൊള്ളാൻ അതൊന്നേ മാർഗ്ഗമുള്ളൂ

എന്നാണു് അവരുടെ വാദം. എന്നാൽ, റൈഫയിസനു, ക്ലിപ്ത രഹിതബാധ്യതയംഗീകരിക്കാൻ അതു മാത്രമായിരുന്നുവോ പ്രേരണ എന്നു സംശയിക്കുന്നവരുണ്ടു്. വ്യാപാരമണ്ഡലത്തിൽ കൂട്ടുപ്രവർത്തനത്തിനു ജർമ്മനിയിലക്കാലത്തു ക്ലിപ്തരഹിതബാധ്യതയേ അനുവദിച്ചിരുന്നുള്ളു എന്ന വസ്തുത അവർക്കു അവരുടെ സംശയത്തിനു ഉപോൽബലകമായിരിക്കുന്നു.

"ഒരംഗം ഒരു വോട്ടു്" എന്ന തത്വം റൈഫയിസന്റെ ബാങ്കും അംഗീകരിച്ചു. ബാങ്കിന്റെ ഭരണകാര്യങ്ങളും പൊതുയോഗം തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നൊരു മാനേജ്മെന്റു് കമ്മിറ്റിയിൽ നിക്ഷിപ്തമാക്കി. മാനേജ്മെന്റു് കമ്മിറ്റിക്കു മീതെ ഒരു സൂപ്പർവൈസറി കമ്മിറ്റിയുമേർപ്പെടുത്തി. ആ കമ്മിറ്റിയെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതും പൊതുയോഗംതന്നെ. സൂപ്പർവൈസറി കമ്മിറ്റിക്കാണു വലുപ്പം കൂടുതൽ. മാനേജിങ്ങു് കമ്മിറ്റിയിൽ മൂന്നംഗങ്ങളിൽ കവിയാറില്ല. അറ്റാദായം വിഭജിക്കാതെ മുഴുവൻ കരുതൽധനമായി മാറുന്ന സമ്പ്രദായമാണു ബാങ്കു് കൈക്കൊണ്ടതു്. പ്രവർത്തനധനത്തിനു വിഷമം കുറക്കുവാനായി പ്രവർത്തകരങ്ങനെ ചെയ്തു. കരുതൽധനം വർദ്ധിക്കുകയും അതു മുഴുവൻ പ്രവർത്തനധനമായുപയോഗിക്കാമെന്നാവുകയും ചെയ്താൽ അതിൽക്കുറച്ചു കടം വാങ്ങിക്കുകയും പലിശ നഷ്ടപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്താൽ മതിയല്ലൊ.

ബാങ്കു് പ്രവർത്തനമാരംഭിച്ചതു കടംകൊണ്ട പണംകൊണ്ടാണു്. പ്രാരംഭത്തിൽ കടം നല്കാനൊരുങ്ങിയതു റൈഫയിസൻ തന്നെ. തുടന്നു റൈഫയിസന്റെ ചില കൂട്ടുകാർ സഹായിക്കാ

നെത്തി ബാങ്കിൽനിന്നു വായ്പ നല്കുന്നതു അംഗങ്ങൾക്കു മാത്രമാണു്. വായ്പ അനുവദിക്കുംമുമ്പു് വായ്പയ്ക്കുള്ള അപേക്ഷ സൂക്ഷ്മമായി പരിശോധിക്കും. വായ്പസംഖ്യയുടെ വിനിയോഗം അപേക്ഷയിൽ വ്യക്തമായി പറഞ്ഞിരിക്കണം. നല്കുന്ന വായ്പ അപേക്ഷയിൽ പറയുന്ന കാര്യത്തിനല്ലാതെ വിനിയോഗിച്ചുപോകരുതെന്നു നിബ്ബന്ധമുണ്ടു്. ഉപകാരപ്രദങ്ങളായ കാര്യങ്ങൾക്കേ വായ്പയനുവദിക്കൂ. ഉപകാരപ്രദമായ കാര്യം എന്നുവെച്ചാൽ, വായ്പസംഖ്യയും അതിന്റെ പലിശയും തിരിച്ചടയ്ക്കാൻ, സംഖ്യയുടെ വിനിയോഗംകൊണ്ടു സാധ്യമാകുന്ന കാര്യം എന്നർത്ഥമാകുന്നു. കൃഷിക്കായി വിത്തും, വളവും, ഉപകരണങ്ങളും വാങ്ങിക്കൽ ഉപകാരപ്രദമായ കാര്യമാകുന്നു. കുന്നിനെ വാങ്ങലും ഉപകാരപ്രദമായ കാര്യമത്രെ. കുടുംബാവശ്യങ്ങൾ ലിസ്റ്റിനു പുറത്താണു്. അകസ്മാനങ്ങൾ വാങ്ങലും സദ്യകഴിക്കലും ഉപകാരപ്രദങ്ങളായ കാര്യങ്ങളല്ല. കൃഷിക്കും മറ്റും ഹ്രസ്വകാലവായ്പയും, കറവമാടുകളെ വാങ്ങലിനും മറ്റും മധ്യകാലവായ്പയും നല്കുന്നു. ഹ്രസ്വകാലവായ്പയ്ക്കു വായ്പയുപയോഗിച്ചു നടത്തുന്ന കൃഷിയുടെ വിളവെടുപ്പുവരെയാണു സമയമനുവദിക്കുക. മധ്യകാലവായ്പയ്ക്കു മൂന്നു കൊല്ലംവരെ; കൂടുതലില്ല. സ്ഥാവരസ്വത്തുക്കളുടെ ഈടിന്മേൽ എടവാടുകൾ വേണ്ടെന്നു വെച്ചു. പണയക്കടങ്ങളായിൽ തിരിച്ചീടാകാൻ കാലം നീളുമെന്നതാണു വേണ്ടെന്നുവെയ്ക്കാൻ ഒരു കാരണം. പെരുമാറ്റപ്പണം ദീർഘകാലവായ്പകളിൽ മുടക്കുന്നതു ബാങ്കിന്റെ നിത്യനിദാനപ്രവർത്തനങ്ങളെ ബാധിക്കുന്നതാണു്. മറ്റൊരു കാരണം, പണയക്കടമീടാകാൻ പണയവസ്തുക്കൾ വില്പിക്കേണ്ടിവന്നേയ്ക്കും. വായ്പക്കാരനു അവന്റെ വഹ

കടം കൈവിട്ടുപോവുക എന്നതാണല്ലൊ അതിനു്. അങ്ങനെ വരുന്നതു വായ്പ വാങ്ങുന്നവനും, വായ്പ നല്കുന്നവനും സുഖപ്രദമല്ല. ഈ വക കാരണങ്ങളാൽ പണയവായ്പകടം ഒഴിവാക്കാൻ നിശ്ചയിച്ചതാണു്.

വായ്പയ്ക്കപേക്ഷിക്കുമ്പോടം വായ്പ കണിശമായി തിരിച്ചടച്ചു കൊള്ളാമെന്നേല്ക്കണം. അയൽക്കാർ രണ്ടുപേരെ ജാമ്യമായി നല്കുകയും വേണം. ഏല്പന മൂന്നുപേരും ലംഘിച്ചാലോ? ക്ലിപ്തരഹിതബാധ്യത തലപൊക്കുകയാണവിടെ. 'ബാധ്യത' സകലരെയും പിടികൂടുകയായി, നഷ്ടം നികത്താൻ. അതു സംഭവിക്കാതിരിക്കാൻ സകലരും മനസ്സിരുത്തണം. ജാമ്യക്കാരെ മറവുള്ളവർ വെറുതെ വിടുകയില്ല. ജാമ്യക്കാർ, അതുമൂലം, വായ്പപ്പണം പറഞ്ഞ ആവശ്യത്തിനു തന്നെയോ വിനിയോഗിക്കുന്നതെന്നു പരിശോധിക്കും. ആദായമെടുത്തു തിരിച്ചടക്കാൻ വായ്പക്കാരനെ നിർബ്ബന്ധിക്കുകയും ചെയ്യും.

സഹകരണവായ്പാപ്രവർത്തനംകൊണ്ടു കൃഷിക്കാർക്കു വളരെയധികം പ്രയോജനം ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. അവക്കു, മര്യാപേലിശയ്ക്കു, വായ്പ, പണമായി കൈയിൽ കിട്ടുമെന്നു വന്നു. സാധനങ്ങടം വാങ്ങിക്കാൻ പണവുംകൊണ്ടു കമ്പോളത്തിൽ പോകാം. ഒക്കത്തു പണമുള്ളവനു തക്കത്തിൽ കച്ചവടം സാധ്യമാകുന്നു. ജർമ്മനിയിലെ കർഷകരെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം അക്കാലത്തു് അതു ദൈവികമായ ഒരനുഗ്രഹമായിരുന്നു. സ്വീയമായ ഉത്പന്നങ്ങടം വിറ്റഴിക്കുന്നതിലുമുണ്ടായി അതുകൊണ്ടു നേട്ടം. ബാധ്യത

ക്ലിപ്തരഹിതമായിരുന്നതിനാൽ പരസ്പരീണ മേൽനോട്ടം നിഷ്കൃഷ്ടമായി നടന്നു. തോന്ന്യാസങ്ങളും ദുർവ്യയങ്ങളും തടയപ്പെട്ടു. എല്ലാം ചേർന്നപ്പോൾ കൃഷിക്കാരുടെ നടത്തയും, പെരുമാറ്റവും, ജീവിതവും നന്നായി. അവരുടെ സാമ്പത്തികസ്ഥിതി ഉയർന്നു. കൃഷി അഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ടു. ബാങ്കുകൾക്കു കരുതൽധനം വർദ്ധിച്ചു. ബാങ്കുകളുടെ നേരെ ജനങ്ങൾക്കു മതിപ്പും വിശ്വാസവും ഉളവായി. നിയതവരുമാനക്കാരായ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ സമ്പാദ്യമിച്ചങ്ങൾ സഹകരണബാങ്കുകളിൽ നിക്ഷേപിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. ഗ്രാമങ്ങൾ, ചുരുക്കത്തിൽ, സമ്പന്നതങ്ങളായി.

കേന്ദ്രസംഘടന രൂപംകൊള്ളുന്നു.

ഗ്രാമബാങ്കുകളെ പരസ്പരം ബന്ധിപ്പിച്ചു ഒരു കേന്ദ്രസംഘടനയുണ്ടാക്കാനായി അടുത്ത ശ്രമം. ബാങ്കുകളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു ഐകരൂപ്യം വരേണമെങ്കിലും പ്രവർത്തനങ്ങൾ സമന്വയിക്കപ്പെടേണമെങ്കിലും ഒരു കേന്ദ്രസംഘടനയുണ്ടാവുക ആവശ്യമാണ്. കേന്ദ്രീകൃതമായ ഒരു ഉപദേശകസമിതിയുടെ സഹായം, കേന്ദ്രസംഘടനയുണ്ടായാൽ, അനുവഴി, ലഭ്യമാകുന്നു. ബാങ്കുകളുടെ മേൽനോട്ടത്തിനും ആഡിറ്റിങ്ങിനുമുള്ള ഒരു അധികൃതസ്ഥാപനവുമാകും അതു്. ബാങ്കുകൾക്കു, കഴിവുകൾ, അന്യോന്യം കൈമാറി വിനിയോഗിക്കാമെന്ന സൗകര്യവും കേന്ദ്രസംഘടനകൊണ്ടുണ്ടാകും. മിച്ചധനങ്ങൾ എവിടെയെങ്കിലും നിക്ഷേപിക്കാതെ തരമില്ല. കേന്ദ്രസംഘടനയുണ്ടായാൽ ഗ്രാമബാങ്കുകൾക്കവയുടെ

മിച്ചധനങ്ങൾ നിക്ഷേപിക്കുവാൻ സ്വന്തമായ ഒരു സ്ഥാപനവുമായി. കേന്ദ്രബാങ്കിനാകട്ടെ അംഗബാങ്കുകളുടെ മിച്ചധനങ്ങൾ സ്വരൂപിച്ചു സ്വന്തമായി പ്രവർത്തനം നടത്താം. സാമ്പത്തികശേഷി കൂടുതലുള്ള ബാങ്കുകളിൽ മിച്ചം വരുന്ന ധനങ്ങൾ, സാമ്പത്തിക ശേഷി കുറഞ്ഞവയ്ക്കും, പുതുതായാവിഭവിക്കുന്നവയ്ക്കും വിനിയോഗത്തിനു ലഭ്യമാകുകയാണു് അതുകൊണ്ടുണ്ടാകുന്നതു്. ഈ പരിഗണനകളൊക്കെ വെച്ചുകൊണ്ടുണ്ടായതാണു കേന്ദ്രസംഘടനയുണ്ടാക്കാനുള്ള നീക്കം. ഫലം റീജിയണൽ ബാങ്കുകളുടെ ആവിർഭാവമാണു്. റീജിയണൽ ബാങ്കുകളുടെ ഫെഡറേഷനായി നാഷണൽ അഗ്രികൾച്ചറൽ ക്രെഡിറ്റ് ബാങ്ക് കൂടി സ്ഥാപിച്ചപ്പോൾ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഘടനയ്ക്കു ഒരു പൂർണ്ണത കൈവന്നു.

വിതരണവും കൈയേല്ക്കുന്നു

മറെറാരു വികാസവും കൂടി, ഘടനയിൽ, ഇടയ്ക്കുവെച്ചു സംഭവിച്ചു. അംഗങ്ങൾ ബാങ്കുകളിൽ നിന്നു ഒറ്റയ്ക്കോറ്റയ്ക്കാണല്ലൊ വായ്പകൾ വാങ്ങുന്നതു. വായ്പയുടെ വിനിയോഗം എല്ലാക്കും ഒന്നായേക്കും. വിത്തും വളവും വാങ്ങിക്കൽ ഒരുദാഹരണം. ഏതു കൃഷിക്കാരനും വേണം കൃഷിക്കു വിത്തും വളവും. വായ്പയായി വാങ്ങിച്ചപണവും കൊണ്ടു ഓരോരുത്തരും ഓടുകയാവും കമ്പോളത്തിലേയ്ക്കു. ഓരോരുത്തരും അവിടെ ചെന്നു, തനിക്കാവശ്യമുള്ള സാധനങ്ങൾ കച്ചവടം ചെയ്യും. വാങ്ങിച്ചതു കുടുംബത്തെത്തിക്കുകയും ചെയ്യും. പതിവൊന്നു മാറിയാലോ എന്നായി

കുറെ ചെന്നപ്പോൾ. അംഗങ്ങൾക്കാവശ്യമായ രാസവളം മുഴുവൻ, രാസവളങ്ങളെത്പാടിപ്പിക്കുന്ന ഏതെങ്കിലും ഫാക്ടറിയുമായി എടപെട്ട, മൊത്തം വാങ്ങി ലോറിലോഡായി ബാങ്കിലെത്തിച്ചു വീതിച്ചെടുക്കാൻ കഴിഞ്ഞാൽ അതു ലാഭമല്ലേ? ബാങ്ക് മുൻകൈയെടുക്കുകയാണെങ്കിൽ എളുപ്പമുള്ള കാര്യം. സാധനം സംഭരിച്ചു വെയ്ക്കുകയാണെങ്കിൽ, അംഗങ്ങൾക്കു പണമായി നൽകുന്ന വായ്പ, ബാങ്കിനു, സാധനമായി നൽകാം. വിളവെടുപ്പു കഴിഞ്ഞു തിരിച്ചു വാങ്ങൽ പണമായിട്ടാവുകയും ചെയ്യാം. ഈ പറഞ്ഞ വിധത്തിലൊക്കെ നടന്നു. കുറെ പ്രവത്തിച്ചു നീങ്ങിയപ്പോൾ വായ്പാപ്രവർത്തനത്തിനു റീജിയണൽ ബാങ്കുകളുണ്ടായതുപോലെ, കച്ചവടത്തിനു റീജിയണൽ മൊത്തവ്യാപാര സംഘങ്ങളുണ്ടാകുന്നതും കൊള്ളാമെന്നു തോന്നി. ഉണ്ടാക്കുകയും ചെയ്തു. വിത്തു, വളം, ഭക്ഷ്യവിഭവങ്ങൾ, കാലിത്തീറ്റകൾ, കാർഷികോപകരണങ്ങൾ എന്നിവ മൊത്തമായി സംഭരിച്ചുവെച്ചു ഗ്രാമ ബാങ്കുകൾ വഴി അംഗങ്ങൾക്കു നല്കലായിരുന്നു അവയുടെ പ്രവത്തനം.

പ്രസ്ഥാനംകൊണ്ടുണ്ടായ നേട്ടങ്ങൾ.

ഗ്രാമങ്ങളിൽ വിപ്ലവപരമായ മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തുവാൻ റൈഫയിസന്റെ ഗ്രാമബാങ്കുകളുടെ പ്രവത്തനങ്ങൾക്കു കഴിഞ്ഞു. ഏതാനും വർഷങ്ങൾക്കകം അന്നാസൻ (Anhasan) എന്ന ഗ്രാമത്തിനു വന്നു ചേർന്ന മാറ്റങ്ങളെക്കുറിച്ചു സി. ആർ. ഫേ (C. R. Fay) തന്റെ 'Cooperation at Home and Abroad' എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസ്താവനയിൽ പറയുന്നു;

"വൃത്തിഹീനമായ പരിസരം; വൃത്തികെട്ട ക്രൂരകൃം; സദാചാരം മറന്നുള്ള, മലീമസമായ ജീവിതം. കടിയും അടിപിടിയും സർവ്വസാധാരണം. പഴഞ്ചൻ കാർഷികോപകരണങ്ങളും. അതും വേണ്ടുവോളം ഇല്ലായ്മ. മോശം കൃഷി; താഴ്ന്ന വിളവു്. ഇതൊക്കെ ആയിരുന്ന ഗ്രാമത്തിന്റെ സ്ഥിതി. ഇന്നു അതെല്ലാം പഴംകഥകളായി മാറിയിരിക്കുന്നു. ശ്രുചിത്വം പാലിക്കുന്ന, സൗഹൃദം വഴിയുന്ന ഒന്നാണിന്നു അന്നാസൻ ഗ്രാമം. ജനങ്ങളും അനാഡംബരർ; എന്നാൽ ശ്രുചിയായി കഴിയുന്നവർ. പ്രശംസനീയമാണു അവരുടെ പെരുമാറ്റം. ഏതു കൃഷിക്കാരനെ വേണമെങ്കിലെടുത്തോളൂ. ഒന്നാംതരം പരിഷ്കൃതകൃഷിയുപകരണങ്ങളുണ്ടാകും അവന്റെയടുക്കൽ. കൃഷിയുടെ സമ്പ്രദായം ആമൂലാഗ്രം പരിഷ്കരിച്ചിരിക്കുന്നു. ഗ്രാമത്തിനു കൈവന്ന മാറ്റങ്ങളും കണക്കുകളനുസരിച്ചു ബോധ്യപ്പെട്ടത്താൻ കഴിയുന്നതല്ല. ഒരൊറ്റ റൈഫയിസൻ ബാങ്ക് പ്രവർത്തിച്ചതിന്റെ ഫലമാണു ഈ മാറ്റങ്ങളും."

സ്റ്റോറുനിയന്ത്രണം.

കാർഷികവായ്പ സഹകരണത്തിന്റെ കലർപ്പറ്റ രൂപമാണിവിടെ വിശദീകരിച്ചതു്. ഈ മാതിരി സഹകരണപ്രവർത്തനം യൂറോപ്പിന്റെ പല ഭാഗത്തും നിലവിൽ വന്നു. സ്വയം ഭരണവും, സ്ഥിരമായ നിലനില്പും യൂറോപ്യൻരാജ്യങ്ങളിൽ വായ്പാ സഹായത്തിന്റെ സാമാന്യസ്വഭാവമാണു. അംഗങ്ങളിൽ മിതവ്യയബോധം വളർത്തുന്നതിനു പ്രസ്ഥാനം എന്നും പരിശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

സംഘങ്ങൾക്ക്, അതുമൂലം,ഗണനീയ മാംവിധം മിച്ചധനസംഭരണം സാധ്യമായിരിക്കുന്നു. ആ വഴിക്കു സംഭരിച്ച ഫണ്ടുകൾ, പല സംഘങ്ങളിലും, സ്വന്തപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കാവശ്യമായതിൽ കവിഞ്ഞു നില്പുണ്ട്. സംഘങ്ങൾ അതൊക്കെ ഗവണ്മെണ്ടു കടപ്പത്രങ്ങളിലും, ഇതരസംഘങ്ങളിലും, റീജിയണൽ ബാങ്കുകളിലും നിക്ഷേപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഭ്രസ്വത്തു ജാമ്യബാങ്കുകൾക്കു ദീർഘകാലവായ്പാപ്രവർത്തനത്തിനുപോലും സംഘങ്ങൾ അവയുടെ മിച്ചധനങ്ങൾ നല്കീട്ടുണ്ട്. ചില രാജ്യങ്ങൾ വായ്പാസഹകരണപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ നിയന്ത്രണം ചെലുത്തിക്കാണുന്നു. സഹകരണത്തിന്റെ സാമൂഹ്യ-സാമ്പത്തികമൂല്യമംഗീകരിച്ച, സ്റ്റേറ്റ്, സംഘങ്ങളെ സഹായിക്കാൻ മുതിർന്നപ്പോൾ വന്നുചേർന്നതാണു ഈ നിയന്ത്രണം. സംഘങ്ങൾ പ്രവർത്തനമില്ലാതെ കുഴങ്ങരുതെന്നു നിശ്ചയിച്ച സ്റ്റേറ്റുവക പണം നാഷണൽ ബാങ്കുവഴി സംഘങ്ങളിലേയ്ക്കൊഴുക്കിവിട്ടു. അഡ്വാൻസുചെയ്ത പണത്തിന്റെ ഭദ്രത കാക്കേണ്ടതു കടമ സ്റ്റേറ്റിനുണ്ടാകുമല്ലൊ. അതിനു മതിയായേടത്തോളം നിയന്ത്രണം, സ്റ്റേറ്റിന്റെ പണം വാങ്ങി പ്രവർത്തനം നടത്തുന്ന സംഘങ്ങളുടെമേൽ ചെലുത്തുന്നുവെങ്കിൽ അതിൽ അസ്വാഭാവികമായി ഒന്നുമില്ല. സ്റ്റേറ്റിന്റെ നിയന്ത്രണത്തിനു ഒട്ടൊക്കെ വിധേയമായി കഴിയുന്ന സ്ഥാപനമാണു ജർമ്മൻ സഹകരണബാങ്ക്. ബാങ്ക് സാമ്പത്തികമായി സ്വയം പോരിമയുള്ള സ്ഥാപനമാണ്. അതിനു അന്യസഹായം അത്രമാത്രം, ഇന്നാവശ്യമില്ല. എന്നാൽ ഒരു കാലത്തു അതിന്റെ പ്രവർത്തനധനത്തിൽ ഒരു ഭാഗം സർക്കാർ പണമായിരുന്നു. സ്റ്റേറ്റിന്റെ പണം പറ്റി പ്രവർത്തനം നടത്തുന്ന സംഘങ്ങളിൽനിന്നു അതീടാക്കിക്കൊടുക്കുന്ന ജോലി ബാങ്ക് ഇപ്പോഴും നടത്തുന്നുണ്ട്.

ഫ്രാൻസിൽ.

ഫ്രാൻസിൽ കാർഷിക സഹകരണം സ്റ്റേററിന്റെ സഹായമുപജീവിച്ചു കഴിയുകയാണു. സ്റ്റേററ് മുൻകൈയെടുത്തേർപ്പെടുത്തിയതാണു പ്രസ്ഥാനം എന്നുകൂടി പറയാം. അവിടെയും ഗ്രാമബാങ്കുകളും ഗ്രാമ കമ്മിററികളുമുണ്ട്. എന്നാൽ വായ്പാപ്രവർത്തനത്തിനു കടിഞ്ഞാൺ പിടിക്കുന്നതു റീജിയണൽ ബാങ്കാണു. കർഷകൻ ഗ്രാമ ബാങ്കിലംഗമായാൽ മതി അവനു വായ്പ ലഭിക്കുവാൻ. ഹ്രസ്വകാലവായ്പയോ, മധ്യകാലവായ്പയോ, ദീഘ്കാലവായ്പയോ വാങ്ങിക്കാം. പത്തു കൊല്ലംവരെയാണു ദീഘ്കാല വായ്പയ്ക്കു അവധിയനുവദിക്കുന്നതു. ഏതുവായ്പക്കും ആറു ജാമ്യമേ വേണ്ടൂ. എന്നാൽ ഒന്നുണ്ടു, ഈടുപ്രമാണത്തിൽ വായ്പക്കാരന്റെ കുടുംബിനിയുടെ മേലൊപ്പുണ്ടായിരിക്കണം. കൂട്ടുവായ്പ എന്നൊരേർപ്പാടുണ്ടു. ഏതാനും കർഷകരൊന്നിച്ചുചേർന്നു എന്തെങ്കിലും വ്യാപാരമേർപ്പെടുത്തുകയാണെന്നു വിചാരിക്കുക. ഒരു മില്ലാകാം, വൈൻഫാക്ററിയാകാം. പങ്കാളികളം കൂട്ടുചേർന്നപേക്ഷിച്ചാൽ പ്രവർത്തനത്തിനു വായ്പ ലഭിക്കും.

ജർമ്മനിക്കും ഫ്രാൻസിനും പുറത്തു്.

ഫ്രാൻസിന്റെ ഓവർസീസ് ടെറിട്ടറികളും, ഈജിപ്ത്, ഗ്രീസ് തുടങ്ങിയ മാറു ചില രാജ്യങ്ങളും ഫ്രാൻസിന്റെ സമ്പ്രദായം ഏതാൻ ചില ഭേദഗതികളോടുകൂടി സ്വീകരിച്ചു. മധ്യയൂറോപ്പിലും, കിഴക്കൻയൂറോപ്പിലുമുള്ള രാജ്യങ്ങളധികവും ജർമ്മൻ മാ

തുകയാണംഗീകരിച്ചതു്. ചെക്കോസ്ലോവാക്യയും, പോളണ്ടും, വേറെ ചില രാജ്യങ്ങളുമുണ്ടു രണ്ടിലും പെടാത്തവയായി. അവ ഫ്രാൻസിനേയും അനുകരിച്ചില്ല, ജർമ്മനിയേയും അനുകരിച്ചില്ല. അവയുടെ മാർഗ്ഗം അവയിൽതന്നെ അങ്കുരിച്ചുത്തിരിഞ്ഞു വന്നതാണു്. സഹകരണാശയം ആ രാജ്യങ്ങളിൽ കൃഷിപരിഷ്കരണവാദികൾക്കിടയിൽ സ്വയം നാമ്പെടുത്തു വളർന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു അനുകരണത്തേക്കാളധികം സ്വാത്മീയാംശമാണവിടെ അധികം കാണുക. പോളണ്ടിലും ചെക്കോസ്ലോവാക്യയിലും വാസ്തുപ്രവർത്തനത്തിൽ സ്വയം ഭരണസ്വഭാവമുണ്ടായിരുന്നില്ല. സ്വയം പൂർണ്ണിമയുടെയും, സ്വയം ഭ്രേതയുടെയും കാര്യവും കമ്മിയായിരുന്നു. എന്നാൽ സാഹചര്യങ്ങളുടെ സമ്മർദ്ദം മൂലം എല്ലാം കാലക്രമത്തിൽ ഉണ്ടാകേണ്ടിവന്നു. സഹകരണം ദേശീയമായ ഒരാവശ്യമാണെന്ന തോന്നൽ ജനങ്ങളിൽ വളർന്നു. ജനാധിപത്യമര്യാദകളും, ഭരണച്ചുമതലകളും പരിശീലിക്കാൻ പറ്റിയ കളരിയാണു സഹകരണം എന്നും അവർക്കു തോന്നി. ഒന്നാംലോകയുദ്ധം കഴിഞ്ഞു് രാജ്യങ്ങൾ സ്വതന്ത്രങ്ങളായപ്പോൾ ജനങ്ങൾക്കതു കൂടുതൽ ബോധ്യമായി.

ബാൾക്കൻരാജ്യങ്ങളിലും സർക്കാരിനെ ചാരിക്കൊണ്ടാണു സഹകരണത്തിന്റെ ആവിർഭാവം. സർക്കാരിന്റെ സഹായംകൂടാതെ അവിടത്തെ കൃഷിക്കാർക്കു സാധ്യമായിരുന്നില്ല. നന്നേ ദരിദ്രരായിരുന്നു കൃഷിക്കാർ. പണമുള്ളവർ പ്രവർത്തനോത്സുകരായില്ല. കർഷകർ സ്റ്റേറ്റിനെ മാത്രമാണു് ആശ്രയമായി കണ്ടതു്. അതുകൊണ്ടു അവർ സ്റ്റേറ്റിനെ സമീപിച്ചു. എന്നാൽ സർക്കാരി

നെ സമീപിക്കുമ്പോഴും അവർക്ക് ഉള്ളിലുണ്ടായിരുന്നു, ഡെപ്പോസിറ്റ് സംഭരിച്ചു ക്രമത്തിലെങ്കിലും അവശ്യം വേണ്ട പ്രവർത്തനധനമുണ്ടാക്കണമെന്നു്. ആ വിചാരം അവർ പൊലിയാതെ കാക്കുകയും ചെയ്തു. ഫ്ലാണ്ടേഴ്സിലും, തെക്കൻ ഹോളണ്ടിലും സഹകരണവായ്പാപ്രവർത്തനം സജീവമാണു്. സ്റ്റേറ്റിനോടല്ല, കത്തോലിക്കാസഭയോടാണവ ബന്ധപ്പെട്ടു നില്ക്കുന്നതു്. സ്കാണ്ടിനേവിയൻ രാജ്യങ്ങളിലും, ബ്രിട്ടണിലും സഹകരണത്തിനു ഒരു വായ്പാശാഖ ഉണ്ടെന്നു പറയാൻ സംശയിക്കണം. ഇതരമണ്ഡലങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന സംഘങ്ങൾ വായ്പാപ്രവർത്തനവും നടത്തുന്നു എന്നതാണു് അങ്ങനെ വരുവാൻ മുഖ്യകാരണം. ഇങ്ങനെ തുടർന്നാൽ മതിയോ എന്നു സംശയിക്കാൻ തുടങ്ങിയിട്ടുണ്ടു കർഷകർ. കർഷകന്റെ ആവശ്യങ്ങൾ മുഴുവൻ നിറവേറ്റിക്കൊടുക്കാൻ ഇതരമണ്ഡലങ്ങളിലെ സംഘങ്ങളെക്കൊണ്ടാവുന്നില്ല. ഭൂമിയിൽ സ്ഥിരനിക്ഷേപങ്ങൾക്കായി പണം നല്കിക്കൊണ്ടിരുന്നതു് ഇംഗ്ലണ്ടിലും മറ്റും, ഭൂമിക്കുടമകളായ പ്രഭുക്കന്മാരാണു്. മേലാൽ അതു മുഴുവൻ അവരെക്കൊണ്ടു നടക്കയില്ലെന്ന നിലയിൽ എത്തിയിരിക്കുന്നു കാര്യങ്ങൾ. ചെറുകർഷകർ, പ്രത്യേകിച്ചു ഭൂമിയിൽ ഉടമസ്ഥാവകാശമില്ലാത്ത കുടിയാന്മാർ, വാണിജ്യബാങ്കുകളെ സമീപിച്ചിട്ടു വലിയ കാര്യമില്ല. കാർഷികോപകരണങ്ങൾക്കു വിലകയറി. വാങ്ങിക്കേണ്ട സാധനങ്ങളുടെ എണ്ണം വർദ്ധിക്കുകയും ചെയ്തു. ചെറുകിടക്കാർ കുഴക്കത്തിലുമായി. കാർഷികവായ്പാപ്രവർത്തനത്തിന്നായി, ഇംഗ്ലണ്ടിൽ, ഒരു ദേശീയസംഘടന 1958-ൽ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഏതാനും വലിയ വായ്പാസംഘങ്ങളും മൊത്തവാണിജ്യസംഘവും ചേർന്നു സ്ഥാപിച്ചതാണതു്.

ഏഷ്യൻരാജ്യങ്ങളിൽ.

ഇന്ത്യയിൽ.

വായ്പാസഹകരണത്തിന്റെ ജർമ്മൻമാതൃകയെ സംബന്ധിക്കുന്ന ഒരു പ്രത്യേകപ്രതിഭാസം, അതിനെ പറിച്ചുനട്ട, പ്രായേണ അപരിഷ്കൃതങ്ങളും അവികസിതങ്ങളുമായ ഏഷ്യൻരാജ്യങ്ങളിൽ അതിനുണ്ടായ വളർച്ചയാണ്. യൂറോപ്യന്മാരാണ് അതവിടെ പറിച്ചുനട്ടതു; തദ്ദേശീയരല്ല. ഇന്ത്യയുടെ കാര്യം പ്രത്യേകിച്ചെടുത്തു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. നൂറാണ്ടുകളായി ദ്രുണഭാരത്തിനു കീഴിൽ ഞെരിയുകയായിരുന്ന ഇന്ത്യൻ കർഷകൻ. അവൻ അനുഭവിച്ചദാരിദ്ര്യവും, ദുരിതവും യൂറോപ്പിൽ ഒരിടത്തും ആരും അനുഭവിച്ച കാണുകയില്ല. പണമിടവാട്ടകാരന്റെ ദയാവായ്പിന്മേൽ തൂങ്ങിനിന്നു അവന്റെ ജീവിതം. പണമിടവാട്ടകാരൻ ധാന്യവ്യാപാരിയുമാണ്. പല സംസ്ഥാനങ്ങളിലും ജന്മിക്കുടിമയായിരുന്ന കർഷകൻ. ജന്മി പണമിടവാട്ടകാരനും കൂടിയായിരിക്കും. യൂറോപ്യൻ കർഷകന്റെ തന്റേടവും, കാര്യവിവരവും ഇന്ത്യയിലെ കർഷകനുണ്ടായിരുന്നുമില്ല. വളരെ മോശമായിരുന്ന അവന്റെ ധനശാസ്ത്രം. തന്റെ പരിശ്രമത്തിനുമായ വരുമാനംപോലും അവൻ ധൂർത്തുകൊണ്ടായി ചിലവഴിച്ചു. കണ്ടമാനം കടംവാങ്ങി. സദ്യകൊണ്ടും കഴിച്ചും കോടതി കയറിയും മുടിഞ്ഞു. കർഷകനെ

ഋണബാധയിൽനിന്നു മോചിപ്പിക്കാതെ നാട്ടിൽ സമാധാനം നി
ലനിത്തുക സാധ്യമല്ല എന്ന നിലയിലോളം എത്തി കാര്യങ്ങൾ.
കർഷകനെ കടത്തിൽനിന്നു മോചിപ്പിക്കുവാൻ യൂറോപ്പിൽ കൈ
ക്കൊണ്ട നടവടികളും നേരിൽ കണ്ടു പഠിച്ചു റിപ്പോർട്ടു ചെയ്യുന്ന
തിനു സർ. എഫ്. നിക്കൊൾസനെ യൂറോപ്പിലേയ്ക്കയച്ചു. 1895
-97 കാലത്തു അദ്ദേഹം ഗവർമ്മെണ്ടിനു സമർപ്പിച്ച റിപ്പോർട്ടിൽ,
റൈഫയിസൻ മാതൃകയിലുള്ള സഹകരണവായ്പാപ്രവർത്തനമാണു്
ഇന്ത്യയ്ക്കു ശുപാർശചെയ്തിരുന്നതു്. പഞ്ചാബു്, യൂണൈറ്റഡ്
പ്രോവിൻസസ്, ബംഗാൾ എന്നീ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ പരീക്ഷ
ണങ്ങൾ പലതും നടന്നു. വിജയം എല്ലാ സ്ഥലത്തും ഒരുപോ
ലെ കൈവരികയുണ്ടായില്ല. എങ്കിലും ഫലം ആശാവഹമായിരു
ന്നു. പ്രവർത്തിച്ചു വിജയിപ്പിക്കാവുന്നതാണെന്നു ബോധ്യപ്പെട്ടു.
1904-ലെ 'കൊ-ഓപ്പറേറ്റീവ് ക്രെഡിറ്റ് സൊസൈറ്റീസ് ആക്റ്റി'ലേയ്ക്കു വഴി തെളിച്ചതു പരീക്ഷണഫലങ്ങളാണു്.

ഉദ്യോഗസ്ഥ മേധാവിത്വം

ഇന്ത്യയിൽ ഓരോ സംസ്ഥാനത്തിലും റജിസ്ട്രാരെ നിയമി
ക്കാൻ നിയമത്തിൽ വ്യവസ്ഥ ചെയ്തു. ഇന്ത്യയിലെ റജിസ്ട്രാക്കു
സമാന്തരമായി ബ്രിട്ടണിലുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥനു സംഘങ്ങളും റജിസ്ട്രാ
ക്കലും, സംഘങ്ങൾ നിയമാനുരോധമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നുവോ
എന്നു നിരീക്ഷിക്കലും മാത്രമാണു ചുമതല. അതിൽ കൂടുതൽ
പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നു ഇന്ത്യയിൽ റജിസ്ട്രാരെ കൊണ്ടു. പ്രാദേശികമായി

നടത്തേണ്ടിവരുന്ന പ്രചരണങ്ങളും, സംഘടനാ പ്രവർത്തനങ്ങളും, മേലനേഷണം എന്നിവ പ്രാദേശിക പ്രവർത്തകരെക്കൊണ്ട് നടക്കണം എന്നു തന്നെയാണു വെച്ചിരുന്നതു. ഒരു പരിധി വരെ അതു സാധിക്കുകയും ചെയ്തു. പക്ഷെ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ പുരോഗതിക്കു അതുമതിയാകയില്ലെന്നു കണ്ടു. സഹകരണം വഴിയായി സഹായംഎത്തികിട്ടേണ്ട നിരാലംബരായ കർഷകർ ഗ്രാമാന്തരങ്ങളിൽ, പരന്നു കിടക്കയാണു. ആലംബഹീനരാണവർ; അനക്ഷരരുമാണു. അവക്കിടയിൽ സഹകരണ സേവനമെത്തിക്കുവാൻ സ്വദേശീയർ സേവനസന്നദ്ധരായി മുന്നിട്ടിറങ്ങാതിരുന്നുമില്ല. സേവനത്തിനായി ഇറങ്ങിയവർ അഭ്യസ്തവിദ്യരായിരുന്നു. ഒഴിവുവേളകളും മുഴുവൻ അവർ സേവനത്തിനായി വിനിയോഗിക്കുകയും ചെയ്തു. പക്ഷെ അവരുടെ എണ്ണം പരിമിതമായിരുന്നു. പ്രവർത്തനമെത്തേണ്ട മണ്ഡലം നോക്കെത്താത്ത ജലാശയം കണക്കെ നീണ്ടുപരന്നു കിടക്കുകയുമായിരുന്നു. രംഗത്തിറങ്ങി കിട്ടിയ സേവകരെ മാത്രം വെച്ചുകൊണ്ട് കാര്യങ്ങളും നീക്കുവാൻ സാധിക്കുകയില്ലെന്നു ബോധ്യം വന്നു. അപ്പോൾ, പ്രസ്ഥാനം വളർത്തിയെടുക്കുകയും, സംഘങ്ങളും മേലനേഷണം നടത്തുകയും ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ഉത്തരവാദിത്വം ക്രമശഃ കൂടുതൽ കൂടുതൽ റജിസ്റ്റാർ ഏറ്റെടുത്തു. അങ്ങനെ ഉദ്യോഗസ്ഥമേധാവിത്വം വളർന്നു വന്നു. ഉദ്യോഗസ്ഥമേധാവിത്വം പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ വളർച്ചയെ സഹായിക്കുകയല്ല, വിഘാതപ്പെടുത്തുകയാണു ചെയ്തതു. കർഷകനിൽ ഒളിഞ്ഞുകിടപ്പുള്ള സർഗ്ഗശക്തി ഉണർത്തിവിടുകയും സ്വാതന്ത്ര്യകർഷത്തിനായി വിനിയോഗിക്കാൻ അവനെ പ്രേരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിൽ ഉദ്യോഗസ്ഥമേധാവിത്വം പരാ

ജയപ്പെട്ടിരിക്കയാണു. പൊയ്മുഖം ധരിച്ചു വേഷം മാറി കർഷകന്റെ കണ്ണു വെട്ടിക്കാനാവുകയില്ലെന്നും ഉദ്യോഗസ്ഥമേധാവിത്വത്തെ ഉദ്യോഗസ്ഥമേധാവിത്വമായി തന്നെ അവൻ കാണുമെന്നും തെളിഞ്ഞിരിക്കുകയുമാണു. പ്രാരംഭത്തിൽ വിദേശീയരായ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുണ്ടായിരുന്നു കുറെ പേർ. അധികം പേരും സ്വദേശീയരായിരുന്നു. സ്വാതന്ത്ര്യലബ്ധിക്കെത്രയോ മുമ്പേ വിദേശീയരില്ലാതാവുകയും ചെയ്തിരുന്നു. എന്നിട്ടും കാര്യമായ മാറ്റമൊന്നും അനുഭവപ്പെട്ടിട്ടില്ല.

പൊതുവായെടുത്താൽ

എന്തൊക്കെയായാലും, പൊതുവായെടുത്താൽ, വലിയ വിജയമാണു ഇന്ത്യയിൽ പ്രസ്ഥാനത്തിനുണ്ടായിട്ടുള്ളതു. 1967–68ലെ കണക്കു പ്രകാരം 1,93,428 വായ്പാസംഘങ്ങളുണ്ടു പ്രവർത്തിക്കുന്നു. (1962–63ൽ 2,10,000 ആയിരുന്നതു സംയോജന പ്രക്രിയയാലും പ്രവർത്തനരഹിതങ്ങളായവ നിത്തലാക്കുകയാലും എണ്ണം ചുരുങ്ങിയതാണു). 4.30കോടിയിൽ അധികം അംഗങ്ങളുണ്ടു. സംഘങ്ങൾക്കു ഫെഡറേഷനായിട്ടു സെൻടൽ ബാങ്കുകളും സ്റ്റേറ്റുബാങ്കുകളുമുണ്ടു. 540കോടിയിലധികം ഉറപ്പിക വായ്പയായി നൽകിയിരിക്കുന്നു. മൊത്തം കാർഷികാവശ്യത്തിന്റെ 35ശതമാനത്തോളം വരും അതു. ദാരിദ്ര്യത്തിന്റെ നെല്ലിപ്പടികണ്ട കർഷകനാണു ഇതെല്ലാം സാധിച്ചിരിക്കുന്നതു. ഗ്രാമപ്രദേശം ദാരിദ്ര്യത്തിന്നു മേച്ചിൽസ്ഥലമായിരുന്നു എന്നു മാത്രമല്ല, വ്യാപാരപരിചയമോ, പൗരബോധമോ ഗ്രാമീണരിൽ കൂടി കൊണ്ടിരുന്നുമില്ല. അനക്ഷരത്വം

സാവ്വതികമായിരുന്നു. എല്ലാം വെച്ചുനോക്കുമ്പോൾ കൈവന്ന നേട്ടങ്ങൾ ചില്ലറയല്ലെന്നു കാണാം. എഴുത്തറിയാവുന്ന ഒരു വ്യക്തിപോലും ഇല്ലാതിരുന്ന ഗ്രാമങ്ങളും സഹകരണവായ്പാസംഘങ്ങൾ നടത്തിയിരുന്നതായി രേഖപ്പെടുത്തി കാണുന്നു. വരവുചെലവുകളുടെ കണക്കു എഴുത്തറിയാവുന്ന ആരെയെങ്കിലും കണ്ടു കിട്ടുന്നതുവരെ, പ്രവർത്തകർ മനസ്സിൽ പിടിക്കും. ആരെയെങ്കിലും കണ്ടുകിട്ടിയാൽ പിടിച്ചിരുത്തി കടലാസ്സിലാക്കിക്കും. എഴുത്തു പഠിച്ച മറ്റൊരുത്തനെ കിട്ടിയാൽ പിടിച്ചിരുത്തി ആദ്യത്തെ ആൾ എഴുതിയതു വായിപ്പിക്കും പറഞ്ഞതൊക്കെ പുസ്തകത്തിലായിട്ടുണ്ടോ എന്നു ഉറപ്പു വരേണമല്ലോ. ഈ നിലയിലും കാര്യങ്ങൾ മുന്നോട്ടു നീക്കിയിട്ടുണ്ടു ഗ്രാമീണർ എന്നു ചുരുക്കം.

നേട്ടം കുറവറ്റതല്ല.

വ്യാപാര പരിശീലനത്തിന്റെയും, സ്വയം സഹായശീലത്തിന്റെയും കുറവാണു സഹകരണവായ്പാപ്രസ്ഥാനത്തിനു അഭിമുഖീകരിക്കേണ്ടിവന്ന ഏറ്റവും വലിയ പ്രശ്നം. അതിനെ അതിജീവിച്ചിരിക്കുന്നു പ്രസ്ഥാനം. വായ്പാപ്രവർത്തനത്തിൽ സഹകരണം വിജയിച്ചിരിക്കുകയാണെന്നും, വിജയം സാമാന്യമല്ലെന്നും തെളിയിക്കുന്ന ന്യായങ്ങളാണിവ. എന്നാൽ വിജയം കുറവറ്റതാണെന്നു അതുകൊണ്ടർത്ഥമാകുന്നില്ല. പ്രാദേശികമായി നിക്ഷേപങ്ങൾ സമാകർഷിച്ചെടുക്കുന്നതിൽ വായ്പാസംഘങ്ങൾ പരാജയപ്പെട്ടിരിക്കുകയാണു്. ഓഹരിയിലും, നിക്ഷേപങ്ങളായും സമ്പാ

ഭൂമിച്ചങ്ങാം ആകർഷിച്ചെടുക്കാൻ, കുറെയെങ്കിലും സെൻടൽ ബാങ്കുകാംക്കേ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളൂ. കൃഷിക്കാരനു കൃഷിക്കായി പൂവു തിരിച്ചു വേണ്ടിവരാവുന്ന ചിലവു കണക്കാക്കി കൊല്ലംതോറും വായ്പാപരിധി നിശ്ചയിക്കുകയും, പരിധിനിശ്ചയത്തിനുള്ളിൽ നിന്നുകൊണ്ടു യഥാകാലം വായ്പ നല്കുകയും ചെയ്യുന്നൊരു സമ്പ്രദായമാണു ഇന്ത്യയിൽ റിസർവു ബാങ്ക് ഏർപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നതു്. 1967-68-ലേയ്ക്കുനുവദിച്ച വായ്പാ പരിധിയുടെ 60ശതമാനമേ കർഷകർ വാങ്ങിയുപയോഗിക്കുകയുണ്ടായുള്ളൂ. വായ്പയുടെ വിനിയോഗം ഇത്രയും താഴ്ന്നുപോകാൻ കാരണം, പ്രധാനമായും, വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന കടിശ്ശികയാണെന്നാണു റിസർവു ബാങ്കിന്റെ റിപ്പോർട്ടിൽ പറഞ്ഞുകാണുന്നതു്. സഹകരണസംഘങ്ങളുടെ വായ്പാപ്രവർത്തനംകൊണ്ടു കർഷകന്റെ സാമ്പത്തികസ്ഥിതി പ്രതീക്ഷയ്ക്കൊത്തു ഉയരുന്നില്ലെന്നാണിതിനർത്ഥം. സഹകരണസംഘങ്ങൾക്കു ഗവർമ്മെണ്ടു് ഉദാരമായ സഹായങ്ങൾ ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ടു്. സഹായം വർദ്ധിപ്പിച്ചു വർദ്ധിപ്പിച്ചു പാട്ടണർ ഷിപ്പോളം ചെന്നെത്തിയിരിക്കുന്നു. ചില സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ തുടച്ചയായി നല്ല റജിസ്ട്രാർമാരുണ്ടാകാനിടവന്നു. അവരുടെ മിടുക്കുകൊണ്ടു ഏതാനും ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെ നന്നായി പരിശീലിപ്പിച്ചെടുക്കാൻ കഴിഞ്ഞു. പഞ്ചാബു്, മഹാരാഷ്ട്ര, ഗുജറാത്തു്, മദിരാശി എന്നീ സംസ്ഥാനങ്ങളെ പ്രത്യേകിച്ചെടുത്തു പറയാവുന്നതാണു്. പരിശീലനം നേടിയ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ വഴി കാര്യജ്ഞാനവും കൃത്യബോധവും കുറെയൊക്കെ നാട്ടിൻപുറത്തുകാരിലേയ്ക്കും പകരുവാനിടയായി. സഹകരണമെന്നാൽ ഒരുവപ്പിക അടച്ചു അമ്പതുവപ്പിക കടംവാങ്ങാനുള്ള ഒരേർപ്പാടു; തിരിച്ചുകൊടുക്കാ

ഞ്ഞാൽ കഴപ്പമില്ലാത്തതു; ഈ ധാരണയാണു പല പ്രദേശങ്ങളിലും നിലവിലിരുന്നതു്. തിരിച്ചടവിൽ ഉത്സാഹം അതുയ്ക്കാനും അംഗങ്ങളിൽ ദൃശ്യമായിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടാണല്ലൊ സംഘങ്ങളിൽ കുടിശ്ശിക വർദ്ധിക്കുന്നതു്. റിസർവു ബാങ്കിന്റെ തീവ്രമായ നിബ്ബന്ധവും, പ്രവർത്തകരുടെ നിരന്തരമായ യത്നവുമുണ്ടായിട്ടും നിലവുവായ്പയുടെ മുപ്പത്താറു ശതമാനവും കുടിശ്ശികയാണെന്നു കാണുന്നു. അംഗസംഖ്യ വലുതാണു്. എന്നാൽ മൊത്തം ജനസംഖ്യയുടെ ഏഴെഴ്ട്ടു ശതമാനമേ വരൂ. കർഷകജനത, ഇപ്പോഴും, അവരുടെ ആവശ്യങ്ങൾക്കു, സഹകരണത്തോടെന്നതേക്കാൾ, വളരെ കൂടുതൽ കടപ്പെട്ടു നില്ക്കുന്നതു വ്യാപാരികളോടും പണമിടപാടുകാരോടുമാണു്.

കുറവുകൾ പരിശോധിക്കുന്നു.

പ്രസ്ഥാനം പ്രതീക്ഷയ്ക്കൊത്തു വിജയിക്കാതിരിക്കുന്നതെന്തുകൊണ്ടാണെന്നു ഇന്ത്യയിലെ സഹകരണപ്രവർത്തകർക്കും സഹകരണ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കും അറിഞ്ഞുകൂടായ്കയല്ല. ബ്രിട്ടീഷുകാരുടെ ഭരണകാലത്തേ ആരംഭിച്ചിരിക്കുന്ന റജിസ്ട്രാർമാർ സമ്മേളിച്ചു് കുറവുകൾ പരിശോധിക്കുന്ന ഏർപ്പാടു്. റജിസ്ട്രാർമാർ കൂടക്കൂടെ സമ്മേളിക്കുന്നു. പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ വളർച്ചയെ പരിശോധിക്കുന്നു. നേട്ടങ്ങൾക്കു വിലയിരുത്തുന്നു. പരാജയങ്ങൾക്കു കാരണം കാണുന്നു. സമ്മേളനയും, പരിശോധനവും അന്വേഷണവുമൊക്കെ ഇന്നും തുടർന്നു നടക്കുന്നുണ്ടു്. റിസർവു ബാങ്കു് സഹകരണവീക്ഷയകമായ പ്രശ്നങ്ങളും, സഹകരണത്തിന്റെ കഴിവുകളും സനിഷ്കർഷം പരിശോധിച്ചു പാഠിക്കുകയും റിപ്പോർട്ടുകൾ ചിലതു പ്രസിദ്ധ

ഒപ്പെട്ടുത്തുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. വിശദാംശങ്ങളിലേയ്ക്കു കടന്നാൽ സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളെക്കുറിച്ചു വിമർശിക്കാൻ വളരെ കാണും. കുറവുകൾ എന്തൊക്കെ ഉണ്ടായിരുന്നാലും, ഇന്ത്യാഗവർമ്മെണ്ട് അതിന്റെ സാമ്പത്തിക നയത്തിൽ ഒരു മുഖ്യോപാധിയായി സഹകരണത്തെ അംഗീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. പഞ്ചവത്സരപദ്ധതികളിൽ ഒരു പ്രധാനസ്ഥാനം അതിനു നല്കിയിട്ടുമുണ്ട്.

സിലോൺ.

ഏഷ്യയിൽ സഹകരണവായ്പാപ്രസ്ഥാനം പ്രതിഷ്ഠാപിതമായ രാജ്യങ്ങൾ ഇന്ത്യയെപോലെ വേറെയും പലതുണ്ട്. സിലോൺ ആ പലതിലൊന്നാണ്. സിലോണിൽ സഹകരണവായ്പയുടെ മണ്ഡലം നിർവ്വിഘ്നം പുരോഗമിക്കുകയാണ്. ഇന്ത്യയിലെപോലെ, ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു പൊളിച്ചെഴുത്തു നടത്തേണ്ടിവരുന്നില്ല എന്നതത്രേ. രാജ്യം താരതമ്യേന ചെറുതു്. വിദ്യാഭ്യാസനിലവാരം ഉയർന്നതു്. സഹകരണനീതിസംഹിതയുൾക്കൊള്ളാൻ വെമ്പുന്ന ജനങ്ങൾ. ഇന്ത്യക്കില്ലാതിരുന്ന ഈ അനുകൂലസാഹചര്യങ്ങളാകണം തടവിയലാത്ത പുരോഗതി പ്രസ്ഥാനത്തിനവിടെ കൈവരുത്തിയതു്.

മലയ.

എടുത്തുപറയാവുന്ന മറെറാരു രാജ്യം മലയയാണ്. മലയയിൽ സഹകരണവായ്പാമണ്ഡലത്തിനുണ്ടായിട്ടുള്ള നേട്ടങ്ങൾ അഭി

നന്ദനാഹ്ങ്ങളാണെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. മലായികളും, ഇന്ത്യക്കാരും, ചീനക്കാരും അടങ്ങുന്നതാണു അവിടത്തെ ജനത. ഈ മൂന്നു ജനവിഭാഗങ്ങളിലും സഹകരണം വേരുന്നി വളർന്നിട്ടുണ്ട്. വളർച്ചയുണ്ടായിട്ടുള്ളതു നാട്ടിൻപുറങ്ങളിലല്ല എന്നതാണു എടുത്തു പറയാനുള്ള ഒരു പ്രത്യേകത. പ്രസ്ഥാനം അവിടെ സ്വതന്ത്രമാണു; സ്റ്റേറ്റു താങ്ങിനിർത്തിയിരിക്കുന്നതല്ല. സർക്കാരിൽനിന്നു ധനസഹായം സ്വീകരിക്കുന്നില്ല, എന്നുതന്നെയല്ല, സർക്കാർ കടപ്പത്രങ്ങളിൽ വളരെയധികം നിക്ഷേപിച്ചിട്ടുമുണ്ടു്. രാജ്യം ജപ്പാൻ അധീനപ്പെടുത്തിയ കാലത്തു പ്രസ്ഥാനം തകർന്നതാണു്. ജപ്പാൻകാർ റജിസ്ട്രാർമാരെയും, മറ്റാപ്പീസ്സർമാരെയും പിടിച്ചു കോൺസെൻട്രേഷൻ ക്യാമ്പുകളിൽ പാർപ്പിച്ചു. സംഘങ്ങളുടെ റിക്കാർട്ടുകളും മുഴുവൻ നശിപ്പിച്ചു. സഹകരണമണ്ഡലത്തിൽ പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന പലരും വധിക്കപ്പെട്ടു. എന്നാൽ അതിജീവിച്ചവരിൽ സഹകരണത്തോടുള്ള കൂറും വിശ്വാസവും നശിപ്പിക്കാനവർക്കു കഴിഞ്ഞില്ല. അതുകൊണ്ടു, ജനങ്ങളും, പിള്ളാലത്തു സംഘങ്ങളും പുനസ്സംഘടിപ്പിച്ചെടുക്കുകയും, പ്രവർത്തിച്ചു വിജയിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

ശാന്തസമുദ്രപ്രദേശങ്ങളിൽ

സഹകരണ വാസ്തു പ്രസ്ഥാനത്തെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം മുകളിൽ പറഞ്ഞ രാജ്യങ്ങളോടു ഏതാണ്ടു തോളൊത്തു പോകും ഫിലിപ്പൈൻസ്, ഇന്തോനേഷ്യ, തായ്ലണ്ടു്, ബർമ്മ എന്നീ രാജ്യങ്ങളും. ഇവയിൽ ബർമ്മയൊഴിച്ചുള്ള രാജ്യങ്ങളിൽ ഗവർമ്മെ

ണ്ടിന്റെ കാര്യമായ നിയന്ത്രണത്തിലാണ് പ്രസ്ഥാനം വളർന്നു. ബ്രിട്ടീഷുകാരുടെ ഭരണത്തിൻകീഴിലിരുന്ന രാജ്യങ്ങളിൽ പ്രസ്ഥാനമനുഭവിച്ച സ്വാതന്ത്ര്യം, ഈ രാജ്യങ്ങളിൽ അനുവദിക്കപ്പെട്ടായില്ല. ജനങ്ങളെ പരിശീലിപ്പിച്ചു വിടാൻ, ബ്രിട്ടീഷുകാരുടെ ഭരണത്തിൻകീഴിൽ നടന്ന തീവ്രയത്നം നടന്നിട്ടുമില്ല. എന്നാൽ പ്രസ്തുത രാജ്യങ്ങളിൽ നാലിലും സ്വാതന്ത്ര്യ ലബ്ധിയെ തുടർന്നധികാരത്തിൽ വന്ന ദേശീയ ഗവൺമെണ്ടുകളും സഹകരണവസ്തുവിനെ, കാർഷികനയത്തിന്റെ ഭാഗമായംഗീകരിച്ചു വളർത്തിയെടുക്കാൻ പ്ലാൻചെയ്തു പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്നുണ്ട്.

ചൈനയിൽ

ചൈനയിൽ സഹകരണ വായ്പാപ്രസ്ഥാനത്തിനു മുൻകൈയെടുത്തു പ്രവർത്തിച്ചതു ഗവൺമെണ്ടല്ല. "ചൈനാ ഇന്റർനാഷണൽ ഫാമിൻ റിലീഫ് കമീഷനും (China Internationl Famine Relief Commission) ചില സർവ്വകലാശാലകളുമാണ്. പിന്നാലത്തു സർവ്വരാജ്യസഖ്യം (League of Nations) ചൈനാ ഗവൺമെണ്ടിനു ഉപദേഷ്ടാവായി ഒരു വിദഗ്ധനെ നൽകി. ഈ ഉപദേഷ്ടാവു പ്രസ്ഥാനത്തിനു നായകത്വം വഹിച്ചുകൊണ്ടു, പലകൊല്ലങ്ങൾ ചൈനയിൽ പാർത്തിട്ടുണ്ട്. പ്രസ്ഥാനത്തെ വളർത്തിയെടുക്കാൻ വളരെയധികം യത്നിച്ചിട്ടുമുണ്ട്. പ്രവർത്തനധനം ജനപക്ഷത്തുനിന്നു സംഭരിക്കുന്നതിൽ, ഇന്ത്യയിലെപോലെ, ചൈനയിൽ വിഷമിക്കേണ്ടിവന്നില്ല. സഹകരണസംഘങ്ങൾക്കു വായ്പ നൽകാൻ ബാങ്കുകൾ ആവേശംപൂണ്ടു മുന്നോട്ടുവന്നു

കഥയാണവിടത്തേതു ചൈനയിലെ കർഷകൻ ഇപ്പോഴുമുടയാണു; നേരസ്ഥനാണു. വായ്പ അവനാവശ്യമാണു. അതു അവൻ പതിവായി വാങ്ങിക്കും. കണിശമായി തിരിച്ചടക്കുകയും ചെയ്യും. എന്നിട്ടും സഹകരണ വായ്പാസംഘങ്ങളും, അവിടെ, വിഷമിക്കേണ്ട അവസ്ഥയുളവായി. നീണ്ടുനിന്ന യുദ്ധമാണു കാരണം. യുദ്ധത്തിന്റെ കൂടപ്പിറപ്പാണല്ലൊ നാണ്യവീർപ്പു (Inflation). യുദ്ധത്തിന്റെ പടർച്ച ജനങ്ങളെയും ഒരിടത്തു ഉറച്ചു താമസിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്ത അവസ്ഥയിൽ കാര്യങ്ങളെ കൊണ്ടെത്തിക്കുകയും ചെയ്തു. അവർ ജീവനുവേണ്ടി അങ്ങിങ്ങു പലായനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. സംഘങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനം ഏകീകരിക്കുവാനും അവയ്ക്കു മേൽനോട്ടം വഹിക്കുവാനും ആളില്ലെന്ന നിലയായി. അങ്ങനെയുള്ള പരിതഃസ്ഥിതിയിൽ പ്രവർത്തകരെ പരിശീലിപ്പിച്ചെടുക്കുകയും, അംഗങ്ങളെ പഠിപ്പിക്കുകയും സാധ്യമല്ലല്ലൊ. ഇന്നിപ്പോഴും അധികാരത്തിലിരിക്കുന്ന കമ്യൂണിസ്റ്റ് ഗവൺമെണ്ടു പുതിയ നയാവിഷ്കരണങ്ങളും കൃഷിസംവിധാന പരിപാടികളുമായി മറെറാരു വഴിയേ നീങ്ങുകയാണു.

സൈപ്രസ്സിൽ.

സൈപ്രസ്സ്, യൂറോപ്യനേറതാണു സ്വഭാവമെങ്കിലും, ഏഷ്യനായിട്ടാണെണ്ണപ്പെട്ടുന്നതു. അവിടെ സഹകരണ വായ്പാ പ്രസ്ഥാനത്തിനു പ്രായം കുറവാണു. ഒരു മൂന്നു ദശവർഷത്തിൽ കവിയും, അതുയേയുള്ളു. നല്ല കെട്ടുറപ്പും കഴിവുമെഴുന്ന ഒന്നായി വള

ന്നിരിക്കുന്നു പ്രസ്ഥാനമതിനിടയ്ക്കു. ഇതരസഹകരണ മണ്ഡലങ്ങൾക്കു അസ്തിവാരമായി നില്ക്കുന്നതു കടംവാസ്പാവിഭാഗമാണു. മറ്റൊരുതും ദൃശ്യമല്ലാത്ത ഒരു പ്രത്യേക പ്രതിഭാസമാണു അവിടെ വിദ്യോത്പാദകംക്കിടയിൽ വളന്നുവരുന്ന സഹകരണ മിതവ്യയ പ്രവർത്തനം.

ആഫ്രിക്കൻ രാജ്യങ്ങളിൽ.

ആഫ്രിക്കൻരാജ്യങ്ങളിൽ സഹകരണം ഒരു പുത്തൻപ്രസ്ഥാനമാണു. ഏറെ കാലമായിട്ടില്ല അവിടങ്ങളിൽ സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തി തുടങ്ങിയിട്ടു. പുരോഗതി മന്ദമായാലും തരക്കേടില്ല, സംഘങ്ങൾ കണ്ടമാനം പടച്ചുവിടാതിരിക്കണം എന്ന നിശ്ചയത്തോടുകൂടിയാണു ആരംഭം തന്നെ. കാർഷികവായ്പ അതു വലിയ ഒരാവശ്യമായി തോന്നായ്കയാണു അങ്ങനെ നിശ്ചയിക്കാൻ ഒരു കാരണം. ശുദ്ധഗതിക്കാരനാണു ആഫ്രിക്കൻ കർഷകൻ. അനാഡംബരജീവിതം നയിക്കുന്നവനാണു. ഋണബദ്ധനായിരിക്കും അവൻ എന്നാരും കരുതിയില്ല. കാർഷികമണ്ഡലത്തെക്കാൾ, സഹകരണത്തിന്റെ ക്ലൃപ്തതലാവശ്യം, ഇതര മണ്ഡലങ്ങൾക്കാണെന്ന ധാരണയായിരുന്നു അധികൃതർക്കു. തന്മൂലം, ആദ്യകാലത്തു, സഹകരണവായ്പാസംഘങ്ങളേർപ്പെടുത്തിയതധികവും ശമ്പളക്കാർക്കിടയിലായിപ്പോയി. വസ്തുതകളുമായി അടുത്തിടപെട്ടപ്പോഴാണറിയുന്നതു കർഷകനെക്കുറിച്ചുണ്ടായ ധാരണ തെറ്റായിരുന്നു എന്നു. ആഫ്രിക്കയിലെ കർഷകനും കട

ത്തിൽ കൂട്ടങ്ങി കഴിയുന്നവനാണു. അവനെ കടക്കാരനാക്കിമാ റുന്നതിൽ വലിയൊരു പങ്കു വഹിച്ചതു ഇന്ത്യൻ വ്യാപാരിയാ ണെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. ആഫ്രിക്കക്കാരന്റെ അഭിരുചി നോ ക്കി ചരക്കുകൾ സംഭരിക്കുകയും സാധനങ്ങൾ കടമായി നൽകു കയും ചെയ്യുകയാണതു അവൻ. അതോടൊപ്പം പണവ്യാപാരവും നടത്തുന്നു. എത്തികിട്ടിയ സൗകര്യം, കർഷകൻ, അനുഗ്രഹമാ യെടുത്തു. അങ്ങനെ അവൻ കടത്തിലേയ്ക്കാഴ്ന്നു. അവന്റെ ര ക്ഷയ്ക്കു വായ്പാസംഘങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തണമെന്നു വ്യക്തമായി. അപ്പോൾ ആ വഴിക്കു തിരിയുകയും ചെയ്തു.

അമേരിക്കാവൻകരയിൽ

അമേരിക്കാ വൻകരയിൽ ക്യൂബെക്കു്, നോവോസ്കോഷ്യ എന്നീ രാജ്യങ്ങളിൽ സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിനു അസ്തിവാരമാ യി നില്ക്കുന്നതു വായ്പാ പ്രവർത്തനമാണു. മറ്റു രാജ്യങ്ങളെക്കുറി ച്ചു അങ്ങനെ പറഞ്ഞുകൂടാ. അക്കാര്യത്തിൽ ക്യൂബെക്കും, നോ വോ സ്കോഷ്യയും മറ്റുള്ളവയിൽനിന്നു തെന്നിതിരിഞ്ഞുനില്ക്കുന്നു. യൂറോപ്പിലേതിനോടും സാദൃശ്യമുള്ളതാണു ഈ രാജ്യങ്ങളുടെ സാ ഹചര്യങ്ങൾ. കത്തോലിക്കാ പള്ളിയുടെ സ്വാധീനവുമുണ്ടു. ര ണ്ടും ചേർന്നു സഹകരണത്തെ സാമൂഹ്യക്ഷേമ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു ഉപകരണമാക്കി. നോവോ സ്കോഷ്യയുടെ നേട്ടങ്ങൾക്കു ക്യൂ ബെക്കിനേക്കാതിനേക്കാൾ പഴക്കമേറുണ്ടു. എന്നാൽ പുറത്തു സ്വാധീനക്കുടുതൽ നോവോസ്കോഷ്യൻ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കാണു.

ഐക്യനാടുകളിലെ വ്യവസായ തൊഴിലാളികൾക്കും, കനഡയിലെ കർഷകർക്കു മിടയിൽ പ്രത്യേകിച്ചും. ഭാഷ ഇംഗ്ലീഷായതും, വയോജന വിദ്യാഭ്യാസം സഹകരണത്തിന്റെ പ്രവർത്തനപരിപാടിയിൽ പെടുത്തിയതും ഈ സ്വാധീനത്തിനു കാരണമായി പറയപ്പെടുന്നു.

നോവോസ്കോഷ്യയുടെ ചുവടുപിടിച്ചേതാനും സഹകരണവ്യാപ്തി സംഘങ്ങൾ ഐക്യനാടുകളിലെ കർഷകർക്കിടയിലും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. പ്രാധാന്യം കുറവാണു. കാർഷിക വായ്പയ്ക്കുവിടെ ഉറവിടമായി നില്ക്കുന്നതു ഫാം ക്രെഡിറ്റ് അഡ്മിനിസ്ട്രേഷൻ (Farm Credit Administration) ആണു. അഡ്മിനിസ്ട്രേഷന്റെ പണം റീജിയണൽ ബാങ്കുകളും, പ്രാദേശിക ബാങ്കുകളും വഴി കർഷകനിലെത്തുന്നു. ലോക്കൽ ബാങ്കുകളുടെ മീതെ ഗവൺമെണ്ടിനു വലിയ സ്വാധീനമാണു. റീജിയണൽ ബാങ്കുകൾ വഴിക്കാണു സ്വാധീനം ചെലുത്തുന്നതു. റീജിയണൽ ബാങ്കുകളുടെ പണമാണു ലോക്കൽ ബാങ്കുകളിൽ കിടന്നു കളിച്ചിരുന്നതധികവും. മാറ്റം വളരെ സംഭവിച്ചു. കർഷകർ അവരുടെ ഓഹരി വർദ്ധിപ്പിച്ചു പണമുണ്ടാക്കി സാമ്പത്തിക പരാധീനത മിക്കവാറും പരിഹരിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്നാലും ഗവൺമെണ്ടിൽനിന്നു ഇപ്പോഴും പ്രവർത്തനധനം സ്വീകരിക്കുന്നുണ്ടു. അതു പ്രവർത്തനത്തിന്റെ ചെറിയൊരംശമേ ആകുന്നുള്ളുവെങ്കിലും. പൊതുജന നിക്ഷേപങ്ങളാണു വലിയ പങ്കുവഹിക്കുന്നതു. ഫാംക്രെഡിറ്റ് അഡ്മിനിസ്ട്രേഷനെ വിലകുറച്ചു കാണണമെന്നതു കൊണ്ടു് അർത്ഥമാക്കുന്നതു. അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളിൽ കാർഷിക മണ്ഡലത്തിനു വിലയെഴാത്ത സംഭാവന അഡ്മിനി

സ്റ്റേഷൻ നൽകീട്ടുണ്ട്. കൃഷിക്കാരുടെ സംഘങ്ങളെ അഡ്മി നിസ്റ്റേഷൻ പണം നൽകി സഹായിക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ അതി നേക്കാൾ വിലയുറ്റ സേവനം വിമർശനവും, ഉപദേശവും വഴി നൽകുന്ന ഉത്തേജനമാണ്. ദക്ഷിണാമേരിക്കയിൽ പല രാ ജ്യങ്ങളിലും സഹകരണ വ്യാപ്രവർത്തനം വികസിതമായ്തുന്നു ണ്ട്. ബ്രസീലിൽ, ഇറ്റലിയിലും ജർമ്മനിയിലും നിന്നു കുടിയേ റിപ്പാർക്കുന്നവർക്കിടയിൽ പുരോഗതിക്കു വേഗം കൂട്ടം. സർക്കാർ സഹായത്തെ കാത്തു കഴിയുകയാണു ഇതരഭാഗങ്ങളിൽ.

വ്യാപ്രവർത്തനം ഉപേക്ഷിച്ചരാജ്യം

സോവിയറ്റ് യൂണിയനെ യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തി ലാണുൾപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നതു. ആ നിലയ്ക്കു ആ രാജ്യത്തെക്കുറിച്ചു ഇതിനു മുമ്പെ പരാമർശിക്കേണ്ടതായിരുന്നു. പരാമർശിക്കാതിരുന്നതു സഹകരണവ്യാപ്രവർത്തനം അവിടെ നടക്കുന്നില്ലാത്തതുകൊണ്ടാ ണു്. സഹകരണത്തിനു ഒരു വ്യാപ്തമണ്ഡലം അവിടെ ഇല്ല. സഹകരണവ്യാപ്രവർത്തനം റഷ്യയിൽ നടന്നിരുന്നില്ല എന്നു അതുകൊണ്ടർത്ഥമാക്കരുതു്. നടന്നു വന്നിരുന്നു. ആവശ്യമില്ലെന്നു കണ്ടു നിർത്തിക്കളഞ്ഞതാണു്. റഷ്യയിൽ സഹകരണവ്യാപ്രവ ർത്തനം 1860-65 കാലത്തേ ആരംഭിച്ചിരിക്കുന്നു. വ്യാപ്തസഹക രണസംഘങ്ങളുണ്ടാക്കി പ്രവർത്തിക്കുവാൻ ജന്മിമാരും ലിബറലിസ് റുകളും കർഷകരെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. സം ഘങ്ങളെക്കൊണ്ടു കൃഷിക്കാർക്കു സാമ്പത്തികാഭിവൃദ്ധിയുണ്ടാകുമെ

ന്നും, അപ്പോൾ അവരോട് പാട്ടം പിരിക്കാൻ എളുപ്പമാകുമെ ന്നും മനസ്സിൽ കണ്ട് അവരങ്ങനെ ചെയ്തതാണ്. അതിനുമാത്രമു ള്ള വളച്ചയേ പ്രവർത്തനത്തിനുണ്ടായതുമുള്ളൂ. ഒരു നാല്പതു കൊ ല്ലം കഴിഞ്ഞശേഷം 1905-ൽ 1400 സംഘങ്ങളാണ് ആകെയു ണ്ടായിരുന്നത്. 1905നും 1907നുമിടയ്ക്കു അവിടെ ബൂർഷ്വാ ജനകീയവിപ്ലവം നടന്നു. വിപ്ലവം കഴിഞ്ഞധികാരത്തിൽ കയറി യ ഗവർമ്മെണ്ട് കാർഷികമേഖലയിൽ ചില ചില പരിഷ്കാര ങ്ങളും വരുത്തുകയുണ്ടായി. ഭൂമിയെ ജന്മിത്തത്തിൽനിന്നു വിടുവിച്ചു മുതലാളിത്തത്തോടു ബന്ധിപ്പിക്കുന്നവയായിരുന്നു പരിഷ്കരണനട പടികളും. അതോടെ, പണത്തിനു പ്രാധാന്യവും പ്രാമാണ്യവും ഏറുകയും, വായ്പാസംഘങ്ങളുണ്ടാക്കി പ്രവർത്തിക്കുവാൻ ആളുകളു ക്കാവേശം കയറുകയും ചെയ്തു. ഒരു ദശവർഷത്തിനിടയ്ക്കു സം ഘങ്ങളുടെ എണ്ണം 1400-ൽനിന്നുയർന്നു 14,000-ൽ എത്തിനി ന്നു. എന്നാൽ എണ്ണത്തിലുണ്ടായ ഈ അഭിവൃദ്ധി പ്രവർത്തനത്തിൽ അനുഭവപ്പെട്ടില്ല. പ്രസ്ഥാനത്തിനുമേൽ സാർ ഭരണം ചുമത്തിയി രുന്ന കടിഞ്ഞാണുകളും തുടർന്നു നിലനിന്നിരുന്നതാണു ഗതിവേ ഗം തടഞ്ഞതു്. സംഘങ്ങളും ചേർന്നു യൂണിയനാകുന്നതിനെപോ ലും സാർ ഭരണം തടഞ്ഞിരുന്നു. കർഷകരെ ചൊല്ലിയാണു സം ഘങ്ങളുണ്ടാകുന്നതെങ്കിലും അവയ്ക്കു നായകത്വം വഹിച്ചതു ജന്മി മാരും, പുരോഹിതന്മാരുമായിരുന്നു. 1905നു ശേഷം വലിയ മുത ലുടമകളും. താഴേകിട കർഷകർക്കു സംഘങ്ങൾക്കകത്തു കടക്കുവാ നോ വായ്പാസൗകര്യങ്ങളുപയോഗപ്പെടുത്തുവാനോ സാധ്യമായിരു ന്നില്ല.

ഒക്ടോബർ വിപ്ലവത്തോടുകൂടിയാണു കമ്മ്യൂണിസ്റ്റുപാർട്ടിയു

ടെ നേതൃത്വത്തിൽ തൊഴിലാളികളുടേതായ ഗവർമ്മെണ്ടുണ്ടായതു്. വല്ലാതെ കുഴഞ്ഞുമറിഞ്ഞു കിടക്കുകയായിരുന്ന രാജ്യം. സാമ്പത്തികത്തകർച്ച, ദാരിദ്ര്യം, രോഗം; ജനസാമാന്യത്തിന്റെ അനക്ഷരതാവും. യുദ്ധംമൂലം തകർന്നടിഞ്ഞുകിടക്കുകയായിരുന്ന കൃഷിയുടെയും വ്യവസായത്തിന്റെയും മണ്ഡലങ്ങൾ. ഭക്ഷ്യക്ഷാമം കൊടുമ്പിരിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അതിനിടയ്ക്കു (1918–20) ഒരു ആഭ്യന്തരകലാപവും. ഈ വിധം പ്രതികൂലശക്തികളോടെതിരിട്ടുകൊണ്ടാണു സോവിയറ്റ് ഭരണകൂടം സാമ്പത്തിക പുനഃസംവിധാനത്തിനൊരുങ്ങിയതു്.

സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ നിലനില്പിനും സോഷ്യലിസ്റ്റ് സമൂഹസൃഷ്ടിക്കും വ്യവസായമണ്ഡലം സുശക്തമാകാതൊക്കുകയില്ലെന്നും, വ്യവസായമണ്ഡലത്തിന്റെ വികസനം ആ മണ്ഡലത്തിൽ പ്രവർത്തകരെ അസംതൃപ്തരാക്കി നിർത്തിക്കൊണ്ടു സാധിക്കുകയില്ലെന്നും പദ്ധതിയാവിഷ്കരണത്തിനു മുതിർന്നപ്പോൾ ഗവർമ്മെണ്ടിനും, ജനനേതാക്കന്മാർക്കും ബോധ്യമായി. തൊഴിലെടുക്കുന്ന വർക്കാഹാരം നല്കാഞ്ഞാൽ അവരെ സംതൃപ്തരാക്കാൻ സാധിക്കുകയില്ല. ഫാക്ടറികൾക്കാവശ്യമായ അസംസ്കൃതവിഭവങ്ങൾ ലഭിക്കുകയും, ഫാക്ടറിയുടെ ഉത്പാദനങ്ങൾക്കു മാർക്കറ്റുണ്ടാവുകയും കൂടി വേണം. പ്രശ്നം അപഗ്രഥിച്ചു പരിശോധിക്കുമ്പോൾ, ഏല്ലാറ്റിനും അടിത്തറയായി നില്ക്കുന്നു കൃഷി എന്നു കാണാം.

കൃഷിവികസനം സാധിക്കണമെങ്കിൽ ആ മണ്ഡലത്തിൽ ധാരാളം പണമിറങ്ങണം. കർഷകരുടെ കൈയിൽ പണമെത്താ

തെ അതു നടക്കുകയില്ല. കൃഷിക്കാരെ പണം നൽകി സഹായിക്കുവാൻ ഗവണ്മെണ്ടിനുള്ള പരിപാടികളും അപൂർണ്ണവും അപര്യാപ്തവുമാണു്. അതു വിട്ടാൽ ധനിക കൃഷിക്കാരും, വ്യാപാരികളുമാണു കർഷകർക്കുള്ള മറ്റാശ്രയം. കർഷകരെ അവർക്കടിമകളാക്കി വിടുന്നതു്, കൃഷിയുടെ വികസനത്തെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം വിപരീതഫലമേ ഉളവാക്കൂ. കർഷകരെ സ്വന്തകാലിൽ നിർത്തി, ഉല്പാദനാഭിവൃദ്ധിക്കായി യത്നിക്കുന്നതിനു പ്രാപ്തരാക്കാൻ സഹകരണ വായ്പാപ്രവർത്തനം ഊർജ്ജിതപ്പെടുത്തുകയാണു വേണ്ടതെന്നു കണ്ടു് ആ വഴിക്കു തിരിഞ്ഞു. ധനികകൃഷിക്കാർ സംഘങ്ങളിൽ കടന്നു ഭരണം കൈയടക്കുന്നതിനെ തടയുവാൻ നിയമമുണ്ടാക്കുകയും ചെയ്തു.

ആവശ്യമനുസരിച്ചു പണം ലഭിക്കുമെന്നായപ്പോൾ കർഷകർക്കു സാഹമായി. വായ്പാസഹകരണത്തിനു അവിടുന്നങ്ങോട്ടുണ്ടായ വളർച്ച ത്വരിതമാണു. 1924നു ശേഷമാണു ഇതൊക്കെ നടപ്പിലാവുന്നതു. 1924-ൽ സംഘങ്ങളിലെ ശരാശരി മെമ്പർഷിപ്പു 213 ആയിരുന്നു.1927-ലേയ്ക്കതു 600 ആയി ഉയർന്നു. 1924-ൽ 6.2 ശതമാനം കർഷകകുടുംബങ്ങളേ സംഘങ്ങളിൽ ചേർന്നിരുന്നുള്ളു. 1927ആകുമ്പോഴേയ്ക്കു 25.4 ശതമാനവും ചേർന്നു കഴിഞ്ഞിരുന്നു. സഹകരണസംഘങ്ങളുടെ ഓഹരി മൂലധനം, ഈ മൂന്നു കൊല്ലം കൊണ്ടു, 27 ലക്ഷം രൂബിളിൽനിന്നു 564 ലക്ഷം രൂബിളായി വർദ്ധിച്ചു. ഉഴവുമൃഗങ്ങളും സ്വന്തമായുള്ള കർഷകർ ദുർലഭമായിരുന്നു 1924ൽ. 1928-ലേയ്ക്കു കർഷകരിൽ 80 ശതമാനത്തിനും സ്വന്തം ഉഴവുമൃഗങ്ങളായി. ആ കാലത്തിനിടയ്ക്കു, ഉഴവുമാടുകളെ വാങ്ങാൻ

കഷ്കർ 10.70 കോടി റൂബിളും വിനിയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. 6.70കോടിയും സംഘങ്ങളും വായ്പയായി നൽകിയ പണമായിരുന്നു.

ചെറുകൃഷിക്കാർ ഒരുമിച്ചു ചേർന്നു കൂട്ടുകൃഷിയും മെഷീൻസംഘങ്ങളും ഏർപ്പെടുത്തുക എന്ന പരിപാടി പുരോഗമിച്ചപ്പോൾ കൃഷിയിൽ വ്യക്തിപരത അലിഞ്ഞില്ലാതായി. അതോടെ വായ്പാസംഘങ്ങളുടെ ആവശ്യം നിലച്ചു. കൂട്ടുപ്രവർത്തനമായപ്പോൾ കൃഷി വലിയ മുതൽ മുടക്കാവശ്യമുള്ള ഏർപ്പാടായി മാറി. അവിടെ പിന്നെ വ്യക്തിപരത നിൽക്കുകയില്ല. സഹകരണ വായ്പാ പ്രവർത്തനത്തിന്റെ ആവശ്യകത അവിടെ നിലയ്ക്കുന്നു. അതു കണ്ടു, സോവിയറ്റ് യൂണിയൻ സഹകരണ വായ്പാപ്രവർത്തനം 1931-ൽ നിർത്തലാക്കിയതാണു. സോഷ്യലിസ്റ്റ് രാജ്യങ്ങളിൽ പൊതുവെ, സഹകരണ വായ്പാപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഗതി, അതാകാനേ തരമുള്ളൂ.

★★

തൊഴിൽക്കാർക്കിടയിൽ

ഷൂൾസ് ഡെലിഷ്.

സഹകരണകടംവായ്പാ പ്രവർത്തനത്തിനു ജന്മഭൂവായെണ്ണപ്പെടുന്നതു ജർമ്മനിയാണ്. പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ പിതാക്കളായി എണ്ണപ്പെടുന്നതു റൈഫയിസനും, ഷൂൾസും. റൈഫയിസനേയും, അദ്ദേഹമേർപ്പെടുത്തിയ ഗ്രാമബാങ്കുകളേയും കുറിച്ചു ഇവിടെ പ്രസ്താവിച്ചു കഴിഞ്ഞു. ഷൂൾസ് (Herr Schulze. 1808–1883) ഡെലിഷ് (Delitzch) എന്ന ചെറുപട്ടണത്തിലെ മേയറും, ന്യായാധിപനുമായിരുന്നു. ജനങ്ങളുടെ കഷ്ടപ്പാടുകണ്ടു കരളു നൊന്ത, റൈഫയിസനെപ്പോലെ തന്നെ, പരിഹാരങ്ങളാരാഞ്ഞ മാന്യനായിരുന്ന അദ്ദേഹവും. റൈഫയിസൻ ജീവിച്ചതും, പ്രവർത്തിച്ചതും ഗ്രാമീണക്കിടയിലാണ്. ഷൂൾസ് പട്ടണപ്രദേശത്തു താമസിച്ചു. അവിടത്തെ തൊഴിൽക്കാക്കിടയിൽ പ്രവർത്തിച്ചു. ഇരുവരുടേയും പ്രവർത്തനങ്ങളിലും സ്ഥാപനങ്ങളിലും ചില അന്തരങ്ങളിതുമൂലം ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്.

പട്ടണങ്ങളിൽ കഴിയുന്ന തൊഴിലാളികളും, കരകൗശലക്കാർ, ചെറുവ്യാപാരികളും എന്നിവരുടെ സ്ഥിതിവിവരങ്ങളന്വേഷിക്കാൻ 1848 നിടയ്ക്കു നിയോഗിക്കപ്പെട്ട ഒരു കമീഷനിൽ അംഗമായിരുന്നു ഷൂംസ്. ജർമ്മനിയിലെ സാമ്പത്തികഘടനയ്ക്കു ഒരു പ്രധാനഘടകമായിരുന്നു ഈ പറഞ്ഞ ജനവിഭാഗം. ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ നില അക്കാര്യത്തിൽ അന്നും, ഇന്നും ജർമ്മനിയുടേതിൽ നിന്നു ഭേദിച്ചതാണു്. കമീഷൻ, തെളിവുകളും വളരെ ശേഖരിച്ചു. അവയിൽ ഊളിയിട്ടു നോക്കിയപ്പോൾ ഷൂംസിനു മനസ്സിലായി, താൻ ആരെ സേവിക്കുവാൻ ഇറങ്ങി തിരിച്ചിരിക്കുന്നുവോ, അവക്കിടയിൽ നടമാടുന്ന ദാരിദ്ര്യത്തിനും, അരക്ഷിതത്വത്തിനും പ്രധാനകാരണമായി നില്ക്കുന്നതു അവരുടെ താങ്ങാനാവാത്ത കടബാധ്യതയാണെന്നു. നിവാരണോപായമായി സഹകരണ കടം വായ്പാപ്രവർത്തനത്തിന്റെ ആശയം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉള്ളിൽ നാമ്പെടുത്തു. ആശയത്തിനദ്ദേഹം കർമ്മരൂപം നല്കുകയും ചെയ്തു,

പീപ്പിൾസ് ബാങ്ക്.

ഷൂംസിന്റെ ബാങ്കുകളും റൈഫയിസൻ ബാങ്കുകളിൽനിന്നു അടിസ്ഥാനപരമായി ഭേദിച്ചു നില്ക്കുന്നു. അംഗങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം, ജീവിതത്തിന്റെ ധാർമ്മികമൂല്യങ്ങൾക്കു അദ്ദേഹം അതുയേറെ വില കല്പിച്ചില്ല. അവർക്കു തൊഴിൽപ്രവർത്തനത്തിനു വേണ്ട മൂലധനം നേടികൊടുക്കുകയിലായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ നോട്ടമതുയും. ആഅടിസ്ഥാനത്തിലാണു് അദ്ദേഹം തൊഴിൽക്കാരെയും മറും ചേർത്തു സംഘങ്ങളുണ്ടാക്കിയതു്. ക്ലിപ്തരഹിതബാ

ധ്യത്തന്നെ അദ്ദേഹവുമാദ്യമംഗീകരിച്ചു. ക്ലിപ്തബാധ്യതയ്ക്കു നിയമാനുവാദമില്ലാതിരുന്നതിനാൽ അങ്ങനെ ചെയ്തതാണു്. ക്ലിപ്തബാധ്യതയനുവദിക്കുന്ന നിയമം വന്നപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബാങ്കകം—ഷൂംസ്സംഘങ്ങം പീപ്പിംസ് ബാങ്കകം എന്ന പേരിലാണറിയപ്പെടുന്നതു—പ്രവത്തനത്തിന്റെ വ്യാപ്തിക്കും, അംഗങ്ങളുടെ സ്വഭാവവൈവിധ്യത്തിനും ചേരുംവിധം ക്ലിപ്തബാധ്യതയംഗീകരിച്ചു. അംഗത്വം ഒരു പരിമിതസ്ഥലാതിത്തിക്കകത്തു ഒതുക്കിനിത്തണമെന്നും, അംഗങ്ങൾ അന്യോന്യം അടുത്തറിയുന്നവരാകണമെന്നുമുള്ള കാര്യത്തിൽ അദ്ദേഹം നിഷ്കർഷിച്ചില്ല. പട്ടണപ്രദേശങ്ങളിലാണല്ലൊ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംഘങ്ങളധികവും പ്രവത്തിച്ചിരുന്നതു്. പട്ടണങ്ങളിൽ ആ നിഷ്കർഷ എളുപ്പത്തിൽ ഫലിക്കുകയില്ല. അതുകൊണ്ടു അംഗങ്ങളെ കഴിയുന്നത്ര പിടിച്ചു ചേത്തു സംഘങ്ങളുടെ വ്യാപാരം വികസിപ്പിക്കുന്നതിനെ അദ്ദേഹം പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചു.

സംഘങ്ങം ഗവർമ്മെണ്ടിൽനിന്നു സഹായം സ്വീകരിക്കുന്നതിനെതിരായിരുന്നു ഷൂംസ്. അക്കാര്യത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു വലിയ നിബ്ബന്ധമായിരുന്നു എന്നു പറയാം. ബാങ്കകളുടെ ഭരണം കാര്യക്ഷമമാക്കുക, അംഗങ്ങളെ ന്യായയുക്തമായും, ഇഷ്ടമനുസരിച്ചും തിരഞ്ഞെടുക്കുകയും കടം വാങ്ങുന്നയുടെ ആവശ്യവും തോതും നിണ്ണയിക്കുകയുംചെയ്യുക, അംഗങ്ങളുടെയും ജനങ്ങളുടെയും വിശ്വാസം നേടുക, എന്നിട്ടു അവക്കു പണം നൽകി അവരെക്കൊണ്ടു കാര്യംനടത്തിക്കുക എന്നിതുകളിലാണു അദ്ദേഹം ശ്രദ്ധയൂന്നിയതു. അതിലദ്ദേഹം വിജയിക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ, പിൽക്കാലത്തു,

യുദ്ധക്കെട്ടതി, നാണ്യവീർപ്പു്, അവസാനം നാസിഭരണം—എല്ലാം ചേർന്നു ഷൂംസു് ബാങ്കുകളെ കശക്കിക്കളഞ്ഞു. അവസാനം ഒക്കെ റൈഫയിസൻ ബാങ്കുകളുമായി സംയോജിപ്പിക്കേണ്ടിവരികയും ചെയ്തു. മുകളിൽ പറഞ്ഞവിധം സംഭവിച്ചതു ഷൂംസിന്റെ കാലത്തിനുശേഷമാണു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലത്തോളം അദ്ദേഹത്തിനു എല്ലാം പാലിക്കുവാൻ സാധിച്ചിട്ടുണ്ടു.

വ്യവസായങ്ങളും വേറെയും.

ഉദ്ദേശങ്ങളിലും, ഷൂംസുബാങ്കുകളും റൈഫയിസൻ ബാങ്കുകളിൽനിന്നു വ്യത്യാസപ്പെട്ടവയായിരുന്നു. ഉല്പാദനകാര്യങ്ങൾക്കായി ചെറുതുകകൾ കടം നല്കുകയായിരുന്നു ഷൂംസു് ബാങ്കുകളുടെ ഉദ്ദേശം. തോൽ കൊല്ലനു തോൽ വാങ്ങാൻ, വക്കുഷാപ്പുകാരനു ഉപകരണങ്ങളും വാങ്ങാനും വാടക നല്കാനും, അച്ചുകൂടക്കാരനു അച്ചടിയന്ത്രവും അച്ചുകളും വാങ്ങിക്കാൻ, വണിക്കുകളും വാണിഭം വാങ്ങിക്കുവാൻ—ഇങ്ങനെ പോകും വായ്പയനുവദിക്കുന്നതിന്റെ സ്വഭാവങ്ങൾ. മടക്കി അടവിനുള്ള അവധിനിർണ്ണയം വായ്പയുപയോഗിച്ചു ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്ന, അല്ലെങ്കിൽ വാങ്ങിക്കുന്ന, സാധനങ്ങൾ വിറ്റഴിയാനുള്ള കാലം നോക്കി; ഏന്നാണു വെപ്പു്. എന്നാൽ വികല്പങ്ങളും പലപ്പോഴും സംഭവിച്ചിരുന്നു. വായ്പത്തുക നേരിട്ടു പണമായി നല്കും. അല്ലെങ്കിൽ എക്സ്ചേഞ്ചു് ബിൽവഴിയാകും.

ത്രിഫ്ട്ബാങ്കും ലോൺബാങ്കും.

നിയതവരുമാനമുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെയും മറ്റുമുദ്ദേശിച്ചു് ത്രിഫ്ട്ബാങ്കുകളും, ലോൺബാങ്കുകളും ഏർപ്പെടുത്തുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. റെയിൽവേ ജോലിക്കാരുടെയും, തപാൽ ജോലിക്കാരുടെയുമിടക്കു രണ്ടും വളരെ വിജയകരമായി പ്രവർത്തിച്ചു. ഹയർപർച്ചസ് ബാങ്കുകളും പഴക്കം കുറഞ്ഞവയാണു്. ഷൂമേസ് ബാങ്കുകളും നഗരവാസികളെയുദ്ദേശിച്ചു സംഘടിപ്പിച്ചവയാണെങ്കിലും, അവയുടെ പ്രവർത്തനം, കേവലം നഗരങ്ങളിൽ ഒതുങ്ങിനിന്നു എന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. നാട്ടിൻപുറത്തെ കൃഷിക്കാർക്കിടയിലേയ്ക്കും പ്രവർത്തനം വ്യാപിപ്പിച്ച ബാങ്കുകളും ഉണ്ടായിരുന്നു. വൻകിടക്കാരെ ചേർത്താണു അവ സംഘടിപ്പിച്ചിരുന്നതു്. എങ്കിലും അവയുടെ നടത്തിപ്പു റൈഫയിസൻ ബാങ്കുകളുടെ മോഡലിൽ ആയിരുന്നു. മുതലാളിത്തത്തോടു വെച്ചുനോക്കുമ്പോൾ "അത്രമാത്രം കരുത്തിലില്ലാത്ത" സാധാരണക്കാർക്കു എത്തിപിടിക്കാൻ കഴിയാത്തവിധം ഉയർന്നതായിരുന്നു.

ആഡിറ്റും മേൽനോട്ടവും.

ഷൂമേസിന്റെ പ്രസ്ഥാനം വളർന്നു, വികസിച്ചു. റീജിയണൽ സംഘങ്ങളും, ഉപദേഷ്ടു് സംഘങ്ങളും ഉടലെടുത്തു. ഈ വിഭാഗത്തിന്റെ വികസനവും റൈഫയിസൻ വിഭാഗത്തിന്റേതുപോലായിരുന്നു. ജർമ്മൻസഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ പ്രത്യേ

കതയാണു് ആഡിറ്റു് യൂണിയൻ. യൂണിയൻ പ്രാദേശിക ബാങ്കുകളുടെ കണക്കുകൾ പരിശോധിക്കുകയും, പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു, പൊതുവെ, മേലനേഷണം നടത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. കേവലം യാന്ത്രികവും, പ്രവർത്തനം മരവിപ്പിക്കാൻ മാത്രമുതകുന്നതുമായ സ്റ്റേറ്റു് നിയന്ത്രണത്തിൽനിന്നു ബാങ്കുകൾ രക്ഷപ്പെട്ടതു യൂണിയനെക്കൊണ്ടാണു. രണ്ടാംലോകമഹായുദ്ധത്തിനുശേഷം യൂണിയൻ മുൻകൈയെടുത്തു അഞ്ചു റീജിയണൽ ബാങ്കുകൾ സ്ഥാപിക്കുകയുണ്ടായി. കാഷ്ടിക കടംവാങ്ങാ ബാങ്കുകൾ എന്നപോലെ, ഈ ബാങ്കുകൾക്കു 'ക്ലിയറിങ്ങു് ഹൗസായി' വർത്തിക്കുന്നതു ജർമ്മൻ കോ-ഓപ്പറേറ്റീവു് ബാങ്കാണു.

വാണിജ്യത്തിന്റെ രംഗത്തു്

തൊഴിൽക്കാരുടെ രംഗത്തു പിൽക്കാലത്തുണ്ടായൊരു പ്രതിഭാസമാണു, മൊത്തം വാങ്ങലും വില്ക്കലും നടത്തുന്ന സംഘങ്ങൾ. സ്വഭാവം കൊണ്ടു ബാങ്കുകളിൽനിന്നു ഭിന്നങ്ങളാണവ. അംഗങ്ങൾക്കു തൊഴിലിനുവേണ്ടി അസംസ്കൃതവിഭവങ്ങൾ അവ മൊത്തമായി വാങ്ങി ശേഖരിക്കുന്നു. അംഗങ്ങളുല്പാദിപ്പിക്കുന്ന സാധനങ്ങൾ അവർക്കുവേണ്ടി വിറ്റഴിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ചെറുവ്യവസായികൾക്കും, ചെറുവ്യാപാരികൾക്കുമാണു ഇതു കൊണ്ടുള്ള നേട്ടം. സഹകാരിവ്യാപാരത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കലാണു അതു. സഹകാരിവ്യാപാരവുമായുള്ള ഈ ബന്ധം സഹകരണത്തിന്റെ അവിരാമമായവളർച്ചയ്ക്കു വിഘാതമാണെന്ന ആക്ഷേപത്തിനു വക വെയ്ക്കുന്നതാണു.

എന്നാൽ ചെറുകിടകനും, ചെറുവ്യാപാരിക്കും സമൂഹത്തോടുള്ള ബന്ധം ഒരേ സ്വഭാവത്തിലുള്ളതാണെന്നും, മൂലധനവും അസംസ്കൃതവിഭവങ്ങളും, കൂട്ടായിസംഭരിക്കുകയും, ഉല്പാദനങ്ങളും കൂട്ടായി വിറ്റഴിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിനു സ്വന്ത സഹകരണസംഘങ്ങളുണ്ടാക്കി പ്രവർത്തിക്കുവാനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം ചെറുവ്യാപാരികൾക്കും ഉള്ളതാണെന്നും ആക്ഷേപത്തിനു ഒരു സമാധാനവുമുണ്ട്.

ലൂസാററിയൻ സംഘങ്ങൾ

ജർമ്മനിയിലെ പീപ്പിൾസ് ബാങ്കുകളുടെ അഥവാ അർബൻ ക്രെഡിറ്റ് സംഘങ്ങളുടെ ആശയം യൂറോപ്പിലെ മറ്റു രാജ്യങ്ങളിലേക്കും വ്യാപിച്ചു. വടക്കൻ ഇറ്റലിയിൽ ലൂസാററിയുടെ ശ്രമഫലമായി ഗണ്യമാംവിധം പ്രവർത്തിച്ചഭിവൃദ്ധിപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ഒരു 'ലിബറൽ' രാഷ്ട്രീയക്കാരനായിരുന്നു ലൂസാററി. പ്രധാനമന്ത്രി പദംവരെ, പല സമുന്നതസ്ഥാനങ്ങളും, അദ്ദേഹം വഹിക്കുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ലൂസാററി പ്രാരംഭം മുതൽക്കേ ക്ലിപ്തബാധ്യതയാണംഗീകരിച്ചിരുന്നു. ഓഹരിവില അദ്ദേഹം നന്നേ താഴ്ത്തിവെച്ചു. സൗജന്യസേവനത്തിൽ ഊന്നിനിന്നു. ജനാധിപത്യ സ്വഭാവത്തിനു കൂടുതൽ വിലകല്പിച്ചു. എന്നാലും ലൂസാററിയൻ സംഘങ്ങളും ഷൂൾസ് സംഘങ്ങളും സമാനങ്ങളായി വ്യവഹരിക്കപ്പെടുന്നു.

പിന്നെയും പ്രസരിക്കുന്നു.

ഫ്രാൻസ്, സ്വിറ്റ്സർലണ്ട്, ബെൽജിയം തുടങ്ങിയ രാജ്യ

ങ്ങളിലുമേർപ്പെട്ടത്തി പീപ്പിൾസ് ബാങ്കുകൾ. കാർഷികസംഘ
ങ്ങൾക്കുള്ള പ്രാധാന്യം അവയ്ക്കു നേടുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിലും
ഒരു പരിധിവരെ അവ വിജയിച്ചിട്ടുണ്ട്. സഹകരണത്തിന്റെ
തായ്തടിയിൽനിന്നു വേറിട്ടു നില്ക്കുകയാണു് അവ എപ്പോഴും.
ചെറു കച്ചവടക്കാരും ചെറു വ്യവസായികളുമാണല്ലൊ അവയി
ലംഗങ്ങൾ. തൊഴിലാളികളായ ഉപഭോക്താക്കളുടെയും, ഉൽപാ
ദകരായ കൃഷിക്കാരുടെയും പ്രവർത്തനങ്ങളുമായി അവയ്ക്കു നേരി
ട്ടൊരു ബന്ധവുമില്ല. അതാകാം അവരുടെ സംഘങ്ങൾക്കു പ്ര
സ്ഥാനത്തിന്റെ തായ്തടിയോടൊട്ടി നില്ക്കാൻ സാധിക്കാതാക്കു
ന്നതു്. സഹകരണകടംവായ്പാപ്രസ്ഥാനത്തിനു ശ്രദ്ധാർഹമായ വി
കസനം ജർമ്മനിയിലുണ്ടായി. ചെറുകിട വ്യവസായികളും ചെറു
കിട വ്യാപാരികളും, അവിടത്തെ സാമ്പത്തികക്രമത്തിലൊരു പ്ര
ധാനഘടകമായിരുന്നതുകൊണ്ടു് അങ്ങനെ സംഭവിച്ചു. ബ്രിട്ട
നെപ്പോലെ വ്യാവസായികമായും, സാമ്പത്തികമായും വളർച്ച
മുറ്റിയ രാജ്യങ്ങളിൽ അതൊരിക്കലും വേരോടി വളർന്നിട്ടില്ല.
ജർമ്മനിയിലെ തൊഴിൽക്കാരുടെയും, വ്യാപാരികളുടെയും, സഹ
കരണസ്ഥാപനങ്ങളുടെ സ്ഥാനം ബ്രിട്ടണിൽ കൈയടക്കിയിരി
ക്കുന്നതു ഉപഭോക്തൃസംഘങ്ങളാണു്. ഉൽപാദനവും ബാങ്കി
ങ്ങും ഒരു സേവനമെന്ന നിലയിൽ അവ നടത്തുന്നുണ്ടു്. ബ്രിട്ട
ണിലെ ഉപഭോക്താക്കളെ അനുകരിച്ചു അമേരിക്കൻ ഐക്യനാട്ട
കളിൽ സ്വതന്ത്രവ്യാപാരികൾ ചേർന്നുണ്ടാക്കിയ മൊത്തക്കച്ചവട
സംഘങ്ങൾ വളർന്നു വന്നിരിക്കുന്നു. അവ നീണ്ടുനിന്നു പ്രവർത്തി
ക്കുമെന്നു തീർത്തു പറയാറായിട്ടില്ല.

ക്രെഡിറ്റ് യൂണിയൻ.

സ്വഭാവത്തിനു വ്യത്യാസം കാണുമെങ്കിലും വായ്പാമണ്ഡലത്തിൽ ഉണ്ടായ ഒരു പ്രധാനവികസനമാണു് അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളിലെ 'ക്രെഡിറ്റ് യൂണിയനു'കളും. ക്യൂബെക്കിലും മറ്റുചില പ്രദേശങ്ങളിലും ജർമ്മൻമാതൃകയിൽ കാർഷികസഹകരണസംഘങ്ങളും ഏർപ്പെടുത്തിയ ഉദാഹരണവും കാണാം. മസാച്ചുസെറ്റ്സ് 1909-ൽ ഒരു ക്രെഡിറ്റ്യൂണിയൻ നിയമം നിർമ്മിച്ചു നടപ്പിലാക്കി. 1921നു മുമ്പു മൂന്നു കിഴക്കൻ തീരസ്റ്റേറ്റുകൾകൂടി ഈ നിയമം പകർത്തി. ക്രെഡിറ്റ് യൂണിയൻകളുടെ എണ്ണം 200ൽ എത്തിക്കുകയും ചെയ്തു. അവയ്ക്കാകെ 72,000 അംഗങ്ങളും 20,00,000 പവൻറെ ആസ്തിയുമുണ്ടായിരുന്നു. 1921ൽ ക്രെഡിറ്റ് യൂണിയൻ ഒരു നാഷണൽ എക്സ്റ്റെൻഷൻ ബ്യൂറോ സ്ഥാപിച്ചു. അൽഫോൺസെ ഡിജാർഡിൻസ് (Alphonse Dejardins), പിയറിജേയ് (Pierrie Jay) ഇ. എ. ഫിലേനേ (E. A Filene) എന്നിവരാണു ക്രെഡിറ്റ്യൂണിയൻ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ മുന്നോടിപ്രവർത്തകർ. ക്യൂബെക്കു് പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവായിരുന്ന അൽഫോൺസെ ഡി ജാർഡിൻസ്. ജേയ് മസാച്ചുസെറ്റ്സിലേയ്ക്കുള്ള ബാങ്കുകമീഷണറും. ന്യൂ ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ഒരു വ്യാപാരിയായിരുന്ന ഫിലനേ ഇന്ത്യയിലെ സഹകരണപ്രവർത്തനം കണ്ടു മടങ്ങിയ ഒരു പൊതുക്കാര്യപ്രസക്തനുമായിരുന്നു.

ക്രെഡിറ്റ് യൂണിയനുകളുടെ നാഷണൽ എക്സ്റ്റെൻഷൻ ബ്യൂറോ പ്രബോധനവും, പ്രചരണവും നടത്തുവാനുള്ള സ്ഥാപ

നമായിരുന്നു. ഫിലനേയാണ് കുറെ കൊല്ലത്തോളമെങ്കിലും അതിന്റെ നടത്തിപ്പിനു പണം നല്കി സഹായിച്ചുപോന്നതു്. യൂണിയൻനിയമം സ്റ്റോറുകളെക്കൊണ്ടംഗീകരിപ്പിക്കാനായിരുന്നു ബ്യൂറോവിന്റെ പ്രഥമശ്രമം. ബ്യൂറോവിന്റെ ശ്രമം ഒട്ടേറെ വിജയിച്ചുവെന്നു പൂതാനും കൊല്ലത്തിനിടയിൽ മുപ്പത്തിരണ്ടു സ്റ്റോറുകളെക്കൊണ്ടു നിയമം പാസ്സാക്കിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞതിൽനിന്നു വ്യക്തമാകുന്നുണ്ടു്. അടുത്തപടി നിയമം, ഓരോ സ്റ്റോറും നടപ്പിലാക്കുന്നുവോ എന്നും, കേടറ്റ ക്രെഡിറ്റ്യൂണിയനുകളും, അവയ്ക്കു മേലനേഷണം വഹിച്ചും പ്രോത്സാഹനം നല്കിയും പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഫെഡറൽ സ്ഥാപനങ്ങളും ഉണ്ടാക്കുന്നുവോ എന്നും പരിശോധിക്കലായിരുന്നു.

കടംവില്പന ദോഷകരം.

യൂറോപ്പിലെപ്പോലെ, അമേരിക്കയിലും,കടം വാസ്തവത്തിന്റെ പ്രധാനോദ്ദേശം, പണമിടവാടകാരുടെ കൊള്ളയടിതടയലായിരുന്നു. കടംവാസ്തവത്തിൽ മാത്രമല്ല, കടം വില്പനയുടെ രൂപത്തിലും നടന്നിരുന്നു അവിടെ ഈ കൊള്ളയടി. ഹയർപർച്ചേസിങ്ങു് സമ്പ്രദായം വികസിച്ചുതോടെ പ്രത്യേകിച്ചും. ജീവിതത്തിന്റെ പൂർണ്ണതയ്ക്കാവശ്യമെന്നു അമേരിക്കർ കരുതുന്ന ആഭോടങ്ങളും പലതുണ്ടു്. അതോരോന്നും വിരുതന്മാരായ വില്പന ഏജന്റന്മാർ പ്രേരണ ചെലുത്തി, ലോകപരിചയം കുറഞ്ഞ ചെറുവരുമാനക്കാരെ പിടിപ്പിക്കുകയാണു്. അമേരിക്കക്കാക്കിടയിൽ ഇതു ജീവിതനിലവാരം ഉയർത്തുവാനും, വിശ്രമ സൗകര്യം വർദ്ധി

പ്പിക്കുവാനും സഹായകമായിരുന്നിട്ടുണ്ട്. പക്ഷേ അതു അവരുടെ സാമ്പത്തികഭദ്രതയെ തകർത്തുകൊണ്ടായിരുന്നു. ഹയർ പർച്ചസ് വ്യവസ്ഥയിൽ സാമാനങ്ങൾ വാങ്ങിച്ചു വീട്ടുസൗകര്യങ്ങൾ വർദ്ധിപ്പിച്ച ഒരു ചെറുശമ്പളക്കാരനെ സങ്കല്പിക്കുക. വാക്വം (Vacuum) ക്ലീനർ ഒന്നു വാങ്ങി ഇഷ്ടൻ. റെഫ്രിജറേറ്ററും, വാഷിങ്ങ് മെഷീനും വാങ്ങിച്ചു. വില ഒന്നിനേറെയും അടഞ്ഞുതീർന്നിട്ടില്ല. ജോലി കുറെ കാലത്തേയ്ക്കില്ലാതെയായി; അല്ലെങ്കിൽ പെട്ടെന്നെന്തോ രോഗം പിടിപെട്ടു; അതുമല്ലെങ്കിൽ മറ്റെന്തോ ആപത്തിലകപ്പെട്ടു. എന്താകും അയാളുടെ കഥ? സുഖഭോഗങ്ങൾക്കുള്ള സാമാനങ്ങൾ കടംകൊടുക്കുന്ന കച്ചവടക്കാരന്റെ കൊള്ള, റോച്ച് ഡെയിൽ പയണിയർമാരുടെ കാലത്തെ ഇംഗ്ലണ്ടിൽ പലവ്യഞ്ജനക്കടക്കാരുടെ കൊള്ളപോലെ തന്നെ ശ്രുക്ഷമായിരുന്നു അമേരിക്കയിൽ.

ഫിലനേയും കൂട്ടുകാരും പ്രശ്നപരിഹാരത്തിനായി റോച്ച്ഡെയിൽ പയണിയർമാരെപോലെ ഉപഭോക്തൃസഹകരണസ്റ്റോറുകളേർപ്പെടുത്തുവാൻ ശ്രമിക്കുകയല്ല ചെയ്തത്. അമേരിക്കയിൽ സഹകാര്യവ്യാപാരമണ്ഡലം ശ്രുഢവും, പ്രബലവുമാണ്. ഉപഭോക്തൃസ്റ്റോറുകളും പ്രവർത്തിപ്പിച്ചു, വിജയിപ്പിക്കാനുള്ള ഉത്സാഹവീർപ്പു തൊഴിലാളികൾക്കുണ്ടായതുമില്ല. അതിനനുകൂലമായിരുന്നില്ല അവിടെ അവക്കുണ്ടായിരുന്ന തൊഴിൽ ബന്ധം. തൊഴിൽശാലയ്ക്കടുത്തു ഒന്നിച്ചടിഞ്ഞുകൂടി പാർക്കുവാനുള്ള സാഹചര്യം അവക്കില്ലായിരുന്നു. ഇതൊക്കെയാണു, ഉപഭോക്തൃസ്റ്റോറുകളും എർപ്പെടുത്താൻ ശ്രമിക്കാതെ, ക്രെഡിറ്റ് യൂണിയനുകളുണ്ടാക്കി

പ്രശ്നത്തിന്റെ മൂലത്തിൽ നിന്നാരംഭിക്കാൻ അവരെ പ്രേരിപ്പിച്ചതു്. ക്രെഡിറ്റ് യൂണിയൻ കടംവാങ്ങാപ്രവർത്തനത്തോടൊപ്പം സേവിങ്സ് ബാങ്ക് പ്രവർത്തനവും നടത്തുന്നു. അങ്ങനെ മിതവ്യയം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നു. യൂണിയൻ പലപ്പോഴും കടം വാങ്ങാ ബാങ്ക് എന്നതിനേക്കാളധികം സേവിങ്സ് ബാങ്കായാണു പ്രവർത്തിക്കുന്നതു്. മിതമായ വ്യക്തമായ ധാരണകളോടുകൂടിയ ഏതാവശ്യത്തിനും ന്യായമായ പലിശയ്ക്കു യൂണിയൻ വായ്പയനുവദിക്കും. വായ്പയനുവദിക്കുന്നതു പലപ്പോഴും, അംഗങ്ങളുടെ എണ്ണിച്ചുട്ട അപ്പംപോലെ നിയതമായ വരുമാനം നോക്കാതെയുമായിരിക്കും.

സഹകാര്യവ്യവസായികളുടെ സഹായം.

പ്രസ്ഥാനം പ്രവർത്തിച്ചു മുന്നോട്ടു നീങ്ങി. തൊഴിൽക്കാരായിരുന്ന അംഗങ്ങളധികവും. തൊഴിൽക്കാർ കാർഷികമോ, വ്യാവസായികമോ ആയി സ്വന്തവ്യാപാര പ്രവർത്തനമുള്ളവരായിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു തൊഴിലുപകരണങ്ങളോ, അസംസ്കൃത വിഭവങ്ങളോ വാങ്ങിക്കേണ്ട ആവശ്യം അവരെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം കാര്യമല്ലായിരുന്നു. അതിനുവേണ്ടി ആയിരുന്നില്ല അവർ കടം വാങ്ങിയിരുന്നതു. തന്മൂലം ഉൽപാദനവും ഉൽപാദനം വിറ്റ് ഉൽപാദനച്ചിലവും കടപ്പലിശയും നേടലും അവക്കു പ്രശ്നമല്ലാതാകുന്നു. ഉൽപാദനാവശ്യത്തിനല്ലെങ്കിൽ പിന്നെന്തിനു ക്രെഡിറ്റ് യൂണിയൻ വായ്പകൊണ്ടനുഗ്രഹിക്കുന്നു? മിതവ്യയശീലനത്തിനു എന്നാണു മറു

പടിപറയുക. വായ്പവാങ്ങുന്നതുകൊണ്ട് ഒരുവന്റെ അവന്റെ പ്രതിമാസച്ചിലവിൽ എന്തെങ്കിലും കുറവുവരുത്താൻ കഴിയണം. സമ്പാദ്യത്തിനു ഒരുതോതു നിശ്ചയിച്ചു്, സമ്പാദ്യം നിവ്വഹിതമാക്കി, അതിനെച്ചൊല്ലി വായ്പ നൽകുകയാണു. തൊഴിൽക്കാക്കിടയിൽ സംഘമുണ്ടാക്കിയതു അവർ പാർക്കുന്ന പ്രദേശംനോക്കിയല്ല, തൊഴിലെടുക്കുന്ന പ്രദേശം നോക്കിയാണു. തൊഴിലുടമകളിൽ പലരും പ്രസ്ഥാനത്തെ അനുകൂലിക്കുകയും തൊഴിലാളികളെ വിളിച്ചു സഹകരണത്തിന്റെ ഗുണവശങ്ങളും വിശദീകരിക്കാൻ തത്പ്രവർത്തകർക്കു സൗകര്യമുണ്ടാക്കി കൊടുക്കുകയും, തൊഴിലാളികളുടെ കൂലിയിൽ നിന്നൊരുഭാഗം, അവരുടെ സമ്മതപ്രകാരം, പിടിച്ചു കൊടുക്കാമെന്നു ഏല്പുകയും ചെയ്തു.

വൈശിഷ്ട്യം.

പോസ്റ്റാപ്പീസ്, റെയിൽവേ, ടെലഫോൺ കമ്പനികളും, ഡിപ്പാർട്ടുമെൻറൽ സ്റ്റോറുകളും എന്നിവയിലെ ജോലിക്കാക്കിടയിൽ ക്രെഡിറ്റ് യൂണിയന്റെ പ്രവർത്തനം വേഗം പ്രസരിച്ചു. കത്തോലിക്കാ പരീഷ്ടന്മാരും, നീഗ്രോകളും നടത്തിയ ഗ്രൂപ്പുപ്രവർത്തനങ്ങളും അതിനു സഹായകമായി നിന്നു. ഒരു പത്തുകൊല്ലം; ക്രെഡിറ്റ് യൂണിയനുകളുടെ എണ്ണം ആറിരട്ടിച്ചു. അംഗങ്ങളുംനാലും, ആസ്തി അഞ്ചും ഇരട്ടിയായി. 1929–30 കാലത്തുണ്ടായ വിലയിടിവു അമേരിക്കയിൽ പ്രൈവറ്റ് ബാങ്കിങ്ങു് വ്യാപാരത്തെ ഒട്ടൊക്കെ തകർത്തുകളഞ്ഞു. അതിജീവിച്ചവയ്ക്കു ഉലച്ചിൽതട്ടുക

യെങ്കിലും ചെയ്യുകാണും. ഒററ ക്രെഡിറ്റ് യൂണിയൻ പൊളിഞ്ഞിട്ടില്ല. 1950 കാലത്തു അമേരിക്കൻ ഐക്യനാട്ടുകളിൽ നിലവിലിരുന്ന ക്രെഡിറ്റ് യൂണിയനുകളുടെ എണ്ണം 20,000 ആണു. അവയ്ക്കു കേന്ദ്രങ്ങളായിനിന്നു പ്രവർത്തിച്ചു കൊണ്ടിരുന്ന ഫെഡറേഷനുകളുടെ എണ്ണം അമ്പത്തിനാലും. ഈ യൂണിയനുകൾക്കു അന്നു 1,00,00,000 അംഗങ്ങളും 150 കോടിപവന്റെ ആസ്തിയുമുണ്ടായിരുന്നു. പ്രസ്ഥാനം കനഡ വെസ്റ്റിന്തീസ് തുടങ്ങിയ രാജ്യങ്ങളിലേയ്ക്കും വ്യാപിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

ബ്രിട്ടണിൽ.

ബ്രിട്ടണിൽ മൊത്തക്കച്ചവടസംഘത്തിനു കീഴിൽ ബാങ്കിങ്ങ് പ്രവർത്തനമുണ്ട്. വ്യാപാരമിച്ചങ്ങൾ ചില്ലറ വില്പനസംഘങ്ങളിലും ബിൽഡിങ്ങ് സംഘങ്ങളിലും നിക്ഷേപിക്കാൻ സൗകര്യമുണ്ട്. എടയ്ക്കുവെച്ചു, സാമാന്യമിച്ചങ്ങൾ വലിച്ചെടുക്കുന്ന വാർ (യുദ്ധം) സേവിങ്ങ്സ് പദ്ധതിയും വന്നുകയറി. എന്നാൽ അവയിൽ ബിൽഡിങ്ങ്സംഘമൊഴിച്ചൊന്നിനും ക്രെഡിറ്റ് യൂണിയൻ നടത്തുന്ന മറു പ്രവർത്തനങ്ങൾ സാധ്യമാകുന്നില്ല. ബിൽഡിങ്ങ്സൊസൈറ്റി ഒററക്കാര്യത്തിനേ വായ്പ നൽകൂ. അതും സ്ഥാവരസ്വത്തുക്കളുടെ ഈടിന്മേൽമാത്രം. ഉപഭോക്തൃസംഘങ്ങൾ, ആദ്യകാലങ്ങളിൽ, സാധനവില റൊക്കം നല്കാൻ അംഗങ്ങളെ നിബ്ബന്ധിച്ചു, കടംവില്പനകൊണ്ടുള്ള ദോഷം തടയാൻ യത്നിച്ചിരുന്നതാണു്. എന്നാൽ അടുത്തകാലത്തായി അതിനു അയവു വരുത്തിട്ടുണ്ട്. 'ആഫ്പ്പറു' ഒരു പക്ഷേ അനുവദിക്കാമെങ്കി

ലും, നിത്യക്കച്ചവടം റൊക്കമായി നടക്കുന്നതു തന്നെ നല്ലതു എന്ന അഭിപ്രായമാണു പ്രാബല്യത്തിലുള്ളതു്. എന്നാൽ മ്യൂചവാലിറി ക്ലബ്ബുകളും ഹയർപർച്ചസിങ്ങു് സമ്പ്രദായവും സഹകരണത്തിനകത്തെയ്ക്കും എത്തിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഒക്കെയായിട്ടും ഋണബാധ്യതാപ്രശ്നവും പണമിടപാടുകാരനെകൊണ്ടുള്ള അവമാനശല്യവും ബ്രിട്ടണിൽ ഇന്നും നിലനില്ക്കുന്നു. അതൊരു സാമൂഹ്യദോഷമായി കരുതപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. ആ നിലയ്ക്കു ഉപഭോക്തൃസഹകരണമോ, നാഷണൽ സംഘമോ, അഥവാ രണ്ടും ചേർന്നു കൂട്ടായോ ക്രെഡിറ്റ്യണിയനുകൾ എർപ്പെടുത്തിയെന്നു വരാവുന്നതാണു്. എന്നാൽ ഇന്നോളം ആ വഴിക്കൊരു നീക്കം ഒരു ഭാഗത്തുനിന്നും ഉണ്ടായിട്ടില്ല.

സഹകരണ ഇൻഷ്വറൻസു്.

വ്യവസായത്തിന്റെയും കൃഷിയുടെയും മണ്ഡലങ്ങളിൽ സഹകരണകടംവാസ്തുയും ബാങ്കിങ്ങും അഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ടു. സഹകരണത്തിന്റെ സാമ്പത്തികസേവനത്തിനായുള്ള രണ്ടു ശാഖകളാണല്ലൊ ഇവ. സാമ്പത്തികസേവനത്തിൽ തുടർന്നഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ട മറ്റൊരു ശാഖയാണു ഇൻഷ്വറൻസു്. ഇൻഷ്വറൻസു് പല ഉപശാഖകളിലായി തിരിഞ്ഞുനിന്നു സേവനം നടത്തുന്നു. തൊഴിലാളിയാകട്ടെ, കർഷകനാകട്ടെ ജീവൻ ഇൻഷ്വർ ചെയ്യാമെന്നുവെച്ചേക്കും. മരണപ്പെട്ടുപോയാൽ, തന്നെ അവലംബിച്ചു കഴിയുന്നവർ കേവലം നിരാധാരരായി തീരുകയില്ലല്ലൊ. അപകടിയാടി അടിയ

ന്തിരങ്ങളും കുടുംബത്തിന്റെ പരിമിത വരുമാനത്തെ ബാധിക്കാതിരിക്കണമെന്നെങ്കിലും ആശിക്കാത്തവരുണ്ടാകാൻ ഞെരുക്കമാണു്. മരണത്തെ ചൊല്ലി മാത്രമല്ല, അനാരോഗ്യത്തെയും അപകടങ്ങളെയും ചൊല്ലിയും ഇൻഷൂർ ചെയ്യാനാശിക്കാവുന്നതാണു്. അത്തരം ഇൻഷൂറൻസുകളും സ്റ്റേറ്റു് നടത്തുന്ന സാമൂഹ്യ ഇൻഷൂറൻസിന്റെ നിർബ്ബന്ധപദ്ധതികളോടു ബന്ധപ്പെട്ടതുമാകുന്നു. ആരോഗ്യനഷ്ടവും തൊഴിലില്ലായ്മയും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന പദ്ധതികളുണ്ടു; ഉൾക്കൊള്ളാത്തവയുമുണ്ടു്. ഇൻഷൂറൻസു് നിർബ്ബന്ധിതമാക്കീട്ടുള്ള വ്യാപാരങ്ങളും വേറെയുമുണ്ടു്. മൂന്നാം പാട്ടി ഇൻഷൂറൻസു് ഒരു ഉദാഹരണം. ശമ്പളം വാങ്ങുന്ന ജോലിക്കാരനു പലതും പ്രയോജനപ്പെട്ടെന്നു വരില്ല. വീടോ, വീട്ടുപകരണങ്ങളോ തീപ്പിടുത്തത്തിനെതിരായി ഇൻഷൂർ ചെയ്യാമെങ്കിൽ അവനും ഉപകരിക്കും; ഹൃദ്യവുമാകും. എന്നാൽ സ്വതന്ത്രനായ കർഷകനെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം എല്ലാം പ്രധാനങ്ങളാണു്. അവനു അവന്റെ കളമോ, മറ്റെടുപ്പുകളോ പെട്ടെന്നഗ്നിക്കിരയായെന്നു വരാവുന്നതാണു്. കൊടുങ്കാറ്റടിച്ചോ, അതിവൃഷ്ടിയോ, അനാവൃഷ്ടിയോ കൊണ്ടോ വിളനാശം സംഭവിച്ചെന്നു വരാം. രോഗം പിടിച്ചോ അപകടം പിണഞ്ഞോ കന്നുകാലികളും ചത്തുപോയെന്നും വരാം. നഷ്ടം അവനു താങ്ങാനാവാത്തതാകും. വ്യക്തിയുടെ സ്ഥാനത്തൊരു സഹകരണസംഘമാണെന്നു വെയ്ക്കുക. അഗ്നിബാധിച്ചേക്കാവുന്ന കെട്ടിടങ്ങളും, സ്റ്റോക്കു ചരക്കുകളുമുണ്ടാകാം. കൃത്യനിർവ്വഹണത്തിനിടയിൽ അപകടം പറ്റുന്ന തൊഴിലാളികൾക്കു നഷ്ടപരിഹാരം നല്കേണ്ടിവരും. ചരക്കും കേറ്റി

കടൽ താണ്ടുന്ന കപ്പലുകൾക്കാണപകടം സംഭവിക്കുന്നതെന്നുവെച്ചാൽ? കപ്പലും പോയി, കപ്പലിൽ കയറിയ ചരക്കും പോയി. എന്താണു പരിഹാരം? ഇൻഷ്വറൻസ്. സഹകരണത്തിനകത്തു ഇൻഷ്വറൻസ് പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു വിശാലമായൊരു മണ്ഡലം അങ്ങിനെ സ്ഥിതിചെയ്യുകയാണു്.

ബ്രിട്ടണിൽ ഈ മണ്ഡലത്തിലുള്ള പ്രധാന സഹകരണസ്ഥാപനം 1867-ൽ സ്ഥാപിച്ച കൊ-ഓപ്പറേറ്റീവ് ഇൻഷ്വറൻസ് സൊസൈറ്റിയാണു. ഒരു ഫെഡറൽ സൊസൈറ്റിയായിട്ടാണതു സ്ഥാപിച്ചതു. ഒരമ്പതു കൊല്ലത്തോളം വലിയ വളർച്ചയൊന്നും അനുഭവപ്പെട്ടില്ല. 1913-ൽ ഇംഗ്ലണ്ടിലേയും സ്കോട്ട്ലണ്ടിലേയും മൊത്ത കച്ചവടസംഘങ്ങൾ (C W S & S C W S) ചേർന്നു അതിന്റെ ഭരണമേറ്റെടുത്തു. സ്കോട്ടിഷ് മൊത്തകച്ചവട സംഘത്തിന്റെ (S C W S) രണ്ടു പ്രതിനിധികളെ കൂടെ ചേർത്തുകൊണ്ടു, ഇംഗ്ലീഷ് മൊത്തക്കച്ചവട സംഘ (C W S) ത്തിന്റെ ഫിനാൻസിങ്ങ് കമ്മിറ്റിയാണു അതിന്റെ ഭരണം നടത്തുന്നതു്. മൊത്തക്കച്ചവടസംഘങ്ങൾ ഭരണമേറ്റതുമുതൽ അതിന്റെ വളർച്ച അതിവേഗത്തിലായി. മധ്യശതകത്തിലെത്തിയപ്പോൾ, ഇൻഡസ്ട്രിയൽ ലൈഫ് ഇൻഷ്വറൻസ് കമ്പനികൾക്കിടയിൽ മൂന്നാം സ്ഥാനവും, എല്ലാ തരം ലൈഫ് ഇൻഷ്വറൻസ് കമ്പനികളേയും, മൊത്തമായെടുത്താൽ അവയിൽ അഞ്ചാം സ്ഥാനവും അതു കരസ്ഥമാക്കിയിരുന്നതായികാണുന്നു. അക്കാലത്തതിനു 4,00,00,000 പവൻ പ്രീമിയം പിരിഞ്ഞിരുന്നു. ഇൻഡസ്ട്രിയൽ ലൈഫ് ഇൻഷ്വറൻസ് വകയിലായിരുന്ന വ്യാപാരത്തിന്റെ മൂന്നിൽ രണ്ടു

ഭാഗവും. സാധാരണ ലൈഫ് ഇൻഷ്വറൻസിന്റെ വകയിൽ അഞ്ചിലൊന്നു. മോട്ടോർ ഇൻഷ്വറൻസ്, സഹകരണ സംഘങ്ങളുടെ വ്യാപാരാപകടങ്ങൾക്കുള്ള ഇൻഷ്വറൻസ്, കലക്ടറീവ് ലൈഫ് ഇൻഷ്വറൻസ്—എല്ലാംചേർന്നു ബാക്കിയേ വരൂ. ഈ യൊടുവിൽ പറഞ്ഞ കലക്ടറീവ് ലൈഫ് ഇൻഷ്വറൻസ്, ചില്ലറവിൽപന സംഘങ്ങൾ അവയിലെ എല്ലാ അംഗങ്ങളേയും മുംപ്പെട്ടുത്തിക്കൊണ്ടുടയ്ക്കുന്ന പ്രീമിയമാണു. അടച്ച പണം അംഗങ്ങൾ സംഘത്തിൽ നിന്നു മരണത്തിനു തൊട്ടുമുമ്പു മൂന്നു കൊല്ലത്തേയ്ക്കു, കൊല്ലംതോറും വാങ്ങിച്ച സാമാനങ്ങളുടെ വിലയടിസ്ഥാനമാക്കി കണക്കാക്കുന്നു. ഇൻഷ്വറൻസ് സോസൈറ്റി മറ്റു ഇൻഷ്വറൻസ് കമ്പനികളെപ്പോലെ തന്നെ ഏജൻറന്മാരും കലക്ടറർമാരും വഴി കക്ഷികളുമായി ബന്ധം പുലർത്തുന്നു. സഹകാര്യകമ്പനികൾക്കിടയിൽ ഇൻഷ്വറൻസിന്റെ വില നിശ്ചയിക്കുന്ന താരിപ്പുസമിതി (Tariff Assoctions) കളിൽ സംഘമൊരിക്കലും അംഗമായിട്ടില്ല. തന്മൂലം സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിനകത്തും പുറത്തും മത്സരിച്ചു വ്യാപാരം പിടിക്കുവാൻ സംഘത്തിനു സ്വാതന്ത്ര്യംലഭിക്കുന്നു. ശരിക്കു പണമടയ്ക്കാൻ കഴിയാത്തവരെ പ്രേരിപ്പിച്ചു പോളിസി എടുപ്പിക്കുവാൻ സംഘമൊരിക്കലും ഏജൻറന്മാരെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കാറില്ല.

1910-ൽ പശ്ചിമ മിഡ്ലണ്ടിലെ (West Midland) ഒരു പറ്റം കഷ്കർ ചേർന്നു നാഷണൽ ഫാർമേഴ്സ് യൂണിയൻ മ്യൂചവൽ ഇൻഷ്വറൻസ്സൊസൈറ്റി സ്ഥാപിച്ചു. ഈ സംഘം നാഷണൽ ഫാർമേഴ്സ് യൂണിയൻവഴി അതിന്റെ

പ്രവർത്തനം വ്യാപിപ്പിക്കുന്നു. യൂണിയന്റെ ബ്രാഞ്ചു സെക്രട്ടറിമാർ ഏജൻറുമാരായി പ്രവർത്തിക്കുകയാണു്. അതിനു 50,00,000 പവനിലധികം പ്രീമിയം വരവുണ്ടു്. സംഘത്തിനു അതിന്റെ പ്രവർത്തനം വളരെ കുറഞ്ഞ ചിലവിൽ നടത്തുവാൻ സാധിക്കുന്നു. അതുമൂലം സഹകാര്യ കമ്പനികളുടേതിനേക്കാൾ കുറഞ്ഞ നിരക്കിനു ഇൻഷ്വറൻസു് സൗകര്യം നല്കുവാൻ കഴിയുന്നു. കർഷകരെ സംബന്ധിച്ചു ജീവനും അപകടങ്ങൾക്കുമുള്ള ഇൻഷ്വറൻസും, അഗ്നിബാധ, തൊഴിലുടമയുടെ ബാധ്യത, കാർ, ട്രാക്ടറർ, കൊട്ടകാറു് തുടങ്ങിയവയ്ക്കുള്ള ഇൻഷ്വറൻസും സംഘം ഏല്ക്കുന്നു. 1908-ൽ സ്ഥാപിച്ച അഗ്രികൾച്ചറൽ ആൻറ് ജനറൽ കൊ-ഓപ്പറേററിവു് ഇൻഷ്വറൻസു് സൊസൈററി ഒരു പൊതു സ്ഥാപനമാണു്. ലങ്കാഷയറിലാണു് അതിന്റെ പ്രവർത്തനമധികവും. ഈ നൂററാണ്ടിന്റെ ആദ്യദശകം മുതൽ പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്ന രണ്ടു സ്ഥാപനങ്ങൾകൂടി വേറെയുണ്ടു്. മീൻപിടുത്ത കപ്പലുകളും ബോട്ടുകളും ഇൻഷ്വർ ചെയ്യാനുദ്ദേശിച്ചുള്ളവയാണവ.

ഒരു തരത്തിലല്ലെങ്കിൽ മറെറാരുതരത്തിൽ ഏതാണ്ടൊരു മുപ്പത്തിയഞ്ചു രാജ്യങ്ങളിൽ ഇന്നു സഹകരണ ഇൻഷ്വറൻസു് പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ടു്. ദേശീയതലത്തിലും അല്ലാതെയും 150 വൻകിട സ്ഥാപനങ്ങൾ രൂപംകൊള്ളുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. അവയിൽ ആദ്യത്തേതു 1812-ൽ ഡെന്മാക്കിൽ സ്ഥാപിച്ച കന്നുകാലി ഇൻഷ്വറൻസു് സംഘമാണു്. ജീവൻ, അപകടം, രോഗം, അഗ്നിബാധ ഇതുകൾക്കായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഇൻഷ്വറൻസു് സംഘങ്ങളുള്ള യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങൾ ഒരു ഡസൻ വരും. അവ ഉപഭോക്തൃ

ത്തുസംഘങ്ങളോട് ചേർന്നിരുന്നു പ്രവർത്തിക്കുന്നു എന്നു മാത്രമല്ല, കൃത്യമായി പറയുകയാണെങ്കിൽ അവ ഉപഭോക്തൃ സംഘങ്ങളുടെ ഭാഗമാണ്. കാരണം അവ സ്ഥാപിച്ചതും നടത്തുന്നതും ഇൻഷ്വർ ചെയ്യപ്പെട്ടവർമാത്രം ചേർന്നാണ്. വ്യാവസായിക തൊഴിലാളികൾക്കിടയിലും, ചെറുശമ്പളക്കാർക്കിടയിലും നടപ്പിലിരിക്കുന്നവയാണവ. ബൽജിയത്തിൽ ഇത്തരം ചില സംഘങ്ങൾ പ്രത്യേകിച്ചെടുത്തു പറയത്തക്ക വിജയം കൈവരിച്ചിട്ടുണ്ട്. പ്രത്യേകിച്ചും ഗവണ്മെൻറുദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കും അധ്യാപകർക്കുമിടയിൽ. സാധാരണ കാഷ് ഇൻഷ്വറൻസ് മുതൽ അംഗങ്ങൾക്കു ഒഴിവുകാലം കഴിക്കുവാൻ വിശ്രമാലയങ്ങളും, രോഗചികിത്സയ്ക്കായി സാനിട്ടോറിയങ്ങളും, ആശുപത്രികളും പണിയിക്കൽ വരെയുള്ള പ്രവർത്തനം അവ നടത്തിപ്പോരുന്നു. ചില രാജ്യങ്ങളിൽ സഹകരണ ഇൻഷ്വറൻസ് ടെയിഡ്യൂണിയനുകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ടനിന്നാണു പ്രവർത്തിക്കുന്നത്. ടെഡ്യൂണിയൻ മുൻകൈയെടുത്തു, അംഗങ്ങൾക്കു പെൻഷൻ നല്കുക, മരണാനന്തരം സഹായം നല്കുക മുതലായ ഉദ്ദേശങ്ങളും വെച്ചു ഇൻഷ്വറൻസ് സഹകരണസംഘങ്ങളുണ്ടാക്കി പ്രവർത്തിച്ച ഉദാഹരണങ്ങളുമുണ്ട്.

കൃഷിയുടെ മണ്ഡലത്തിൽ സഹകരണ ഇൻഷ്വറൻസ് പ്രവർത്തനം മിക്ക യൂറോപ്യൻരാജ്യങ്ങളിലും അമേരിക്ക, കനഡ, ആസ്ത്രേലിയ, ഇന്ത്യ, പാലസ്റ്റൈൻ എന്നീ രാജ്യങ്ങളിലും നിലവിലിരിക്കുന്നതായി കാണാം. കാഷ്കിക ഇൻഷ്വറൻസിലേയ്ക്കുള്ള നീക്കത്തിനു കാരണം തൊഴിൽപരമാണു; വ്യക്തിപരമല്ല. കൃഷി, കുടുംബത്തൊഴിലാവുക, കൃഷിക്കാരൻ കൃഷിഭൂമിയുടെ ഉടമയാവുക,

അല്ലെങ്കിൽ കുടിയായ്മയ്ക്കു സ്ഥിരതയുണ്ടാവുകയെങ്കിലും ചെയ്യുക — അങ്ങനെയുള്ളൊരു കുടുംബത്തിലെ കാരണവരുടെ നിര്യാണമോ, ആരോഗ്യനഷ്ടമോ കുടുംബത്തെ സാമ്പത്തിക തകർച്ചയിലെത്തിക്കണമെന്നില്ല. മറിച്ചാണു തൊഴിലാളിക്കുടുംബങ്ങളുടെ നില. കുടുംബാധിപനെ ആശ്രയിച്ചു കഴിയുന്നവരാകും ഭാര്യാമക്കൾ. കുടുംബാധിപൻ നിര്യാതനായാൽ അല്ലെങ്കിൽ അവനു തൊഴിൽ നഷ്ടമായാൽ കുടുംബം പട്ടിണിയിലാഴും. കാഷ്കികസാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥിതിയിൽ കുടുംബാധിപൻ പോയാൽ മറ്റൊരുവൻ ആ സ്ഥാനത്തു വരും. കുടുംബസ്വത്തുക്കൾ കൃഷിചെയ്തു കുടുംബമങ്ങനെ കഴിയും. തന്മൂലം കൃഷിയുടെ മണ്ഡലത്തിൽ ആദ്യമായുണ്ടാക്കാൻ ശ്രമിച്ചതു, ഭൂമി കൃഷിചെയ്യാനും കൃഷിചെയ്താൽ കുടുംബം കഴിയാനും വേണ്ടി വരുന്ന ആവശ്യസാധനങ്ങളുടെ ഇൻഷ്വറൻസാണു്.

സാധാരണ കമ്മേർസിയൽ കമ്പനികൾ കൊടുക്കാൻ അങ്ങേയറ്റം മടിക്കുന്ന ഇൻഷ്വറൻസാണിതു. കമേർസിയൽ സമ്പ്രദായത്തിൽ അപകടങ്ങളും (Risks) നടത്തിപ്പു ചിലവും ഏറിയിരിക്കും. ഇൻഷ്വർചെയ്യുന്നതു ചെറുതുകയ്ക്കാവും. മേലനോഷണം ഉസ്സാധമാണു. കബളിപ്പിക്കലുകൾക്കു സൗകര്യം കൂടും. പട്ടണപ്രദേശത്തും ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെ വെച്ചു കാര്യം നടത്തുന്ന വലിയ കമ്പനികളുണ്ടല്ലൊ. ആ സ്ഥാനത്തു ചെറിയൊരു പ്രാദേശിക സ്ഥാപനമാണു ഇൻഷ്വറൻസ് പ്രവർത്തനം നടത്തുന്നതു എന്നിരിക്കട്ടെ. കമ്പളക്കാരൊക്കെ വളന്റിയർമാരായിമാറും. അന്യോന്യം അടുത്തറിയുന്നവരാകും അംഗങ്ങൾ. അങ്ങനെ

വരുമ്പോൾ മുകളിൽ പറഞ്ഞ വിഷമങ്ങൾ ലഘൂകരിക്കപ്പെട്ടും. ഈ സാഹചര്യത്തിൽ റിസ്ക് നിശ്ചയിക്കുന്നതിൽ കൂടുതൽ ശ്രദ്ധ ചെലുത്താൻ കഴിയും. ഇൻഷ്വറൻസ് പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു വിഷമം സൃഷ്ടിക്കുന്ന ചിലരെക്കുറിച്ചു ഫ്രഞ്ചു നിയമം പരാമർശിക്കുന്നുണ്ട്. സന്മാർഗനിഷ്ഠയില്ലാത്തവർ, കൃത്രിമം കാട്ടുന്നവർ, തല്പരകക്ഷികളുണ്ടാക്കി കോടതിപ്പടി കാക്കുന്നവർ, കടിയന്മാർ കടത്തിലാഴ്ന്നവർ, അഗ്നിബാധയെ അനുഗ്രഹമായി മാറുന്നവർ ഇവരെയൊക്കെയാണു ഇൻഷ്വർ പ്രവർത്തനത്തിനു ഉപദ്രവകാരികളായി ഫ്രഞ്ചു നിയമം കാണുന്നതു. വൈരനിര്യാതനഭീതി മൂലം ജീവൻ ഇൻഷ്വർ ചെയ്ത കളയാമെന്നു വെയ്ക്കുന്നവരുണ്ടത്രെ. ക്രമരാഹിത്യമുള്ള ചെറു സംഘങ്ങളായാൽ ഇത്തരക്കാരെ ഒഴിച്ചു നിർത്തി പ്രവർത്തനം മുന്നോട്ടു നീക്കാൻ സാധിക്കും.

ഇൻഷ്വറൻസ് സംഘങ്ങൾ പ്രാദേശികങ്ങളായാൽ പ്രാരംഭതിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ പോലും കൂടുതൽ സൂക്ഷ്മത ചെലുത്താം. തുടർന്നാവശ്യമുള്ള മേലന്വേഷണങ്ങൾക്കും എളുപ്പമുണ്ട്. കാരണം ഇൻഷ്വർ ചെയ്യപ്പെടുന്നവർ ഏതാണ്ടൊക്കെ തൊട്ടടുത്തുള്ളവരാകുമല്ലോ. അന്യോന്യം ബന്ധപ്പെട്ടു കഴിയുന്നവരുമാകും. പൊതുവായി പാലിക്കേണ്ടകടമയെക്കുറിച്ചു അവരോർക്കാതിരിക്കുകയില്ല. തങ്ങളിലൊരുവൻ പൊതുവായ താൽപര്യത്തെ കുളത്തിലിറക്കി എന്നു വരുന്നതു അവർക്കിഷ്ടമാവുകയില്ല. അതിനവർ സമ്മതിക്കുകയുമില്ല. അങ്ങനെ സംഭവിക്കാതിരിക്കാൻ അവർ മനസ്സുവെയ്ക്കും. സംഘത്തിനു ഉറപ്പുകൂട്ടുകയും, ചിലവു ചുരുക്കുകയും ചെയ്യുന്ന കാര്യങ്ങളാണിവ. ഫ്രാൻസിൽ നടപ്പുള്ള ഒരു സമ്പ്രദായമുണ്ട്.

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY
KOTTAYAM.

ഇൻഷ്വർ ചെയ്യപ്പെട്ട ഒരു കെട്ടിടം അഗ്നിക്കിരയായെന്നു വെക്കുക. നാൽപത്തിയെട്ടുമണിക്കൂറിനകം, സംഭവം പരസ്യപ്പെടുത്തിയിരിക്കണം. നഷ്ടം എത്രയെന്നു കണക്കാക്കാൻ സംഘം രണ്ടു പേരെ നിയോഗിക്കും. നിയോഗിക്കപ്പെടുന്നവർ മിക്കവാറും സംഘാംഗങ്ങളായിരിക്കുകയില്ല. സംഘാംഗങ്ങളല്ലാത്തവരായിക്കൊള്ളണമെന്നുമില്ല. തീപിടുത്തം കാണുകയും, കെടുത്താനിടപെടുകയും, ചെയ്തവക്കിടയിൽനിന്നു, രണ്ടുപേരെ ലഭിക്കാനാണു സംഘങ്ങൾ സാധാരണ ശ്രമിക്കുക. എന്നാൽ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടവരുടെ സ്വഭാവനിഷ്ഠയും ധർമ്മബോധവും തിരഞ്ഞെടുപ്പിനു നിയാമകമാവും.

കമ്പനികൾ ഇൻഷ്വറൻസാകുമ്പോൾ ഉരുവിനു വിലയിരുത്തുകയും നഷ്ടം കണക്കാക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിനു പ്രയാസമുണ്ട്. മൂന്നുമാസം കൂടുമ്പോൾ ഓരോ വളൻറിയർസംഘത്തെ അയച്ചു ഇൻഷ്വർചെയ്ത ഉരുക്കളെ പരിശോധിപ്പിക്കുകയാണു അക്കാര്യത്തിൽ ചെയ്തുവരുന്നതു്. വളൻറിയർസംഘം മേച്ചിൽസ്ഥലങ്ങളിൽ ചെന്നു കന്നുകാലികളെ പരിശോധിക്കുന്നു. കുതിരകളാണെങ്കിൽ അവയെയെല്ലാം ഗ്രാമത്തിലൊരിടത്തു വരുത്തി പരിശോധിക്കും. പരിശോധകരുടെ റിപ്പോർട്ടുകൂടി വെച്ചുകൊണ്ടാണു പ്രീമിയവും, നഷ്ടപരിഹാരത്തുകയും നിശ്ചയിക്കുന്നതു്. മൊത്തവിലയുടെ 80 ശതമാനത്തിൽ കവിയാറില്ല നഷ്ടപരിഹാരം.

ഫയർ (അഗ്നി) ഇൻഷ്വറൻസിനാണു മറ്റുള്ളവയെ അപേക്ഷിച്ചു കൂടുതൽ പ്രചാരം. തീപിടുത്തം സ്പഷ്ടമായി ബോധ്യപ്പെടാവുന്ന കാര്യമാണല്ലോ. നഷ്ടം കണക്കാക്കാൻ എളുപ്പവുമുണ്ട്.

എല്ലാം വസ്തുതകളും വെച്ചു പരിശോധിക്കുകയും നിർണ്ണയിക്കുകയും ചെയ്യാം. വീടു കല്ലുകൊണ്ടുള്ളതാണെങ്കിൽ വിലയുടെ ഒരു ശതമാനമായിരിക്കും പ്രീമിയമായി നിശ്ചയിക്കുന്നതു്. ഇഷ്ടികവീടുകൾക്കു പതിനാറു ശതമാനം വരെ നിശ്ചയിക്കാറുണ്ടു്. വിളവുകളാവുമ്പോഴും അതുവരെ വന്നേക്കും. ഇൻഷ്വറൻസു് സംഘങ്ങളും ഇൻഷ്വർ ചെയ്യാറുണ്ടു്. പ്രാദേശികസംഘങ്ങളും റീജിയണൽ സംഘങ്ങളിലും, റീജിയണൽ സംഘങ്ങളും നാഷണൽ സംഘങ്ങളിലും ഇൻഷ്വർ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഉദാഹരണങ്ങളും കാണാം. റീജിയണൽസംഘങ്ങളും ഇൻഷ്വർ ചെയ്യുന്നതിനായി ചിലപ്പോൾ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതു നല്ല പേരുള്ള പ്രൈവറ്റ്കമ്പനികളെ ആയെന്നും വന്നേക്കും.

കനഡയും, ബാൾട്ടിക്കു് പ്രദേശങ്ങളും പോലെ പാർപ്പിടങ്ങളും മരവീടുകളായിരിക്കുന്ന രാജ്യങ്ങളിൽ ഫയർ ഇൻഷ്വറൻസു് ഒരത്യാവശ്യമാണു്. അവിടങ്ങളിൽ അതുണ്ടാവിച്ചു വളർന്നിട്ടുമുണ്ടു്. കനഡയിൽ ഇൻഷ്വറൻസു് സഹകരണത്തിന്റെ ആവിർഭാവം ഒറ്റയൊറ്റ സംഘങ്ങളായിട്ടാണു്. പ്രാദേശികമായി അവ ആരംഭിച്ചു വളർന്നു ദേശീയതലത്തോളം വികസിച്ചിരിക്കുന്നു. അഗ്നിബാധ കൊടുങ്കാറ്റു എന്നീ മണ്ഡലങ്ങളിലാണു പ്രധാനമായും ഇൻഷ്വറൻസിന്റെ പ്രവർത്തനം. മറ്റു ചില മണ്ഡലങ്ങളുമുണ്ടു ഇൻഷ്വറൻസിനു പ്രവർത്തനരംഗങ്ങളായിട്ടു്. മെമ്പർമാർ മൂന്നു കൊല്ലം കാലംവെച്ചു 250 പവനു ഇൻഷ്വർ ചെയ്യുന്നു. നാലു പവനു ഒരു നോട്ടം എഴുതിക്കൊടുക്കുന്നു. ഡയരക്ടർമാർ ഈ നോട്ടുകളും മേൽപണയം വെച്ചും സ്വയം ഉത്തരവാദപ്പെട്ടും ബാ

ങ്കുകളിൽനിന്നു കടം വാങ്ങി ഓരോ കൊല്ലവും കൊടുക്കേണ്ട നഷ്ട പരിഹാരത്തുകയ്ക്കു പണമുണ്ടാക്കുന്നു. മെമ്പർമാരിൽനിന്നു നോട്ടി ന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ലെവി പിരിച്ചു കടം വീട്ടുകയാണു്. മൂന്നു കൊല്ലം തികയുമ്പോഴേക്കും എഴുതി വാങ്ങിയ നോട്ടുകളെല്ലാം നശിപ്പിച്ചുകളയുകയും പുതുതായി എഴുതി വാങ്ങിക്കുകയും ചെയ്യും. അങ്ങിനെ തുടർന്നുപോകുന്നു പ്രവർത്തനം. ഈ സമ്പ്രദായം ഇന്നും നടപ്പിലിരിക്കുന്നു. സാധാരണ ഗതിയിൽ പണമടച്ചു ഇൻഷൂർ ചെയ്യുന്ന ഏർപ്പാടുകളുമുണ്ടു്:

കന്നുകാലി ഇൻഷൂറൻസു് മറ്റുള്ളവയോളംതന്നെ എളുപ്പമല്ല. അതിനു പ്രചാരവും കുറവാണു്. ജനങ്ങൾ ഗ്രൂപ്പുകളായി ചേർന്നു കന്നുകാലി ഇൻഷൂറൻസു് നടത്തുന്നുണ്ടു ചില രാജ്യങ്ങളിൽ. അനൗപചാരികമായ ഏർപ്പാടാണു്. സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്ന സമ്പ്രദായം പ്രാകൃതവും. ചിലപ്പോൾ പ്രീമിയം നിശ്ചയിക്കുകപോലും ചെയ്തില്ലെന്നു വരും. കന്നുകാലിയാണെങ്കിൽ വില നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ടാകും. നഷ്ടം സംഭവിച്ചാൽ അതു എത്രയെന്നു നിർണ്ണയിച്ചു അത്രയും സംഖ്യ അംഗങ്ങളോടു വീതിച്ചു പിരിച്ചെടുക്കുകയാണു്. വെള്ളപ്പൊക്കമോ, വസന്തയോ മറ്റോ കൊണ്ടു വലിയ നാശനഷ്ടങ്ങൾ സംഭവിക്കാതിരിക്കുന്നേടത്തോളം തകരാറൊന്നുമില്ല. അങ്ങനെയെന്തെങ്കിലും സംഭവിച്ചുപോയാൽ കുഴഞ്ഞു. പ്രവർത്തനം അത്തരം ആപത്തുകളെ അതിജീവിക്കാറില്ല. കാർഷികരംഗത്തു കന്നുകാലി ഇൻഷൂറൻസിനേക്കാൾ പ്രാമാണ്യം നേടിയിരിക്കുന്നതു ഫയർ ഇൻഷൂറൻസു് തന്നെയാണു്.

അഗ്നിബാധയും, കാലിവസന്തയും കഴിഞ്ഞാൽ കാഷ്ടികരംഗത്തു സംഭവിക്കാനുള്ള മറെറാരാപത്തു കൊട്ടുകാറാണു്. ഡെന്മാക്കു, കനഡ തുടങ്ങിയ വടക്കൻരാജ്യങ്ങൾക്കു കൊട്ടുകാറു ഒരു ഭീഷണിയാകും. ഈ ഭീഷണിക്കെതിരായി പ്രവത്തിക്കുന്ന ഇൻഷൂറൻസു് സംഘങ്ങൾ അവിടങ്ങളിലുണ്ടു്. മധ്യയൂറോപ്പിലും, തെക്കൻയൂറോപ്പിലും ഹിമപാതമാണു കൊട്ടുകാററിന്റെ സ്ഥാനം വഹിക്കുന്നതു്. വസന്തം പൂക്കാലമാണു്. ഗ്രീഷ്മം വിളവെടുപ്പിന്റെ കാലവും. ഈ കാലത്താണു ഹിമപാതത്തിന്റെ പുറപ്പാടു്. ഹിമപാതംകൊണ്ടു സംഭവിക്കുന്ന നാശങ്ങൾ ഭീകരങ്ങളാണു്. അവയ്ക്കു പരിഹാരമായി ഇൻഷൂറൻസു് പദ്ധതികൾ പലതാരംഭിച്ചു. അധികവും പരാജയപ്പെട്ടിരിക്കയാണു്. പരാജയത്തിനു പറയപ്പെടുന്ന കാരണങ്ങൾ അത്ര തൃപ്തികരങ്ങളായി തോന്നുന്നില്ല. ചില ചില പോക്കറുകളിൽ, ഹിമപാതം, തുടച്ചയായി പല കൊല്ലം ആവത്തിച്ചെന്നു വരും. സമീപപ്രദേശങ്ങളിൽ ചില കൊല്ലങ്ങളിൽ സംഭവിച്ചുവെന്നേ വരൂ. ഹിമപാതം വിട്ടൊഴിയാതെ നില്ക്കുന്ന പ്രദേശങ്ങളിലുള്ളവർ ഇൻഷൂർ ചെയ്യുന്നതിനുത്സുകരാകും. ശല്യം കുറഞ്ഞ പ്രദേശത്തുള്ളവക്കു അത്ര ഉത്സാഹം കാണുകയില്ല. പലപ്പോഴും അവർ വൈമുഖ്യം പ്രദർശിപ്പിച്ചെന്നും വരും. തന്മൂലം ഇൻഷൂറൻസു് സംഘങ്ങൾക്കു എന്നുമെന്നും നഷ്ടപരിഹാരം ചോദിക്കുന്നവരെ മാത്രമേ അംഗങ്ങളായി ലഭിക്കുന്നുള്ളു. അതുകൊണ്ടു ബാധ്യത താങ്ങാനാവാതെ സംഘങ്ങൾ പരാജയപ്പെടുകയാണു്. ഇതാണു പറഞ്ഞുകേൾക്കുന്ന ഒരു കാരണം. വിളഇൻഷൂറൻസിനുള്ള പ്രീമിയം പ്രസ്തുത കാരണങ്ങളാൽ വളരെ ഉയത്തി നിശ്ചയിക്കേണ്ടിവരുമെന്നതു

സ്വാഭാവികമാണ്. മന്ത്രിയുടെ കാര്യത്തിൽ അതേറെവും മന്ത്രിനി ല്ലുന്നു. കഷ്ടകർക്കു താങ്ങാനാവാത്തവിധം എന്നു വേണമെങ്കിൽ വിശേഷിപ്പിക്കാം. ഈ വസ്തുതകൂടി വെച്ചുകൊണ്ടു, ഹിമപാത ത്തിനെതിരായി ഇൻഷ്വറൻസ് നിർബ്ബന്ധമാക്കണമെന്നൊരു വാദം ആ വക രാജ്യങ്ങളിൽ ഉയർന്നു ശക്തിപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ചെറിയ പ്രീമിയം നല്കി കഷ്ടകർക്കു നഷ്ടപരിഹാരം നേടാൻ നിർബ്ബന്ധി ത ഇൻഷ്വറൻസ് കൊണ്ടേ സാധിക്കയുള്ളു എന്നാണു ന്യായം.

കഷ്ടകരെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം പ്രാധാന്യം കുറവല്ലാത്ത മറെറാരു ഇൻഷ്വറൻസുണ്ട്. പല യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങളിലും നിലവിലുള്ളതാണ്. തൊഴിലെടുക്കുന്നവർക്കു തൊഴിലിലേർപ്പെട്ടി രിക്കുമ്പോൾ സംഭവിക്കാവുന്ന അപകടങ്ങൾക്കു നഷ്ടപരിഹാരം നല്കുന്ന ഇൻഷ്വറൻസാണു വിവക്ഷിതം. ഈ ഇൻഷ്വറൻസിനു വ്യവസായത്തിന്റെ മണ്ഡലത്തിൽ പ്രാധാന്യം വളരെക്കൂടും. ബ്രിട്ടണിലും മറ്റും അതു കൃഷിയുടെ മണ്ഡലത്തിലും പ്രവർത്തിക്കു ന്നു. തൊഴിലാളിക്കു തൊഴിലെടുക്കുമ്പോൾ സംഭവിക്കാവുന്ന അ പകടങ്ങൾക്കു തൊഴിലുടമയെക്കൊണ്ടു വ്യവസായത്തിന്റെ മണ്ഡ ലത്തിൽ ഇൻഷ്വർചെയ്യിക്കുന്ന പതിവു ഇന്ത്യയിലുണ്ട്. ബ്രിട്ട ണിലും മറ്റും അതു മുമ്പിനാലേ നിലവുള്ളതാണ്. അവിടെ ഇൻഷ്വർ ചെയ്യുന്നതു സഹകരണസ്ഥാപനത്തിലാകാം; കമേർസി യൽ സ്ഥാപനത്തിലുമാകാം. ഫ്രാൻസിൽ തൊഴിലാളികൾക്കു അവരുടെ ആരോഗ്യനഷ്ടത്തിൽ സഹായം നല്കാനുള്ള അപ്പൂവ് ഡ് (അംഗീകൃത) ഇൻഷ്വറൻസ് സൊസൈറികളുണ്ട്. അവ കൃഷിയുടെ രംഗത്തും പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്നു. ശ്രദ്ധയർഹിക്കുന്ന രണ്ടു

മൂന്നു കൂട്ടം എടുത്തു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു അവയുടെ കാര്യത്തിൽ. വാർദ്ധക്യകാലപെൻഷൻ നല്ലാൻ ഏർപ്പാടുണ്ടായിരിക്കുന്നു എന്നതൊന്നു്. രണ്ടാമത്തേതു ഇൻഷ്വറൻസു് സഹകരണസംഘങ്ങൾക്കു അക്കാര്യത്തിൽ വലിയ പങ്കുണ്ടെന്നതു്. തൊഴിലുടമകൾക്കും തൊഴിലെടുക്കുന്നവർക്കും തുല്യപ്രാതിനിധ്യം നല്കി രൂപീകരിക്കുന്ന കമ്മിറ്റികളാണു ഈ സഹകരണസംഘങ്ങൾ ഭരിക്കുന്നതു എന്നതു മൂന്നാമത്തേതു്. ഫ്രാൻസിൽ ചെറുകിഷ്കക്കിടയിൽ ഈ സംഘങ്ങൾ വിജയകരമായി പ്രവത്തിക്കുന്നു. തൊഴിലുടമയ്ക്കും, തൊഴിലാളികൾക്കും തുല്യ പ്രാതിനിധ്യമുള്ള കമ്മിറ്റികളുടെ കൈയിലാണതിലെ ഭരണം. കമ്മിറ്റികളുടെ പ്രവത്തനം വളരെ കാര്യക്ഷമമായനുഭവപ്പെടുന്നു. വർഗ്ഗമത്സരം തടസ്സമുണ്ടാക്കുന്നില്ല. തൊഴിലാളികളൊക്കെ കർഷകരാകാൻ കൊതിക്കുന്നവരാണു്. കർഷകജീവിതം സ്വപ്നംകണ്ടു കഴിയുകയാണവർ. അതുകൊണ്ടു അവക്കിടയിൽ വർഗ്ഗമത്സരം അയഞ്ഞുപോകുന്നു. അംഗങ്ങൾക്കും അവരുടെ കുടുംബാംഗങ്ങൾക്കും യഥേഷ്ടം ഇൻഷ്വർ ചെയ്യാനുള്ള സൗകര്യം ഈ സംഘങ്ങളിലുണ്ടു്. ചെറുകൃഷിക്കാരാണു ഈ സൗകര്യം അധികവും ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നതു്. അംഗങ്ങൾ പെരുത്ത കുടുംബമാവുക, അംഗങ്ങളിൽ നഷ്ടാരോഗ്യരുണ്ടാവുക, അങ്ങനെ വരുമ്പോൾ സഹായം ഇൻഷ്വർ ചെയ്തുകൊള്ളാം. സാമൂഹ്യദുഷ്ടിക്കു നല്ല കാര്യമാണിതു്. എന്നാൽ ഇതു നീണ്ടു ജീവിക്കുമോ എന്നു വിദഗ്ദ്ധന്മാർക്കിടയിൽ സംശയമുണ്ടു്. സഹകരണനിഷ്ഠമായ ഇൻഷ്വറൻസായി നിലവിലുള്ള ഇൻഷ്വറൻസിനെ അവരംഗീകരിക്കുന്നില്ല. അവരഭിപ്രായപ്പെടുന്നതു അതു സഹകരണ ഇൻഷ്വറൻസായി രൂപപ്പെടാനിരിക്കുന്നതേ ഉള്ളുവെന്നാണു്. സാമൂഹ്യ

ഇൻഷ്വറൻസാണു അവരുടെ ഭാവനയിലുള്ളതു്. അവരുടെ ഭാവന മൂത്തമാകുമ്പോഴും അതു ഇൻഷ്വറൻസായിതന്നെയിരിക്കുമോ എന്നു വേറെ ചിലർ സംശയിക്കുന്നു. ഇൻഷ്വറൻസു് സാമൂഹ്യക്ഷേമപ്രവർത്തനത്തിൽ ചെന്നെത്തുമ്പോഴും അപകടത്തിന്റെ പ്രശ്നം ഇന്നത്തെ രൂപത്തിൽ നിലനിൽക്കുന്നുണ്ടാവില്ല. തൊഴിൽക്കാരുടെ കുടുംബച്ചിലവുകളും തൊഴിലുടമകളെക്കൊണ്ടു വീതിച്ചു വഹിപ്പിക്കുന്ന ഏർപ്പാടായി മാറിയിരിക്കുമതു്. കർഷകക്കും തൊഴിലാളികൾക്കും ഗുണകരമാണങ്ങനെ വരുന്നതു്. കർഷകനെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം തന്റെ തൊഴിലാളികളിൽ ആരുടെയെങ്കിലും കുടുംബം ക്രമംവിട്ടു വണ്ണിച്ചുപോയാൽ അലോസരപ്പെടാൻ കാര്യമില്ല. തൊഴിലാളിക്കു അവന്റെ കുടുംബത്തിന്റെ വണ്ണത്തിനൊത്തു ക്ഷേമപ്രവർത്തനം നടന്നുകിട്ടുകയും ചെയ്യും. മക്കൾ എണ്ണത്തിൽ കൂടുതലായെന്നുൽക്കണ്ഠപ്പെടേണ്ട കാര്യമില്ലല്ലൊ.

മീൻപിടുത്തക്കാക്കുള്ള ഇൻഷ്വറൻസു് പല രാജ്യത്തും ഫലപ്രദമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ടു്. മീൻപിടുത്തം അപകടം പതിയിരിക്കുന്ന തൊഴിലാണു്. എന്നിട്ടും മീൻപിടുത്തക്കാക്കിടയിൽ ഇൻഷ്വറൻസു് പ്രവർത്തനം വിജയകരമായി നടക്കുന്നു. മീൻപിടുത്തക്കാർ ജീവൻ ഇൻഷ്വർ ചെയ്യുന്നു. അവരുടെ ബോട്ടുകളും, യന്ത്രങ്ങളും, മീൻപിടിക്കാനുപയോഗിക്കുന്ന മറ്റുപകരണങ്ങളും ഇൻഷ്വർചെയ്യുന്നു. എല്ലാപ്പും കേടുവന്നുപോകുന്ന വല ഇൻഷ്വർചെയ്യാറില്ല.

1950-ാംമാണ്ടിനിടയ്ക്കു പ്രസിദ്ധീകൃതമായിക്കണ്ട ഒരു കണക്കനുസരിച്ചു, സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളിൽ 1700 കോടി പവൻ വിലയ്ക്കു ജീവൻ ഇൻഷ്വർ ചെയ്തിട്ടുള്ളതായി കാണുന്നു. ഫയർ (അഗ്നിബാധ), റിസ്ക്ക് (അപകടം) തുടങ്ങിയവയ്ക്കായി കണക്കിൽ കാണുന്ന തുക അതിന്റെ ഇരട്ടി വരും.

★★

കാർഷികാവശ്യങ്ങളും സഹകരണവും

വായ്പാസഹകരണത്തിന്റെ കുറവുകൾ.

കർഷകനു, കാർഷികാവശ്യങ്ങൾക്കു പണം വേണം. അവൻ അതു പലപ്പോഴും കടംവാങ്ങേണ്ടിവരും. കടം കൊടുക്കാൻ തയ്യാറുള്ള പണമിടവാട്ടുകാരുണ്ടു. പക്ഷെ അവർ പിടിച്ചു പറിക്കാരാണു. അവരുടെ പിടിച്ചുപറിയിൽനിന്നു സ്വയം രക്ഷിക്കാൻ കർഷകർ ഒരുമിച്ചുചേർന്നു കടംവായ്പ സഹകരണസംഘങ്ങളുണ്ടാക്കി പ്രവർത്തിച്ചു. കടംവായ്പാ സംഘങ്ങളെ കുറിച്ചു ഇതിനുമുമ്പു പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ടു. സംഘങ്ങളുടെ കടംവായ്പാ പ്രവർത്തനത്തിൽ അപര്യാപ്തത കർഷകർക്കും, വൈഷമ്യം സംഘങ്ങൾക്കും അനുഭവപ്പെട്ടു. കർഷകന്റെ ആവശ്യങ്ങൾ പലതാണു. ഓരോന്നിനും പേർപറഞ്ഞു വേറെ വെറെ വായ്പാ വാങ്ങുക സാധ്യമല്ല. ഒരുമിച്ചു വരുന്ന വയാവുകയില്ലല്ലൊ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങളും. ആവശ്യങ്ങളെണ്ണി ഓരോന്നിനും വേർവ്വെറെ വായ്പ നൽകുക സംഘങ്ങൾക്കാവുന്ന കാര്യവുമല്ല. കടംവായ്പാ പ്രവർത്തനത്തിൽ സാധാരണ അനുഭവമാകുന്നൊരു ബുദ്ധിമുട്ടുണ്ടു. വായ്പസംഖ്യയുടെ വിനിയോഗം പരിശോധിക്കൽ. പ്രയാസമേറിയ കാര്യമാണതു. കർഷകൻ വകമാറി ചിലവുചെയ്താലൊ? ഉദ്ദേശം പരാജയപ്പെടുകയില്ലെ? തടയെന്തു? ആലോചിച്ചു. പരിഹാരമായി കണ്ടതാണു

വായ്പ സാധനമായി കൊടുക്കുക എന്ന സമ്പ്രദായം. ഇതു രണ്ടു വിധത്തിൽ നടത്താം. ഒന്നു, അനുവദിക്കുന്ന വായ്പകൊണ്ടു വാങ്ങാനുദ്ദേശിക്കുന്ന സാധനങ്ങളും സംഘം വാങ്ങി കർഷകനു നൽകുക. കർഷകൻ വാങ്ങുന്ന സാധനത്തിന്റെ വില, സാധനം നൽകുന്നവനു സംഘത്തിൽ നിന്നു നേരിട്ടു നൽകുക. ഈ പ്രവർത്തനം ഒന്നുകൂടി വികസിച്ചാൽ കടംവായ്പാ പ്രവർത്തനമല്ലാതാകും. കർഷകന്റെ ആവശ്യങ്ങളും മുമ്പേകൂട്ടിയറിഞ്ഞു ആവശ്യമുള്ളതെല്ലാം സംഘം സംഭരിച്ചു വെയ്ക്കുക. ആവശ്യം വരുമ്പോൾ ആവശ്യമനുസരിച്ചു അവനു വിൽക്കുക അഥവാ അവന്റെ ആവശ്യം നടത്തികൊടുക്കുക. ആ പ്രവർത്തനം സഹകരണ മണ്ഡലത്തിൽ എതാണ്ടെല്ലാ രാജ്യത്തും നടക്കുന്നുണ്ട്.

കർഷകന്റെ ആവശ്യങ്ങൾ.

കർഷകനാവശ്യമായ സാധനങ്ങളും സംഭരിച്ചു വ്യാപരിക്കുന്നതും കച്ചവടമാണു. എന്നുവെച്ചു ആ വ്യാപാരം നടത്തുന്ന സംഘത്തിന്റെ പ്രവർത്തനവും, ഉപഭോക്തൃ മേഖലയിലെ സ്റ്റോർ സംഘത്തിന്റെ പ്രവർത്തനവും ഒന്നല്ല. ഒന്നിന്റെ മണ്ഡലം കർഷകനേറതാണു. മറേറതു ഉപഭോക്താവിനേറതും. ആദ്യത്തേതിന്റെ പ്രവർത്തനം ഉത്പാദനപരവും രണ്ടാമത്തേതിനേറതു ഉപഭോഗപരവുമാകുന്നു. വ്യവസായത്തൊഴിലാളികളുടെ ഇടയ്ക്കു നിന്നാണു ഉപഭോക്തൃസഹകരണ പ്രവർത്തനത്തിന്റെ ആവിർഭാവം. ഉപഭോക്തൃ സഹകരണ മണ്ഡലത്തിന്റെ പ്രവർത്തനം സംഭര

ണവിതരണങ്ങളിൽ ഒതുങ്ങുന്നു. കൃഷിയുടെ മണ്ഡലം സംഭരണ വിതരണങ്ങളെകൊണ്ടു തൃപ്തമല്ല. വേറെചില സേവനങ്ങളും ആവശ്യമാണവിടെ. യന്ത്രസാമഗ്രികളും മറ്റും കർഷകനൊറ്റയ്ക്കു വാങ്ങിയുപയോഗിക്കാൻ പറ്റുകയില്ലല്ലൊ.

പുതുപരീക്ഷണങ്ങൾ.

സഹകരണ പ്രവർത്തനം കാർഷികമണ്ഡലത്തിലേയ്ക്കും വ്യാപിപ്പിക്കാമെന്ന ആശയം ബ്രിട്ടനെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം, ആദ്യമായുദിച്ചതു ഉപഭോക്തൃ മണ്ഡലത്തിലെ പ്രവർത്തകരിലാണു. കാർഷികകോളനികളാണു ആ വഴിക്കു അവരുടെ മനസ്സിൽ ആദ്യമായുദിച്ച സഹകരണരൂപം. ആ വഴിക്കു അവർ നീങ്ങി. ചില സംഘങ്ങളും അവർ ഏർപ്പെടുത്തി. ചിലതു കുറെയേറെ നീണ്ടുനിന്നു പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തു. അവയിലൊന്നു, 1867—ൽ എഡ്വേർഡ് ഓവൻ ഗ്രീനിങ്ങ് ലണ്ടനിൽ സ്ഥാപിച്ച 'അഗ്രികൾച്ചറൽ ആന്റ് ഹോർട്ടികൾച്ചറൽ അസോസിയേഷ'നാണു. നാലായിരത്തിലധികം വരുന്ന അംഗങ്ങൾക്കു അവരുടെ ആവശ്യങ്ങളും നിവ്വഹിച്ചു കൊടുത്തുകൊണ്ടു ഏതാണ്ടമ്പതു കൊല്ലം നിലയ്ക്കുനിന്നു പ്രവർത്തിച്ചു ആ സംഘം. വ്യാപരിക്കുന്ന സാധങ്ങൾക്കു തരമണവും, സംശുദ്ധിയും നിലനിർത്തുന്നതിൽ സംഘം പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധ ചെലുത്തിയിരുന്നു. അതിനു വേണ്ടി വിദഗ്ധനായ ഒരു അനലിസ്റ്റിനെ തന്നെ സംഘം ശമ്പളം നൽകി നിയമിച്ചു. രാസവളങ്ങളിലും, കാലിത്തീറ്റയിലും മറ്റും മായം

ചേക്കൽ നിരോധിക്കുന്ന നിയമം ബ്രിട്ടണിൽ അന്നു ഉണ്ടായിട്ടില്ലായിരുന്നു. വ്യാപാരി നൽകുന്നതെല്ലാം കൈനീട്ടി വാങ്ങുകയേ കഷ്കനെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം, അന്നു തരമുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. ഗുണമേറിയ സാധനങ്ങളും കലപ്പുറവു ലഭിക്കുമെന്നു വരുന്നതു തന്നെ വലിയ കാര്യമായിരുന്നു അക്കാലത്തു.

കാലമങ്ങനെ നീങ്ങി. രാസവളങ്ങളിൽ സഹകാര്യവ്യാപാരികളും നടത്തുന്ന കള്ളക്കച്ചവടം കമ്പർലണ്ടിലെ കർഷകരിൽ ചിലരെ ചൊടിപ്പിച്ചു. അവരൊരുമിച്ചു ചേർന്നു ഒരു ഷിപ്പ് (കപ്പൽ)ലോഡ്ചരക്കിനു ഓർഡർ നല്കി. പിന്നീടു ആ സംരംഭവും ഒരു സഹകരണസംഘമായി മാറി. ആസ്പാടിയാ (Aspatria) യിലാണു അതിന്റെ ഉൽപത്തി. സംഘം ഇന്നും നിലനില്ക്കുന്നു. അതിനെ തുടർന്നു നാലു സംഘങ്ങളും വേറെയുണ്ടായി ആ പ്രദേശത്തു്. മറ്റു പല പ്രദേശങ്ങളിലായി കുറെ എണ്ണം പിന്നെയും. കേന്ദ്രകൃഷിമണ്ഡലം (Central Chamber of Agriculture) "സഹകരണാടിസ്ഥാനത്തിൽ കൂട്ടായി വാങ്ങ"ലിനെക്കുറിച്ചുനേഷിക്കാൻ ഒരു കമ്മിറ്റി നിയമിച്ചു. അക്കാലത്തു കാഷ്കമണ്ഡലത്തിൽ ഏതാണ്ടൊരു മുപ്പതു സംഘങ്ങളും പ്രവർത്തിച്ചു വന്നിരുന്നു; ചിലതു കമ്പനികളായി റജിസ്റ്റർ ചെയ്തിരുന്നവയായിരുന്നുവെങ്കിലും.

പ്ലങ്കറിന്റെ പരീക്ഷണങ്ങൾ.

1894-ൽ ഹൊറേസ് പ്ലങ്കറ് 'ഐറിഷ് അഗ്രികൾച്ചറൽ ഓർഗനൈസേഷൻ സൊസൈറ്റി' (IAOS) സ്ഥാപിച്ചു.

പ്ലങ്കററിന്റെ ആഗമനംകൊണ്ട് സഹകരണപ്രവർത്തനത്തിനു നല്ലൊരാചാര്യൻ സംലബ്ധമായി. ഒരു ഐറിഷ് ഭൂവുടമയുടെ മകനായി പിറന്ന പ്ലങ്കററ് അമേരിക്കയിൽ കാലി വളർത്തുകേന്ദ്രവുമായി കഴിയുകയായിരുന്നു. ഓക്സ്ഫോർഡിൽ വിദ്യാർത്ഥിയായിരുന്നപ്പോഴേ സഹകരണപ്രവർത്തനവുമായി ഇഷ്ടൻ സമ്പർക്കം പുലർത്തിയിരുന്നു. ഡൺസാനി (Dunsany)യിൽ പിതാവിന്റെ എസ്റ്റേററിൽ ഒരു സഹകരണസ്റ്റോർ സ്ഥാപിച്ചു നടത്തുകയും ചെയ്തിരുന്നു. 1889-ലാണു, കുടുംബസംബന്ധമായ കാരണങ്ങളാൽ, അദ്ദേഹം സ്വദേശത്തേയ്ക്കു മടങ്ങേണ്ടിവന്നതു. സ്വദേശത്തെത്തിനോക്കിയപ്പോൾ, അവിടം സഹകരണപ്രവർത്തനത്തിനു പാകപ്പെട്ടു കിടക്കുകയാണെന്നും, സംഘങ്ങളുണ്ടാക്കി ഐറിഷ് കർഷകരെ സഹായിക്കേണ്ടതു തന്റെ കടമയാണെന്നും അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി.

അയർലണ്ടിലെ കാർഷികമണ്ഡലം വിപ്ലവപരമായ രണ്ടു മാററങ്ങൾക്കു വിധേയമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു അന്നു്. കുടിയായ്മക്കു സ്ഥിരാവകാശം നല്കുകയും കൃഷിഭൂമിയുടെ ഉടമസ്ഥാവകാശം കുടിയാനു വിലയ്ക്കുവാങ്ങാമെന്നു വ്യവസ്ഥപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്ന നിയമമുണ്ടായതു ആയിടയ്ക്കാണു്. വിലയ്ക്കുവാങ്ങാൻ കുടിയാനെ ഗവണ്മെൻറു പണം നല്കി സഹായിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ സംഭവംവഴി കൃഷിഭൂമിയുടെ ഉടമാവകാശം ജന്മിയിൽ നിന്നു കർഷകനിലേയ്ക്കു പകർന്നുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. രണ്ടാമത്തേതു, ഗവ്യവ്യവസായത്തിന്റെയും മത്സ്യവ്യവസായത്തിന്റെയും രംഗത്തു യന്ത്രങ്ങളുടെ ആവിർഭാവമാണു്. ഇംഗ്ലണ്ടിന്റെ

ചുവട്പിടിച്ചു ഉപഭോക്തൃസ്റ്റോറുകൾ സംഘടിപ്പിക്കാമെന്നാണു പ്ലങ്കറ്റ് ആദ്യമുദ്ദേശിച്ചതു്. കർഷകനു അവന്റെ പരിമിതമായ വരുമാനം കള്ളക്കമ്പോളത്തിൽ കലക്കി കളയാതെ, മര്യാദയ്ക്കു ചിലവുചെയ്യാമല്ലൊ എന്നൊത്തു അദ്ദേഹം. ആ വഴിക്കു നീങ്ങി നോക്കി, ഫലിച്ചില്ല. സഹകാര്യവ്യാപാരികളുടെ എതിർപ്പുതന്നെ കാരണം. വ്യാപാരികളും സമ്പന്നരും കരുത്താർജ്ജിച്ചവരുമായിരുന്നു. നാഷണലിസ്റ്റ് കക്ഷിയുടെയും, കത്തോലിക്കാ പള്ളിയുടെയും മേൽ അവർക്കു വലിയ സ്വാധീനമായിരുന്നു. സാമാന്യജനങ്ങളാകട്ടെ നാലുകാശിനു കഴിവുള്ളവരായിരുന്നുമില്ല. തന്മൂലം വ്യാപാരിഹിതത്തെ ഉല്ലംഘിക്കാനവർക്കു കഴിയാതെപോയി. പ്ലങ്കറ്റ് പിന്തിരിഞ്ഞു് നാലുപാടും കണ്ണോടിച്ചു. ക്രീമെറി ഒരു പുതിയ പാതയായി അദ്ദേഹം കണ്ടു.

പ്ലങ്കറ്റിനെ തുടർന്നു്

ക്രീമെറിയുടെ വഴിക്കും പ്ലങ്കറ്റ് തിരിഞ്ഞില്ല തിരിഞ്ഞതു മറെറാരു വഴിക്കാണു്. അതിന്റെ ഫലമാണു മുകളിൽ പറഞ്ഞ ഐറിഷ് അഗ്രിക്കൾച്ചറൽ ഓർഗനൈസേഷൻ സൊസൈറ്റി. കേവലം ഒരുദ്യോഗസ്ഥ സ്ഥാപനമാണതു്. കുറെ വ്യക്തികളും കഷ്കക്കിടയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന സഹകരണസംഘങ്ങളും അതിൽ അംഗങ്ങളായി. ഒരു പുതിയ ആശയത്തിന്റെ മൂർത്തിഭാവമാണു ഈ സ്ഥാപനം. അതു പ്രവർത്തിച്ചു, വളർന്നു ഫലിക്കുകയും ചെയ്തു. അതിന്റെ മാതൃക പിടിച്ചു 1900-ൽ ഇംഗ്ലണ്ടിലും,

1905-ൽ സ്കോട്ട്ലന്ഡിലും, 1921-ൽ വെയിൽസിലും ഓരോ സംഘം സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടു. അവയ്ക്കു മുമ്പും ഇംഗ്ലണ്ടിലും മറ്റും കാർഷികരംഗത്തു സഹകരണസംഘങ്ങളും പ്രവർത്തിച്ചുവന്നിരുന്നു. എങ്കിലുമവിടെ കാർഷികമണ്ഡലത്തിൽ സഹകരണം വേരുന്നി വളർന്നതു, 1900-നും 1924-നുമിടയ്ക്കു, ഈ സ്ഥാപനങ്ങളും നടത്തിയ തീവ്രമായ പ്രചരണത്തിന്റെയും പ്രവർത്തനങ്ങളുടെയും ഫലമായിട്ടാണു്. സംഭാവനകൊണ്ടാണു ഈ അഗ്രികൾച്ചറൽ ഓർഗനൈസേഷൻ സൊസൈറ്റി പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നതു്. ഒരൊമ്പതു കൊല്ലമങ്ങനെ നടന്നു. 1909-ൽ അതിനൊരു ഗ്രാൻറു വാങ്ങിക്കാൻ ഗവണ്മെൻറിനു കാരുണ്യമുണ്ടായി. യുദ്ധമവസാനിക്കുംവരെ തുടരുകയും ചെയ്തു. യുദ്ധം മൂലമുണ്ടായ സാമ്പത്തിക തകർച്ചയുടെ പേരിൽ, ഗവണ്മെൻറു 1919-23നിടയ്ക്കു ഒരു ചിലവു ചുരുക്കൽ പദ്ധതി നടപ്പാക്കി. അപ്പോൾ സഹകരണത്തോടു ഗവണ്മെൻറിനുണ്ടായിരുന്ന ആഭിമുഖ്യത്തിനും ഹാനി സംഭവിച്ചു. ഗ്രാൻറു പിൻവലിക്കപ്പെട്ടു. സംഭാവനകളും ചുരുങ്ങിവന്നു. സംഘത്തിന്റെ പ്രവർത്തനമങ്ങനെ നിലയ്ക്കുകയും ചെയ്തു.

അഗ്രികൾച്ചറൽ അസോസിയേഷൻ.

തുടർന്നു ഒരിരുപതുകൊല്ലം ഇംഗ്ലണ്ടിലെ കാർഷിക സഹകരണമണ്ഡലം അനാഥമായികിടന്നു. ചൂക്കാൻ പിടിക്കാൻ പോരുന്ന ഒരു നേതാവോ, കേന്ദ്രസ്ഥാപനമോ ഇല്ലാതായിരുന്നു. നാഷണൽ ഫാർമേഴ്സ് യൂണിയനു കീഴിൽ ഒരു കോ-ഓപ്പറേഷൻ കമ്മിറ്റി പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നില്ലെന്നില്ല. വളരെ പരിമിതമായി

രുന്നു അതിന്റെ പ്രവർത്തനമണ്ഡലം. സ്കോട്ട്ലണ്ടിലെയും വെയിസിലേയും സ്ഥിതി അതായിരുന്നില്ല. അഗ്രികൾച്ചറൽ ഓർഗനൈസേഷൻ സൊസൈററികൾ നീണ്ടുജീവിക്കുകയും, നന്നായി പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തു. സ്കോട്ടിഷ് സംഘം ഹൈലണ്ടിലും ഐലണ്ടിലുമുള്ള കർഷകരുടെ പ്രശ്നങ്ങളിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ചു പ്രവർത്തിച്ചു. വെയിൽസിലെ സംഘമാകട്ടെ വെയിൽസ് യൂണിവേഴ്സിററിയുടെ സാമ്പത്തിക വകുപ്പുമായി ബന്ധം സ്ഥാപിക്കുകയും, ആ വഴിക്കു കർഷകർക്കു പലതും നേടികൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. പ്രശ്നങ്ങളൊക്കെ പരിഹൃതമായെന്നോ, കർഷകരൊക്കെ സംതൃപ്തരായെന്നോ ഇതുകൊണ്ടർത്ഥമാക്കരുതു. കർഷകർക്കിടയിൽ അസംതൃപ്തി നിലനിൽക്കുകയും, വളർന്നു വരികയും ചെയ്തു. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ പ്രത്യേകിച്ചും. സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളും പ്രക്ഷോഭണം കൂട്ടി. നാഷണൽ ഫാർമേഴ്സ് യൂണിയൻ, അഗ്രികൾച്ചറൽ കോ-ഓപ്പറേററീവ് മാനേജേഴ്സ് അസോസിയേഷൻ (ഇംഗ്ലണ്ടിൽ 1937 മുതൽക്കു പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്നതാണീ സംഘടന) എന്നീ സ്ഥാപനങ്ങളും പ്രക്ഷോഭണത്തിൽ പങ്കെടുത്തു. പ്രക്ഷോഭണം ഉരുത്തിരിഞ്ഞു, ഒരു അഗ്രികൾച്ചറൽ കോ ഓപ്പറേററീവ് അസോസിയേഷന്റെ സ്ഥാപനയിൽ ചെന്നെത്തി. 1945-ലാണു അതു റജിസ്ടർ ചെയ്തതു. എല്ലാ തരം സഹകരണ സംഘങ്ങളും അതിൽ അംഗങ്ങളായി ചേർന്നു. സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളെ സംബന്ധിക്കുന്ന പ്രശ്നങ്ങളും, പ്രവർത്തകരുടെ നിർദ്ദേശങ്ങളും സമാഹരിച്ചു എത്തേണ്ടിടത്തെത്തിക്കുക, സംഘങ്ങളുടെ വളർച്ചയെ സഹായിക്കുക തുടങ്ങിയവയാണു അസോസിയേഷന്റെ ഉദ്ദേശങ്ങൾ. അസോസിയേഷൻ സ്വന്തം ഫണ്ടുകൾ കൊ

ണ്ട് അന്യാശ്രയമെന്യേ പ്രവർത്തിച്ചുപോരുന്നു. 1958-ൽ അതിന്നൊരു പുനസ്സംവിധാനം നടക്കുകയുണ്ടായി. ഇപ്പോഴതു അഗ്രികൾച്ചറൽ സെൻടൽ കോ-ഓപ്പറേററിവ് അസോസിയേഷനാണു. നാഷണൽ ഫാർമേഴ്സ് യൂണിയനോടു ബന്ധപ്പെട്ടതിയാണു അതിന്റെ പ്രവർത്തനം കൊണ്ടുപോകുന്നതു.

ജനറൽ പവ്വ്സ് അസോസിയേഷൻ.

കർഷകർക്കിടയിൽ സേവനം നടത്തുന്ന വിവിധ സംഘങ്ങളുണ്ടു ബ്രിട്ടണിൽ. അവയിൽ പ്രാമുഖ്യം കർഷകർക്കാവശ്യമുള്ള സാധനസാമഗ്രികളും സംഭരിച്ചു നൽകുന്ന ജനറൽ പർപ്പസ് അസോസിയേഷനുകൾക്കാണു. വലിയ പ്രവർത്തനം നടക്കുന്നു അവയിൽ. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ അവ ഏതാണ്ടു നാൽപ്പതെണ്ണം വരും. ഏതാണ്ടതത്രതന്നെ ചെറിയ സംഘങ്ങളുമുണ്ടാകും. അംഗസംഖ്യ 80,000 നു മേലാണ്. സംഘങ്ങളും അംഗങ്ങളല്ലാത്തവരുമായും വ്യാപാരം നടത്തുന്നു. നാടാകെ പടർന്നു പിടിച്ചു കിടക്കുകയാണവ. ഏതാണ്ടു കൗണ്ടിയൊന്നിനു ഒരു വലിയ സംഘം എന്നതോതിൽ. ചില കൗണ്ടികളിൽ ഒന്നിലധികമുണ്ടായെന്നു വരും. ഒന്നുമില്ലാത്തവ നന്നേ ദുർല്ലഭമാണു. 1950-ാമാണ്ടിനിടയ്ക്കു ഒരു കൊല്ലത്തിൽ 8കോടി പവൻവിലയ്ക്കുള്ള സാമാനങ്ങളും ഈ സംഘങ്ങളും വിറ്റഴിച്ചു. അഞ്ചിൽ നാലുഭാഗവും കർഷകർക്കാവശ്യമായ സാധനങ്ങളായിരുന്നു. കാലിതീറ്റയ്ക്കാണു പ്രാധ്യം. തുടർന്നവരുന്നു രാസവളങ്ങളും, വിത്തു, കാഷ്ഠികോപകരണങ്ങളും തുടങ്ങിയവ. യന്ത്രോപകരണങ്ങൾക്കു എഞ്ജൻസിയുള്ള സഹകരണ സംഘങ്ങളും ചുരുങ്ങും.

ഏജൻസിയെടുക്കാൻ സംഘങ്ങൾ വൈമുഖ്യം കാണിക്കുകയാല ല്ല. സഹകരണ സംഘങ്ങൾക്കു ഏജൻസി നൽകാൻ സഹകാര്യ വ്യവസായോടമകൾ സമ്മതിക്കായ്കയാണു. വ്യവസായോടമകളു ടെ ഈ വാശിക്കു അയവു സംഭവിച്ചുവരുന്നതായി പറയപ്പെടുന്നു. ഖനിയെണ്ണയും, ഖനിയെണ്ണവസ്തുക്കളും, വ്യാപരിക്കുന്ന ചിലസം ഘങ്ങളുണ്ടു. യന്ത്രവത്കൃതകൃഷിയിടങ്ങൾക്കു ഇതുവലിയൊരു കാ ര്യമാണു. സംഘങ്ങൾ സ്വന്തമായ മോട്ടോർ ടാങ്കുകൾ ഈ വ്യാ പാരത്തിനായുപയോഗിക്കുന്നു. കാർഷിക മണ്ഡലത്തിൽ സഹക രണസംഘങ്ങൾ നടത്തുന്ന മറെറാരു പ്രധാന പ്രവർത്തനം ധാ ന്യവ്യാപാരമാണു. സംഘങ്ങൾ കർഷകരോടു നേരിട്ടു ധാന്യ മെടുക്കുന്നു. വിൽപന പ്രധാനമായും, മില്ലുകൾക്കും ബ്രോവറി കൾക്കും. ഒരു ഭാഗം വിത്തായും കാലിതീറനയായും മാറും. പഴ വർഗ്ഗം, പച്ചക്കറി ഗവ്യം, മുട്ട, മാംസം മുതലായവയുടെ വ്യാപാര വും നടക്കുന്നുണ്ടു. താരതമ്യേന ചുരുങ്ങിയ തോതിലാണെങ്കിലും. ധാന്യങ്ങൾ ഉണക്കി വെടിപ്പാക്കി കൊടുക്കുക, കിണറുകൾ കഴിപ്പി ച്ചു കൊടുക്കുക, യന്ത്രോപകരണങ്ങൾ വാങ്ങിവെച്ചു വാടകക്കു കൊ ടുക്കുക മുതലായ സേവനങ്ങൾ നടത്തുന്ന സംഘങ്ങളുമുണ്ടു. മരാമ ത്തുപണികൾക്കു സാങ്കേതിക ഉപദേശങ്ങൾ. നൽകലാകാം ചി ലതിന്റെ പ്രവർത്തനം.

സപ്ലൈ സംഘങ്ങൾ അഥവാ ആവശ്യനിവ്വഹണ സംഘങ്ങൾ.

കാർഷിക ആവശ്യങ്ങൾ നിവ്വഹിച്ചു കൊടുക്കലാണു വെ

യിൽസിനെ സംബന്ധിച്ചും കാർഷിക സഹകരണപ്രവത്തനങ്ങളിൽ പ്രധാനം. സ്കോട്ട്ലണ്ടിലെ സ്ഥിതിയും മറിച്ചല്ലെന്നുകാണുന്നു. അവിടെ മൂന്നുനാലു വലിയ വാണിജ്യസംഘങ്ങളുണ്ട്. എന്നുവെച്ചു ചെറുകർഷകക്കാവശ്യമായ സാധനസാമഗ്രികളും സംഭരിച്ചു നല്കുന്ന ചെറിയ സംഘങ്ങളുടെ പ്രാധാന്യം കുറയുന്നില്ല.

അംഗങ്ങളുടെ ആവശ്യങ്ങളും നിവ്വഹിച്ചു കൊടുത്തുകൊണ്ടു പ്രവത്തിക്കുന്ന സംഘങ്ങൾക്കു ആവശ്യനിവ്വഹണസംഘങ്ങളും (Require ments Societies) എന്നോ സപ്ലൈ സംഘങ്ങളും എന്നോ പറയാം. ബ്രിട്ടണിലെ ആവശ്യനിവ്വഹണസംഘങ്ങളുടെ സാമ്പത്തികസ്ഥിതി പൊതുവെ ഭദ്രമാണ്. ഓഹരി മൂലധനം, കരുതൽധനം, അവിഭക്തലാഭം—ഇതു മൂന്നും ചേന്നാൽ അവയുടെ പ്രവത്തനധനത്തിൽ പകുതിയിലധികമാവും. പോരാതെ വരുന്നതു ബാങ്കുകളിൽ പറവരവനുവദിപ്പിച്ചും, അംഗങ്ങളിൽനിന്നും അല്ലാത്തവരിൽനിന്നും ഡെപ്പോസിറും വായ്പയും സ്വീകരിച്ചും നികത്തുന്നു. സംഘങ്ങളുടെ പ്രവത്തനം പൊതുവെ ലാഭത്തിലാണ്. ഓഹരി മൂലധനത്തിന്റെ 3 ശതമാനം വരും ലാഭം. വലിയ സംഘങ്ങളിലാണു വിൽപന കൂടുതൽ. ആവശ്യമുള്ള മിക്ക സാധനങ്ങളും വലിയ സംഘങ്ങൾ ശേഖരിച്ചിരിക്കും എന്നതാണു കാരണം. ചെറിയ സംഘങ്ങൾക്കു വലിയവയുടെ സാമ്പത്തികശേഷി കാണുകയില്ലല്ലൊ. അപ്പോൾ അവ ശേഖരിക്കുന്ന സാധനങ്ങൾ എണ്ണത്തിൽ ചുരുങ്ങിപോവുക സ്വാഭാവികം മാത്രമാണ്. സംഘങ്ങളുടെ വിൽപന അംഗങ്ങൾക്കിടയിൽ തലയെണ്ണി വീതിച്ചാൽ 650 പവൻ ശരാശരി വരുമെന്നാണു

കണക്കു്. കടം വിൽപന അരുതെന്ന ഉപപോക്തൃസംഘങ്ങളും സഹകരിച്ചിരിക്കുന്ന നയം ആവശ്യനിർവ്വഹണസംഘങ്ങളും അംഗീകരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. എന്നാൽ പലപ്പോഴും നയത്തിൽ അയവിൽ വരുത്തേണ്ടിവരുന്നു. കടംവിൽപന തീരെഞ്ഞും ഒഴിവാക്കാൻ പറ്റിയ്തല്ല കൃഷികവൃത്തിയുടെ സ്വഭാവവും, കൃഷകന്റെ ജീവിത സമ്പ്രദായവും. സാമാനങ്ങളും കടമായി നല്കും. ഒരു ആറേഴാഴ്ച യ്ക്കു; കൂടുതലിനില്ല. സംഘങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം കടം വിൽപന വലിയ ഭാരമാണു്. എന്നാലും കടംവിൽപനയും ഒരു സേവനമാണല്ലൊ എന്നാശ്വസിക്കുകയാണു സംഘപ്രവർത്തകർ.

ആവശ്യനിർവ്വഹണസംഘങ്ങളും ഉൽപാദന വ്യവസായങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടുന്നില്ല. എന്നുവെച്ചു പ്രോസസിങ്ങു് പ്രവർത്തനം അശേഷം ഒഴിവാക്കിയിരിക്കുന്നു എന്നു ധരിക്കരുതു്. പ്രോസസിങ്ങു് പ്രവർത്തനങ്ങളും ചിലതു നടത്തുന്നുണ്ടു്. അതിനു വേണ്ട മില്ലുകളും ഫാക്ടറികളും സ്ഥാപിക്കുന്നുമുണ്ടു്. ഈ പ്രവർത്തനത്തിനു വികസനവേഗം കൂടിവരികയും ചെയ്യുന്നു. അചിരേണ നയം മാറിയതായി പറയേണ്ടിവരില്ലേ എന്നു സംശയിക്കേണ്ടിയുമിരിക്കുന്നു. കാഷ്ടികമേഖലയിലുള്ള ഈ സംഘങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചൊരു പ്രത്യേകത അവയ്ക്കു കേന്ദ്രമായി മൊത്തവ്യാപാരം നടത്തുന്ന ഒരു ഫെഡറൽ സ്ഥാപനമില്ലെന്നതാണു്. 1915-ൽ ഒരു കേന്ദ്രമൊത്തവ്യാപാരസംഘം സ്ഥാപിക്കുകയുണ്ടായി. എന്നാൽ അതു ഒന്നാംലോകയുദ്ധത്തെ തുടർന്നുണ്ടായ സാമ്പത്തിക കുഴപ്പത്തിൽ 1920-21 കാലത്തു പൊളിഞ്ഞുപോയി. അംഗസംഘങ്ങളിൽ പലതിനേയും തുലച്ചുകൊണ്ടായിരുന്നു അതിന്റെ പൊളി

ച്ചിൽ. സംഘങ്ങൾ കാർഷികമേഖലയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നവയെങ്കിലും പലതും ഉപഭോക്തൃമേഖലയിലുള്ള മൊത്തക്കച്ചവടസംഘത്തിലും അംഗങ്ങളായി ചേർന്നിട്ടുണ്ട്. അതിലംഗമായി ചേർന്നിരുന്നവയ്ക്കൊന്നും കോട്ടം തട്ടാതിരിക്കുകയോ, തട്ടിയിരുന്നെങ്കിൽതന്നെ തടിതപ്പി പോരാനൊക്കുകയോ ചെയ്തു. മൊത്തക്കച്ചവടസംഘത്തിന്റെ അസ്തിത്വം അവയ്ക്കൊക്കെയുടെ കാര്യത്തിൽ വലിയ സഹായമായി നിന്നു.

ആവശ്യനിർവ്വഹണസംഘങ്ങളും ഉപഭോക്തൃമൊത്തവ്യാപാരസംഘവും.

മൊത്തകച്ചവടസംഘം ഉപഭോഗപദാർത്ഥങ്ങളുടെ വ്യാപാരത്തിൽ ഒതുങ്ങിനിന്നു പ്രവർത്തിക്കുകയായിരുന്നില്ല. സംഘത്തിനു കീഴിൽ ഫ്ലവർമില്ലുകളും, വ്യവസായശാലകളും വൻതോതിൽ പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. കർഷകനു കാലിതീറ്റയ്ക്കു വേണ്ട പിണ്ണാക്കും മറ്റു പദാർത്ഥങ്ങളും, അവയിൽ ഉൽപാദിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. നഗരങ്ങളിലുള്ള തോട്ടക്കാർക്കു വിത്തുകൾ സംഭരിച്ചു നല്കുന്ന ഒരു പ്രത്യേക വകുപ്പു സംഘത്തിനു കീഴിൽ പ്രവർത്തിച്ചുവന്നു. സൂപ്പർഫോസ്ഫേറ് തുടങ്ങിയ രാസവളങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുന്നതിനു നവീന സജ്ജീകരണങ്ങളോടുകൂടി കർഷകർ സ്ഥാപിച്ച വലിയൊരു കമ്പനിയിൽ മൊത്തക്കച്ചവടസംഘം പങ്കാളിയായിരുന്നു. എല്ലാറ്റിനും പുറമെ കർഷകർക്കാവശ്യമായ ഉടുപ്പുതരങ്ങളും, ഇരുമ്പുസാമാനങ്ങളും, മറ്റനവധി പദാർത്ഥങ്ങളും സംഘത്തിനു കീഴിലുള്ള ഫൗണ്ടറികളിൽ നിർമ്മിച്ചുവന്നിരുന്നു.

അതുകൊണ്ട് കാർഷികസംഘങ്ങൾക്കു വേണ്ട സാമാനങ്ങൾ നല്ലാൻ മൊത്തക്കച്ചവടസംഘം പ്രയാസപ്പെടേണ്ടിവന്നില്ല. കാർഷിക മൊത്തവ്യാപാരസംഘം പൊളിയുന്ന കാലത്തു കർഷകരുടെ സംഘങ്ങൾ സാമ്പത്തികഭദ്രതയുള്ളവയായിരുന്നില്ല. ഉപഭോക്തൃ മൊത്തക്കച്ചവടസംഘത്തിനു വല്ലാതെ കടപ്പെട്ടുമിരുന്നു. സംഘങ്ങൾ സമാപ്തീകരിച്ചു തങ്ങൾക്കു ഈടാകാനുള്ളതു തുല്യി പിരിച്ചെടുത്തേക്കാമെന്നല്ല മൊത്തക്കച്ചവടസംഘത്തിനു തോന്നിയതു്. മറിച്ചു അവയെ വല്ലവിധവും പൊക്കിയെടുക്കണമെന്നാണു്. സംഘം രണ്ടുപാധികൾ വെച്ചു. രണ്ടും അംഗീകരിക്കുന്ന സംഘങ്ങളെ നിലനിത്തി വളത്തിയെടുക്കാൻ ശ്രമിക്കാമെന്നു സംഘം ഏറ്റു.

ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലം സഹായിക്കുന്നു.

മൊത്തക്കച്ചവട സംഘത്തിലെ ആഡിറ്റു വകുപ്പിന്റെ സേവനവും, മറ്റൊരു നിയന്ത്രണവും അംഗീകരിക്കുക, ഇതായിരുന്നു ഉപാധികൾ. ചരക്കെടുക്കുന്നതു മൊത്തക്കച്ചവടസംഘത്തിൽ നിന്നായികൊള്ളണമെന്നു അപ്പോഴും നിബ്ബന്ധിച്ചില്ല. തന്നെയല്ല, സംഘങ്ങൾ ആത്മാർത്ഥതയോടെ കഴിഞ്ഞാലുടനെ നിയന്ത്രണം പിൻവലിക്കാമെന്നു ഉറപ്പു നൽകുകയും ചെയ്തു. ഒട്ടുവളരെ സംഘങ്ങൾ ഈ സൗകര്യമുപയോഗിച്ചു തെഴുത്തു വളരുകയുണ്ടായി. അവയിൽ പിൽക്കാലത്തു പേരെടുത്ത വലിയ സംഘങ്ങളായി പരിണമിച്ചവയുണ്ടു്. ഇന്നു മൊത്തക്കച്ചവട സംഘത്തിലംഗങ്ങളല്ലാത്ത കാർഷികസംഘങ്ങൾ ചുരുങ്ങും. തകർച്ചക്കാലത്തു മൊത്തക്ക

ച്ചവടസംഘത്തിന്റെ സഹായം സ്വീകരിച്ചിട്ടില്ലാതിരുന്ന സംഘങ്ങളും ഇന്നു അതിൽ അംഗങ്ങളാണു. അംഗസംഘങ്ങളൊക്കെ തങ്ങൾക്കാവശ്യമായ ചരക്കുകളിൽ മുച്ചൂടും വാങ്ങിക്കുന്നതു മൊത്തക്കച്ചവട സംഘത്തിൽനിന്നാണു. ഏതു ചരക്കും പുറമെനിന്നു വാങ്ങിക്കുവാൻ സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടായിട്ടും. അംഗങ്ങളുൽപാദിപ്പിക്കുന്ന കാർഷികവിഭവങ്ങൾ വിറ്റഴിക്കുന്ന കാര്യത്തിലും കാർഷികസംഘങ്ങൾക്കൊരനുഗ്രഹമാണു മൊത്തക്കച്ചവടസംഘം. കർഷകരുടെ ഉൽപന്നങ്ങൾ അവരുൽപ്പെട്ടനിൽക്കുന്ന സംഘങ്ങൾവഴി മൊത്തക്കച്ചവടസംഘം വിലയ്ക്കു വാങ്ങിക്കുന്നു. ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തിലെ ചില്ലറ വിൽപന സംഘങ്ങളും വാങ്ങിക്കാറുണ്ടു. ഇങ്ങനെ പരസ്പരം സഹായിച്ചും, സഹകരിച്ചുമാണു ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലവും, കാർഷികമണ്ഡലവും കഴിഞ്ഞുകൂടുന്നതു. ബ്രിട്ടണിൽ ഇരുമണ്ഡലങ്ങളും പുലർത്തിവരുന്ന ഈ പരസ്പര സൗഹൃദം ശ്രദ്ധേയമാണു. മറ്റെവിടെയും അതു ദൃശ്യമായെന്നു വരില്ല.

യു. എസ്. എ യിലെ പച്ചസിങ്ങ്
അസോസിയേഷനുകൾ.

കർഷകന്റെ ആവശ്യങ്ങൾ നിവ്വഹിച്ചു കൊടുക്കാനുള്ള ഇത്തരം സഹകരണസംഘങ്ങൾ അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളിലും വളർന്നു വന്നിട്ടുണ്ടു. പേരിൽ അല്പം മാറ്റമുണ്ടെന്നേയുള്ളു. "പച്ചസ്സിങ്ങ് അസോസിയേഷ"നുകൾ എന്നാണു അത്തരം സംഘ

ങ്ങാം അവിടെ അറിയപ്പെട്ടുന്നതു്. പ്രവർത്തന സ്വഭാവത്തിനു മാറ്റമില്ല. എന്നാൽ ഒന്നുണ്ടു; അമേരിക്കയിലെ സംഘങ്ങാം ബ്രിട്ടണിലെ സംഘങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ചു വലുപ്പം കൂടിയവയാണു്. ന്യൂയോർക്കു് സ്റ്റേറ്റിലെ ഗ്രെയിഞ്ചു് ലീഗു് ഫാർമേഴ്സു് എക്സ്ചേഞ്ചു് (Grange League Farmer's Exchange) പോലുള്ള പട്ടുറുറൻ സ്ഥാപനങ്ങളുമുണ്ടു കൂട്ടത്തിൽ. അവയുടെ പ്രവർത്തനത്തിന്റെ വലുപ്പവും, പ്രവർത്തനം വ്യാപിച്ചുനിൽക്കുന്ന സ്ഥലവിസ്തൃതിയും നോക്കിയാൽ അവയെ പ്രാഥമിക സംഘങ്ങളെന്നല്ല, റീജിയണൽ മൊത്തവ്യാപാരസംഘങ്ങാം എന്നാണു പറയേണ്ടിവരിക. അവയുടെ വ്യാപാരം സ്വന്ത ബ്രാഞ്ചുകളും, ഇതര സംഘങ്ങളും വഴി ബഹുദൂരം വ്യാപിച്ചു കിടക്കുന്നു. അമേരിക്കയിലും, ബ്രിട്ടണിലെപോലെ, സംഘങ്ങളുടെ വ്യാപാരത്തിൽ പ്രാഥമ്യം വഹിക്കുന്നതു കാലിതീറ്റയാണു. തൊട്ടുനില്ക്കുന്നതു ബ്രിട്ടണിൽ രാസവളങ്ങളാണെങ്കിൽ അമേരിക്കയിൽ ഖനിയെണ്ണവസ്തുക്കളാണു്. പ്രധാനവ്യവസായം കൃഷിയായിരിക്കുന്ന പശ്ചിമമധ്യപ്രദേശങ്ങളിൽ പ്രത്യേകിച്ചും. കൃഷിയെ സംബന്ധിച്ചു അമേരിക്കയിൽ, കാലികളേക്കാം പ്രാധാന്യം വിത്തുച്ചക്തിക്കാണു്. കാലിവളത്തുണ്ടു, ഇറച്ചിക്കുവേണ്ടി. ഉഴവിനുവേണ്ടിയല്ല. ആ നിലയിലാണു ഖനിയെണ്ണ വസ്തുക്കാംക്കു ആവശ്യം മുന്തിനിൽക്കുന്നതു.

അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളിലെ പച്ചസിങ്ങു് അസോസിയേഷനുകാംക്കുള്ള മറെറാരു പ്രത്യേകത അവയിൽ ഒരു വിഭാഗം ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തിലും പ്രവേശിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നതാണു. കർഷകക്കു കുടുംബാവശ്യത്തിനു വേണ്ട സാമാനങ്ങളും അവ സം

ഭരിച്ചു വിൽക്കുന്നു. അർബൻ കോ-ഓപ്പറേററിവ് സ്റ്റോറുകളുടെ ഫെഡറൽ സംഘടനയായ കോ-ഓപ്പറേററിവ് ലീഗിൽ അംഗമാകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. അസോസിയേഷനുകൾക്കു സ്വന്തമായി രണ്ടു കേന്ദ്രസംഘടനകളുണ്ടു. ഒന്നു നാഷണൽ കോ-ഓപ്പറേററിവ്സ്, മറേറതു യുണൈററഡ് കോ-ഓപ്പറേററിവ്സ്. ആദ്യത്തേതിൽ ഇരുപത്തഞ്ചു റീജിയണൽ അസോസിയേഷനുകളും ഉൾക്കൊള്ളുന്നു. അവയിൽ മൂന്നെണ്ണം കാഷ്ികേതരങ്ങളാണു. നാലെണ്ണം കനേഡിയൻ സംഘങ്ങളും. പതിനെട്ടു റീജിയണൽ പച്ചസിങ്ങ് അസോസിയേഷനുകളാണു രണ്ടാമത്തേതിൽ. പച്ചസിങ്ങ് അസോസിയേഷനുകളിൽ കാർഷികാവശ്യങ്ങൾ മാത്രം നിർവ്വഹിച്ചു കൊടുക്കുന്നവയും ഉപഭോക്തൃ മണ്ഡലത്തിലും കൂടി വ്യാപിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുന്നവയും ഉണ്ടെന്നു സൂചിപ്പിച്ചുവല്ലൊ. രണ്ടിനവും കാർഷികാവശ്യങ്ങൾക്കുള്ള സാധന സാമഗ്രികൾ വൻതോതിൽ വ്യാപരിക്കുന്നവയാണു. പലതും പ്രോസസിങ്ങ് ഫാക്ടറികൾ സ്ഥാപിച്ചു നടത്തുന്നുണ്ടു.

ചിലസവിശേഷതകൾ.

ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തിൽ കടന്നുള്ള പ്രവർത്തനം, ഖനിയെണ്ണ വിഭവങ്ങളുടെ വ്യാപാരം, വലിയ റീജിയണൽ സംഘങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ചു നടത്തുവാനുള്ള ഔത്സുക്യം എന്നീ മൂന്നു സവിശേഷതകൾ അമേരിക്കൻ കാർഷിക സംഘങ്ങൾക്കുള്ളതായി ഇവിടെ പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു. സർവ്വകലാശാലകളും, കാർഷിക കോളേജുകളുമായി സന്തതസമ്പർക്കം പുലർത്തുന്നുവെന്നതു മറെറാരു സവിശേ

ഷതയാണു. കൃഷിസംബന്ധമായി നടക്കുന്ന ഗവേഷണങ്ങളുടെ ഫലങ്ങളും അപ്പപ്പോഴും അറിയാനും, മൂടോടെ കർഷകരിലെത്തിച്ചു വയലുകളിൽ പ്രയുക്തമാക്കാനും ഈ സമ്പ്രദായം സാധ്യമാക്കുന്നു. കർഷകരെ അറിയിക്കുകയേ വേണ്ടൂ എന്ന വിവരങ്ങളും മിനിറ്റു വെച്ചറിയിക്കും. പ്രത്യേകതരം വിത്തു സംഭരിക്കേണ്ടതാണോ കാര്യം? സംഘം ഉടനെ അതു സംഭരിക്കും. പുതിയ വളക്കൂട്ടുകളാണോ ആവശ്യം? സംഘം അവ തയ്യാക്കുകയായി. അവ അടിയന്തിരമായി പ്രയോഗിക്കേണ്ടതാണോ? അസോസിയേഷന്റെ ട്രാക്ടറുകളും, യന്ത്രസാമഗ്രികളും അതിനു തയ്യാറെടുത്തു നിൽപ്പുണ്ടാവും.

പിൻനിലരാജ്യങ്ങളിൽ.

കനഡയിൽ മാക്കറിങ്ങ് സംഘങ്ങൾക്കാണു പഴക്കം കൂടുതൽ. കൂടുതൽ വികസിച്ചിരിക്കുന്നതും. അവയാണു്. അവയുടെ നിലവാരത്തിലെത്താൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിലും കാർഷികപ്രവർത്തനസംഘങ്ങളും അഭിവൃദ്ധമായി വരുന്നുണ്ടു്; അഭിവൃദ്ധിക്കു വേഗം കൂട്ടുന്നുമുണ്ടു്. കാർഷികസംഘങ്ങൾ ഉപഭോഗപദാർത്ഥങ്ങൾകൂടി വ്യാപരിക്കുന്ന സമ്പ്രദായം, കനഡയിലും നിലവിലിരിക്കുന്നു. കാർഷികസംഘങ്ങൾ വളർന്നുറച്ചിട്ടുള്ള മറെറാരു രാജ്യം ആസ്ത്രേലിയയാണു്. ഇന്ത്യയിലും ഇന്ത്യയെപ്പോലുള്ള മറു പിൻനിലരാജ്യങ്ങളിലും കാർഷികസഹകരണം ഇഴഞ്ഞുനീങ്ങുകയാണു്. കൃഷിയിൽ നവീനങ്ങളായ ആശയങ്ങളും സമ്പ്ര

ായങ്ങളും കൈക്കൊള്ളാൻ കർഷകൻ വൈമുഖ്യം കാണിക്കുന്നു എന്നു പരാതിപ്പെടുകയാണു അധികൃതർ. കർഷകരുടെ അജ്ഞതയും സാമ്പത്തിക ശോഷിക്കുറവും കാരണമാകാം. കൈവശഭൂമിക്കപ്പുറം അവരുടെ നോട്ടം എത്തുന്നില്ല. അവക്കു അവരുടെ കന്നുകാലികളെ പോറ്റാൻ സ്വന്തകൃഷിയും, പൊതുമേച്ചിൽസ്ഥലങ്ങളുണ്ടെങ്കിൽ അവയുമാണാശ്രയം. രാസവളങ്ങളും, കീടനാശിനികളും അവക്കു ലഭ്യമല്ല. ലഭ്യമായാലും, വാങ്ങിയുപയോഗിക്കയില്ല. ഗ്രാമത്തിലെ കൊല്ലനും, തച്ചനും പ്രപിതാമഹന്മാരുടെ ശൈലിയിൽ നിർമ്മിച്ചു നല്കുന്ന ഉപകരണങ്ങളാണിന്നും അവർ കൃഷിപ്പണിക്കായുപയോഗിച്ചുവരുന്നതു്. പഴമയിൽ കണ്ണുനട്ടു ജീവിതത്തിന്നായി മാത്രം വേലചെയ്തു ഉറഞ്ഞുപോകുന്ന ഈ കർഷകരെ "നാടിനുവേണ്ടി ഉൽപാദിപ്പിക്കുക" എന്ന ലക്ഷ്യത്തിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുവിടുവാൻ കഴിയുമെങ്കിലേ ഉൽപാദനം അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുകയുള്ളുവെന്നു ചൂണ്ടിക്കാണിക്കപ്പെടുന്നു. ഈ ലക്ഷ്യംകർഷകരെക്കൊണ്ടംഗീകരിപ്പിക്കാൻ കഴിഞ്ഞാൽ അവർ പഴമയിൽനിന്നു കുതറിക്കുതിച്ചു മുന്നോട്ടു പായുമെന്നതു നിശ്ചയമാണു്. ഈ മാറ്റം കർഷകരിൽ വരുത്താൻ പറ്റിയ ഏജൻസിയാണു സഹകരണം. ഈ വസ്തുത പിൻനിലരാജ്യങ്ങളിലെ പ്രത്യേകിച്ചു പുതുതായി സ്വാതന്ത്ര്യം നേടുകയും, നേടിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന രാജ്യങ്ങളിലെ—ഗവണ്മെൻറുകളും അംഗീകരിക്കുന്നുണ്ടു്. എന്നാൽ എന്തുകൊണ്ടോ, കർഷകർക്കിടയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന സഹകരണസംഘങ്ങൾക്കു, കർഷകക്കു വേണ്ട പരിഷ്കൃതോപകരണങ്ങളും, അസംസ്കൃതവിഭവങ്ങളും സംഭരിച്ചു നല്കാനും, കർഷകരെ പൊതു

ബോധവാന്മാരാക്കി വിടുവാനും കഴിയുന്നില്ല. സംഘങ്ങൾക്കു ഇതൊക്കെ കഴിയേണ്ടതാണു്. പെട്ടെന്നെന്തെങ്കിലും ഫലം കാണിച്ചു ബോധ്യപ്പെടുത്താൻ അവയ്ക്കു കഴിയണം; എന്നാലേ കർഷകർ യാഥാസ്ഥിതികത്വത്തിൽനിന്നു ഊരിപ്പോരുകയുള്ളു. ഇതൊക്കെ നടക്കുകയാണെങ്കിൽ ആശിക്കുന്ന മാറ്റം വരുത്തുവാൻ ദീർഘകാലം വേണ്ടിവരികയില്ല. ഈ വിഷയത്തിൽ സംഘടനാപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു മാതൃകയ്ക്കായി ഏഷ്യൻരാജ്യങ്ങൾ മിഴിയയച്ചിരുന്നതു യൂറോപ്പിലേയ്ക്കാണു്. ഇന്നു അതു സോഷ്യലിസ്റ്റു രാഷ്ട്രങ്ങളിലേയ്ക്കായിരിക്കുന്നു. അങ്ങനെ വരുന്നതിൽ അസാംഗത്യമില്ല. എന്നാൽ ഒന്നിവിടെ എടുത്തുപറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. സാങ്കേതിക ശാസ്ത്രീയവിജ്ഞാനങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളാനും പ്രയോഗത്തിൽ വരുത്താനും അമേരിക്കയിലെ കർഷകർ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന ആവേശവും സന്നദ്ധതയും അനുകരണാർഹമാണു്.

സ്വഭാവവ്യത്യാസങ്ങൾ.

കാർഷികാവശ്യനിർവ്വഹണസഹകരണത്തിന്റെ മണ്ഡലമൊന്നല്ലോ; പല രാജ്യങ്ങളിൽ പലവിധത്തിലാണു്. ആവിർഭാവത്തിലും ഘടനാരൂപത്തിലും രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിൽ അന്തരമുള്ളതായി കാണാം. ജർമ്മനിയിൽ ആ മണ്ഡലം കടംവാങ്ങൽപ്രവർത്തനത്തിൽനിന്നു ഉരുത്തിരിഞ്ഞിരിഞ്ഞുണ്ടായതാണു്. അവിടെ കൃഷിക്കു വേണ്ട സാധനസാമഗ്രികൾ സംഭരിച്ചു നല്കിയിരുന്ന ഏജൻസി കടംവാങ്ങൽസംഘങ്ങളായിരുന്നു. സംഘങ്ങൾ അംഗങ്ങളിൽനിന്നു

ഓർഡർ സ്വീകരിക്കും, കിട്ടിയേടത്തോളം ഓർഡറുകൾ ഒരുമിച്ചു ചേർത്തു മേൽഘടകത്തിനയയ്ക്കും. ഇവിടെ പറയുന്ന മേൽഘടകം സ്വന്തഫെഡറൽ ഘടകമായ റീജിയണൽ ബാങ്കായിരുന്നില്ല. പിന്നെയോ? റീജിയണൽ സപ്ലൈ ഫെഡറേഷൻ. ജർമ്മനിയിലെ റീജിയണൽ സപ്ലൈ ഫെഡറേഷനുകൾ വൻതോതിൽ വ്യാപാരം നടത്തുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളാണു. അവയ്ക്കു സ്വന്തമായി ധാന്യം പൊടിക്കുന്ന മില്ലുകളുണ്ടു; രാസവളം നിർമ്മാണ ഫാക്ടറികളുണ്ടു; മറ്റു ഫാക്ടറികളുമുണ്ടു്. കർഷകരുൽപാദിപ്പിക്കുന്ന ധാന്യം അവയിൽ പലതും വിലയ്ക്കെടുക്കുന്നു. കാലാന്തരത്തിൽ പലേടത്തും കൃഷിക്കു വേണ്ട സാധനസാമഗ്രികൾ സംഭരിച്ചു നല്കുന്ന 'റികൃയർമെൻറ്സ്' സംഘങ്ങൾ പൊന്തിവന്നു. ഗ്രാമത്തിനൊന്നു എന്ന തോതിലായിരുന്നില്ല അവയുടെ ആവിർഭാവം. പല വില്ലേജുകൾക്കുകൂടി ഒന്നു എന്ന കണക്കിനാണു്. തന്മൂലം എണ്ണത്തിൽ അവ കടംവാങ്ങാസംഘങ്ങളുടെ ഒപ്പമെത്തുകയില്ല. വാണിജ്യമാണു ഈ സംഘങ്ങളുടെ മുഖ്യ പ്രവർത്തനം,

ഫ്രാൻസിൽ കൃഷിക്കു വേണ്ട സാധനസാമഗ്രികൾ സംഭരിച്ചു നല്കിയിരുന്നതു കടംവാങ്ങാസംഘങ്ങളല്ല. കാർഷിക സിണ്ടിക്കറുകൾ (Syndicat Agricole) ആണു. കർഷകരെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം അടിസ്ഥാനഘടകങ്ങളായിരുന്നു ഫ്രാൻസിൽ കാർഷിക സിണ്ടിക്കറുകൾ. അവയ്ക്കു അഭിമാനിക്കാവുന്ന പാരമ്പര്യമുണ്ടു്. സ്വന്തമായ ചരിത്രവുമുണ്ടു്. സ്വഭാവംകൊണ്ടു അവ ബ്രിട്ടണിലെ ഫാർമേഴ്സ് യൂണിയന്റെ പ്രാദേശിക ശാഖകൾക്കു സാമ്യം വഹിക്കുന്നു. കർഷകരുടെ തൊഴിൽപരമായ താൽ

പര്യങ്ങളും സംരക്ഷിക്കലാണു അവയുടെ പ്രഥമകർത്തവ്യം. കർഷകക്കിടയിൽ സഹകരണപരമോ, അല്ലാത്തതോ ആയി ആവശ്യമെന്നു തോന്നുന്ന സംഘടനകളും ഉണ്ടാക്കി വളർത്തിയെടുക്കുന്നതിൽ ജാഗ്രതകാണിച്ചിട്ടുണ്ടു ഈ സിണ്ടിക്കറേറുകളും. വാണിജ്യം ഒരു കർത്തവ്യമായി അവ എടുത്തിരുന്നില്ല. സംഭരണവിതരണങ്ങളും നടത്തുകയും ചിലപ്പോഴൊക്കെ ഉൽപാദനത്തിൽ ഏർപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്ന റീജിയണൽ ടെഡിങ്ങ് സൊസൈറ്റികളുടെ ഏജൻസികളായി നിന്നു പ്രവർത്തിക്കുകയേ ചെയ്തിരുന്നുള്ളൂ.

ജർമ്മനിയിൽ സംഭവിച്ചപോലെ ഒരു മാറ്റം, കാലാന്തരത്തിൽ ഫ്രാൻസിലും, അനുഭവപ്പെട്ടു. ചില സിണ്ടിക്കറേറുകളും വാണിജ്യ പ്രവർത്തനവും ഏറ്റെടുത്തു. ഒട്ടൊക്കെ വിജയിക്കുകയും ചെയ്തു.

വ്യത്യസ്തവ്യാപാരങ്ങളും, വ്യത്യസ്തസംഘങ്ങളും.

ഇവിടെ, ഇതുവരെ പറഞ്ഞതിൽ നിന്നൊക്കെ ഭേദിച്ചതാണു ഡെന്മാർക്കിലെ സ്ഥിതി. വിത്തു, വളം, കാലിതീറ്റ, കൃഷായം തുടങ്ങി കൃഷിക്കുവേണ്ട സാധനങ്ങളും ഓരോന്നിനും വേറെ വേറെ സംഘങ്ങളാണവിടെ. ഓരോന്നിനും അതിൻറേതായ കേന്ദ്ര സംഘടനയുമുണ്ടു. ഈ സമ്പ്രദായത്തിനു ചില മെച്ചങ്ങളുണ്ടു, ദോഷങ്ങളുമുണ്ടു കേന്ദ്രസ്ഥാപനങ്ങളും സാങ്കേതികവിദഗ്ധരെ നിയമിക്കാനും അവരുടെ സേവനം അംഗങ്ങളുടെയെത്തിക്കാനും സൗകര്യം കൂടുന്നു. ഓരോ വ്യാപാരത്തിലേയും ലാഭചേതങ്ങളും

വേർതിരിച്ചുകാണുവാൻ കഴിയുന്നു. ഒന്നിലെ ചേതം മറ്റൊന്നിലെ ലാഭംകൊണ്ടു നികത്തിയെടുക്കേണ്ട ആവശ്യം നേരിടുന്നില്ല. സംഘപ്രവർത്തനത്തിൽ സങ്കീർണ്ണത ഒഴിവാകുന്നു. ഇതൊക്കെ നല്ല വശങ്ങളാണു. എന്നാൽ വ്യാപാരത്തിന്റെ വൈവിധ്യത്തിനൊത്തു സംഘങ്ങളുടെയും, കേന്ദ്ര സംഘടനകളുടെയും എണ്ണം പെരുകുന്നു, എന്നതു ഈ സമ്പ്രദായത്തിന്റെ പ്രധാന ദോഷമാകുന്നു. ഓരോന്നിനും വേറെ വേറെ സംഘങ്ങളും, അവയ്ക്കൊക്കെ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം കേന്ദ്രസംഘടനകളുമായാൽ എല്ലാം നടത്തിക്കൊണ്ടു പോകാൻ ചിലവു കൂടുതൽ വരും. ഒരു പാടു പ്രവർത്തകരുടെ ആവശ്യവും നേരിടും. അതിനുമാത്രം പ്രവർത്തകരെ ലഭിക്കുക എളുപ്പമല്ല. കർഷകർ പ്രബുദ്ധതയിലും, വ്യാപാരവൈദഗ്ധ്യത്തിലും ഉയർന്നിട്ടില്ലാത്ത രാജ്യങ്ങളാവുമ്പോഠം, പ്രത്യേകിച്ചും, വിഷമിക്കേണ്ടിവരും. സ്വീഡനിലും നോർവെയിലും ഇംഗ്ലണ്ടിലെപോലെ സപ്ലൈ അസോസിയേഷനുകളാണു കൃഷിക്കു വേണ്ട സാധനസാമഗ്രികഠം സംഭരിച്ചു കർഷകർക്കു നൽകുന്നതു്. അസോസിയേഷനുകഠം അംഗങ്ങളുമായി നേരിട്ടു വ്യാപാരം നടത്തുന്നു. വിതരണകാര്യത്തിൽ ക്രെഡിറ്റ് ബാങ്കുകളെയോ, മറ്റു സ്ഥാപനങ്ങളെയോ ആശ്രയിക്കുന്നില്ല. സ്വന്തമായി മൊത്ത വ്യാപാരസംഘങ്ങളുള്ളതിനാൽ ഇംഗ്ലണ്ടിനെപ്പോലെ ഉപഭോക്തൃ മണ്ഡലത്തിലുള്ള മൊത്തക്കച്ചവട സംഘത്തെയും ആശ്രയിക്കേണ്ടിവരുന്നില്ല. ഈ മണ്ഡലത്തിലുള്ള മൊത്തവ്യാപാര സംഘവും ഉപഭോക്തൃ മണ്ഡലത്തിലുള്ള മൊത്തക്കച്ചവട സംഘവും ചേർന്നു കൂട്ടുടമയിൽ ഒരു വളം നിർമ്മാണശാല നടത്തുന്നതു ഒരപവാദമായി കരുതിയാൽ മതിയാകും.

വിവിധോദ്ദേശാശയം.

ചില രാജ്യങ്ങളിൽ വിവിധോദ്ദേശസംഘങ്ങളുണ്ടാക്കി പ്രവർത്തിക്കുവാനാണു് ആളുകൾക്കിഷ്ടം. കൃഷിക്കും, വീട്ടുകാര്യങ്ങൾക്കും ആവശ്യമായ സാധനങ്ങൾ സംഭരിച്ചു വിതരണം ചെയ്യുന്നതു വിവിധോദ്ദേശ സംഘങ്ങൾ അവയുടെ കർത്തവ്യമായെണ്ണുന്നു. നന്നായാൽനന്നു. വിവിധോദ്ദേശ പ്രവർത്തനമായാൽ അംഗങ്ങളുടെ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങളും, ഒരേ സംഘത്തിനു നിർവ്വഹിച്ചു കൊടുക്കാൻ കഴിയും. പൊളിഞ്ഞാൽ എല്ലാം ഒന്നിച്ചവസാനിക്കുകയും ചെയ്യും. എല്ലാ വ്യാപാരവും ഒരേ സംഘമെടുക്കുമ്പോൾ സംഘത്തിന്റെ പ്രവർത്തനത്തിനു വൈവിധ്യവും വൈപുല്യവും ഏറുന്നു. പ്രവർത്തനം സങ്കീർണ്ണമാകുന്നു. വിജയിക്കണമെങ്കിൽ നല്ല കെട്ടുറപ്പും സമർത്ഥമായ മാനേജ്മെൻറും വേണ്ടിവരും. വേണ്ടുവോളം പ്രവർത്തകരെ കിട്ടാനാകും ഞെരുക്കം. ഒരു സ്ഥാപനത്തിനു കീഴിൽ പല വ്യാപാരങ്ങളാവുമ്പോൾ സ്ഥാപനം പല വകുപ്പുകളായി തിരിയേണ്ടിവരുമല്ലൊ. എല്ലാ വകുപ്പുകളും ലാഭത്തിലോടിയെന്നു വരില്ല. ചിലതു ലാഭത്തിലാകാം ചിലതു ചേതത്തിലായെന്നുവരാം. ഒന്നിലെചേതം മറെറാന്നിലെ ലാഭമെടുത്തു നികത്തേണ്ട നില അതുകൊണ്ടു വന്നുചേരുന്നു.

ഇതൊന്നും അതു കാര്യമാക്കാനില്ലെന്നാണു പറഞ്ഞുകേൾക്കുന്നൊരു സമാധാനം. കർഷകന്റെ കുടുംബാവശ്യങ്ങൾക്കു പരിമിതിയുണ്ടു്. ആവശ്യമുള്ള ഭക്ഷ്യവിഭവങ്ങളിൽ പലതും

അവൻ സ്വന്തമായി ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്നു. ഭക്ഷണത്തിനു വേണ്ട സാധനങ്ങളും അവന്റെ ഉൽപാദനമാണു്. ധാന്യങ്ങളോടൊപ്പം ഫലങ്ങളും, മലക്കറികളും അവൻ കൃഷിചെയ്യുന്നുണ്ടു്. പശു, ആടു, പന്നി, കോഴി തുടങ്ങിയവ കർഷകനു വളർത്തു മൃഗങ്ങളാണു്. അതു കൊണ്ടു പാൽ, വെണ്ണ, മുട്ട ഇവയുടെ ആവശ്യവും സ്വയം നടന്നു പോകുന്നു. മാംസത്തിന്റെ ആവശ്യവും എതാണ്ടൊക്കെ മുട്ടിപ്പോകും. പിന്നെന്തുണ്ടു് അവനു പുറമെനിന്നു വിലകൊടുത്തു വാങ്ങിക്കുവാൻ? മണ്ണെണ്ണ, തീപ്പെട്ടി ചായ, കാപ്പി, പഞ്ചസാര തുടങ്ങി എതാനും സാധനങ്ങളും വീട്ടാവശ്യത്തിനു; കൊഴു, മൺവെട്ടി, കുറച്ചു രാസവളം, കുറച്ചു കീടനാശിനി; കൃഷിപണിക്കു; തീർന്നു അവന്റെ ആവശ്യങ്ങളും. കർഷകനിതൊക്കെ നാട്ടിൻപുറത്തു ഒറ്റ പീടികയിൽനിന്നു വാങ്ങി ശീലിച്ചതാണു. സഹകരണമായാലും, ഒറ്റസ്ഥലത്തുനിന്നു എല്ലാം ലഭിക്കണമെന്നാണു അവനാശിക്കുന്നതു. അതാണു അവനു സൗകര്യം. സംഘമതിനുവേണ്ടി ഇവിടെ പറഞ്ഞുവെച്ചേടത്തോളം സാധനങ്ങളല്ലെ സംഭരിക്കേണ്ടിവരുന്നുള്ളു. ഇനം തിരിച്ചു സംഘങ്ങളായാൽ ഓരോന്നിനും വെവ്വേറെ പ്രവർത്തകരാവശ്യമാണല്ലൊ. അതുയും പ്രവർത്തകർ വേണ്ടിവരില്ല എല്ലാറ്റിനും കൂടി ഒരു സംഘമായാൽ. പല സംഘമായാൽ പല കമ്മിറ്റിവേണം. എല്ലാ കമ്മിറ്റികളിലേക്കും വേറെവേറെ ആളുകളും വേണം. കർഷകരിൽ വ്യാപാരബോധം വളർന്നവർ അതുയേറെ പേരുണ്ടാകുമോ? ഒന്നിലധികം സംഘങ്ങൾക്കു ഒരു കമ്മിറ്റിയായാലോ എന്നൊരു നിർദ്ദേശം ഉന്നയിച്ചു കാണുന്നുണ്ടു. അതുകൂപ്പുമാണു. വ്യാപാരത്തിൽ പുതുതായേർപ്പെട്ട

ന്നവരാകുമ്പോൾ പ്രത്യേകിച്ചും. തന്നെയല്ല, പല സംഘം ഭരിക്കാൻ ഒരു കമ്മിറ്റി മതിയെങ്കിൽ, പല വ്യാപാരങ്ങളും ആ കമ്മിറ്റി ഭരിക്കുന്ന ഒരു സംഘത്തിലാകുന്നതോ, എന്ന മറ ചോദ്യത്തിനുത്തരമില്ല.

സംഘം വിവിധോദ്ദേശപ്രവർത്തനങ്ങളും നടത്തുന്നതുകൊണ്ടു വേറെയും മെച്ചങ്ങളുണ്ട്. ഒരിനത്തിൽ അല്പം നഷ്ടമായാൽ നികത്താൻ മറ്റൊന്നുണ്ടല്ലൊ. സംഘം ഏകോദ്ദേശമായാലും, വിവിധോദ്ദേശമായാലും നടത്താനൊരു കെട്ടിടം വേണം. ഏകോദ്ദേശമായാൽ സംഘങ്ങളും പലതാകും. അപ്പോൾ കെട്ടിടങ്ങളും പലതു വേണം. വിവിധോദ്ദേശമായാൽ പല സംഘങ്ങളുടെ സ്ഥാനത്തു ഒരെണ്ണമാകും. കെട്ടിടത്തിന്റെ എണ്ണവും ഒന്നായി ചുരുങ്ങുന്നു. കെട്ടിടത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗവും ഒഴിച്ചിട്ടു വാടക നഷ്ടപ്പെടുത്തേണ്ടിവരില്ല. ആ നിലയ്ക്കും, ലാഭകരമാണു വിവിധോദ്ദേശപ്രവർത്തനം. ചിലേടത്തു വിവിധോദ്ദേശസംഘങ്ങളും വിപണനംകൂടി നടത്തുന്നു. അയർലണ്ടിൽ വളർന്നു വന്നിട്ടുള്ള ഒരു സമ്പ്രദായമുണ്ട്. ആദ്യമായി ഒരു ക്രീമെറിയെങ്കിലും സ്ഥാപിക്കുക; അതൊന്നു പ്രവർത്തിച്ചുറച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ ഒരു പലചരക്കുസ്റ്റോർ കൂടി അനുബന്ധിക്കുകയായി. അങ്ങനെ വികസിച്ച അംഗങ്ങൾക്കിടയിൽ കടംവാങ്ങുവിതരണം നടത്തുക എന്നിടത്തോളം ചെന്നെത്തുന്ന ചില സംഘങ്ങളും. ഫിൻലണ്ടിലാണു വിവിധോദ്ദേശപ്രവർത്തനം ഏറ്റവും നന്നായി നടക്കുകാണുന്നതു്. സ്വിറ്റ്സർലണ്ടിലുമുണ്ടു ആ ഗ്രൂപ്പിൽ അന്തസ്സായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന കുറെ സംഘങ്ങളും. ഏഷ്യൻരാജ്യങ്ങളിൽ വിവിധോദ്ദേശപ്രവർത്തന

വിവാദവിഷയമാണിന്നും. വിവിധോദ്ദേശ പ്രവർത്തനത്തെ താങ്ങുന്നവരും, എതിർക്കുന്നവരുമുണ്ട്. ഓരോ പക്ഷവും മുകളിൽ പറഞ്ഞ ന്യായങ്ങളിൽ തങ്ങൾക്കനുകൂലമായതു മറു പക്ഷത്തിനെതിരായി എടുത്തുപയോഗിച്ചവരുന്നു.

സാജാത്യവൈജാത്യങ്ങൾ.

ഉപഭോക്തൃസംഘങ്ങളുടെയും, കാർഷികമണ്ഡലത്തിലെ 'റികപയർമെൻറ്സ്' സംഘങ്ങളുടെയും ഉദ്ദേശം ഒന്നാണ്; കൊള്ളാവുന്ന സാധനങ്ങൾ മര്യാദവിലയ്ക്കു അംഗങ്ങൾക്കു ലഭ്യമാക്കുക. എന്നാൽ ഉപഭോക്തൃസംഘങ്ങൾക്കില്ലാത്ത ഒരുദ്ദേശവും കൂടിയും 'റികപയർമെൻറ്സ്' സംഘങ്ങൾക്കു വിശേഷവിധിയായുണ്ട്. കൃഷിയുടെ നിലവാരം ഉയർത്തുകയും, ഉൽപാദനം വർദ്ധിപ്പിക്കുകയുമാണതു്. കർഷകനൊറ്റയ്ക്കു സാധിക്കാത്ത പലതും, സംഘംവഴി, അവനക്കാര്യത്തിൽ സാധിക്കുന്നു. കൃഷിയുടെ മണ്ഡലത്തിൽ ശാസ്ത്രീയവും, സാങ്കേതികവുമായി ഉണ്ടാകുന്ന പുതുവിജ്ഞാനങ്ങൾ കർഷകനൊറ്റയ്ക്കുനിന്നു സമ്പാദിക്കുകയും കൃഷിയിൽ പ്രയോഗിച്ചു ഫലിപ്പിക്കുകയും സാധ്യമല്ല. സംഘത്തിനതു മൂലോടെ സമ്പാദിക്കാനുംഉടനടി കർഷകരിലെത്തിക്കാനും സാധിക്കുന്നു. പുതുവിജ്ഞാനത്തിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ ആവശ്യമായ നല്ല വിത്തും, വളങ്ങളും, ഉപകരണങ്ങളും യഥാവസരം സംഭരിക്കുകയും കർഷകനെത്തിച്ചു വയലിൽ പ്രയുക്തമാക്കുകയും

ചെയ്യാനും കഴിയുന്നു. ഘനപ്പെട്ട യന്ത്രസാമഗ്രികൾ വാങ്ങിവെച്ചു കഷ്ടകർക്കതിന്റെ പ്രയോജനം അനുഭവമാക്കി കൊടുക്കാനും സാധ്യമാകുന്നു. കൃഷിയുടെ അഭിവൃദ്ധിയാണു ഫലം. ഭക്ഷ്യോൽപാദനം വർദ്ധിക്കുവാൻ ഇതുപകരിക്കുന്നു. സംഘങ്ങളെക്കൊണ്ടു ഇന്നു സാധിച്ചുവരുന്നതാണു ഇതൊക്കെ. ഭക്ഷ്യോൽപാദനം അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകത ഇന്നു ആരെയും പറഞ്ഞറിയിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല.

★★

മാക്കറിങ്ങ്

കാലിവിഭവങ്ങളും മാർക്കറിങ്ങും

ആദികർഷകൻ.

കാലിവിഭവങ്ങളുടെ മാക്കറിങ്ങിനെകുറിച്ചാണിവിടെ പരാമർശിക്കുവാനുദ്ദേശിക്കുന്നതു്. കാലി എന്ന പദമുപയോഗിക്കുന്നതു പശു, പന്നി, കോഴി, ആട്ട തുടങ്ങിയ വളർത്തുജന്തുക്കളെ എല്ലാം ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടാണു്. കർഷകന്റെ പൂർവ്വികസമ്പത്താണു് ഈ വളർത്തുജന്തുക്കൾ. കൃഷിയാരംഭിക്കുന്നതിനു മുമ്പും അവനു വളർത്തുമൃഗങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. വളർത്തുമൃഗങ്ങൾ മാത്രമായിരുന്നു അവന്റെ സമ്പത്തെന്നു പറയുന്നതാകും കൂടുതൽ ശരി. ഇന്നു കൃഷിയുടെ അവിഭാജ്യഘടകമാണു കന്നുകാലി. എന്നാൽ പൂർവ്വികർ കൃഷിയാരംഭിച്ചതു കന്നുകാലിയെ കൂടാതെയാണു്. കൃഷിക്കു കന്നിനെ ഉപയോഗപ്പെടുത്താമെന്നു അവർക്കു അന്നു അറിഞ്ഞുകൂടായിരുന്നു. വളർത്തുമൃഗങ്ങൾക്കു പുല്ലുനോക്കി അലയുകയായിരുന്നു അവർ. അലച്ചിലിൽ മടുപ്പു തോന്നി ഒരിടത്തു കൂടിയതാകണം. അങ്ങനെ സ്ഥിരമായി കൂടിയപ്പോൾ പുല്ലിനു പുറമെ ആഹാരത്തിനു ധാന്യങ്ങളും മനുഷ്യനു ആവശ്യമായി തീർന്നു. ആഹാരത്തിനു ധാന്യങ്ങൾ അവൻ വളർത്തേണ്ടിവന്നു. അങ്ങനെ

കൃഷിയാരംഭിച്ചു. തനിക്കും തന്റെ കുടുംബത്തിനും ആഹാരത്തിനു വേണ്ടതുമാത്രം ഉൽപാദിപ്പിക്കുക; അതുയേ അവൻ ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നുള്ളു. പിന്നീടു അവനു വസ്തുക്കളും വേണമെന്നു തോന്നി. അതു മുതൽ പരുത്തിയും രോമവും ഉൽപാദിപ്പിച്ചുതുടങ്ങി. അതും തനതാവശ്യത്തിനുമാത്രം. ആഹാരത്തിനു കൊല്ലുന്ന മൃഗങ്ങളുടെ തോലുണക്കി സൂക്ഷിച്ചു ചെരുപ്പുണ്ടാക്കിയുപയോഗിച്ചു. അന്നൊന്നും മാക്കറിങ്ങിന്റെ പ്രശ്നമുത്ഭവിച്ചില്ല. കൃഷി വികസിച്ചു് വിഭവങ്ങളും മിച്ചം വരികയും, മറു ചിലേടത്തു് അവയ്ക്കു ദുർഭിക്ഷം അനുഭവപ്പെടുകയും ചെയ്തുതുടങ്ങിയേടത്തുനിന്നാണു മാക്കറിങ്ങിന്റെ ഉത്ഭവം. മിച്ചം വരുന്നതു ആവശ്യമുള്ളവക്കു നല്കും; തനിക്കാവശ്യമുള്ളതു പകരം വാങ്ങിക്കുകയും ചെയ്യും. കൈമാറ്റം വിഭവങ്ങളായിട്ടു; അതും ആളുകളെ അന്വേഷിച്ചുപിടിച്ചു്. ഈ അന്വേഷിച്ചുപിടിക്കൽ വാങ്ങുന്നതിനും കൊടുക്കുന്നതിനുമാകാം. അന്വേഷിച്ചുനടക്കൽ ബുദ്ധിമുട്ടാണെന്നു പിൽക്കാലത്തു തോന്നി. പരിഹാരമാലോചിച്ചു, ഒരു സ്ഥലം നിശ്ചയിച്ചു് കൊള്ളലും. കൊടുക്കലും അവിടെവെച്ചായാൽ അന്വേഷിച്ചു നടക്കുന്ന സൊല്ല ഒഴിവാക്കാമെന്നു കണ്ടു. അങ്ങനെയാണു ചന്തയുത്ഭവിച്ചതു്. ചന്തയും വളർന്നു അങ്ങാടികളുണ്ടായി; പട്ടണങ്ങളുമുണ്ടായി. എന്നിട്ടും നിലനിന്നു സാധനങ്ങളായിട്ടുള്ള കൈമാറ്റം.

വിനിമയപ്രക്രിയ.

കർഷകൻ അല്ലെങ്കിൽ അവന്റെ കുടുംബിനി അടുത്തുള്ള ചന്തയിലോ, പട്ടണത്തിലോ പോകും. വില്ക്കാനുള്ളതു വില്ക്കും;

വാങ്ങിക്കാനുള്ളതു വാങ്ങിക്കും; മടങ്ങും. കേവലം പ്രാദേശികം. കാലാന്തരത്തിൽ നിരത്തുകളുടേയും വാഹനങ്ങളുടേയും ആവിർഭാവത്തോടെ ഈ പ്രാദേശികത്വം ഭേദിക്കപ്പെട്ടു. ചരക്കുകൾ കൂടുതൽ ദൂരം, കൂടുതൽ വേഗം സഞ്ചരിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. കരവിട്ടു കരയിലേയ്ക്കും; രാജ്യംവിട്ടു രാജ്യത്തിലേയ്ക്കും; അവസാനം ഭ്രമിയുടെ ഒരു ഖണ്ഡം വിട്ടു മറ്റൊരു ഖണ്ഡത്തിലേയ്ക്കും; ഈ വളച്ചു ഇന്നും ഇന്നലേയും കൈവന്നതല്ല. സഹസ്രാബ്ദങ്ങളുടെ പഴക്കമുണ്ട്, അന്തർദേശീയ വ്യാപാരത്തിനു്. ഗ്രീസു് ഈജിപ്തിൽ നിന്നു രണ്ടായിരം കൊല്ലങ്ങൾക്കുമുമ്പേ ഗോതമ്പു വാങ്ങിച്ചിരുന്നതായി കാണുന്നു. പുരതന റോമയും, വിദേശങ്ങളിൽനിന്നു ഭക്ഷ്യധാന്യങ്ങൾ വാങ്ങിച്ചിരുന്നതായി കാണുന്നുണ്ടു്. ഫിനീഷ്യയും, ഈജിപ്തും മറ്റുമായി പൗരാണികഭാരതത്തിനു വാണിജ്യബന്ധമുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ അന്നു, പണം വ്യാപാരത്തിൽ സർവ്വാധിപത്യം സ്ഥാപിച്ചിരുന്നില്ല. പണം പ്രാമാണ്യം നേടിയതു 19-ാം നൂറ്റാണ്ടിനിടയ്ക്കു വ്യാവസായികവിപ്ലവം മൂലം, യൂറോപ്പിലെ സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥിതിയിൽ സംഭവിച്ച പരിവർത്തനങ്ങളോടുകൂടിയാണു്. ഈ പരിവർത്തനദശയിലും ജനങ്ങൾ അവക്കുവേണ്ട ഭക്ഷ്യവിഭവങ്ങൾ ഏറിയ കൂറും സ്വയം ഉൽപാദിപ്പിക്കുകയായിരുന്നു പതിവു്. വസ്ത്രത്തിനു വേണ്ട പരുത്തിയും അവർ കൃഷിചെയ്തുണ്ടാക്കും. കമ്പിളിക്കു വേണ്ട രോമത്തിനു ആടിനെ വളർത്തും. എന്നാലും പിന്നെയും വാങ്ങിക്കേണ്ടിവരും പലതും. അതിനൊക്കെ പണം കൊടുക്കണം. കുട്ടികളെ പഠിപ്പിക്കാൻ ഫീസ്സു കൊടുക്കണം. ഡാക്ടറെ വിളിച്ചാൽ പ്രതിഫലം കൊടുക്കണം. എല്ലാറ്റിനും പണമായി ഉപാ

ധി. - വീടൂരസ്ഥക്കമ്പോളങ്ങളിൽ മാത്രമല്ല; പ്രാദേശികക്കമ്പോ
ളങ്ങളിലും:

കൂട്ടായ പ്രവത്തനത്തിനു ആവശ്യംവരുന്നു.

പുരാതനകാലത്തു കൊള്ളക്കൊടുക്കകളും, സംസ്കരണപ്രക്രിയ
കളുമൊക്കെ നടന്നിരുന്നതു പ്രാദേശികമായിട്ടായിരുന്നു. കൂട്ടായ
പ്രവത്തനത്തിന്റെ ആവശ്യം തോന്നിയിരുന്നില്ല. അപവാദമാ
യി നിന്നതു സ്വിറ്റ്സർലണ്ടിലെ ആൽപൈൻ പവ്വതസാനുക്ക
ളിലുള്ള പുൽത്തകിടികളാണു്. വസന്താഗമത്തോടെ കഷ്കരെ
ല്ലാം തങ്ങളുടെ കാലികളെ നാട്ടിൻപുറത്തുനിന്നു പവ്വതസാനുക്ക
ളിലേയ്ക്കു തെളിക്കുകയായി. വസന്തവും, വേനലും കഴിഞ്ഞു
ഗ്രീഷ്മത്തിലേ തിരിച്ചോട്ടകയുള്ളു. കഷ്കർ ഈ പവ്വതസാനുക്ക
ളിൽ പാടി കെട്ടി പാക്കുകയാണു്. കുടുംബാംഗങ്ങളിൽ ചില
രും ചിലപ്പോൾ കൂടെ ഉണ്ടായെന്നു വരും. ഗ്രീഷ്മം പിറന്നു് തി
രിച്ചു പോരുന്നതുവരെ അവരവിടെ കന്നുമേച്ചും, പാൽ കറന്നും,
കഴിച്ചുകൂട്ടും. കറവു നടത്താം. എന്നാൽ കറന്നുകിട്ടിയ പാൽ
ചിലവാക്കാൻ മാർഗ്ഗമില്ല. ജനപദങ്ങളിൽ നിന്നു ബഹുദൂരം പോ
ന്നിരിക്കുന്നു അവർ. കറന്നു കിട്ടുന്ന പാൽ അന്നന്നു ജനപദങ്ങ
ളിലെത്തിക്കുക സാധ്യമേ ആയിരുന്നില്ല. അതിനു പറ്റിയ നിര
ത്തുകളും ഗതിവേഗമുള്ള വാഹനങ്ങളും ഇല്ലായിരുന്നതുതന്നെ കാര
ണം. ആ നിലയിൽ കറന്നു കിട്ടുന്ന പാൽ എന്തു ചെയ്യണം?
പാൽക്കട്ടിയാക്കി സൂക്ഷിക്കുകയേ തരമുള്ളു. ഒറ്റതിരിഞ്ഞു നി

ന്നാൽ സാധിക്കാൻ പ്രയാസമുള്ള കാര്യമാണതു്. കട്ടിയാക്കാൻ വേണ്ടുവോളം പാൽ ഓരോരുത്തനും ഉണ്ടായെന്നു് വരികയില്ല. പാൽ കൂടുതലുണ്ടായാൽ കട്ടിയാക്കൽപ്രക്രിയക്കു എളുപ്പമുണ്ടു്. ഈ ചുറുപാടിൽനിന്നു ഒരു സമ്പ്രദായം ഉരുത്തിരിഞ്ഞു. കർഷകർ യോജിച്ചു്, എല്ലാവരും കറന്നെടുക്കുന്ന പാൽ ഒരുമിച്ചു ചേർത്തു് പാൽക്കട്ടിയാക്കുക; ഒന്നായി സൂക്ഷിക്കുകയും ചെയ്യുക. സംഭരണസംസ്കരണങ്ങളും ഊഴമിട്ടു ഓരോ പാടിയിലായി നടക്കും. ഋതുപരിവൃത്തിയിൽ സൂക്ഷിപ്പിലുള്ള പാൽക്കട്ടിയെടുത്തു പാലിന്റെയും പശുവിന്റെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ അവർ തങ്ങളിൽ വീതിച്ചെടുക്കും. സഹകരണത്തിന്റെ പ്രാകൃതരൂപമാണിവിടെ കാണുന്നതു്. ഈ സമ്പ്രദായത്തിന്റെ വികസിതരൂപമാണു ഇന്നു നാം അംഗീകരിക്കുന്ന സഹകരണ ഡെയറിഫാമിങ്ങു്.

സഹകരണം രൂപപ്പെടുന്നു.

ആൽപൈൽ പർവ്വതസാനുക്കളിൽ കർഷകർ കൈക്കൊണ്ട സഹകരണരൂപത്തിൽനിന്നൊരു പടികൂടി ഉയർന്നു, ഗ്രാമക്കാരൊന്നുചേർന്നു ഒരു പാൽക്കട്ടി നിർമ്മാണവിദഗ്ധനെ ശമ്പളം കൊടുത്തു നിയമിച്ചപ്പോഴാണു്. പാൽ അതാതു ദിവസം ഒരിടത്തു സംഭരിച്ചു സംസ്കരണക്രിയ വിദഗ്ധനെക്കൊണ്ടു നടത്തിക്കും. കുടുംബിനിമാർക്കതു വലിയ ആശ്വാസമായി. ചരക്കിനു ഗുണക്കുടുതലുമുണ്ടായി. ശമ്പളം പാൽക്കട്ടിയായിട്ടാണു ആദ്യകാലത്തു നല്കിവന്നതു്. കൂട്ടായ വിക്രയമാണു വികസനത്തിന്റെ അടു

ത്തപടി. പാൽ കട്ടിയാക്കിക്കഴിഞ്ഞാൽ കർഷകനു സ്വന്തം ആ വശ്യത്തിനു വേണ്ടതു നീക്കി ബാക്കി മുഴുവൻ കൂട്ടായി വിക്രയം ചെയ്യുക; വിറ്റു കിട്ടുന്ന പണം പണമായിട്ടുതന്നെ വീതിച്ചെടു ക്കുക; ഇതായിരുന്നു അതിന്റെ രൂപം.

ഈ മണ്ഡലത്തിൽ സഹകരണപ്രവർത്തനും സാങ്കേതികാ ർത്ഥത്തിൽ തന്നെ നടപ്പായി. ആദ്യകാലസംഘങ്ങൾ ഒരു പാടു പ്രയാസങ്ങൾ അഭിമുഖീകരിക്കേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ട്. പാലിന്റെ ഉത്പാദനം സംഘത്തിന്റെ സംസ്കരണശേഷിയെ കവിഞ്ഞുനിന്നു. സാങ്കേതികസഹകര്യങ്ങൾ വേണ്ടവോളം ഇല്ലായിരുന്നു. മുടക്കുമുതലിനു് ദൗർലഭ്യം നേരിട്ടു. വിഷമം നിറഞ്ഞ പ്രശ്നങ്ങളാണല്ലൊ ഇവയൊക്കെ?

കനഡയിലെ കാർഷിക വികസനം.

19-ാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധം. കനഡയിലെ പ്രെയരീസ് എന്നറിയപ്പെടുന്ന ചതുപ്പുകൾ കൂടിയേറി കൃഷി ചെയ്യാനാരംഭിച്ചു. കൂടിയേറ്റക്കാർക്കു ജീവസന്ധാരണമായിരുന്നു കൂടിയേറ്റത്തിനുദ്ദേശ്യം. പുൽക്ഷേ, കന്നിമണ്ണു; ധാരാളാധികം ഭൂമി. ജനങ്ങൾ കുറവും. വിഭവങ്ങൾ കുമിഞ്ഞുകൂടി. തീവണ്ടിയും കപ്പലും അവർക്കു സഹായകമായിനിന്നു. കനഡയുടെ തീരപ്രദേശങ്ങൾ റെയിൽവേ കൊണ്ടു ബന്ധിക്കപ്പെട്ടു കിടന്നിരുന്നു. തന്മൂലം പ്രെയരിയിലെ കർഷകനു അവന്റെ വിഭവങ്ങൾ കനഡയുടെ നാനാഭാഗത്തും എത്തിക്കുവാൻ വിഷമമുണ്ടായില്ല.

കപ്പൽവഴി യൂറോപ്പിലെ വ്യവസായ നഗരങ്ങളിലും എത്തിച്ചേർന്നു, കനഡയിൽനിന്നു ഗോതമ്പും മറ്റു ഭക്ഷ്യധാന്യങ്ങളും. കനേഡിയൻ കർഷകൻ, അങ്ങനെ സ്വദേശത്തിനുവേണ്ടി മാത്രമല്ല, തനിക്കറിഞ്ഞുകൂടാത്ത വിദേശത്തിനു വേണ്ടിയും ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്നവനായി പരിണമിച്ചു. പല പ്രശ്നങ്ങൾക്കിടവരുത്തിയ സംഭവവികാസമാണിതു. പക്ഷെ അതേക്കുറിച്ചൊന്നുമല്ല, ഇവിടെ പരാമർശിക്കാനുദ്ദേശിക്കുന്നതു. സഹകരണ മണ്ഡലത്തിൽ അതുളവാക്കിയ പ്രതികരണത്തെ കുറിച്ചാണു.

യൂറോപ്പിലെ പ്രതികരണം.

വിലകുറഞ്ഞ കനേഡിയൻ സാധനങ്ങളെകൊണ്ടു നിറഞ്ഞു യൂറോപ്യൻ മാർക്കറ്റുകൾ. യൂറോപ്പിലെ കർഷകനെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം അതു ഒരു വയറ്റത്തടിയായിരുന്നു. കാലിവിഭവങ്ങളുടെ ഉൽപാദനം വികസിപ്പിക്കാനും, അവയൊക്കെ മാർക്കറ്റുചെയ്യാനുമുള്ള സഹകരണ പ്രവർത്തനമാരംഭിക്കുന്നതു ഈ പതനത്തിൽ വെച്ചാണു.

ഡെന്മാർക്കിൽ.

19=ാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ മധ്യദശകം; ഡെന്മാർക്കിൽ കാർഷിക മണ്ഡലം ഒരു വിധം സമാധാനമായി കഴിയുകയായിരുന്നു. സ്വന്തം ഭൂമിയില്ലാത്ത കർഷകരില്ല. കൃഷിവൃത്തികൊണ്ടു

സുഖമായി കഴിയാൻ മാത്രം ഭൂമിയുള്ളവരാണെല്ലാരും. ധനിക കൃഷിക്കാരെന്നു പറയാവുന്ന ഒരു വർഗ്ഗമില്ല. നന്നേ ഏഴകളുമില്ല. സാമ്പത്തികമായി വലിയ അന്തരം കൽപ്പിക്കാനില്ലാത്ത കുടുംബങ്ങളാണ്. പശു പന്നി തുടങ്ങിയ വളർത്തു മൃഗങ്ങളുമുണ്ട് കർഷകനു്. അവയുടെ മാംസവും, ധാന്യങ്ങളെ പോലെ കർഷകന്റെ വിൽപനചരക്കായിരുന്നു. അങ്ങനെയിരിക്കെ, ഓക്കാപ്പറത്താണു നൂറാണ്ടിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ, കനഡയിൽ നിന്നു ഗോതമ്പും മറ്റു ധാന്യങ്ങളും, നാടൻകമ്പോളത്തിൽ വന്നിറങ്ങാൻ തുടങ്ങിയതു. അവയ്ക്കാണെങ്കിൽ നാടൻ ധാന്യങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ചു വിലകുറവു. ബേക്കറിക്കാർ കനഡയിൽ നിന്നു വരുന്ന വിലകുറഞ്ഞ ധാന്യങ്ങളാം വാങ്ങിയുപയോഗിക്കാൻ തുടങ്ങി റൊട്ടിയുണ്ടാക്കുന്നതിനു. ജനങ്ങളുടെ പ്രധാന ആഹാരം റൊട്ടിയാണു. കനേഡിയൻ ധാന്യമുപയോഗിച്ചുണ്ടാക്കുന്ന റൊട്ടി കുറഞ്ഞവിലയ്ക്കു എവിടെയും കിട്ടുമെന്നായി. കനേഡിയൻ ധാന്യങ്ങളോടു മത്സരിച്ചു ജയിക്കാൻ ഡെന്മാർക്കിലെ കർഷകനെകൊണ്ടായില്ല. അവന്റെഭൂമിക്കു വിലകൂടുതലുണ്ടു ഫലപുഷ്ടി കുറവുമാണു. അതുകൊണ്ടു കൃഷി ഒരു വിധത്തിലും ലാഭകരമാക്കാൻ സാധ്യമല്ലാതായി. എങ്കിലും ഡാനിഷ് കർഷകൻ ചൂളിയില്ല. അഭ്യസ്തവിദ്യനും വിവേകശാലിയുമായിരുന്നു അവൻ. കാലംകണ്ടു കോലം കെട്ടാൻ അവൻ തയ്യാറായി. അവൻ ചുറുചുറുക്കോടെ പരിശോധിച്ചു. ഡെയറി ഫാമിങ്ങിനു അനുകൂലമാണു അന്തരീക്ഷം എന്നു അവനുതോന്നി. വിദേശത്തു ഗവ്യവിഭവങ്ങൾക്കു കമ്പോളം ഒഴിഞ്ഞു

കിടക്കുന്നതായി അവൻ കണ്ടു. അവൻ അവന്റെ ശ്രദ്ധ ഗവ്യ വ്യവസായത്തിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുവിട്ടു. കൃഷികവൃത്തി പരിത്യജിച്ചതുമില്ല. പരിത്യജിച്ചില്ലെന്നു മാത്രമല്ല അടിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തുകയുംചെയ്തു. പക്ഷെ ചെറിയൊരു വ്യതിയാനം. ഭക്ഷ്യധാന്യങ്ങളും ഉത്പാദിപ്പിച്ച മില്ലുടമകളെയും, ബേക്കറിയുടമകളെയും പോറ്റേണ്ട എന്നു വെച്ചു. താൻ വളർത്തുന്ന പശുവിനും പന്നിക്കും തീറ്റി നൽകലായി അവന്റെ ഉൽപാദനലക്ഷ്യം. ഡെന്മാർക്കിൽ മേച്ചിൽ സ്ഥലങ്ങളും കുറവാണു്. ഉള്ളതു അവൻ ശരിക്കും ഉപയോഗപ്പെടുത്തും. എന്നാലും അവൻ അവന്റെ കന്നുകളെ കൊല്ലത്തിലധികഭാഗവും തൊഴുത്തിൽ കെട്ടി തീറ്റിനൽകണം. അതിനുവേണ്ട വിഭവങ്ങളുൽപാദിപ്പിക്കാനാണു അവൻ കൃഷിയെ തിരിച്ചുവിട്ടതു. അതു ഫലിക്കയുംചെയ്തു. കടൽ താണ്ടി വന്നിറങ്ങുന്ന വിലകുറഞ്ഞ ചോളവും മറ്റും വാങ്ങിയുപയോഗിച്ചു അവൻ കുറുകുടം നികത്തി.

യന്ത്രങ്ങളുടെ ആവിർഭാവം.

കാഷ്ഠികമണ്ഡലത്തിൽ പരിവർത്തനമിങ്ങനെ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. അതിനിടയ്ക്കാണു ഗവ്യവ്യവസായത്തിൽ യന്ത്രോപകരണങ്ങളും നടപ്പിൽ വരുന്നതു്. പാലിൽനിന്നു പാടനീക്കാൻ യന്ത്രം; തൈരു് കലക്കാൻ യന്ത്രം; മറ്റു പലതിനും യന്ത്രം; പണിക്കു എളുപ്പമായി. ചിലവു കുറയുകയും ചെയ്തു. കുറവു കഴിഞ്ഞാൽ കുറഞ്ഞു കിട്ടുന്ന പാൽ കാച്ചുക, കടഞ്ഞു വെണ്ണയെടുക്കുക മുതലായവ ഗേഹിനിമാരവരുടെ കുടുംബങ്ങളിൽ വെ

ച്ചു നടത്തിയിരുന്ന ജോലികളാണ്. ഗൃഹിണിമാക്കതിനു വള രെയേറെ ശ്രമവും സമയവും വിനിയോഗിക്കേണ്ടിവന്നിരുന്നു. യന്ത്രോപകരണങ്ങളായപ്പോൾ അപ്പണിയിൽനിന്നു അവക്കു മോ ചനം ലഭിച്ചു. ഒരു ക്രീമെറി സ്ഥാപിക്കുക; നിത്യവും കറന്ന പാൽ അവിടെ എത്തിച്ചുകൊടുക്കുക; പിന്നത്തെ പണികളൊ ക്കെ യന്ത്രങ്ങൾ നടത്തിക്കൊള്ളും. വലിയ ചിലവില്ല. ചര ക്കിനു മെച്ചം കൂട്ടുകയും ചെയ്യും. എന്നാലൊന്നുണ്ട്, ക്രീമെറി സ്ഥാപിക്കാൻ പൈസ കുറെ മുൻകൂർ മുടക്കണം. അതിനുള്ള കഴിവു കർഷകനുണ്ടോ? കഴിവുള്ളവർ ഉർല്ലഭം ചിലരുണ്ടായെന്നു വരാം. എന്നുവെച്ചു ക്രീമെറി അവരെ ഏൽപിക്കാമോ? ലാഭം മുഴുവൻ അവക്കാവുകയില്ലേ? എന്താണൊരു പോംവഴി? അന്യോ ന്യം അടുത്തറിയുന്നവരാണു കർഷകർ, നേരസ്ഥരാണു, സംസ്കാര സമ്പന്നരുമാണ്. പണം നല്കി സഹായിക്കാൻ അവക്കു പ്രദേ ശിക ബാങ്കുകളുണ്ട്. കർഷകർ കൂട്ടായി ഈടുനില്ക്കണമെന്നേയു ള്ളൂ. വായ്പകൾ തിരിച്ചടയ്ക്കാൻ വേണ്ടുവോളം സാവകാശം ല ഭിക്കുകയും ചെയ്യും. ഈ സൗകര്യമുപയോഗപ്പെടുത്തുവാൻ കർഷ കർ തയ്യാറായി.

ക്രീമെറികൾ രൂപംകൊള്ളുന്നു.

അവർ ക്രീമെറികൾ സ്ഥാപിച്ചു. യന്ത്രോപകരണങ്ങൾ വാങ്ങി ച്ചു. വിദഗ്ധന്മാരായ പ്രവർത്തകരെ നിയമിച്ചു. നിയമപ്രകാരം ഒരു സംഘം റജിസ്റ്റർ ചെയ്തു നടത്തിയതല്ല. അതുകൊണ്ടു വാ

ങ്ങിയ വായ്പ വീട്ടി തീർത്തു ഏതു നിമിഷത്തിലും സ്വയം പിരിഞ്ഞു പോകാനവക്കു സൗകര്യവും സ്വാതന്ത്ര്യവുമുണ്ടായിരുന്നു. ഒരു കരാറൊപ്പിട്ടു പ്രവർത്തനം കൂട്ടായങ്ങനെ ആരംഭിക്കും. കരാറവസാനിക്കുമ്പോൾ സ്വയം പിരിയുകയും ചെയ്യും. പക്ഷെ, അപ്പോഴേയ്ക്കും പുതിയ കരാറെഴുതിയിരിക്കും. പ്രവർത്തനമങ്ങനെ അനുസ്യൂതം നടന്നുകൊണ്ടേയിരുന്നു. നിയമത്തിന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ ഒരു സഹകരണസ്ഥാപനമായിരുന്നില്ലെങ്കിലും ഡാനിഷ് കോ-ഓപ്പറേററിവ്, ക്രീമെറി അസോസിയേഷൻ സഹകരണത്തിന്റെ അന്തസ്സത്ത പുലർത്തിയിരുന്നു. അതിശയകരമായിരുന്നു അവിടത്തെ കർഷകർ പ്രദർശിപ്പിച്ച വിശ്വാസ്യതയും കൃത്യബോധവും.

ഗുണപരിഷ്കരണം നിർബ്ബന്ധമാക്കുന്നു.

കറന്നു കിട്ടുന്ന പാലിൽ കുടുംബത്തിലെ ആവശ്യത്തിനു വേണ്ടതെടുത്തു ബാക്കി മുഴുവൻ ക്രീമെറിയെ ഏൽപിക്കുമെന്നു ഡാനിഷ് കർഷകർ പ്രതിജ്ഞയെടുത്തു. പാലിന്റെ വില, തരവും, ഗുണവും നോക്കി മാസാന്തരം തീർത്തുകൊടുക്കും. പാലിലടങ്ങിയ കൊഴുപ്പിന്റെ തോതുനോക്കിയാണു പാലിനു വില നിശ്ചയിച്ചിരുന്നതു്. പാലും, വെണ്ണയും മേത്തരമാക്കാനവർ ശ്രദ്ധ ചെലുത്തി. കന്നുകാലികൾക്കു വഴുഗുണം ക്രമത്തിൽ വളർത്തിയെടുക്കാനവക്കു കഴിഞ്ഞു. ഓരോ ഉരുവിന്റെയും ഓരോ പ്രസവത്തിനും കറന്നു കിട്ടുന്ന പാലിന്റെയും, ഓരോ കറവയ്ക്കും പാലിൽനിന്നു കിട്ടുന്ന വെണ്ണയുടെയും തോതു എന്നും അവിടെ കണക്കുവെച്ചു

പോരികയാണു്. പശുവിനു നല്ലൂന്ന തീറ്റിയുടെ കാര്യത്തിലും ശ്രദ്ധാലുക്കളാണു കർഷകർ. അപഗ്രഥിച്ചു പരിശോധിച്ചു മൂല്യനിണ്ണയം വരുത്തിയേ അവർ കാലികൾക്കു തീറ്റി നല്കുകയുള്ളു. നല്ലൂന്ന തീറ്റികൾ കാലിയുടെ തരഗുണം ഉയർത്തുന്നതിനു പറ്റിയതാകണമെന്ന കാര്യത്തിൽ ബഹു നിബ്ബന്ധമാണവർക്കു്. പശുക്കളെ കറവയ്ക്കു നിർത്തുകയാണെങ്കിൽ അതു ലാഭകരമായിരിക്കണം. ലാഭകരമായി കാണുന്നവയെ മാത്രമേ കറവയ്ക്കു നിർത്തുകയുള്ളു. അല്ലാത്തവയെ അറവുശാലയ്ക്കയക്കും. ലാഭകരമായി പോറ്റാവുന്നവയേതു, അറവുശാലയ്ക്കയക്കേണ്ടവയേതു എന്നു മിൽക്കു റിക്കാർഡിങ്ങു് സൊസൈറ്റികൾ, കണക്കുകൾവെച്ചു കൃത്യമായി പറയും. സ്ഥിതിവിവരങ്ങൾ കൈക്കലില്ലാത്ത കഷ്ടകനെക്കൊണ്ടു അതു സാധിക്കയില്ല. ഗവ്യങ്ങൾ ഗുണപുഷ്ടലമാക്കാനും, ഗുണപുഷ്ടലത നിലനിർത്താനും ഫലപ്രദമായ നടപടികൾ ഡെന്മാർക്കിൽ കൈക്കൊണ്ടുവരുന്നു. മുന്നറിയിപ്പു നല്കാതെ വിദഗ്ധന്മാർ ക്രീമെറികളിൽ കയറി ഗവ്യങ്ങൾ പരിശോധിക്കുക, മത്സരങ്ങളേർപ്പെടുത്തി വിജയികൾക്കു സമ്മാനം നല്കുക എന്നിവ നടപടികളിൽ ചിലതാണു്. ക്രീമെറികളിൽ നിന്നിറങ്ങുന്ന ഗവ്യങ്ങൾക്കു ഒരു സ്റ്റാണ്ടേർഡ് നിശ്ചയിച്ചു; അതിനൊത്ത് ടെഡ്മാർക്കു അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. നിശ്ചയിച്ച സ്റ്റാണ്ടേർഡിൽനിന്നു താഴില്ലെന്നു ടേഡ്മാർക്കു ഉറപ്പുവരുത്തുന്നു. സഹകരണക്രീമെറികളാണു ടേഡ്മാർക്കു ഏർപ്പെടുത്തിയതെങ്കിലും, ഡെന്മാർക്കിൽനിന്നു കയറ്റി പോകുന്ന ഗവ്യങ്ങൾക്കൊക്കെ ടേഡ്മാർക്കു പതിക്കാലത്തു നിർബന്ധമാക്കുകയുണ്ടായി.

വിദേശമാക്കറുകൾ.

ഡെന്മാക്കിലെ കർഷകർ ക്രീമെറികളും സ്ഥാപിച്ചതധിക വും വിദേശമാക്കറുകളെ കണ്ടുകൊണ്ടാണു്. വിദേശമാക്കറുക ളാണു അവയെ നിലനിത്തിയതും. മാക്കറുകളിൽ പ്രധാനം ബ്രീട്ടനുമാണു്. വെണ്ണയും, മുട്ടയും കയററി പോകുന്നതധികവും ബ്രീട്ടനിലേയ്ക്കാണു്. ബ്രീട്ടീഷുകാരുടെ ഹിതവും ആവശ്യവും നോക്കി ഉൽപാദനം ക്രമപ്പെടുത്തുകയാണു ഡെന്മാക്കിൽ. അ തിനായി അവിടെ ഒരു എക്സ്പോർട്ട് ഫെഡറേഷൻ സ്ഥാപി ച്ചു. ബ്രീട്ടനുമായുള്ള വ്യാപാരം ഈ ഫെഡറേഷൻവഴി ബ്രീട്ട ണിലെ ഉപഭോക്തൃസഹകരണശാഖയുമായിട്ടാണു്. ഗവൃങ്ങളും സംഭരിച്ചു നാട്ടിലെത്തിക്കുന്നതിനു ഇംഗ്ലീഷു മൊത്തക്കച്ചവടസം ഘം ഡെന്മാക്കിൽ ഒരു ഡെപ്പോ തുറക്കുകവരെ ഉണ്ടായി. സ ന്തമായി ഒന്നരണ്ടു ക്രീമെറികളും സ്ഥാപിച്ചു.

ക്രീമെറികളോടൊപ്പം.

ഡെന്മാക്കിൽ ക്രീമെറികളോടൊപ്പം പന്നി വളത്തും നട ക്കുന്നു. മറു രാജ്യങ്ങളിലുമുണ്ടു ഈ പതിവു്. പന്നിവളത്തും ഡെ യറി പ്രവത്തനവും ഒരുമിച്ചു പോകാൻ കാരണമുണ്ടു. പാട നീക്കിയ പാലും, ബാർളിയും ചേത്താൽ ഒന്നാംതരം പന്നി തീററിയായി. കഷ്കരിൽ പലരും പാലിൽനിന്നു പാടനീക്കി കഴിഞ്ഞാൽ ക്രീമെറിയിൽനിന്നു അതു തിരിച്ചുവാങ്ങിക്കും. ചില

ക്രീമെറികൾ അതുപയോഗിക്കുന്നു. പന്നിയും, ഒരു കയറുമതിച്ചരക്കാണ വിടെ. അവയെ ഇറച്ചിയാക്കിയാണു സാധാരണ കയറ്റിപോകുന്നതു. ജീവനോടെ കയറ്റി പോകുന്ന പതിവുമുണ്ടു. പന്നിയിറച്ചിക്കു ബേക്കൻ (Bacon) എന്നു പറയുന്നു. പന്നിയെ അവയെ ഇറച്ചിയാക്കുന്ന ഫാക്ടറിക്കു ബേക്കൻ ഫാക്ടറി എന്നും. ബേക്കൻ ഫാക്ടറി സ്ഥാപിച്ചു നടത്താൻ ക്രീമെറികൾ സ്ഥാപിച്ചു നടത്തുന്ന എളുപ്പമില്ല. ബേക്കൻ ഫാക്ടറികൾക്കു കൂടുതൽ സങ്കീർണ്ണങ്ങളായ യന്ത്രസാമഗ്രികൾ വേണം. അവയ്ക്കു കൂടുതൽ വിലവരും. തന്മൂലം ബേക്കൻ ഫാക്ടറികൾ ക്രീമെറികളെ അപേക്ഷിച്ചു എണ്ണത്തിൽ കുറവാണു. ഉള്ളവ ക്രീമെറികൾ ഒരു വിധം വളർന്നുറച്ചതിനു ശേഷം സ്ഥാപിച്ചവയാണു. ഡെന്മാർക്കിലെ കർഷകർ കാലിവളർത്തിനു നൽകുന്ന ഗണനയും ശ്രദ്ധയും, പന്നിവളർത്തലിനു നൽകുന്നു. വർഗ്ഗം നന്നാക്കുക, ഇറച്ചിക്കു ഗുണംകൂട്ടുക തുടങ്ങിയതിലൊക്കെ. അതിനുവേണ്ടി അവർ സങ്കരവർഗ്ഗത്തെ സൃഷ്ടിച്ചെടുക്കുന്നു. പറ്റിയ തീറ്റിയും നൽകുന്നു. ഗവൺമെന്റുകളുടെ കാര്യത്തിലെന്നപോലെ പന്നിയിറച്ചിയുടെ കാര്യത്തിലും ഡെന്മാർക്കിന്റെ പ്രധാനമാർക്കറ്റ് ബ്രിട്ടനാണു. യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങളിൽ പലതിലും ജനങ്ങൾക്കു പന്നിയിറച്ചി പഥ്യമല്ല. അങ്ങനെയുള്ള രാജ്യങ്ങളിൽ പന്നിയിറച്ചിക്കു മാർക്കറ്റ് ലഭിക്കുകയില്ലല്ലൊ. ഇറച്ചിയും, അധികവും കയറ്റി പോകുന്നതു ഫെഡറൽ കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് എക്സ് പോർട്ട് ഏജൻസി വഴിക്കുതന്നെ.

ഡെന്മാക്കിലെ കാർഷികോൽപന്നങ്ങളിൽ മൂന്നാം സ്ഥാനം മുട്ടയ്ക്കാണു. മുട്ടയുടെ വ്യാപാരവും സഹകരണാടിസ്ഥാനത്തിൽ സംഘടിതമാണു. പക്ഷെ കാലി വളർത്തലിനും പന്നിവളർത്തലിനും ആണു സംഘങ്ങൾ ആദ്യമുണ്ടായതു. പിൽക്കാലത്തുണ്ടായവയാണു മുട്ടക്കച്ചവട സംഘങ്ങൾ. കുടുംബങ്ങൾ കയറിയിറങ്ങി മുട്ട ശേഖരിക്കുക, ശേഖരിച്ചതു കൊണ്ടു നടന്നോ, ചന്തയിലെത്തിച്ചോ വിറ്റഴിക്കുക, ഇതു സ്ത്രീകൾ നടത്തിയിരുന്ന തൊഴിലാണു ഡെന്മാക്കിൽ. ഇപ്പോഴവിടെ മുട്ടയുടെ സംഭരണവും വിപണനവും സഹകരണ സംഘങ്ങൾ നടത്തുന്നു. മുട്ട സംഭരിച്ചു പാക്കുചെയ്യുകയും കയറ്റിഅയയ്ക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഒന്നാംതരം സഹകരണ കേന്ദ്രങ്ങൾ ഇപ്പോഴവിടെ പലതുണ്ടു. മുട്ടകൾ സംഭരിക്കും, നല്ലതോ കേടുള്ളതോ എന്നു പരിശോധിക്കും, വൃത്തിയാക്കേണ്ടതു വൃത്തിയാക്കും, തൂക്കം നോക്കി തരം തിരിക്കും. അതിനുശേഷമാണു പാക്കുചെയ്യുന്നതു. ബ്രിട്ടനാണു മുട്ടയുടെ കാര്യത്തിലും ഡെന്മാക്കിന്റെ പ്രധാന കമ്പോളം. അവിടത്തെ ഉപഭോക്തൃ സ്റ്റോറുകളിലൂടെയാണു അധികവും വിറ്റഴിയുന്നതു.

അയർലണ്ടിൽ.

സഹകരണ ഡെയറിഫാമിങ്ങു് വികസിച്ചിരിക്കുന്ന മറ്റൊരു രാജ്യം അയർലണ്ടാണു. സർ ഹോറെസ് പ്ലങ്കറ്റിന്റെ നേതൃത്വം; ഐറിഷ് അഗ്രികൾച്ചറൽ ഓർഗനൈസേഷൻ സൊസൈറ്റിയുടെ മുൻകൈയും; ഇവയാണു അയർലണ്ടിൽ സഹകരണ

പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ പ്രാദുർഭാവത്തിനു കാരണം. ഡെയറി ഫാമിങ്ങിന്റെ കാര്യത്തിൽ വഴികാട്ടിയതു ഡെന്മാർക്കാണു. ആരംഭിച്ചേറെ കഴിയേണ്ടിവന്നില്ല, ഡെയറി ഫാമിങ്ങു് സഹകരണ സംഘങ്ങളും ക്രീമെറികളും നാട്ടിലാകെ പടർന്നു പിടിക്കുവാൻ. 1920_21 കാലത്തു അയർലണ്ടിൽ സ്വാതന്ത്ര്യസമരം മൂർച്ഛയിലെത്തിയപ്പോൾ ബ്രിട്ടീഷു് പോലീസ്സു്, ലഹളയൊതുക്കാനെന്ന പേരിൽ, സഹകരണ ക്രീമെറികളധികവും പൂട്ടിച്ചാമ്പലാക്കികളഞ്ഞു. സ്വാതന്ത്ര്യം സമ്പാദിച്ചതിനു ശേഷമാണു അയർലണ്ടു, അവയൊക്കെ പുനരുജ്ജീവിപ്പിച്ചെടുത്തതു.

വ്യവസായത്തിന്റെ ക്രമീകരണമുദ്ദേശിച്ചു, 1928_ൽ ഐറിഷ് ഗവൺമെൻറു ഒരു ഡെയറി ഡിസ്പോസൽ കമ്പനി സ്ഥാപിച്ചു. അതിനു വേണ്ടി പുതിയൊരു നിയമമുണ്ടാക്കി. ആ നിയമമനുസരിച്ചാണു കമ്പനി സ്ഥാപിച്ചതു്. സക്കാർ പണം; സക്കാരുദ്യോഗസ്ഥന്മാരും; അങ്ങനെയാണതിന്റെ നടത്തിപ്പു്. ആവശ്യത്തിൽ കവിഞ്ഞവയെന്നു തോന്നിയ ക്രീമെറികളെല്ലാം കമ്പനി സ്വയം ഏറ്റെടുത്തു. ഏറ്റെടുത്തതധികവും, സഹകരണക്രീമെറികളോടു മത്സരിച്ചു വ്യക്തികൾ ഏർപ്പെടുത്തിയ ക്രീമെറികളായിരുന്നു. ഉർലഭം ചില സഹകരണക്രീമെറികളുമുണ്ടായിരുന്നു കൂട്ടത്തിൽ. അവ തീരെ കുമ്പടത്തു നിന്നിരുന്നവയാണു്. സഹകരണമണ്ഡലത്തിലും ക്രീമെറികളുടെ എണ്ണം ആവശ്യത്തിൽ കവിഞ്ഞു നിന്നിരുന്നു. അങ്ങനെ വരുവാൻ കാരണമുണ്ടു്; പാൽ കറന്നു കഴിഞ്ഞാൽ കേടുവരാതെ അധികനേരം സൂക്ഷിക്കുക സാധ്യമല്ലല്ലൊ. അതുകൊണ്ടു, കറന്ന പാൽ താമ

സംവിനാ ക്രീമെറികളിൽ എത്തിക്കുക കർഷകന്റെ ആവശ്യമാണു്. നല്ല നിരത്തുകളും, വേഗം കൂടിയ വാഹനങ്ങളും ഇല്ലാതിരുന്ന കാലം. കഴുതകെട്ടിയ ചക്കടാവണ്ടിയിൽ വേണ്ടിയിരുന്ന പാൽ ക്രീമെറിയിലെത്തിക്കുവാൻ. ക്രീമെറി ദൂരത്തായാൽ പാൽ അവിടെ എത്തുംമുമ്പെ കേടുവന്നേക്കും. ഇതിനെന്തു പരിഹാരം? ക്രീമെറികൾ അടുത്തടുത്തു സ്ഥാപിക്കുക എന്നു വെച്ചു. അങ്ങനെ സഹകരണക്രീമെറികളുടെ എണ്ണം പെരുത്തുപോയി. അവയിൽ ചിലതും കമ്പനിക്കു പിഴുതുകളയേണ്ടിവന്നു. കമ്പനി ഏറെറടുത്ത ക്രീമെറികളിൽ പലതും, അവയെ ഗ്രൂപ്പുതിരിച്ചു പുനസ്സംഘടിപ്പിച്ചപ്പോൾ, വെറും സ്ക്രീമെറികളായി മാറി ചിലതു അവയ്ക്കുള്ള കേന്ദ്രക്രീമെറികളാക്കി രൂപാന്തരപ്പെടുത്തി. കർഷകരിൽ നിന്നു പാൽ സംഭരിക്കുകയും, പാടയെടുത്തു ലോറിയിൽ കയററി കേന്ദ്രത്തിനയക്കുകയും ചെയ്യുകയാണു സ്ക്രീമെറികളുടെ കൃത്യം. സഹകാര്യവ്യക്തികളിൽനിന്നു ഏറെറടുത്ത ക്രീമെറികളിൽ ചിലതു നന്നായി നടക്കുന്ന സഹകരണസംഘങ്ങളെ ഏൽപിച്ചതായും കണ്ടു. എന്നാൽ ഗ്രൂപ്പുചേർന്നു പ്രവർത്തിച്ചു വിജയിപ്പിച്ചു, ഏതാനും കൊല്ലങ്ങൾ കഴിയുമ്പോൾ കർഷകരെ തന്നെ തിരിച്ചേൽപ്പിക്കുന്ന നയമാണു പൊതുവായംഗീകരിച്ചതു്.

അയർലണ്ടിന്റെ പ്രത്യേകത.

പുല്ലു സമൃദ്ധിയായി വളരുന്ന രാജ്യമാണു അയർലണ്ടു്. അവിടത്തെ പുൽത്തകിടികൾ പുല്ലു വളർത്താനല്ലാതെ മറെറാ കൃഷി

കഠിക്കുതകുന്നവയല്ല. അതുകൊണ്ട് പശുക്കളെ തൊഴുത്തിൽ കെട്ടി തീററി കൊടുക്കേണ്ട ഡെന്മാർക്കിലെ കർഷകന്റെ ഗതികേട് ഐറിഷ് കർഷകനില്ല. പക്ഷെ പുല്ലുള്ള കാലത്തു പാൽ ധാരാളമാകയും, പുല്ലില്ലാതാവുമ്പോൾ കറവ വറുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു ദോഷം ഇതിനുണ്ട്. വഷ്ക്കാലത്തു പുല്ലു കരുക്കുന്ന പ്രദേശമല്ല അയർലണ്ട്. അതുകൊണ്ട് വഷ്ക്കാലത്തു അവിടെ പാലിനു ദൗർലഭ്യം നേരിടുന്നു. വേനൽക്കാലമായാൽ ധാരാളാധികമാകയും ചെയ്യുന്നു. ഐറിഷ് വെണ്ണയ്ക്കുള്ള പ്രധാനമാക്കറ് ഇംഗ്ലണ്ടായിരുന്നു. വസന്താരംഭംമുതൽ ഗ്രീഷ്മാന്ത്യംവരെ ഇംഗ്ലീഷുകാക്കു വെണ്ണ മുട്ടാതെ നല്കാൻ അയർലണ്ടിനു കഴിയും. പിന്നങ്ങോട്ടില്ല. ഇതവരുടെ വ്യാപാരത്തെ ദോഷകരമായി ബാധിച്ചു. ആവശ്യക്കാരനു ആവശ്യത്തിനു ചരക്കു കിട്ടണം. നല്കുന്നവന്റെ കഴിവും കഴിവുകേടും ആവശ്യക്കാരൻ അന്വേഷിക്കേണ്ട കാര്യമില്ല. ചരക്കു മുട്ടാതെ നല്കുന്നവനോട് അവൻ ചരക്കു വാങ്ങിക്കും. വെണ്ണയെക്കാലവും നല്കാൻ കഴിയാത്ത ഗതികേടാണു അയർലണ്ടിനു നേരിട്ടതു്. അതുകൊണ്ട് ഐറിഷ് വെണ്ണയ്ക്കു ബ്രിട്ടീഷ് മാക്കറ് നഷ്ടപ്പെട്ടേക്കുമെന്ന നിലവന്നു. വഷ്ക്കാലത്തു, പലപ്പോഴും ന്യൂസിലണ്ടിൽ നിന്നും മറും വെണ്ണ വിലയ്ക്കു വാങ്ങി പതിവുകാക്കു നല്കിയാണു ഐറിഷുകാർ ആ മാക്കറ് നിലനിത്തിക്കൊണ്ടുപോന്നതു്. പ്രതികൂലമായ ഈ സാഹചര്യത്തെ വെല്ലുവാൻ ഐറിഷുകാർ നടത്തിയ ശ്രമത്തിന്റെ ഫലം ആശാസ്യമായിരുന്നു. അവരിപ്പോൾ തങ്ങടെ ഗവൃങ്ങൾ വിറററിക്കുവാൻ ബ്രിട്ടീഷ്മാക്കറിനെ അത്രയേറെ ആശ്രയിക്കുന്നില്ല. അവരിന്നു മിക്കവാറും, ആഭ്യന്തരമാക്കറിനെ കൊണ്ടതന്നെ കാ

ര്യം നേടുന്നു. വേനൽക്കാലങ്ങളിൽ ആഭ്യന്തരമാക്കറുകളിൽ ചിലവാക്കാവുന്നതു ചിലവാക്കും. മിച്ചം വരുന്നതു മുഴുവൻ വർഷക്കാലത്തേയ്ക്കു റിസർവു ചെയ്യുന്നു. ഏതു പദാർത്ഥവും കേടുകൂടാതെ സൂക്ഷിക്കുവാനിന്നു കോൾഡുസ്റ്റോറേജും റെഫ്രിജറേറ്ററും അതുപോലുള്ള മറുപായങ്ങളും ഉണ്ടല്ലൊ. പാൽ അവർ ആ നിലയിൽ പ്രിസർവുചെയ്യുകയാണു്. സംസ്കരിച്ചു രൂപാന്തരപ്പെടുത്തിയും സൂക്ഷിക്കുന്നു. പാൽക്കട്ടി, ഐറിഷുകാർ, മുമ്പു ഉപയോഗിച്ചിരുന്നില്ല. ഇന്നു അതു അവരുടെ സാധാരണ ഭക്ഷണത്തിലെ ഒരിനമായി തീർന്നിട്ടുണ്ടു്. തന്മൂലം പാൽക്കട്ടിയുണ്ടാക്കൽ അവിടത്തെ ക്രീമെറികളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളിലൊന്നായി തീർന്നിരിക്കുന്നു. പാൽ പൊടിയാക്കൽ, ചോക്കലറു്, ടോഫി തുടങ്ങിയ മധുര പലഹാരങ്ങളുണ്ടാക്കൽ, ഇവയും ക്രീമെറികളുടെ പ്രവർത്തനത്തിൽപ്പെടുന്നു.

മറു പ്രവർത്തനങ്ങളും.

ഡെന്മാക്കിലെന്നപോലെ അയർലണ്ടിലും ബേക്കൻഫാക്ടറികളും, മുട്ട പാക്കുചെയ്യുകയുന്ന സ്റ്റേഷനുകളും വികസിതമായിവന്നു. മുട്ട പാക്കുചെയ്യുകയുന്ന സ്റ്റേഷനുകളധികവും ക്രീമെറികളുടെ അനുബന്ധമാണെന്നു പറയാം. ഈയിടെയായി കന്നുകാലിവിക്രയവും അഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ടുവന്നിട്ടുണ്ടു്. കന്നുകാലികളെ ബ്രിട്ടണിലേയ്ക്കു കയറ്റാൻ തുടങ്ങിയതു കാരണമാകാം. അയർലണ്ടിലെ ക്രീമെറികളെക്കുറിച്ചെടുത്തു പറയേണ്ട ഒരു കാര്യം, അവ കൃഷികാര്യങ്ങൾക്കു, വേണ്ടിവരുന്ന സാധനസാമഗ്രികളും സംഭരിച്ചു

അംഗങ്ങൾക്കു നല്ലതുവെന്നതാണു്. മറ്റു രാജ്യങ്ങളിൽ സംഭരണവിതരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു വേറെ വേറെ സംഘങ്ങളുണ്ടു്.

വടക്കൻ അയർലണ്ടിൽ.

1922-ൽ ഐറിഷ് ഫ്രീസ്റ്റേറ്റ് സ്ഥാപിതമായപ്പോൾ വടക്കൻ അയർലണ്ടു് അതിൽ ഉൾപ്പെട്ടില്ല. വടക്കൻ അയർലണ്ടിനെ വേർതിരിച്ചു നിർത്തിയാണല്ലൊ ബ്രിട്ടീഷ് ഗവണ്മെണ്ടു് അയർലണ്ടിനു സ്വാതന്ത്ര്യം അനുവദിച്ചതു. ആ ഭാഗം വേർപെട്ടു പോയതുകൊണ്ടു ഐറിഷ് അഗ്രികൾച്ചറൽ ഓർഗനൈസേഷൻ സൊസൈറ്റിയുടെ അംസ്റ്റർ ആപ്പീസിനു ആവശ്യമില്ലാതായി. അതിനെ അംസ്റ്റർ അഗ്രികൾച്ചറൽ ഓർഗനൈസേഷൻ സൊസൈറ്റിയാക്കി മാറ്റികൊണ്ടാണു, അതു നടത്തിയിരുന്ന പ്രവർത്തനം തുടർന്നു കൊണ്ടുപോയതു. അങ്ങനെയൊരു സ്ഥാപനം സ്വതന്ത്രമായിനിന്നു പ്രവർത്തിച്ചിട്ടും വടക്കെ അയർലണ്ടിൽ ക്രീമെറി പ്രവർത്തനം അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുകയല്ല, അധഃപതിക്കുകയാണുണ്ടായതു ഗവണ്മെൻറിൻെറ നയദോഷമാണു കാരണം. സഹകരണ ക്രീമെറികളെ വളർത്തിയെടുക്കണമെന്ന താത്പര്യം ഗവണ്മെൻറിനുണ്ടായിരുന്നില്ല. വിഭജനം നടക്കുന്ന കാലത്തു നന്നായിനടക്കുന്ന കുറെയേറെ ക്രീമെറികൾ വടക്കൻ അയർലണ്ടിൽ ഉണ്ടായിരുന്നതാണു. അവയിൽ പലതും വളരെ വലിയ സ്ഥാപനങ്ങളായിരുന്നു. രണ്ടാം ലോക മഹായുദ്ധംവരെ അവ ഒരു വിധം പ്രവർത്തിച്ചുനീങ്ങി. യുദ്ധം

വന്നപ്പോഠം ഗവണ്മെൻറിനു വെണ്ണയേക്കാഠം കൂട്ടുതലാവശ്യം പാൽപൊടിക്കും, കണ്ടൻസ്ഡ് പാലിനുമായി തീൻ. ഗവണ്മെൻറ് വടക്കൻ അയർലണ്ടിൽ കടന്നു പാൽപൊടിയും കണ്ടൻസ്ഡ് പാലും നിൎമ്മിക്കുവാനുള്ള ഫാക്ടറികളേർപ്പെടുത്തി. ക്രീമെറികഠംക്കു ലഭിച്ചിരുന്ന പാൽ മുഴുവൻ പിടിച്ചെടുത്തു ഈ ഫാക്ടറികഠംക്കു നൽകി. ക്രീമെറികഠംക്കു നഷ്ടപരിഹാരം നൽകിയെന്നു സമാധാനം പറയാം. പക്ഷെ ക്രീമെറികളുടെ നാശമായിരുന്നു ഫലം. എന്നുവെച്ചാൽ ഗവ്യവ്യവസായം കഷ്ടകരുടെ പിടിയിൽനിന്നു അമ്പേ വിട്ടുപോയെന്നത്ഥം ക്രീമെറികഠം ജീവിക്കാൻ മറു പ്രവൎത്തനമണ്ഡലങ്ങഠം തിരക്കി തിരിക്കേണ്ടിവന്നു. ചിലതു കമ്പിളി രോമത്തിൻെറ വിപണനം ഏറ്റെടുത്തു. വെറെചിലതു കാലികളെ ലേലം ചെയ്തു വിൽക്കുന്ന മാൎക്കറ്റുകളേർപ്പെടുത്തി. ചിലതു കർഷകൎക്കാവശ്യമുള്ള പദാൎത്ഥങ്ങളുടെ സംഭരണവിതരണങ്ങളിലേർപ്പെട്ടു. ക്രീമെറി പ്രവൎത്തനത്തിനുമേൽ അങ്ങനെ തിരശ്ശീല വീണുപോയി.

ഇംഗ്ലണ്ടിൽ.

ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ക്രീമെറി പ്രവൎത്തനം ഒരിക്കലും വേരുന്നി വളൎന്നിട്ടില്ല. പാൽ പാലായിട്ടു വ്യാപരിക്കുന്നതാണു അവിടെ ആദായകരമായി കണ്ടിട്ടുള്ളതു. അവിടെ പ്രവൎത്തിച്ചു വരുന്നതധികവും പാൽ സംഭരിച്ചു മൊത്തവിൽപന നടത്തുന്ന സംഘങ്ങളാണു. വിപണനവില്പന ഒട്ടുമുക്കാലും നടത്തിയിരുന്നതു ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തിലുള്ള സ്റ്റോറുകളാണു. കഷ്ടകൎക്കവരുടെ ഉൽപാദനത്തിനു വില ക്രമീകരിച്ചു നിൎത്തുന്നതിലും വേനൽക്കാലങ്ങളിലുണ്ടാകുന്ന മിച്ചങ്ങഠം ചിലവാക്കുന്നതിലും ഇംഗ്ലണ്ടിലെ പാൽ സംഘങ്ങഠം വലിയ സഹായമായിരുന്നിട്ടുണ്ടു. എന്നാൽ അവ

യുടെ പ്രവർത്തനം 1931വരെയേ ആ നിലയ്ക്കു നടന്നുള്ളൂ. അക്കൊല്ലത്തിൽ മിൽക്ക് മാക്കറിങ്ങ് ബോർഡ് ഒന്നു സ്ഥാപിതമായി. അതോടെ പാൽ സംഘങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനം നിലച്ചു. പാൽ സംഘങ്ങൾക്കു അവയുടെ ഒരു കേന്ദ്ര സംഘടനയായി സ്ഥാപിക്കാമായിരുന്നു ബോർഡ്. പക്ഷേ അതിനുവേണ്ടുവോളം പാൽ സംഘങ്ങളില്ലായിരുന്നു. ഉള്ളവ ദുർബ്ബലങ്ങളുമായിരുന്നു. ഉള്ളവ അവയുടെ പ്രവർത്തനം ബോർഡിനു ഒഴിഞ്ഞു കൊടുക്കേണ്ടിവരികയാണുണ്ടായതു. സ്വയം പിടിച്ചുനില്ക്കാൻ കഴിഞ്ഞവ ഇല്ലെന്നുതീർത്തു പറഞ്ഞുകൂടാ. ഏതാൻ ചിലതുണ്ടു. അവ പാൽ ചില്ലറ വിറ്റും വരുന്നവയും, പാൽകട്ടിയാക്കി വിറ്റിരുന്നവയുമാണു. മിൽക്കു മാക്കറിങ്ങ് ബോഡായാലെന്താ? അതും ഒരു സഹകരണ സ്ഥാപനമാവില്ലേ? കാലിവളർത്തുകാരായ കർഷകരുടെ വോട്ടനുസരിച്ചാണു ബോർഡ് സ്ഥാപിച്ചതു. അതിന്റെ ഒന്നാമത്തെ ഡയറക്ടർ ബോർഡ് അവർ തിരഞ്ഞെടുത്തതുമാണു. അത്രത്തോളം സഹകരണം നിഴലിച്ചു കാണാം. എന്നാൽ നിയമം ബോർഡിനു ചില പ്രത്യേകാധികാരങ്ങളും നൽകുന്നുണ്ടു. കീഴ്ഘടകങ്ങളില്ലതാനും. അതുകൊണ്ടു ജനാധിപത്യസ്വഭാവം നഷ്ടമാകുന്നു. ബോർഡ് സർക്കാരിനോടാണു സാമ്പത്തികമായി ചുമതലപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതു. അത്തരമൊരു സ്ഥാപനം സഹകരണ സ്ഥാപനമാവില്ലല്ലൊ.

ഇംഗ്ലണ്ടിൽ എണ്ണൂറോളം ബേക്കൺഫാക്ടറികളുമുണ്ടു്. അവയിലൊന്നു പന്നിവളർത്തുകാരും, ഇംഗ്ലീഷു മൊത്തക്കച്ചവടസംഘവും പങ്കുചേർന്നു നടത്തുന്നതാണു്. കാലിക്കച്ചവടം നടത്തുന്ന സംഘ

ങ്ങളുമുണ്ട് ചിലതു്. ഇവയെല്ലാമപേക്ഷിച്ചു എണ്ണത്തിൽ കൂടുതലുള്ളതും, കാഷ്ടികമാക്കറിങ്ങു്സംഘം എന്നു വിളിക്കാവുന്നതും മുട്ടക്കച്ചവടസംഘങ്ങളാണു്. രണ്ടാംലോകമഹായുദ്ധത്തിനുശേഷം ഈ രംഗത്തും വന്ന ഒരു എക്സ് മാക്കറിങ്ങു് ബോർഡു്. എന്നാൽ ബോർഡിന്റെ ആവിർഭാവം മുട്ടക്കച്ചവടസംഘങ്ങളുടെ അസ്തിത്വവും, പ്രവർത്തനവും നിലപ്പിച്ചില്ല. കാരണം മുട്ടക്കച്ചവടത്തിന്റെ രംഗത്തു അവ ശക്തിയും സ്വാധീനവും ആർജ്ജിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു അവയെ അവഗണിക്കാൻ ബോർഡിനു സാധ്യമായില്ല. ബോർഡിനുമേൽ സ്വാധീനം ചെലുത്താൻ അവയ്ക്കു സാധിക്കുകയും ചെയ്തു.

സ്കോട്ട്ലണ്ടിൽ.

സ്കോട്ട്ലണ്ടിൽ ക്രീമെറി പ്രവർത്തനം ഒരുവിധം ശക്തിപ്പെട്ടുവന്നതാണു്. തെക്കുപടിഞ്ഞാറൻ പ്രദേശങ്ങളിൽ പ്രത്യേകിച്ചും. എന്നാൽ അയർലണ്ടിലെ കമ്പോളങ്ങളുമായുള്ള മത്സരത്തെ അതിജീവിക്കുവാൻ കഴിയാതെപോയി. അങ്ങനെവന്നപ്പോൾ സ്കോട്ടിഷ് ക്രീമെറികളും സ്കോട്ടിഷ് അഗ്രികൾച്ചറൽ ഓർഗനൈഷൻ സൊസൈറ്റിയും ചേർന്നു സ്കോട്ടിഷ്മിൽക്ക് മാക്കറിങ്ങുബോർഡു സ്ഥാപിച്ചു. ബോർഡിനിപ്പോൾ ഒരു മുപ്പത്തഞ്ചു കൊല്ലത്തെ പ്രായം കാണും. ബോർഡ് സ്ഥാപിച്ചപ്പോൾ ക്രീമെറികളും അവയുടെ പ്രവർത്തനം ബോർഡിൽ ലയിപ്പിച്ചു. മുട്ടയുടെ കാര്യത്തിൽ അവിടെ സഹകരണമാക്കറിങ്ങു് അഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ടുവരികയാണു്. ഓക്കിനിദ്വീപുകളെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം പ്രധാന

സഹകരണപ്രവത്തനം അതായിരുന്നു. മീൻപിടുത്തമായിരുന്നു ഒരു കാലത്തു ആ ദ്വീപുകളിൽ കഷ്ടകരുടെ പ്രധാന ഉപജീവനം. ഇന്നു അതു കോഴിവളത്തിലായി പരിണമിച്ചിരിക്കുകയാണു്. കാലികളെ ലേലംചെയ്യുവില്ലുന്ന സഹകരണ തരകുകളും സ്കോട്ട്ലണ്ടിൽ പ്രവത്തിക്കുന്നുണ്ടു്. സ്കോട്ട്ലണ്ടിലെ ഏറ്റവും വലിയ മാക്കറിങ്ങു് സംഘങ്ങളിലൊന്നു കമ്പിളിരോമം വ്യാപരിക്കുന്ന സംഘമാണു്. സ്കോട്ട്ലണ്ടു് ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്ന രോമത്തിന്റെ നാലിലൊന്നോളം ഈ സംഘത്തിലൂടെയാണു വിറ്റഴിയുന്നതു്. ബ്രിട്ടണിലും പുറത്തുമുള്ള കമ്പിളിയുൽപാദകരുമായി, കഴിയുന്നതും, നേരിട്ടു എടവാടു നടത്തുവാൻ സംഘം ശ്രമിക്കുന്നു. സംഘം അതിൽ വിജയിക്കുന്നുമുണ്ടു്. സംഘം ഇവിടെ അതിന്റെ പ്രവത്തനമണ്ഡലം വികസിപ്പിക്കുകയും അതിനൊത്തു പേരിൽ മാറ്റം വരുത്തുകയും ചെയ്തുണ്ടായി. സ്കോട്ട്ലണ്ടിലും, ഇംഗ്ലണ്ടിലും, വെയിത്സിലുമുള്ള ആടുവളത്തുകാക്കു അതിലംഗമാകാം ഇപ്പോൾ. രോമം കൂട്ടായി വിക്രയം ചെയ്യുന്ന റീജിയണൽ സംഘങ്ങളാണു ഇംഗ്ലണ്ടിലുള്ളതു്. പ്രവത്തനം സ്കോട്ടിഷു് സംഘങ്ങളുടെ മുവട്ട പിടിച്ചു പോകുന്നു. ചിലസംഘങ്ങൾ വേനൽക്കാലത്തു അംഗങ്ങളോടു രോമം വെട്ടിവാങ്ങി തരം തിരിച്ചു, ബെയിലുകളാക്കി കെട്ടി സൂക്ഷിക്കും. വർഷക്കാലമായാൽ ലണ്ടൻമാക്കറിലെത്തിച്ചു ലേലം ചെയ്തു വിറ്റഴിക്കുന്നു. ഈ പ്രവത്തനം മുമ്പു അവിടെ നടന്നിരുന്നതു വൂംമാക്കറിങ്ങു് ബോർഡുവഴിക്കാണു്. രോമത്തിന്റെ മാക്കറിങ്ങു് വലിയ സാമ്പത്തികബാധ്യതയുള്ള പ്രവത്തനമാകുന്നു. രോമം വെട്ടിവാങ്ങുമ്പോൾ, മെമ്പർമാക്കു, അതിന്റെ വിലയിൽ ഒരു ഭാഗമെങ്കിലും മുൻകൂറായി നല്കി

യിരിക്കണം. ബാക്കി ചരക്കു വിറ്റഴിഞ്ഞശേഷം ആകാമെന്നു വെയ്ക്കാം. വിറ്റഴിയാൻ, വിറ്റഴിവിനുള്ള സീസൺ വരണം. അതിനു കാലം കുറെ പിടിക്കും. വിറ്റഴിയുംവരെയുള്ള പ്രവർത്തനവും നടക്കണം. ബാങ്ക് ഓവർഡ്രാഫ്ട് വഴിയാണിതൊക്കെ നടക്കുന്നതു്. പറ്റു പണത്തിന്റെ പലിശയും വിൽക്കയംവരെയുള്ള ചിലവുകളും വിറ്റുകിട്ടുന്ന വിലയിൽനിന്നു നീക്കി ബാക്കിയാണു അംഗങ്ങൾക്കു കണക്കുതീർത്തു നല്കുക. റോമത്തിന്റെയും മറ്റുൽപന്നങ്ങളുടെയും കാര്യത്തിൽ മറ്റു രാജ്യങ്ങളിലും ഈ സമ്പ്രദായം സ്വീകരിച്ചു കാണുന്നുണ്ടു്.

സ്റ്റാൻറിനേവിയയും പോളണ്ടും.

ഇതുവരെ പരാമർശിക്കപ്പെടാതിരുന്ന സ്റ്റാൻറിനേവിയൻ രാജ്യങ്ങളിലും, പോളൻറിലുമുണ്ടു ഡെന്മാർക്കിന്റെ മാതൃക പിടിച്ചുള്ള മാർക്കറിങ്ങു് സഹകരണസംഘങ്ങൾ. ഗവ്യങ്ങളാണവയുടെയും, പ്രധാന വിൽക്കയച്ചരക്കു്. വെണ്ണയും പന്നിയിറച്ചിയും സ്വതേ കയറ്റി അയച്ചിരുന്ന രാജ്യങ്ങളാണവ. നോർവെ സ്വയം പര്യാപ്തമായിരുന്നു. വ്യാപാരം ക്രമീകരിക്കുകയും വിലതോതു ഉറപ്പിച്ചു നിർത്തുകയും ചെയ്യുന്നതിനായി നോർവെ, 1930-ൽ ഇംഗ്ലീഷ് മാർക്കറിങ്ങു് ബോർഡിനെ മാതൃകയാക്കി ഒരു മിൽക്കു് മാർക്കറിങ്ങു് ബോർഡ് സ്ഥാപിച്ചു. ഇംഗ്ലീഷ് ബോർഡിനെ അപ്പാടെ അനുകരിക്കുകയല്ല; സ്വല്പം വ്യത്യാസം വരുത്തി. വ്യത്യാസം മൗലികമാണു്. നോർവീജിയൻ ബോർഡിനു പ്രാദേശികഡെയറി സംഘങ്ങളാണു കീഴ്ഘടകങ്ങളാണു്. ഗവ്യങ്ങളുടെ സ്റ്റാ

ന്റെർധ്യ ഉയർത്തുന്നകാര്യത്തിൽ നോർവീജിയൻ ബോർഡ് നടത്തിയ പ്രവർത്തനം ശ്ലാഘനീയമാണ്. കന്നുകാലികളെ ബാധിക്കാറുള്ള ക്ഷയരോഗത്തിനു നിവാരണം കാണുന്നതിൽ ബ്രിട്ടനുമുമ്പു വിജയംവരിച്ചു കഴിഞ്ഞു നോർവെ.

ഹോളണ്ടിൽ.

ഹോളണ്ടിലെ ഗവൃങ്ങളിൽ പ്രധാനങ്ങളാം പാൽക്കട്ടിയും (Cheese)കണ്ടൻസ്ഡ് പാലുമാണ്. വെണ്ണയ്ക്കുവിടെ അത്രതന്നെ പ്രാധാന്യമില്ല. ഇവയുടെ ഉൽപാദനവും വിക്രയവും സഹകരണാടിസ്ഥാനത്തിൽ സംഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. നല്ല കെട്ടുറപ്പുള്ള ഒരു ശൃംഖലയായിതീർന്നിരിക്കുന്നു ഈ മേഖലയിൽ അവിടെയുള്ള സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളാം. അടിയിൽ പ്രാദേശിക ചീസ്ഫാക്ടറികളാം; അവയ്ക്കു കേന്ദ്രമായി സെൻടൽ കണ്ടൻസറികളാം (Central Condenseries). ചീസ് ഫാക്ടറികളിൽ മിച്ചം വരുന്ന ചരക്കുകളാം വിറഴിക്കുന്നതും, അവയ്ക്കാവശ്യമായ ഉപകരണങ്ങളും, മറു സാമാനങ്ങളും സംഭരിച്ചു നല്കുന്നതും കണ്ടൻസറികളാണ്. ഈ സംഘങ്ങളാം അവയുടെ വകയായി ഒരു ബാങ്കും സ്ഥാപിച്ചു നടത്തുന്നു. ഡെയറിസംഘങ്ങളാംക്കു പ്രവർത്തനധനം നല്കി സഹായിക്കുന്നതു ഈ ബാങ്കാണ്. ഹോളണ്ടിനെ സംബന്ധിച്ചു ഒരു പ്രത്യേകത, ഹോളണ്ടു ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്ന ഒരു വിശേഷതരം പാൽക്കട്ടിയുണ്ട്. അതിന്റെ ഉൽപാദനം കുടുംബങ്ങളിലാണ്, സംഘങ്ങളിലല്ല, നടത്തുന്നതു്. വിക്രയം മാത്രമേ സംഘങ്ങളിൽ നട

ക്കുന്നുള്ള. വെണ്ണയുണ്ടാക്കുന്നതും, പലേടത്തും, വീടുകളിൽ തന്നെ. ലേലം ചെയ്യുവിറഴിക്കുന്നതു സംഘങ്ങളും. പന്നിയിറച്ചിയുടെ കാര്യം അങ്ങനെയല്ല. അറവുമുതൽ ഇറച്ചിയാക്കലും വിക്രയം നടത്തലുംവരെ സഹകരണസംഘങ്ങൾ ചെയ്യുന്നു.

ഫ്രാൻസിൽ.

ഫ്രാൻസിൽ സഹകരണ ഡെയറി ഫാമിങ്ങിനു ദേശീയതലത്തിൽ സംഘടന ഉണ്ടായിട്ടില്ല. പ്രസ്ഥാനം റീജിയണൽ തലത്തിൽ എത്തിനിൽക്കുകയാണു. എന്നാലും, രാജ്യത്തുണ്ടാകുന്ന പാലിന്റെ പാതിയും കൈകാര്യം ചെയ്യുവാൻ സഹകരണ മേഖലയ്ക്കു കഴിയുന്നുണ്ട്. ലോറെയിനിലും, ഈസ്റ്റിലും പ്രസ്ഥാനം വളരെ കെട്ടുറപ്പുള്ളതായിരിക്കുന്നു. ക്ലാരന്റീസും, പിറേറാവും സഹകരണ പ്രവർത്തനത്തിൽ ഉയർന്ന നിലവാരം പുലർത്തുന്നു. 1880 വരെ മുന്തിരികൃഷിയും വൈൻ നിർമ്മാണവുമായി കഴിഞ്ഞിരുന്ന പ്രദേശമാണതു. അക്കൊല്ലത്തിലവിടെ മുന്തിരികൃഷിയിൽ പുഴു വീണു. തോട്ടങ്ങളായ തോട്ടങ്ങളൊക്കെ നശിച്ചുപോയി. കർഷകർ പൊളിഞ്ഞു പാളീസ്സായി. പലരും നാടുവിട്ടുപോകേണ്ടിവന്നു. ബ്രിട്ടണിയിൽ നിന്നെത്തിയ ഏതാനും കർഷകർ അവരുടെ സ്ഥാനത്തു കയറുകയും, കാലി വളർത്തു തൊഴിലായി സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. പട്ടാളത്തിൽനിന്നു പിരിഞ്ഞു പോന്ന ഒരു ചെറുപ്പക്കാരനുമുണ്ടായിരുന്നു, കൂട്ടത്തിൽ. ആൽപൈൻ പർവ്വത സാനുക്കളിൽ കർഷകർ കൈക്കൊള്ളാറുള്ള

സമ്പ്രദായങ്ങളെ കുറിച്ചു അയാം കേട്ടിരുന്നു. അയാളുടെ നിർദ്ദേശമാണു സഹകരണ ഡെയറിസംഘങ്ങാം. സംഘടനാവശ്യത്തെ കുറിച്ചുള്ള വിശദാംശങ്ങാം ഡെന്മാക്കിൽ നിന്നു ശേഖരിച്ചു. കർഷകർ സംഘങ്ങാം സ്ഥാപിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. ക്രമത്തിൽ മുന്തിരി തോട്ടങ്ങാം ഇല്ലാതായി ആ ജില്ലയിൽ. സഹകരണ ക്രീമെറികാം നാടാകെപ്പരന്നു. ഫ്രാൻസിലെ ക്രീമെറികളുണ്ടാക്കുന്ന വെണ്ണ ഒശത്തിയാണു. പാടയെടുത്ത പാലിൽനിന്നു കാസീൻ (Casein) ഉണ്ടാക്കുന്നു. മാംസ്യാംശം ധാരാളം ഉാക്കൊള്ളുന്ന ഒരു പദാർത്ഥമാണു കാസീൻ. ക്രീമെറികാംക്കു കേന്ദ്രമായി സെൻടൽ അസോസിയേഷൻ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. അസോസിയേഷന്റെ വകയായി റെഫ്രിജെറേറ്റർ ഘടിപ്പിച്ച ഒരു റെയിൽവെ ടക്കുണ്ടു്. അതു ലൈനിൽ സാധാരണ ഓടികൊണ്ടിരിക്കും. ഐസു്, കൽക്കരി, എണ്ണ തുടങ്ങിയ സാധനങ്ങാം അസോസിയേഷൻ, മൊത്തമായി വാങ്ങിവെച്ചു് വിതരണം നടത്തുന്നു. സഹകരണ പ്രവർത്തകർക്കു പരിശീലനാം നൽകുന്നതിനായി ഒരു ഡെയറിസ്കൂളും നടത്തുന്നുണ്ടു.

സ്വിറ്റ്സർലണ്ടിലും മറ്റും.

സ്വിറ്റ്സർലണ്ടിലും പ്രാധാന്യം പാൽക്കട്ടിക്കാണു. വെണ്ണയുടെ സ്ഥിതിവിളരെ പിന്നിലാണു. കയറുമതിച്ചരക്കാണു പാൽക്കട്ടി. കയറ്റിഅയക്കുന്നതധികവും അതാണു. ഒരു കാലത്തു അവിടെ വെണ്ണ ഇറക്കുമതി ചെയ്തിരുന്നു. പാൽക്കട്ടി അന്നും കയറ്റി അയച്ചിരുന്നു. 1930 കാലത്തു, സാമാനങ്ങാംക്കു വിലയിടിവു നേരിട്ടപ്പോാം, ഇറക്കുമതിയിന്മേൽ മൂകം മുമത്തിയും, വ്യാ

പാരത്തിനു സബ്സിഡി നൽകിയുമാണു അവിടെ ഗവ്യവ്യവ സായത്തെ നിലനിത്തിയതു. പാൽ ആവുന്നതും ആഭ്യന്തരമാ ക്കറിൽ പിടിച്ചു നിത്തുവാൻ ഗവണ്മെന്റ് ശ്രദ്ധിച്ചു. സം സ്ക്കരണവും വിക്രയവും മിക്കവാറും സഹകരണത്തിന്റെ പി ടിയിലായിരിക്കുന്നു ഇപ്പോഴും. സംഘങ്ങൾക്കു ഒരു ഫെഡറേഷനു ണ്ടു, സ്വിസ്സ് ഡെയറി യൂണിയൻ. അതിന്റെ കീഴ്ഘടകങ്ങ ളായി നിന്നു പ്രവത്തിക്കുകയാണു സംഘങ്ങൾ. ജനീവയിലെ സമ്പ്രദായത്തിനു മറു രാജ്യങ്ങളിലേതിനെ അപേക്ഷിച്ചു സ്വൽ പം വ്യത്യാസമുണ്ടു. അവിടെ ഉൽപാദകരും ഉപഭോക്തൃാ ക്കളും തമ്മിലിണങ്ങിയിരിക്കുന്നു. കൃഷിക്കാരുടെ ഡെയറി സംഘങ്ങളും, ഉപഭോക്തൃാക്കളുടെ സ്റ്റോർ സംഘങ്ങളും ചേർത്തു ണ്ടാക്കിയ ഒരു കേന്ദ്ര സംഘടനയുണ്ടവിടെ. ഇരുമണ്ഡലങ്ങളെ യും ഇണക്കിനിത്തുന്ന ഘടകമാണതു. ജർമ്മനിയിൽ പാലിന്റെ 80 ശതമാനവും സഹകരണമണ്ഡലം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നു. വെണ്ണയും, പാൽക്കട്ടിയും മിക്കവാറും മുഴവനും.

അമേരിക്കൻ ഐക്യനാട്ടുകളിൽ.

യൂറോപ്യൻരാജ്യങ്ങളിലെ കാര്യമാണിതുവരെ പരാമശ്രിക്ക പ്പെട്ടതു്. സഹകരണ ഡെയറി ഫാമിങ്ങു് വികിസിച്ചിട്ടുള്ള രാജ്യ ങ്ങളും യൂറോപ്പിനു പുറത്തുമുണ്ടു്. അമേരിക്കൻ ഐക്യനാട്ടുകളിൽ സഹകരണത്തിന്റെ ഏറ്റവും വലിയ ശാഖ ഡെയറി ഫാമിങ്ങാ ണെന്നു പറയാം. അവിടെ 1920–30 നിടയ്ക്കു സഹകരണസം

ഘങ്ങളം 80_90 ലക്ഷം പവൻ വിലവരുന്ന ഗവ്യങ്ങളം വഷ്ം പ്രതി വിറഴിച്ചിരുന്നതായി കണക്കുകൊണ്ട കാണുന്നു. യൂറോപ്പിലുള്ള എല്ലാ രാജ്യങ്ങളെയും ഒന്നിച്ചെടുത്താലും, അക്കാലത്ത വയുടെ വില്പന ആ തോതിലെത്തിക്കാണുകയില്ല.

അമേരിക്കയെ സംബന്ധിച്ച മറെറാരു പ്രത്യേകതയുണ്ട്. അവിടെ ഡെയറിഫാമിങ്ങിനു സഹകരണത്തിന്റെ ഇതരശാഖകളേക്കാളം പഴക്കം കൂടും. 19_ാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാദ്ധത്തിൽ ആരംഭിച്ചിരിക്കുന്നു. അവിടെ ഡെയറിഫാമിങ്ങ് സഹകരണ പ്രവത്തനം. അക്കാലത്താണവിടെ വിസ്കോൺസിൻ, മിന്നസോട്ട, അയോവ എന്നീ വടക്കൻസ്റ്റേറുകളിൽ സ്വിറ്റ്സർലണ്ടിൽനിന്നും സ്കാൻറിനേവിയൻ പ്രദേശങ്ങളിൽനിന്നും കുടിയേറ്റം നടന്നതു്. കുടിയേറക്കാരുടെ ചെറുചെറു ഗവ്യുവ്യവസായസഹകരണസംഘങ്ങളേർപ്പെടുത്തി. ഈ ആദ്യകാലസംഘങ്ങളധികവും കാലത്തെ അതിജീവിക്കുകയും, ക്രമത്തിൽ വളന്നുറച്ചു ശക്തിപ്പെടുകയും, ഫെഡറൽ സംഘങ്ങളം സ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്തു. ലാൻറ് ഒ ലെയിക്സ് ക്രീമെറീസ് (Land O Lakes Creameries) പ്രശസ്തമാണു; വലുതുമാണ്. മിന്നസോട്ട, വിസ്കോൺസിൻ, മിച്ചിഗൻ, വടക്കൻഡക്കോട്ട എന്നീ പ്രദേശങ്ങളിൽനിന്നു വരുന്ന ക്ഷീരോൽപന്നങ്ങളം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന സ്ഥാപനമാണിതു്. സംസ്കരണക്രിയ പ്രാദേശിക ക്രീമെറികളും ചീസ്ഫാക്ടറികളും നടത്തുന്നു. ഈ ക്രീമെറികളംക്കും ഫാക്ടറികളംക്കും അവയുടെ ഉൽപാദനങ്ങളം അതാതു പ്രദേശത്തു ചില്ലറ വിൽക്കാം. കവിഞ്ഞുവരുന്നതു കേന്ദ്രസ്ഥാപനംവഴിയേ ആകാവൂ. അംഗഘടകങ്ങളുടെ ഉൽപന്നങ്ങളം വിറഴിക്കൽ കേന്ദ്ര

സ്ഥാപനത്തിന്റെ പ്രധാനകൃത്യമാണ്. എന്നാൽ അതു മാത്രമാണ കേന്ദ്രസംഘടനയുടെ പ്രവർത്തനമെന്നു കരുതരുതു്. വിത്തു, വളം, മാവ് തുടങ്ങി കർഷകർക്കാവശ്യമായ സാധനങ്ങളും, യന്ത്രോപകരണങ്ങളും, ഉപ്പു തുടങ്ങി ക്രീമെറികൾക്കാവശ്യമായ സാധനങ്ങളും, മൊത്തമായി വാങ്ങിവെച്ച വ്യാപരിക്കുന്നുണ്ട കേന്ദ്രസ്ഥാപനം. ഈയിടെ അതു കോഴിവളത്തും, മുട്ടക്കച്ചവടവും കൂടി ആരംഭിച്ചിരിക്കുന്നു. ഫെഡറൽസംഘം ഒന്നല്ല പലതുണ്ട്. ചെറുതും, വലുതും കാണും.. എന്നാൽ എല്ലാറ്റിന്റെയും പ്രവർത്തനസ്വഭാവം ഒന്നാണ്. സഹകരണമണ്ഡലത്തിന്റെ പിടിയിലൊതുങ്ങിയിരിക്കുന്നു ഡെയറിവ്യാപാരമധികവും. ഡെയറി ഫാമിങ്ങ് സഹകരണം അമേരിക്കയിൽ വികസിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു പറയുന്നതു ഈ നിലവെച്ചാണ്. എന്നാൽ ഈ വികസനം രാജ്യത്തിന്റെ എല്ലാഭാഗത്തും ഒരുപോലായിട്ടില്ല. പശ്ചിമോത്തരപ്രദേശങ്ങളാണ് അക്കാര്യത്തിൽ മികച്ചു നില്ക്കുന്നു. അംഗങ്ങളുടെ എണ്ണത്തിലും വ്യാപാരത്തിന്റെ കാര്യത്തിലും പകുതിയിലധികവും പശ്ചിമോത്തരപ്രദേശങ്ങളിൽനിന്നാണ്.

നഗരപ്രാന്തങ്ങളിൽ.

പറഞ്ഞുവന്നതിൽനിന്നു തോന്നിച്ച ഒരു രൂപത്തിലാണ് അമേരിക്കയിലെ നഗരപ്രാന്തങ്ങളിൽ ഡെയറി സഹകരണം വളർന്നുവന്നിരിക്കുന്നതു്. പാൽ പാലായിട്ടു വ്യാപരിക്കുന്നവയാണ് അവിടത്തെ സംഘങ്ങളും. നഗരങ്ങളിൽ പാലിന്റെയും, ക്ഷീരോൽപന്നങ്ങളുടെയും ചില്ലറക്കച്ചവടം വ്യക്തിവ്യാപാരികളുടെ

കൈയിലാണ്. വ്യാപാരികളും ഏതു സാധനവും ആവശ്യക്കാർക്കവരുടെ വീടുകളിലെത്തിച്ചു കൊടുക്കും. ഈ വ്യാപാരികളെ ശരിയാക്കി സംഘടിപ്പിച്ചവയാണു നഗരപ്രദേശങ്ങളിലെ ഡെയറിഫാമിങ്ങ് സഹകരണസംഘങ്ങളും. അത്തരം സംഘങ്ങളും പലതുണ്ട്. അവയിൽ ഏറ്റവും വലുതും, ഏറ്റവും കൂടുതൽ പ്രാതിനിധ്യസ്വഭാവമുള്ളതും ന്യൂയോക്കിലെ ഡെയറിമെൻസ് ലീഗ് (Dairymen's League of Newyork) ആണ്. 40.000 ഡെയറി കർഷകർ അതിന്റെ കീഴിൽ വരും. എന്നാൽ ന്യൂയോക്കു സിറ്റിക്കു പാൽ ലഭിക്കുന്നതു ന്യൂയോക്കു സ്റ്റേറ്റിൽനിന്നും. സിറ്റിയെ തൊട്ടുകിടക്കുന്ന ഇതരസ്റ്റേറ്റുകളിൽനിന്നുമാണ്. സിറ്റിയിലെത്തുന്ന പാലിന്റെ പാതിയും വരുന്നതു ലീഗിലൂടെയാണ്. ലീഗ് അതിനു ലഭിക്കുന്ന പാലിന്റെ ഒരു ഭാഗം പാസ്ച്ചുറൈസ് ചെയ്തു ചില്ലറ വില്ക്കും. ഒരു ഭാഗം മൊത്തക്കച്ചവടക്കാക്കു നല്കും. ഒരു ഭാഗം സംസ്കരിക്കും. ഇങ്ങനെയാണു വ്യാപാരത്തിന്റെ പോക്ക്. ലീഗ് അതിലെ അംഗങ്ങളോട് പാൽ വാങ്ങിക്കുന്നു. എല്ലാ പാലിനും ഒരേ വിലയാണ്. ലീഗ്, പാൽ പച്ചക്കു തന്നെയോ, സംസ്കരിച്ചോ, പാൽക്കട്ടിയും, വെണ്ണയുമാക്കി രൂപപ്പെടുത്തിയോ വില്ക്കുന്നു. വിറ്റിട്ടെത്ര വിലകിട്ടി, എന്നൊന്നും അന്വേഷിക്കേണ്ട ആവശ്യവും, അന്വേഷിക്കാനുള്ള അവകാശവും, പാൽ നല്കുന്നവക്കില്ല. അവർ പാൽ സംസ്കരിച്ചു രൂപാന്തരപ്പെടുത്തി വിൽക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അങ്ങനെയൊരു പ്രവണത കഷ്കരിൽ ഒരിക്കൽ അങ്കുരിക്കുകയുണ്ടായി. പാലിനു വില നിജപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടൊരു കല്പന ഗവണ്മെൻറിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടു. അതോടുകൂടി കർഷകരിലെ ആ പ്രവണത തടയപ്പെട്ടു. ഗവണ്മെൻറിനെകൊണ്ടു അങ്ങ

നെയൊരു കല്പന പുറപ്പെടുവിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞു എന്നതു ലീഗിനൊരു നേട്ടമാണു്. പക്ഷെ അതോടുകൂടി, ലീഗു് സഹകരണത്തിന്റെ സ്വയം പ്രേരണാസ്വഭാവം (Voluntary Character) നഷ്ടപ്പെടുത്തിയെന്നും, മിൽക്കുമാക്കറിങ്ങു് ബോർഡിന്റെ നിലയിലേയ്ക്കു അതു താഴ്ന്നുപോയെന്നുമുള്ള ആക്ഷേപത്തിനു വിധേയമായി. മറ്റു സ്റ്റേറ്റുകളിലുമുണ്ടു് ലീഗുപോലുള്ള സ്ഥാപനങ്ങളും. ന്യൂ ഇംഗ്ലണ്ടാണവയിലൊന്നു്. ന്യൂ ഇംഗ്ലണ്ടിലെ സ്ഥാപനം ബോസ്റ്റൺ നഗരത്തെ മുഴുവൻ വ്യാപിച്ചു നിൽക്കുന്നു.

യൂറോപ്പിൽ വിജയിക്കാതിരുന്നതു.

അമേരിക്കയെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം സഹകരണ മാക്കറിങ്ങിൽ വൈപുല്യംകൊണ്ടൊന്നാംപന്തിയിൽ നിൽക്കുന്നതു ഡെയറി ഫാമിങ്ങാണു. അതിൽ തന്നെ കാലിമാക്കറിങ്ങു് പ്രത്യേക ഗണനയർഹിക്കുന്നു. ഡെയറി മാക്കറിങ്ങിൽ സഹകരണത്തിന്റെ തനതു സംഭാവനയാണതെന്നു പറയാം. യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങളിൽ വികസിക്കാതിരുന്ന ശാഖയാണിതു. ഈ ശാഖയ്ക്കു 1921-ൽ പ്ലാൻചെയ്ത ഒരു പദ്ധതിയാവിഷ്കരിച്ചു. പദ്ധതിയനുസരിച്ചു അതിന്റെ ഘടന മൂന്നുതലത്തിൽ സംഘടനയാക്കൊള്ളുന്നതാണു. അടിയിൽ പ്രാദേശിക ഷിപ്പിങ്ങു് പോയിന്റുകം, മീതെ ഷിപ്പിങ്ങു് അസോസിയേഷനുകം, മാക്കറിങ്ങു് ഏജൻസിയ്ക്കുള്ളതലയായി, ഉച്ചിയിൽ, ലൈവു് സ്റ്റോക്കു കമീഷൻ അസോസിയേഷനുകളും. റോഡും റെയിലും ശരിക്കുപ

യോഗഗപ്പെടുത്താനുദ്ദേശിച്ചു ആവിഷ്കരിച്ചതാണു ഈ പദ്ധതി. പദ്ധതിയാവിഷ്കരിച്ചു ഏതാനും കൊല്ലത്തിനകം, കന്നുകാലിക ളെ കഷ്ടകരോട്ട നേരിട്ടുവാങ്ങിക്കയും ലോറിയിൽ കയറ്റി അ യയ്ക്കയും ചെയ്യുന്ന സമ്പ്രദായം വികസിക്കുകയുണ്ടായി. എ ന്നാൽ ഷിപ്പിങ്ങ് പോയിൻറുകളും, ഷിപ്പിങ്ങ് അസോസി യേഷനുകളും വളരെക്കാലം സജീവങ്ങളായി നിന്നില്ല. അവ യുടെ പ്രവർത്തനം ക്രമത്തിൽ ഉറഞ്ഞുപോയി. അങ്ങനെ വ്യാ പാരം മിക്കവാറും മാക്കറ്റിങ്ങ് ഏജൻസിയുടെ തലക്കണ്ണിയാ യി നിൽക്കുന്ന, എണ്ണത്തിൽ മുപ്പത്തിയൊമ്പതു വരുന്ന, ലൈവ് സ്റ്റോക്കു കമീഷൻ അസോസിയേഷനുകളിൽ ചെന്നുചേർന്നു. കുറെകഴിഞ്ഞു വികേന്ദ്രീകരണം പിന്നെയും നടന്നു. ചിക്കാ ഗോവിൽ, ചിക്കാഗോ പ്രോഡ്യൂസേഴ്സ് കോ-ഓപ്പറേറ്റിവ് അസോസിയേഷനുണ്ടു. ചിക്കാഗോ കാലി മാക്കറ്റിൽ ഏറ്റ വുമധികം വ്യാപാരം നടന്നുവരുന്നതു ഈ ഒറ്റസ്ഥാപനമാണു. മെമ്പർമാർ, തങ്ങൾ വളർത്തുന്ന ആടു, മാടു, പന്നി, എന്നീ മൃഗ ങ്ങളിൽ നല്ലവയെ നോക്കി റോഡുവഴിയോ, റെയിൽവഴിയോ അസോസിയേഷനിൽ എത്തിക്കുന്നു. അസോസിയേഷൻ അവയെ തരം തിരിച്ചു വിൽക്കുന്നു. കമീഷൻ അടിസ്ഥാനത്തിലാണു വിൽപന. ഘടനയിലെ അവസാനക്കണ്ണി ഒറ്റക്കുനിന്നു നടത്തു ന്ന പ്രവർത്തനമാണു നാമിവിടെ കാണുന്നതു. ഓഹിയോ പ്രോഡ്യൂസേഴ്സ് ലൈവ് സ്റ്റോക്കു കോ-ഓപ്പറേററിവ് അസോസിയേഷൻ (Producers' Live Stock Co-operative Association of Ohio) പ്രാദേശിക മാക്കറുകളും കന്നുകാലി തരകുകളും മറ്റുമായി ബന്ധപ്പെട്ടുനിന്നു പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ഇതു

വികേന്ദ്രീകൃത പ്രവർത്തനത്തിനുദാഹരണമാണു. ഇതുവരെ പറഞ്ഞതു സഹകരണ മാക്കറിങ്ങു് പ്രവർത്തനത്തെക്കുറിച്ചാണു. ഇതിൽനിന്നു വ്യത്യാസപ്പെട്ടു പ്രവർത്തിക്കുന്ന സഹകരണ സ്ഥാപനവുമുണ്ടു അമേരിക്കയിൽ. സ്വന്തഫീഡുകംവഴി കന്നുകാലി വളർത്തുകാരെ സമീപിച്ചു കന്നുകാലികളെ വിൽപിക്കുകയാണു അതു ചെയ്യുന്നതു. വിൽപന കമീഷൻ അസോസിയേഷനുകളിൽ കൂടിയല്ല, നേരിട്ടാണു നടക്കുന്നതെന്നർത്ഥം. സംഘം, ഫീഡുകം വഴി ആവശ്യം അന്വേഷിച്ചു ബോധ്യപ്പെടും. ആവശ്യക്കാരനെ അവനു പറ്റിയ ഉരു നിൽക്കുന്ന ഇടത്തേയ്ക്കയയ്ക്കും. വളർത്തുകാരനും, ആവശ്യക്കാരനും നേരിട്ടാകാം ഏടവാട്ടു. നാഷനൽ ലൈവു് സ്റ്റോക്കു മാക്കറിങ്ങു് അസോസിയേഷൻ ഫീഡുകംകു വായ്പ നൽകി ഈ ഏർപ്പാടിനെ സഹായിക്കുന്നു. ഈ അസോസിയേഷൻ സംഘങ്ങൾക്കും വായ്പ നൽകി സഹായിക്കുന്നുണ്ടു. ഫാം ക്രെഡിറ്റു് ആഡ്മിനിസ്ട്രേഷനു (Farm Credit Administration) കീഴിൽ 1937ൽ സഹകരണ സംഘങ്ങൾക്കുവേണ്ടി സ്ഥാപിച്ച ബാങ്കിൽ നിന്നാണു അസോസിയേഷനു അതിനു വേണ്ട പണം ലഭിക്കുന്നതു.

അമേരിക്കയിൽ മുട്ടയുടെ വ്യാപാരവും സഹകരണത്തിന്റെ പിടിയിൽ വന്നിട്ടുണ്ടു്. ആ വ്യാപാരത്തിൽ സഹകരണം ആദ്യമായി പ്രവർത്തിച്ചു വികസിച്ചതു പശ്ചിമോത്തരസ്റ്റേറുകളിലാണു്. എന്നാൽ, ഇന്നു, ശാന്തസമുദ്രതീരസ്റ്റേറുകളിലും, വടക്കുകിഴക്കൻ പ്രദേശങ്ങളിലും മാത്രമാണു കോഴിവളർത്തിനു പ്രാധാന്യം നിൽക്കു

ന്നതു്. അതുകൊണ്ടു് ആ പ്രദേശങ്ങളാണിന്നു കോഴിവളത്തിനും മുട്ട സംഭരണത്തിനുമുള്ള പ്രധാന സഹകരണപ്രവർത്തനകേന്ദ്രങ്ങളും. മറ്റു സ്ഥലങ്ങളിൽ സപ്ലൈ സഹകരസംഘങ്ങളും മുട്ടയ്ക്കു ഒരു വകുപ്പു പ്രത്യേകമായേർപ്പെടുത്തി പ്രവർത്തിക്കുന്നതേയുള്ളൂ. അമേരിക്കൻ കർഷകനു കമ്പിളിരോമം ഒരു പ്രധാനവിളനച്ചരക്കല്ല. എന്നാലും അവിടെ രോമം ഒരളവിൽ ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്നുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു പ്രാദേശികതലത്തിലും, റീജിയണൽ തലത്തിലുമായി ഏതാനും വൂൾ-മാക്കറിങ്ങു് അസോസിയേഷനുകളുണ്ടാകാനിടവന്നു. ബോസ്റ്റൺ ആസ്ഥാനമാക്കി പ്രവർത്തിക്കുന്ന നാഷനൽ വൂൾമാക്കറിങ്ങു് അസോസിയേഷനിൽ അംഗങ്ങളാണു അവയൊക്കെ. അമേരിക്കയിലെ രോമവ്യാപാരം കേന്ദ്രീകരിച്ചു നില്ക്കുന്നതു ബോസ്റ്റൺ നഗരത്തിലത്രെ. ആ നഗരം ആസ്ഥാനമാക്കി പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഈ സ്ഥാപനം, ആകെ വെട്ടിവരുന്ന രോമത്തിന്റെ ആറിലൊന്നും കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നു. ഫാം ക്രെഡിറ്റ് അഡ്മിനിസ്ട്രേഷനിൽനിന്നും, കമോഡിറ്റി ക്രെഡിറ്റ് കോർപ്പൊറേഷനിൽനിന്നും സംഘങ്ങൾക്കു കടംവാങ്ങാനുള്ള ഏജൻസിയായി അസോസിയേഷൻ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. റീജിയണൽ അസോസിയേഷനുകൾക്കു അവ സംഭരിക്കുന്ന ചരക്കിന്റെ മതിപ്പു വിലയിൽ 65 ശതമാനം കണ്ടു വായ്പ ലഭിക്കും. 50 ശതമാനം, രോമം നല്ലവണ്ണവക്കു അഡ്വാൺസു നല്കാനും 15 ശതമാനം അസോസിയേഷന്റെ പ്രവർത്തന ചിലവുകൾക്കുമായി വിനിയോഗിക്കാനാണു്. മില്ലുകൾക്കു നേരിട്ടായിരിക്കും നാഷണൽ അസോസിയേഷൻ വില്പന നടത്തുന്നതു്. നേ

രിട്ട് വില്പന നടത്തുന്ന, വളന്നുവരുന്ന, ചില റീജിയണൽ സംഘങ്ങളും ഉണ്ട്.

കനഡയിൽ.

കാലികളുടെയും, ഗവ്യങ്ങളുടെയും കാര്യത്തിൽ സഹകരണ പ്രവർത്തനം നടക്കുന്ന മറ്റൊരു രാജ്യമാണു കനഡ. സഹകര മണ്ഡലത്തിലെ ആ പ്രവർത്തനത്തിനുവിടെ കുറെ പഴക്കവുമുണ്ട്. 'കനേഡിയൻ ലൈവ്സ്റ്റോക്ക് പ്രോഡ്യൂസേഴ്സ്' ആ ശാഖയുടെ കേന്ദ്രസ്ഥാപനമാണ്. അമേരിക്കയിലെപോലെ, കമീഷൻ അടിസ്ഥാനത്തിലാണു ഇതിന്റെയും പ്രവർത്തനം. കാലിമാക്കറിങ്ങിനു മർമ്മസ്ഥാനമായ വിന്നിപെഗ്ഗിൽ (Winnipeg) ഇതിനു ആഫീസ്സുകളുണ്ട്. ജനബാഹുല്യമുള്ള കഴിക്കൻ പ്രദേശങ്ങളിലേയ്ക്കുള്ള കന്നുകാലികളെ വിന്നിപെഗ്ഗിൽകൂടിവേണം അയക്കുവാൻ. സംസ്ഥാനവ്യാപകമായ ലൈവ് സ്റ്റോക്കു പ്രോഡ്യൂസേഴ്സ് ഈ മണ്ഡലത്തിൽ ഗണിക്കപ്പെടാവുന്നൊരു സ്ഥാപനമാണ്. എന്നാലതു വീറ്റ് പൂളിന്റെ (Wheat_Pool)ഘടകമായാണ് പ്രവർത്തിക്കുന്നതു്. ഒന്റേറിയോവിൽ (Ontario) കാലിമാക്കറിങ്ങു് സംബന്ധിച്ച പ്രവർത്തനം നടത്തുന്നതു ഒരു സാധാരണ കാഷ്ടിക സഹകരണസംഘമാകുന്നു. കാലികളെ സംബന്ധിക്കുന്ന സഹകരണപ്രവർത്തനത്തിൽ വ്യാപാരവൈപുല്യംകൊണ്ടു്, ഡെയറി പ്രവർത്തനം രണ്ടാം സ്ഥാനം വഹിക്കുന്നു. ഈയിനത്തിൽ, പ്രെയറി പ്രദേശങ്ങളിൽ പാൽ വില്പന നടത്തുന്ന സംഘങ്ങളുണ്ടു്. ബ്രിട്ടീഷ് കൊളംബിയായിലും മറ്റും വെണ്ണയെടുക്കുന്ന സംഘങ്ങ

ളണ്ട്; ഒന്റേറിയോവിലും, കചീബെക്കിലും വെണ്ണഫാക്ടറികളും ചീസ്ഫാക്ടറികളുമുണ്ട്. രാജ്യത്തുണ്ടാകുന്ന വെണ്ണയുടെ മൂന്നി ലൊന്നും, പാൽക്കട്ടിയുടെ പാതിയും കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതു കചീബെക്കിലെ കോ-ഓപ്പറേററിവ് ഫെഡറി (Co-operative Federee) ആണ്. ഇംഗ്ലണ്ടിലും സ്കോട്ട്ലണ്ടിലുമുള്ള ഉപഭോക്തൃ സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളാണു ഈ സ്ഥാപനത്തോടു ചരക്കു വാങ്ങുന്നതധികവും.

ആസ്ത്രേലിയയും ന്യൂസീലണ്ടും.

ആസ്ത്രേലിയയേയും ന്യൂസീലണ്ടിനേയും സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം, വെണ്ണയുടേയും പാൽക്കട്ടിയുടേയും ഉൽപാദനം 90 ശതമാനവും, അവയുടെ കയററുമതിവ്യാപാരം എതാണ്ടു നൂറു ശതമാനവും സഹകരണത്തിന്റെ കൈയിലാണ്. ന്യൂസീലണ്ടിൽ ഒരു പിറ്റ് (പന്നി) മാക്കറിങ്ങ് അസോസിയേഷനും, എതാനും അറവുശാലകളും, റെഫ്രിജെറേററിങ്ങ് പ്ലാൻറുകളും വിശേഷവിധിയായുണ്ട്. ഇരുരാജ്യങ്ങളും അവയുടെ ഉൽപന്നങ്ങൾ ബ്രിട്ടണിലേയ്ക്കു നേരിട്ടു കയററി അയയ്ക്കുകയാണ്. ന്യൂസീലണ്ടിൽ 1920-നും 1936-നു മിടയ്ക്കു ഒരു പരീക്ഷണം നടന്നു; ഉൽപാദകരും, ഉപഭോക്താക്കളും തമ്മിൽ നേരിട്ടു ബന്ധപ്പെടാമോ എന്നു വഴിയ്ക്കു്. ഉൽപാദകർ ന്യൂസീലണ്ടിലും, ഉപഭോക്താക്കൾ ബ്രിട്ടണിലുമാണെന്ന കാര്യം ഈ പരീക്ഷണം കൂടുതൽ ശ്രദ്ധാഹ്മാക്കുന്നു. ന്യൂസീലണ്ട് പ്രോഡ്യൂസേസ് അസോസിയേഷൻ (New Zealand Proclucers' Association) പരീക്ഷണത്തിന്റെ

ഫലമാണ്. ന്യൂസീലണ്ടിലെ കുറെ ഡെയറിസംഘങ്ങളും, ഇംഗ്ലീഷ് മൊത്തക്കച്ചവടസംഘവും പങ്കുകാരായി സ്ഥാപിച്ചതാണീ സ്ഥാപനം. അതിന്റെ ആപ്പീസ്സുകൾ ഇന്നും നിലനില്ക്കുന്നു. എന്നാൽ വ്യാപാരം അതിന്റെ പിടിയിൽനിന്നു പോയി. ന്യൂസീലണ്ടിൽ ഒരു നാഷണൽ ഡെയറി മാക്കറിങ്ങ് ബോർഡു (1936) ഉളവായതാണു കാരണം. ബോർഡു സ്ഥാപിച്ചപ്പോൾ ബോർഡിന്റെ നിയന്ത്രണത്തിലായി ന്യൂസീലണ്ടിൽനിന്നുള്ള ഡെയറിയുൽപന്നങ്ങളുടെ കയറുമതി വ്യാപാരം മുഴുവൻ. അതോടുകൂടി ലണ്ടൻമാക്കറ്റിൽ ന്യൂസീലണ്ടിന്റെ ചരക്കുകൾ ചിലവാക്കുന്ന ഏതാനും ഏജൻസികളിലൊന്നായി തീർന്നു അസോസിയേഷൻ. അതിന്റെ പ്രവർത്തനംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന ലാഭം ബ്രിട്ടണിലുള്ള ഉപഭോക്താക്കൾക്കും, ന്യൂസീലണ്ടിലുള്ള ഉൽപാദകർക്കുമിടയിൽ വീതിക്കുന്ന പതിവു തുടർന്നുകൊണ്ടേയിരിക്കുന്നു. ഒരു മീറ്റ് (മാംസം) മാക്കറിങ്ങ് ബോർഡും പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ടു ന്യൂസീലണ്ടിൽ. ആസ്ത്രേലിയ കമ്പോളനിയന്ത്രണവിഷയകമായി പല പരീക്ഷണങ്ങളും നടത്തിയിരിക്കുന്നു. വിലനിർണ്ണയം അവയിലൊന്നത്രെ. കയറുമതി ചരക്കിനു വില കുറച്ചു, അതിൽനിന്നു നേരിട്ടുന്ന നഷ്ടം ആഭ്യന്തരമാക്കറ്റിൽ വിലകയറ്റി നികത്തുക വില നിർണ്ണയത്തിന്റെ ഭാഗമായിരുന്നു. സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളെയാണു ഇവയുടെ നിർവ്വഹണത്തിനു ഉപാധികളായി സ്വീകരിച്ചതു്.

ഏഷ്യനാഫ്രിക്കൻ രാജ്യങ്ങളിൽ.

ഡെയറി മാക്കറിങ്ങ് രംഗത്തു ഏഷ്യനാഫ്രിക്കൻ

രാജ്യങ്ങളും നവാഗതരാകുന്നു. ഇന്ത്യയാണു കൂട്ടത്തിൽ മുന്നിട്ടുനിൽക്കുന്നതു. ഇന്ത്യയിൽ ആ മണ്ഡലം തീരെ അവികസിതം എന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. നന്നായി നടക്കുന്ന എത്രയും വലിയ ഡെയറി സഹകരണ സംഘങ്ങളും ഇന്ത്യയിലുണ്ടു. പാൽ പാസ്ചറൈസ് ചെയ്തു കുപ്പികളിലാക്കി വിൽക്കുവാൻ അവ ഏർപ്പാടു ചെയ്യുന്നു. പാൽ പൊടിയാക്കിയും കണ്ടൻസ് ചെയ്തും വിൽക്കാനുള്ള ഏർപ്പാടുമുണ്ടു്. ഡെയറി സംഘങ്ങളുടെ എണ്ണം വർദ്ധിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

കെയിറോവിലുള്ള സഹകരണമിൽക്കു യൂണിയനും, അതിനു കീഴിൽ ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്ന അമൂൽ ക്ഷീരവിഭവങ്ങളും പ്രശസ്തങ്ങളാണു. ബോംബെയിലുള്ള ആരേ കോളനിയും പ്രശസ്തിയാർജ്ജിച്ചതു തന്നെ. എന്നാലൊരു സഹകരണ സ്ഥാപനമല്ല; സർക്കാർ സ്ഥാപനമാണു. ആഫ്രിക്കയിൽ ഡെയറി സംഘങ്ങളും എണ്ണത്തിൽ ചുരുങ്ങും. ഉള്ളവയുടെ പ്രവർത്തനവ്യാപ്തിയും ചുരുങ്ങും. പാൽ പാസ്ചറൈസ് ചെയ്തു വിൽക്കാനവയ്ക്കു കഴിയുന്നില്ല. പാലിൽ നിന്നു വെണ്ണയെടുത്തു നെയ്യാക്കുകയാണവ. കാലികളുടെ തോലും, രോമവും വിക്രയം ചെയ്യുന്ന ചില സംഘങ്ങളുണ്ടു ആഫ്രിക്കയിൽ. വളരെ വിജയകരമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നു അവ എന്നു തീർത്തു പറഞ്ഞുകൂടാ.

★★

മാർക്കറിങ്ങും കാർഷികവിഭവങ്ങളും.

കാലിവിഭവങ്ങളുടെ മാക്കറിങ്ങിനെക്കുറിച്ചാണിതിനു മുമ്പു പറഞ്ഞു വെച്ചതു. കൂട്ടത്തിൽ പ്രോസസ്സിങ്ങിനെക്കുറിച്ചും ചിലതു പരാമർശിക്കുകയുണ്ടായി. മാക്കറിങ്ങിന്റെ മണ്ഡലത്തിൽ സഹകരണ പ്രവർത്തനത്തിനു പ്രേരണയായി നിന്നതു്, യൂറോപ്പിനെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം, കടൽ കടന്നു വന്ന ഗോതമ്പായിരുന്നുവെന്നു കണ്ടുവല്ലൊ. പെട്ടെന്നു കയറിവന്ന കൈയേറ്റം നടത്തിയ ഈ വിദേശീയനോടു് അടിച്ചു നിൽക്കുവാൻ യൂറോപ്യൻ കർഷകൻ ശക്തനായില്ല. യൂറോപ്യൻ കർഷകനു കൃഷിചെയ്യാൻ കൈവശമുള്ള ഭൂമി ചെറുതാണു. കൃഷിപ്പണിയാകട്ടെ ചിലവു കൂടിയതും. ആ നിലയ്ക്കു അവനെങ്ങനെ ഈ വിലകുറഞ്ഞ മറുകരക്കാരൻ ഗോതമ്പിനോടെതിർത്തു ജയിക്കാൻ കഴിയും? ആ കഴിവുകേടിന്റെ കെടുതിയിൽ നിന്നൂരുന്നു ചാടാൻ ചെയ്ത ശ്രമത്തിന്റെ ഫലമായാണു യൂറോപ്യൻ കർഷകൻ സഹകരണ മാക്കറിങ്ങിൽ ചെന്നെത്തിയതു. അവനെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം അതനുഗ്രഹമാകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ അവൻ സ്വീകരിച്ച മാർഗ്ഗം, സഹകരണ മാക്കറിങ്ങിനെ പൊ

തുവായെടുക്കുമ്പോഴും, നിരപായമായിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. പ്രവർത്തിച്ചു നീങ്ങുന്നതിനിടയിൽ പൊന്തിവന്ന പ്രശ്നങ്ങൾ പലതുണ്ട്. പ്രശ്നങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിലന്തരം കണ്ടേക്കാമെങ്കിലും.

കനഡയിലേയ്ക്കുതിരിയാം.

കനഡയിലേയ്ക്കു തിരിയാം നമുക്കു ആദ്യമായിട്ട്. അവിടത്തെ പ്രൈയരീസ്സ് എന്നറിയപ്പെടുന്ന തരിശ്രുകൾ കൃഷിയോഗത്തിനു വിധേയമായതും, കന്നിമണ്ണിൽ ഗോതമ്പു സമൃദ്ധിയായി വിളഞ്ഞതും, വിളവുമിച്ചം യൂറോപ്യൻമാർക്കറിനെ ആകൃമിച്ചതും ഇതിനു മുമ്പു പ്രതിപാദിച്ചതാണല്ലൊ. കനേഡിയൻ-പസിഫിക്ക് റെയിൽവെയുടെ നിർമ്മാണം ഒരു സംഭവമാണിവിടെ. 1885-ൽ അതിന്റെ പണി പൂർത്തിയായി. അതോടെ, കൃഷിയോഗത്തിനു വല്ല വിഘ്നങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ, അതൊക്കെ തീർന്നുകിട്ടി. റെയിൽപാതയ്ക്കിരുപുറവും കൃഷിയോഗക്കാരെകൊണ്ടു നിറഞ്ഞു. കൃഷിയോഗക്കാർ ആകാവുന്നത്ര ഭൂമികളും കൈയടക്കുകയും, കാട്ടുകളും വെട്ടിത്തെളിയിച്ചു വിളഭൂമികളാക്കി മാറ്റുകയും ചെയ്തു. ഭൂമി അവധിയറ്റു പരന്നുകിടക്കുന്നു. വേനൽ കുറവു, ഹിമപാതം കുറ്റുതൽ. കൃഷിക്കാരന്നനുകൂലമല്ല ഈ പ്രകൃതി. പക്ഷെ അതു കണ്ടു പിന്മടങ്ങുന്നവനല്ല കൃഷിയോഗക്കാരൻ. കാലംനോക്കി അവൻ പെരുമാറി. മൂപ്പു കുറഞ്ഞ വിത്തുപയോഗിച്ചു. കൃഷിഭൂമിക്കു വിസ്തൃതി കൂട്ടിക്കൂട്ടിവന്നു. കൃഷി വികസിപ്പിച്ചു. ഉൽപാദനം വർദ്ധിച്ചു. ധാന്യങ്ങളും കുമിഞ്ഞുകൂടി. മാക്കറു വേണ്ടയോ മുഴ

വൻ വിറ്റഴിയാൻ? വലിയൊരു പ്രശ്നമായി അതു അവന്റെ മുമ്പിലുയർന്നുനിന്നു. റെയിൽവഴി വേണം ചരക്കു പുറത്തേയ്ക്കയയ്ക്കാൻ. കയറ്റി അയച്ചു കഴിയുംവരെ ഒക്കെ ഒരിടത്തു സൂക്ഷിക്കേണ്ടയോ? പ്രെയരിയിലെ സ്വകാര്യവ്യക്തികളുടെ വക എലിവേറ്ററുകളും മാത്രമായിരുന്നു ധാന്യസംഭരണസൗകര്യമുള്ള ഇടങ്ങൾ. എലിവേറ്ററുകളിൽ ശേഖരിക്കുന്ന ധാന്യങ്ങൾ മുഴുവൻ വിന്നിപെഗ്ഗിലോ (Winnipeg), ചിക്കാഗോവിലോ ഉള്ള ഗ്രെയിൻ എക്സ്ചേഞ്ചുകൾവഴി വേണ്ടിയിരുന്നു വിറ്റഴിക്കുവാൻ. കർഷകന്റെ നന്മയുദ്ദേശിച്ചു കർഷകനേർപ്പെടുത്തിയതോ, പ്രവർത്തിക്കുന്നതോ, ആയിരുന്നില്ല ഈ എക്സ്ചേഞ്ചുകൾ. അവയ്ക്കു വ്യാപാരലക്ഷ്യം ലാഭം തന്നെയായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു മത്സരിവ്യാപാരത്തിൽ വേണ്ടിവരാവുന്ന പേശലും പിണങ്ങലും അവിടെയും വേണ്ടിവന്നു. വിലയിൽ ഇടിവും ഏറ്റവും ഇടയ്ക്കിടെ സംഭവിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. വിഷമങ്ങൾക്കിടയാക്കി ഇതൊക്കെ. കർഷകർ അസ്വസ്ഥരായി. കൂട്ടായി പരിഹാരമാർഗ്ഗങ്ങളാരാഞ്ഞു. കൂടിയാലോചനയിൽ കാലം കുറെ കടന്നുപോയി. അവർ ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിലേയ്ക്കു കടന്നു. അവിടവിടെയായി ചില സഹകരണമാക്കറ്റിങ്ങ് അസോസിയേഷനുകൾ രൂപീകരിക്കപ്പെട്ടു. അസോസിയേഷനുകൾ ചേർന്നു ഒരു ഗ്രെയിൻ ഗ്രോയേഴ്സ് ഗ്രെയിൻ കമ്പനിയും (Grain Growers' Grain Company)സ്ഥാപിച്ചു. (ഈ കമ്പനി പിൽക്കാലത്തു 'ഗ്രെയിൻഗ്രോയേഴ്സ് ലിമിറ്റഡ്', ആയി മാറിയിട്ടുണ്ട്.) ഈ ഗ്രെയിൻഗ്രോയേഴ്സ് ഗ്രെയിൻ കമ്പനി വ്യാപാരമാരംഭിച്ചതു കമീഷൻ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ്. അതുകൊണ്ടു കയറ്റുമതിക്കച്ച

വടത്തിനു മറെറാരു കമ്പനിയെ ആശ്രയിക്കേണ്ടിവന്നു. സംഭരണത്തിലും പരാധീനത; വിപണനത്തിലും പരാധീനത. വ്യാപാരത്തിലെ ലാഭം മുഴുവൻ, അതുമൂലം, ചോന്നുപോവുകയായി. കർഷകർ പിന്നെയും ഒത്തുകൂടി വസ്തുതകളും പരിശോധിച്ചു. അവക്കു ബോധ്യപ്പെട്ടു, വ്യാപാരം എല്ലാ നിലവാരത്തിലും തങ്ങളുടെ പിടിയിൽ ഒതുങ്ങണം; ഒതുങ്ങാഞ്ഞാൽ രക്ഷ പോരാ എന്നു്. അതുകൊണ്ടു അവർ എലിവേറെറകളും എല്ലാം ഏറെറടുത്തു. അപ്പോൾ സംഭരണം മുതൽ കയറുമതി വരെയുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളും തങ്ങളുടെ സ്വാധീനത്തിലായി. 1920 ആകുമ്പോഴേയ്ക്കു പ്രധാനപ്പെട്ട കയറുമതികേന്ദ്രങ്ങളും വഴി കയറിപ്പോയ ധാന്യങ്ങളുടെ ഏതാണ്ടു പകുതിയും, അവരുടെ പിടിയിലൊതുങ്ങിയിരുന്നതായി അവർക്കു കാണുവാൻ കഴിഞ്ഞു.

കോൺട്രാക്ടറുപൂളും കൂട്ടേജൻസിയും.

1914 മുതൽ 1918വരെ ഒന്നാം ലോകയുദ്ധത്തിന്റെ കാലമായിരുന്നുവല്ലൊ. ആക്കാലത്തു കനഡയിൽ ഗോതമ്പിന്റെ മാർക്കറിങ്ങു്, ഗവണ്മെൻറു് ഏറെറടുത്തു. ഗവണ്മെൻറു് ഒരു വീറ്റു്ബോർഡു്(Wheat Board)ഏർപ്പെടുത്തി. ബോർഡുവഴിക്കായി ഗോതമ്പിന്റെ വ്യാപാരം മുഴുവൻ. 1920-വരെ നീണ്ടുനിന്നു ഈ നിയന്ത്രണം. 1920-ൽ നിയന്ത്രണം നീങ്ങി. നിയന്ത്രണം നീങ്ങിയതോടെ ഗോതമ്പിന്റെ വില പെട്ടെന്നിടിഞ്ഞു പോയി. ഗ്രെയിൻ ഗ്രോയേഴ്സിനോ, സാസ്ക്കാച്ചേവൻ (Saskatchewan) കോ-ഓപ്പറേറിവു് എലിവേറെറർ പോലുള്ള കാഷ്കിക സഹകരണ

സ്ഥാപനങ്ങൾക്കോ വിലയിടിവു തടയാൻ സാധ്യമായില്ല. ബോർഡ് പുനഃസ്ഥാപിച്ച കിട്ടിയാൽ കൊള്ളാമെന്നുണ്ടായിരുന്ന കർഷകർക്ക്. എന്നാൽ ഗവണ്മെൻറ് അതിനു സമ്മതിച്ചില്ല. പരിഹാരം കർഷകർ സ്വയം കാണേണ്ടതായിവന്നു. ധാന്യങ്ങളുടെ സംഭരണത്തിനും, വ്യാപാരത്തിനുമായി സ്വന്തമായൊരേർപ്പാട് അവരുണ്ടാക്കി. "കോൺട്രാക്ടറ്റ് പൂൾ" (Contract Pool) ആണ് അതു. ആൽബേർട്ട (Alberta) സാസ്ക്കാച്ചേവൻ (Saskatchewan) മാനിറ്റോബ (Manitoba) എന്നീ സ്ഥലങ്ങളിലായി മൂന്നു പൂളുകൾ അവർ സ്ഥാപിച്ചു. കർഷകർ അംഗങ്ങളായുണ്ടാക്കിയവയാണു ഈ പൂളുകൾ. പ്രെയരിയിലുൽപാദിപ്പിക്കുന്ന ഗോതമ്പിൻെറ വിൽപന ഈ പൂളുകൾ കോൺട്രാക്ടറെറ്റുത്തു. ഉൽപാദനത്തിൻെറ പകുതിയോളം വരും ഈ കോൺട്രാക്ടറിൻെറ പരിധിയിൽ. ഒരു ക്ലൂട്ടേജൻസി വഴിയ്ക്കാണു ഈ പൂളുകൾ ഗോതമ്പു വിൽപന ഏർപ്പാടുചെയ്തതു്. കനേഡിയൻ കൊ-ഓപ്പറേററിവ് വീററ് പ്രോഡ്യൂസേഴ്സ് ലിമിറേഡ് (Canadian Co-operative Wheat Producers' Limited) എന്നാണ് ആ ഏജൻസിക്കു പേർ. വിന്നിപെഗ് ഗ്രെയിൻ എക്സ്ചേഞ്ചിനെ മറികടന്നു പ്രവർത്തിച്ചു ഈ സ്ഥാപനം. കടലുകൾക്കപ്പുറത്തും ഏജൻസികളേർപ്പെട്ടുത്തി. കർഷകർ അവരുടെ ഉൽപാദനത്തിൽ നിന്നു വിത്തിനു വേണ്ടതു നീക്കി ബാക്കി മുഴുവൻ പൂളിൽ ഏൽപ്പിച്ചുകൊള്ളാമെന്നാണു കരാറ്. ഏൽപ്പിച്ച കിട്ടുന്ന ഗോതമ്പു പല രാജ്യങ്ങളിലേയ്ക്കാകും കയററിപ്പോകുന്നതു. പല പ്പോഴാകും, പല വിലയ്ക്കുമാകും. എല്ലാവിലയും ഒന്നിച്ചുകൂട്ടി

(പൂംചെയ്യ) ശരാശരിയെടുക്കും. ആ ശരാശരിയാണ് ഏൽപിക്കപ്പെട്ടന്ന ഗോതമ്പിന്റെ വില. ഇതാണ് ഈ സ്ഥാപനത്തിനു കോൺടാക്ടറ് പൂം എന്ന പേർ നൽകാൻഇടയാക്കിയതു

ഒരു കരാർ അഞ്ചുകൊല്ലത്തേയ്ക്കാണു. പൂളിലെ ഒഹരിയുടെ നാമമാത്രമായ വിലയേ ഉള്ള. കയറുമതിയും വിൽപനയും മാത്രമല്ല പൂളുകാരം ഏൽക്കുന്നതു. സംഭരിച്ചു വെടിപ്പാക്കി, ഉണക്കി, തരം തിരിച്ചു കയറുമതിക്കു പാകപ്പെടുത്തുകവരെയുള്ള മറെറടവാടുകളും പൂളുകാരം ഏൽക്കുന്നു. കയറി അയക്കുന്ന ചരക്കുകാരുക്കു ഇനം തിരിച്ചു ലഭിക്കുന്ന എല്ലാവിലകളും പൂംചെയ്യ ശരാശരിയെടുത്തുകിട്ടുന്നതുകയാണു കർഷകനു ലഭിക്കുന്ന വിലയെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലൊ. ഈ വിലതിട്ടപ്പെട്ടുത്തലിനു ചരക്കു മുഴുവൻ വിറെറതീരേണ്ടി വരും. അതുവരെ കാത്തിരിക്കുക കർഷകനു ബുദ്ധിമുട്ടും നഷ്ടവുമാണു. അതൊഴിവാക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ചരക്കു പൂളിലെത്തിയാലുടനെ വിലയിൽ ഒരു ഭാഗം അഡ്വാൻസായി നൽകുന്നു. ബാക്കി ചരക്കു വിറെറഴിഞ്ഞു ശരാശരി നിണ്ണയിച്ചശേഷവും. ചിലപ്പോരം അതിനിടക്കും പണം നൽകിയെന്നു വരും.

1924-28 നിടയ്ക്കുള്ള അഞ്ചു കൊല്ലവും പൂളുകാരം വിജയകരമായി പ്രവത്തിച്ചു. അക്കാലത്തു പ്രെയരി പ്രദേശത്തു ഉൽപാദിപ്പിച്ച ഗോതമ്പിന്റെ അമ്പതു ശതമാനവും വിറെറഴിഞ്ഞതു പൂളുകാരം വഴിക്കായിരുന്നു. ആ അഞ്ചു കൊല്ലം അവസാനിച്ചപ്പോരം അടുത്ത അഞ്ചുകൊല്ലത്തേയ്ക്കുരു കരാറിൽ പൂളുകളും കർഷകരും ചേന്നൊപ്പിടുകയുണ്ടായി.

വിലയിടിവും സാമ്പത്തികാധഃപതനവും.

1929ലാണു ലോകവ്യാപകമായി സംഭവിച്ച വിലയിടിവാരംഭിച്ചതു്. അതുവരെ അംഗങ്ങൾക്കു നല്കിവന്ന അഡ്വാൻസുകൾ ശരാശരി വിലയിൽ താഴ്ന്നേ നിന്നിരുന്നുള്ളു. 1929ലും ആ നില ഒരുവിധം പാലിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞു. അക്കൊല്ലം ഗോതമ്പു ബുഷലിനു 1.50 ഡോളറായിരുന്നു കമ്പോളനിലവാരം. ബുഷലിനു ഒരു ഡോളർവെച്ചു അഡ്വാൻസു നല്കി. പക്ഷേ സംഭരിച്ച ചരക്കുമുഴുവൻ അക്കൊല്ലത്തിൽ വിറ്റഴിഞ്ഞില്ല. അധികവും കെട്ടി കിടക്കുകയായിരുന്നു. കൊല്ലം കഴിഞ്ഞു ഏറെ ചെല്ലുംമുമ്പു കമ്പോളനിലവാരം .55 സെൻറായി താഴ്ന്നുപോയി. പൂളകളും, ഇതരവ്യാപാരികളെപ്പോലെ, ബാങ്കു അഡ്വാൻസുകൾകൊണ്ടാണു വ്യാപാരം നടത്തിയിരുന്നതു്. വിലയിടിവു വന്നപ്പോൾ കാര്യം കുഴപ്പത്തിലായി. ഒന്നുകിൽ ബാങ്കു അഡ്വാൻസുകൾ തിരിച്ചടയ്ക്കാതെ വീഴ്ചവരുത്തണം. അല്ലെങ്കിൽ ചരക്കു താഴ്ന്ന നിരക്കിനു വിറ്റഴിച്ചു നഷ്ടം സഹിക്കണം. അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നതു പൂളുകളെ തകർച്ചയിലെത്തിച്ചേക്കും. കർഷകരുടെ തകർച്ചയ്ക്കും അതു കാരണമാകുമല്ലൊ. പക്ഷേ അത്രത്തോളം എത്തേണ്ടിവന്നില്ല. പ്രൈയരിസ്റ്റേറുകളിലെ ഗവണ്മെൻറുകൾ സഹായഹസ്തം നീട്ടി. അതുകൊണ്ടു പൂളുകൾ രക്ഷപ്പെട്ടു. ബാങ്കുകൾ പൂളുകൾക്കു നൽകിയ അഡ്വാൻസുകൾക്കു ഗവണ്മെൻറ് ഈടുനിന്നു. ഗവണ്മെൻറു ഈ ബാധ്യത ഏറ്റപ്പോൾ പൂളുകൾ ഒന്നു ചെയ്യേണ്ടിവന്നു. വ്യാപാരപ്രവർത്തനത്തിൻെറ തലക്കണ്ണിയായ സെൻട്രൽ ഏജൻസിയും, സ്റ്റോക്കുചരക്കും ഗവണ്മെൻറിൽനിന്നും നിയമിച്ച ഒരു മാ

നേജരുടെ നിയന്ത്രണത്തിലേയ്ക്കു വിട്ടുകൊടുക്കുക. മാനേജരുടെ നിയന്ത്രണത്തിൻകീഴിൽ, ഉൽപാദകക്കമ്പനിക്കനുകൂലമായി മാക്കറ് നിയന്ത്രിക്കുന്ന ഒരു "സ്റ്റബിലൈസേഷൻ ഏജൻസി"യായി നിന്നു പ്രവർത്തിച്ചു ആ സ്ഥാപനം. 1929-ൽ പറഞ്ഞ അഡ്വാൻസു കടം കൊടുത്തു തീക്കുവാൻ 20 കൊല്ലത്തെ അവധിയും അനുവദിച്ചു. അതിനായി പൂളുകടം അവയുടെ എലിവേറ്ററുകടം പണയപ്പെടുത്തി കൊടുത്തു. ഇതൊക്കെക്കൊണ്ടു പൂളുകടം പൊളിയാതെനിന്നു എന്നതു നേരാണു്. എന്നാൽ അവയ്ക്കു കർഷകരുമായി കരാറു വ്യവസ്ഥയിൽ നടത്തിവന്ന വ്യാപാരം തുടരാൻ സാധിച്ചില്ല. വില്പനവ്യാപാരം മുഴുവൻ, പഴയപടി, വിന്നിപെഗ്ഗ് ഗ്രെയിൻ എക്സ്ചേഞ്ചു് വഴിക്കായിപ്പോയി. കമ്പോളവത്സരത്തിന്റെ പുനരാവിർഭാവമായിരുന്നു ഫലം. കർഷകക്കിടയിൽ ഇതു അസ്വാസ്ഥ്യത്തിനു കാരണമാവുകയും, അവർ വില നിയന്ത്രണത്തിനുവേണ്ടി വാദിക്കുവാനിടവരുകയും ചെയ്തു. ഇതു യുമായപ്പോഴാം ഗവണ്മെൻറു വാശി വിട്ടു, 1935-ൽ വീറ്റ് ബോർഡു പുനഃസ്ഥാപിക്കുകയുണ്ടായി. ഒരു നിശ്ചിതനിലവാരം വിട്ടു ഇടിയുകയാണു ഗോതമ്പിന്റെ വിലയെങ്കിൽ, കർഷകരുടെ ഗോതമ്പു മുഴുവൻ വില കൊടുക്കാൻ ഗവണ്മെൻറു ബോർഡിനു അധികാരം നല്കിയിരുന്നു.

സംഭവഗതികാംകൊണ്ടു, കനഡയിൽ പൂളുകടം പരാജയപ്പെട്ടതായി തോന്നിയേക്കാം. പരാജയപ്പെട്ടുവെന്ന ധാരണ നേതൃസ്ഥാനങ്ങളിലുള്ളവർക്കുപോലും ഉള്ളതുമാണു്. ഉൽപാദകരേയും ഉപ

ഭോക്താക്കളേയും പരസ്പരം ബന്ധിച്ചു നിർത്തുവാനും, ഗോതമ്പി
ന്റെ വ്യാപാരം സാട്ടാക്കച്ചവടക്കാരുടെ പിടിയിൽനിന്നു വിട
ർത്താനും നടത്തിയ ശ്രമം വിഫലമായി കണ്ടതുമാണല്ലൊ. ആ നി
ലയ്ക്കു അങ്ങനെ കരുതാൻ ന്യായമുണ്ട്. മാക്കറിങ്ങ് കാര്യ
ത്തിൽ സഹകരണശ്രമം തകർച്ചയിലെത്തി; ശരിയാണു്. 1929
മുതൽക്കു ലോകവ്യാപകമായി സംഭവിച്ച സാമ്പത്തിക തകർച്ച
യായിരുന്നു പ്രധാനകാരണം. ഗോതമ്പിന്റെ വില കുത്തനെ
ഇടിഞ്ഞുപോയി. കനഡ, അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകൾ, അർ
ജന്റീന, ആസ്ത്രേലിയ എന്നിവയാണു പ്രധാനപ്പെട്ട ഗോതമ്പു കയ
റ്റുമതി രാജ്യങ്ങൾ. മുന്നെണ്ണത്തിൽ സഹകരണപ്രവർത്തനം വേ
രുറച്ചു വളരുകയും ചെയ്തിരുന്നു. എങ്കിലും രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിലി
ണങ്ങി സഹകരിച്ചു പോയില്ല. സഹകരിച്ചു പോയിരുന്നെങ്കിൽ
ഉൽപാദകരുടെയും, ഉപഭോക്താക്കളുടെയും ചേരികളെ തമ്മിലി
ണക്കി പരസ്പരനന്മക്കായി പ്രവർത്തിപ്പിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞേനെ.

കണക്കിലെടുക്കേണ്ട കാര്യങ്ങളാണു ഇപ്പറഞ്ഞതൊക്കെ.
പിൽക്കാലപ്രവർത്തനങ്ങളും പരിശോധിക്കേണ്ടതാണു്. അങ്ങ
നെ ചെയ്യുന്നപക്ഷം കനഡയിൽ കാർഷികരംഗത്തു സഹകരണ
മാക്കറിങ്ങിനു പരാജയം പിണഞ്ഞിട്ടില്ലെന്നു സമ്മതിക്കേണ്ടി
വരും. കാലത്തിന്റെ വെല്ലുവിളി കനേഡിയൻ കർഷകർ
സ്വീകരിച്ചു. പൂർവ്വകാലാനുഭവങ്ങളും മുൻനിർത്തി മുന്നോട്ടു നീ
ങ്ങി. കെട്ടികിടന്ന ഗോതമ്പു കഴിയുന്നതും അനുകൂലമായ വില
യ്ക്കു വിറ്റഴിക്കാൻ ശ്രമിച്ചു. ഒരു പത്തുകൊല്ലം; അവർ പൂർവ്വ
സ്ഥാനത്തെത്തി നിന്നു. പ്രേയരിപ്രദേശങ്ങളിൽപാദിപ്പിക്കുന്ന

ഗോതമ്പിന്റെ പാതിയും അവരുടെ വ്യാപാരപരിധിയിലൊതുങ്ങി. ഗോതമ്പു എലിവേറേറ്ററുകളിൽ എത്തിക്കിട്ടുകയേ വേണ്ടൂ. കമ്പോളനിരക്കിനു ചരക്കു അവിടെ വാങ്ങിക്കൊള്ളും. വാങ്ങിക്കുന്ന ഗോതമ്പുകൂടം വെടിപ്പാക്കും; തരം തിരിക്കും; എത്തേണ്ടിടത്തെത്തിക്കും. വിന്നിപെഗ്ഗ് ഗ്രെയിൻ എക്സ്ചേഞ്ചുവഴി ആവും വേഗം വിറ്റഴിക്കുകയും ചെയ്യും. വ്യാപാരം അഭിവൃദ്ധമായി. ഇരുപതു കൊല്ലം കഴിയുന്നതിനുമുമ്പ്, തകച്ചക്കാലത്തു അവയ്ക്കു പ്രവിശ്യാ ഗവൺമെണ്ടുകൂടം നല്കിയ വായ്പകൂടം മുഴുവൻ അവർ വീട്ടിതീർത്തു. രണ്ടാംലോകമഹായുദ്ധം യൂറോപ്പിലേക്കുള്ള കയറ്റുമതിയെ ബാധിക്കുകയുണ്ടായല്ലൊ. എലിവേറേറ്ററുകളിൽ ഗോതമ്പു കെട്ടികിടന്നു. അക്കാലത്തുപോലും സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങൾക്കു ഒരുവിധം പിടിച്ചുനില്ക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞു. ചരക്കു എലിവേറ്ററുകളിൽ കെട്ടി സൂക്ഷിക്കുന്നതിനു വാടക കുറച്ചു് കുറച്ചു്, അവർ അതു സാധിച്ചു. ഇവിടെ ശ്രദ്ധിക്കപ്പെടേണ്ട ഒരു കാര്യമുണ്ടു്. അന്നന്നു കമ്പോളനിരക്കിനു ചരക്കുവാങ്ങിച്ചു വ്യാപരിക്കുന്നതും നാം മുമ്പു കണ്ട 'പൂൾ' സമ്പ്രദായവും ഒന്നല്ല.

അന്തർദേശീയ ഗോതമ്പു കരാർ.

വ്യാപാരകാര്യം പിന്നെയും വൈഷമ്യത്തിലായി. ഗവൺമെണ്ടു വീണ്ടും എടപെടേണ്ടിവന്നു. 1943-ലാണു, വിന്നിപെഗ്ഗ് ഗ്രെയിൻ എക്സ്ചേഞ്ചു് സസ്പെൻഡു ചെയ്തതും കെട്ടികിടന്ന ഗോതമ്പു മുഴുവൻ ഗവൺമെണ്ടു പിടിച്ചെടുത്തു വീറ്റ് ബോർഡി

നെ എല്പിക്കുകയും ചെയ്തു. പിടിച്ചെടുത്ത ഗോതമ്പിനു പിടി ച്ചെടുത്തപ്പോഠം ഒരു വില നിശ്ചയിച്ചു. അതു അപ്പോഠംതന്നെ നല്കി; വിറഴിഞ്ഞ കണക്കുനോക്കി പൂഠം ചെയ്യ വീതിക്കാമെന്ന ഉടമ്പടിയുമുണ്ടാക്കി. പൂഠംസമ്പ്രദായം വീണ്ടുമങ്ങനെ നടപ്പിൽ വന്നു; ഗവൺമെന്റിന്റെ ചാട്ടയുടെ ബലത്തിന്മേലായി എന്ന വി ശേഷതയോടെ. യുദ്ധം അവസാനിച്ചു. കനഡയിലും മറു ചില രാജ്യങ്ങളിലും ഗോതമ്പിന്റെ മാക്കറിങ്ങു് ഗവമ്മെന്റിന്റെ ചു മതലയിൽ പെട്ടതാണെന്നിടത്തോളം ചെന്നെത്തിയിരുന്നു കാര്യ ങ്ങഠം അപ്പോഴേയ്ക്കു്. അതിന്റെ ഫലമായി ഗോതമ്പിന്റെ ലോകവിപണിക്കു തന്നെ ക്രമികരണം ആവശ്യമായി വന്നു. 1949ൽ കനഡയും, ഗോതമ്പു കയററി അയക്കുന്ന മറു മൂന്നു രാജ്യങ്ങളും ചേന്നു ഗോതമ്പു വാങ്ങിക്കുന്ന നാൽപത്തിരണ്ടു രാജ്യങ്ങളുമായി അന്തർദേശീയ കരാറൊന്നൊപ്പിട്ടു. കയറുമതിരാജ്യങ്ങളോരോ ന്നും കൊല്ലംതോറും ഇത്ര കയററി അയയ്ക്കണം; ഇറക്കുമതിരാജ്യ ങ്ങഠം ഇത്ര വാങ്ങിക്കണം എന്നു് ഈ കരാറുകൊണ്ടു വ്യവസ്ഥ പ്പെടുത്തി. ഗോതമ്പിനു കുറഞ്ഞ വലയും കൂടിയ വിലയും നിജ പ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. ഗോതമ്പാവശ്യമുള്ള രാജ്യം കൂടിയ വില നല്കുമെങ്കിൽ കയറുമതിരാജ്യം അതിന്റെ കോട്ട തികച്ചും കൊ ടുത്തുകൊള്ളണം, അതുപോലെതന്നെ കുറഞ്ഞ വില മതിയെന്നു കയറുമതിരാജ്യം പറഞ്ഞാൽ ഇറക്കുമതിരാജ്യം അതിനു നിശ്ച യിച്ച കോട്ട പൂർണ്ണമായി വാങ്ങിക്കൊള്ളുകയും വേണം. കരാ റിന്റെ മമ്മം ഇതൊക്കെയാണെന്നു പറയാം. കുത്തനേയുള്ള വിലയിടിവു ഉൽപാദകരേയും, പെട്ടെന്നുള്ള വിലക്കയറ്റം ഉപ

ഭോക്താക്കളേയും സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം മാർക്കമാണല്ലൊ. അന്തർ ദേശീയ ഗോതമ്പു കരാറു (International wheat Agreement) ഈ കെട്ടതിയിൽനിന്നു ഇരുവിഭാഗത്തേയും ഒരു പരിധിവരെ രക്ഷപ്പെടുത്തുന്നു.

അമേരിക്കൻ ഐക്യനാട്ടുകളിൽ.

അമേരിക്കൻ ഐക്യനാട്ടുകളെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം സഹകരണ രംഗത്തു ധാന്യങ്ങളുടെ മാക്കറ്റിങ്ങിനാണു പഴക്കം കൂടുതൽ. 1863-മുതൽക്കേ അവിടെ എലിവേറേറ്റുകളും വഴി പ്രാദേശികമായി സഹകരണ വിപണനം നിലവിലിരുന്നെന്നു കാണുന്നു. ചോളവും, ഗോതമ്പുമാണു അവിടത്തെ പ്രധാന വിപണന ധാന്യങ്ങളും. സഹകരണ വിപണനത്തിന്റെ ചരിത്രമവിടെ ജയാപജയങ്ങളുടെ മിശ്രമാണു. പല പല പരീക്ഷണങ്ങളിലൂടെ അതു കടന്നു പോന്നു. ഫെഡറേഷനുകളും സ്ഥാപിച്ചു വ്യാപാരം കേന്ദ്രീകരിക്കാനുള്ള ശ്രമം പലകുറി നടക്കുകയുണ്ടായി. ഫാർമേഴ്സ് അസോസിയേഷനുകളും ചേർന്നു എലിവേറേറ്റുകളും സംഘടിപ്പിക്കുകയും അവയോടു ബന്ധപ്പെട്ടുനിന്നു പ്രവർത്തിച്ചുനോക്കുകയും ചെയ്തു. കൊ-ഓപ്പറേറ്റീവ് കമീഷൻ ഏജൻസികളും സ്ഥാപിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുവാനുള്ള ശ്രമവും നടത്തിനോക്കി. അതിനുവേണ്ടി റീജിയണൽ അസോസിയേഷനുകളും സ്ഥാപിച്ചു. എലിവേറേറ്റുകളും അവയ്ക്കുകീഴിലാക്കി. വിജയശ്രീ തെളിഞ്ഞനുഗ്രഹിച്ചില്ല. കനഡയിൽ കണ്ട പൂളിങ്ങ് സമ്പ്രദായം പടിഞ്ഞാറൻ പ്രദേശങ്ങളിൽ മാത്രമേ ഒരു വി

ധം വേരുന്നുകയുണ്ടായുള്ളൂ. രാജ്യവ്യാപകമായി വളരാൻ കൂട്ടാക്കാതിരുന്നു. എന്നാൽ കനഡയിലെപോലെ പിന്നോട്ടടിച്ചില്ലെന്ന വിശേക്ഷതയുമുണ്ട്. എലിവേറേറുകൾക്കു ഫെഡറേഷനുണ്ടാക്കി പ്രവത്തിച്ചു വിജയിക്കാൻ കഴിയാഞ്ഞതാണു പൊതുവായ പരാജയത്തിനു പ്രധാന കാരണമായി പറയുന്നതു. ഫെഡറേഷനുണ്ടാകാഞ്ഞതുമൂലം വിപണനപ്രക്രിയയ്ക്കു പ്രാദേശികതലം വിട്ടുയരാൻ കഴിയാതെ പോയി. സാമ്പത്തികശേഷിക്കുറവാണു പറയപ്പെടുന്ന മറെറാരു കാരണം. എലിവേറേർ പ്രവത്തനത്തിനു പണം നൽകി സഹായിക്കാൻ കമോഡിറി ക്രെഡിറ്റ് കോർപോറേഷൻ എന്നൊരു സ്ഥാപനം ഉണ്ടായിരുന്നു. കോർപൊറെഷന്റെ സഹായമുണ്ടായിട്ടും മാക്കറിങ്ങ് പ്രവത്തനം വളത്തിയെടുക്കാൻ കഴിയാതെ പോയതായിട്ടാണു കാണുന്നതു. ഏതാണ്ടു 1930-നു മുമ്പത്തെ കഥയാണിവിടെ പറഞ്ഞുവന്നതു. മുപ്പതിനുശേഷം മാറങ്ങൾക്കുള്ള ലക്ഷണം കണ്ടുതുടങ്ങി. എന്നാലും ഏതാണ്ടമ്പതുവരെ സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ ഒട്ടുമുക്കാലും ഒല്ലാളിത്തമോ, കമീഷൻ പ്രവത്തനമോ കൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെട്ടു കഴിയുകയായിരുന്നു. 1950നു ശേഷം ചരക്കു ടെർമിനൽ എലിവേറേറുകളിലും, അവയുടെ കീഴ്ഘടകങ്ങളിലും ചെന്നെത്താൻ തുടങ്ങി. ചരക്കു, ചിലപ്പോൾ, ട്രക്കിൽനിന്നിറക്കുംമുമ്പുതന്നെ മറിച്ചു വിറെറന്നുംവരും. എലിവേറേറുകൾ സ്വന്തമാക്കാൻ ഈ കാലത്തേയ്ക്കു സംഘങ്ങൾക്കു കഴിഞ്ഞിരുന്നുള്ളൂ. അതിനു മുമ്പു വാടകയ്ക്കെടുക്കലായിരുന്നു. പ്രതിവഷം 1500-ലക്ഷം ബുഷൽ ധാന്യം സംഭരിക്കാനുള്ള ശേഷി, എലിവേറേറുകൾ സ്വന്തമാക്കിയപ്പോൾ, സംഘങ്ങൾക്കുണ്ടായി. 50-60 കോടി പവന്റെ വ്യാപാരവും അവ നടത്തി.

ആസ്ത്രേലിയയിൽ.

ആസ്ത്രേലിയയിൽ ഗോതമ്പുകൃഷിക്കു പ്രാമുഖ്യം വഹിക്കുന്ന സ്റ്റേറ്റുകളാണു നാലാണു. 1914–18 നിടയ്ക്കു നടന്ന ലോകയുദ്ധകാലത്തു സഹകരണ വീറ്റ്പൂളുകളുണ്ടാക്കാൻ ആസ്ത്രേലിയൻ ഗവണ്മെൻറു കർഷകരുടെ മേൽ നിർബന്ധം ചെലുത്തേണ്ടിവന്നു. ഗോതമ്പു സംഭരണമായിരുന്നു പൂളുകളുടെ പ്രവർത്തനം. സംഭിക്കുരിന്ന ഗോതമ്പു് വീറ്റ്ബോർഡിനെ ഏൽപിച്ചു കൊള്ളണം.. 1922–ൽ ബോർഡു പിരിച്ചുവിട്ടംവരെ ഈ നില തുടർന്നു. ബോർഡു പിരിച്ചു വിട്ടപ്പോൾ പൂളുകൾ പല തലത്തിലും സ്വയം സ്ഥാപിച്ചുനടത്തുന്നതിൽ കർഷകർക്കു ത്സാഹമായി. സാമ്പത്തിക തകർച്ചയാരംഭിക്കുവോളം നിലനിന്നു ഈയുത്സാഹം എന്നു പറയാം. ആ കാലയളവിൽ ആസ്ത്രേലിയ ഉൽപാദിപ്പിച്ച ഗോതമ്പിൻെറ ഏതാണ്ടു പകുതിയും വിപണനം ചെയ്യപ്പെട്ടതു ഈ പൂളുകൾ വഴിക്കായിരുന്നു. സാമ്പത്തികാധഃപതനത്തോടുകൂടി പൂളുകൾ വഴിക്കുള്ള മാർക്കറ്റിങ്ങു് പ്രവർത്തനം മന്ദിക്കുകയും ക്രമത്തിൽ തകരുകയും ചെയ്തു. പശ്ചിമ പ്രദേശങ്ങൾക്കു മാത്രമാണു പിടിച്ചു നിൽക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞതു. അവിടെ പൂളുകൾക്കു ഒരു ജനറൽ സപ്ലൈ ആൻറ് മാർക്കറ്റിങ്ങു് സഹകരണ സംഘവും പ്രവർത്തിച്ചുവന്നിരുന്നു. വിഷമകാലത്തു കനേഡിയൻ കർഷകരെ രക്ഷിച്ചെടുത്തതു സഹകരണ പ്രവർത്തനമാണെന്നറിഞ്ഞു, സഹകരണത്തിൽ വിശ്വാസമർപ്പിച്ച കർഷകർ സംഘടിപ്പിച്ചതായിരുന്നു അതു. ഏഴായിരത്തിലധികം കർഷകർ അതിൽ അംഗങ്ങളായിരുന്നു.

അവക്കൊന്നാംതരം നേതൃത്വവുമുണ്ടായിരുന്നു. സ്ഥാപനത്തോടെല്ലാവരും കൂറുപുലർത്തുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഈ സ്ഥാപനവുമായും, കഷ്ടകരുമായും ഒത്തിണങ്ങി പ്രവർത്തിച്ചു പോരുവാൻ പൂളുകാരുക്കു കഴിഞ്ഞു. പശ്ചിമാസ്ട്രേലിയയിലെ കഷ്ടകർ പൂളുകാരുക്കേതാണ്ടു സമാനമായ മറെറാരു സ്ഥാപനവുമേർപ്പെടുത്തി. വെയർഹൗസിങ്ങ് ആൻറ് ഡയരക്ടറി സെയിൽസ് സർവീസ് എന്നാണു അതിനു പേർ. എലിവേറർ സമ്പ്രദായം നടപ്പാക്കുന്നതിലും, വ്യാപാരം മൊത്തമായി നടത്തുന്നതിലും സർവീസ് മുൻകൈയെടുത്തു പ്രവർത്തിച്ചു. പശ്ചിമാസ്ട്രേലിയയിൽ ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്ന ഗോതമ്പിൻെറ പകുതികണ്ടു ഈ രണ്ടു സ്ഥാപനങ്ങളും ചേർന്നു വ്യാപരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. നല്ലൊരു ഭാഗം വിറഴിച്ചതു ബ്രിട്ടീഷു മാർക്കറുകളിലാണു. എടവാട്ടു നേരിട്ടായിരുന്നു താനും. ഫെഡറൽ ഓവർസീസ് ഫാർമേഴ്സ് കോ-ഓപ്പറേററിവ് അസോസിയേഷൻ വഴിക്കാണു അതുനടന്നു കൊരുന്നതു. രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു വീററ് ബോർഡു രണ്ടാമതും ഏർപ്പെടുത്തി. മാർക്കറിങ്ങ് പ്രവർത്തനം ദേശീയാടിസ്ഥാനത്തിൽ ഗവൺമൻറിൻെറ നിയന്ത്രണത്തിലുമാക്കി. അപ്പോഴും കർഷകരുടെ സഹകരണ സംഘങ്ങളും കേവലം ഏജൻസികളായിമാറി.

ആർജൻറീനതൊട്ടു സിലോൺവരെ.

ഗോതമ്പു കയററി അയയ്ക്കുന്ന രാജ്യങ്ങളിൽ നാലാംസ്ഥാ

നം അർജന്റീനയ്ക്കാണ്. അവിടെയുമുണ്ട് കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് എലിവേറ്ററുകളും പ്രവർത്തിക്കുന്നു. എന്നാൽ അവയ്ക്ക് ദേശീയതലത്തിൽ സ്വാധീനം നേടാൻ സാധിച്ചിട്ടില്ല. ധാന്യവിളവുകളുടെ മാർക്കറ്റിങ്ങ് വ്യക്തിവ്യാപാരികളുടെ പിടിയിലൊതുങ്ങിയിരിക്കുകയാണെന്നും, സഹകരണത്തിനങ്ങോട്ടടുത്തുകൂടെന്നുമുള്ള നിലപാടാണ് ഇന്ത്യ അംഗീകരിച്ചിരുന്നത്. ഇപ്പോൾ ആ നിലപാട് മാറിപ്പോയിരിക്കുന്നു. രണ്ടാം പഞ്ചവത്സരപദ്ധതിയിൽ ധാന്യവിപണനം ഗവൺമെന്റൊരു ദേശീയപദ്ധതിയായംഗീകരിക്കുകയും, പ്രാഥമികതലത്തിൽ സഹകരണത്തിനൊരു മാന്യസ്ഥാനം കൽപിച്ചു നല്കുകയും ചെയ്തു. ഉപരിതലത്തിൽ അമ്പേ അവഗണിച്ചു എന്നു അർത്ഥമാക്കേണ്ടതില്ല. നാഷനൽ കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് കോർപ്പൊറേഷന്റെ തണലിൽ സഹകരണമാർക്കറ്റിങ്ങ് വളർന്നുവരികയാണിപ്പോൾ. 1965-ൽ 3150 പ്രൈമറി മാർക്കറ്റിങ്ങ് സംഘങ്ങളും 314 കമോഡിറ്റി മാർക്കറ്റിങ്ങ് സംഘങ്ങളും പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നതായി കാണുന്നു. അക്കൊല്ലം 210 കോടി രൂപ വിലവരുന്ന കാർഷികവിഭവങ്ങൾ വിപണനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. വിത്തു, വളം, കാർഷികോപകരണങ്ങൾ തുടങ്ങി കൃഷിക്കാവശ്യമായ സാധനസാമഗ്രികളുടെ വിതരണവും മാർക്കറ്റിങ്ങ് സംഘങ്ങൾ നടത്തുന്നുണ്ട്. സഹകരണമാർക്കറ്റിങ്ങിന്റെ വികസനത്തെയുദ്ദേശിച്ചു ഗവൺമെന്റ് ഈ സംഘങ്ങൾക്കു ഓഹരിക്കു പണം നല്കിയും, മാനേജീരിയൽ ചിലവുകൾക്കു സബ്സിഡി നല്കിയും അവയെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നു. വിൽപനനികുതിയിൽനിന്നും മാർക്കറ്റിങ്ങ് സംഘങ്ങളെ ഒഴിവാക്കണമെന്നു ഈയിടെ സ്റ്റേറ്റ് ഗവൺമെന്റു

കളോടാവശ്യപ്പെടുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ആഫ്രിക്കയിൽ പല പ്രദേശങ്ങളിലുമുണ്ട് കൃഷിക്കാരുടെ സഹകരണധാന്യവിപണന സംഘങ്ങളും. യൂറോപ്യൻ കർഷകരുടെ വകയുമുണ്ട്; ആഫ്രിക്കൻ കർഷകരുടെ വകയുമുണ്ട്. ചോളമാണു പ്രധാനമായും അവിട ത്തെ വിപണനച്ചരക്ക്. ജപ്പാനിൽ സഹകരണം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന പ്രധാന വിപണനച്ചരക്കു നെല്ലും അരിയുമാണ്. സ ഹകരണം ആ വ്യാപാരം വളരെ മുമ്പു മുതല്ലേ ആരംഭിച്ചിരിക്കു ന്നു. ധാന്യങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ സിലോൺ ഒരു കമ്മിപ്രദേശമാ ണ്. ആ രാജ്യം സബ്സിഡി നല്കിയും സഹകരണമാക്കിറി ങ്ങിനെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നു. കാഷ്ടികോൽപാദനവിക്രയസം ഘങ്ങളാണവിടെ മാക്കിറിങ്ങും നടത്തുന്നതു്.

ഫ്രാൻസിൽ.

യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങളിൽ ഗോതമ്പു കൃഷി താരതമ്യേന കുറ വാണു്. എന്നാലും അവിടെയുമുണ്ട് ധാന്യവിപണനം നടത്തു ന്ന സാമാന്യം ശക്തമായൊരു സഹകരണമേഖല. ഫ്രാൻസുതന്നെ ഒരുദാഹരണം. ഓരോ കർഷകനും തനിക്കു വേണ്ട ഗോത മ്പു് തനിക്കിഷ്ടമുള്ള ഗോതമ്പു മില്ലിൽ കൊണ്ടുചെന്നു പൊടിപ്പി ച്ചു വാങ്ങുകയായിരുന്നു അവിടെ പണ്ടേത്തെ പതിവു്. കുടുംബി നികൾ മാവെടുത്തു ബേക്കറിയിൽ ചെന്നു റൊട്ടി ചുട്ടുവിച്ചു വാ ങ്ങുന്നതും പണ്ടേത്തെ പതിവായിരുന്നു. മാവും കൊണ്ടു ചെന്നാൽ അതു വാങ്ങി റൊട്ടി ചുട്ടുകൊടുക്കുന്നതിനുള്ള പൊതു അടുപ്പുകളും അ

ക്കാലത്തവിടെ പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ഈ മില്ലുകളുടെയും അ ട്ടപ്പുകളുടെയും മേൽ സഹകരണം വളരെ മുമ്പിനാലേ കൈയേ റ്റം ആരംഭിച്ചതാണു്. ഗോതമ്പു വാങ്ങി മാവാക്കലും, റൊട്ടിയാ ക്കലുമെല്ലാം നടത്തുന്ന സഹകരണസംഘങ്ങളുണ്ടായി. ഗ്രാമത ലത്തിലാണു ഈ സംഘങ്ങളുണ്ടായതു്. ഗ്രാമത്തിന്റെ ആവശ്യം കഴിഞ്ഞു ഗോതമ്പും മാവും മിച്ചം വന്നാലോ? അയൽഗ്രാമങ്ങൾ ക്കു വേണ്ടി വില്പനയ്ക്കു വെയ്ക്കും.

ഗോതമ്പു കൃഷിയുടെ വികസനം ഫ്രെഞ്ചു ഗവണ്മെൻറു ഒരു നയമായംഗീകരിച്ചു. നയം ദീർഘകാലം തുടരുകയും ചെയ്തു. ന യം പ്രയോഗക്ഷമമാക്കണമല്ലൊ. അതിനുവേണ്ടി താരിപ്പകം ഏർ പ്പെടുത്തി. അപ്പോൾ വേറെ ചിലതുകൂടി ആവശ്യമായിവന്നു. ആഭ്യന്തര കമ്പോളം ക്രമീകരിക്കുക, ഗോതമ്പിനു സാമാന്യം ഉയർന്ന ഒരു വില നിലവാരം നിലനിർത്തുക, ആഭ്യന്തര കമ്പോള ത്തിന്റെ ആവശ്യം കഴിഞ്ഞു ചരക്കു മിച്ചം വന്നാൽ ചിലവാ ക്കാൻ വഴി കാണുക തുടങ്ങി ചിലതു്. അതിനൊക്കെ വേണ്ടി ഫ്രെഞ്ചുഗവണ്മെൻറു 1936-ൽ ഒരു "നാഷണൽ ഇൻറർ പ്രൊ ഫഷണൽ വീറ്റ് ആഫീസ്" ഏർപ്പെടുത്തി. പേരു എങ്ങനെ യിരുന്നാലും ഫലത്തിൽ അതൊരു മാക്കറിങ്ങു് ബോർഡുമാത്രമാ യിരുന്നു. "ആഫീസ്സി"ൽ ഭൂരിപക്ഷം കർഷകരുടെ പ്രതിനിധി കൾക്കായിരുന്നു. അവരിൽതന്നെ മിക്കവരും ഗോതമ്പുമാക്കറി ങ്ങു് സംഘങ്ങളിൽനിന്നു വരുന്നവരുമായിരുന്നു. ധാന്യമില്ലുക ളുടെയും, ബേക്കറികളുടെയും സക്കാരിന്റെയും പ്രതിനിധികൾ കുറെ പേർ വേറെയുമുണ്ടായിരുന്നു. ഉൽപാദന ചിലവും മറ്റും

കണക്കിലെടുത്തു, "ആഫീസ്സു്" ഗോതമ്പിനു ഒരു വില നിശ്ച യിക്കും. ഒരു കൊല്ലം പ്രാബല്യത്തിലിരിക്കും ആ വിലനിശ്ച യം. ആഭ്യന്തരക്കമ്പോളത്തിന്റെ ആവശ്യത്തിനു ഒരു കൊല്ല ത്തെയ്ക്കുത്ത ഗോതമ്പു വേണമെന്നു തിട്ടപ്പെടുത്തും. മിച്ചം ക ണ്ടാൽ കയറ്റുമതിക്കും, കമ്മിയായാൽ ഇറക്കുമതിക്കും ഏർപ്പാടു ചെയ്യും. ഇതൊക്കെയായിരുന്നു വീറു് ആഫീസ്സിന്റെ കൃത്യ ങ്ങളും. വ്യാപാരം നടത്തിയിരുന്നതു കർഷകരുടെ സഹകരണ സംഘങ്ങളും തന്നെ. മില്ലിങ്ങിനും, ബേക്കിങ്ങിനുമായാണു സംഘ ങ്ങളും ഏർപ്പെടുത്തിയതെന്നു മുമ്പു പറഞ്ഞുവല്ലൊ. ആവശ്യമായി വന്നപ്പോൾ അവ വ്യാപാരപ്രവർത്തനവും ഏറ്റെടുത്തതാണു്. എന്നാൽ അവയെക്കൊണ്ടു മാത്രം കാര്യം നടക്കില്ലെന്ന നിലയാ യിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു കർഷകരുടെ "റിക്വയർമെൻറ്സ് സൊ സൈറ്റി"കളും ഏർപ്പെട്ട ധാന്യവ്യാപാരത്തിൽ. ഈയാവശ്യ ത്തിനു വേണ്ടി പുതുതായി സ്ഥാപിച്ച സംഘങ്ങളുമുണ്ടു കുറെ എണ്ണം. ഗവണ്മെണ്ടിൽനിന്നു എല്ലാ സംഘങ്ങൾക്കും എലിവേറ റുകൾ പണിയാൻ വായ്പാസൗകര്യം ചെയ്തുകൊടുത്തു. എലിവേ റ്റുകൾ സംഭരണകേന്ദ്രങ്ങളാണല്ലൊ. സംഭരണസൗകര്യം ലഭി ച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ ബദ്ധപ്പാടൊഴിഞ്ഞതായി കണക്കാക്കാം. പിന്നെ ചരക്കു ക്രമത്തിൽ കമ്പോളത്തിലിറക്കി വിറ്റഴിക്കൽ സാവകാശ ത്തിലാകാം. പരിപാടികളൊന്നും വിഫലമായില്ല. സഹകരണ വിപണനം അഭിവൃദ്ധമാകുകതന്നെ ചെയ്തു. ഇന്നു ഫ്രാൻസിൽ ധാന്യവിപണനം നടത്തുന്ന സഹകരണസംഘങ്ങൾ ആയിരത്തി ലധികമുണ്ടു്. അംഗസംഖ്യ പത്തു ലക്ഷത്തിലധികം വരും. ഗ വമ്മെൻറിൽനിന്നു വാങ്ങിച്ച വായ്പകൾ മുഴുവൻ സംഘങ്ങൾ

കൊടുത്തുതീർത്തിരിക്കുന്നു. രാജ്യത്തു വിളയുന്ന ഗോതമ്പിന്റെ 80 ശതമാനത്തിലധികവും വ്യാപരിക്കുന്നതു സംഘങ്ങളാണു്.

ഇംഗ്ലണ്ടിൽ.

ഇംഗ്ലണ്ടിലും ധാന്യവ്യാപാരത്തിന്റെ വലിയൊരംശം കർഷകരുടെ സഹകരണ സംഘങ്ങളാണു നിർവ്വഹിക്കുന്നു. ധാന്യവ്യാപാരത്തിനു വേണ്ടി ഏർപ്പെടുത്തിയ സംഘങ്ങളല്ല, കർഷകരുടെ റികൂപ്പറേറ്റീവ് സംഘങ്ങളാണു. അവ ധാന്യവ്യാപാരവും ഏറെറടുത്തതാണു. മില്ലിങ്ങിനുവേണ്ട ഗോതമ്പു്, സംഘങ്ങളാണു മില്ലുകാരുടെ നൽകുന്നതു. കാലിത്തീറ്റയ്ക്കു വേണ്ടതു കാലിയുടമസ്ഥരുടെ സംഘങ്ങളാണു. ചിലസംഘങ്ങളാണു ബാർലിയും മറെറാ ധാന്യങ്ങളും മാൾട്ടാക്കുകയും, ശിശുഭക്ഷ്യങ്ങളാക്കുകയും ചെയ്യുന്ന പ്രവർത്തനവും നടത്തുന്നുണ്ടു്.

ധാന്യമാണു മനുഷ്യന്റെ മുഖ്യാഹാരം. എല്ലാ രാജ്യങ്ങളും ധാന്യം കൃഷി ചെയ്യുന്നുമുണ്ടു്. എന്നാലും ലോകവിപണിയിൽ ഏറ്റവും വലിയ വ്യാപാരസാധനം ധാന്യമാണു. അതുകൊണ്ടു് അതിന്റെ വ്യാപാരത്തിൽ ഗവർമ്മെൻറുകാരും കൈയിടേണ്ടി വരുന്നു. അതു സഹകരണ മാക്കുന്നിങ്ങിനുനേരെ പല പ്രതിബന്ധങ്ങളും തൊടുത്തു വിടുന്നുണ്ടു്.

ധാന്യേതര വിഭവങ്ങൾ

ഉരുളക്കിഴങ്ങു തുടങ്ങിയ വിഭവങ്ങളുണ്ടല്ലൊ. അവയും കാർഷി

'കങ്ങളാണു. എന്നാൽ അവ മിക്കവാറും പ്രാദേശികങ്ങളും, പ്രാ യേണ അപ്രധാനങ്ങളുമാണു. അവയുടെ പ്രോസസിങ്ങായാലും, മാക്കറിങ്ങായാലും സഹകരണത്തിനു കൈയേറ്റു നടത്തുവാൻ വി ഷമമില്ല. വിൽപന പ്രാദേശികമായി നടന്നുകൊള്ളും. മിക്കവാറും കൃഷിസ്ഥലങ്ങളിൽ വെച്ചു നടന്നു കഴിയും അക്കാര്യം. അവയുടെ വ്യാപാരത്തിനു അത്ര വലിയ വൈപുല്യമോ കെട്ടിമറിച്ചലുകളോ ഇല്ല. കൂട്ടത്തിൽ ചില സ്പെഷലൈസ്ഡ് സംഘങ്ങളും കണ്ടേക്കും. തെല്ലെങ്കിലും വിഷമങ്ങളനുഭവപ്പെടുക അത്തരം സംഘങ്ങൾക്കു മാത്രമാണു. വിത്തുകിഴങ്ങു വ്യാപരിക്കുന്ന സംഘങ്ങളും സ്പെഷലൈസ്ഡ് സംഘങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ പെടുന്നു. അന്തസ്സായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന ചില വിത്തുവ്യാപാരസംഘങ്ങളുണ്ടു. നെതർലണ്ടിൽ ഉരുളക്കിഴങ്ങു മാവാക്കുകയും നൂറാക്കുകയും ചെയ്യുന്ന സഹകരണ ഫാക്ടറികളും കാണാം. അമേരിക്കയിലുണ്ടായതു പരുത്തിയും, പുകയിലയും കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന മാക്കറിങ്ങു് സഹകരണ സംഘങ്ങളാണു. സംഘങ്ങളേർപ്പെടുത്തി പ്രവർത്തിക്കുന്നതിൽ അവിടത്തെ കർഷകർക്കു വലിയ ഉത്സാഹമായിരുന്നു. ഏർപ്പെടുത്തിയ സംഘങ്ങളും ഒരു വിധം പ്രവർത്തിച്ചഭിവൃദ്ധിപ്പെടുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ എടയ്ക്കുവെച്ചു ഒരു ബേക്കടി സംഭവിച്ചു പോയി. അതു സഹകരണ മാക്കറിങ്ങു് സംഘങ്ങളെ വല്ലാത്തൊരു പതനത്തിൽ കൊണ്ടെത്തിച്ചു. തെക്കൻ പ്രദേശത്തെ പരുത്തി മാക്കറിങ്ങു് അസോസിയേഷനുകളുടെ കാര്യത്തിൽ പ്രത്യേകിച്ചും. അവയ്ക്കു ഇന്നു മൊത്തം ഉൽപാദനത്തിന്റെ ചെറിയൊരംശമേ മാക്കറിങ്ങിനാ

യി ലഭിക്കുന്നുള്ള. രണ്ടും പറയിക്കാതെ കഴിഞ്ഞു കൂടുന്നുണ്ട് ടെക്സാസിലും മിസ്സിസ്സിപ്പി ഡെൽട്ടകളിലുമുള്ള സഹകരണ സംഘങ്ങളം. പരുത്തിയാണു അവിടങ്ങളിലെ പ്രധാനോൽപന്നം. പ്രദേശങ്ങളം ജലസേചനസൗകര്യങ്ങളുള്ളവയുമാണു്. പരുത്തിയിൽനിന്നു കുരു വേറാക്കുന്ന ഗിൻ ഫാക്ടറികളും, എണ്ണയാട്ടുന്ന പ്രസ്സുകളും പല സംഘങ്ങളും നടത്തി വരുന്നു.

പരുത്തിയും, പുകയിലയും വിപണനം ചെയ്യുന്ന സഹകരമാക്കറിങ്ങു് സംഘങ്ങളം പല ഉഷ്ണമേഖലാരാജ്യങ്ങളിലുമുണ്ടു്. ആഫ്രിക്കൻരാജ്യങ്ങളം ഉദാഹരണത്തിനു എടുത്തുപറയാവുന്നതാണു്. ഉഗന്തയും, താങ്കനിക്കയുമെടുക്കാം നമുക്കു്. രണ്ടു രാജ്യങ്ങളിലുമുണ്ടു കർഷകർ ചേന്നു നടത്തുന്ന ഒന്നാംതരം വലിയ മാക്കറിങ്ങു് സഹകരണസംഘങ്ങളം. കർഷകരുൽപാദിപ്പിക്കുന്ന പരുത്തി ഗിൻ ചെയ്യുന്നതും, പുകയില കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതും അവിടെ സഹകരണസംഘങ്ങളാണു്. മിക്ക സംഘങ്ങളും പ്രാഥമികഘടകങ്ങളുണ്ടാക്കിയും, ഒരു ഫഡറേഷനോടു ബന്ധപ്പെട്ടു നിന്നും പ്രവത്തിക്കുന്നു. ചില സംഘങ്ങളം നാഷനൽ മാക്കറിങ്ങു് ബോർഡിന്റെ ചട്ടങ്ങൾക്കു വിധേയമായി നിന്നു പ്രവത്തിക്കുന്നു. കാർഷികവിഭവങ്ങളം വിപണനം ചെയ്യുന്ന സഹകരണസംഘങ്ങളം ചില ബാൾക്കൻരാജ്യങ്ങളിലും ഉള്ളതായി കാണുന്നു. തൊട്ടു മുകളിൽ പറഞ്ഞുപോയ വിഭവങ്ങളം തന്നെയാണവയും വ്യാപരിക്കുന്നതു്. ബാൾഗേറിയയിൽ കടന്നാൽ ഒരു പ്രത്യേകത കാണാം. പട്ടുനൂലും, പട്ടുനൂൽപുഴുവും അവിടെ സഹകരണസംഘങ്ങൾക്കു വ്യാപാരച്ചരക്കുകളാണു്. ജന്തുജന്യമാണല്ലൊ പട്ടു

'നൂൽ. പട്ടുനൂൽപുഴു അതിന്റെ ജന്മനിയുമാണല്ലൊ. ആ നില യ്ക്കു അവ ജന്തുവിഭാഗങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിലല്ലയോ പെടേണ്ടതു? അങ്ങ നെ കരുതാൻ ന്യായമുണ്ട്. എന്നാൽ മൽബറികൃഷിയെ ആശ്ര യിച്ചു നില്ക്കുന്നവയാണല്ലൊ പട്ടുനൂൽ പുഴുവും, പട്ടുവ്യവസായവും. അപ്പോൾ കാഷ്ടികവിഭാഗങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ പെടുത്തി പരാമർശി ച്ചാലും തരക്കേടില്ല. കാഷ്ടികോൽപ്പന്നങ്ങളുടെ വിപണനം ജപ്പാ നെ സംബന്ധിച്ചും സഹകരണത്തിന്റെ ഒരു പ്രധാന പ്രവർത്ത നമാണു്. അവിടെ അതു പണ്ടേ വേരുന്നി വളർന്നിരിക്കുന്നു.

മുന്തിരിയും വീഞ്ഞും.

ഫ്രാൻസിൽ സഹകരണമാക്കിറിങ്ങ് മുന്തിരിയുടെയും, വീ ഞ്ഞിന്റെയും, കാര്യത്തിലാണു കൂടുതൽ വികസിച്ചിരിക്കുന്നതു്. മുന്തിരികൃഷിയും, വീഞ്ഞുണ്ടാക്കലും വികസിച്ചിട്ടുള്ള മറ്റു രാജ്യ ങ്ങളിലെ സ്ഥിതിയും ഏതാണ്ടതുതന്നെ. ഫ്രാൻസിൽ, ചില പ്രസിദ്ധ കമ്പനിക്കാരുടെ ലോകസമ്മതിയാർജ്ജിച്ച ഏതാനും വീ ഞ്ഞുതരങ്ങളൊഴിച്ചാൽ ബാക്കിയുടെ നല്ലൊരു ശതമാനം സഹ കരണസ്ഥാപനങ്ങളുടെ പിടിയിൽ ഒതുങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ഗ്രീക്ക് അയലണ്ടിലും മറ്റും വിപണനം തന്നെയാണു പ്രധാന സഹകര ണപ്രവർത്തനം. ചിലപ്പോൾ വാഷും വൈനും സംഭരിക്കുവാൻ ടാങ്ക കം കെട്ടിക്കൊടുത്തെന്നു വരും സംഘങ്ങൾ. ടാങ്കുകൾ സംഭര ണത്തിനു മാത്രമല്ല, തരവ്യത്യാസമുള്ള വീഞ്ഞുകൾ തമ്മിൽ കല ർത്തി ഒന്നാക്കാനും ഉപയോഗിക്കാറുണ്ട്. വാറുപ്രവർത്തനം നട ത്തുന്ന സംഘങ്ങളും ഇല്ലാതില്ല. ചില സംഘങ്ങൾ ബ്രാണ്ടിയും

ഉണ്ടാക്കുന്നു. ഒരു സൈഡ് ബിസിനസ്സായി ആരംഭിച്ചതാണ തു്. വൈൻ വ്യവസായത്തിലെ മിച്ചങ്ങളും ശേഷിപ്പുകളുമാണു മുഖ്യമായും ബ്രാണ്ടിയുണ്ടാക്കാൻ ആവശ്യം. അതൊക്കെ വെറു തെ കളയേണ്ടല്ലൊ എന്നു കരുതി ചില സംഘങ്ങളാ ബ്രാണ്ടിയു ണ്ടാക്കൽ തുടങ്ങി. ബ്രാണ്ടിയുണ്ടാക്കൽ പ്രധാന പ്രവർത്തനമാക്കിയ സംഘങ്ങളുണ്ടിന്നു. മുന്തിരിക്കുരുവിൽനിന്നു സോപ്പുണ്ടാക്കുന്ന സംഘ ങ്ങളുമുണ്ടു്. തീവ്രവും ക്ലേശപൂർണ്ണവുമായ മനുഷ്യയത്നം ഇവയുടെ യൊക്കെ പിന്നിലുള്ളതായി കാണാം.

വീഞ്ഞുനിർമ്മാണം സങ്കീർണ്ണമായ പ്രവർത്തനമാണു്. അ തിന്റെ രംഗത്തും നവീനങ്ങളായ മെഷീനറികളാ നടപ്പിലായി. വിശ്വസിച്ചു വാങ്ങിക്കാവുന്ന വീഞ്ഞു തരത്തിനു ഡിമാൻറു വർദ്ധി ക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതു രണ്ടും സഹകരണത്തിന്റെ വികസന ത്തിനു സഹായകമായി നിന്നിട്ടുണ്ടു്. സഹകരണസംഘങ്ങളാ യാൽ കെട്ടിടം വെയ്ക്കാനും യന്ത്രങ്ങളാ സ്ഥാപിക്കാനും വായ്പ ന ല്കി സഹായിയ്ക്കും ഗവർമ്മെൻറുകളാ എന്നുകൂടി വന്നപ്പോൾ വി കസനത്തിനു വേഗംകൂടി. ഇക്കാര്യത്തിൽ സംഘങ്ങളെ സഹാ യിക്കാനൊരുങ്ങിയ രാജ്യങ്ങളാ പലതുണ്ടു; അവയിൽ പുരോഗാമി യും പ്രധാനിയും ഫ്രാൻസുതന്നെ.

ഗ്രീസ്സിൽ ഒലീവിന്റെ ആവശ്യത്തിനാണു സഹകരണപ്ര വർത്തനം സംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ടതു്. നാട്ടിൻപുറകൃഷിക്കാർ ചേർന്നു സംഘങ്ങളുണ്ടാക്കി. ഒലീവെണ്ണയാട്ടുന്ന പ്രസ്സുകളാ സ്ഥാപിച്ചു അംഗങ്ങളാക്കു അവർ കൊണ്ടുവരുന്ന ഒലീവുകളു ആട്ടി എണ്ണ യാക്കി കൊടുക്കുന്ന പണിയുമായാണു ഈ പ്രസ്സുകളാ ആരംഭിച്ചതു

ക്രമത്തിൽ അംഗങ്ങൾക്കു അവരുടെ എണ്ണം വിൽപിച്ചുകൊടുക്കുന്ന പ്രവർത്തനവും ഏറെ നടത്തി തുടങ്ങി. ഉഷ്ണരാജ്യങ്ങളിൽ ഒലീവില്ല. അവിടങ്ങളിൽ അതിന്റെ സ്ഥാനം വഹിക്കുന്നതു പനങ്കരു, നിലക്കടല, തേങ്ങ എന്നിവയാകുന്നു. കൂട്ടത്തിൽ തേങ്ങയ്ക്കാണു പ്രധാന്യം. സിലോണിലെ തേങ്ങാമാക്കറിങ്ങു് സംഘങ്ങൾ വെളിച്ചെണ്ണ, കൊപ്ര, തൂംതേങ്ങ, ചകിരി നാരു്, ചിരട്ടക്കരി എന്നിവയുടെ വ്യാപാരം വിപുലമായതോതിൽ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നവയാണു്.

ലഘുപാനീയങ്ങൾക്കും.

ലഘുപാനീയങ്ങൾക്കു വേണ്ട വിഭവങ്ങളുണ്ടല്ലൊ. അവയുടെ വിപണനക്കാര്യത്തിലും സഹകരണം കൈവെച്ചഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. പ്രവർത്തനസ്വഭാവം, ഘടന, കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന വിഭവങ്ങൾ എന്നിവയിൽ രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിൽ അന്തരം കണ്ടേക്കും. പശ്ചിമാഫ്രിക്കയിൽ പല വിഭവങ്ങൾക്കുമുണ്ടു സഹകരണമാക്കറിങ്ങു് സംഘങ്ങൾ. എന്നാൽ കൊക്കൊ മാക്കറിങ്ങു് സംഘങ്ങൾക്കാണു പ്രാമുഖ്യം. കിഴക്കനാഫ്രിക്കയിൽ പ്രാമുഖ്യം കാഫി മാക്കറിങ്ങു് സംഘങ്ങൾക്കാണു്. താങ്കനിക്കയിൽ "കിളിമഞ്ജാരോ കൊ-ഓപ്പറേററിവു് നേററിവു് യൂണിയൻ" എന്നൊരു സ്ഥാപനമുണ്ടു്. അതാണു് കാഫിമാക്കറിങ്ങു പ്രവർത്തനത്തിനു മുന്നോടി. ചെറുകഷ്കരുൽപാദിപ്പിക്കുന്ന വിഭവങ്ങളാണു കൊക്കോവും, കാഫിയും. തേയിലയും ലഘുപാനീയങ്ങളിൽ പെട്ട

മെങ്കിലും അതിന്റെ നില അതല്ല. വലിയ തോട്ടങ്ങളായിട്ടാണു തേയിലകൃഷി നടക്കുന്നതു്. അതിന്റെ മണ്ഡലം സഹകരണത്തിനേതാണ്ടു അധ്യക്ഷ്യമായി കരുതപ്പെട്ടുന്നു. ഒരപവാദമുള്ളതു, ഇംഗ്ലീഷു സഹകരണമൊത്തക്കച്ചവടസംഘവും, സ്കോട്ടിഷു് സഹകരണമൊത്തക്കച്ചവടസംഘവും ചേന്നു കൂട്ടുടമയിൽ സിലോണിലും മറും സ്ഥാപിച്ച തേയിലതോട്ടങ്ങളാണു്. ആ സംഘങ്ങൾക്കു ശേഷം, ഈയടുത്തകാലംവരെ, സഹകരണം ആ മണ്ഡലത്തിലേക്കു തിരിഞ്ഞിരുന്നില്ല. ഈയിടെ സിലോണിൽ ചില വ്യക്തികൾ ചേന്നു് ഏതാനും സഹകരണ തേയിലകൃഷി സംഘങ്ങൾ സംഘടിപ്പിച്ചു പ്രവത്തിക്കുന്നതായി കാണുന്നുണ്ടു്. കൊച്ചു കൊച്ചു തോട്ടങ്ങളുടെ ഉടമകളാണീ വ്യക്തികൾ. സംഘങ്ങൾ പ്രവത്തിച്ചഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ടേക്കാം. അഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ടുമെന്നു നമുക്കാശിക്കുക.

ഫലമൂലാദികൾ.

സഹകരണമാക്കറിങ്ങിന്റെ രംഗത്തു എണ്ണപ്പെടേണ്ട വിവേങ്ങളാണു കായ്കനികളും, പച്ചക്കറികളും. എളുപ്പം കേടുവരും പോകുന്നവയാണല്ലൊ അവ. അതുകൊണ്ടു അവയുടെ കൈകാര്യം വിഷമം പിടിച്ചതാണു്. ഓറഞ്ചാണു അമേരിക്കനൈക്യനാട്ടുകളിൽ പഴം പച്ചക്കറികളുടെ രംഗത്തേറ്റവും വിജയകരമായി വ്യാപരിക്കപ്പെട്ടുന്നതു്. ഓറഞ്ചിനോടു ഏതാണ്ടൊപ്പം പോകുന്നു ചെറുനാരങ്ങയും, മുന്തിരിങ്ങയും. കാലിഫോർണിയായിലും, ഫ്ലോറിഡായിലുമുള്ള സിട്രസ്സ് എക്സ്ചേഞ്ചുകൾ വളരെ കാലമായി കൈകാര്യം ചെയ്തുവരുന്ന വിഭവങ്ങളാ

ണിവ. കാലിഫോർണിയായിലുള്ള എക്സ്പോഞ്ച് ഓറഞ്ചും, ഉണക്കമുന്തിരിയും, ഉണക്ക ആപ്രിക്കോട്ടും വ്യാപരിക്കുന്നു. ഐക്യനാടകങ്ങളിൽ മാത്രമല്ല അവ ചരക്കു ചിലവാക്കുന്നതു്; പുറത്തേയ്ക്കു കയറ്റി അയയ്ക്കുന്നുമുണ്ടു്. അമേരിക്കഐക്യനാടകളുമായി വ്യാപാരബന്ധമുള്ള വിദേശങ്ങളിൽ പലതും ഈ വിഭവങ്ങളും വാങ്ങിക്കുന്നവയാണു്. സംഘങ്ങളും ഏടക്കാലത്തുവെച്ചു കൃഷിനിങ്ങും ആരംഭിച്ചിരിക്കുന്നു. കൃഷിനിങ്ങുകൊണ്ടു പഴം പഴമായും, പച്ചക്കറി പച്ചയായും, കേടുവരാതെ സൂക്ഷിക്കാമെന്നായല്ലൊ. ഉണക്കൽ പ്രക്രിയ അപ്പോൾ ആവശ്യമില്ലാതാകുന്നു. പഴം പച്ചക്കറിയുടെ മാർക്കറ്റിങ്ങിൽ വല്ലാത്ത പരിവർത്തനം കുറിക്കുന്നൊരു മൈൽകുറ്റിയാണു കൃഷിനിങ്ങു്. അവിടുന്നിങ്ങോട്ടു പഴം പച്ചക്കറി വിഭവങ്ങളുടെ വ്യാപാരത്തിനു വ്യാപ്തി വളരെയധികം വർദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

ഉണക്കപ്പഴങ്ങളുടെ വിപണനത്തിൽ ആസ്ത്രേലിയായിലും മുൻകൈ സഹകരണത്തിനാണു്. പ്രവർത്തിച്ചുവരുവിധം അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഉൽപാദകസഹകരണസംഘങ്ങൾക്കും ഉപഭോക്തൃകൂട്ടങ്ങൾക്കുമിടയ്ക്കു ഒരു ഉടക്കു നിൽപുണ്ടു; സ്റ്റേറ്റ് മാർക്കറ്റിങ്ങു് ബോർഡു് എന്ന പേരിൽ. മാർക്കറ്റ് ചെയ്യപ്പെടുന്ന ചരക്കുകളൊക്കെ ബോർഡിൽകൂടി കടക്കണം എന്നു നിർബ്ബന്ധമാണു് ഗവണ്മെന്റിനു്. ഗ്രീസിലുമുണ്ടു ഒരു നാഷനൽ മാർക്കറ്റിങ്ങു് ബോർഡു്. ബോർഡിനു കീഴിൽ ബോർഡിനോടു ബന്ധപ്പെട്ടുനിന്നു പ്രവർത്തിക്കുന്ന സഹകരണസംഘങ്ങളുടെ ഒരു ശൃംഖലതന്നെയുണ്ടു അവിടെ. ഉണക്കപ്പഴങ്ങളുടെ മാർക്കറ്റിങ്ങു് പ്രധാനമായുദ്ദേശിച്ചുണ്ടാക്കിയവയാണവയും.

നല്ല തൊണ്ടറപ്പുള്ളവയുമുണ്ട് പഴങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ. അവ അത്രവേഗം കേടുവരുന്നവയല്ല. ആപ്പിളും ആ തരത്തിൽ പെടുന്നു. അത്തരം വിഭവങ്ങൾക്കുമുണ്ട് സഹകരണമാക്കറിങ്ങ് സംഘങ്ങൾ. കനഡയിലെ അന്നാപോളീസ് (Annapolis) താഴ്വരപ്രദേശത്തു ആപ്പിൾകൃഷി ധാരാളമായി നടക്കുന്നു. അവിടുന്നാപ്പിളും പഴങ്ങളും ധാരാളമായി കയറ്റി പോകയും ചെയ്യുന്നു. കയറ്റുമതി നടക്കുന്നതധികവും സഹകരണസംഘങ്ങൾ വഴിക്കാണു്. സംഭരണവും, തരംതിരിക്കലും, പാക്കിങ്ങുമൊക്കെ സംഘം നടത്തും. ബ്രിട്ടീഷ് കോളംബിയ, അമേരിക്കനൈക്യനാടുകളുടെ പശ്ചിമോത്തരതീരപ്രദേശങ്ങളും, ന്യൂസീലണ്ടു്, അസ്ത്രേലിയ തുടങ്ങിയ രാജ്യങ്ങളിലുമുണ്ടു് ആപ്പിൾമാക്കറിങ്ങു് സഹകരണസംഘങ്ങളും. അമേരിക്കയുടെ പൂർവ്വോത്തരതീരപ്രദേശങ്ങളും ഒട്ടു വ്യത്യാസപ്പെട്ടവയാണു്. ക്രാൻബെറി (Cranberry) പഴങ്ങളാണവിടത്തെ സംഘങ്ങൾക്കു പ്രധാന വ്യാപാരചരക്കു്. വെള്ളക്കാരുടെ ഡിന്നറുകൾക്കു ക്രാൻബെറി വിളമ്പാതെ കൃതജ്ഞതാപ്രകടനമില്ല. ക്രാൻബെറി വിളമ്പാത്ത ഡിന്നർ ഡിന്നറാകയുമില്ല. ആ ഭാഗത്തു പ്രവർത്തിക്കുന്ന സംഘങ്ങളൊക്കെ നല്ല കെട്ടറപ്പുള്ള സ്പെഷ്യലൈസ്ഡ് സംഘങ്ങളാണു്.

ലേലവില്പന.

തൊണ്ടറപ്പുള്ള പഴങ്ങളാവുമ്പോൾ വ്യാപാരത്തിനു വൈഷമ്യം കുറയും. തൊണ്ടറപ്പില്ലാത്തവയുടെ കാര്യത്തിലാണു കുഴപ്പം. അവയ്ക്കു എളുപ്പം ചീയ്ച്ചൽ പറ്റുമല്ലോ. അവ കേടാവുംമുമ്പെ

വിറവുതീന്നില്ലെങ്കിൽ കുഴപ്പമാകും. കുഴപ്പമൊഴിവാക്കാൻ ഉപായങ്ങളും പലതു കൈക്കൊള്ളാവുണ്ടു്. നെതർലണ്ടിൽ ചരക്കുകളും ലേലം ചെയ്തു വില്ക്കുകയാണു്. ലേലം ചെയ്തു വില്ക്കുന്ന ഏർപ്പാടു ഇംഗ്ലണ്ടിലുമുണ്ടു ചിലേടത്തു. സഹകരണമാക്കിവരുകളിലാണു ഇരുരാജ്യങ്ങളിലും ലേലം നടക്കുന്നതെങ്കിലും സമ്പ്രദായം ഒന്നല്ല. നെതർലന്റിലെ സമ്പ്രദായംഏറ്റവും നവീനമാണു; ഉയന്ന സാങ്കേതികവൈദഗ്ധ്യം കലന്നതുമാണു്. മാക്കിറിന്നകം നിശ്ശബ്ദമായിരിക്കും. ലേലം കൊള്ളാനല്ലാതെ വിളിക്കാനാളുണ്ടാവില്ല. വലിയ ഒരു ഹാൾ. ഒരറത്തു പല തട്ടുകളാക്കി കുറെ ഡെസ്ക്കുകളിട്ടിരിക്കും. ലേലം കൊള്ളാൻ വരുന്നവക്കിരിക്കാനാണു്. വില്പനയ്ക്കുള്ള വിഭവങ്ങൾ കോളിഫ്ലവർ, തക്കാളി, മുന്തിരി മുതലായവയാണെന്നു വെച്ചോളൂ. പൂക്കളും ഒരു പ്രധാന ഇനമാണു്. ചരക്കുകൾ കെട്ടുകളാക്കിയോ തൊട്ടികളിലാക്കിയോ ലോട്ടുകളാക്കിവെച്ചിരിക്കും. ലോട്ടുകൾ ഓരോന്നായി ഡെസ്ക്കിന്റെ അറത്തു് മുകളിലേയ്ക്കു ഉയന്നുവരികയാണു്. ഡെസ്കിന്മേലേയ്ക്കുയന്നുവന്ന കെട്ടോ, തൊട്ടിയോ, ഡെസ്കിന്മേൽക്കൂടി നീങ്ങുകയായി. ഓരോരുവന്റെ മുമ്പിലെത്തുമ്പോഴും അവനു പരിശോധിക്കാൻ പാകത്തിൽ സല്പനേരം അവിടെ നിന്നുകൊടുക്കും. ഹാളിന്റെ അങ്ങേതലയ്ക്കൽ ക്ലോക്കുപോലൊരു സാധനം ഉയന്നു നിൽപുണ്ടു്. അതിന്റെ ഒരു സൂചി സെൻറും മറേറതു ഫ്ലോറിനും കുറിക്കുന്നു. സാധനം പരിശോധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ സൂചി ചലിക്കുവാനാരംഭിക്കും. സാധനമാവശ്യമുള്ളവൻ അവനു കൊള്ളാവുന്ന നമ്പരിൽ സൂചിയെത്തുമ്പോൾ ബട്ടൻ അമത്തുന്നു. ക്രേതാവിന്റെ നമ്പർ ഒരു ഇന്റിക്കേ

റ്റിൽ തൽക്ഷണം പ്രകാശിതമാകും. ഒപ്പം മാർക്കറിന്റെ കൺട്രോം റൂമിൽ വില്പനരേഖയുടെ മൂന്നു കോപ്പികളും തയ്യാറായി കഴിയും. വില്പന നടന്ന കെട്ടോ, തൊട്ടിയോ സ്വസ്ഥാനത്തുനിന്നു നീങ്ങുന്നു. മറെറാരു ലോട്ടു തൽസ്ഥാനത്തു കയറുകയും ചെയ്യുന്നു.

അന്തസ്സുറ്റ വിശേഷപ്പെട്ട എട്ടപ്പുകളിലാണു ഈ ലേലമാക്കറുകളും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്. മാക്കറു ഗാർഡനേഴ്സ് കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് സൊസൈറ്റികളുടെ വകയാണവ. നെതർലന്റിൽ നിന്നു മുന്തിരിയും, തക്കാളിയും, കോളിഫ്ലവറും വളരെയധികം കയററിപോകുന്നുണ്ടു്. കയററിപോകുന്നതു തൊണ്ണൂറു ശതമാനവും സഹകരണസംഘങ്ങളും വഴിക്കാകുന്നു. പൂവിന്റെ എടവാടുണ്ടല്ലൊ, നെതർലന്റിൽ. അതൊരു കാഴ്ചക്കാര്യം കൂടിയാണു്. ഭീപാന്തരപ്രശസ്തിയുണ്ടതിനു്. അതു ലോകത്തിന്റെ നാനാഭാഗത്തുനിന്നും സന്ദർശകരെ ആകഷ്ടിച്ചുവരുത്തുന്നു.

ബ്രിട്ടണിലെ പ്രവർത്തനം അത്ര നവീനമോ, സംപൂർണ്ണമോ അല്ല. വെസ്റ്റ് മിഡ്ലൻറിൽ ഏതാനും സംഘങ്ങളുണ്ടു, ഡച്ചുമാതൃകയിലല്ലെങ്കിലും, ഒരുവിധം നന്നായി പ്രവർത്തിക്കുന്നവയായിട്ടു. സംഘങ്ങൾ സാധാരണ ചരക്കു ചിലവാക്കുന്നതു കമീഷൻ ഏജൻസികൾ വഴിക്കു, അല്ലെങ്കിൽ ചില്ലറ വ്യാപാരികളുമായോ, ഏതെങ്കിലും ജാം ഫാക്ടറിയുമായോ നേരിട്ടു ഏടപാടു ചെയ്തിട്ടു. ജാം ഫാക്ടറിയും ഏതെങ്കിലും സഹകരണസ്ഥാപനത്തിന്റെ വകയാകും. ഒന്നുകിൽ ഒരു സ്റ്റോറിന്റെ, അല്ലെങ്കിൽ മൊത്തക്കച്ച

വടസംഘത്തിന്റെ. കനേഡിയൻ മാതൃകയിൽ ആപ്പീസ് സംഭരിച്ചു, പാക്ക് ചെയ്ത കയറ്റി അയക്കുന്ന പ്രവർത്തനം ചിലേടത്താരംഭിച്ചിരിക്കുന്നു. വിജയാപജയങ്ങൾ തിട്ടപ്പെട്ടതായില്ല. വിജയിപ്പിക്കണമെന്നാരാവേശം തോട്ടമുടമകളുടെ ഭാഗത്തുള്ളവായി കാണാത്തതു ദുർഭാഗ്യകരമായിരിക്കുന്നു. സഹകരണമാഹാത്മ്യങ്ങളെക്കുറിച്ചു അവക്കിടയിൽ പ്രബോധനം നടത്തായ്കയല്ല. നടത്തുന്നതു പോത്തിന്റെ കാതിൽ കിന്നരവായനയായി പരിണമിക്കുകയാണു്.

അമേരിക്കനൈക്യനാടുകളിൽ പഴം പച്ചക്കറികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഉരുളക്കിഴങ്ങും വ്യാപരിക്കപ്പെടുന്നു. പ്രദേശിക സംഘങ്ങളാണു വ്യാപാരം നടത്തുന്നതു. പരസ്പരം ബന്ധമൊന്നുമില്ലാതെ സംഘങ്ങൾ വേർപെട്ടനിന്നു പ്രവർത്തിക്കുന്നു. അവയെ അന്യോന്യം ബന്ധിപ്പിച്ചു നിർത്തുവാനതുകൊണ്ടൊരു ഫെഡറേഷൻ ഉണ്ടായില്ല. ഏതാണ്ടുൽപാദനം മുഴുവൻ റെയിൽവഴി പട്ടണങ്ങളിലെത്തിക്കുകയായിരുന്നു 1940 വരെ പതിവു്. ക്രമത്തിൽ ആ പതിവു ലോറി സർവീസ്സായിമാറി. ചരക്കു വാങ്ങുന്നവരുടെയാവും ലോറി; അല്ലെങ്കിൽ മൊത്തക്കച്ചവട സംഘത്തിന്റെയാവും. ആളുകൾ ലോറിയുമായി കൃഷിസ്ഥലത്തുവന്നു ചരക്കു വാങ്ങി കയറ്റി കൊണ്ടുപോവുകയാണു. ലോറിസർവീസ്സായപ്പോൾ വിദൂരസ്ഥങ്ങളായ പട്ടണങ്ങളിലും ചരക്കെത്തിക്കാൻ സൗകര്യമായി. ചിലവിൽ ഒരു പക്ഷെ, റെയിൽ വഴിക്കായാൽ അൽപസ്വൽപം കുറവുവന്നേക്കും. ചിലവു സ്വൽപം കൂടിയാലും ലോറിസർവ്വീസ്സാണു കൂടുതൽ സൗകര്യപ്രദം. സമയലാഭവുമുണ്ടു്.

വ്യാപാരത്തിൽ സമയം പണമായെണ്ണണമല്ലൊ. ലോറി സർവീസ്സായതിനു ശേഷം കമ്പോളങ്ങൾ വളരെയധികം അഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഈയിടെ സംഘങ്ങൾ സ്വന്തമായി ലോറി വെയ്ക്കാൻ തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. സർക്കാർവക ലോറികളുമുണ്ട്. സംഘങ്ങളും വ്യാപാരികളും കൂട്ടായിനടത്തുന്ന ലോറികളുമുണ്ട്. പഴവും പച്ചകറികളും ക്യാൻചെയ്യാ ഫ്രീസ്സ്ചെയ്യാ സൂക്ഷിക്കുന്ന ഏർപ്പാട് നടപ്പിലായിരിക്കുന്നു. പശ്ചിമോത്തരതീരപ്രദേശങ്ങളിലെ സംഘങ്ങൾ അക്കാര്യത്തിൽ പ്രത്യേക വൈശ്യം നേടിയവയാണു.

പഴംപച്ചക്കറികളുടെ മണ്ഡലത്തിൽ സഹകരണ പ്രവർത്തനം പൊതുവെ അഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ടയന്ന നിലവാരത്തിലെത്തിയിരിക്കുന്നു എന്നു ഇവിടെ പറഞ്ഞിടത്തോളം കൊണ്ടു നിശ്ചയിക്കരുതു. സഹകരണം ഈ മണ്ഡലത്തിൽ വികസിക്കാനിരിക്കുന്നതേയുള്ളൂ. വികസിക്കാൻ സാധ്യതകളുണ്ടു. എന്നാൽ പല രാജ്യങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളവും കഷ്ടകർ അസംഘടിതരാണു. അതിനൊരു തടയാണു പഴങ്ങളോടും, പച്ചക്കറികളോടും ജനങ്ങളിൽ വർദ്ധമാനമായിവരുന്ന ആട്ടിമുഖ്യം. അവയിലെ ഭക്ഷ്യമൂല്യങ്ങൾ കൂടുതൽ കൂടുതൽ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടുവരികയാണു. പ്രിസർവേഷനും, ട്രാൻസ്പോർട്ടിനും പുതിയ പുതിയ സൗകര്യങ്ങൾ ഉളവായിക്കൊണ്ടിരിക്കയും ചെയ്യുന്നു. സഹകരണത്തിനു കയറി വിലസാൻ സഹായകമായ സാഹചര്യങ്ങളാണല്ലൊ ഇവയൊക്കെ.

★★

കൂട്ടുമയും കൂട്ടുപ്രവർത്തനവും.

കാഷ്ിക മണ്ഡലത്തിൽ കൂട്ടുമയും കൂട്ടുപ്രവത്തനവും ഒരുമിച്ചു പോകുന്ന ഏർപ്പാടുണ്ടു്. കൂട്ടുമ കൂടാതെ കൂട്ടുപ്രവത്തനം മാത്രമായി പോകുന്ന ഏർപ്പാടുമുണ്ടു്. ആദ്യത്തേതു് "കലക്ററീവു് ഫാമിങ്ങു്" എന്നു ഇംഗ്ലീഷിൽ പറയുന്ന സഹകരണ രൂപമാണു്. മറേതു് ജോയിൻറ് ഫാമിങ്ങു് എന്നു പറയുന്ന സഹകരണ രൂപവും. കലക്ററീവു് ഫാമിങ്ങു് സഹകരണത്തിൻെറ വളരെ പ്രാധാന്യമുള്ള ഒരു ശാഖയാണു. കാഷ്ികമണ്ഡലത്തിലെ ഈ കൂട്ടുപ്രവത്തനസഹകരണ രൂപത്തെ സമ്പൂർണ്ണ സഹകരണം (Integral Cooperation) എന്നു പറയാറുണ്ടു്. ജീവിതത്തിൻെറ എല്ലാ വശങ്ങളും ഉൾക്കൊള്ളുന്നതാകയാൽ അങ്ങനെ പറയുന്നതാണു. മനുഷ്യൻ ഒരേ സമയം തൊഴിലെടുക്കുന്നവനും ഉപഭോക്താവുമാണല്ലൊ. ഈ രണ്ടു നിലകളിലും അവൻെറ എല്ലാ ആവശ്യങ്ങളും ഈ സഹകരണരൂപം നിവ്വഹിച്ചു കൊടുക്കുന്നു. സമ്പൂർണ്ണ സഹകരണത്തിൻെറ ഏറ്റവും സമുന്നതമായ രൂപം പാലസ്തീനയിലെ കൂസ (Kutza) അല്ലെങ്കിൽ കിബുത്സ് (Kibutz) എന്ന പേരിലറിയപ്പെടുന്ന സഹകരണസെറ്റിൽമെൻറ

കളിലാണു് ദൃശ്യമാകുന്നതു,. സോവിയറ്റ് റഷ്യയിലെ കോംക്കോസ്സുകാംക്കാണു് പ്രചാരക്കൂടുതൽ. കോംക്കോസ്സുകാം ആദ്യമായാവിർഭവിച്ചതു റഷ്യയിലാണു്. അവയുടെ മാതൃക മറ്റു കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് രാജ്യങ്ങളും സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നതായി കാണാം. അത്ര തന്നെ പ്രസിദ്ധങ്ങളല്ലെങ്കിലും മെക്സിക്കോയിലെ എജിദോസ് സംഘങ്ങളും ശ്രദ്ധാഹ്ങ്ങളാകുന്നു. കാഷ്ടികപ്രവർത്തനം കൂട്ടടിസ്ഥാനത്തിൽ നടത്തുന്ന സഹകരണസംഘങ്ങളാം ഇറ്റലി തുടങ്ങിയ വേറെ ചില രാജ്യങ്ങളിലുമുണ്ടു്. പക്ഷെ ഒരു വ്യത്യാസം. ഇറ്റലിയിലും മറ്റും പ്രവർത്തിക്കുന്ന സംഘങ്ങളാം ജനങ്ങളാം, പരപ്രേരണ കൂടാതെ, സ്വയം മുന്നിട്ടു വന്നു് രൂപപ്പെട്ടുത്തിയെടുത്തവയാണു്. അവയെ സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളാവു, റഷ്യയിലും മറ്റു കമ്മ്യൂണിസ്റ്റു രാജ്യങ്ങളിലും കാണുന്നവിധം സർക്കാരിന്റെ നിർബ്ബന്ധമോ പ്രേരണയോ മൂലം സംഘടിപ്പിച്ചു, സർക്കാർ കടിഞ്ഞാൺ പിടിച്ചു നടത്തുന്ന സംഘങ്ങളാം സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളാവുകയില്ല എന്നൊരു വാദം നിലവിലുണ്ടു്. ഇരുസമ്പ്രദായങ്ങളേയും തമ്മിൽ വേർതിരിച്ചു് അതിർ വരമ്പിടുക അത്ര എളുപ്പമല്ല. കൂട്ടുടമ സ്വയം സ്വീകരിച്ച സംഘടിപ്പിച്ച സംഘങ്ങളുമുണ്ടു് റഷ്യയിൽ. അതുമല്ല, പുതുതായി സ്വാതന്ത്ര്യം നേടിവരുന്ന രാജ്യങ്ങളിൽ റഷ്യൻ ശൈലിയിലുള്ള കൂട്ടുടമാപ്രവർത്തനത്തിനോടാഭിമുഖ്യം പ്രബലമായി നിൽക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. സാമൂഹ്യസാമ്പത്തിക മണ്ഡലങ്ങളിൽ പരിവർത്തനം കൈവരുത്താനാഗ്രഹിക്കുന്നതാകാം കാരണം. ലോകാഭിപ്രായം ഇത്ര പ്രബലമായനുകൂലിക്കുന്ന ഒരു സമ്പ്രദായത്തെ അടച്ചുങ്ങനെ ആക്ഷേപിക്കാമോ? തന്നെയല്ല, സഹകരണത്തിന്റെ സ്വയം ചോദനാസ്വഭാവം നിലനിർത്താൻ വീറുറ്റു വാദിക്കുന്ന രാജ്യങ്ങളാംപോലും

സഹകരണത്തിന്റെ ചില ചില രൂപങ്ങളിൽ നിയന്ത്രണമോ നിബ്ബന്ധമോ ചെലുത്തുന്നതായി നാം കാണുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ഈയാക്ഷേപം, തന്മൂലം, ഉപ്പുകൂട്ടാതെ വിഴുങ്ങാൻ പറയുന്നതല്ലെന്നു സഹകരണ വിദഗ്ധരിൽ യാഥാസ്ഥിതികപക്ഷത്തിനുപോലും അഭിപ്രായമുണ്ട്. ഗവണ്മെണ്ടിന്റെ നിയന്ത്രണത്തിനു കീഴിൽ സ്വതന്ത്രമായ ഭരണാധികാരമില്ലാത്ത ലാന്റ് സെറ്റിൽമെണ്ട് അസോസിയേഷനുകളെക്കുറിച്ചു ആരും ഈയാക്ഷേപം ഉന്നയിക്കുന്നുമില്ല.

കൂട്ടുടമയ്ക്കു വഴിതെളിച്ച സാഹചര്യം.

റഷ്യയുടെ സാഹചര്യം തന്നെ ഒന്നു പ്രത്യേകമായിരുന്നു. ആ പ്രത്യേകതയാണു രാജ്യത്തെ കൂട്ടുടമാപ്രവർത്തനത്തിലേയ്ക്കെത്തിച്ചതു്. വലിയ വലിയ എസ്റ്റേറ്റുകളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടുകിടക്കുകയായിരുന്നു അവിടെ കൃഷിഭൂമി മുഴുവൻ. നാട്ടിൻപുറത്തുകാരാണു് എസ്റ്റേറ്റുകളിൽ കൃഷിചെയ്തിരുന്നതു്. അവരാരും ഭൂമിക്കുടമകളായിരുന്നില്ല. എസ്റ്റേറ്റുടമകൾക്കു് അടിമകളായി കഴിയുന്നവരായിരുന്നു. ഉടയോന്റെ വയലുകളിൽചെന്നു് അവർ പണിയെടുത്തുകൊള്ളണം; നിർബ്ബന്ധമാണു്. കൂലിക്കു വ്യവസ്ഥയില്ല. നാട്ടിൻപുറത്തു അവർക്കായനുവദിച്ച ഒരു തുണ്ടു ഭൂമിയുണ്ടാകും. എന്താനും ആടുമാടുകളോ കോഴിയോ വളർത്താനനുവാദവുമുണ്ടാകും. ഇതുകൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെട്ടുകൊള്ളണം ഉടയോന്റെ വയലിൽ എന്നും പോയി പണിയെടുക്കുന്നൊരു നാട്ടിൻപുറത്തുകാരൻ. ഉടയോൻ കല്പിച്ചു നൽകിയ തുണ്ടുഭൂമിക്കപ്പുറം ഒരു കൂലിക്കും അവൻ

അവകാശപ്പെട്ടുകൂടാ. വിപ്ലവത്തിനു മുമ്പുതന്നെ, ഈ വ്യവസ്ഥയിൽ, ചില അയവുകൾ സംഭവിച്ചിരുന്നു. അടിമത്തം നിർത്തലാക്കി പിന്നേയും കുറെകാലം കഴിഞ്ഞാണല്ലൊ വിപ്ലവമുണ്ടാകുന്നതു്. അടിമത്തം പോയതോടെ വ്യക്തികൾ സ്വതന്ത്രമായി കൃഷി ചെയ്യുന്ന സമ്പ്രദായം ഉരുത്തിരിഞ്ഞു. ഒരു പരിധിയോളം വളരുകയുണ്ടായി; പാശ്ചാത്യരാജ്യങ്ങളിലോളം എത്തിയില്ലെങ്കിലും. അങ്ങനെയിരിക്കെ ഒക്ടോബർ വിപ്ലവവും നടന്നു. അപ്പോൾ കൃഷിയുടെ മണ്ഡലത്തിൽ രണ്ടും കല്പിച്ചെന്തെങ്കിലും ചെയ്തേ മതിയാകൂ എന്ന പതനത്തിലെത്തി റഷ്യ. കർഷകർ ഭൂമി മുഴുവൻ പിടിച്ചെടുത്തു തങ്ങൾക്കിടയിൽ പങ്കിട്ടുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഭൂമി കിട്ടിയാൽ സ്വന്തമായി കൈവശംവെച്ചു ഒറ്റയ്ക്കൊറ്റയ്ക്കു കൃഷിചെയ്യുന്നൊരു പാരമ്പര്യമോ പരിചയമോ അവരിൽ വളർന്നുറച്ചിരുന്നില്ല. ഒരു യൂണിറ്റ് ഭൂമി കൈവശം വെച്ചു കൃഷിചെയ്തു തനിയെ നടന്നുകൊള്ളുവാൻ അനുവദിച്ച കർഷകനെ വിടുകയാണെങ്കിൽ അവൻ താൻ പരിചയിച്ചുപോന്ന പഴഞ്ചൻ പാരമ്പര്യത്തിൽ കിടന്നുഴലുകയേയുള്ളൂ. സമയവും ശ്രമവും അവൻ പാഴാക്കിക്കളയും. ജന്മിത്തത്തിനു കീഴിൽ കണ്ട ഉൽപാദനക്ഷമതപോലും കൃഷിക്കു നഷ്ടമായെന്നു വരാം. ഉൽപാദനമധികവും കർഷകൻ സ്വയം വിനിയോഗിച്ചുപോയെന്നും വരാം. കമ്പോളത്തിലിറങ്ങാൻ കാർഷികോല്പന്നങ്ങൾ കമ്മിയാവും അപ്പോൾ. കർഷകനു വേണ്ട വ്യാവസായികോത്പന്നങ്ങൾ എങ്ങിനെ ലഭ്യമാവും? അങ്ങനെയായാൽ? കാർഷികോത്പന്നങ്ങളുടെ കമ്മി വ്യാവസായികാഭിവൃദ്ധിയെ തടയുകയില്ലെ? രാജ്യത്തിനു പുരോഗതിയുടെ പാതയിൽ കാലുകുത്താൻ കഴിയാതാവുകയില്ലെ?

രാജ്യത്തെ എന്നും പിൻനിലയിൽ നിത്തിക്കൊണ്ടുപോകാൻ നേതാക്കളിഷ്ടപ്പെട്ടില്ല, കൃഷിയും വ്യവസായവും തോളൊത്തു പോകണം. ജീവിതതോളുയരണം. പാശ്ചാത്യർക്കു മുമ്പിൽ ശിരസ്സുയത്തി നില്ക്കുത്തക്ക ശക്തി കഴിയുംവേഗം ആർജ്ജിക്കണം. ഇതായിരുന്നു അവരുടെ ലക്ഷ്യം. ഇതു സാധിക്കണമെങ്കിൽ കാർഷിക പ്രവത്തനവുമായി കെട്ടിമറിയുന്നവരിൽ ഒരു വിഭാഗത്തെ അതിൽ നിന്നു വിടുത്തി വ്യവസായമണ്ഡലത്തിലേക്കു തിരിച്ചുവിടണം. അതേ സമയം കാർഷികോത്പാദനം വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും വേണം. രണ്ടാമതു പറഞ്ഞതെങ്ങനെ നടക്കും? കൃഷിയുടെ "ടെക്നിക്കു" പരിഷ്കരിക്കുക; കൃഷിയിൽ ശാസ്ത്രീയത സ്വീകരിക്കുക; വേറെ വഴിയൊന്നുമില്ല. വലിയ സ്റ്റേറുഫാമുകളും ഏർപ്പെടുത്തി പരീക്ഷിച്ചുനോക്കി; ഉപഭോക്തൃസംഘങ്ങളെ ഏല്പിച്ചു കൃഷിചെയ്യിച്ചു നോക്കി. ഒന്നും കാര്യക്ഷമമായി നടന്നുകണ്ടില്ല. നേരെ തിരിഞ്ഞതു സഹകരണകൂട്ടുടമാപ്രവത്തനത്തിലേയ്ക്കാണു്. കൂട്ടുടമസംഘങ്ങളെ സഹായിക്കുവാൻ ട്രാക്ടർസ്റ്റേഷനുകളുമേർപ്പെടുത്തി. ജന്മിമാർ കൈവശംവെച്ചു നടന്നുവന്ന എസ്റ്റേറുകളായിരുന്നുവല്ലൊ അവിടെ കൃഷിയിടങ്ങൾ. ആ കൃഷിയിടങ്ങൾ അങ്ങനെതന്നെ സഹകരണ കൂട്ടുടമാകൃഷിക്കളങ്ങളാക്കുകയാണു ചെയ്തതു്. ഗ്രാമത്തിന്റെ പൊതുസമ്പത്താണു കളം. കളത്തിൽ പണിയെടുക്കുന്നവരുണ്ടാക്കുന്ന കമ്മിറിയാണു കളം ഭരിക്കുന്നതു്. പാട്ടിയുടെ നിയന്ത്രണമുണ്ടാകും; നേരാണു്. പക്ഷെ അങ്ങനെ വേണമെന്നൊരു നിബന്ധനയുമില്ല. പാട്ടി ജനങ്ങളിൽ നേടിയിട്ടുള്ള വിശ്വാസവും സ്വാധീനവും കൊണ്ടു് അങ്ങനെ വന്നു പോകുന്നുവെന്നേയുള്ളു.

പ്രവർത്തന സ്വഭാവം

ഓരോകൃഷിക്കളവും ഉൽപാദനത്തിൽ ഒരു ഭാഗം ഒരു നിശ്ചിത വിലയ്ക്കു സ്റ്റേററിനു കൊടുത്തുകൊള്ളണമെന്നുണ്ടു. നിശ്ചയിയ്ക്കുന്ന വില കമ്പോളനിലവാരത്തിലെത്തുകയില്ല. കമ്പോള നിലവാരവും നിശ്ചയിയ്ക്കുന്ന വിലയും തമ്മിലുള്ള അന്തരമുണ്ടല്ലൊ, അതു സ്റ്റേററിനു നൽകുന്ന നികുതിയായി കരുതാനേയുള്ളൂ, അങ്ങനെ പറയാറില്ലെങ്കിലും, എന്നു അർത്ഥശാസ്ത്രവിശാരദന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടുന്നുണ്ടു്. സോവിയററ് അധികാരികൾ ഓരോ കളത്തിനും ഉത്പാദന പരിപാടി തയ്യാറാക്കിയിരിക്കും. ദേശീയ വികസന പദ്ധതിക്കനുരോധമായിട്ടാണു ഓരോ കളത്തിനും ഉത്പാദന പരിപാടിയുണ്ടാക്കുന്നതു. ദേശീയ പദ്ധതിയിൽ കാഷ്ടിക വിളയ്ക്കോരോന്നിനുമുണ്ടു് പ്രത്യേകം ടാർജറ്റ്. അതോരോന്നുമെടുത്തു റീജിയനുകൾക്കും ജില്ലകൾക്കുമായി വിഭജിക്കുന്നു. കാഷ്ടികവിഭവങ്ങൾക്കും ഈ വിധം ടാർജറ്റ് നിശ്ചയിക്കലും പരിപാടിയാവിഷ്കരിക്കലും, യുദ്ധകാലത്തു ഇംഗ്ലണ്ടിലും മറ്റു പലരാജ്യങ്ങളിലും നിലവിലിരുന്നതാണു. കൃഷിക്കളത്തിനു പരിപാടിയാവിഷ്കരിക്കൽ അധികാരികൾ നടത്തും. പ്രവർത്തനം സംഘടിപ്പിക്കുന്നതു കമ്മിററിയാണു. ഫാം ഡയരക്ടരാണു പ്രവർത്തനം നിയന്ത്രിക്കുന്നതു. ജോലിയെടുക്കുന്നതിനു കൂലിയുണ്ടു. അധ്വാനഭാരത്തിനു ഒരു തോതു വെച്ചു തൊഴിൽദിനം നിശ്ചയിക്കുന്നു. തൊഴിൽദിനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണു കൂലി. ഒരു തൊഴിൽദിനത്തിനു നിശ്ചയിക്കുന്ന ജോലി

മിട്ടക്കനായൊരു തൊഴിലാളിക്കു അരദിവസം കൊണ്ടു ചെയ്തു തീക്കാനൊക്കും. മിട്ടക്കു കുറഞ്ഞവനു ഒരു ദിവസമോ, ഒരു പക്ഷെ, കൂടുതലോ വേണ്ടിവന്നെന്നു വരാം. കൂലിയിൽ ഒരു ഭാഗം പണമായി നൽകുന്നു. ബാക്കി വിഭവങ്ങളായും. അംഗങ്ങളുടെ ബാധ്യത തീർന്നു ബാക്കിയുണ്ടെങ്കിൽ അതു ആണ്ടവസാനം അവക്കിടയിൽ തന്നെ വീതിക്കുന്നു.

ട്രാക്കറർസ്റ്റേഷൻ

ആദ്യകാലങ്ങളിൽ ഓരോ കളവും അതിനുവേണ്ട ട്രാക്കറുകളും മറ്റു യന്ത്രോപകരണങ്ങളും സ്വന്തമായി സംഭരിച്ചുപയോഗിക്കലായിരുന്നു പതിവു. അതു വിജയകരമായി തോന്നിയില്ല. യന്ത്രങ്ങളും കൈകാര്യം ചെയ്യാനും, കേടുപാടുകളും പോക്കാനും സാങ്കേതിക വിജ്ഞാനവും പരിശീലനവും നേടിയ വിദഗ്ധരായ പ്രവർത്തകർ എല്ലാകളങ്ങളിലും വേണ്ടതു ഉണ്ടായെന്നു വരികയില്ല. കളങ്ങളുംകൂടി ശ്രമകരമായ ഒരേർപ്പാടായി അനുഭവപ്പെട്ടു. ഒരുപാടു പാഴ്ചെലവുകളും വന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. ഗവൺമെണ്ടു, അതുകൊണ്ടു, മെഷീൻ ട്രാക്കറർ സ്റ്റേഷനുകളും ഏർപ്പെടുത്തി, ട്രാക്ടറുകളും മറ്റു യന്ത്രസാമഗ്രികളും കൃഷിക്കളങ്ങളിൽ നിന്നു വേർപെടുത്തി, അവയെ ഏൽപിച്ചു. ട്രാക്കറർ സ്റ്റേഷനുകളിൽ അവശ്യാവശ്യമായേടത്തോളം വിദഗ്ധന്മാരായ ജോലിക്കാരെയും പണിക്കാരെയും നിയമിച്ചുകൊടുത്തു. ഓരോ സ്റ്റേഷനു കീഴിലും ഏതാനും കളങ്ങളും തിരിച്ചു വെച്ചിട്ടുണ്ടാകും. അവശ്യാവശ്യമായ സേവനങ്ങളും ആ സ്റ്റേഷൻ ചെയ്തുകൊടുക്കണം. പ്രതിഫലം പണമായി നൽകിയാൽ പോരാ, ഉത്പന്ന

ങ്ങളായി നല്ലണം. കൃഷിക്കളങ്ങളെ കടിഞ്ഞാണിട്ടു നിത്താൻ പോരുന്ന ശക്തികേന്ദ്രങ്ങളായി പരിണമിച്ച ക്രമത്തിലീ ട്രാക്ടറർ സേ്റഷനുകൾ. ട്രാക്ടറർ സേ്റഷന്റെ സഹായം കൂടാതെ ഒരു കളവും പ്രവർത്തിക്കുകയില്ല. ട്രാക്ടറർ സേ്റഷനുകൾ പിരിച്ചു വിട്ട് മെഷീനറികൾ കളങ്ങളെ തന്നെ ഏല്പിക്കുന്നൊരു പ്രവണത വളർന്നു വരുന്നുണ്ടു ഇപ്പൊഴവിടെ എന്നു പറയപ്പെടുന്നു.

ഉൽപാദനത്തിൽനിന്നൊരു ഭാഗം സ്റ്റേററിനു പോകുന്നു. ഒരു വീതം ട്രാക്ടറർ സ്റ്റേഷനു, അതു നല്കുന്ന സേവനത്തിനു പ്രതിഫലമായി, നല്കുന്നു. ചിലപ്പോൾ, വിളവെടുപ്പു കഴിഞ്ഞു ഉൽപാദനം നല്കാമെന്നു വല്ല വ്യവസായശാലകളുമായും കരാറുചെയ്തിട്ടുണ്ടാകും. ഉണ്ടെങ്കിൽ കരാറുപ്രകാരമുള്ളതു നല്കണം. ഒക്കെ കഴിഞ്ഞാലും വിഭവങ്ങൾ ശേഷിക്കും. ശേഷിക്കുന്നതു ഉപഭോക്തൃസംഘങ്ങൾ വാങ്ങിച്ചുകൊള്ളും. ഉപഭോക്താക്കൾക്കു നേരിട്ടു വില്ക്കുകയുമാവാം. കിട്ടാവുന്ന വിലയും വാങ്ങിക്കാം. അംഗങ്ങൾക്കു കൂലി ഒരു ഭാഗം ഉൽപന്നങ്ങളായി ലഭിക്കുമല്ലൊ. അവരുടെ ആവശ്യം കഴിച്ചു അതിൽ മിച്ചമുണ്ടാകും. മിച്ചം വരുന്നതു അവർക്കു വിറ്റു കാശാക്കാം. നല്ല വിലയും വാങ്ങിക്കാം.

അല്പം സഹകാര്യവും.

കൃഷിഭൂമി മുഴുവൻ കൂട്ടുടമയിലാക്കലായിരുന്നു സോവിയറ് അധികാരികളുടെ ഉന്നം. അതുത്തോളം പോകുന്നതു കർഷകർക്കിഷ്ടമായില്ല. സഹകാര്യകൈവശ സമ്പ്രദായത്തിന്റെ പാരമ്പര്യം ഇല്ലായിരുന്നെങ്കിലും, ഭ്രോഹം അവരിൽ ഒട്ടൊക്കെ വളർന്നുറച്ചിരുന്നു.

അടിമത്തത്തിൽ കഴിഞ്ഞ കാലത്തും കുറച്ചു ഭൂമിയെങ്കിലും സ്വന്തമെന്നു പറയാനവക്കുണ്ടായിരുന്നതാണു്. ആ പാരമ്പര്യം അമ്പെ വിട്ടുകളയുന്നതിൽ അവർ അസംതൃപ്തി കാണിച്ചു. അങ്ങനെ വന്നപ്പോഠം കുടി പാക്കുന്ന ഭൂമി സ്വന്തമായി വെയ്ക്കാനനുവദിക്കുക എന്നായി. ഒരു രണ്ടു രണ്ടര ഏക്കർവരെ ആകാം അതു്. അല്പസ്വല്പം ആടുമാടുകളോ കോഴിയോ വളർത്തുകയുമാവാം. കർഷകർ ഈ മാറ്റത്തെ സ്വാഗതംചെയ്തു. ശ്രദ്ധയധികവും വീട്ടുപറമ്പിലും വീട്ടുജന്തുക്കളിലും പതിഞ്ഞുപോകുന്നു; കൂട്ടുപ്രവർത്തനത്തിൽ ഔദാസീന്യം സംഭവിക്കുന്നു എന്ന പരാതിയോളം എത്തിച്ച കഷ്കക്കാരുത്തിലുണ്ടായ താത്പര്യം. സ്വാഭാവികമായി വന്നു ചേരാവുന്നതാണു ആ വൈഷമ്യം. നിവാരണത്തിനായി സോവിയറ്റ് റഷ്യ ശ്രമിക്കുകയും ശ്രമം ഫലിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. കൃഷിഭൂമി സ്വന്തമാക്കി കൈവശം വെയ്ക്കാൻ കർഷകനുള്ള ദാഹം ശമിപ്പിക്കുന്നതിനാണല്ലൊ, വീട്ടുപറമ്പു സ്വന്തമാക്കാൻ അനുവദിച്ചതു്. അതു ചെയ്തതോടൊപ്പം കൂട്ടുപ്രവർത്തനം വഴി കാർഷികോത്പാദനം വർദ്ധിപ്പിക്കുക തന്റെ സാമൂഹ്യകടമയാണെന്നു അവനെ ബോധ്യപ്പെടുത്തുന്നൊരു ചേതോവികാരം അവനിൽ വളർത്തിയെടുക്കാനുള്ള ശ്രമവും ആരംഭിച്ചു. അതും ഫലിച്ചു. നൂറു ശതമാനവും ഫലിച്ചുവോ? കാർഷികരംഗത്തു പൊളിച്ചെഴുത്തുകഠം ചിലതു ഇടക്കിടെ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിൽനിന്നു കുറവുകഠം കാണുമെന്നനുമാനിക്കാനാണു ന്യായം. പഴുതടഞ്ഞു, നൂറിനു നൂറും, വിജയിക്കുന്നതായൊന്നും ലോകത്തിലില്ലെന്ന വസ്തുതയും നാമോർക്കണം. എന്നും ഒന്നിൽ ഉറച്ചു നില്ക്കുന്ന സ്വഭാവവുമില്ലല്ലൊ ലോകത്തിനു്.

യാഥാസ്ഥിതികപക്ഷവും സമ്മതിക്കുന്നു.

റഷ്യയിലെ കൂട്ടുടമാ സമ്പ്രദായത്തിന്റെ ഗുണഫലങ്ങളും യാഥാസ്ഥിതികപക്ഷത്തെ ആചാര്യന്മാരും സമ്മതിക്കുന്നുണ്ട്. പ്ലാനിങ്ങും സ്പെഷലൈസേഷനും ആ സമ്പ്രദായത്തിന്റെ നേട്ടങ്ങളാണു്. രണ്ടാംലോകമഹായുദ്ധം അവസാനിച്ചതും കിഴക്കൻയൂറോപ്യൻരാജ്യങ്ങളിലെല്ലാം കൂട്ടുടമ കൃഷി ഏർപ്പെടുത്തി. യൂഗോസ്ലാവിയ ഏതാനും കൊല്ലത്തെ പരീക്ഷണത്തിനു ശേഷം നിർബ്ബന്ധം പിൻവലിച്ചു, സഹകരണാവലംബിയായ ഒരുതരം കുടുംബകൃഷി സമ്പ്രദായത്തിലേയ്ക്കു നീങ്ങി. കർഷകന്റെ ദൈനംദിനാവശ്യങ്ങളും നിവൃത്തിച്ചു കൊടുക്കുക, അവന്റെ ഉൽപന്നങ്ങളും വില്പിച്ചു കൊടുക്കുക, മറ്റെന്തൊക്കെ വേണമോ അതൊക്കെ നടത്തിക്കൊടുക്കുക, ഇതൊക്കെ സഹകരണത്തിന്റെ കടമയായി കരുതുന്നു. അതൊക്കെ സഹകരണസംഘത്തിൽ കൂടിയേ നടത്താവൂ എന്നതു തന്റെ കടമയായി കർഷകനും എടുത്തുകൊള്ളണം. ഇപ്പറഞ്ഞതിൽ നിന്നു യൂഗോസ്ലാവിയായിൽ സഹകരണ കൂട്ടുടമകൃഷിയില്ലെന്നർത്ഥമാക്കരുതു്. ഒരു വഴിക്കതും നടന്നുവരുന്നു. വ്യവസ്ഥിതിയിൽ കുറെ അയച്ചിൽ വരുത്തി എന്നേയുള്ളു പൊതുവിൽ. പോളണ്ടും സഹകരണ കൂട്ടുടമകൃഷി സാവ്രതികമാക്കിയില്ല. കൂട്ടുടമയിലുള്ള കൃഷിയുണ്ടു്, കുടുംബാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള കൃഷിയുമുണ്ടു്. കുടുംബാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള കൃഷിയാണധികം. മറിച്ചൊരു നിലപാടാണു ചൈനയംഗീകരിച്ചതു്. വലിയ കാർഷിക-വ്യാവസായിക കമ്യൂണുകളാണു ചൈനയുടെ ലക്ഷ്യം. സഹകര

ണ കൂട്ടുടമകൃഷി അതിലേയ്ക്കുള്ള ഒരു ചവിട്ടുപടിയായേ ചൈന കരുതുന്നുള്ളൂ. മ്യൂച്ചൽ എയിഡ് ടീമിൽ ആരംഭിച്ച കൂട്ടുകൃഷി (ജോയിന്റ് ഫാമിങ്ങ്)യിൽ കടന്നു, അതിലൂടെ കൂട്ടുടമയിൽ എത്തുകയും കൂട്ടുടമകൃഷിക്കളങ്ങളെ കമ്യൂണുകളാക്കി മാറ്റുകയും ചെയ്യുകയാണ് ചൈന. കമ്യൂണുകളെ വൈദേശികക്കിടയിൽ വിവാദവിഷയമായിരിക്കുകയാണിന്നു്. ചൈനയുടെ കാർഷികസാമ്പത്തികഘടന എങ്ങനെ പരിണമപ്പെടുമെന്നതിൽ ചില അർത്ഥശാസ്ത്രവിദഗ്ദ്ധന്മാർ സംശയിക്കുന്നതായി കാണുന്നു.

അങ്ങനെ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നവരുമുണ്ടു്.

രാജ്യങ്ങളെ ജനസാന്ദ്രത മുറ്റിയതാവുമ്പോൾ സഹകരണ കൂട്ടുടമകൃഷി സാമ്പത്തികപ്രശ്നങ്ങൾക്കവസാനപരിഹാരമാകയില്ലെന്നു് അഭിപ്രായപ്പെടുന്ന വിദഗ്ദ്ധന്മാരുമുണ്ടു്. ചില രാജ്യങ്ങളുടെ അനുഭവങ്ങളെ അവരതിനു താങ്ങായി ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. കാർഷികാഭിവൃദ്ധിക്കു, കൃഷി യന്ത്രവത്കരിക്കേണ്ടതാവശ്യമാണു്. യന്ത്രവത്കരണം കൊണ്ടു കൃഷിയെ ആശ്രയിച്ചുപജീവിക്കുന്നവരുടെ എണ്ണം മുരുക്കുവാൻ കഴിയും. അതു നല്ലതാണു; ആവശ്യവുമാണു്. പക്ഷെ കൃഷിയുടെ രംഗത്തുനിന്നു തിരസ്കൃതരാകുന്നവരെ കുടിയിരുത്തേണ്ട പ്രശ്നം ഉത്ഭവിക്കുന്നു. അതിദ്രുതം വികസിതമായ്വരുന്ന വ്യവസായമണ്ഡലവും, ധാരാളം തരിശുഭൂമിയുമുള്ള രാജ്യങ്ങൾക്കേ, യന്ത്രവത്കരണം തോണ്ടിയെറിയുന്നവരെ, പുതിയ ജീവിതോപായം നല്കി കുടിയിരുത്താനാവൂ എന്നാണവരഭിപ്രായപ്പെടുന്നതു്.

സോവിയറ്റ് യൂണിയനിലെ കൂട്ടുടമ കൃഷിക്കളങ്ങൾക്കു സ്റ്റേറ്റിനുവേണ്ടി കൂടുതലുത്പാദിപ്പിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. കൃഷിയെ പഴയ പാരമ്പര്യത്തിൽ നിർത്തിക്കൊണ്ടു അതു സാധിക്കുമായിരുന്നില്ല. എന്നാലും ഈ കൂട്ടുടമക്കളങ്ങളുടെ ഉത്പാദനക്ഷമതയുണ്ടല്ലോ; പശ്ചിമയൂറോപ്യൻരാജ്യങ്ങളിലെ കുടുംബാടിസ്ഥാന കൃഷിയിടങ്ങളുടേതിനോടൊപ്പമെത്തുന്നില്ല. ഏക്കർതോതെടുത്താലും ആളോഹരിയെടുത്താലും നില അതാണ്. ഈ വസ്തുത ഉന്നയിച്ചു, കൃഷി സ്വകാര്യ ഉടമകൾക്കു സ്വതന്ത്രമായി വിട്ടുകൊടുക്കുകയാണുത്തമം, അങ്ങനെ ആക്കുന്നതാണു ഉത്പാദനാഭിവൃദ്ധിക്കു നല്ലതു എന്നഭിപ്രായപ്പെടുന്ന വിഭാഗവുമുണ്ട്. താങ്ങായി നിന്നു പ്രവർത്തിച്ചാൽ മതി സഹകരണം എന്നു പറയുന്നു അവർ. അവരുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ കടം വാങ്ങൽ, ആവശ്യസാധനങ്ങൾ സംഭരിച്ചു നല്കൽ, പ്രോസസിങ്ങ്, മാർക്കറിങ്ങ് എന്നിങ്ങനെ ഏതാനും സേവനങ്ങളിലൊതുക്കാം സഹകരണത്തിന്റെ കടമകൾ. ഈ അഭിപ്രായഗതിക്കാർ ഒരു വസ്തുത സൗകര്യപൂർവ്വം വിസ്മരിക്കുന്നതുപോലെ തോന്നുന്നു. അഭൂതപൂർവ്വവും അത്ഭുതാവഹവുമായ പുരോഗതിയാണു സോവിയറ്റ് യൂണിയൻ നേടിയതു. അതു ഹ്രസ്വമായ കാലത്തിനുള്ളിൽ, ലോകത്തിന്റെ മുഴുവൻ എതിർപ്പിനെ ചെറുത്തുകൊണ്ടാണെന്നതാണു അക്കാര്യം.

പാലസ്തീനയിൽ.

റഷ്യയിൽ കൂട്ടുടമാസഹകരണസംഘങ്ങളുടെ ആവിർഭാവത്തിനും, പാലസ്തീനയിൽ കൂട്ടുടമാസഹകരണസെറ്റിൽമെൻറുകളുടെ

ആവിർഭാവത്തിനും ഇടയാക്കിയ സാഹചര്യങ്ങളും ഭിന്നങ്ങളാണ്. പാലസ്തീനയിലെ കോളനികളിൽ അധിവാസികളായി വന്നവർ കൃഷിപാരമ്പര്യമുള്ളവരല്ല. അപരിചിതമായ, വിഷമം നിറഞ്ഞൊരു നാട്ടിൽ വിരോധികൾക്കിടയിൽ കുടിയേറിയ ജൂതന്മാരാണവർ. കഷ്ടകരജനസാമാന്യത്തെ അപേക്ഷിച്ച അവർ കുറച്ചധികം വിദ്യാസമ്പന്നരും സംസ്കൃതാശയരുമായിരുന്നു. കൃഷി അവർക്കറിഞ്ഞുകൂടായിരുന്നു. സിയോണിസ്റ്റ് (ജൂത) നിധികളിൽ നിന്നുണ്ടായ പ്രേരണയും സഹായവും കൊണ്ട അവർ രണ്ടും കല്പിച്ച കൃഷിവൃത്തിയംഗീകരിച്ചതാണ്. സമൂഹജീവിതം അവർ ബോധപൂർവ്വം കരുപ്പിടിച്ച വളർത്തിയെടുത്തു. ആവശ്യത്തിന്റെ സമ്മർദ്ദവുമുണ്ട പിന്നിൽ. മറെ സമ്പ്രദായങ്ങളും അവരവലംബിച്ച നോക്കാതിരുന്നില്ല. അതിലൊക്കെ പരാജയം അവരെ പിന്തുടർന്നു. പൊരുതികേടായപ്പോൾ ഈ വഴിക്കൊന്നു തിരിഞ്ഞു നോക്കിയതാണു. അങ്ങനെ 1908-ൽ അവർ ഒരു ക്ലൂസാ സെറിൽമെൻറ സ്ഥാപിക്കുകയായി. അതിന്റെ പ്രവർത്തനത്തിൽ അവർ നിരാശരാകേണ്ടിവന്നില്ല. സെറിൽമെൻറുകളും പിന്നേയും പൊന്തിവന്നു. എണ്ണം വർദ്ധമാനമായി. 1943 അവസാനം 108 ൽഎത്തി നിന്നിരുന്നു സെറിൽമെൻറുകളുടെ എണ്ണം. അവയിൽ പുംസ്ത്രീകളുടക്കം, 28,000 അംഗങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്നു.

ക്ലൂസാസെറിൽമെൻറുകൾ.

ഒരു നിശ്ചിതകാലത്തെ പ്രൊബേഷനു ശേഷമേ ഒരുവനു ഒരു സെറിൽമെൻറിൽ അംഗത്വമനുവദിച്ചുള്ളു. അംഗമായി കഴി

യുന്നതും അവനു സ്വകാര്യസ്വത്തായവശേഷിക്കുന്നതു സ്വന്തം തടിയും ഉടുതുണിയും മാത്രമായിരിക്കും. അവൻ തന്നെ സെററിൽ മെൻറിന്റെ ഭാഗമാണു. ആ നിലയ്ക്കു തടിയും ഉടുതുണിയും പോലും സ്വകാര്യ സ്വത്താവുകയില്ലെന്നു വേണമെങ്കിൽ പറയാം. സെററിൽ മെൻറിന്റെ ആസ്തിബാധ്യതകളൊന്നും അവനെ സ്പർശിക്കുന്നില്ല. സെററിൽമെൻറ് പിരിച്ചുവിടുകയായാൽ പോലും അതിന്റെ ആസ്തികളിന്മേൽ അവനവകാശം പറഞ്ഞുകൂടാ. ബാധ്യതകളും അവനെ അന്വേഷിക്കുകയുമില്ല. റഷ്യൻ കൂട്ടുടമക്കളങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ചു കമ്യൂണിസം പരകോടിയിലെത്തിനിൽക്കുന്നു ഈ സെററിൽമെൻറുകളിൽ.

അംഗങ്ങളുടെ പൊതുയോഗത്തിനാണു സെററിൽമെൻറു കാര്യങ്ങളിൽ പരമാധികാരം. പൊതുയോഗം ആണ്ടിലൊരിക്കൽ ചേരുന്നു. ചേർന്നാൽ അതിൽ വെച്ചു വിവിധ കമ്മിററികളും രൂപീകരിക്കപ്പെടും. അധികാരങ്ങളും ആ കമ്മിററികളെ വകതിരിച്ചേൽപിക്കും. അങ്ങനെയാണു പൊതുയോഗം അതിന്റെ അധികാരങ്ങളും നടത്തുന്നതു. വൈദഗ്ധ്യം വേണ്ട ജോലികളും ഏല്പിക്കുന്നതു വൈദഗ്ധ്യം നേടിയവരെ തന്നെയാകും. വൈദഗ്ധ്യം വേണ്ടാത്ത ജോലികളും സാധാരണക്കാരെ ഏല്പിക്കുന്നു. അവയൊക്കെ ഊഴമിട്ടു മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കും.

ജോലി ചെയ്യുന്നതിനു കൂലിയില്ല. ലാഭവീതവുമില്ല. സെററിൽമെൻറിനു പുറത്തുപോയും പണിയെടുക്കേണ്ടിവന്നേക്കാം. പുറത്തുപോയി പണിയെടുക്കുന്നതിനു കൂലികിട്ടും. കിട്ടുന്ന കൂലി പണിയെടുത്തവനുള്ളതല്ല. സെററിൽ മെൻറിനുള്ളതാണു്. അതു

ഖജനാവിൽ ലയിക്കുന്നു. ഖജനാവു പൊതുവാണു. അപ്പോൾ പണിയെടുക്കുന്നവന്റെ കാര്യമോ? അവനടക്കം സെറ്റിൽമെന്റിനകത്തുള്ള എല്ലാ അംഗങ്ങളുടെ എല്ലാകാര്യങ്ങളും സെറ്റിൽമെന്റ് അന്വേഷിച്ചു നടത്തിക്കൊള്ളും. അംഗങ്ങൾ ചെയ്യുന്ന ജോലി അടിസ്ഥാനമാക്കി അവർക്കുവേണ്ടി ചിലവു ചെയ്യുകയല്ല, അവരുടെ എല്ലാ ആവശ്യവും നിർവ്വഹിച്ചു കൊടുക്കുകയാണു. ജോലി കഴിവിനൊത്തു; കൂലി ആവശ്യമനുസരിച്ചു; ഈ സിദ്ധാന്തമനുസരിച്ചാണു കാര്യങ്ങൾ പോകുന്നതു. തൊഴിലും ജീവിതവുമെല്ലാം സമൂഹാടിസ്ഥാനത്തിലാണു. അട്ടക്കളയും ആഹാരവും പോലും പൊതുവായിരിക്കും. കുട്ടികൾക്കു ബാലസദനമുണ്ടു. കുട്ടികളെയൊക്കെ അവിടെ പാർപ്പിക്കുന്നു.

കൂസാ സെറ്റിൽമെൻറുകൾക്കാവശ്യമായ സാമാനങ്ങൾ സംഭരിച്ചു നൽകുന്നതും അവയുടെ ഉത്പാദനങ്ങൾ വിപണനം ചെയ്യുന്നതും സെൻടൽ കോ-ഓപ്പറേറ്റിവു് ഏജൻസീസ് ആണു. ഏജൻസി പ്രവർത്തനധനത്തിനായി സെൻടൽ ബാങ്കുകളെ സമാശ്രയിക്കുന്നു. സെൻടൽ ബാങ്കുകൾ സർക്കാർ വകയല്ല. സർക്കാരുമായി ബന്ധമുള്ളവയുമല്ല. എന്നാൽ സെറ്റിൽമെൻറുകളേയും, പൊതുവായ വികസനപ്രവർത്തങ്ങളേയും സഹായിക്കുക ലക്ഷ്യമാക്കി സ്ഥാപിച്ചവയാണു. റഷ്യയിലെ കോൾക്കോസ്സുകളെപ്പോലും, പാലസ്തീനയിലെ കൂസാ സെറ്റിൽമെൻറുകളും തമ്മിലുള്ള പ്രധാന വ്യത്യാസം, കോൾക്കോസ്സുകൾ ഒരു ദേശീയ വികസനപരിപാടിക്കു ഉപകരണമായി നിന്നു പ്രവർത്തിക്കുന്നു, കൂസാ സെറ്റിൽമെൻറുകൾ അങ്ങനെ ഒരു

കാഴ്ചപ്പാടേയില്ല, എന്നുള്ളതാണു. സ്വാനുഭവം അടിസ്ഥാനമാക്കിയും, കഴിവിനൊത്തും ഇഷ്ടമുള്ള വിള കൃഷിചെയ്യാനും, ഫലമെടുക്കാനും കൃസകർക്കു സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടു. അക്കാര്യത്തിൽ അവയ്ക്കു കടിഞ്ഞാണിടുവാൻ സർക്കാരില്ല. ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്നതു വിറ്റഴിക്കുവാൻ മുതലപ്പെട്ട പ്രവർത്തിക്കുന്നൊരേജൻസിയുണ്ടു. മാക്കറ്റിങ്ങിൽ വരാവുന്ന ലാഭനഷ്ടങ്ങൾക്കുത്തരവാദിത്വം ഏജൻസി വഹിച്ചോളും.

വേറെയും സെറ്റിൽമെണ്ടുകൾ.

പ്രവർത്തന സ്വഭാവം കൊണ്ടു ഭേദിച്ച സെറ്റിൽമെൻറുകൾ വേറെയുമുണ്ടു പാലസ്തീനയിൽ. സഹകാര്യ ഗ്രാമങ്ങളാണൊന്നു. അറബികൾ അതിനു മോഷാവ് എന്നു പേർ നൽകിയിരിക്കുന്നു. മോഷാവിൽ കൃഷി ഭൂമി മുഴുവൻ സഹകാര്യസ്വത്തുക്കളാണു. വ്യക്തികൾ തനതു കൈവശം വെച്ചു കൃഷിചെയ്യുന്നു. കർഷകനും കുടുംബാംഗങ്ങളും ചേർന്നാകും കൃഷിചെയ്യുന്നതു്. കൂലിക്കു ആളെ കൂട്ടിയെന്നും വരും. ഭൂമി പാട്ടത്തിനേല്പിച്ചു പുറമെ പോയി പാർക്കുന്നവരേയും കാണും. കടംവാങ്ങൽ, മാർക്കറ്റിങ്ങു്, വാണിജ്യം, ജലസേചനം, യന്ത്രസാമഗ്രികളുടെ കൂട്ടായ വിനിയോഗം എന്നിങ്ങനെ വിവിധ തുറകളിൽ സേവനം നൽകാൻ വിവിധ തൈപ്പുകളിലുള്ള സഹകരണ സംഘങ്ങളുണ്ടാകും സഹകാര്യഗ്രാമങ്ങളിൽ. ഗ്രാമത്തിനു പൊതുവായി ഉത്പാദന പരിപാടി ഉണ്ടായെന്നു വരാം, ഉണ്ടായില്ലെന്നുംവരാം; നിബ്ബന്ധമില്ല. എന്നാൽ സംഘങ്ങളുടെ സേവനം ഉപയോഗപ്പെടുത്തികൊള്ളണം ഗ്രാമവാസികൾ എന്നതു നിബ്ബന്ധമാണു.

കുടിയേറ്റക്കാരായ ഏഷ്യൻ ജൂതന്മാരധികവുമിഷ്ടപ്പെട്ടന്നതു ഇത്തരം സെറ്റിൽമെൻറുകളെയാണതെ. സ്വതന്ത്രമായ കുടുംബജീവിതം അവരിൽ പരമ്പരയാ ശ്രുദ്ധമൂലമായി കുടികൊള്ളുന്നതാകാം കാരണം. മറെറാരു കാരണം കൂടി പറയപ്പെടുന്നു. ചിരകാലം കോൺസെൻട്രേഷൻ ക്യാമ്പുകളിലും, ജയിലറകളിലും, പട്ടാളത്തിലുമായി കഴിഞ്ഞവരാണു പലരും. സമൂഹ ജീവിതത്തോടവക്കു, അതുമൂലം, ആഭിമുഖ്യം കുറഞ്ഞുപോയി.

കൃസായ്ക്കും മോഷാവിനും ഇടയ്ക്കു നിൽക്കുന്നൊരു തരം സെറ്റിൽമെൻറുകളുണ്ടു്. മോഷാവ് ഷിട്ടഫി എന്ന പേരിലാണു അറിയപ്പെടുന്നതു്. ഈ സെറ്റിൽമെൻറുകളിൽ കാഷ്കിപ്രവർത്തനങ്ങൾ കൂട്ടായി നടക്കുന്നു. ജീവിതം വെവ്വേറെ കുടുംബങ്ങളായിട്ടാണു്. റഷ്യൻ കോൾക്കോസ്സിനോടു സാദൃശ്യം വഹിക്കുന്നവയാണു ഈ സെറ്റിൽമെൻറുകൾ; രണ്ടാമുന്നു വ്യത്യാസങ്ങൾ പ്രകടമാണെങ്കിലും. കോൾക്കോസ്സുകൾ ദേശീയമായൊരു പൊതു പരിപാടിയുടെ നിർവ്വഹണച്ചുമതലയേറ്റു പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഒരേ ജൻസിയാണു്. അതുതോളം അതിനു പ്രവർത്തന സ്വാതന്ത്ര്യം നിയന്ത്രിക്കപ്പെടുന്നു. മോഷാവ് ഷിട്ടഫി സ്റ്റേറ്റിൻെറ പ്രേരണയിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്നതല്ല. അതിൻെറ മേൽ സ്റ്റേറ്റിൻെറ നിയന്ത്രണവുമില്ല. കോൾക്കോസ്സിൽ കർഷകർക്കു കുറച്ചു ഭൂമി സ്വന്തമായി കൈവശം വെച്ചു കൃഷിചെയ്യാം. എന്താനും വീട്ടുജന്തുക്കളെ വളർത്തുകയുമാകാം. മോഷാവ് ഷിട്ടഫിയിൽ അതനുവദിക്കുന്നില്ല. കോൾക്കോസ്സിൽ, എടുക്കുന്ന പണിനോക്കിയാണു കൂലി. മോഷാവ് ഷിട്ടഫിയിൽ അംഗങ്ങളുടെ ആവശ്യം നോക്കിയാണു്.

മെക്സിക്കോയിലെ എജിദൊ.

മെക്സിക്കോയിലെ എജിദൊ സംഘങ്ങളാണു ഇനിയൊന്നു എടുത്തുകാണിക്കാനുള്ളതു്. റഷ്യയിലെ കോംക്കോസ്സുകളെ പോലെ, വലിയ എസ്റ്റേറുകളും പിടിച്ചെടുത്തപ്പോൾ, അവയിൽനിന്നു രൂപം പൂണ്ടവയാണിവയും. എസ്റ്റേറുകളും കൃഷികർക്കിടയിൽ വിഭജിച്ചു വിതരണം ചെയ്യപ്പെട്ടു. പൊതു മേച്ചിൽ സ്ഥലങ്ങളും, പൊതു വനികകളും ഏർപ്പാടുചെയ്തു, ബാക്കികൊണ്ടാണു വിഭജനം നടന്നതു്. പരുത്തികൃഷിയുടെ കേന്ദ്രങ്ങളിൽ വിതരണത്തിന്റെ നയമൊന്നു മാറേറണ്ടിവന്നു. വലിയ കമ്പനി ഉടമകളുടെ ഉടമയിലായിരുന്ന പരുത്തികൃഷി. കൃഷിപ്പണിക്കാർ അടിമകളായിരുന്നില്ലെങ്കിലും, അടിമത്തത്തെ തൊട്ടുനില്ക്കുന്നവരായിരുന്നു. പരമദയനീയമായിരുന്ന അവരുടെ ജീവിതം. കമ്പനി അവരെ നിരന്തരമായി ചൂഷണം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. കമ്പനി വക ജോലി; കമ്പനിയുടെ സ്റ്റോർ; കമ്പനിയുടെ കറൻസി. കൃഷിപ്പണിക്കാർ എന്നും കമ്പനിക്കു കടക്കാരാണു്. കടം വീട്ടുന്ന കാലമില്ല. പാക്കാൻ വീടില്ല. അക്ഷരാഭ്യാസസൗകര്യമില്ല. ക്ഷേമപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കേർപ്പാടില്ല. അജ്ഞതയിലും, അഴുക്കിലും, ദാരിദ്ര്യത്തിലും കഴിയുകയായിരുന്നു അവർ. പരുത്തി വയലുകളാകെ പിടിച്ചെടുത്തു, അളന്നുതിരിച്ചുതിരിട്ടു, അവയിൽ പണിയെടുത്തിരുന്നവരെ എല്പിച്ചു ഒഴിഞ്ഞുനിന്നാൽ അതു ശരിയായ നടവടിയാവില്ലെന്നു ഗവമ്മെണ്ടിനു തോന്നി. ആ തോന്നലിന്റെ ഫലമാണു എജിദൊ കൂട്ടുകൃഷിക്കളങ്ങൾ. എജിദൊവിന്റെ ഭരണം എജിദൊവിന്നധീനമാണു്. എന്നാൽ ജനങ്ങൾ അനക്ഷരരും പ്രാകൃ

താവസ്ഥ കടന്നിട്ടില്ലാത്തവരുമാകയാൽ കശ്നമായ മേൽനോട്ട വും, തീവ്രമായ ബോധനവും ആവശ്യമായി വന്നു. രണ്ടു കൃത്യ ങ്ങളും, "നാഷനൽ ബാങ്കു് ഓഫ് എജിപ്തൊ ക്രെഡിറ്റ്" എന്ന സ്ഥാപനത്തെ ഏല്പിച്ചിരിക്കുകയാണു്. ബാങ്കു് ആ കൃത്യങ്ങളം കാര്യക്ഷമമായി നിവ്വഹിച്ചുപോരുന്നു. ബാങ്കു, കൃഷിക്കളങ്ങാം ക്കു, സാങ്കേതികവും സാമൂഹ്യവുമായ കാര്യങ്ങളിൽ വിശ്വസിക്കാ വുന്ന ഒരു ഉപദേഷ്ടാവുകൂടിയാണു്.

എജിപ്തൊവിനു തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടുന്ന കമ്മിറ്റിയുണ്ടു്; കമ്മി റ്റിയംഗങ്ങളും ഉദ്യോഗസ്ഥാംഗങ്ങളും അവരുടെ കൃത്യങ്ങളും ചുമതല കളും പഠിച്ചുവരുന്നതേയുള്ള. അംഗങ്ങാംക്കു കൂലി നല്കുന്നതു എട്ടു മണിക്കുന്ന പണിയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണു്. പണികാം ചിലപ്പോം 'പീസ്റേറ്റ്" സമ്പ്രദായത്തിലും ഏല്പിക്കും. അംഗങ്ങാംക്കു ലാഭവീത ത്തിനും അവകാശമുണ്ടു്. കൃഷിക്കളത്തിൽ സമൂഹജീവിതമല്ല. ക്ഷേ മപ്രവത്തനങ്ങാം വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും കാര്യക്ഷമമാക്കുകയും ചെയ്യു ന്നതിനു യത്നം തീവ്രമായി നടക്കുന്നു. നിരത്തുകാം, വിദ്യാലയ ങ്ങാം, ആശുപത്രികാം, മരുന്നുഷാപ്പുകാം എന്നിവ പൊതുസ്വ ത്തുക്കളാണു്. പൊതുവായ സമ്മേളനഹാളുകളുമുണ്ടു്. എജിപ്തൊ ഫാമുകളുടെ പ്രവത്തനംകൊണ്ടുമായികമായ ജീവിതാഭിവൃദ്ധിയാ ണു് ജനങ്ങാംക്കുണ്ടായിട്ടുള്ളതു്. എജിപ്തൊ ഫാമുകളുടെ പ്രവത്ത നംകൊണ്ടു മെക്സിക്കൻ ഗ്രാമങ്ങാംക്കുണ്ടായ അഭിവൃദ്ധി, റൈഫയി സൻ സംഘങ്ങളുടെ പ്രവത്തനംകൊണ്ടു ജർമ്മൻ ഗ്രാമങ്ങാംക്കു പ്രാ രംഭത്തിലുണ്ടായ അഭിവൃദ്ധിയോടു സാദൃശ്യം വഹിക്കുന്നു. ജർമ്മ നിയുടേതിൽ നിന്നൊരു വ്യത്യാസം. മെക്സിക്കോവിൽ പ്രവത്ത

ന നേതൃത്വം ഗവർമ്മെണ്ടിലിരിക്കുന്നു. പ്രവർത്തനക്ഷമതയ്ക്കൂറവിടം ഗവർമ്മെന്റാണ്. ജനങ്ങളിൽ നിന്നു സ്വയം ഉറന്നതായൊന്നുമില്ല. പിന്നൊന്നു; ജനങ്ങളുടെ ജീവിതാഭിവൃദ്ധിയോടൊപ്പം കൃഷിയിൽ ഉത്പാദനതോതുയരുന്നില്ല. സ്വല്പം താഴ്ന്നു പോകയാണുണ്ടായതു്.

യൂറോപ്പിൽ വേറെ ചില രാജ്യങ്ങളിലുമുണ്ടു സഹകരണകൃഷി പരീക്ഷിക്കുന്നു. പരീക്ഷണത്തിനു പുരോഗതിയുണ്ടു്. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ "ലാന്റ് സെറ്റിൽമെന്റ് അസോസിയേഷൻ" അതിന്റെ ഭൂമികളിൽ സഹകരണപ്രവർത്തനം പരീക്ഷിക്കുന്നു. പരീക്ഷണം ഉത്പാദനപരിപാടികളുടെ ആവിഷ്കരണത്തിലും വ്യാപാരപ്രവർത്തനങ്ങളിലും ചെന്നവസാനിക്കുന്നു. കൃഷിയിടങ്ങളും വ്യക്തികളുടെ സ്വകാര്യസ്വത്തുക്കളാണു്. ഭൂമി വ്യക്തികളും തനതു കൈവശം വെച്ചു കൃഷി നടത്തുന്നു. സമൂഹജീവിതത്തിന്റെ പ്രശ്നം പിന്നെ വരുന്നില്ലല്ലൊ. പിന്നെയൊരു പ്രത്യേകത; സെറ്റിൽമെന്റുകൾക്കു സ്വതന്ത്രമായി ഭരണാധികാരമില്ല. ഇംഗ്ലണ്ടിലെപ്പോലുള്ള സെറ്റിൽമെന്റുകൾ വെയിൽസിലുമുണ്ടു്. അവിടെ ഭൂമിക്കുടമ സെറ്റിൽമെന്റുകളാണു, വ്യക്തികളല്ല. ഭരണകാര്യത്തിൽ അവിടേയും സെറ്റിൽമെന്റുകൾക്കു പൂർണ്ണസ്വാതന്ത്ര്യം നിഷേധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ബ്രിട്ടനിലെ സെറ്റിൽമെന്റുകളുടെ ശൈലിയിൽ ഒരു പരീക്ഷണം, കുറെ കൊല്ലങ്ങൾക്കുമുമ്പു, അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളിൽ നടത്തിനോക്കി. സാമ്പത്തികാധിപത്യത്തിനെതിരെ, റിലീഫ് പ്രവർത്തനമെന്ന നിലയ്ക്കാണു അതാരംഭിച്ചതു്. പക്ഷെ ഏറെ നീണ്ടുനിന്നില്ല, ഗവർമ്മെണ്ടു ആ പരീക്ഷ

ണം വേണ്ടെന്നു വച്ചു. ഐക്യനാട്ടുകളെ അനുകരിച്ചു കനഡയും ആരംഭിച്ചിരുന്ന ചില സെറ്റിൽമെൻറുകളും. കുറെക്കൂടി സ്ഥായിയായ ഫലം കാണിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞു കനഡയിലെ സെറ്റിൽമെണ്ടുകൾക്കു്.

ഇറ്റലിയിലും കൂട്ടുപ്രവർത്തനം.

കൃഷിയിൽ സഹകരണപ്രവർത്തനം ഫലിപ്പിച്ചതിനു ഉദാഹരണമായെടുത്തു കാണിക്കാവുന്ന മറ്റൊരു രാജ്യം ഇറ്റലിയാണു്. സഹകരണപ്രവർത്തനത്തിനവിടെ കൂടുതൽ പഴക്കം കൃഷിയുടെ മണ്ഡലത്തിലാണു്. ഇറ്റലിയിലെ കൃഷിസംഘങ്ങളെ പ്രവർത്തനസ്വഭാവം നോക്കി രണ്ടാക്കി തിരിക്കാം. ഒന്നിനു 'വിഭക്ത'മെന്നും മറ്റേതിനു 'അവിഭക്ത'മെന്നും നമുക്കു പേർ നല്കാം. 'വിഭക്തം' പാലസ്തീനയിലെ സഹകരണഗ്രാമങ്ങളോടാണു് സാദൃശ്യം വഹിക്കുന്നു. ഭൂമി മുഴുവൻ സഹകാര്യ കൈവശങ്ങളാണു്. വ്യക്തികളുടെ വകയുമാണു് അവരതു വെവ്വേറായി കൃഷിചെയ്യുന്നു. 'അവിഭക്ത'ങ്ങൾക്കടുപ്പം റഷ്യയിലെ കോൾക്കോസ്സുകളോടാണു്. ഭൂമിയുടെ ഉടമസ്ഥത സംഘത്തിലിരിക്കുന്നു. വ്യക്തികൾക്കവിടെ ഭൂമിയില്ല. സെറ്റിൽമെൻറിനകത്തെ കാർഷികപ്രവർത്തനങ്ങളെല്ലാം കൂട്ടായി നടക്കുന്നു. 'പൊ' (Po) താഴ്വരയിലെ ചതുപ്പുകളിൽനിന്നാണു ഈ തരം സെറ്റിൽമെൻറുകളുടെ ആവിർഭാവം. ചതുപ്പുകൾ മലംപനി പ്രദേശങ്ങളായിരുന്നു. മലമ്പനിനിവാരണത്തിൻറെ പേരിൽ അവയൊക്കെ നികത്തിയെടുത്തതു് ലേബർകോൺടാക്ടറ്റ് സഹകരണസംഘങ്ങളാണു്. ചതുപ്പുകൾ

നികന്നു വിത്തിടാൻ പാകമായെന്നു കണ്ടപ്പോൾ, നികത്താൻ വിയപ്പു പൊഴിച്ചവക്കു തോന്നി അവിടെ കൃഷിയിറക്കുന്ന കൃത്യവും നടത്തിയാലോ എന്നു്. വിലയ്ക്കു കിട്ടാവുന്ന ഭൂമികളം വിലയ്ക്കെടുത്തു. പാട്ടത്തിനു കിട്ടാവുന്നവ പാട്ടത്തിനെടുത്തു. കൂട്ടായി പ്രവർത്തനവുമാരംഭിച്ചു. അങ്ങനെയാണവിടെ കൂട്ടുകൃഷിയിടങ്ങളുണ്ടായതു്.

സഹകരണ ഫെഡറേഷനുകളം ഭൂമി വിലയ്ക്കെടുത്തു, കൂലിക്കാരെ പാർപ്പിച്ചു പണിയെടുപ്പിക്കുന്ന കൃഷിഫാമുകളുമുണ്ടു് ഇറലിയിൽ. വിളവിറക്കൽ തൊട്ടു കൊയ്തു മെതിക്കുന്നതുവരെയുള്ള എല്ലാ കാർഷികപ്രവർത്തനങ്ങളും ലേബർ കോൺടാക്ടർ് സഹകരണസംഘങ്ങളെ ഏല്പിച്ചു ചെയ്യിക്കുന്ന കൃഷിഫാമുകളുമുണ്ടു്. ഈ പറഞ്ഞ രണ്ടിനേറയും ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുന്നതു വിളയിക്കുന്നവരുടെ ക്ഷേമാഭിവൃദ്ധിയിലല്ല. വിളയിക്കുന്നവരെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം, ഏതാനും മാസത്തെയ്ക്കു തൊഴിലായല്ലൊ എന്നാശ്വസിക്കാമെന്നേയുള്ള.

ഇറലിയിൽ കൃഷിസംഘങ്ങളുടെ ഉത്പാദനക്ഷമത അഭിനന്ദനാർഹമാംവിധം ഉയർന്നു നിൽക്കുന്നു എന്നതൊരു പ്രത്യേകതയാണു.

കൈവശാവകാശങ്ങൾക്കു ഉടക്കു വരുത്താത്ത ചില ഭൂമികളം കൂട്ടുപ്രവർത്തനത്തിനായി വിട്ടുന്ന അനുഭവങ്ങളം ഇറലിയിലും, ജർമ്മനിയിലും മറും കാണുന്നുണ്ടു്. ഫല വൃക്ഷങ്ങളും, മുന്തിരിയും കൃഷിചെയ്യുന്ന പ്രദേശങ്ങളിലാണധികം. ഗ്രാമങ്ങളിൽ കൃ

ഷിയോഗ്യമായ ഭൂമികളുണ്ടാകും. ഉടമസ്ഥന്മാർ, അങ്ങനെ, എവിടെയെങ്കിലുമാകും. കൈയകലം, കൃഷിക്കു മേൽനോട്ടം വഹിക്കാനവക്കു കഴിയാതാകുന്നു. അങ്ങനെ വരുമ്പോൾ ഭൂമി കൂട്ടുപ്രവർത്തനത്തിനായി വിട്ടുകൊടുക്കുകയാണു. ട്രാക്ടറർ തുടങ്ങിയ യന്ത്രോപകരണങ്ങളുപയോഗിച്ച് കൃഷി അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്താൻ, അതുമൂലം, സൗകര്യം ലഭിക്കുന്നു. ഉത്പാദനം, അംഗങ്ങൾ തമ്മിൽ വിഭജിക്കുകയാണു.

ഇന്ത്യയിൽ പരീക്ഷിക്കുന്നു.

കൃഷിയുടെ മണ്ഡലത്തിൽ സഹകരണ പ്രവർത്തനം ഇന്ത്യയിലും പരീക്ഷിക്കുന്നുണ്ടു. മുൻകൈയെടുത്തിരിക്കുന്നതു ഗവണ്മെണ്ടാണു. കൃഷിവികസനത്തിനുള്ള ദേശീയപരിപാടിയുടെ ഭാഗമായി സഹകരണ കൂട്ടുപ്രവർത്തനത്തെ ഗവണ്മെണ്ടു് അംഗീകരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. കൃഷിയെ ആശ്രയിച്ചു ജീവിക്കുന്നവരാണു ഇന്ത്യയിലെ ജനങ്ങളധികവും. കൃഷിയിടങ്ങളാകട്ടെ ചെറുതും അങ്ങിങ്ങു പ്രക്ഷിപ്തങ്ങളായി അന്യോന്യം വേർപെട്ടു കിടക്കുന്നവയുമാണു. അവയെ സമാഹരിച്ചു വലിയ കൃഷിയിടങ്ങളാക്കാതെ കൃഷിയിൽ ശാസ്ത്രീയത കൈവരുത്താനോ പുതിയ ടെക്നിക്കുകൾ പ്രയോഗിക്കുവാനോ സാധ്യമല്ലായ്കയാലാണു കൃഷിയുടെ മണ്ഡലത്തിൽ സഹകരണ കൂട്ടുപ്രവർത്തനമംഗീകരിക്കാൻ ഗവണ്മെണ്ടു ജനങ്ങളെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നതു കൃഷിഭൂമിയും, പ്രയത്നശേഷിയും, കാലിവിഭവങ്ങളും പൊതുവാക്കിവിട്ടു കൂട്ടുപ്രവർത്തനത്തിനൊരുങ്ങുന്ന കർഷകർക്കു ഗവണ്മെ

ണ്ടിൽനിന്നു പല സൗജന്യങ്ങളും അനുവദിച്ചിരിക്കുന്നു. സഹകരണ കൃഷിപ്രവർത്തനം വികസിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ദേശീയ തലത്തിലും, സ്റ്റേറ്റുതലത്തിലും കൊ-ഓപ്പറേറ്റീവ് ഫാമിങ്ങ് അഡൈ്വസറി ബോർഡുകൾ ഏർപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ട്. ഭൂമിയുടെ ഉടമസ്ഥാവകാശം കൈവിടുവാൻ കർഷകർ കാണിക്കുന്ന വൈമുഖ്യമാണു ഈ വഴിക്കു ഏറ്റവും വലിയ തടസ്സമെന്നുപറയപ്പെടുന്നു. ഭൂമിയുടെ ഉടമസ്ഥാവകാശവും, യഥേഷ്ടം വിട്ടുപോകാനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യവും നിലനിർത്തിക്കൊണ്ടുള്ള കൂട്ടുപ്രവർത്തനത്തെയാണു, ഗവൺമെണ്ടു അനുകൂലം, പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതു. സർക്കാർവക തരിശുഭൂമികളിൽ കൂട്ടുടമാ പ്രവർത്തനം അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. തരിശുകിടക്കുന്നതു വ്യക്തികൾക്കാകയില്ല എന്നു വെച്ചാൽ നടക്കാവുന്നതേയുള്ളു അതു. സമൂഹജീവിതം ഇവിടെ അംഗീകരിച്ചിട്ടില്ല. പൊതുവെ പുരോഗതിയാണെന്നാണു ഗവൺമെണ്ടു അവകാശപ്പെടുന്നതു. ഗവൺമെണ്ടിന്റെ അവകാശവാദം സ്വീകരിച്ചാലും വിജയമാണെന്നു സമ്മതിക്കുവാൻ തരമില്ല.

.....

മീൻപിടുത്തക്കാരുടെ മണ്ഡലം

മത്സ്യം മികച്ച വിഭവസമ്പത്ത്.

മനുഷ്യന്റെ വിഭവസമ്പത്തുകളിൽ മികച്ചതാണ് മത്സ്യം. അവന്റെ ആഹാരത്തിൽ മുഖ്യസ്ഥാനം അതു വഹിക്കുന്നു. കോടിക്കണക്കിനാളുകൾക്കു തൊഴിൽ നൽകുകയും ചെയ്യുന്നു. പ്രകൃതി ആ സമ്പത്ത് ജലാശയങ്ങൾക്കകത്തു വാരിക്കോരി നിക്ഷേപിച്ചിരിക്കുകയാണ്. എത്ര വാരിപോയാലും ഒട്ടുങ്ങാത്തത്ര. മനുഷ്യൻ അങ്ങു ചെല്ലണം, പിടിച്ചെടുക്കണം, അത്രയേവേണ്ടൂ. എന്നാൽ ആ പണി അത്ര എളുപ്പമുള്ളതല്ല. നോക്കെത്താത്ത ദൂരത്തിൽ അപാരമായി വിസ്തൃതിയിൽ പരന്നു കിടക്കുകയാണല്ലൊ പാരാവാരങ്ങൾ. അവയ്ക്കുള്ളിലാണു, അങ്ങാഴത്തിൽ, പ്രകൃതി ഈ വിഭവങ്ങൾ ഒളിച്ചുവെച്ചിരിക്കുന്നതു. വിഭവം വിളയിക്കുവാൻ മനുഷ്യയത്നം വിശേഷിച്ചൊന്നും ആവശ്യമില്ലെങ്കിലും, ജലധിയുടെ വിരിമാറിലൂടെ സഞ്ചരിച്ചു അന്തഃസ്ഥിതമായിരിക്കുന്ന വിഭവങ്ങൾ പിടിച്ചെടുക്കണമെങ്കിൽ പ്രയത്നം കുറെ ചെയ്യണം. മുതൽ മുടക്കാവശ്യമുള്ള പണിയാണതു. മരണത്തെ

വെല്ലുവിളിച്ചുകൊണ്ടുള്ള കളിയുമാണ്. മരണത്തെ പുല്ലാക്കിതള്ളുവാൻ അവനു മടിയില്ല. മുതൽ മുടക്കിന്റെ കാര്യം വരുമ്പോഴാണു വിഷമം. മുതൽ മുടക്കിനു വഴികണ്ടു അപകടം കൂസാതെ കടലിൽ പോയി മത്സ്യം പിടിച്ചു കരയ്ക്കുകയറി എന്നിരിക്കട്ടെ; എന്നാലും വിഷമം തീരുന്നില്ല. എത്തേണ്ടിടങ്ങളിലെത്തിയ്ക്കണം. വിറ്റു കാശാക്കുകയും വേണം. വെച്ചു സൂക്ഷിക്കുവാൻ കൊള്ളുന്നതല്ലല്ലൊ ചരക്കു.

മീൻ പിടുത്തക്കാർ ചെറുകിടക്കാർ.

മീൻ പിടുത്തം തൊഴിലാക്കീട്ടുള്ളവർ എല്ലാ രാജ്യത്തുമുണ്ടു. ചെറിയ അളവിലല്ല, വലിയ അളവിൽ. ചെറുകിടക്കാരാണു ആ തൊഴിലിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവർ, ഏതു രാജ്യത്തും. കടലും കായലുമാണല്ലൊ മത്സ്യങ്ങൾക്കാവാസസ്ഥലങ്ങൾ. അവയിൽ പോയി മീൻ പിടിയ്ക്കണമെങ്കിൽ എന്തതാരികം പലതുണ്ടാകണം. വള്ളം, വല, ചൂണ്ട, ഇരമത്സ്യം എന്നിവ എന്തതാരികളിൽ ചിലതാണു. പുറംകടലിൽ പോകണമെങ്കിൽ മോട്ടോർ ബോട്ടുകളും വേണ്ടിവരും. ഈ വകയൊന്നും മീൻപിടുത്തക്കാർക്കു സ്വായത്തമായിരിക്കുകയില്ല. അവരെ പോഷണം ചെയ്യാൻ കണ്ണുവെച്ചു ചില ധനപതികൾ, എല്ലാം സജ്ജമാക്കി കാത്തിരിക്കും അവരോടു വാടകയ്ക്കു വാങ്ങേണ്ടിവരും, മീൻപിടുത്തക്കാർ ഇതൊക്കെ, അവർക്കു കടലിൽ പോകണമെങ്കിൽ. അല്ലെങ്കിൽ അവരുടെ ഉടമകൾക്കു കീഴിൽ കൂലിക്കാരായി മീൻപിടിക്കാം.

പോകേണ്ടിവരും. ഇതിലേതു സ്വീകരിച്ചാലും, പ്രയത്നത്തിന്റെ ഫലം പ്രയത്നിക്കുന്നവക്ക് ലഭ്യമാകുകയില്ല. അതെല്ലാം അനുഭവിക്കുന്നതു എന്നതാരികളുടെ ഉടമകളാകും. ജീവൻ പണയം വെച്ചു കടലിൽ പോയി മീൻപിടിച്ചു കയറുന്നവർ പട്ടിണിയിലും വറുതിയിലും കഴിയേണ്ടിവരും. നാട്ടിൻപുറങ്ങളിൽ ജന്മിമാർക്കു കീഴിൽ ദുരിതമനുഭവിക്കുന്ന ചെറുകർഷകർക്കും കാഷ്ടിക തൊഴിലാളികൾക്കും സമശീർഷമായൊരു പരിഷയാണു മീൻപിടുത്തക്കാർ. കഷ്ടജനത്തെപ്പോലും എന്നും മൂഷണത്തിനിരയായി കഴിയേണ്ടിവരുന്നു അവരും. ചെറുകിട മീൻപിടുത്തക്കാരെന്നോ, മീൻപിടുത്ത തൊഴിലാളികളെന്നോ നമുക്കവരെ വിളിക്കാം.

കുടുംബം പ്രാഥമിക യൂണിറ്റ്.

മീൻപിടുത്തക്കാരന്റെ കുടുംബമാണു മത്സ്യവ്യവസായ മണ്ഡലത്തിലെ പ്രാഥമികഘടകം. കുടുംബത്തിനൊരു കാരണവർ. മക്കളോ കൂടപ്പിറപ്പുകളോ കൂട്ടാളികൾ. ചിലപ്പോൾ വഞ്ചി സ്വന്തമായുണ്ടായെന്നു വരാം. വാടകയ്ക്കെടുക്കലാകും അധികവും. വഞ്ചി സ്വന്തമായി ഉണ്ടായി എന്നതുകൊണ്ടും കാര്യമായില്ല. മറ്റെന്തെല്ലാം ഒപ്പിക്കണം, കടലിൽ പോകണമെങ്കിൽ? അവയൊക്കെ ഒപ്പിക്കാമെന്നുവെച്ചാൽ, ഒപ്പിച്ചുകഴിയുമ്പോഴേയ്ക്കു, കഴുത്തോളം കടത്തിൽ ആഴ്ന്നുകഴിയും. കടത്തിൽ ആഴ്ന്നെങ്കിൽ ആഴട്ടെ എന്നു വെയ്ക്കാം. പിടിച്ചു കയറുന്ന മീൻ മുഴുവൻ അന്ന

ന്നു ചിലവാകേണ്ടയോ? മത്സ്യത്തിന്റെ കമ്പോളത്തിനു ഒരു നിജത്വമില്ല. ചിലവായില്ലെങ്കിൽ സംസ്കരിച്ചു സൂക്ഷിക്കാം. പക്ഷെ കൂടുതൽ മുതൽ മുടക്കാവശ്യമാണതിനു്. ആയുസ്സു കൈയിൽ പിടിച്ചുകൊണ്ടുള്ള പോക്കാണല്ലൊ കടലിൽ പോക്കു്. വള്ളമെങ്ങാൻ അപകടത്തിൽ പെട്ടുപോയാലോ? വള്ളത്തിൽ പോയവരൊക്കെ തുലഞ്ഞു. അവരുടെ കുടുംബങ്ങളും തുലഞ്ഞു. മത്സ്യതൊഴിലാളികൾ അഭിമുഖീകരിക്കേണ്ടിവരുന്ന പ്രശ്നങ്ങളാണിതൊക്കെ. ഇതിനൊക്കെ പരിഹാരം കാണണം. അവർക്കു തൊഴിൽ സൗകര്യങ്ങളും ജീവിതനിലവാരവും മെച്ചപ്പെടുകയും വേണം. മീൻ പിടുത്തക്കാർ ആ വഴിക്കു നടത്തിയ ശ്രമങ്ങളുടെ ഫലമാണു ഫിഷറീസു് സഹകരണപ്രസ്ഥാനം. പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ആവിർഭാവവും വളർച്ചയും അറിയുന്നതിനു ഏതെങ്കിലും ഒരു രാജ്യമെടുത്തു അതിലെ മീൻപിടുത്തക്കാരഭിമുഖീകരിക്കേണ്ടിവന്ന പ്രശ്നങ്ങളെന്തെന്നും, അവയ്ക്കുവരെങ്ങനെ പരിഹാരം നേടിയെന്നും, പരിശോധിക്കുന്നതു സഹായകമാണു്. അതുകൊണ്ടു ആ വഴിക്കു നീങ്ങാമെന്നു വിചാരിക്കുന്നു.

ന്യൂഫൗണ്ടുലണ്ടിന്റെ കഥ.

ന്യൂഫൗണ്ടുലണ്ടിന്റെ കാര്യം നമുക്കു ആദ്യമായെടുക്കാം. അവിടുത്തെ പ്രധാനദേശീയ വ്യവസായം മീൻപിടുത്തമാണു്. മീൻ എന്നു പറഞ്ഞാലും പോരാ. കോഡു് (Cod) മത്സ്യം എന്നു വിശേഷിപ്പിച്ചു പറയണം. കോഡു് ലിവർ ഓയൽ (മീനെണ്ണ)

നമുക്കു സുപരിചിതമാണു്. കോഡ്മത്സ്യത്തിൽനിന്നെടുക്കുന്ന താകയാലാണു കോഡ്ലിവർ ഓയൽ ആയതു്. ഗ്രാൻഡ്ബാങ്ക്സ് (Grand Banks) തീരപ്രദേശങ്ങളിൽ കോഡ്മത്സ്യം സുലഭമായി കാണപ്പെടുന്നു. സമുദ്രാന്തർഭാഗത്തുള്ള രണ്ടു പ്രവാഹങ്ങൾ—ശീതപ്രവാഹവും ഉഷ്ണപ്രവാഹവും—നിരന്തരം, പരസ്പരം എതിരായി സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ടു്. ഈ രണ്ടു പ്രവാഹങ്ങളും തമ്മിൽ സന്ധിക്കുന്ന പ്രദേശമാണു ഗ്രാന്റ് ബാങ്ക്സ്. കോഡ്മത്സ്യത്തിനു പഥ്യമായ കാലാവസ്ഥ, വിരുദ്ധപ്രവാഹങ്ങളുടെ ഈ സന്ധിപ്പു മൂലം, ഉളവാകുന്നു. അവയ്ക്കു പറ്റിയ ആഹാരവും അവിടെ സുലഭമാണു്. ഹിമപാതവും മൂടൽമഞ്ഞും നിമിത്തം വഷ്ത്തിലധികഭാഗവും ജനങ്ങൾക്കു പുറത്തിറങ്ങാൻ കഴിയാറില്ല. വസന്താഗമം മീൻപെയ്ത്തിന്റെ ആരംഭം കുറിക്കുന്നു. സ്വന്തമായി വഞ്ചിയും ബോട്ടും ഉള്ളവരാണു മീൻപിടുത്തക്കാരിൽ പലരും. എന്നാലതുകൊണ്ടു മാത്രം കാര്യമായില്ല. വഞ്ചിയും ബോട്ടും കടലിലിറക്കണമെങ്കിൽ, പല തയ്യാറെടുപ്പുകളും ആവശ്യമാണു്. ബോട്ടുകൾക്കു പെയിന്റടിക്കണം. വഞ്ചികൾക്കു എണ്ണ കൊടുക്കണം. വലയും, ചൂണ്ടയും മറ്റും കൈവശം വരണം. കടലിൽപോക്കിനു വേണ്ട വസ്തുക്കളുണ്ടാകണം. കടലിൽ പോയി, മീൻ പിടിച്ചു മടങ്ങിയെത്തി, വിറ്റഴിഞ്ഞു കാശാക്കുംവരെ കുടുംബത്തിലെ ചിലവുകൾ നടക്കണം. ഇതൊക്കെ നടന്നുകിട്ടാൻ മാർഗ്ഗം? വണിക്കുകളാണക്കാര്യത്തിൽ മീൻപിടുത്തക്കാക്കുത്താണി. ഏതു പ്രദേശത്തുമുണ്ടാകും ഒരു വ്യാപാരി. ഒരാളേ ഉണ്ടാകൂ. വില റൊക്കം നല്കാൻ പണമില്ലാത്തവനു സാധനങ്ങൾ കടം കൊടു

ത്തു സഹായിക്കുവാനെത്തിയിരിക്കുന്ന ചങ്ങാതിയാണവൻ. അവ
ന്റെ ദാക്ഷിണ്യത്തിന്മേൽ മീൻപിടുത്തക്കാർ ജീവിക്കുന്നു.

വ്യാപാരി പണമിടവാട്ടകാരൻ.

വ്യാപാരിയിടുന്ന വില. അവൻ എഴുതിവെയ്ക്കുന്ന കണക്കു്. പുസ്തകത്തിലെന്തെഴുതിവെയ്ക്കുന്നു എന്നു കടംകൊള്ളുന്നവൻ കാണുകയില്ല. കണ്ടാലും പ്രയോജനമില്ല. എഴുത്തറിയുന്നെങ്കിലല്ലെ കണ്ടിട്ടു പ്രയോജനമുള്ളു. പൊതുവെ വ്യാപാരത്തിൽ വരാവുന്ന കെടുതികളും നികത്തിയെടുക്കാൻ പാകത്തിലാകും വ്യാപാരി സാധനങ്ങൾക്കു വിലയിടുന്നതും, പലിശ നിശ്ചയിക്കുന്നതും

മുക്കുവൻ മീൻ പിടിക്കുന്നു. പിടിച്ച മീൻ കരക്കെത്തിയാൽ മുക്കുവത്തിയും മക്കളും ചേന്നു അതു ഉപ്പിട്ടുണക്കി കയറ്റി അയക്കാൻ പാകത്തിലാക്കിയെന്നു വരും. എല്ലായിടത്തും എല്ലായ്പ്പൊഴും നടക്കില്ലെങ്കിലും. മദ്ധ്യതരണ്യാഴിപ്രദേശങ്ങളിലും, വെസ്റ്റ് ഇന്തീസ്സിലും, ദക്ഷിണാമേരിക്കയിലും, കോഡ്മത്സ്യത്തിനു വലിയ പ്രിയമാണു്. കയറ്റി അങ്ങോട്ടയച്ചാൽ നല്ല വില കിട്ടും. കയറ്റി പോകുന്നതിലധികവും അങ്ങോട്ടാണുതാനും. എന്നാൽ ഈ കയറ്റി അയയ്ക്കലിനും വണിക്കു് ഒരിടംകോലാണു്. അവൻ വഴിക്കാകണം കയറ്റി അയയ്ക്കുന്നതു്. മീൻ പിടിക്കാൻ വായ്പ നല്കി സഹായിച്ചതു അവനാണല്ലൊ. വാങ്ങിയ വായ്പ തിരിച്ചു നല്കുന്നതു മത്സ്യമായിട്ടായിരിക്കണമെന്നതു വായ്പാ എടവാടിൽ

ഒരു വ്യവസ്ഥയാണു്. കടം വീട്ടി കഴിയുമ്പോൾ പിടിച്ച മീൻ എതാണ്ടവസാനിച്ചു കാണും. വല്ലതും അവശേഷിച്ചാൽ അതു വാങ്ങിക്കാൻ വേറെ ആളെ കിട്ടിയെന്നും വരില്ല.

വ്യാപാരി നല്കുന്ന സാധനങ്ങൾക്കു കവിഞ്ഞ വിലയാണു്. അയാൾ മീൻപിടുത്തക്കാരോടു വാങ്ങുന്ന ചരക്കിനു ചേർച്ച വിലയും. പിടിച്ച മത്സ്യത്തിൽ കടം വീട്ടി മിച്ചമുണ്ടാക്കുക ദുഷ്കരമാണു്. മിച്ചമുണ്ടായാൽ അതു അവൻ വ്യാപാരിയെതന്നെ, ഏല്പിക്കണം. വ്യാപാരിക്കു തോന്നുന്നതാകും വില. അതും റൊക്കം കൈയിൽ കിട്ടുകയില്ല. വഷ്ക്കാലം എന്നൊന്നു പിന്നാലെ വരുന്നുണ്ടല്ലൊ. അതും താണ്ടണമല്ലൊ മുക്കുവൻ. അതിനും വേണം കുറെ സാധനസാമഗ്രികൾ. കരുണാകരനായ വണിക്കു മുക്കുവനു വേണ്ടി ഒക്കെ ശേഖരിച്ചു വെച്ചിരിക്കും. മുക്കുവനു വേണ്ടതൊക്കെ വിലയിട്ടു നല്കുവാൻ വണിക്കിനറിയാം. റൈഫയിസന്റെ ജർമ്മനിയിൽ നാട്ടംപുറ കർഷകൻ അനുഭവിച്ചിരുന്ന ദൈന്യങ്ങളൊന്നൊഴിയാതെ ന്യൂഫൗണ്ട്ലണ്ടിലെ മീൻപിടുത്തക്കാരിലും, ചെന്നെത്തിയിരുന്നു. കടത്തിൽ ജനിച്ചു, കടംകൊണ്ടു ജീവിച്ചു, കടത്തിൽ മരിക്കുന്ന എന്നു ഭാരതീയ കർഷകനെക്കുറിച്ചു ഒരു ചൊല്ലുണ്ടല്ലൊ. ന്യൂഫൗണ്ട്ലണ്ടിലെ മീൻപിടുത്തക്കാരനും ചേരും അതു്.

ഇരമത്സ്യം മറ്റൊരു പ്രശ്നം.

മീൻപിടുത്തക്കാരനെ സംബന്ധിക്കുന്ന മറ്റൊരു പ്രശ്നം. ഹെറിങ്ങു്, കൃാപ്പിങ്ങു് (Herring&Capling) എന്നീ മത്സ്യങ്ങളും

പിടിച്ചാണ അവൻ മൂണ്ടക്കിരയിടുന്നത്. കോഡ് മത്സ്യത്തിന മുന്നോടികളായി അവ കടലിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നു. എന്നാൽ ഏ തും അങ്ങനെ ചെയ്തകൊള്ളാമെന്നു അവ മുക്കുവനോടേറ്റിട്ടില്ല. അതുകൊണ്ട തല കാണിക്കുവാൻ ചിലപ്പൊഴൊക്കെ കുറച്ചു വൈ കിയെന്നു വരും. ചിലപ്പോൾ എത്തിപ്പെടുന്നതു കോഡിനു പിന്നി ലായെന്നും വരും. പരിഹാരമെന്തു? പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്ന കാലത്തു പിടിച്ചു സൂക്ഷിക്കയല്ലാതെ? ചക്ഷെ അതിനു കോൾഡ് സ്റ്റോറേ ജ് വേണം. കോൾഡ് സ്റ്റോറേജുണ്ടായാൽ ഇരമത്സ്യങ്ങളം പിടി ച്ചു പ്രിസർവ് ചെയ്യാം. കോഡു് പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നതും, കടലിൽ പോകാം.

മറവു പ്രശ്നങ്ങൾ.

കോഡിനു പുറമെ കൊഞ്ചും സുലഭമാണു ന്യൂഫൗണ്ട്ല ണ്ടിൽ. പിടിക്കുന്ന കൊഞ്ചു മുഴവൻ തത്സമയം വിറ്റഴിഞ്ഞ തു വരില്ല. വിറ്റഴിയാതെ ബാക്കിവരുന്നതു ടിൻചെയ്യ (Canning) സൂക്ഷിക്കണം. അതിനു ക്യാനിങ്ങു് പ്ലാൻറുണ്ടാകണം. ഒരു ക്യാ നിങ്ങു് പ്ലാൻറു് സ്ഥാപിക്കുക അത്ര വളരെ ചിലവുള്ള കാര്യമല്ല. എന്നാൽ സ്ഥാപനം ഉപായത്തിലായാൽ ചരക്കു വിറ്റഴിയാൻ ഞെരുക്കമാകും. വിറ്റഴിവിന്റെ കാര്യത്തിൽ സ്ഥാപനത്തിന്റെ പേരും പെരുമയും ഒരുപാധിയാണു.

വേറെയുമുണ്ടു ചില പ്രശ്നങ്ങൾ. തൊഴിലാളികൾക്കു ബോ ട്ടോ, വഞ്ചിയോ ഉണ്ടെന്നു വെച്ചോളൂ. പഴക്കംകൊണ്ടോ,

KOTTAYAM PUBLIC LIB

അപകടത്തിൽ പെട്ടോ നഷ്ടമായാലോ? ഇൻഷ്വർ ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ സ്വൽപം പൊറുതിയുണ്ട്. പക്ഷെ ഇൻഷ്വറൻസിനുള്ള ചിലവു ദുർവ്വഹമാണു. മീൻ പിടുത്തക്കാക്കിടയിൽ തന്നെ ഒന്നാംതരം ബോട്ടു പണിക്കാരുണ്ട്. പക്ഷെ പണിയാൻ മരം വേണമല്ലൊ. മരം കിട്ടിയാലും പോരാ. പണിയായുധങ്ങളും, ചായം, പാമരം, വടം, കാറ്റുപാ, തുണി, മുക്കാൻ തുടങ്ങി ഒരു പാട്ട സാധനസാമഗ്രികളും വേറെയുമുണ്ടാകണം.

ന്യൂഫൗണ്ട്ലണ്ടിലെ മുക്കുവനെ സംബന്ധിക്കുന്ന പഴയ കഥകളാണു, കേട്ടൊ, മുകളിൽ പറഞ്ഞുപോയതു്. ഇന്നു അവിടെ മീൻപിടുത്തം സഹകരണാടിസ്ഥാനത്തിൽ സംഘടിതമാണു. തൊഴിൽ അഭിവൃദ്ധമായിരിക്കുന്നു. തൊഴിലാളികളുടെ നിലയും മെച്ചപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

മുക്കുവൻ എവിടെയും മുക്കുവൻ.

മീൻപിടുത്തം പ്രധാന തൊഴിലായ രാജ്യങ്ങളിൽ മിക്കതിലും മുക്കുവന്റെ (മീൻപിടുത്തക്കാരൻ എന്ന അർത്ഥത്തിലാണു "മുക്കുവൻ" ഇവിടെ ഉപയോഗിക്കുന്നതു) സ്ഥിതി ന്യൂഫൗണ്ട്ലണ്ടു് മുക്കുവന്റേതു തന്നെ ആയിരുന്നു. പല രാജ്യങ്ങളും മീൻ ഉപ്പിട്ടുണക്കാതെ പിടിച്ച ഉടനെ പച്ചയായോ ഐസിലിട്ടോ വിൽക്കുകയായിരുന്നു പതിവു. വേനൽക്കാലത്തു തൊഴിലില്ലാതാകും. അപ്പൊഴവൻ തൊഴിൻ തേടി വിദൂരസ്ഥലങ്ങളിലേയ്ക്കു പുറപ്പെടുന്നു. ചൈനയിലും മറ്റും ജനങ്ങളും നദികളിൽ വള്ളം കെട്ടി

അതിൽ പാക്കുന്നു. സമ്പ്രദായങ്ങൾക്കു വ്യത്യാസം കണ്ടേക്കാം, എങ്കിലും തീരാക്കടം, അടിമത്തം, നീറുന്ന ദാരിദ്ര്യം എന്നീ കാര്യങ്ങളിൽ മുക്കുവരെല്ലാം ഒന്നു തന്നെ.

യൂറോപ്പിലെ മിക്കതീര രാജ്യങ്ങളിലും മീൻപിടുത്തക്കാർക്കിടയിൽ സഹകരണ പ്രസ്ഥാനം വളർന്നിട്ടുണ്ട്. ബ്രിട്ടൻ, ഫ്രാൻസ്, ബെൽജിയം, ജർമ്മനി, നോർവെ, ഫിൻലണ്ട്, ഡെന്മാർക്ക്, ഐസ്‌ലണ്ട്, യൂഗോസ്ലാവിയ, സ്പെയിൻ, ഇറ്റലി എന്നീ രാജ്യങ്ങളിൽ ഏതു വേണമെങ്കിലും ഉദാഹരണമായെടുക്കാം. റുമേനിയ, ബൾഗേറിയ എന്നീ രാജ്യങ്ങളിലെ നദീതീരവാസികൾക്കിടയിലും, ഫിഷറീസ് സഹകരണം വികസിച്ചിരിക്കുന്നു. സോവിയറ്റ് യൂണിയൻ, കനഡ, അമേരിക്കൻ ഐക്യസംസ്ഥാനങ്ങൾ, തെക്കനമേരിക്ക ഈ രാജ്യങ്ങളിൽ ഫിഷറീസ് സഹകരണം നല്ല കെട്ടുറപ്പുള്ള പ്രസ്ഥാനമാണു. ഇന്ത്യയിൽ ഫിഷറീസ് സഹകരണത്തിനു ഹരിശ്രീ കുറിക്കുന്നതേ ഉള്ളൂ. സിലോൺ, ഹോങ്കോങ്ങ്, മലയ ഇവിടങ്ങളിലെ സ്ഥിതിയും അതു തന്നെ.

ബ്രിട്ടണിൽ.

ബ്രിട്ടണിൽ, "ദി ഫിഷറീസ് ഓർഗനൈസേഷൻ സൊസൈറ്റി" വളരെ കാലമായി പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്ന ഒരു സ്ഥാപനമാണു. ഉൾനാടൻ തൊഴിൽക്കാരുടെ വകയാണു ആ സ്ഥാപനം. അതിനു കീഴിൽ വല, മുക്കാൻ, പെയിൻറ്, കടലിൽ

പോക്കിനു വേണ്ട തുണിത്തരങ്ങളും തുടങ്ങിയവ സംഭരിച്ചു നൽകുന്ന സംഘങ്ങളും പലതു പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്നു. ചിലതു വിപണനവും കൂടി നടത്തുന്നു. വഞ്ചി, ബോട്ടു മുതലായ ഉപകരണങ്ങൾക്കു ഇൻഷ്വറൻസ് ഏർപ്പാടുണ്ടു. സ്കോട്ടിഷ് അഗ്രിക്കൾച്ചറൽ ഓർഗനൈസേഷനു കീഴിൽ സ്ഥാപിച്ചുനടത്തുന്ന സ്ഥാപനമാണു ഷെറ്റ്ലണ്ട് ഫിഷറീസ് (Shetland Fisheries). പശ്ചിമദ്വീപുകളിൽ (Western Isles) നിന്നുള്ള കൊഞ്ചിന്റെ വിപണനം നടത്തുന്നതു ഈ സ്ഥാപനമാണു. ഫിഷറി വ്യവസായത്തെ ആകമാനം ആശ്ലേഷിച്ചുവർത്തിക്കുന്ന വൈറ്റ്ഫിഷ് അതോറിറ്റി (White Fish Authority) എന്ന സർക്കാർ സ്ഥാപനവുമുണ്ടു ബ്രിട്ടണിൽ.

ഫ്രാൻസും ജർമ്മനിയും.

രാജ്യങ്ങളും മീൻപിടുത്തക്കാരുടെ പ്രശ്നങ്ങളും കണ്ടതും സമീപിച്ചതും പലവിധത്തിലാണു്. ഫ്രാൻസിൽ മീൻ പിടുത്തക്കാർക്കു കടംവാസ്സാ സൗകര്യം ഏർപ്പെടുത്തുകയിൽക്കൂടി ആരംഭിക്കുന്നു. ബോട്ടു്, എഞ്ചിൻ, തൂവ, മുതലായി പലതുണ്ടല്ലൊ മീൻപിടുത്തക്കാരനാവശ്യമായിട്ടു്. എത്ര വാങ്ങണമെങ്കിലും വേണം പണം. മീൻപിടുത്തക്കാരുടെ ആവശ്യങ്ങൾക്കു വായ്പ നല്കാൻ വേണ്ടിവരുന്ന പണം സർക്കാർ ക്രെഡിറ്റു ബാങ്കുകളെ ഏല്പിക്കുകയാണു്. ബാങ്കുകൾ അംഗങ്ങൾക്കു അവരുടെ ആവശ്യം നോക്കി വായ്പ നല്കും. ഇതായിരുന്നു ഏർപ്പാടു്. ഓയിൽ, ഐസു്, ഉപ്പു്, ഇര തുടങ്ങിയ

വ സംഭരിച്ചു വില്ക്കുന്നതിനു പില്ക്കാലത്തുണ്ടായ സഹകരണസ്ഥാപനം ആ വഴിക്കുണ്ടായ ഒരു പുരോഗമനമാണ്. വിപണനക്കാര്യത്തിൽ പറയത്തക്ക നേട്ടമുണ്ടായെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ.

ജർമ്മനിയിലും, ഫിഷറീസ് സഹകരണം വളർന്നിട്ടുണ്ട്. നോർത്ത്സീ-ബാൾടിക് തീരങ്ങളിൽ പ്രത്യേകിച്ചും. ഷ്റിംപ് (Shrimp) ആണു അവിടെ പിടിക്കുന്ന പ്രധാന മത്സ്യം. പുറംകടലിൽ പോയി മത്സ്യം പിടിക്കുന്ന ഏർപ്പാട് അവിടെ പ്രൈവറ്റ് കമ്പനികളുടെ പിടിയിലാണെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഒരു ചെറിയ ഭാഗമേ സഹകരണത്തിന്റെ പിടിയിൽ വരുന്നുള്ളു. അതു അവിടത്തെ ഉപഭോക്തൃ മൊത്തക്കച്ചവടസംഘത്തിന്റെ കീഴിലുമാണ്. മീൻ പിടിക്കുന്നതോ, അംഗങ്ങളുടെ ആവശ്യം ആധാരമാക്കിയും.

സ്പെയിനിൽ

സ്പെയിനിൽ ആഭ്യന്തരകലാപം നടക്കുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ മീൻപിടുത്തക്കാർക്കിടയിൽ സഹകരണപ്രവർത്തനം കുറെയേറെ നടന്നിരിക്കുന്നു. പോസിറ്റോസ് മാരിറ്റിമോസ് (Positos Maritimos) എന്ന പേരിലാണു അവിടെ ആ മണ്ഡലത്തിലെ സഹകരണസംഘങ്ങളെ അറിയപ്പെട്ടിരുന്നതു്. സാമൂഹ്യ നെല്ലറകളുണ്ടായിരുന്നു അവിടെ മധ്യശതകങ്ങളിൽ. കൃഷിക്കാരുടെ ആവശ്യങ്ങൾക്കു സാധനങ്ങളായിതന്നെ കടംവാങ്ങുവാൻ പ്രവർത്തനം നടത്തിയിരുന്ന സ്ഥാപനങ്ങളാണു ഈ നെല്ലറകൾ. ഈ നെല്ലറകളും,

പോസിറ്റീവുകളായിരുന്നു. ആ പേർ മത്സ്യത്തൊഴിലാളികളും സ്വീകരിച്ചുവെന്നേയുള്ള, അവരുടെ പോസിറ്റീവും സ്പെയിനിന്റെ തീരദേശങ്ങളിൽ അങ്ങോളമിങ്ങോളം പ്രസരിച്ച സ്ഥിതി ചെയ്തിരുന്നു. എല്ലാം അവയുടെ ദേശീയ യൂണിയനുമായി ബന്ധിക്കപ്പെട്ടുമിരുന്നു. അക്കാലത്തവിടെ സഹകരണത്തിനു ദേശീയതലത്തിൽ മറ്റൊരു കേന്ദ്രസ്ഥാപനം ഉണ്ടായിരുന്നുമില്ല. മത്സ്യം പച്ചയായോ ഉണക്കിയോ, ഉപഭോക്താക്കൾക്കു നേരിട്ടെത്തിക്കുകയായിരുന്നു സംഘങ്ങളുടെ പ്രധാന ഉദ്ദേശം. ഉദ്ദേശം പൂർണ്ണമായി സാധിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ, എടത്തട്ടുകാരുടെ എണ്ണം ആകാവുന്നത്ര ചുരുക്കുവാനെങ്കിലും അവ ശ്രമിച്ചു. അവയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ പിന്നൊന്നു തൊഴിലിനാവശ്യമുള്ള സാധനസാമഗ്രികളും സംഭരിച്ചു വിതരണം ചെയ്യലായിരുന്നു. ക്ലബ്ബിൽ ചിലതു കടം ബാവശ്യങ്ങളും നോക്കിയിരുന്നു. സാമാനങ്ങൾ കടം വില്ക്കുന്ന ഏർപ്പാടുണ്ടായിരുന്നില്ല. കടംവാങ്ങാവശ്യങ്ങൾക്കു കടംവാങ്ങാ സംഘങ്ങളുണ്ടല്ലൊ. സംഘത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥതയിലും ബോട്ടുകളുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും, വ്യക്തികുടുംബങ്ങളുടെ വകയായിരുന്നു എണ്ണത്തിൽ കൂടുതൽ. പണ്ടിനാൽ നിലവിലിരുന്ന സമ്പ്രദായം സംഘങ്ങൾ നിലനിർത്തിപ്പോന്നുവെന്നേയുള്ള തൊഴിലെടുക്കുന്നവരെ സംബന്ധിച്ചു രോഗം, മരണം, അപകടം എന്നിതുകൾക്കു ഇൻഷ്യുറൻസേർപ്പാടുകളുണ്ടാക്കിയിരുന്നു. മുക്കുവക്കിടയിൽ വിനോദവും, വിജ്ഞാനവും നല്കുന്നതിനുവേണ്ടി ഫിഷർമെൻസ് ഹൗസുകൾ സ്ഥാപിക്കുക, വൈദ്യസഹായത്തിനും, കുഞ്ഞുങ്ങളുടെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനും ആവശ്യമായ സ്ഥാപനങ്ങളുണ്ടാക്കുക, പ്രായംചെന്ന

വക്ക പെൻഷനും താമസസൗകര്യവും നല്കുക തുടങ്ങിയ സാമൂഹ്യ സേവന പ്രവത്തനങ്ങളും സംഘങ്ങാം നടത്തിവന്നു. എന്നാൽ പല സംഘങ്ങാംക്കും ആഭ്യന്തര കലാപത്തെ അതിജീവിക്കുവാൻ കഴിയാതെ പോയി. ഉദ്യോഗസ്ഥമേധാവികളോട് അടിയറ പറഞ്ഞു കഴിയേണ്ടിവന്നു പലതിനും. എന്നാലിന്നു ജനങ്ങാം സ്വയം മുൻകൈയെടുത്തു പ്രസ്ഥാനം പുനരുദ്ധരിച്ചു മുന്നോട്ടു നീങ്ങുകയാണു്.

ഇറലിയിൽ.

ഫിഷറീസു സഹകരണം അഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ട മറെറാരു രാജ്യം ഇറലിയാണു്. ഗവണ്മെന്റിന്റെ പിന്തുണയും സഹായവുമാണു അഭിവൃദ്ധിക്കു പ്രധാനകാരണമായി നില്ക്കുന്നതു്. കടലിൽപോക്കിനുള്ള വഞ്ചികാംക്കും ബോട്ടിനും ഇൻഷ്വറൻസു്, ഗവണ്മെൻറു നിർബ്ബന്ധമാക്കി. ഇൻഷ്വറൻസു് നിർബ്ബന്ധമാക്കിയതുകൊണ്ടു രണ്ടു പ്രയോജനങ്ങളുണ്ടു്. ഒന്നു വ്യവസായത്തിനു പ്രവത്തനധനം ലഭിക്കും. രണ്ടു അപകടംമൂലം വരുന്ന കെടുതികാം വീതിക്കപ്പെട്ടുപോകും. ഇൻഷ്വറൻസു് പ്രവത്തനവും സഹകരണത്തിനു കീഴിൽ വരുന്നുണ്ടു്. പ്രവത്തനം അസ്സലായി നടക്കുന്നുമുണ്ടു്. മീൻപിടുത്തക്കാക്കാവശ്യമായ സാധനസാമഗ്രികാം സംഭരിച്ചു നല്കുന്ന പ്രവത്തനവും സഹകരണസംഘങ്ങാം നടത്തുന്നു. സംഘങ്ങാം അംഗങ്ങളായി ചേന്നു മൊത്തക്കച്ചവടം നടത്തുന്നതിനു ഒരു മൊത്തക്കച്ചവടസംഘവുമുണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ടു്.

സ്കാണ്ടിനേവിയൻ രാജ്യങ്ങളിൽ.

സ്കാണ്ടിനേവിയൻ രാജ്യങ്ങളും ഫിഷറീസ്സ് സഹകരണത്തിൽ അഗ്രഗാമിത്വം വഹിക്കുന്നു. മത്സ്യവ്യവസായം സംബന്ധിച്ചെല്ലാ പ്രവർത്തനങ്ങളും നടത്തുന്നവയാണു അവിടത്തെ സഹകരണ സംഘങ്ങളും. ഡെന്മാക്കിലെ സംഘങ്ങളും മീൻ പിടുത്തക്കാർ സ്വയം മുൻകൈയെടുത്തു സംഘടിപ്പിച്ചവയാകുന്നു. സ്പ്രെ രംഗത്തും മാക്കറിങ്ങ് രംഗത്തുമുള്ള സംഘങ്ങളും പ്രത്യേകിച്ചും. കൃഷിക്കാരെ മാതൃകയായെടുത്തു അവർ സംഘങ്ങളും സംഘടിപ്പിച്ചു. തുറമുഖങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അധസ്ഥല സംഘങ്ങളും; ദേശീയ തലത്തിൽ അവയ്ക്കു ഫെഡറേഷനും. ഡെന്മാക്കിൽ പിടിച്ചു കയറുന്ന മത്സ്യത്തിന്റെ 25 ശതമാനവും ഈ ഫെഡറൽ സംഘം വഴിയാണു വിറ്റഴിയുന്നതു. ബാൾട്ടിക്ക് തീരത്തു സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഒരു ദ്വീപാണു ബോൺഹാം. (Bornham). മീൻ പിടുത്തമാണു ദ്വീപവാസികളുടെ പ്രധാന ഉപജീവനമാർഗ്ഗം. ഫിഷറീസ് സഹകരണം അവിടെ പ്രത്യേകിച്ചും ശക്തി പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഫിഷറീസ് സംഘങ്ങളും, കാഷിക സംഘങ്ങളും ചേർന്നു കൂട്ടായി ഒരു മൽസ്യ വ്യവസായശാല സ്ഥാപിച്ചു നടത്തുന്നുണ്ട്. വിറ്റഴിഞ്ഞു ബാക്കിയാകുന്ന മൽസ്യം കാലിതീറ്റയാക്കി മാറുകയാണു ആ വ്യവസായശാല ചെയ്യുന്നതു.

നോർവെ, സ്വീഡൻ ഈ രാജ്യങ്ങളുടെ സ്ഥിതി അൽപം ഭേദപ്പെട്ടതാണു. ഇന്ത്യയ്ക്കു കൃഷിയെന്നോണം പ്രാധാന്യമുള്ളതാണു

നോർവെയ്ക്കു മൽസ്യ വ്യവസായം. എന്നിട്ടും അവിടെ ആ മണ്ഡലത്തിൽ സഹകരണ പ്രവർത്തനം ഒരു പടി താഴെയാണു എത്തിനിൽക്കുന്നതു. പ്രശ്നങ്ങളം പരിഹരിക്കുന്നതിനു സഹകരണത്തിന്റെ മാർഗ്ഗം പര്യാപ്തമല്ലെന്നു തോന്നി ജനങ്ങൾക്കു. മായികമായി ഫലം കാണിക്കാൻ കഴിയുന്ന ഒന്നല്ലല്ലൊ സഹകരണം. സഹകരണത്തിന്റെ ഗതിമാന്ദ്യത്തിനൊത്തു നീങ്ങാൻ അവർ നിന്നില്ല. ആശുഫലദായകങ്ങളായ മാർഗ്ഗങ്ങളം അവർ കൂട്ടതലിഷ്ടപ്പെട്ടു. കണ്ടുപിടിച്ച മാർഗ്ഗം ഗവണ്മെൻറിനുമേൽ സമ്മർദ്ദം ചെലുത്തി കാര്യം നേടലാണു. അവർ അക്കാര്യത്തിൽ വിജയിക്കുകയും ചെയ്തു. ഗവണ്മെൻറു അധികാരമുപയോഗിച്ചു, പിടിച്ചുകയറുന്ന മീൻ വിറ്റഴിക്കുന്നതിനു മാർക്കറ്റിങ്ങു് ബോർഡുകളം എർപ്പെടുത്തി. ചില ബോർഡുകൾക്കു പ്രവർത്തനത്തിനുള്ള സ്ഥലാതിത്തി ചുരുങ്ങിയിരിക്കും. ചിലതിനു കൈകാര്യം ചെയ്യാൻ ചില പ്രത്യേക ഇനം മൽസ്യങ്ങളേ ലഭിക്കുകയുള്ളു. എല്ലാ ബോർഡുകളും കാര്യക്ഷമമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ഇപ്പറഞ്ഞതിൽ നിന്നു ഫിഷറീസ് സഹകരണം അവിടെ അത്ര ഉർജ്ജ്വലമാണെന്നു കരുതരുതു. മീൻ പിടുത്തക്കാർ സ്വയം സംഘടിപ്പിച്ചുനടത്തുന്ന സംഘങ്ങളം അവിടെയുണ്ടു. സപ്ലൈ, പ്രോസസിങ്ങു്, ഇൻഷൂറൻസ് എന്നിങ്ങനെ വിവിധ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി വെവ്വേറെ സംഘങ്ങളം നിലനിൽക്കുന്നു,

ഐസ്ലണ്ടിൽ.

ഐസ്ലണ്ടിന്റെ പ്രത്യേകത അവിടെ കൃഷിക്കാരും മീൻ പിടുത്തക്കാരും ഏകോപിച്ചു പോകുന്നുവെന്നതാണു. കർഷക

ക്കിടയിൽ ഉയിരെടുത്ത സഹകരണ സംഘങ്ങളും, ഉപഭോക്തൃ സംഘങ്ങളും മീൻപിടുത്തക്കാരെയുംകൊണ്ടു പ്രവർത്തിച്ചു. മീൻപിടുത്തക്കാർക്കു തൊഴിലിനുവേണ്ട ഉപകരണസാമഗ്രികളും സംഭരിച്ചു നൽകാൻ അവ ഏർപ്പാടുചെയ്തു. ഇരമൽസ്യം ശേഖരിച്ചു വില്ക്കുന്ന സ്റ്റോറുകളും ഏർപ്പെടുത്തി. പിടിച്ചു കയറുന്ന മൽസ്യം ഉപ്പിട്ടുണക്കാനും വിറ്റഴിക്കാനും ഏർപ്പാടുണ്ടാക്കി. മീൻപിടിക്കാനുപയോഗിക്കുന്ന ബോട്ടുകളും വള്ളങ്ങളും അവിടെ സഹകരണ സംഘങ്ങളുടെ വകയാണു. അക്കാര്യത്തിൽ ഐസ്‌ലണ്ട് മറ്റു രാജ്യങ്ങൾക്കു വഴികാട്ടിയാണെന്നു പറയാം. ഉണക്കമീനാണു ഐസ്‌ലണ്ടിന്റെ പ്രധാന കയറ്റുമതിച്ചരക്കു. കയറ്റുമതി വ്യാപാരമാകട്ടെ, എക്സ്പോർട്ടു യൂണിയന്റെ പിടിയിലിരിക്കുന്നു. അവിടെയുമൊരു പ്രത്യേകത; യൂണിയൻ ഒരു സർക്കാർ സ്ഥാപനമല്ല. ജനകീയസ്ഥാപനമാണു. ജനങ്ങൾ സ്വമേധയാ മുൻകൈയെടുത്തു സ്ഥാപിച്ചു നടത്തുന്നതു. സഹകരണ സംഘങ്ങൾക്കും, മീൻ ഉപ്പിട്ടുണക്കുന്ന സഹകാര്യവ്യക്തികൾക്കും, മത്സ്യവ്യാപാരികൾക്കും പ്രാതിനിധ്യമുള്ളതുമാണു.

സോവിയറ്റുറഷ്യയിൽ.

സോവിയറ്റു റഷ്യയിലും, ഫിഷറീസു് സഹകരണം സുശക്തമായൊരു പ്രസ്ഥാനമാണു്. കാഷ്ഠികമണ്ഡലത്തിലെ കൂട്ടുകൃഷിക്കളങ്ങളെപോലെയുണ്ടു മത്സ്യവ്യാപാരമണ്ഡലത്തിലെ "ആർടെൽസു്." വക്കേഴ്സു് ആർടെൽസു് എന്നാണു അവിടുത്തെ

ഫിഷറീസ് സഹകരണസംഘങ്ങൾ അറിയപ്പെടുന്നു. വല്ലം, വല തുടങ്ങിയ ഉപകരണങ്ങളൊന്നും മീൻപിടുത്തക്കാക്കില്ല. അവക്ക് ബോട്ടുകളും മറ്റും നല്കി സഹായിക്കാൻ മോട്ടോർ ഫിഷിങ്ങ് സ്റ്റേഷനുകളുണ്ട്. കൃഷിരംഗത്തെ മെഷീൻടാക്കറർ സ്റ്റേഷനുകൾക്ക് സമാന്തരമായൊരേർപ്പാട്.

മറെറാരു കാര്യം, റഷ്യയെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം മീൻപിടുത്തത്തിൽ കടലിനല്ല പ്രാധാന്യം. നദികൾക്കും, തടാകങ്ങൾക്കുമാണ്. നദികളിലും, തടാകങ്ങളിലും നിന്നാണ മീൻ പിടിച്ചു കയറ്റുന്നതധികവും. മീൻപിടുത്തം കടലിലും നടക്കുന്നുണ്ട്. നദികളിൽ അതിരു തിരിച്ചു അതിരിനുള്ളിൽ മീൻ പിടിക്കാനുള്ള അവകാശം മീൻപിടുത്തക്കാക്ക് നല്കുകയാണ്. കടലിലാണെങ്കിൽ പരിമിതികളൊന്നുമില്ല. എവിടെയും പോയി പിടിക്കാം. തൊഴിൽ സൗകര്യത്തിനുവേണ്ടി, തൊഴിൽക്കാക്കിടയിൽ, ബ്രിഗേഡുകൾ സംഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. കൂട്ടുകൃഷിക്കളങ്ങളിലെ പണിയാൾ (Workers') ടീമുകൾപോലെ. ഓരോ ബ്രിഗേഡിനും, അതിനേറെതായ ഫിഷിങ്ങ് സ്റ്റേഷനും, ഡോർമിറററി (ഉറക്കിനുള്ള മന്ദിരം) യും ക്ലബുമുറികളും മറ്റുമുണ്ടാകും. ഓരോ ബ്രിഗേഡിനും, ബോട്ട്, വല്ലം, തുടങ്ങിയ ഉപകരണങ്ങൾക്ക് കോട്ട നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുകയാണ്. നിശ്ചയിച്ച കോട്ട ലഭിക്കുവാൻ ബ്രിഗേഡിനവകാശമുണ്ട്. വാടക നല്ലണം, പണമായിട്ടായാൽ പോരാ, മീനായിട്ടാകണം. പിടിച്ചു കിട്ടുന്നതിൽനിന്നു ഒരു ഭാഗം സക്കാരിലേയ്ക്കും നല്കണം. അതിനു ലഭിക്കുന്ന വില കമ്പോളനിലവാരത്തിൽ താഴ്ന്നിരിക്കും. ഉപകരണങ്ങൾക്കുള്ള വാടകയും

സക്കാർ ഭോഗവും കഴിച്ചുവശേഷിക്കുന്നതു അംഗങ്ങൾക്കു തമ്മിൽ വീതിച്ചെടുക്കാം. കൂടുതൽ വില വെച്ചു സക്കാരിനുതന്നെ നല്കാം. കമ്പോളത്തിലെത്തിച്ചു വിറ്റഴിക്കാം. ഏതു വിധവുമാകാം. ഉപ്പിട്ടുണക്കാനും, പ്രിസർവു ചെയ്യാനും, മറ്റു സംസ്കരണക്രിയകളും നടത്താനും സക്കാർവക ഫാക്ടറികളുണ്ടു്. പിടിക്കുന്ന മീൻ അധികവും ചെന്നെത്തുന്നതു പട്ടണങ്ങളിലാണു്. അവിടെവെച്ചു മിക്കവാറും പച്ചയായിതന്നെ വിറ്റഴിയും. ഏതാണ്ടിതേവിധം സക്കാർ നിയന്ത്രണത്തോടുകൂടിയ ഫിഷറീസു് സഹകരണം യുഗോസ്ലാവിയായിലും, പോളണ്ടിലും പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്നു. സക്കാർ നിയന്ത്രണത്തിൽനിന്നു വേർപെട്ട മീൻപിടുത്തക്കാർ സ്വതന്ത്രമായി നിന്നു പ്രവർത്തിക്കുന്ന സഹകരണസംഘങ്ങളും അവിടെയുണ്ടു്.

ധ്രുവങ്ങളിൽ അടവൊന്നു മാറിചവുട്ടി.

റഷ്യയിലെ കടൽത്തീരം ധ്രുവങ്ങളോളം നീണ്ടുകിടപ്പുണ്ടല്ലൊ. ധ്രുവപ്രദേശങ്ങളിൽ മീൻ പിടിച്ചും, വേട്ടയാടിയും കഴിയുന്നവർ പരിഷ്കാരം കാണാത്ത ആദിവാസികളാണു്. എന്തിനും വില പേശി ജീവിക്കുന്നവരാണവർ. അവരെ സഹകരണമാർഗ്ഗത്തിലേയ്ക്കു തിരിക്കുക എളുപ്പമല്ല. അതുകൊണ്ടു അവിടെ അടവൊന്നു മാറിചവുട്ടി സോവിയറ്റു് അധികാരികളും. അവിടെ അവക്കാവശ്യമായ സാധനസാമഗ്രികളും സംഭരിച്ചുവെച്ചു കടമായി നല്കാനുള്ള സഹകരണസംഘങ്ങളാണേർപ്പെടുത്തിയതു്. വില പണമായി ഈടാക്കാനൊക്കുകയില്ലെന്നു തോന്നുകയാൽ മീനായോ, രോമമായോ നല്കിയാൽ മതിയെന്നു വ്യവസ്ഥ ചെയ്തു. പണമായി തിരിച്ചട

യ്ക്കണമെന്ന വ്യവസ്ഥ ക്രമത്തിൽ കൊണ്ടുവരാമെന്നു വെച്ചിരിക്കുകയാണു്. സഹകരണസംഘങ്ങളുടെ ഘടന, സാധാരണ ജനാധിപത്യമര്യാദയിൽ തന്നെ. പക്ഷെ പ്രായോഗികതലത്തിൽ അതതു ഒത്തുപോകാറില്ല. മേലനേഷണം നിഷ്കൃഷ്ടമായി വേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അങ്ങനെ വരുമ്പോൾ കടിഞ്ഞാൺ സ്വയം മുറുകിപോകുമല്ലൊ. സംഘത്തിന്റെ പ്രസിദ്ധണ്ടസ്ഥാനം, പലപ്പോഴും, സ്ഥലത്തെ സക്കാർ ഡാക്ടരെ വിളിച്ചേൽപിക്കേണ്ടിവരാറുണ്ടു്.

കനഡയിൽ.

കനഡയിലും മീൻപിടുത്തകാര്യത്തിൽ തടാകങ്ങൾക്കു പ്രാധാന്യമുണ്ടു. തടാകങ്ങളിൽ ഗണ്യമായ തോതിൽ മീൻപിടുത്തം നടക്കുന്നു. എന്നാലും കൂടുതൽ പ്രാധാന്യം കടലിനാണു. കനഡയ്ക്കു രണ്ടു കടൽതീരങ്ങളുണ്ടു. ശാന്തസമുദ്രത്തിന്റെയും അത്ലാന്തിക്ക് സമുദ്രത്തിന്റെയും. സമുദ്രതീരങ്ങളിലുള്ളവക്കിടയിലും, തടാകതീരങ്ങളിലുള്ളവക്കിടയിലും സഹകരണ പ്രവർത്തനം വളർന്നു വന്നിരിക്കുന്നു. ശാന്തസമുദ്രതീരത്തിലുള്ള സംഘങ്ങൾ സാൽമൻ (Salman) മത്സ്യം ടിൻചെയ്യുകയുന്നതിൽ പ്രൈദ്ധ്യം നേടിയവയാണു. മാനിറോബയിലെ തടാകതീരസംഘങ്ങൾ മത്സ്യം പച്ചയായും ഐസിട്ടും കനഡയിലേയും, ഐക്യനാടുകളിലേയും കമ്പോളങ്ങളിലെത്തിക്കുന്നു. നോവോ സ്കോഷിയാ തീരസംസ്ഥാനങ്ങളിലാണു ഫിഷറീസ് സഹകരണം ഏറ്റവുമധികം വികസിച്ചിരിക്കുന്നതു. കനഡയിൽ ഫിഷറീസ് സഹകരണം ആവിർഭവിക്കാൻ രണ്ടുകൂട്ടം കാരണമായി നിൽക്കുന്നു. ഒന്നു, 1029-ൽ

നിയമിച്ച റോയൽ കമീഷൻ. രണ്ട്, ആന്റിഗോണിഷിലെ ഒസയിൻ് ഫ്രാൻസിസ് സേവിയർ സവ്വകലാശാല 1930-ൽ ആവിഷ്കരിച്ച വയോജനവിദ്യാഭ്യാസപരിപാടി. കമീഷന്റെ പ്രവത്തനത്തിൽ നിന്നാവിർഭവിച്ചതാണു, യൂണൈറ്റഡ് മാരിറ്റൈം ഫിഷർമെൻ (United Maritime Fishermen) എന്നസ്ഥാപനം. സവ്വകലാശാലയുടെ വയോജനവിദ്യാഭ്യാസപരിപാടിയും മീൻപിടുത്തക്കാരെ സഹകരണത്തിലേയ്ക്കാനയിച്ചു. അധികൃതർ അനക്ഷരതയ്ക്കും, ദാരിദ്ര്യത്തിനും വിളയാടാൻ വിട്ടുകൊടുത്ത നാട്ടിൻപുറങ്ങളിൽ ചിലതിലൊന്നെത്തിനോക്കിയാലോ എന്നു തോന്നി സവ്വകലാശാലാധികൃതക്കു്. മീൻപിടുത്തവും കൃഷിയും തൊഴിലാക്കിയ ജനങ്ങളും, എല്ലാം ഇട്ടെറിഞ്ഞു നാടുവിടുന്ന കാഴ്ച അവരെ ദുഃഖിതരാക്കി. ചൈതന്യമായകങ്ങളായ ആ നാട്ടിൻപുറങ്ങളെ കനഡയും ഐക്യനാടുകളും യഥാത്ഥത്തിൽ കൊല്ലുകയായിരുന്നു. സക്കാരിന്റെ അനസാ്ഥ കണ്ടു മനം നൊന്ത സവ്വകലാശാലക്കാർ ഒരു വയോജനവിദ്യാഭ്യാസപരിപാടിയുമായി നാട്ടിൻപുറങ്ങളിലേക്കിറങ്ങി തിരിച്ചു. വയോജനവിദ്യാഭ്യാസം എന്നു കേട്ടു മുതിന്നവരെ അക്ഷരമാല പഠിപ്പിക്കുന്ന ഏർപ്പാടുമാത്രമായിരുന്നു എന്നു കരുതിയേക്കരുതു്. ആളുകൾക്കെന്തെങ്കിലും സാമ്പത്തിക നേട്ടമുണ്ടാക്കി അവരെ ബോധ്യപ്പെടുത്താൻ കഴിയുന്നതുകൂടിയാകണം പരിപാടിയെന്നുണ്ടായിരുന്നു സവ്വകലാശാലാധികൃതക്കു്. ആളുകളെ കർമ്മോന്മുഖരാക്കാൻ ഉപായം അതാണല്ലൊ. ആളുകളൊന്നിളകികിട്ടിയാൽ അവരെ ക്രമത്തിലെങ്കിലും സഹകരണമാഗ്ഗത്തിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുവിടാമെന്നു സവ്വകലാശാലക്കാർ ഉള്ളിൽ കണ്ടിരുന്നു.

ആവശ്യമായ പുസ്തകങ്ങളും ഉപകരണങ്ങളും ആദ്യമായി അവർ തയ്യാർ ചെയ്തു. പൊതുയോഗങ്ങളും വിളിച്ചു പരിപാടികളും വിശദീകരിച്ചു. സ്റ്റഡിക്ലബ്ബുകളും ഏർപ്പെടുത്തി. ഓരോ ക്ലബ്ബിലും എട്ടുപത്തുപേർക്കുവീതം ബോധനവും പരിശീലനവും നല്കി. പരിപാടി മുന്നോട്ടു നീക്കുവാൻ ഗ്രാമീണരിൽനിന്നുതന്നെ പ്രവർത്തകരെ മെനഞ്ഞെടുത്തു. പ്രവർത്തിച്ചു കാടുകയറാതിരിക്കുവാൻ കരുതലെടുക്കുകയും ചെയ്തു. സഹകരണത്തിന്റെ സിദ്ധാന്തസംഹിത നല്ലവണ്ണം പാഠപ്പുസ്തകമാക്കിച്ചതിനു ശേഷമേ മീൻപിടുത്തക്കാർക്കിടയിൽ സഹകരണസംഘങ്ങളുണ്ടാക്കി പ്രവർത്തിക്കാൻ തുനിഞ്ഞുള്ളൂ. കൊഞ്ചുമത്സ്യം ടിൻ ചെയ്തുകയ്ക്കുയും, തൊണ്ടുകളയാതെ ബോസ്റ്റണിലെത്തിച്ചു പച്ചയായി വില്ക്കുകയും ചെയ്യുന്ന പ്രവർത്തനത്തിനാണു സംഘങ്ങളാദ്യമായേർപ്പെടുത്തിയതു്. അംഗങ്ങൾക്കാവശ്യമായ സാധനസാമഗ്രികൾ സംഭരിച്ചു വിതരണം ചെയ്യുന്ന പ്രവർത്തനം പിന്നീടെടുത്തതാണു്. സംഭരിച്ചു നല്കുന്ന സാധനങ്ങളിൽ പെടോളും ഉൾപ്പെടും. പെടോളിനു പ്രത്യേകിച്ചൊരു സ്ഥാനമുണ്ടു്. ചരക്കു കയറ്റി പോക്കുവരത്തിനുപയോഗിക്കുന്ന ചെറുകപ്പലുകളുടെ നിർമ്മാണവുമെന്നു ചില സംഘങ്ങളും. യുണൈറ്റഡ് മാരിടൈം ഫിഷർമെൻ എന്ന സ്ഥാപനം സർവ്വകലാശാലാപരിപാടിയുടെ നിർവ്വഹണത്തിനു വലിയ സഹായമായിരുന്നിട്ടുണ്ടു്. കേടുവന്നു നഷ്ടപ്പെടാനിടയില്ലാത്ത ചരക്കുകൾ കമീഷൻ അടിസ്ഥാനത്തിൽ വിറ്റഴിക്കാനുള്ള പ്രാഥമിക സ്ഥാപനം ഏറ്റു. അംഗങ്ങൾക്കാവശ്യമുള്ള സാധനങ്ങൾ സംഭരിച്ചു നല്കുന്നതിനൊരു മൊത്തവ്യാപാരകേന്ദ്രമായി നിന്നു പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തു. കച്ചവടസംഘങ്ങൾക്കു സമാ

ന്തരമായി കനഡയുടെ പല ഭാഗത്തും മീൻപിടുത്താരുടെ ക്രെഡിറ്റ് യൂണിയനുകളും പൊന്തിവന്നു. വായ്പ നല്കി മീൻപിടുത്തക്കാരെ സഹായിക്കലാണു അവയുടെ ഉദ്ദേശം. വായ്പ ഏതാവശ്യത്തിനും നല്ലം. എന്നുവെച്ചാൽ വരുമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കുവാനുതകുന്ന കാര്യങ്ങൾക്കു മാത്രമല്ല, മറ്റാവശ്യങ്ങൾക്കും നല്ലമെന്നർത്ഥം. ഒരേ സ്ഥാപനം കച്ചവടവും കടംവായ്പാപ്രവർത്തനവും നടത്തുന്നതു വലിയ മല്ലാണു; കുഴപ്പവുമാണ്. ക്രെഡിറ്റ് യൂണിയനുകളുടെ ആവിർഭാവം അതൊഴിവാക്കാൻ സഹായിച്ചു.

മറ്റു രാജ്യങ്ങളിൽ.

അമേരിക്കൻ വൻകരയിലെ ഇതരഭാഗങ്ങളിലും ഏഷ്യയിലും ഫിഷറീസ് സഹകരണം പ്രവിശ്യാകാര്യങ്ങളായി നില്ക്കുകയാണിന്നും. എന്നാലും അന്തസ്സായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന സംഘങ്ങൾ ഐക്യനാട്ടുകളുടെ അത്ലാന്തിക്കു തീരത്തും പസിഫിക്കു തീരത്തും ഉള്ളതായി കാണാം. ദക്ഷിണാമേരിക്കയിലും വെസ്റ്റിന്തീസ്സിലുമുണ്ടു അത്തരം നല്ല സംഘങ്ങൾ. ഫിഷറീസ് സഹകരണത്തിൽ ആസ്ത്രേലിയയും വളരെ വരികയാണു. വളർച്ചക്രീയിടെ വേഗം കൂടിയിട്ടുണ്ടു. ഇന്നു അവിടെ സിഡ്നി നഗരത്തിൽ വില്പനയ്ക്കായെത്തുന്ന മത്സ്യത്തിന്റെ മൂന്നിൽ രണ്ടു ഭാഗവും ന്യൂസൗത്തു വെയ്ത്സിലെ സഹകരണസംഘങ്ങൾ അയയ്ക്കുന്നതാണു.

ഏഷ്യയിൽ ജപ്പാൻ ഒന്നപ്പെട്ടു നില്ക്കുന്നു. മീൻപിടുത്തം ജപ്പാനിലും, നോർവെയിലെപ്പോലെ, പ്രധാനപ്പെട്ടൊരു ദേശീയ വ്യവസായമാണു. എന്നാൽ ഇന്നും ആ തൊഴിൽ അവിടെ

ഗ്രഹാടിസ്ഥാനത്തിലാണു നടന്നുവരുന്നതു്. മീൻപിടുത്തക്കാരുടെ സഹകരണസംഘങ്ങളുണ്ടു്. തൊഴിൽസൗകര്യം ക്രമീകരിക്കൽ, ഇൻഷ്വറൻസു്, കടംവാങ്ങൽ, ആവശ്യസാധനങ്ങൾ സംഭരിച്ചു കൊടുക്കൽ, മാക്കറിങ്ങു് എന്നീ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായുള്ള സംഘങ്ങൾ എല്ലാ തുറമുഖപ്രദേശങ്ങളിലും കാണാം. സംഘങ്ങൾക്കു റിജിയണൽ ഫെഡറേഷനുകളും ദേശീയ ഫെഡറേഷനുകളുമുണ്ടു്. ദേശീയതലത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന സക്കാർവക ബാങ്കിങ്ങു് സ്ഥാപനത്തിൽനിന്നു സംഘങ്ങൾക്കു ധനസഹായം ലഭിക്കുന്നു. "ബാങ്ക് ഓഫ് അഗ്രികൾച്ചർ ഫിഷറീസ് ആന്റ് ഫോറസ്ട്രി" എന്നാണു ആ സ്ഥാപനം അറിയപ്പെടുന്നതു്. പിശുക്കികാര്യം നടത്തി സമ്പാദിക്കുന്നവനാണു ജപ്പാനിലെ കഷ്കൻ. അവന്റെ സമ്പാദ്യമിച്ചം മുഴുവൻ ഈ ബാങ്കിൽ ചെന്നെത്തുന്നു. ആർത്തന്മാരായ മീൻപിടുത്തക്കാരെസഹായിക്കുവാൻ വേണ്ട പണം ബാങ്കിനു ആവശ്യക്കു സദായത്തമാകുന്നു.

ഇന്ത്യയിലും, സിലോണിലുമുണ്ടു മീൻപിടുത്തക്കാരുടെ സഹകരണപ്രസ്ഥാനം. കൗമാരം കടന്നു എന്നു പറയാറായിട്ടില്ല. ഏഷ്യയിൽ ജപ്പാൻ കഴിഞ്ഞാൽ എടുത്തു പറയാവുന്ന പിന്നൊരു രാജ്യം ഹോങ്കോങ്ങാണു്. അവിടെ മത്സ്യക്കമ്പോളം യുദ്ധാനന്തരം പുനസ്സംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. സക്കാർ അധികാരമുപയോഗിച്ചു നടത്തിയതാണു പുനസ്സംഘടന. മീൻപിടുത്തക്കാരുടെ താല്പര്യത്തിനിണങ്ങി പോകുന്ന വിധത്തിലും, ക്രമത്തിലും, പ്രവർത്തനം എല്ലാ നിലവാരത്തിലും അവരിൽ എത്തിച്ചേരാവുന്ന വിധത്തിലുമാണു പുനസ്സംഘടന. ആ നിലയ്ക്കു ജനാധിപത്യസ്വഭാവം പൂർണ്ണമായും പുലർത്തുന്നൊരു പ്രസ്ഥാനമായി സഹകരണം അവിടെ രൂപം പ്രാപിക്കുമെന്നു, സർക്കാരിന്റെ ഇടപെടൽ ഇഷ്ടപെടാത്തവർപോലും ആശിക്കുന്നു.

വനവ്യവസായവും സഹകരണവും

ചെറുകിട വനം ഉടമസ്ഥർ.

വനങ്ങളും സർക്കാർവകയും, സ്വകാര്യോടമകളുടെ വകയുമുണ്ട്. സ്വകാര്യോടമകളിൽ വൻകിടക്കാരെയും ചെറുകിടക്കാരെയും കാണാം. കൃഷികരിൽ വൻകിടക്കാരും ചെറുകിടക്കാരും ഉള്ളതുപോലെ ചെറുകിട വനങ്ങളാവുമ്പോൾ അവ ആദായകരങ്ങളാകാൻ ഞെരങ്ങും. ചെറിയ കൃഷികൈവശങ്ങളുടെ കാര്യവും അതാണല്ലൊ. ചെറുകൃഷികർ സഹകരണസംഘങ്ങളായി നിന്നു കൈവശഭൂമികളും സമാഹരിച്ചു വലിയ കൃഷിയിടങ്ങളാക്കി കൂട്ടുപ്രവർത്തനം നടത്തിയാണു അതിനു പരിഹാരം കാണുന്നതു്. വനഭൂമികളുടെ കാര്യത്തിൽ അവയുടെ ഉടമകളും ഈ മാർഗ്ഗം കൈക്കൊള്ളുന്നു. സംഘംചേർന്നു നിന്നാൽ കൃഷികാര്യങ്ങളും, വനസംരക്ഷണകാര്യങ്ങളും കൂട്ടായി ആലോചിച്ചു പൊതുവായ പരിപാടികളുണ്ടാക്കാം. കൂട്ടായി നടത്താവുന്ന കാര്യങ്ങളും കൂട്ടായി നടത്താം. തടിയാണല്ലൊ വനത്തിലെ പ്രധാന വില്പനച്ചരക്കു്. തടിവില്പന സംഘംവഴി അവർ കൂട്ടായി നടത്തുന്നു. ഈർച്ചമില്ലുകളും സ്ഥാപിച്ചു നടത്തുന്ന സംഘങ്ങളുമുണ്ടു്. തടി ഈരുന്നതു

തൊട്ട അങ്ങേയറ്റംവരെ എല്ലാ പ്രോസസിങ്ങ് പ്രവത്തനങ്ങളും മില്ലുകളിൽ നടക്കും. വനം കൃഷിക്കും വനം സംരക്ഷണത്തിനും ആവശ്യമായ സാധനസാമഗ്രികളും സംഭരിച്ചുവെച്ചു വിതരണം ചെയ്യൽ എല്ലാ സംഘങ്ങൾക്കും ആകാവുന്നതും, സംഘങ്ങൾ സാമാന്യമായി സ്വീകരിച്ചു നടത്തിവരുന്നതുമാണ്. ഇപ്പറഞ്ഞ ടൈപ്പിലുള്ള സംഘങ്ങൾ ബ്രിട്ടണിലുണ്ട്. എണ്ണത്തിൽ അധികം വരില്ല. മറ്റു മണ്ഡലങ്ങളിലെ പോലെ ഈ മണ്ഡലത്തിലും സാഹചര്യത്തിന്റെ സൃഷ്ടികളാണു സംഘങ്ങൾ. ചില വനമുടമകൾക്കു സാങ്കേതികവിജ്ഞാനം കമ്മിയായിരിക്കും. ചിലർക്കു പരിശീലനം നേടിയ തൊഴിൽക്കാരുണ്ടായിരിക്കയില്ല. മുതൽമുടക്കിനു പണമില്ലായ്കയാവും വേറെ ചിലർക്ക്. ഈ പരാധീനതകളൊന്നുമില്ലാത്തവരുമുണ്ടാകും. എല്ലാം കൂടിയവരെയും കാണാം എല്ലാവരും കൂടി ഒത്തുചേർന്നാൽ വൈഷമ്യങ്ങളൊക്കെ പരിഹരിക്കാമെന്നു കണ്ട്, അതിനായി സ്ഥാപിച്ചവയാണു ബ്രിട്ടണിലെ സംഘങ്ങൾ. സ്കാന്റിനേവിയൻ രാജ്യങ്ങളിലെല്ലാറ്റിലും അത്തരം സംഘങ്ങൾ പ്രവത്തിച്ചുവരുന്നു. അവിടെ സംഘങ്ങൾ എണ്ണത്തിൽ കൂടുതലുമുണ്ട്. അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളേയും കനഡയേയും ഈ കാര്യത്തിൽ തള്ളി പറയുവാൻ പാടില്ല. എന്നാൽ ആ രണ്ടു രാജ്യങ്ങളിലും വനം രംഗത്തു സഹകരണപ്രവത്തനം പ്രാരംഭദശയിലിരിക്കുന്നതേയുള്ളൂ. ജപ്പാനിലെ നില ഭേദിച്ചതാണ്. അവിടെ ഈ മണ്ഡലത്തിലെ സഹകരണപ്രവത്തനത്തിനു പഴക്കം കൂടും.

വനംകൊണ്ടുപജീവിക്കുന്നവർ.

തടിവെട്ടുന്നവർ, വിറകുവെട്ടുന്നവർ, മറ്റു വനവിഭവങ്ങൾ

സംഭരിക്കുന്നവർ എന്നിങ്ങനെ വനൃങ്ങളായ തൊഴിൽകൊണ്ടു ഉ
പജീവിക്കുന്നവർ പലരുണ്ട്. അത്തരക്കാർ ചേർന്നുണ്ടാക്കുന്ന മ
റെറാരുതരം സഹകരണസംഘങ്ങളുമുണ്ട് ഈ രംഗത്തു്. വനം
സംബന്ധിച്ച പണികളും സംഘം ഏറെ നടത്തുന്നു. കരാറുപ
ണികളും പലതാണു്. തടി വെട്ടി വീഴ്ത്തി മരങ്ങളും വെച്ചു പിടി
പ്പിക്കൽ, വനൃവിഭവങ്ങളും സംഭരിക്കൽ ഇവയൊക്കെ കരാറു
പണികളിൽ പെടും. തടികളും മറെറ വനൃവിഭവങ്ങളും വന
ത്തിൽനിന്നു കടത്തികൊടുക്കുന്ന ട്രാൻസ്പോർട്ടു പണിയും സംഘ
ങ്ങളും കരാറെടുക്കാറുണ്ടു്. സംഘം ഏറെറടുക്കുന്ന പണികളും അം
ഗങ്ങളും ഒത്തുചേർന്നു ചെയ്തതീർത്തു സംഖ്യ വാങ്ങുന്നു. വനത്തിൽ
നിൽപ്പുള്ള തടികളും ഒന്നായി സംഘം വിലയ്ക്കെടുക്കുന്ന എടവാട്ട
മുണ്ടു്. ഈർച്ചമില്ലുകളും, വൃവസായശാലകളും നടത്തുകയും, വെ
ട്ടി വീഴുന്ന തടികളും മറവും കടത്തികൊണ്ടു പോകുന്നതിനു സ്വന്ത
മായി റെയിൽറോഡുകളും നിർമ്മിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ള സംഘങ്ങ
ളേയും കാണാം. വഴിക്കാലത്തു വിറകുവെട്ടി വിൽക്കുകമാത്രം പ്രവ
ർത്തനമാക്കിയിട്ടുള്ള ചെറുസംഘങ്ങളേയും കാണാം കൂട്ടത്തിൽ.

സോവിയറിൽ ഇതും പ്ലാൻചെയ്യുന്നു.

സോവിയറുയൂണിയനിൽ സഹകരണത്തിന്റെ ഈ മണ്ഡ
ലവും, ഇതരമണ്ഡലങ്ങളെപോലെ, പ്ലാൻചെയ്തു സംഘടിപ്പിച്ചു
താകുന്നു. വളർന്നു ശക്തി പ്രാപിച്ചതുമാകുന്നു. ഈ മണ്ഡലത്തിലുമു
ണ്ടു അധസ്തലത്തിൽ പ്രാഥമികസംഘങ്ങളും, മീതെ പ്രാഥമികസംഘ
ങ്ങളും ചേർന്നുണ്ടാകുന്ന കേന്ദ്രഘടകങ്ങളും. തലപ്പത്തു, എല്ലാററി

നേയും കൂട്ടിയിണക്കി ഉറപ്പിച്ചുനിർത്തുന്ന സുശക്തമായ ഒരു ഫെഡറൽസംഘമുണ്ട്. തടികം വെട്ടി വീഴ്ത്തൽമുതൽ അവയെ മനുഷ്യോപയോഗത്തിനു പറ്റുന്ന ഉപകരണങ്ങളാക്കി മാറ്റുന്നതുവരെയുള്ള എല്ലാ സംസ്കരണ (Processing) പ്രവർത്തനവും സഹകരണമണ്ഡലത്തിൽ നടക്കുന്നു. സംസ്കരണക്രിയകം വിവിധതലങ്ങൾക്കായി വീതിച്ചേൽപിച്ചിരിക്കുകയാണ്. ഒരു തലത്തിനു ഏൽപിച്ചു കിട്ടിയ ക്രിയകംമാത്രം ആ തലത്തിൽ നടക്കും. മറ്റൊന്നിനു നീക്കിയതു അവിടെ നടക്കുകയില്ല. വിവിധതലങ്ങളിലൂടെ കടന്നുപോയി ഒടുവിൽ ഉപകരണങ്ങളായിട്ടിറങ്ങും.

ബഹ്ംഗേറിയയും റുമേനിയയും.

വനൃസഹകരണത്തെക്കുറിച്ചു പരാമർശിക്കുമ്പോൾ ഓർമ്മിക്കേണ്ട രണ്ടു രാജ്യങ്ങളാണു ബഹ്ംഗേറിയയും, റുമേനിയയും. വനം തൊഴിലാളികളുടെ സഹകരണപ്രവർത്തനം, ഇരുരാജ്യങ്ങളിലും മുമ്പു മുതലേ, അഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ടിരുന്നു. സർക്കാരിന്റെ പിന്തുണയും പ്രോത്സാഹനവും സംഘങ്ങൾക്കു നിർലോഭം ലഭിച്ചു വന്നതാണു കാരണം. വനങ്ങളധികവും സർക്കാരിന്റെ വക. പണികളൊക്കെ സംഘങ്ങളെ വിളിച്ചേൽപിക്കാൻ, പിന്നെ പ്രയാസമില്ലല്ലൊ. കൂലി കൊടുക്കാൻ, ഉപകരണസാമഗ്രികൾ വാങ്ങിക്കാനും ആവശ്യമായ പണം സംഘങ്ങൾക്കു സർക്കാരിൽനിന്നു വായ്പയായി നല്കും. അംഗങ്ങൾക്കു, ഏറ്റുകുന്ന ജോലിക്കു സംഘത്തിൽനിന്നു കൂലി കിട്ടും. പുറമെ അറലാഭത്തിൽനിന്നൊരു വീതവും ലഭിക്കും.

പലേടത്തും പ്രാകൃതാവസ്ഥയിൽ.

വനംജോലിക്കാക്കിടയിൽ സഹകരണക്കൂട്ടുപ്രവത്തനം എല്ലാരാജ്യങ്ങളിലും വ്യാപിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. പലേടത്തും അതിന്റെ പ്രാകൃതരൂപങ്ങളാണിന്നും നിലവിലിരിക്കുന്നതു്. നിയമപ്രകാരമുള്ള സഹകരണപ്രവത്തനങ്ങളാണു ഈ പ്രാകൃതരൂപങ്ങളെന്നു പറയുക വയ്യ. എന്നാലും നിയമാനുരോധങ്ങളായ പ്രവത്തനരൂപങ്ങളിലേയ്ക്കാളുകളെ കൊണ്ടെത്തിക്കും അവയെന്നു പ്രതീക്ഷിക്കുന്നതിൽ തെറ്റില്ല. ആഫ്രിക്കയിലും, ഏഷ്യയിലുമുള്ള പല വനങ്ങളിലും ഈ പ്രാകൃതരൂപങ്ങൾ നിലവിലുള്ളതായികാണാം. മരം ചുട്ടു കരിയാക്കുന്ന തൊഴിൽക്കാക്കിടയിലാണധികം എന്നു പറയപ്പെടുന്നു.

ഫോറസ്റ്റ് ലേബർകോൺട്രാക്ടറ് സഹകരണസംഘങ്ങൾ ഇന്ത്യയിലും ആവിഭവിച്ചു പ്രവത്തിക്കാൻ തുടങ്ങിയിട്ടുണ്ടു്. സക്കാർസഹായം ഫോറസ്റ്റ്കോൺട്രാക്ടറ്സംഘങ്ങൾക്കുണ്ടാകുന്നില്ലെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. എന്നാൽ വേണ്ടിടത്തോളവും വേണ്ടവിധത്തിലും ഉണ്ടാകുന്നുവോ എന്ന കാര്യം സംശയമാണു്. മതിയായ പ്രോത്സാഹനം നല്കുകയും, പ്ലാൻ ചെയ്തു നീക്കുകയും ചെയ്താണെങ്കിൽ സഹകരണത്തിനു വിജയസാധ്യതയുള്ള മണ്ഡലമാണിതു്.

.....

സേവനത്തിന്റെ മണ്ഡലം.

സഹകരണ സേവനങ്ങൾ.

വ്യാപരമണ്ഡലത്തിൽ നിലവിരിക്കുന്ന സഹകരണ പ്രവത്തനങ്ങൾ പലതും ഇവിടെ പരാമർശിക്കപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞു. പലയിനം സംഘങ്ങളടങ്ങുന്ന കൂട്ടത്തിൽ. ഉപഭോക്തൃകസംഘങ്ങൾ, വായ്പാസംഘങ്ങൾ, ആവശ്യനിവ്വഹണ(സപ്ലൈ) സംഘങ്ങൾ, തൊഴിൽ സംഘങ്ങൾ ഇങ്ങനെ നീളും അവയുടെ ലീസ്റ്റ്. പരാമർശിക്കപ്പെട്ട ഇനങ്ങളിലൊന്നും പെടാത്ത ഒരു വിഭാഗം സംഘങ്ങളെ കുറിച്ചാണിനി പറയാൻ പോകുന്നതു്. സാമൂഹ്യസേവനം മാത്രം ലാക്കാക്കി പ്രവത്തിക്കുന്ന സംഘങ്ങൾ. പരാമൃഷ്ട സംഘങ്ങളിൽനിന്നു പ്രവത്തനസ്വഭാവത്തിലും, ഉദ്ദേശത്തിലും, വ്യത്യാസപ്പെട്ട നില്ക്കുന്നു അവ. വിവിധോദ്ദേശത്തിന്റെയും സേവനത്തിന്റെ(സവ്വീസ്സ്)യും ലേബലിൽ നമ്മുടെ നാട്ടിൽ പ്രവത്തിച്ചുവരുന്ന സംഘങ്ങളെ മനസ്സിൽ കണ്ടുകൊണ്ടല്ല ഇതു പറയുന്നതു്. അവയെ തൽക്കാലത്തേയ്ക്കു മാറ്റിനിത്തുക. പരാമൃഷ്ടസംഘങ്ങളെ ഇനം തിരിച്ചെടുത്താൽ ഓരോന്നിനും ഓരോ വ്യാപാരം പ്രത്യേകം വിധിച്ചിരിക്കുന്നതായി കാണാം. ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലമെടുത്താൽ, ആ മണ്ഡലത്തിലുള്ള എല്ലാ സംഘങ്ങളും ഉപഭോഗസാധനങ്ങൾ സംഭരിച്ചു വില്ക്കുന്നവയാകും. പണം പലിശ

ക്കു കൊടുക്കലും, തിരിച്ചു വാങ്ങലുമാണു വായ്പാസംഘങ്ങൾക്കു വിധിച്ച പ്രവർത്തനം. മാർക്കറ്റിങ്ങ് സംഘങ്ങൾ, അംഗങ്ങളുൽപാദിപ്പിക്കുന്ന ചരക്കുകൾ വിറ്റു കാശാക്കുന്നതിനു മെമ്പർമാരെ സഹായിക്കുന്നു. സേവന (സർവീസ്സ്)സംഘങ്ങൾ എന്ന ഒരിനമെടുത്താൽ ആ ഇനത്തിലുള്ള എല്ലാ സംഘങ്ങളും ഒരേ വ്യാപാരത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവയാവുകയില്ല; ഏർപ്പെട്ടിരുന്നുകൊള്ളണമെന്നുമില്ല. അതിനകത്തു തന്നെ പല ഗ്രൂപ്പുകളുണ്ട്. സേവനം എന്ന ലക്ഷ്യത്തിൽ മാത്രം സാജാത്യം കാണാം. പ്രവർത്തനകാര്യത്തിൽ പരസ്പരം വ്യത്യാസപ്പെട്ടു നില്ക്കുന്നു. വൈദ്യുതീവിതരണമാകും ചില സംഘങ്ങൾ നടത്തുന്നതു്. മറ്റു ചിലതു ഏറ്റിരിക്കുന്നതു ആരോഗ്യസംരക്ഷണ നടപടികളാകും. വേറെ ചിലതിന്റെ പ്രവർത്തനം വേറൊന്നാകും.

കൂട്ടുതലാവശ്യം നാട്ടിൻപുറങ്ങൾക്കു്.

നാട്ടിൻപുറങ്ങൾക്കാണു സേവനസംഘങ്ങളെകൊണ്ടു കൂട്ടുതലാവശ്യം. നഗരപ്രദേശങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം, സാമൂഹ്യക്ഷേമ നടപടികൾക്കു വേണ്ട ഏർപ്പാടുകൾ പലതും ഗ്വേറ്റിൽ നിന്നു ചെയ്തുവെച്ചിട്ടുണ്ടാകും. ചില നഗരങ്ങളിൽ സാമൂഹ്യസേവനം ഉദ്ദേശമാക്കി പ്രവർത്തിക്കുന്ന സഹകാര്യസ്ഥാപനങ്ങളും കാണാം. സാമൂഹ്യസേവാപരങ്ങളായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നാട്ടിൻപുറങ്ങളിലേയ്ക്കെത്തരുതെന്നോ എത്തിക്കേണ്ടതില്ലെന്നോ ഒരു ഗ്വേറ്റും കരുതുന്നില്ല. എന്നാൽ എത്താറില്ല എന്നതൊരു വസ്തുതയാണു്.

ഏത്താനും എത്തിക്കാനും പ്രയാസങ്ങളുണ്ട്. ആളുകഠം ഇടതിങ്ങി പാക്കുന്ന ഒതുങ്ങിയ സ്ഥലാതിത്തികളാണല്ലൊ നഗരങ്ങഠം. അങ്ങനെയുള്ള സ്ഥലങ്ങളിൽ ഏതു പ്രവത്തനവും സമൂഹത്തിനു മുഴുവൻ വ്യാപകമാക്കി കൊണ്ടുപോകുവാൻ എളുപ്പമുണ്ടു; സൗകര്യമുണ്ട്. അതല്ല, ആളുകഠം അങ്ങിങ്ങു ചിന്നി പരന്നു കിടക്കുന്ന നാട്ടിൻപുറങ്ങളുടെ സ്ഥതി. ആ നിലയിലാണു സാമൂഹ്യസേവനം ലാക്കാക്കി പ്രവത്തിക്കുന്ന സഹകരണസംഘങ്ങളെകൊണ്ടു കൂടുതലാവശ്യം നാട്ടിൻപുറങ്ങഠംക്കാണെന്നു പറഞ്ഞതു്. സേവനസംഘങ്ങഠം അധികം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതും പ്രവത്തിക്കുന്നതും നാട്ടിൻപുറങ്ങളിലാണതാനും. അവയുടെ പ്രവത്തനമധികവും കാഷ്ടിക വിഷയത്തിലുമാണ്. അങ്ങനെ സംഭവിച്ചതു സ്വാഭാവികവും, ന്യായയുക്തവുമായിരിക്കുന്നുണ്ട്.

ചരിത്രത്തിന്റെ ഏടുകളിലൂടെ കുറെ പിന്നോക്കം സഞ്ചരിച്ചാൽ ആരോഗ്യവകുപ്പിന്റെ പ്രവത്തനം നാട്ടിൻപുറങ്ങളിലേയ്ക്കു വ്യാപിപ്പിച്ചിട്ടില്ലാത്ത രാജ്യങ്ങഠം പലതും ദൃശ്യമാകും. അങ്ങനെയുള്ള രാജ്യങ്ങഠം ഇന്നും ഇല്ലായ്കയില്ല. വ്യാപിപ്പിച്ചു കഴിഞ്ഞ രാജ്യങ്ങളിൽത്തന്നെ പ്രവത്തകരുടെ കുറവുകൊണ്ടു നാട്ടിൻപുറങ്ങളിൽ പ്രവത്തനം ഫലിപ്പിക്കുവാൻ കഴിയാതെ കുഴങ്ങുന്നവയുമുണ്ട്. തങ്ങളെ സഹായിക്കുന്നതിനു ഇങ്ങനെയൊരു വകുപ്പുണ്ടെന്നു നാട്ടിൻപുറത്തുകാരെ ബോധ്യപ്പെടുത്തുവാൻപോലും ചില രാജ്യങ്ങഠംക്കു കഴിയുന്നില്ല.

മലമ്പനിയെന്ന മഹാമാരി.

ഉഷ്ണമേഖലാപ്രദേശങ്ങഠംക്കു ഒരു ശാപമാണു മലമ്പനി.

കൊതുകാണു മലമ്പനി പരത്തുന്നതെന്നും, ഒഴുക്കില്ലാത്ത ജലാശയങ്ങളാണു കൊതുകിനു ഈറ്റില്ലമെന്നും നമുക്കൊക്കെ അറിയാം. മലമ്പനി ഭയങ്കരമായ ഒരു മഹാമാരിയാണു്. മനുഷ്യന്റെ ആയുസ്സു അതു കുറച്ചുകളയുന്നു. കോടിക്കണക്കിനു മനുഷ്യാത്മാക്കളെ തട്ടിയെടുക്കുന്നു. അതിലുമേറെ ഭീകരമാണു ജീവിക്കുന്നവരുടെ ആരോഗ്യത്തിന്മേൽ ഏല്പിക്കുന്ന ആഘാതം. ഒരിക്കൽ മലമ്പനി ബാധിച്ചാൽ, ബാധിക്കുന്നവൻ ജീവിച്ചാലും, ആയുശ്ശേഷം നഷ്ടസൗഖ്യനായി ചമയുന്നു. അവന്റെ പ്രയത്നശേഷി താഴുന്നു. തൊഴിലെടുക്കുന്നവക്കു നേരിടുന്ന ആരോഗ്യക്ഷയം, നാടിന്റെ ഉൽപാദനക്ഷമതയ്ക്കും ക്ഷയമാണു്. ജനങ്ങളുടെ ക്രയശേഷിയേയും അതു ബാധിക്കുന്നു. അങ്ങനെയൊക്കെ സംഭവിക്കുന്നതു നാട്ടിനാപത്താണു്. അതുകൊണ്ടു മലമ്പനിയെ തടയുക, മലമ്പനി ബാധിക്കുന്ന ഏതു രാജ്യത്തെസംബന്ധിച്ചും, അത്യാവശ്യമാകുന്നു.

മലമ്പനിക്കെതിരെ.

കഴിഞ്ഞ കാൽനൂറ്റാണ്ടിനിടയ്ക്കു മലമ്പനി നിരോധനപ്രവത്തനങ്ങളും വളരെയേറെ നടന്നിട്ടുണ്ടു ഇന്ത്യയിൽ. വലിയ നേട്ടങ്ങളും കൈവരികയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. രോഗൗഷധങ്ങളും, വിഷവീര്യമുള്ള കീടനാശിനികളുമാണല്ലൊ നിവാരണപ്രവത്തനങ്ങൾക്കായുപയോഗിച്ചുവരുന്നതു്. ഡി. ഡി. റ്റി. എന്ന അത്ഭുതൗഷധം കണ്ടുപിടിച്ചതിനു ശേഷമാണു നിവാരണപ്രവത്തനങ്ങൾ കാര്യമായി ഫലിച്ചുതുടങ്ങിയതു്. എന്നാൽ ഡി. ഡി. റ്റിയുടെ കണ്ടുപിടുത്തത്തിനു വളരെ മുമ്പുതൽക്കേ മലമ്പനിനിവാരണ സഹകര

ണസംഘങ്ങം ഇന്ത്യയിൽ രൂപപ്പെട്ട പ്രവത്തിച്ച വന്നിരുന്നു. കൊയ്ന (Quinine) വാങ്ങിവെച്ച അംഗങ്ങംക്കു നല്ലലായിരുന്നു സംഘങ്ങം നടത്തിയിരുന്ന പ്രധാനപ്രവത്തനം. മലമ്പനിക്കു അന്നു അറിയപ്പെട്ടിരുന്ന ഏകനിവാരണൗഷധമായിരുന്നു കൊയ്ന' ക്രമമായി ഉപയോഗിച്ചുകൊള്ളാമെന്നു സത്യബോധപ്പെട്ടത്തിക്കൊണ്ടാണു അംഗങ്ങം സംഘത്തിൽനിന്നു കൊയ്ന സ്വീകരിച്ചിരുന്നതു്. വെള്ളം കെട്ടിനില്ക്കുന്ന ചതുപ്പുകം നികത്തുകയും, കിണറുകംക്കു മൂടിയിടുകയും ചെയ്യുന്ന പ്രവത്തനവും "സംഘങ്ങം നടത്തിയിരുന്നു. ഏതാണ്ടിതുപോലെയുള്ള സംഘങ്ങം ശുചീകരണകാര്യങ്ങംക്കും, ശുദ്ധജലവിതരണം, കക്കൂസ്സുനിർമ്മാണം തുടങ്ങിയവയ്ക്കും വേണ്ടി സ്ഥാപിച്ചിരുന്നു. അത്തരം സംഘങ്ങം സിലോണിലും പ്രവത്തിച്ചിരുന്നതായി കാണ്മാനുണ്ടു്.

യൂഗോസ്ലാവിയയിൽ.

ആരോഗ്യസംരക്ഷണം സഹകരണാടിസ്ഥാനത്തിൽ കുറെക്കൂടി വിശാലമായി സംഘടിപ്പിച്ചിരുന്ന യൂഗോസ്ലാവിയയിൽ. 1914_18കാലത്തു നടന്ന ലോകയുദ്ധത്തിൽ തെക്കൻസ്ലാവു ശത്രുക്കംക്കധീനമായി. ശത്രുസൈന്യം നാട്ടുനീളെ സഞ്ചരിച്ചു ജനങ്ങളെ കൊള്ളയടിച്ചു. ജനങ്ങം പഞ്ഞത്തീയിൽ വെന്തുനീറി. പലരും പ്രാണനുംകൊണ്ടു നാടുവിട്ടോടേണ്ടിവന്നു. ടൈഫോയിഡ്, മലമ്പനി, ക്ഷയം തുടങ്ങിയ പകർച്ചവ്യാധികം നാടാകെ പടർന്നുപിടിച്ചു. ബ്രിട്ടണിൽനിന്നും, അമേരിക്കയിൽനിന്നും ചെന്നെത്തിയ റെഡ്ക്രോസ്സ് മിഷൻ കഴിവുള്ള എല്ലാ ആശ്വാസനട

പടികളും കൈക്കൊണ്ടു. എന്നാൽ മിഷനു അതിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളുമായി എന്നും ഒരിടത്തു കുറിയടിച്ചു കൂടുവാൻ കഴിയുകയില്ലല്ലോ. യുദ്ധം അവസാനിച്ചേതാനും കൊല്ലങ്ങൾ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ മിഷൻ അവിടെനിന്നു പിൻവാങ്ങേണ്ടിവന്നു. നാട്ടിൻപുറങ്ങൾ, ആരോഗ്യസംരക്ഷണവിഷയത്തിൽ, അനാഥങ്ങളായി പരിണമിച്ച അപ്പോഴും. ആസ്പത്രികളുണ്ടായിരുന്നു നാട്ടിൽ; നാട്ടിൻപുറങ്ങളിലല്ല; പട്ടണങ്ങളിൽ. അവയിലേയ്ക്കെത്തിച്ചേരുന്നതും, എത്തിച്ചേർന്നാൽ അവയിൽനിന്നു വൈദ്യസഹായം നേടുന്നതും, സാധാരണക്കാരെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം, കഴിവിൽ പെടുന്ന കാര്യങ്ങളായിരുന്നില്ല. പ്രൈവറ്റ് ഡാക്ടർമാർ ചിലരുണ്ടായിരുന്നു. അവരും കൂറിയടിച്ചു കൂടിയിരുന്നതു പട്ടണങ്ങളിലാണ്. അവക്കു തൊഴിൽസൗകര്യം കൂടുതൽ പട്ടണങ്ങളിലായിരുന്നു. കാര്യം നോക്കി പട്ടണങ്ങളിൽ ചെന്നു കൂടിയതാണവർ.

സ്നേഹത്തിന്റെയും സേവനതൃഷ്ണയുടെയും പ്രകാശനാളങ്ങൾ ഈ ചുറുപാടിലും അവിടെ തെളിയുകയുണ്ടായി. റെഡ് ക്രോസ്സ് മിഷനു കീഴിൽ സേവനമനുഷ്ഠിച്ചിരുന്ന ഒന്നുരണ്ടു ചെറുപ്പക്കാരായ സെർബിയൻ ഡാക്ടർമാരുണ്ടായിരുന്നു. നാട്ടിൻപുറങ്ങളെ ആലംബഹീനങ്ങളാക്കി ഇട്ടേച്ചുപോകുവാനവക്കു മനസ്സുവന്നില്ല. തങ്ങളുടെ കഴിവുകൾ നാട്ടിൻപുറനിവാസികളായ പാവങ്ങൾക്കു വേണ്ടി അപ്പിക്കുവാനവർ ആശിച്ചു. അതിനു അവർ മാർഗ്ഗം ആരായുകയും ചെയ്തു. നാട്ടിൻപുറങ്ങളിലെ കളങ്കമിയലാജീവിതം നന്നായി ഗ്രഹിച്ചവരായിരുന്നു അവർ. സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തെക്കുറിച്ചു ചിലതൊക്കെ പാഠിച്ചുവെയ്ക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

അതു ഈ കാര്യത്തിൽ ഉപയോഗിക്കാമോ എന്ന വഴിക്കു തിരിഞ്ഞു അവരുടെ ചിന്ത. വൈദ്യസംബന്ധമായി പ്രാഥമിക സഹായങ്ങളെങ്കിലും നാട്ടിൻ പുറങ്ങൾക്കെത്തിക്കാൻ കഴിഞ്ഞെങ്കിൽ, എന്നേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ള അവക്കു. രോഗവും ദാരിദ്ര്യവും കാന്താരമാക്കിയിരുന്ന ജനങ്ങളുടെ സമക്ഷം ഡാക്ടർമാർ അവരുടെ ആശയം സമർപ്പിച്ചു. കേൾക്കേണ്ടതാമസം, ഡാക്ടർമാർ പറയുന്നതെന്തും നിർവ്വഹിക്കാൻ ജനങ്ങൾ തയ്യാറായി മുന്നോട്ടു വന്നു. സ്വാർത്ഥത്തിൽ നിന്നെന്തോ വീണു കിട്ടിയ പ്രതീതിയാണവക്കുണ്ടായതു. നിർദ്ദേശനിർവ്വഹണത്തിന്റെ സാമ്പത്തികവശത്തിലേയ്ക്കവർ ആദ്യം എത്തിനോക്കി. ജനങ്ങൾക്കു മാത്രമല്ല, അവരുടെ വളർത്തു ജന്തുക്കൾക്കും വൈദ്യസഹായം ലഭ്യമാകേണ്ടിയിരുന്നു. കുതിരയും മാട്ടും രോഗവിമുക്തങ്ങളല്ലെങ്കിൽ, നിലംപൂട്ടി സമയത്തിനു വിത്തിറക്കാൻ കഴിയുകയില്ല. അവയ്ക്കു ചികിത്സാസൗകര്യം ലഭ്യമായാൽ, കൃഷിയുടെ കാര്യത്തിൽ കർഷകനു മനസ്സുറപ്പുണ്ടായിരിക്കാം. പക്ഷെ മലമ്പനി വന്നു കർഷകൻ തന്നെ കിടപ്പിലായാലോ? കാലം കടന്നുപോകും. കൃഷിയിറക്കാനുള്ള വിത്തു അറയിൽത്തന്നെ കിടക്കും. നിവാരണം കണ്ടാൽ അതും അനുഗ്രഹമായി. ഈ രണ്ടു കൂട്ടങ്ങൾക്കും ഡാക്ടർമാരെ ലഭിക്കുമെന്നായാൽ അതിനുവേണ്ടി പണം മുടക്കാൻ തങ്ങളെന്തിനു മടിക്കണം?

ആരോഗ്യരക്ഷാസംഘങ്ങൾ.

ഈ ചിന്താഗതിക്കു കർമ്മരൂപം നൽകാനവർ ശ്രമിച്ചു. ആരോഗ്യരക്ഷാ സംഘങ്ങളുണ്ടാക്കി പ്രവർത്തിച്ചു അവർ. രണ്ടും

മൂന്നും ഗ്രാമത്തിലുള്ളവർ ഒരുമിച്ചു ചേരുകയാണു. രണ്ടും മൂന്നും ഗ്രാമങ്ങളൊരുമിച്ചാൽ അഞ്ചാറായിരം ജനങ്ങളായി. അവക്കെല്ലാവർക്കും കൂടി ഡിസ്പെൻസറിയൊന്നുണ്ടാകണം. ഡാക്ടക്കു പാക്കാനൊരു വീടും. കഷ്കരുടെ ഒഴിഞ്ഞുകിടപ്പുള്ള വീടുകൾ തിരക്കികണ്ടു പിടിച്ചു പ്രശ്നം പരിഹരിച്ചു ചിലേടത്തു. ചിലേടത്തു ആവശ്യത്തിനു വേണ്ടകെട്ടിടങ്ങൾ നിൎമ്മിച്ചെടുക്കേണ്ടിവന്നു. ആളുകൾ തങ്ങളുടെ പ്രയത്നശേഷി സമാഹരിച്ചു, ആരോഗ്യകേന്ദ്രങ്ങൾക്കുള്ള കെട്ടിടങ്ങൾ സ്വയം നിൎമ്മിക്കുകയാണു ചെയ്തതു. മണ്ണുവെട്ടി; ചവിട്ടിക്കുഴച്ചു; ഇഷ്ടികയുണ്ടാക്കി ചുട്ടെടുത്തു. മരം മുറിച്ചുവീഴ്ത്തി ഈന്തു ഉരുപ്പടിയാക്കി. എല്ലാ വേലകളും സ്വയം ചെയ്യു എന്നതത്രേ. കേന്ദ്രത്തിനു സ്ഥലസൗകര്യങ്ങളായി കഴിഞ്ഞാൽ ഡാക്ടരെ തിരക്കുകയായി. ഡാക്ടർ ചുറുചുറുക്കുള്ള സേവനോത്സുകനായ ഒരു യുവാവായിരിക്കാൻ നോക്കും. ഡാക്ടക്കു ശമ്പളം നൽകണം, മറുചിലവുകളും നടക്കണം. ഓരോ കുടുംബവും ഒരു പ്രതിമാസ സംഭാവന വാഗ്ദാനം ചെയ്തയാണു. അങ്ങനെ പിരിഞ്ഞുകിട്ടുന്ന പണംകൊണ്ടു ഡാക്ടക്കു ശമ്പളം നൽകാനും, അത്യാവശ്യം വേണ്ട മരുന്നും, സാധങ്ങളും വാങ്ങിക്കുവാനും സാധിച്ചിരുന്നു. പിന്നെ ശസ്ത്രക്രിയകൾക്കും മറ്റും ആവശ്യമുള്ള സാധന സാമഗ്രികളാണു്. അതിനു വേണ്ടിവരാവുന്ന പണത്തിനായി അവർ ഗവൎമ്മെണ്ടിനെ സമീപിച്ചു. അതിലവർ വിജയിക്കുകയും ചെയ്തു. ആരോഗ്യ മന്ത്രിവകുപ്പിൽ നിന്നു അതിനുവേണ്ട പണം അനുവദിച്ചു കൊടുത്തതു പലിശയില്ലാത്ത വായ്പയായിട്ടാണു.

ഡാക്ടർ, സംഘാംഗങ്ങൾക്കും അവരുടെ കുടുംബാംഗങ്ങൾക്കും വൈദ്യോപദേശം നൽകണം. അതിനു ഫീസ്സുവാങ്ങാൻ പാ

ടില്ല. ശസ്ത്രക്രിയ, പ്രസവക്കേസ്സു, രോഗികളെ വീട്ടിൽ ചെന്നു കാണൽ എന്നിവയ്ക്കു നേരിയൊരു ഫീസ്സു് നിശ്ചയിച്ചിരുന്നു. മരുന്നിനും നിശ്ചയിച്ചിരുന്നു ഒരു ചെറിയ വില. ഈയിനങ്ങളിലായി പിരിഞ്ഞു കിട്ടുന്ന സംഖ്യകൊണ്ടു ഡാക്ടർക്കുള്ളതല്ല. അതൊക്കെ സംഘത്തിനു ചെല്ലും. അംഗങ്ങൾക്കും കുടുംബത്തിലുള്ളവർക്കും വൈദ്യോപദേശം നൽകൽ ഡാക്ടരുടെ പ്രഥമ കർത്തവ്യം. അടുത്തതു ഒരു ഹെൽത്താപ്പീസ്സറായിരിക്കൽ. ആളുകൾക്കാരോഗ്യരക്ഷാ വിഷയകമായി വിജ്ഞാനം നൽകുക ഹെൽത്താപ്പീസ്സറുടെ കടമയാണല്ലൊ. വിജ്ഞാനം അവർക്കു പകർന്നു കൊടുക്കണം. എന്നിട്ടവരെ പ്രേരിപ്പിക്കണം അതിനൊത്തു ജീവിക്കുവാൻ. പ്രബോധനവും പ്രേരണയും മതി ജനങ്ങളെ കമ്മോ നുഖരാക്കാനെന്ന വിശ്വാസം പ്രവർത്തകർക്കുണ്ടായിരുന്നു. അതു കൊണ്ടു നിർബ്ബന്ധിക്കരുതാരെയും, ഒന്നിനും എന്നു അവർ തീച്ചപ്പെടുത്തി. പ്രവർത്തകരുടെ വിശ്വാസം അസ്ഥാനസ്ഥമായില്ല. കാര്യം വേണ്ടവണ്ണം ഗ്രഹിപ്പിക്കുകയേവേണ്ടു, ആളുകൾ പിക്കാസും മമ്മട്ടിയും മറ്റായുധങ്ങളുമെടുത്തു കിണർകുഴിക്കാനും, അഴുക്കുചാൽ വെടിപ്പാക്കാനും ചതുപ്പുനികത്താനും ഒരുങ്ങിയെത്തുമെന്ന അനുഭവം കൊണ്ടു അവർക്കു ബോധ്യപ്പെട്ടു. അങ്ങനെ വരുമെന്ന ബോധ്യം അവർക്കു മുമ്പെ ഉണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ടാണു അവർ പ്രബോധനം ഡാക്ടരുടെ കടമയായി നശ്ചയിച്ചതു.

മസിഡോണിയായിലെ ആരോഗ്യ രക്ഷാസംഘങ്ങൾ കൊതുകുനിവാരണത്തിനു വേറെയും മാർഗ്ഗങ്ങൾ സ്വീകരിച്ചു. വെള്ളം കെട്ടിനിൽക്കുന്ന കുണ്ടുകളിലും, കുഴികളിലും പെടോൾഒഴിക്കുക, കുളങ്ങളിൽ മീൻ വളർത്തുക തുടങ്ങിയവയാണവ. കൊതുകുമുട്ടകൾ ആഹാരമാക്കുന്നമത്സ്യമുണ്ടു. അവരതിനെ ധാരാളമായി പോറ്റു

വാൻ തുടങ്ങി. വാക്സിനേഷനോ, ഇനോക്കുലേഷനോ വേണ്ടിവ ന്നാൽ ആളുകളെ പറഞ്ഞു ബോധ്യപ്പെടുത്തി സമ്മതിപ്പിച്ചേ ന ടത്താറുള്ളൂ. സംഘഡാക്ടരുടെ കടമകളിൽ പെടുന്നാകാര്യങ്ങളാണി തൊക്കെ. ഡാക്ടരുടെ കടമകൾ അവിടംകൊണ്ടും അവസാ നിക്കുന്നില്ല. പെൺ പിള്ളേരെയും, അവരുടെ മാതാക്കളേയും വിളിച്ചുകൂട്ടി ആരോഗ്യരക്ഷാനിയമങ്ങൾ അവരെ പഠിപ്പിക്കുക, രോഗശുശ്രൂഷണത്തിലും ശിശുപരിചരണത്തിലും പെൺകുട്ടി കൾക്കു പരിശീലനം നൽകുക, ആൺപിള്ളേരെ കോഴി വളർത്തു, മുയൽവളർത്തുതുടങ്ങിയ തൊഴിലുകൾ പരിശീലിപ്പിച്ചു വീടുക ളായതും ഡാക്ടരുടെ കർത്തവ്യങ്ങളാക്കിവെച്ചിരുന്നു.

യുഗോസ്ലാവിയയെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം ഈ സംവി ധാനം ഒരു വിജയമായിരുന്നു. സെർബ്യായിലെല്ലായിടത്തും ആ രോഗ്യകേന്ദ്രങ്ങൾ Health Houses പൊന്തിവന്നു. രാജ്യത്തി ന്റെ ഇതരഭാഗങ്ങളിലേയ്ക്കും വ്യാപിച്ചു. പ്രസരണം രാജ്യത്തി ന്റെ അതിർത്തിക്കുള്ളിലും നിന്നില്ല. ബൾഗേറിയ തുടങ്ങിയ രാജ്യങ്ങളും യുഗോസ്ലാവിയയെ അനുകരിച്ചു് ആരോഗ്യ രക്ഷാ സംഘങ്ങളുണ്ടാക്കി പ്രവർത്തിച്ചു. ആരോഗ്യരക്ഷാ സംഘങ്ങളു ടെയും ഡാക്ടർമാരുടെയും എണ്ണമങ്ങനെ പെരുകിവന്നു. കുറ വുകളും വിഷമങ്ങളും ഇല്ലായിരുന്നെന്നോ, എല്ലാം തടവുകൂടാത ങ്ങനെ നടന്നിരുന്നുവെന്നോ പറയുകയല്ല. ആസ്പത്രികൾക്കു സ്ഥലസൗകര്യം പോരായിരുന്നു. ആളുകളെ വിളിച്ചുകൂട്ടി പ്രസം ഗം കേൾപ്പിക്കാൻ വേണ്ട സൗകര്യങ്ങളും ഇല്ലായിരുന്നു. രണ്ടി ലും കവിഞ്ഞുനിന്നു ജനസാമാന്യത്തിന്റെ അജ്ഞതയും യാഥാ സ്ഥിതികത്വവും. ആധുനിക വൈദ്യസമ്പ്രദായത്തോടു വൈമുഖ്യം പ്രദർശിപ്പിച്ചു അവർ. രോഗം വന്നാൽ പാരമ്പര്യമുറയനുസരി

ച്ചുള്ള ചികിത്സകരും കൂടെ നടത്തും കുടുംബത്തു വെച്ച്. വിഫല മെന്നു കാണുമ്പോഴായിരിക്കും രോഗിയെ ആസ്പത്രിക്കു കെട്ടിയെടുക്കുന്നതു്. രോഗി അപ്പോഴെയ്ക്കും മൃത്യുവിന്റെ വായിൽ പെട്ടു കഴിഞ്ഞിരിക്കും. ആ നിലയിലും അയാളെ വഹിച്ചു നീങ്ങുന്നതു ഒരു കാളവണ്ടിയാകും. സമയത്തിനു ഡാക്ടറുടെ കൈയിൽ പെട്ടിരുന്നുവെങ്കിൽ രക്ഷപ്പെടുമായിരുന്ന കേസ്സുകളും പലതും ഇങ്ങനെ അപകടപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. യൂഗോസ്ലാവിയയിൽ ആരോഗ്യരക്ഷ ലക്ഷ്യംവെച്ചു നടത്തിയ സഹകരണപ്രവർത്തനങ്ങളെ ഇതുകൊണ്ടാണും വില കുറച്ചു കാണുകയല്ല നടന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളും അവയുളവാക്കിയ നേട്ടങ്ങളും, കാലത്തിന്റെയും പരിതഃസ്ഥിതികളുടെയും പരിഗണനയിൽ ഇകഴ്ത്തപ്പെടേണ്ടവയായല്ല, പുകഴ്ത്തപ്പെടേണ്ടവയായേ പരിണമിക്കുകയുള്ളു. ഒരു ആരോഗ്യവകുപ്പേർപ്പെടുത്തി രാജ്യവ്യാപകമായി പ്രവർത്തിപ്പിക്കുവാൻ ധനശേഷിയില്ലാത്ത ഗവണ്മെണ്ടുകൾക്കു കീഴിൽ, പാവപ്പെട്ട നാട്ടിൻപുറത്തുകാർ മുൻപും കൈയുമെടുത്തു പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നു സാധിക്കുക എന്നു വന്നാലതു നിസ്സാരമല്ല. അതിലുമേറെ വില കല്പിക്കേണ്ടതു അതിന്റെ സാമൂഹ്യപശ്ചാത്തലമാണു്. ആരോഗ്യസംരക്ഷണം സ്വന്തകാര്യമാണെന്ന ബോധം ജനങ്ങളിൽ അങ്കുരിപ്പിച്ചു വളർത്തിയെടുക്കാൻ കഴിഞ്ഞു എന്നതാണതു്. ആ ബോധമില്ലാത്തിടത്തു ഡാക്ടർമാരുടെ ഉപദേശവും സർക്കാരിന്റെ നിയമവും അത്രയേറെ പ്രയോജനപ്പെടുകയില്ല.

അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളെപ്പോലെ അതിവികസിതങ്ങളായ രാജ്യങ്ങളിലെ ആരോഗ്യരക്ഷാനടപടികളുമായി യൂഗോസ്ലാവിയയിലെ സഹകരണപ്രവർത്തനങ്ങളെ താരതമ്യപ്പെടുത്തുവാൻ

മുതിരുന്നതു സാഹസമായിരിക്കും. സമ്പത്സമൃദ്ധിയിലാറാടുന്നൊരു രാജ്യമാണു ഐക്യനാടുകൾ. യൂഗോസ്ലാവിയയിലെ നാട്ടിൻപുറങ്ങളാകട്ടെ, അവികസിതങ്ങളായ കേവലപ്രദേശങ്ങൾ. ഒന്നൊരു നാകലോകം; മറ്റേതോ അധോലോകം. രണ്ടും തമ്മിലിടതട്ടിച്ചു അഭിപ്രായം പറയാൻ പുറപ്പെടുന്നതു നീതിയാവില്ലല്ലൊ

രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിന്റെ കാലത്തു യൂഗോസ്ലാവിയയിലെ ആരോഗ്യരക്ഷാസഹകരണസംഘങ്ങൾ മിക്കവാറും തകർന്നുപോയി. യുദ്ധം കഴിഞ്ഞെല്ലാം പുനസ്സംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ടു. പക്ഷെ അവയുടെ ഭരണം പ്രാദേശിക സ്വയംഭരണസമിതികൾക്കേല്പിച്ചുകൊടുത്തു. എന്നാലും ആരോഗ്യവകുപ്പൊന്നുണ്ടാക്കാൻ സാധ്യമല്ലാതിരിക്കുകയോ, ഉണ്ടാക്കിയതു വികസിപ്പിക്കാൻ കഴിയാതിരിക്കുകയോ ചെയ്യുന്ന രാജ്യങ്ങളിൽ ജനങ്ങൾ മനസ്സിരുത്തിയാൽ ആരോഗ്യരക്ഷാനടപടികൾ സഹകരണാടിസ്ഥാനത്തിൽ സംഘടിപ്പിച്ചു നടത്താമെന്നതിനു യൂഗോസ്ലാവിയ ഒരു ദൃഷ്ടാന്തമായി എന്നും നിലനില്ക്കും.

അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളിൽ.

അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകൾ അതിവികസിതമായൊരു രാജ്യമാണു. ലക്ഷ്മീദേവിയുടെ കടാക്ഷത്തിൽ കുളിർത്തതാണു. സ്വതന്ത്ര വ്യാപാരത്തിനു വിഹാരരംഗമാണു. കാര്യക്ഷമമായ ഒരു പൊതു ജനാരോഗ്യവകുപ്പു പ്രവർത്തിക്കുന്നതും, അത്യാധുനികങ്ങളായ് ആരോഗ്യരക്ഷാനടപടികൾ കൈക്കൊണ്ടിട്ടുള്ളതുമാണു. അവിടെയുമുണ്ടു

ഈ മണ്ഡലത്തിൽ സഹകരണം കയറിപ്പറ്റിയിരിക്കുന്നു. സർക്കാർ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും പ്രൈവറ്റ് ആശുപത്രികൾക്കും കുറവുണ്ടായിട്ടല്ല. ഒക്കെ ധാരാളമായുണ്ടെങ്കിലും, അതുകൊണ്ടു മാത്രം മുഴുവനാകുന്നില്ലെന്നു ജനങ്ങൾക്കു തോന്നുകയാണു. സർക്കാരാശുപത്രികളും സഹകാര്യാശുപത്രികളും യൂഗോസ്ലാവിയയിലും ഇല്ലാതിരുന്നില്ല. ഉണ്ടായിരുന്നവ സാധാരണ ജനങ്ങൾക്കു എത്തിപിടിക്കുവാൻ കഴിയാത്തവിധം ചിലവേറിയവയായിരുന്നു എന്നേയുള്ളൂ. വൈദ്യസേവനം വേണമോ, ചിലവു മുഴുവൻ അനുഭോക്താവു വഹിക്കണം എന്നതു അവിടെ ചട്ടമായിരുന്നു. ആ സാഹചര്യത്തിലാണവിടെ സഹകരണം തലപൊക്കിയതും, സമൂഹത്തിന്റെ കാര്യം നോക്കുന്നതിനു പ്രതിഫലം നൽകി ഡാക്ടറെ നിയോഗിച്ചതും. രോഗം പിടിപെട്ടിട്ടു ചികിത്സിച്ചു മാറുകയേക്കാൾ ഭേദം, രോഗം വരാതെ നോക്കുകയാണെന്ന തത്വമംഗീകരിച്ചു, ജനങ്ങളെ ഇടക്കിടെ പരിശോധിച്ചു, ഉപദേശനിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകി അവരെ സ്ഥിതാരോഗ്യരാക്കി നിലനിർത്തുക ഡാക്ടറുടെ കടമയാക്കി കൊണ്ടാണു അവിടെ സഹകരണത്തിന്റെ വിധാതാക്കൾ പ്രവർത്തിച്ചതു. അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളിൽ ആ പ്രമാണം അതുകണ്ടംഗീകരിക്കപ്പെട്ടന്നില്ല. പാടേ അവഗണിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്നല്ല. ദുർല്ലഭം കേസ്സുകൾ കാണാം സിദ്ധാന്തം അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ളവയായി. ചില ചെറു പട്ടണങ്ങളിൽ നിന്നാണു ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ റിപ്പോർട്ടു ചെയ്തു കാണുന്നതു. പരീക്ഷണഗവേഷണങ്ങൾക്കു സ്റ്റേറ്റ്സർവീസ്സ് ഗുണംപോരെന്നുതോന്നിയ ഏതാനും ഡാക്ടർമാരുണ്ടായിരുന്നു. അവരാണ് ആ ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾക്കു ഉപജ്ഞാതാക്കൾ. ഒക്ലഹാമയിലെ എൽക് (Elk) സിറ്റിയിൽ ഒരു കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് കമ്മ്യൂണിറ്റി ഹോസ്പിറ്റലുണ്ടു ബഹുജനാദരം നേടിയ ഒരു നല്ല സ്ഥാ

പനമാണത്. അത്തരം ആശുപത്രികൾ രാജ്യത്തുടനീളം ഉണ്ടാക്കണമെന്ന അഭിപ്രായമാണ് അമേരിക്കയിലെ സഹകാരികൾക്കുള്ളത്. സഹകരണാടിസ്ഥാനത്തിൽ ആശുപത്രികൾ സംഘടിപ്പിക്കാൻ ചില നീക്കങ്ങൾ ഇപ്പോൾ ഇന്ത്യയിലും നടക്കുന്നുണ്ട്. അമേരിക്കയുടെ അനുഭവങ്ങളും അമേരിക്കക്കാരുടെ ഉപദേശനിർദ്ദേശങ്ങളുമാണ് നീക്കങ്ങൾക്കു പിന്നിൽ. എൽക്കിലെ കോ-ഓപ്പറേറീവ് കമ്മ്യൂണിറ്റി ഹോസ്പിറ്റലിനെ അനുകരിച്ചു, അമേരിക്കയിലിന്നു ഒരു "ഗ്രൂപ്പ് മെഡിസിൻ" സമ്പ്രദായം ഉരുത്തിരിഞ്ഞു പ്രചരിച്ചിട്ടുണ്ട്. സഹകരണമെന്ന ലേബൽകൂടാതെയും സഹകരണത്തിന്റെ ഇതരശാഖകളോട് ബന്ധപ്പെടാതെയുമാണ് അതു പ്രവർത്തിക്കുന്നത്.

വൈദ്യുതിയുടെ രംഗത്ത്.

സേവനത്തിന്റെ മണ്ഡലത്തിൽ നടക്കുന്ന ശ്രദ്ധിക്കപ്പെടേണ്ട മറെറാരു പ്രവർത്തനമാണ് വൈദ്യുതീവിതരണം. അതും നാട്ടിൻപുറങ്ങളിൽ. ചെക്കോസ്ലോവാക്യയാണ് അതിനു ആദ്യമായി ഉദാഹരണം നല്കിയത്. അവിടെ 1900-ാംമാണ്ടിനോടടുത്തുതന്നെ ചില കാർഷികസഹകരണസംഘങ്ങൾ കാറ്റാടിമില്ലുകൾ (Wind mills) സ്ഥാപിച്ചു നടത്തിവന്നിരുന്നു. സംഘപ്രവർത്തകർ ഒരു പടികൂടി ഉയർന്നു പ്രവർത്തിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചു. ഒരു വൈദ്യുതിയുൽപാദന യന്ത്രശാലയുടെ സ്ഥാപനത്തിൽ ചെന്നെത്തി ആ ശ്രമം. ഒരു സഹകരണക്രീമെറിക്കു വൈദ്യുതി ലഭിക്കണം; അതായിരുന്നു സ്ഥാപകരാദ്യമുദ്ദേശിച്ചിരുന്നുള്ളൂ. എന്നാൽ കാര്യം അവിടെ നിന്നില്ല. യന്ത്രശാല വികസിച്ചു. വളരെവേഗം

തന്നെ. ഏറെ താമസിയാതെതന്നെ പല ഗ്രാമങ്ങളുടെ വൈദ്യുതീകരണത്തിനുവേണ്ട വൈദ്യുതിയുൽപാദിപ്പിക്കുവാനും നൽകുവാനും ആ സ്ഥാപനത്തിനു കഴിഞ്ഞു. ക്രമത്തിൽ വൈദ്യുതിയുൽപാദന സംഘങ്ങളും പലതു വേറെയും ഉണ്ടായിവന്നു. മുപ്പത്തിരണ്ടു ഗ്രാമങ്ങൾക്കും നാലു റെയിൽവേസ്റ്റേഷനുകൾക്കും, ഒട്ടുവളരെ മില്ലുകൾക്കും, ഡെയറി സംഘങ്ങൾക്കും വീഴ്ചകൂടാതെ വൈദ്യുതി നല്കികൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരു സംഘം പരാമർശിക്കപ്പെട്ടുകാണുന്നുണ്ട്. വൈദ്യുതിയുത്പാദിപ്പിച്ചു വിതരണം ചെയ്യുന്ന സഹകരണപ്രവർത്തനം നേടിയ വികസനം എത്രമാത്രമെന്നതിനു ഇതൊരുദാഹരണമായെടുക്കാം.

സംഘങ്ങൾ എണ്ണത്തിൽ പെരുകി. എല്ലാ സംഘങ്ങളും ഉൽപാദനപ്രവർത്തനം നടത്തേണ്ട കാര്യമില്ലെന്നായി. ഉൽപാദനം എല്ലാവരിനെയും കൊണ്ടു സാധിക്കാതെയുമായി. അങ്ങനെ വന്നപ്പോൾ സംഘങ്ങൾ ഗ്രൂപ്പുചേർന്നു തൊട്ടടുത്തുള്ള മുൻസിപ്പാലിറ്റിയെ കൂട്ടുപിടിച്ചു "പബ്ലിക്ക് യൂട്ടിലിറ്റി കമ്പനി" ഏർപ്പെടുത്തുക എന്ന വഴിക്കു നീങ്ങി. ഏതെങ്കിലും കൽക്കരിഖനിയോടോ സ്വകാര്യോടമയോടോ വൈദ്യുതി വിലയ്ക്കു വാങ്ങി വിതരണം നടത്തുക; ഇതാണു കമ്പനിയുടെ സ്ഥാപനം കൊണ്ടുദ്ദേശിച്ചതു്. വൈദ്യുതി നല്കാൻ സ്വകാര്യോടമകളെക്കൊണ്ടു സാധിക്കാതാവുക അല്ലെങ്കിൽ അവരതിനു തയ്യാറാവാതിരിക്കുക; അങ്ങനെ വന്നാൽ വൈദ്യുതി ലഭിക്കാതെ ഗ്രാമങ്ങൾ വിഷമിക്കരുതു്; ഈ ചിന്തയാണു ആ വഴിക്കുള്ള നീക്കത്തിനു പ്രേരകം. സഹകരണസംഘങ്ങളുടെയും, മുൻസിപ്പാലിറ്റിയുടെയും കൂട്ടുടമയിലായിരുന്നു കമ്പനി. സംഘങ്ങൾ അവയ്ക്കു വേണ്ട ഓഹരിമൂലധനം വൈദ്യുതിയുപഭോക്താക്കളോടു പിരിച്ചുണ്ടാക്കി. പിരിഞ്ഞുകിട്ടിയതിന്റെ ഒരു ഭാഗമേ പബ്ലിക്ക് യൂട്ടിലിറ്റി കമ്പനിയിൽ നിക്ഷേപിച്ചുള്ളൂ. ലോ ടെൻഷൻ (Low tension)

ലൈനുകൾ വലിക്കൽ, ട്രാൻസ്ഫോർമർ സ്ഥാപിക്കൽ മുതലായ പണികൾ കമ്പനി നടത്തുന്നു. വീടുകളിലും മറ്റും വയറിങ്ങിനാവശ്യമുള്ള സാധനസാമഗ്രികൾ സംഘങ്ങൾ സപ്ലൈ ചെയ്യുന്നു. എല്ലാ ഉപഭോക്താക്കളും സംഘത്തിൽ അംഗങ്ങളായിക്കൊള്ളണമെന്നു നിർബ്ബന്ധമില്ല.

സെൻട്രൽ ഏജൻസി.

സംഘങ്ങൾക്കുവേണ്ട വൈദ്യുതിയുപകരണങ്ങളും സാധനസാമഗ്രികളും സപ്ലൈ ചെയ്യുന്നതിനു ഒരു സെൻട്രൽ സംഘടനയുണ്ട്. ഈ സെൻട്രൽ ഏജൻസി പ്രചരണവും നടത്തുന്നു. വളരെ പ്രയോജനം കാണുന്നുണ്ട് പ്രചരണം കൊണ്ട്. വിദ്യുച്ഛക്തി ഉപയോഗിക്കാൻ അതു ജനങ്ങളുടെ മേൽ ചുമത്തുന്ന പ്രേരണ ചെറുതല്ല, പ്രചരണത്തിന്റെ അലകും കൂട്ടുതലാഞ്ഞു പതിക്കുന്നതു സ്ത്രീഹൃദയങ്ങളിലാണ്. വൈദ്യുതി ഒരനുഗ്രഹമായി അവർ കാണുന്നു. അടുക്കളയിലെ അരണ്ട വെളിച്ചത്തിലും യാതനയിലും നിന്നു അതു അവക്കു മോചനം നല്കുന്നു. അരവിനു, വെള്ളം അനത്താൻ, മെതിക്കാൻ—ഒക്കെ വൈദ്യുതി ആകാമല്ലൊ. കുടുംബനിമാക്കു ഒരനുഗ്രഹമാണു വൈദ്യുതി. അവർ ഭർത്താക്കന്മാരെ അലട്ടും, വൈദ്യുതിക്കും വൈദ്യുതിയിൽ നടക്കുന്ന ഉപകരണങ്ങൾക്കുമായി. അങ്ങനെ വൈദ്യുതിയുടെ ഉപഭോഗവും, സംഘങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനവും വികസിച്ചു. ഗ്രാമങ്ങളുടെ വൈദ്യുതീകരണത്തിൽ സംഘങ്ങളെ സഹായിക്കുന്ന നിലപാടാണു ഗവണ്മെണ്ടെടുത്തതു്. ഗവണ്മെണ്ടിൽനിന്നു സംഘങ്ങൾക്കു ഗ്രാന്റ് നല്കി. മൂലധനനിക്ഷേപങ്ങൾക്കായി കുറഞ്ഞ പലിശയ്ക്കു വായ്പയും നല്കി. പക്ഷെ സംഘങ്ങൾ ഒരുവിധം പ്രവർത്തിച്ചു കയറിയതിനു ശേഷമാണു്. പ്രവർത്തിച്ചു കയറുന്നതുവരെ സഹായത്തിനാരും ഉണ്ടായില്ല.

ഇതരരാജ്യങ്ങളിൽ.

വൈദ്യുതിയുൽപാദനവിതരണങ്ങൾക്കായി സ്ഥാപിച്ച സഹകരണസംഘങ്ങൾ വേറെ രാജ്യങ്ങളിലുമുണ്ട്. ജർമ്മനി, ഫ്രാൻസ്, സ്വീഡൻ, അമേരിക്കൈക്യനാടുകൾ എന്നിവയെടുത്തു പറയാവുന്നവയത്രെ. സ്വീഡിഷ് ഗവണ്മെണ്ടും, അമേരിക്കൻ ഗവണ്മെണ്ടും സംഘങ്ങളെ പണം നല്കി സഹായിച്ചുവരുന്നു. സംഘങ്ങളെ സഹായിക്കുന്നതിനായി അമേരിക്ക ഒരു "റൂറൽ ഇലക്ടിഫിക്കേഷൻ അഡ്മിനിസ്ട്രേഷൻ" ഡിപ്പാർട്ട്മെൻറ് ഏർപ്പെടുത്തുക വരെ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. വൈദ്യുതീസഹകരണസംഘങ്ങളുടെ വികസനകാര്യത്തിൽ വളരെ താൽപര്യമെടുക്കുന്നു ഈ വകുപ്പ്. 1955-ലെ കണക്കുപ്രകാരം സഹകരണസംഘങ്ങൾ അവിടെ ഒരു അഞ്ചുലക്ഷം കൃഷിയിടങ്ങൾക്കെങ്കിലും (Agricultural farms) വൈദ്യുതി നില്ലിയിരുന്നതായി കാണുന്നു. അഞ്ചു ലക്ഷം കൃഷിയിടങ്ങളെന്നു പറഞ്ഞാൽ അമേരിക്കയിലെ കൃഷിഭൂമിയുടെ പകുതിയോളം വരും. ഈയഞ്ചു ലക്ഷം കൃഷിയിടങ്ങൾക്കു പുറമെ, സംഘങ്ങളിൽനിന്നു വൈദ്യുതി വാങ്ങുന്ന സ്കൂളുകൾ, പള്ളികൾ, ഫാക്ടറികൾ, വീടുകൾ തുടങ്ങി ലക്ഷക്കണക്കിനുപഭോക്താക്കൾ വേറെയുമുണ്ട്.

കാഷ്ികയന്ത്രോപകരണങ്ങൾ.

സഹകരണ സേവനത്തിനു മറെറാരു കരു കാഷ്ികയന്ത്രോപകരണങ്ങളാണു. യന്ത്രോപകരണങ്ങൾ വാങ്ങിവെച്ചു അവയുടെ സേവനം അംഗങ്ങൾക്കെത്തിച്ചു കൊടുക്കുന്ന സഹകരണസംഘങ്ങൾ പല തരത്തിലുണ്ടു. പല രാജ്യത്തുമുണ്ടു. കൃഷിയുടെ

വികസനത്തിൽ ഒരു പ്രധാനഘടകമാണു യന്ത്രോപകരണങ്ങളും. കിട്ടേണമെങ്കിൽ നല്ല വില കൊടുക്കണം. ഉല്പാദം വലിയ കഷ്ടക്കേ വലിയ യന്ത്രോപകരണങ്ങളും വാങ്ങി സൂക്ഷിക്കുവാൻ ധനശേഷി കാണുകയുള്ളു. അവക്കേ അവ, വിലകൊടുത്തു വാങ്ങിയാൽ, പ്രയോജനകരമായി വിനിയോഗിക്കാനും കഴിയൂ. യന്ത്രങ്ങൾക്കായി മുതൽ മുടക്കിയാൽ പന്ത്രണ്ടു മാസവും അവ ഉപയോഗപ്പെടുത്തണമല്ലൊ. പണിയില്ലാതെ ഷെഡ്ഡിൽ കിടന്നാൽ, കിടക്കുന്ന കാലത്തെ, മുടക്കുമുതലിന്റെ പലിശയും യന്ത്രങ്ങൾക്കു നേരിടുന്ന പഴക്കവും നഷ്ടമാണു്. യന്ത്രങ്ങൾക്കു കാലാകാലം പണി നല്കാൻ അതിനുമാത്രം ഭൂമി കൈവശമുള്ളവക്കേ കഴിയൂ. ചെറുകഷ്ടക്കു ചെറുയന്ത്രോപകരണങ്ങളാകാമല്ലൊ എന്നാണെങ്കിൽ മുമ്പു, ഇന്നത്തെപ്പോലെ, ചെറുയന്ത്രങ്ങളും ലഭിക്കുമായിരുന്നില്ല. ചെറുയന്ത്രങ്ങളും വാങ്ങിക്കുവാനുള്ള കഴിവും ചെറുകർഷകരെ സംബന്ധിച്ചു കഷ്ടമിയാവും. ചെറുയന്ത്രങ്ങൾക്കു വില താരതമ്യേന കൂടിയിരിക്കുകയും ചെയ്യും. ഇനി വല്ല വിധവും വാങ്ങിച്ചു വെന്നിരിക്കട്ടെ, വാങ്ങിക്കുന്ന യന്ത്രങ്ങൾക്കു കൊല്ലം മുഴുവൻ പണി നല്കാൻ വേണ്ട ഭൂമി വാങ്ങുന്നവക്കുണ്ടാകയില്ല. ഈ സാഹചര്യത്തിലാണു സഹകരണം പ്രയുക്തമാവുന്നതും പ്രയോജനപ്പെടുന്നതും. കൃഷിക്കാർ ഒരു സംഘമായി ചേർന്നു, അവക്കെല്ലാംകൂടി ഭൂമി എത്രയെന്നു നോക്കി അതിന്നാവശ്യമായേടത്തോളം യന്ത്രസാമഗ്രികളും വാങ്ങി സൂക്ഷിക്കുകയാണു്. എന്നിട്ടെല്ലാഭൂമിക്കും അവയുപയോഗപ്പെടുത്തുകയാണു്. ഏർപ്പാടു വളരെ നന്നു സേവനം എല്ലാ കഷ്ടക്കും ലഭിക്കും. ചിലവു കുറയും; യന്ത്രശക്തി പാഴിലാകയില്ല. അതുയും നല്ലതു്. എന്നാൽ വൈഷമ്യം നിറഞ്ഞതാണു ഈ പ്രവർത്തനം. കാലികമാണല്ലൊ കൃഷിപ്പണം.

എല്ലാക്കും ഒരേ കാലത്താണു അതു വന്നുചേരുക. യന്ത്രോപകരണങ്ങളുടെ ആവശ്യം ഒരേ കാലത്താണെല്ലാക്കും. ഓരോരുത്തക്കായല്ലാതെ വിട്ടുകൊടുക്കാൻ സാധ്യവുമല്ല. ഓരോരുത്തന്റെ ഉപയോഗം കഴിഞ്ഞൊടുവിലൊടുവിൽ ലഭിക്കുന്നവക്കു ലഭിക്കുമ്പോഴേയ്ക്കു കാലം തെറ്റിയിരിക്കും. കൊണ്ടുപോകുന്ന യന്ത്രോപകരണങ്ങളും കൊണ്ടുപോകുന്നവരെല്ലാരും ഒരുപോലെ സൂക്ഷിച്ചു കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നും വരില്ല. കേടുപാടുകളും യഥാകാലം റിപ്പോർട്ടുചെയ്തില്ല എന്നും വരാം. കാര്യങ്ങളും പരിപാടിയിട്ടു നീങ്ങിയാലും നീങ്ങാതാവുകയാവും ഫലം. പ്രവർത്തകരിൽ പക്ഷഭേദം കാണുവാനും, അവരുടെ മേൽ പരാതി ഉയരാനും ഇടവരുത്തുന്നതാണിതൊക്കെ.

കാലത്തിന്റെ സമ്മർദ്ദം.

രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധം, പല രാജ്യങ്ങളിലും, ഭക്ഷ്യകാര്യം ഒരു വലിയ പ്രശ്നമാക്കിതീർത്തു. ഭക്ഷ്യോത്പാദനവികസനം ഒരു പ്രധാന ആവശ്യമായി ഉയർന്നു; യുദ്ധകാലത്തും, യുദ്ധത്തിനുശേഷവും. ഉള്ള സ്ഥലത്തു കൂടുതൽ വിളയിക്കുക, ശത്രുക്കളുടെ കൊള്ളക്കിരയാവുകയാൽ പാഴായി പരിണമിച്ച ഭൂമികളും വീണ്ടും വിളഭൂമികളാക്കി മാറിയെടുക്കുക, മുതലായി പലതും ചെയ്യേണ്ടിയിരുന്നു. എല്ലാം പെട്ടെന്നും, ദ്രുതഗതിയിലും നടത്തേണ്ടിയുമിരുന്നു. പ്രയാസമില്ലാൻ ആളില്ല, കന്നുകാലിയുമില്ല എന്നൊരവസ്ഥയാണു യുദ്ധം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ വന്നുചേർന്നതു്. ആ നിലയിൽ യന്ത്രോപകരണങ്ങളെ സമാശ്രയിക്കുകയേ ഗതിയുള്ളുവല്ലൊ. കൃഷിയുടെ മണ്ഡലത്തിൽ യുദ്ധാനന്തരം, യന്ത്രോപകരണങ്ങളുടെ വിനിയോഗം പെട്ടെന്നു വികസിക്കുവാനിടയാക്കിയ സാഹചര്യ

മിതാണ്. എല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലും സമാനമായ വികാസമുണ്ടായി എന്നു പറയുന്നില്ല. കൃഷിക്കു യന്ത്രോപകരണങ്ങളും ഉപയോഗിച്ചു തുടങ്ങിയിട്ടില്ലാത്ത രാജ്യങ്ങളും മന്ദവേഗം നടപ്പിലാക്കിവരുന്ന രാജ്യങ്ങളും കാണാം. യന്ത്രവത്കരണത്തിന്റെ പ്രാധാന്യക്കുറവു മൂലം അങ്ങനെ വന്നിരിക്കുന്നതല്ല. ആവശ്യത്തിനൊത്തു യന്ത്രോപകരണങ്ങളും ലഭിക്കായ്ക; അല്ലെങ്കിൽ, വിദേശനാണ്യത്തിന്റെ കുറവു; അതുമല്ലെങ്കിൽ കപ്പൽസൗകര്യം ഇല്ലായ്ക— ഇങ്ങനെ ചിലതാകാം കാരണം. ഫ്രാൻസിലും മറ്റും യന്ത്രോപകരണങ്ങൾക്കു പെർമിറ്റ് നല്കിയിരുന്നതു, അവ കൈവശമെത്തിയാൽ, കുറഞ്ഞതു ഇതു ഭൂമിക്കെങ്കിലും ഉപയോഗിക്കുമെന്നു ഉറപ്പു വരുത്തിയതിനു ശേഷമാണ്. ഒരു യന്ത്രത്തിനായി നിശ്ചയിക്കുന്ന മിനിമം ഒരു കൈവശഭൂമിയിൽ ഒതുങ്ങാറില്ല. യന്ത്രം ലഭിക്കണമെങ്കിൽ ഒന്നിലധികം കൃഷകരൊരുമിക്കണമെന്നാണു അതുകൊണ്ടു വന്നുകൂടുന്നതു്. കൃഷകരുടെ സഹകരണസംഘങ്ങളുണ്ടാവാൻ അതൊരു പ്രേരണയായി നിന്നു. എന്നാൽ സംഘങ്ങളുണ്ടാവാൻ തുടങ്ങിയപ്പോഴും കൃഷിക്കാർ ചെറുകിടക്കാരും, വൻകിടക്കാരും എന്നു രണ്ടു ചേരികളായി തിരിഞ്ഞുകളഞ്ഞു. ചെറുകിടക്കാരുടെ സംഘങ്ങളും യന്ത്രവത്കരണം ട്രാക്റ്ററുകളിൽ അവസാനിപ്പിച്ചു തൃപ്തിയടഞ്ഞു. വൻകിടക്കാരുടെ സംഘങ്ങളും അവിടംകൊണ്ടു് നിന്നില്ല. അവയിൽ അംഗങ്ങളായവരിൽ പലരും, മുമ്പിനാലെ സ്വന്തമായി ട്രാക്റ്ററുള്ളവരായിരുന്നു. അവർ സ്വന്തം ട്രാക്ടറുകളും സംഘത്തെ ഏല്പിച്ചു. സംഘം ഉഴവു തൊട്ടു കൊയ്ത്തു, മെതി, സംസ്കരണം വരെ എല്ലാം നടത്താവുന്ന യന്ത്രങ്ങളും വാങ്ങി അവയോടു ചേർത്തു.

യന്ത്രങ്ങളുടെ കൈംകര്യം.

യന്ത്രങ്ങളം കൈകാര്യം ചെയ്യാൻ സാങ്കേതികജ്ഞന്മാർ (ടെകനീഷ്യന്മാർ) വേണമല്ലൊ. കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നവരുടെ സാമർത്ഥ്യത്തേയും, സേവനബോധത്തേയും ആശ്രയിച്ചു നില്ക്കുന്നു സംഘപ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ജയാപജയങ്ങളം. അതുകൊണ്ടു സംഘങ്ങളം യന്ത്രസാമഗ്രികളൊന്നും കഷ്ടകരെ നേരിട്ടേല്പിക്കാറില്ല. ഡ്രൈവരോടുകൂടിയാകും നൽകുന്നതു. ഡ്രൈവർ സംഘത്തിന്റെ ഉദ്യോഗസ്ഥനാണു. യന്ത്രത്തിന്റെ സൂക്ഷിപ്പും വിനിയോഗവും അയാളുടെ ചുമതലയാണു. യന്ത്രം കേടുവരാതെ സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളണം അയാം. യന്ത്രങ്ങളംക്കു നേരിടുന്ന കേടുപാടുകളംക്കു അയാം സംഘത്തോടു ഉത്തരവാദപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഏതു കളത്തിൽ ചെന്നാലും അവിടെ ചെയ്തതീർത്ത പണിയും അതിനെടുത്ത സമയവും പണിസ്ഥലത്തു വെച്ചു "വർക്കു ഷീറ്റിൽ" ചേർത്തു ഡ്രൈവറും കൃഷിക്കാരനും ഒപ്പിട്ടു തമ്മിൽ കൈമാറുകയാണു. തർക്കങ്ങളംക്കിടയാകാതിരിക്കാൻ ഒരു കരുതലാണതു. യന്ത്രങ്ങളംക്കു നേരിടുന്ന ചെറിയ കേടുപാടുകളം തീർക്കാൻ പോരുന്ന ജോലിക്കാർ സംഘത്തിലുണ്ടാകും. വലിയ കേടുപാടുകളായാൽ വർക്കുഷാപ്പിലേയ്ക്കയയ്ക്കും. സംഘങ്ങളം ഗ്രൂപ്പുതിരിഞ്ഞു റീജിയണൽ യൂണിയനുകളുണ്ടാക്കുകയും, അവയ്ക്കു കീഴിൽ ഒന്നാംതരം വർക്കുഷാപ്പുകളം സ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടു.

കൃഷിക്കാർക്കു കൃഷിക്കുവേണ്ട യന്ത്രോപകരണങ്ങളുടെ സേവനമെത്തിക്കുന്ന സഹകരണ സംഘങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ, യുദ്ധം കഴിഞ്ഞതാനും കൊല്ലങ്ങളോളം ഒരു വേലിയേറ്റമായിരുന്നു. എന്നാൽ ഏറ്റം ഏറെ നീണ്ടുനിന്നില്ല. പ്രയോജനം ബോധ്യപ്പെ

ടാഞ്ഞിട്ടല്ല; ലാഭകരമല്ലാഞ്ഞിട്ടുമല്ല. പിന്നെ? യുദ്ധം അവസാനിച്ചതാണ്ടൊരു പന്ത്രീരാണ്ടു കഴിയുമ്പോഴേയ്ക്കു കൃഷിയുടെ മണ്ഡലം വല്ലാതെ വികസിതമായി. കൃഷിക്കാരുടെ കൈവശം ധാരാളം പണം വന്നുചേർന്നു. ഒരു വിധം ചെറുകിടക്കാർക്കും കൊക്കിലൊതുങ്ങത്തക്ക യന്ത്രങ്ങളും നിർമ്മിച്ചിറക്കിയുടങ്ങി ഫാക്ടറികളും. വൻകിടക്കാർക്കു വലിയതു; ചെറുകിടക്കാർക്കു ചെറിയതും. അവരവർക്കു പാകത്തിനുള്ളതു ലഭിക്കുമെന്നായപ്പോൾ ആവശ്യത്തിനുവേണ്ട യന്ത്രസാമഗ്രികളും സ്വന്തമായി വാങ്ങിവെച്ചാലെന്തെന്ന തോന്നലുണ്ടായി കൃഷിക്കാർക്കു. ഇങ്ങനെയൊക്കെ സംഭവിച്ചു. മുന്നോട്ടുള്ള ഗതി തടയപ്പെട്ടു എന്നല്ലാതെ, പ്രവർത്തനം നിലച്ചുവെന്നോ, "ബാക്കടിച്ചു"വെന്നോ കരുതരുതു.

ഏഷ്യൻ രാജ്യങ്ങളിൽ മെഷീനറിസഹകരണ സംഘങ്ങളും പരീക്ഷണ ദശയിലിരിക്കുന്നതേയുള്ളു. യന്ത്രങ്ങളുടെ വിനിയോഗത്തിനിടെ പ്രയാസങ്ങളുണ്ടു. കൃഷിപ്രധാനങ്ങളായ നദീതടപ്രദേശങ്ങളും യന്ത്രവിനിയോഗത്തിനിണങ്ങിയതല്ല. യന്ത്രങ്ങളും കൈകാര്യം ചെയ്യാൻ വേണ്ടതു മെക്കാനിക്കുകളില്ലാത്ത വിഷമവുമുണ്ടു. ഇന്ത്യയെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം വടക്കൻ പ്രദേശങ്ങളിലുള്ള അഭയാർത്ഥി കേന്ദ്രങ്ങളിലും യന്ത്രവത്കരണം കൊള്ളാമെന്ന അഭിപ്രായമുണ്ടു. പരീക്ഷിക്കുന്നുമുണ്ടു. ശാശ്വതീകരിക്കുന്നതിനു വിരോധം കാണുമായിരിക്കില്ല. എന്നാൽ അതല്ല സാധാരണ ഗ്രാമങ്ങളുടെ സ്ഥിതി. ഗ്രാമങ്ങളും പ്രായേണ നവീകരണത്തിനെതിരാണു, യാഥാസ്ഥിതികരാണു ഗ്രാമീണർ, എന്ന പരാതിയാണു പറഞ്ഞുകേൾക്കുന്നതു.

കർഷകർക്കു സംഘങ്ങൾവഴി യന്ത്രോപകരണങ്ങളും ലഭിക്കുമെന്നായാൽ, അതു ക്രമത്തിലവരെ യന്ത്രവത്കരണത്തിലെത്തിക്കു

മെന്നതിൽ സംശയിക്കാനില്ല. റൊക്കം ഒന്നിച്ചു പണമിറക്കാൻ കഴിയാത്തവക്കു കടമായി ലഭിക്കാൻ ഏർപ്പാടുണ്ടാവുക കൂടി ആയാൽ വളരെ നന്നായി. പക്ഷെ ഒന്നു വേണം യന്ത്രങ്ങൾക്കു നേരിടാവുന്ന കേടുപാടുകൾ യഥാകാലം തീർക്കുന്നതിനു നല്ലൊരു വർക്ഷാപ്പും വിദഗ്ധരായ കുറെ മെക്കാനിക്കുകളും ഉണ്ടായിരിക്കണം. അതു സാധിക്കുന്നതിനും കൃഷിക്കാർക്കു കാർഷികോപകരണങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനും കൃഷിവികസനത്തെ സഹായിക്കുന്ന വ്യവസായങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തുന്നതിനും മറ്റുമായാണു ഈയിടെയായി അഗ്രോ-ഇൻഡസ്ട്രീസ് കോർപ്പറേഷനുകൾ സ്ഥാപിച്ചു വരുന്നതു. നല്ല വർക്ഷാപ്പുകളും വിദഗ്ധന്മാരായ ടെക്നീഷ്യന്മാരുമുള്ള ചില സംഘങ്ങൾ ഇംഗ്ലണ്ടിലുണ്ട്. യന്ത്രങ്ങൾ കേടായെന്നറിഞ്ഞാൽ വയലുകളിലേയ്ക്കാളെ അയച്ചു കേടു തീർത്തു കൊടുക്കാൻ വേണ്ട എല്ലാ ഏടപാടുകളും അവ ചെയ്തുവെച്ചിരിക്കുന്നു.

വിത്തുമൃഗങ്ങൾ.

സേവനമണ്ഡലത്തിൽ സഹകരണത്തിനു പേരു മറ്റൊരു വിനിയോഗച്ചരക്കു വിത്തുമൃഗങ്ങളാണു്. വിത്തുമൃഗങ്ങളെ നിർത്തുന്ന സഹകരണസംഘങ്ങൾ പല രാജ്യങ്ങളിലുമുണ്ടു്. മെഷീനറി സംഘങ്ങൾക്കും മുമ്പാവിർഭവിച്ചവയാണു അവയിൽ പലതും. വളർത്തുമൃഗങ്ങളുടെ വർഗ്ഗശുദ്ധി മിക്ക രാജ്യങ്ങൾക്കും താൽപര്യമുള്ള പ്രശ്നമാണിന്നു്. ആടുമാടുകളും, പന്നിയുമാണു മനുഷ്യന്റെ പ്രധാന വളർത്തുജന്തുക്കൾ. ഇവയിലേതിന്റെ കാര്യമെടുത്താലും, വർഗ്ഗം നന്നാക്കിയെടുക്കുകയോ, വർഗ്ഗശുദ്ധി നിലനിർത്തുകയോ ചെയ്യണമെങ്കിൽ, പെൺമൃഗങ്ങളെ നല്ല ഇനം വിത്തുമൃഗങ്ങളുമാ

യി ഇണചേക്കാൻ കഴിയണം. ധാരാളം പാൽ നല്കാത്ത ആട്ടുമാ ടുകളെ അറവുശാലയ്ക്കയയ്ക്കാനാളുകളെ പ്രേരിപ്പിക്കുകയും, നല്ല വി ത്തുമൃഗങ്ങളെ അവിടവിടെ പോറുകയും ചെയ്യാമെങ്കിൽ, വലി യ കാലതാമസ്യം കൂടാതെ വഴ്ഗം നന്നാക്കിയെടുക്കാനൊക്കും. നല്ലയിനം വിത്തുമൃഗങ്ങളെ നിത്തുന്ന "ബ്രീഡിങ്ങ് സ്റ്റേഷനു"കളും, കാഷ്ടികവിദ്യാലയങ്ങളും, മാതൃകാകൃഷിഫാറങ്ങളും ഇന്നു പല രാജ്യങ്ങളിലുമുണ്ട്. കഴിവുള്ളവക്കു വിലകൊടുത്താൽ ലഭിക്കാനു ള്ള ഏർപ്പാടാണു പലേടത്തും ചെയ്തുവെച്ചിരിക്കുന്നതു്. അതുകൊ ണ്ടുമാത്രം കാര്യമായില്ലല്ലൊ. എല്ലാ പ്രദേശങ്ങൾക്കും വിത്തുമൃഗ ങ്ങാം ലഭ്യമാകാനെളുപ്പവഴി വിത്തുമൃഗങ്ങളെ നിത്തുന്ന സഹകര ണസംഘങ്ങളുണ്ടാവുകയാണു്. എന്നാൽ കുറെ മെനക്കേടുള്ള പ ണിയാണു അതിനുവേണ്ടി സംഘങ്ങളുണ്ടാക്കി നടത്തുകയെന്നതു്. പോറുകാർ ശമ്പളത്തിനു വെയ്ക്കുന്നവരാകും. ഉരുക്കൾക്കു വില നല്കിയവന്റെ താല്പര്യം, അവയെ പോറുന്നതിൽ, ശമ്പളക്കാ ക്കുണ്ടാകയില്ല.

കൃത്രിമബീജസങ്കലനം സ്റ്റോക്കു് ബ്രീഡിങ്ങിൽ ഉണ്ടായിരിക്കു ന്ന പുതിയ വികസനമാണു്. ഒറ്റ വിത്തുമൃഗത്തിന്റെ ബീജം കൊണ്ടു നിരവധി പെൺമൃഗങ്ങളെ ചെനപ്പിടിപ്പിക്കാൻ പറ്റുന്ന ഏർപ്പാടാണല്ലൊ ഇതു്. ബീജസങ്കലനം കൃത്രിമമായി ആകാമെ ന്നായപ്പോൾ വിത്തുമൃഗങ്ങളെ നിത്തുന്നതിന്റെ ആവശ്യം കുറഞ്ഞു. വിത്തുമൃഗങ്ങളെ പോറുന്നതിനു പകരം, സഹകരണസംഘങ്ങൾ കൃത്രിമ ബീജസങ്കലനത്തിനു ഏർപ്പാടുചെയ്താൽ മതിയാകും. രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിനു ശേഷം ഇംഗ്ലണ്ടിലും, അമേരിക്കയിലും മറ്റും കൃത്രിമ ബീജസങ്കലനത്തിനുള്ള സഹകരണസംഘങ്ങൾ ഉയിരെ ടുത്തു തുടങ്ങി മറ്റു രാജ്യങ്ങളിലേയ്ക്കും വ്യാപിച്ചുവരികയാണു്.

ജലനിർഗ്ഗമനജലസേചനങ്ങൾ.

കൃഷിനിലങ്ങളിൽനിന്നു വെള്ളം ഒഴിച്ചുകളയലും, കൃഷിക്കു വെള്ളം നല്കലും കർഷകനൊറ്റയ്ക്കു നടത്താവുന്ന കാര്യങ്ങളല്ല. കൂട്ടുചേർന്നു നടത്തേണ്ടവയാണു്. ഒറ്റയ്ക്കു സാധിക്കാത്ത ഈ മാതിരി കാര്യങ്ങൾ പണ്ടുള്ളവരും കൂട്ടുചേർന്നു നടത്തിപോന്നിരുന്നു. സഹകരണതത്വങ്ങൾ അറിഞ്ഞുകൊണ്ടല്ല. സഹകരണപ്രസ്ഥാത്തിന്റെ ആവിർഭാവത്തിനുമെത്രയോ മുമ്പു്. പൂർവ്വികന്മാർ ആവശ്യത്തിന്റെ സമ്മർദ്ദംകൊണ്ടു നടത്തിയിരുന്ന അത്തരം കൂട്ടുപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ സഹകരണത്തിന്റെ പ്രാരൂപം കാണാം. മെസോപോട്ടേമിയയും, ഈജിപ്തും ഒരുവിധം വിപുലമായി ജലസേചനപ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തിയിരുന്ന രാജ്യങ്ങളാണു്. ജലനിർഗ്ഗമനപരിപാടികൾക്കു ഒന്നാംതരം ഉദാഹരണമാണു ഹോളണ്ടു്. സമുദ്രവിതാനത്തിലും താഴ്ന്നു, ജലം തളംകെട്ടി കിടന്നിരുന്ന രാജ്യമാണു ഹോളണ്ടു്. കടലിനോടു പൊരുതി ജയിച്ചാണു അവിടത്തെ ജനങ്ങൾ രാജ്യത്തെ കൃഷിയോഗ്യവും, വാസയോഗ്യവുമാക്കിയെടുത്തതു്. പ്രസ്തുത കൂട്ടുപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു ഇന്നത്തെ സഹകരണപ്രസ്ഥാനവുമായി ബന്ധമൊന്നുമില്ലെങ്കിലും പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കന്തർധാരയായി നില്ക്കുന്നതു 'സഹകരണ'മാണെന്നു പറയാൻ സംശയിക്കേണ്ടതില്ല. ഇന്നു ആയിരക്കണക്കിനു ജലസേചനസഹകരണസംഘങ്ങളുണ്ടു്, പശ്ചിമ അമേരിക്കയിൽ. ഇന്ത്യ, പാക്കിസ്ഥാൻ, സൂഡാൻ തുടങ്ങി ഉഷ്ണമേഖലയിൽ കിടക്കുന്ന, വെള്ളത്തിനു പഞ്ഞമുള്ള, രാജ്യങ്ങളിലുമുണ്ടു ജലസേചന സഹകരണസംഘങ്ങൾ. കിണറും, കുളവും കുഴിപ്പിക്കുകയും മെക്കാനിക്കൽ പമ്പുസെറ്റുപയോഗിച്ചു വെള്ളം ലിഫ്റ്റ് ചെയ്തുകൊടുക്കുകയുമാണു സംഘങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനം. പമ്പുസെറ്റുപയോഗിച്ചു വെള്ളം ആറുകളിൽനിന്നു ലിഫ്റ്റ്ചെയ്തുകൊടുക്കുന്ന ഏർപ്പാടും കാണാം.

ഭൂസംയോജനപ്രവർത്തനത്തിൽ.

ഭൂമികൾ വിഭജിക്കപ്പെട്ട ചെറു തുണ്ടുകളായി പോകുന്നതു കൃഷിയെ സംബന്ധിക്കുന്ന ഒരു പ്രശ്നമാണു്. അതിലും വലിയ പ്രശ്നമാണു് തുണ്ടുകളാണെങ്കിലും അങ്ങിങ്ങു പ്രക്ഷിപ്തമാകുന്നതു്. ഭൂമികൾ തുണ്ടുകളാകാനും, പ്രക്ഷിപ്തമാകാനും ഇടയാക്കുന്നതു പ്രധാനമായും മനുഷ്യന്റെ ദായക്രമമാണു് തൊഴിലില്ലായ്മയും, ദാരിദ്ര്യവും, ജനസംഖ്യാപെരുപ്പവും സഹായകമായി നില്ക്കുന്നു. മരണാനന്തരം മരിച്ചവന്റെ സമ്പാദ്യങ്ങൾ അവകാശികൾ തങ്ങളിൽ ഭാഗിച്ചെടുക്കുന്ന ക്രമമാണല്ലൊ നിലവിലിരിക്കുന്നതു്. ദായക്രമംകൊണ്ടു വന്നുചേർന്നിട്ടുള്ള ഈ ദോഷം പരിഹരിക്കാൻ പല രാജ്യങ്ങളും സഹകരണത്തെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നുണ്ടു്. ഗ്രാമത്തിനകത്തുള്ള കർഷകരൊന്നായി ചേർന്ന ഒരു സംഘം ആകുക; അവരുടെ ഭൂമിമുഴുവൻ ഒരുമിച്ചുചേർത്തു പുനർവിഭജനം നടത്തുക. ഇതാണു ഈ വിഷയത്തിൽ സഹകരണം മെടുക്കുന്ന നടപടി ഈ നടപടികൊണ്ടു കർഷകനു്, അവന്റെ അങ്ങിങ്ങു ചിതറികിടക്കുന്ന ചെറു തുണ്ടു ഭൂമികൾക്കുപകരം, അത്രയും ഭൂമി ഒരിടത്തു ഒറ്റ കൈവശമായി ലഭിക്കുന്നു. പൊതുവെ കൈവശങ്ങളുടെ എണ്ണം കുറയുന്നു. വലുപ്പം കൂടുകയും ചെയ്യുന്നു. യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങളിൽ പലതിലും നിർബ്ബന്ധം ചെലുത്തിയാണു ഈ സംയോജനപ്രക്രിയസാധിച്ചിട്ടുള്ളതു്. നിർബ്ബന്ധം കൂടാതെ നടന്നിരിക്കുന്നഎന്നു ഇന്ത്യയ്ക്കവകാശപ്പെടാം. ഇന്ത്യയിൽ ഭൂസംയോജന(Land Consolidation)സഹകരണസംഘങ്ങൾ കാര്യമായിപ്രവർത്തിച്ചിട്ടുള്ളതു പഞ്ചാബിലാണു്.

1920 കാലത്തു ആവിർഭവിച്ചിരിക്കുന്ന, അവിടെ, ഭൂസംയോജന സഹകരണസംഘങ്ങൾ. ബാഹ്യപ്രേരണകൊണ്ടല്ല, സംഘങ്ങളുണ്ടായതു്. ഭൂകൈവശങ്ങൾ സംയോജിപ്പിച്ചെടുക്കണമെന്നും അതിനു സഹകരണസംഘങ്ങളെ കരുക്കളാക്കാമെന്നും കഷ്കർക്കു തോന്നി. അവർ സ്വയം മുൻകൈയെടുത്തു സംഘങ്ങളുണ്ടാക്കുകയും സംയോജനം നടത്തുകയും ചെയ്തു. ഗ്രാമത്തിനകത്തുള്ള കഷ്കരിൽ ഒരു നിശ്ചിതശതമാനം ചേർന്നാവശ്യപ്പെടുകയാണു, തങ്ങളുടെ ഭൂകൈവശങ്ങൾ സംയോജിപ്പിച്ചെടുക്കുക ആവശ്യമാകയാൽ അതിനായി ഒരു സഹകരണസംഘം റജിസ്റ്റർ ചെയ്തു കിട്ടണമെന്നു്. കഷ്കരിൽ 90 ശതമാനമെങ്കിലും അണുകുലിക്കുകയും അവരുടെ ഭൂമികൾ ചേർന്നാൽ മൊത്തം ഭൂമിയുടെ 75 ശതമാനമെങ്കിലും ആവുകയും ചെയ്യണമെന്നാണു നിയമവ്യവസ്ഥ. ഈ വ്യവസ്ഥ പാലിക്കപ്പെടുന്നു എന്നു അധികൃതരെ ബോധ്യപ്പെടുത്തിയാൽ സംഘമായി. ഗ്രാമത്തിലുള്ള ഭൂമി മുഴുവൻ ഒന്നായി കണക്കിലെടുത്തു ഓരോരുത്തനുമുള്ള വീതം അതിരിട്ടു തിരിച്ചു അവരവരെ ഏല്പിക്കുകയുമായി. അംഗങ്ങളിൽ മൂന്നിൽ രണ്ടു ഭാഗം ചേർന്നെടുക്കുന്ന പുനർവിതരണനിശ്ചയം ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ടുകൂടാ. തർക്കമുണ്ടായാൽ മധ്യസ്ഥതയ്ക്കു വിടാം. യാതൊരംഗവും അവന്റെ കൃഷിഭൂമി, മുഴുവനുമായോ, ഭാഗികമായോ, സംഘത്തിന്റെ അനുമതി കൂടാതെ കൈമാറ്റം ചെയ്തുകൂടാ എന്നുണ്ടു്. ഈ വ്യവസ്ഥകളൊക്കെ സമ്മതിച്ചുകൊണ്ടാണാളുകൾ സംഘത്തിൽ അംഗങ്ങളാകുന്നതു്. ഭൂമിയുടെ ഉടമസ്ഥതയോ, കൈവശമോ സംയോജനം കഴിഞ്ഞു നാലു കൊല്ലത്തിനകം കൈമാറാൻ പാടില്ലെന്നായിരുന്നു ആദ്യം വെച്ചിരുന്ന വ്യവസ്ഥ. കാലപരിധി

നിർണ്ണയം പിന്നീടെടുത്തു കളഞ്ഞതാണു്. ഒരിക്കൽ നിശ്ചയിച്ചു നടപ്പിലാക്കിയതു പിന്നീടു് ഭേദപ്പെടുത്തേണ്ട ആവശ്യം ഒരിക്കലും നേരിട്ടു കാണായ്കയാൽ കാലപരിധിനിർണ്ണയം വേണ്ടെന്നു വെച്ചു. സഹകരണവകുപ്പു ഇൻസ്പെക്ടർമാരാണു പുനർവിഭജനം നടത്തിയിരുന്നതു്. സംഘത്തിന്റെ മാനേജിങ്ങു് കമ്മിറ്റിയുമായി യോജിച്ചു അവർ അക്കാര്യം സാധിക്കുന്നു. വൈഷമ്യം നിറഞ്ഞ വേലയാണു പുനർവിഭജനം. നിർബ്ബന്ധം ചെലുത്തുകയാണെങ്കിൽ വേഗം നടക്കും. നിർബ്ബന്ധം വയ്യെങ്കിൽ നയത്തിൽ നീങ്ങാതൊക്കുകയില്ല. നയക്കുറവു കാര്യം അവതാളത്തിലാക്കും. അളവറ്റ ക്ഷമയും തെളിഞ്ഞ തന്റേടവും കൊണ്ടേ അത്തരം കാര്യങ്ങൾ നടത്താനൊക്കൂ. കുറെ കാലത്തേയ്ക്കു കാര്യമായ പുരോഗതി ദൃശ്യമായില്ല. പ്രവർത്തിച്ചു കുറെ നീങ്ങിയപ്പോൾ പുരോഗതിക്കു വേഗം കൂടി. സംഘപ്രവർത്തകർക്കു കൈകാര്യം ചെയ്തു തീർക്കാനാവാത്തവിധം അപേക്ഷകൾ വർദ്ധിച്ചുവന്നു. കാര്യം നടന്നുകിട്ടുവാൻ കർഷകർ, അപേക്ഷ കൊടുത്തു, നമ്പർ മുറയ്ക്കു ദീർഘകാലം കാത്തിരിക്കേണ്ട നിലയെത്തി.

ഏതു നല്ല കാര്യത്തിനും ഏതാനും പേരെങ്കിലും എതിരുണ്ടാവുക എവിടെയും പതിവാണു്. പഞ്ചാബു് അതിനൊരപവാദമായില്ല. അതുകൊണ്ടു ന്യൂനപക്ഷം എതിരായാൽ നിർബ്ബന്ധം ചെലുത്താൻ റവന്യൂ വകുപ്പിനു അധികാരം നല്കുന്ന ഒരു നിയമം 1936-ൽ ഗവണ്മെണ്ടു നിർമ്മിച്ചു. അങ്ങനെ റവന്യൂ വകുപ്പിന്റെ എക്സിക്യൂട്ടിവധികാരവും സഹകരണസംഘങ്ങളുടെ അനുരഞ്ജനപ്രവർത്തനവും ഒരേസമയം പ്രവർത്തിച്ച പഞ്ചാബിൽ. ഒന്നിച്ചല്ല;

രണ്ടു വഴിക്കു്. ആ നടപടി പക്കിസ്ഥാൻ ഭാഗത്തു ഇപ്പോഴും നിലവിലിരിക്കുന്നു. 1946 ആകുമ്പോഴേയ്ക്കു, പഞ്ചാബിൽ 6,60,000 ഹെക്ടയർ ഭൂമി സംയോജനത്തിനു വിധേയമായി കഴിഞ്ഞിരുന്നു. പഞ്ചാബിൽ കൃഷിചെയ്തു വരുന്ന ഭൂമിയുടെ അഞ്ചിലൊന്നു വരും ഇതു്. സംയോജനം നടന്ന 6,60,000 ഹെക്ടയറിൽ 5,08,000 ഹെക്ടയറും സംയോജിപ്പിക്കപ്പെട്ടതു സഹകരണ സംഘങ്ങളും നടത്തിയ അനുരഞ്ജനങ്ങളുടെ ഫലമായാണു്. 1,52,000 ഹെക്ടയറിനു റവന്യു വകുപ്പിന്റെ അധികാരവിനിയോഗം വേണ്ടിവന്നു. ഈ സംയോജനപ്രക്രിയയുടെ ഫലമായി കൃഷിയിടങ്ങളുടെ എണ്ണം 18,24,000ൽനിന്നു 2,86,000 ആയി ചുരുങ്ങി. കൃഷിയിടങ്ങളുടെ ശരാശരി വിസ്തീർണ്ണം, 0. 36 ഹെക്ടയറിൽനിന്നു 2.31 ഹെക്ടയറായി വർദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നാണു് അതിനർത്ഥം. സംയോജനം നടന്ന ഗ്രാമങ്ങളും, സംയോജനം നടക്കാത്തവയിൽനിന്നു ഒറ്റ നോട്ടത്തിൽ വേർതിരിച്ചറിയത്തക്കവണ്ണം, അത്രയേറെ അഭിവൃദ്ധിപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതായി പറയപ്പെടുന്നു.

ഇതരരംഗങ്ങളിൽ.

സേവനത്തിന്റെ മണ്ഡലത്തിൽ പെടുന്നവയാണു ടാൻസ്പോർട്ടു സംഘങ്ങളും. വ്യാപ്തിക്കു സാവ്വലൗകികത്വം അവകാശപ്പെടുക വയ്യ. എന്നാലും സ്വഭാവവ്യത്യാസങ്ങളോടുകൂടിയാണെങ്കിലും പല രാജ്യത്തും പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്നുണ്ടു്. സിലോണിലും ഫിൻലണ്ടിലും ഉള്ളതു ബസ്സു സവ്വീസും, ഫെറി സർവീസും നടത്തുന്ന സംഘങ്ങളാണു്. ഇസ്രായലിൽ ടാക്സി സർവീസും, ബ

സ്സസവ്വീസും നടത്തുന്നു. വിപുലമായ തോതിൽതന്നെ. ടൗൺ സ വ്വീസ്സുകളും നൂറു ശതമാനവും സഹകരണസംഘങ്ങളുടെ പിടിയി ലാണ്. ഇംഗ്ലണ്ടിലും, അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളിലും കൃഷി സ്ഥലങ്ങളിൽ നിന്നു ഉൽപന്നങ്ങളും കമ്പോളത്തിലെത്തിക്കുന്ന ലോറി സർവീസ്സാണു സംഘങ്ങളും നടത്തുന്നതു്. ട്രാൻസ്പോർട്ടു സ വ്വീസ്സു നടത്തുന്നതു ചിലേടത്തു ഉപഭോക്തൃസംഘങ്ങളാകും. ചിലേടത്തു ഡ്രൈവർമാരും, മോട്ടോർതൊഴിലാളികളും ചേർന്നുണ്ടാക്കിയ സംഘങ്ങളാകും. ചില രാജ്യങ്ങളിൽ ടെലഫോൺ സവ്വീസ്സു നടത്തുന്ന സഹകരണസംഘങ്ങളുണ്ടു്. അമേരിക്ക, കനഡ, ഫിൻലണ്ടു മുതലായി ചിലതു ഉദാഹരിക്കാം. സഹകരണ തൂക്കുപാലങ്ങളേയും (Weigh_Bridges.) സേവനമണ്ഡലത്തിൽ പെടുത്താം. ചരക്കേറ്റി നീങ്ങുന്ന ലോറി കയറ്റി നിർത്താവുന്ന തുലാസ്സു ഘടിപ്പിച്ച പാലമാണു 'വെ-ബ്രിഡ്ജു്.' ലോറി പാല ത്തിന്മേലേറ്റിയാൽ അതിലേറ്റിയ ചരക്കിന്റെ തൂക്കമറിയാം. കമ്പോളത്തിൽ ചെന്നു വെട്ടിപ്പുകാംക്കിരയാകാതെ കഴിക്കാമെന്നതാണു മെച്ചം.

കോൾഡ് സ്റ്റോറേജ് ലോക്കർ.

അമേരിക്കയിൽ ഉയിർക്കൊണ്ടു പ്രവർത്തിക്കുന്നതും, മറ്റു രാജ്യങ്ങളിലേയ്ക്കു വ്യാപിക്കാവുന്നതുമായ ഒരു ശാഖയാണു "കോ-ഓപ്പറേറ്റിവ് കോൾഡ് സ്റ്റോറേജ് ലോക്കർ" (Co_operative Cold Storage Locker). മരവിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ഏർപ്പാടാണെന്നു

പേരുകൊണ്ടു അറിയാം. കമ്പോള സ്ഥലത്താണു ലോക്കർ സ്ഥാപിക്കുക. സ്റ്റോറേജ് പല അറകളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കും. ഒരോ അറയും ഒരോ 'ലോക്കർ' ആണു. വാടകയ്ക്കു നൽകാനുള്ളതാണു ഒരോന്നും. കഷ്കകുടുംബങ്ങൾ ഇറച്ചിക്കായി പന്നി, ആട്ട, മാട്ട മുതലായ ജന്തുക്കളെ വളർത്തുന്നു. വളർത്തുന്ന ഉരുക്കളെ അറവിനായി കമ്പോളത്തിൽ കൊണ്ടുപോകണം. കമ്പോളത്തിലെത്തിച്ചു, ഉരുവിനു വിലപറഞ്ഞു അറവുകാരനെ ഏൽപിക്കും. ആ വിലക്കുള്ള മാംസം അവനു ആവശ്യമനുസരിച്ചു കുറെശ്ശയായി വാങ്ങി തീർക്കാം. അരുതായിരുന്നു പതിവു. ലോക്കർ ആയപ്പോൾ അങ്ങനെ ചെയ്യേണ്ട ആവശ്യം ഇല്ലാതായി. അറവു കഴിഞ്ഞു മാംസം മുഴുവൻ ലോക്കറിൽ വെച്ചു പൂട്ടി താക്കോലും കൊണ്ടു കുടുംബത്തു പോകാം. ആവശ്യമനുസരിച്ചു ആഴ്ചയിലൊരിക്കലോ, മറു ക്രമത്തിനോ ചെന്നു വേണ്ടതു മുറിച്ചെടുത്തു കൊണ്ടുപോരാം. ഇതു ലാഭകരവും, സൗകര്യപ്രദവുമാണു. വെണ്ണ, പഴം, പച്ചക്കറി മുതലായവയുടെ കാര്യത്തിലും ലോക്കർ ഉപയോഗിക്കാം. വേനൽക്കാലത്തു സുലഭമായ വിഭവങ്ങളാണിവ. വില കുറഞ്ഞിരിക്കുകയും ചെയ്യും. വഷ്ക്കാലത്തു ലഭ്യമാകാതെവരികയോ, ലഭ്യമാകുമെങ്കിൽ തന്നെ, കടുത്തവില നൽകേണ്ടിവരികയോ പതിവാണു. സമൃദ്ധമായിരിക്കുന്ന കാലത്തു ഒരു ഭാഗം ലോക്കറിൽ വെച്ചു പൂട്ടിയാൽ തണുപ്പുകാലത്തു കുറെശ്ശയായി എടുത്തുപയോഗിക്കാം. "കോമ്പൗണ്ട്-സ്റ്റോറെജ് ലോക്കർ" സ്ഥാപനങ്ങൾ എഴുനൂറിലേറെയുണ്ടു ഐക്യനാടുകളിലിപ്പോൾ. ഏതെങ്കിലും ഡെയറി സംഘത്തോടോ, സപ്ലൈ സംഘത്തോടോ ചേർന്നിരിക്കും മിക്കതും.

ക്യാനിങ്ങ് സെൻറുകൾ.

ഇംഗ്ലണ്ടിലെ "കമ്യൂണിറ്റി ക്യാനിങ്ങ് സെൻറു"കളും പരാമൃശ്യങ്ങളാണു. ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങളിണു അവയ്ക്കു പ്രവത്തനരംഗങ്ങളം. യുദ്ധകാലസന്തതികളാണു ഈ ക്യാനിങ്ങ് സെന്ററുകളം. സഹകരണ ക്യാനിങ്ങ് സംഘങ്ങളം വേറെ രാജ്യങ്ങളിലുമുണ്ടു. അംഗങ്ങളംക്കു അവരുടെ ആവശ്യം കഴിഞ്ഞു മിച്ചം വരുന്ന പഴമോ മലക്കറിയോ, സംഘത്തിലെത്തിച്ചു ടിൻ ചെയ്തു സൂക്ഷിക്കാം. തണുപ്പകാലത്തു ചെന്നു ടിന്നിൻെറ വിലകൊടുത്തു തിരിച്ചു വാങ്ങി ഉപയോഗിക്കുകയോ, സഹകരണ സ്റ്റോറുകളം വഴിയോ മറ്റോ നല്ല വിലയ്ക്കു വിറ്റഴിക്കുകയോ ചെയ്യാം.

ഭവനനിർമ്മാണരംഗത്തു.

ഭവനനിർമ്മാണരംഗത്തെ കുറിച്ചാണിനി ഒന്നെടുത്തുപറയാനുള്ളതു്. സഹകരണാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള ഭവനനിർമ്മാണപ്രവത്തനങ്ങളെ കുറിച്ചു ഇതിനുമുമ്പു പലപ്പോഴായി പരാമശ്രിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഭവനനിർമ്മാണരംഗത്തു രണ്ടുമൂന്നു തരം സഹകരണസംഘങ്ങളുണ്ടു ഇംഗ്ലണ്ടിൽ. ഒരിനം സംഘങ്ങളം വീടുകളം നിർമ്മിച്ചു അംഗങ്ങളംക്കു വാടകയ്ക്കു നല്കുന്നു. മറെറാരിനം, വീടുവെയ്ക്കാൻ ദീഘ്കാലാടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള വായ്പകളം നല്കുന്നു. വീടുകെട്ടി വീടിൻെറ വില, ചെറുഗഡുക്കളായി അടച്ചുവീട്ടി സ്വന്തമാക്കാനുള്ള സൗകരൃങ്ങളോടുകൂടി അംഗങ്ങളംക്കു എല്പിച്ചു കൊടുക്കുന്ന സംഘങ്ങളാണു മറെറാരിനം. വീടു കെട്ടുപണിയിൽ വൈദഗ്ധ്യ

മുള്ള കൽപ്പണിക്കാരും, ആശാരിമാരും മറ്റും ഒരുമിച്ചു ചേർന്നു സഹകരണസംഘമായി നില്ക്കുകയാണു ഫ്രാൻസിലും, ഇറ്റലിയിലും മറ്റും. വീടുപണികളും കരാറെടുത്തു നടത്തികൊടുക്കുകയാണു സംഘങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനം. സ്വിറ്റ്സർലണ്ടിൽ ഒരു സഹകരണ ഉദ്യാനനഗരമുണ്ട്. പ്രശസ്തമാണു്. അവിടത്തെ ഉപഭോക്തൃസഹകരണമണ്ഡലത്തിന്റെ സംഭാവനയാണതു്. ചില ഭവനനിർമ്മാണസംഘങ്ങളും കെട്ടിടമുണ്ടാക്കാനുള്ള സാധനസാമഗ്രികളും സംഭരിച്ചു നല്കുകയേ ചെയ്യുന്നുള്ളു. നിർമ്മാണപ്രവർത്തനം അംഗങ്ങളും സ്വയമായോ, കൂലിക്കാരെ കൂട്ടിയോ നടത്തിക്കൊള്ളണം. സാധനസാമഗ്രികളും സംഘം മൊത്തം ശേഖരിക്കുമെന്നതിനാൽ അംഗങ്ങൾക്കവ മാർക്കറ്റു നിരക്കിലും താഴ്ന്ന വിലയ്ക്കു ലഭിക്കുന്നു. അങ്ങനെ സംഘത്തിൽനിന്നു സാധനസാമഗ്രികളും വാങ്ങിച്ചുണ്ടാക്കുന്ന വീടുകളും സ്വന്തം പാർപ്പിനല്ലാതെ വാടകയ്ക്കു നല്കാൻ അനുവദിക്കുകയില്ല. സംഘത്തിൽനിന്നു പണിയിച്ചു, വില ഗഡുക്കളായടച്ചു വീട്ടാനുള്ള വ്യവസ്ഥയിൽ നല്കുന്ന വീടുകളെ സംബന്ധിച്ചും അങ്ങനെയൊരു വ്യവസ്ഥയുള്ളതായി കാണാം. സാധനസാമഗ്രികളും സംഭരിച്ചു നല്കി അംഗങ്ങളെക്കൊണ്ടു വീടു പണിയിക്കുന്ന സംഘങ്ങളും ബാൾക്കൻ രാജ്യങ്ങളിലാണധികം. പഴയ കുരകളും പൊളിച്ചുമാറ്റി ഗ്രാമം പുതുക്കി പണിയണമെന്നുള്ള ഒരു കാലത്തു ജനങ്ങളുടെ തോന്നിയതിന്റെ ഫലമായാവിർഭവിച്ചതാണു ആ പ്രസ്ഥാനമവിടെ. സ്വയം സേവനമാണു പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ജീവൻ. കല്ലും, മണ്ണും, മരവും ഓടും മറ്റുമെല്ലാം സംഘം സംഭരിച്ചു നൽകുന്നു. അംഗങ്ങൾ വളണ്ടിയർമാരായി നിന്നു വീടുകളും ഓരോന്നായി കെട്ടിപോകുന്നു. എന്താണു് ഈ സ്വഭാവത്തിലുള്ള

സംഘങ്ങളും ആസ്ട്രിയയിലും ജർമ്മനിയിലുമുണ്ട്. ഒന്നാംലോക യുദ്ധം കഴിഞ്ഞു പിരിഞ്ഞുപോരേണ്ടിവന്ന പട്ടാളക്കാരും ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുമാണു അവയുടെ തല തൊട്ടപ്പന്മാർ.

ചില സംഘങ്ങളും വലിയ പദ്ധതികളാകും കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതു്. ചിലതു ചെറുപദ്ധതികളാകും. ഒറ്റവീടുകളടങ്ങിയ കോളനികളാണെങ്കിൽ അതു ചെറുപദ്ധതിയാണു്. വലിയ ഫ്ലാറ്റുകളാണെങ്കിൽ വലുതും. വലിയ പദ്ധതികളുടെ കാര്യത്തിൽ വിദഗ്ദ്ധന്മാക്കു കരാറു നല്കാതെ പ്പണി നടക്കുകയില്ല. ലേബർ കോൺട്രാക്ടറുടെ സംഘങ്ങളുണ്ടെങ്കിൽ അവയ്ക്കാണു സാധാരണ കരാറു കൊടുക്കുക പതിവു്. ഡിസൈനുണ്ടാക്കലും, മുതലിറക്കലും, ഭരണം നടത്തലും സംഘത്തിന്റെ കൃത്യങ്ങളാണു്. കോളനിയിൽ പാർക്കാൻ പോകുന്നവർ ചേർന്നുണ്ടാകുന്നതാകാം സംഘം. 1914-18 കാലത്തു യുദ്ധത്തിൽ നശിപ്പിക്കപ്പെട്ട വാർസാ നഗരത്തിലെ എട്ടുപ്പുകളധികവും നിർമ്മിച്ചതു ഈ രീതിയിലാണു്. യുദ്ധാനന്തരം സ്വതന്ത്രങ്ങളായ യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങളിൽ പലതിലും സർക്കാരുദ്യോഗസ്ഥന്മാരും തൊഴിൽക്കാരും വീടുണ്ടാക്കുന്നതിനു ഉപയോഗിച്ച മാർഗ്ഗവും സഹകരണമാണു്. സ്കാന്റിനേവിയൻ രാജ്യങ്ങളിലും സഹകരണ വേനനിർമ്മാണ സംഘങ്ങളും നന്നായി പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ടു്. രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിനുശേഷം, ഫ്രാൻസിലും ജർമ്മനിയിലും സ്വൽപം ഭേദിച്ച മട്ടിലാണെങ്കിലും ഈ രംഗം സജീവമാണു്. സർക്കാരും, സഹകരണസംഘങ്ങളും, ചിലപ്പോൾ, സ്വകാര്യവ്യക്തികളും യോജിച്ചും സഹകരിച്ചുമുള്ള പോക്കാണവിടെ. ചെറുവരുമാനക്കാരെയുദ്ദേശിച്ചു, മിതവു കുറഞ്ഞ വീടുകളാണു,

പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ പ്രണേതാക്കൾ പ്രധാനമായും ഉന്നയിച്ചതു്. ഭവനനിർമ്മാണരംഗത്തു സഹകരണപ്രവർത്തനം ഏഷ്യൻനാഫ്രിക്കൻ രാജ്യങ്ങളിലേക്കും ക്രമത്തിൽ വ്യാപിച്ചുവരുന്നു. പശ്ചാത്യമട്ടിൽ വീടുവെച്ചു ജീവിക്കാനാഗ്രഹിക്കുന്ന എടത്തരക്കാർക്കിടയിലാണു അതിനവിടെ പ്രചാരക്കൂടുതൽ. ഇന്ത്യയിൽ, ബോംബെയെപ്പോലുള്ള വൻനഗരങ്ങളിൽ വലിയ പദ്ധതികളുമായി നീങ്ങുന്ന സംഘങ്ങളും ഒറ്റവീടു പദ്ധതികളുമായി നീങ്ങുന്ന സംഘങ്ങളും പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്നതു കാണാം.

വിദ്യാർത്ഥികൾക്കിടയിൽ.

വിദ്യാർത്ഥികൾ നടത്തുന്ന സഹകരണസ്റ്റോറുകളേയും ഈ ഇനത്തിൽ പെടുത്തി പരാമർശിക്കുകയാണു്. സഹകരണസ്റ്റോറുകൾ സ്ത്രീവിദ്യാർത്ഥികൾക്കിടയിലും കോളേജുവിദ്യാർത്ഥികൾക്കിടയിലുമുണ്ടു്. ഉപഭോക്തൃസംഘങ്ങളുടെ രൂപവും സ്വഭാവവുമാണു വിദ്യാർത്ഥിസ്റ്റോറുകൾക്കുള്ളതു്. വിദ്യാർത്ഥികൾക്കു വേണ്ട പാഠ്യപുസ്തകങ്ങളും, നോട്ടുപുസ്തകങ്ങളും, മറ്റു സാധനങ്ങളും സംഭരിച്ചു വിതരണം നടത്തുകയാണല്ലൊ അവ ചെയ്യുന്നതു്. പല നേട്ടങ്ങളും വിദ്യാർത്ഥികൾക്കു ഈ സംഘങ്ങളെക്കൊണ്ടുണ്ടാകുന്നുണ്ടു്. ഒന്നു, വ്യാപാരമിച്ചത്തിന്റെ വീതം അവർക്കു ലഭിക്കുന്നു എന്നതുതന്നെ. എന്നാൽ വിലമതിക്കപ്പെടേണ്ട നേട്ടം, സംഘനടത്തിപ്പുവഴി, സഹകരണത്തിലും ഡെമോക്രസിയിലും അവർക്കു നേടാൻ കഴിയുന്ന പരിശീലനമാണു്. സാമ്പത്തികശാസ്ത്രത്തിന്റെ പ്രാഥമിക പാഠങ്ങൾ ഗ്രഹിക്കുവാൻ അവർക്കു ഈ സ്റ്റോറുകളുടെ പ്രവർത്തനംവഴി

സാധ്യമാകുന്നു. സൈപ്രസ്സിലെപ്പോലെ മിതവ്യയശീലനം കൂടി സാധ്യമായെങ്കിൽ അതു ഉത്തമമായി. സൈപ്രസ്സിലെ സ്ത്രീകൂട്ടികൾ അവരുടെ സംഘങ്ങളിൽ കാലണതുട്ടുകൾ നിക്ഷേപിച്ചു അഞ്ചു ലക്ഷം പവനിലേറെ സംഭരിച്ചിരിക്കുന്നതായി കാണുന്നു. അറുപതിനായിരത്തിലേറെ കുട്ടികളാണു ഈ പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെട്ടുനില്ക്കുന്നതു്. സ്ത്രീധനം വിട്ടു കോളേജിൽ പോകുന്നവർക്കു അവരുടെ കോളേജു കോഴ്സുകാലത്തെ ചിലവിനായും, തൊഴിലിനു പോകുന്നവർക്കു മുടക്കമുതലിനായും ഈ സമ്പാദ്യം ഉപകരിക്കുന്നു. പെൺകുട്ടികൾക്കു വിവാഹചിലവിനും ഉപകാരപ്പെടുന്നുണ്ടു്.

.....

പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ സമന്വയനം.

സാമ്പത്തികമണ്ഡലങ്ങളിൽ പലതിലും സഹകരണം കയറി പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ട്. അങ്ങനെ പ്രവർത്തിക്കുന്ന മണ്ഡലങ്ങളോരോന്നെടുത്തു പ്രതിപാദിക്കുകയാണു ഇതുവരെ ചെയ്തതു്. വിവിധ മണ്ഡലങ്ങളിലായി നടക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളെ സമന്വയിച്ചു തമ്മിലിണക്കികൊണ്ടു പോകുന്നതിനെ കുറിച്ചു ഇനിയാലോചിക്കാം. വിവിധമണ്ഡലങ്ങളിലായി നടക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളെ സമന്വയിച്ചു തമ്മിലിണക്കുക ആവശ്യമാകുന്നു. എല്ലാ ശാഖകളും ചേർന്നാണല്ലൊ പ്രസ്ഥാനമാകുന്നതു്. തടിയിൽനിന്നന്യമായ ഒരസ്തിത്വം ശാഖകൾക്കില്ല. ഉണ്ടാകാൻ പാടില്ല. അതുകൊണ്ടു സമന്വയനകാര്യവും പര്യാലോചിക്കേണ്ടതായി വരുന്നു.

സഹകരണത്തിന്റെ ഏതു ശാഖയെടുത്താലും സ്വന്തമായ ഒരു വ്യക്തിത്വവും ചില പ്രത്യേകതകളും അതിനുള്ളതായി കാണാം. ഘടനയിലും, പ്രവർത്തനത്തിലും മണ്ഡലങ്ങൾ തമ്മിൽ അന്തരം കാണും. എല്ലാ ശാഖകൾക്കുമുണ്ടു അതാതിന്റെ മണ്ഡലത്തിൽ സ്വന്തമായ കേന്ദ്ര (ഫെഡറൽ)സംഘടനകൾ. പലതരത്തിലുള്ള കേന്ദ്രസംഘടനകളുണ്ടു്. നാഷണൽ ഫെഡറേഷനായിരിക്കും തലപ്പത്തു്. പ്രാദേശികതലം തൊട്ടു ദേശീയതലത്തോളമുള്ള ഫെഡറേഷനുകൾ എല്ലാ മണ്ഡലങ്ങൾക്കുമുണ്ടു്. ഏതെങ്കിലും രാജ്യത്തു ഒരു മണ്ഡലത്തിനു ദേശീയ ഫെഡറേഷനുള്ളതായി കണ്ടിട്ടില്ലെങ്കിൽ അതപവാദമായി കരുതുവാനേ ഉള്ളു.

മണ്ഡലങ്ങൾക്കുള്ളതുപോലെ ഫെഡറൽ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കിടയിലുമുണ്ട് പ്രത്യേകതകൾ. ഒരേ മണ്ഡലത്തിൽതന്നെ വ്യത്യസ്തോദ്ദേശങ്ങൾ വെച്ചു പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഫെഡറൽ സ്ഥാപനങ്ങൾ കാണാം. അംഗഘടകങ്ങൾക്കു പരസ്പരനിർദ്ദേശങ്ങൾ നല്കുക ഉദ്ദേശമാക്കി പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഫെഡറൽ സ്ഥാപനങ്ങളുണ്ട്. കൊള്ളക്കൊടുക്കകൾക്കു പണം നല്കി സഹായിക്കുന്നവയും, ചരക്കു ഉൽപാദകരോടു നേരിട്ടു വാങ്ങി സംഭരിച്ചു മൊത്തമായി വ്യാപരിക്കുന്നവയുമുണ്ട്. പ്രബോധനപ്രചരണങ്ങൾ കൈയേറ്റു നടത്തുന്നവയാകും ചില ഫെഡറേഷനുകൾ. ഒക്കെയ്ക്കും പുറമെ, ഗവേഷണങ്ങൾക്കായി പ്രത്യേകം സ്ഥാപിച്ച ഫെഡറേഷനുകളേയും ചിലേടത്തു കാണാം. ഫ്രാൻസിലെ "നാഷണൽ സെന്റർ ഫോർ അഗ്രികൾച്ചറൽ കോ-ഓപ്പറേഷൻ", ഇംഗ്ലണ്ടിലെ "പ്ലങ്കറ്റ് ഫൗണ്ടേഷൻ", അമേരിക്കയിലെ "ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് കോ-ഓപ്പറേഷൻ" എന്നീ സ്ഥാപനങ്ങൾ ഗവേഷണങ്ങൾക്കായി ഉണ്ടാക്കിയവയാണ്. റിസർച്ച് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടുകൾ ജർമ്മനിയിലും ആസ്ട്രിയയിലുമുണ്ട്. സർവ്വകലാശാലകളോടു ബന്ധങ്ങളാണവ.

ഫെഡറൽ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനം പല രാജ്യങ്ങളിൽ പലമാതിരിയായിരിക്കും. മധ്യയൂറോപ്പിൽ യൂണിയനുകൾ പ്രധാനപ്രവർത്തനമായെടുത്തിരിക്കുന്നതു്, അംഗസംഘങ്ങളുടെ ആഡിറ്റാണ്. മൊത്തക്കച്ചവടസംഘമാണു ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ആ കൃത്യം നിർവ്വഹിക്കുന്നതു്. മൊത്തക്കച്ചവടസംഘം, അതിനുവേണ്ടി, അതിനു കീഴിൽ ഒരു ആഡിറ്റു വകുപ്പു പ്രത്യേകമായേർപ്പെടുത്തിയിരിക്കുകയാണ്. വിദ്യാഭ്യാസവും, പ്രചരണവും മറ്റുമാണു യൂണിയ

ന്റെ കൃത്യങ്ങളം. മൊത്തക്കച്ചവടസംഘം വ്യാപാരത്തിനു പുറമെ, ആഡിറ്റു മാത്രമല്ല നടത്തിവരുന്നതു. ബാങ്കിങ്ങു് മുതലായി വേറെയും പ്രവർത്തനങ്ങളം നടത്തുന്നുണ്ടു്. ബാങ്കിങ്ങിനുമുണ്ടു ഒരു പ്രത്യേകവകുപ്പു ഏർപ്പെടുത്തിയിട്ടു. സ്വീഡനിലും വേറെ ചില രാജ്യങ്ങളിലും ബാങ്കിങ്ങും, വിദ്യാഭ്യാസപ്രചരണങ്ങളും, മേലനേഷണവും, മൊത്തക്കച്ചവടവുമെല്ലാം ഒരേ സ്ഥാപനത്തിൽ കേന്ദ്രീകരിച്ചു നില്ക്കുന്നു.

കേന്ദ്രസ്ഥാപനങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം പ്രവർത്തനത്തിൽ ഈ വിധം വൈവിധ്യം കാണാമെങ്കിലും ഏതെങ്കിലും മണ്ഡലമെടുത്തു പരിശോധിച്ചാൽ അതിനകത്തുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളം സമന്വയീഭൂതവും കേന്ദ്രീകൃതവുമാണെന്നു കാണാം. എന്നാൽ വിവിധമണ്ഡലങ്ങളിൽ നടക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളം സമന്വയിക്കുവാനും കേന്ദ്രീകരിക്കുവാനുമുള്ള ശ്രമം, ഈയടുത്തകാലം വരെ, കാര്യമായി നടന്നിരിക്കുന്നു എന്നു പറയുക വയ്യ. കൃഷിയുടേയും, വ്യവസായത്തിന്റേയും മണ്ഡലങ്ങളം തമ്മിൽ ഇണങ്ങിയിട്ടില്ല. സാമാന്യേന, സ്വല്പം ഇടംതടിച്ചു നിന്നു എന്നുതന്നെ പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ചേരി തിരിക്കുകയാണെങ്കിൽ ഒന്നു ഉൽപാദകന്റെ ചേരിയിൽ നില്ക്കും. മറേറതു ഉപഭോക്താവിന്റെയും. തൊഴിൽക്കാർ നടത്തുന്ന വ്യാവസായിക സംഘങ്ങൾക്കു സ്വന്തമായ കേന്ദ്രസംഘടനകളുണ്ടു്. അവ കാഷ്ികമണ്ഡലത്തോടെന്നതിനേക്കാം കൂടുതൽ അടുപ്പം വ്യാവസായികോല്പന്നങ്ങം വാങ്ങിയുപയോഗിക്കുന്ന ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തോടാണു കാണിച്ചതു്. ഉപഭോക്തൃസഹകരണം നഗരങ്ങളെ സ്പർശിക്കാതെ നാട്ടിൻപുറങ്ങളിൽ ഒതു

ങ്ങുന്ന രാജ്യങ്ങളിൽ ഈ വിഭാഗീയത ഇല്ലായിരുന്നു. സാമാന്യ സ്ഥിതി ഇതൊക്കെ ആയിരുന്നെങ്കിലും ഇരുമണ്ഡലങ്ങളേയും തമ്മിൽ ബന്ധിപ്പിക്കാനുള്ള ശ്രമം ചില രാജ്യങ്ങളിലെങ്കിലും നടന്നിട്ടുണ്ട്. ദേശീയതലത്തിൽ ഒരു കോൺഫെഡറേഷൻ അല്ലെങ്കിൽ ഒരു ഇൻറർ കോ-ഓപ്പറേറ്റിവ് കമ്മിറ്റി; ഇങ്ങനെ എന്തെങ്കിലും ഏർപ്പെടുത്തി ഇരുമണ്ഡങ്ങളും തമ്മിൽ ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ട ബന്ധങ്ങളെക്കുറിച്ചോ, ഇരുമണ്ഡലങ്ങളേയും ബാധിക്കുന്ന ദേശീയ നയത്തെക്കുറിച്ചോ ചർച്ചചെയ്യുകയിൽ കവിഞ്ഞധികം മുന്നോട്ടു നീങ്ങിയില്ല ആ ശ്രമം. രണ്ടാംലോകമഹായുദ്ധത്തിനു ശേഷം, സോവിയറ്റ് സ്വാധീനവലയത്തിൽപെട്ട രാജ്യങ്ങളിൽ കാഷ്ടികമണ്ഡലത്തിലേയും, വ്യാവസായികമണ്ഡലത്തിലേയും പ്രവർത്തനങ്ങളെ, തലപ്പത്തൊരു കേന്ദ്രത്തിൽ സമന്വയിച്ചു നിർത്തണമെന്നു നിർബ്ബന്ധമാക്കിയതുപോലെ തോന്നുന്നുണ്ട്. വിവിധമണ്ഡലങ്ങളിൽ നടക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളെ, ദേശീയതലത്തിൽ ഒരു ഫെഡറൽ സ്ഥാപനമുണ്ടാക്കി, അതുവഴി സമന്വയിക്കുകയും ഏകോപിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിൻറെ ആശാസ്യതയെക്കുറിച്ചു അഭിപ്രായഭേദമുള്ളതായി കാണുന്നില്ല. എന്നാൽ അതു സ്റ്റേറ്റിൻറെ പ്രേരണയോ നിർബ്ബന്ധമോ മൂലമാകേണമോ എന്നിടത്താണു അഭിപ്രായഭേദം. അതിനുള്ള നീക്കം പ്രസ്ഥാനത്തിനകത്തുനിന്നു സ്വയം ഉയർന്നു വരണം എന്നാണു യാഥാസ്ഥിതിക പക്ഷം. പ്രേരണയോ, നിർബ്ബന്ധമോ ചെലുത്തി നടത്തുന്ന സമന്വയനശ്രമം, സഹകരണപ്രവർത്തനം വളർന്നുവരുന്നുള്ള രാജ്യങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളമെങ്കിലും വിജയിക്കുകയില്ലെന്നു അവർ പറയുന്നു. വിജയിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ അതിനു ചേർന്ന കാലാവസ്ഥ ഇണ്ടാകാത്തതാ

കാം കാരണം. കാലാവസ്ഥ ഉണ്ടാകാതിരിക്കുന്നതിനു കാരണമായി നില്ക്കുന്നതു അവിടത്തെ സാമൂഹ്യ-സാമ്പത്തിക വ്യവസ്ഥിതിയുമാകാം. സോഷ്യലിസ്റ്റു രാജ്യങ്ങളിലെ അനുഭവം മറിച്ചാണു്.

സാഹചര്യഭേദം എത്രതന്നെ ആയാലും, സഹകരണവും സഹകരണവും തമ്മിൽ സൗഹൃദവും സഹകരണവും പുലർത്തേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യവും പ്രാധാന്യവും അന്തർദേശീയതലത്തിൽ ചർച്ചചെയ്തംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നു.

1844-ൽ റോച്ച്ഡെയിൽ പയണിയർമാർ, അവരുടെ സംഘത്തിന്റെ നടത്തിപ്പിനായി, അംഗീകരിച്ച എട്ടു പ്രമാണങ്ങളാണു പിൽക്കാലത്തു സഹകരണ സിദ്ധാന്തങ്ങളായി പരിണമിച്ചതു. ഏതാണ്ടൊരു നൂറ്റാണ്ടോളം അവയെല്ലാം അതേപടി നിലനിന്നുപോന്നു. 1936-ൽ ഐ. സി. എ. സമ്മേളനം (അന്തർദേശീയ സഹകരണ കോൺഗ്രസ്സ്) സിദ്ധാന്തസംഹിത ആകെയൊന്നു പരിശോധിച്ചൊന്നൊഴിവാക്കുകയും, ബാക്കി ഏഴിനെ, നാലു പ്രധാനങ്ങളും മൂന്നു ഉപപ്രധാനങ്ങളും എന്നു ക്രമീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.

1963-ൽ ചേന്ന കോൺഗ്രസ്സിനു വീണ്ടുമൊരു സംശോധനം ആവശ്യമാണെന്നു തോന്നി. അതിനായി ഒരു വിദഗ്ധകമ്മിറ്റിയെ നിയോഗിക്കുകയും ചെയ്തു. കമ്മിറ്റി രാജ്യാന്തര പര്യടനം നടത്തി സ്ഥിതിഗതികളും പരിശോധിച്ചു പഠിച്ചതിനു ശേഷം റിപ്പോർട്ടെഴുതി സമർപ്പിച്ചു. 1966-ലെ കോൺഗ്രസ്സിലാണു റിപ്പോർട്ടു പരിഗണനയ്ക്കു വന്നതു. റിപ്പോർട്ടിലെ ശുപാർശയടിസ്ഥാ

നമാക്കി സഹകരണ സിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കൊരു പൊളിച്ചെഴുത്തു നടത്തി, അന്നു, കോൺഗ്രസ്സ് .ഈ പൊളിച്ചെഴുത്തിൽ, 1936ലെ കോൺഗ്രസ്സംഗീകരിച്ച ഏഴു പ്രമാണങ്ങളിൽ രണ്ടെണ്ണം തിരസ്കരിക്കപ്പെട്ടകയും ഒരെണ്ണം കൂട്ടിച്ചേർക്കപ്പെട്ടകയുമുണ്ടായി. "സഹകരണവും സഹകരണവും തമ്മിൽ സഹകരണം" എന്നതാണു ആറാമത്തേതായി അംഗീകരിച്ച പ്രമാണം.

മണ്ഡലങ്ങൾ തമ്മിലും, ഒരേ മണ്ഡലത്തിനകത്തുള്ള സ്ഥാപനങ്ങൾ തമ്മിലും സഹകരിച്ചു പ്രവത്തിക്കണമെന്നു ശാസിക്കുകയാണു ഈ ആറാം പ്രമാണം. "എല്ലാ പ്രായോഗിക വശങ്ങളിലും സജീവമായി," എന്നൊരു വിശേഷണം ചേത്താണു ഈ പ്രമാണം സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നതു. സഹകരണത്തിനു ഉന്നി നിന്നു പ്രവത്തിക്കാനുള്ള വ്യവസ്ഥിതികളിൽ ഉണ്ടാകാവുന്ന വൈവിധ്യവും വൈഭിന്ന്യവും, മണ്ഡലങ്ങൾ തമ്മിൽ ഉണ്ടാകാവുന്ന വൈരുധ്യവുമെല്ലാം കണ്ടുകൊണ്ടു നൽകീട്ടുള്ളതാണു ഈ വിശേഷണം.

ഒരു സാവ്വലൗകിക പ്രസ്ഥാനമാണു സഹകരണം. സഹകരണം അംഗീകരിച്ചു നടപ്പിലാക്കിയിട്ടില്ലാത്ത രാജ്യം ഇന്നു ദൃശ്യമാകയില്ല. വ്യത്യസ്തങ്ങളായ വ്യവസ്ഥിതികൾക്കും, സംസ്കാരങ്ങൾക്കും കീഴിലാകും, അതു പ്രവത്തിക്കേണ്ടി വരിക എന്നതു നിശ്ചിതമാണു. മുതലാളിത്തത്തിനു കീഴിലും സോഷ്യലിസത്തിനു കീഴിലും അതു പ്രവത്തിക്കുന്നു. അതുപോലെ, വികസിത രാജ്യങ്ങളിലും, അവികസിതരാജ്യങ്ങളിലും, വികസ്വര രാജ്യങ്ങളിലുമുണ്ടു സഹകരണം പ്രവത്തിക്കുന്നു. ഈയെല്ലാ രാജ്യങ്ങളും സഹകര

ണത്തെ അംഗീകരിക്കുകയും വളത്തിയെടുക്കാനാശിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്. ആശ സഫലമാകണമെങ്കിൽ പ്രസ്ഥാനത്തിനകത്തു തന്നെ പൊതുവായ ഒരു ഐക്യബോധവും സഹകരണ മനോഭാവവും പുലരാതെ വയ്യ. അതുണ്ടാകണമെങ്കിൽ പൊതുവെ അനുഷ്ഠേയങ്ങളായ ചില തത്വങ്ങളും നടപടിക്രമങ്ങളും അംഗീകരിക്കാതൊക്കുകയില്ല. ഈ ഐക്യബോധവും സഹകരണ മനോഭാവവും ദേശീയതലത്തിൽ മാത്രമായാൽ പോരാ. അന്തർദേശീയതലത്തിലും, ദേശീയ തലത്തിൽ തന്നെ ഒരേ മണ്ഡലത്തിൽ പ്രവത്തിക്കുന്ന സ്ഥാപനങ്ങൾക്കിടയിലും ഉണ്ടാകേണ്ടതാണു. പ്രസ്ഥാനത്തിനകത്തു ഈ പറഞ്ഞ എല്ലാ തലങ്ങളിലും നടക്കുന്നുണ്ടു വിഘടനപ്രവണത. വർഗ്ഗം, രാഷ്ട്രീയം, മതം, തൊഴിൽ തുടങ്ങിയവ അതിനാധാരമായി നിൽക്കുന്നു. 1966-ൽ ചേർന്ന 23-ാമതു അന്തർദേശീയ സഹകരണ കോൺഗ്രസ്സു സഹകരണ സിദ്ധാന്തങ്ങൾക്കു പൊളിച്ചെഴുത്തു നടത്തിയതു, ഇതെല്ലാം കണ്ടുകൊണ്ടാണു. "സഹകരണവും സഹകരണവും തമ്മിൽ സഹകരണം" എന്നു ആറാമതൊരെണ്ണം കൂട്ടിച്ചേർക്കുക മാത്രമല്ല കോൺഗ്രസ്സു ചെയ്തതു. കൂട്ടിച്ചേർത്തതും അല്ലാത്തതുമായ ഓരോ സിദ്ധാന്തവും, അതീതശക്തിക്കു നൽകാത്തവിധം, വ്യാഖ്യാനിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

"സഹകരണവും സഹകരണവും തമ്മിൽ സഹകരണം" എന്ന സിദ്ധാന്തത്തെ കാര്യമായെടുക്കാതെ, നാമിന്നു എത്തിനിൽക്കുന്ന പരിമിതമണ്ഡലത്തിൽ ഒതുങ്ങികഴിയാനാണു ഭാവമെങ്കിൽ, പബ്ലിക്ക് സെക്ടറിന്റെയോ നിക്ഷിപ്ത താത്പര്യത്തിന്റെയോ "സ്റ്റീം റോള"റിനടിയിൽപ്പെട്ടു പ്രസ്ഥാനം അരഞ്ഞു പോകു

മെന്നാണു കമ്മിറ്റിയുടെ ചെയർമാനായിരുന്ന പ്രൊഫസ്സർ സി. ജി. കാർവെ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതു. സ്വതേ ശക്തങ്ങളാണു മുതലാളിത്ത സ്ഥാപനങ്ങളും. അവ അന്തർദേശീയമായി സംഘടിക്കുകയും ചെയ്താലോ എന്നു അദ്ദേഹം ചോദിക്കുന്നു. സഹകാര്യവ്യാപാരസ്ഥാപനങ്ങളുടെ അന്തർദേശീയ സംഘടനകളും ഇന്ത്യയിൽ പോലും രൂപകണക്കിനു പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്നതായി ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.. ചെറു വ്യവസായങ്ങളേയും, സഹകരണ വ്യവസായങ്ങളേയും, വെല്ലുവിളിച്ചു കൊണ്ടാണു അവയുടെ, നീക്കമെന്നു ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നുമുണ്ടു. സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളും ഈ വസ്തുത ഗ്രഹിക്കാതിരിക്കുകയും, പരസ്പരം ഒറ്റതിരിഞ്ഞുള്ള നിലപാടു തുടരുകയുമാണെങ്കിൽ അന്തർദേശീയ സഹകാര്യ വ്യാപാരസ്ഥാപനങ്ങളും പെരുകുകയും, സഹകരണമണ്ഡലം തുത്തെറിയപ്പെടുകയും ചെയ്യുമെന്നതിൽ സന്ദേഹമില്ല അദ്ദേഹത്തിനു. ഏതാണ്ടിതേമാതിരി അഭിപ്രായങ്ങളും കമ്മിറ്റിയിലംഗമായിരുന്ന ഡാക്ടർ എ. എഫ്. ലെയിഡ് ലാ (Dr. A. F. Laidlaw)യും രേഖപ്പെടുത്തി കാണുന്നുണ്ടു്.

വ്യാപാരപരമാണല്ലൊ സഹകരണപ്രവർത്തനങ്ങളും. സഹകരണപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു നിയാമകമായി നില്ക്കുന്ന ചില സാമാന്യ സിദ്ധാന്തങ്ങളുണ്ടു; സമത്വം, മത്സരനിരാസം, ലാഭേച്ഛയില്ലായ്മ എന്നിങ്ങനെ. എല്ലാ മണ്ഡലങ്ങൾക്കും ബാധകമാണു ഈ സിദ്ധാന്തങ്ങളും. ഇവയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ മണ്ഡലങ്ങൾക്കു തമ്മിൽ യോജിക്കാവുന്നതാണു; യോജിക്കേണ്ടതുമാണു്. എന്നാൽ ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലവും, ഉൽപാദകമണ്ഡലവും തമ്മിൽ യോജിപ്പിനേക്കാളേറെ വിയോജിപ്പാണു പ്രകടിപ്പിച്ചു വരുന്നതു എന്നു പറഞ്ഞു

വല്ലൊ. താൽപര്യവൈരുധ്യമാണു കാരണം. ഉപഭോക്താവു എന്തിനുവേണ്ടി സംഘമുണ്ടാക്കുന്നു? അവനുവേണ്ട ഉപഭോഗ സാധനങ്ങളും മായം ചേക്കാതെ ഒരുത്തിയായി ലഭിക്കണം; വില കുറഞ്ഞിരിക്കുകയും വേണം. ഉൽപാദകനും ജീവിക്കണമെന്നും, എടുക്കുന്ന വേലയ്ക്കു അവനു ന്യായമായ പ്രതിഫലം ലഭിക്കണമെന്നും ഉള്ള കാര്യത്തിൽ ഉപഭോക്താവു അത്ര ഉത്സുകനല്ല. അതിനോടിണങ്ങാൻ ഉൽപാദകനു കഴിയില്ലല്ലൊ. അവനു പ്രയത്നശേഷിയുണ്ടു; ഭൂമിയോ അസംസ്കൃതവിഭവങ്ങളോ സ്വായത്തമാണു; അതൊക്കെ ഉപയോഗപ്പെടുത്താനുള്ള കഴിവും തൻറേടവുമുണ്ടു്. ഒക്കെ വെച്ചു അവൻ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. അവനും അവൻറെ കുടുംബത്തിനും കഴിയാൻ. സുഖമായി കഴിയാൻ. തൊഴിലിൽ അവൻ സ്വതന്ത്രനാണു്. ഉപഭോക്താവിനെക്കുറിച്ചു അവനു ബോധമില്ല. ഉപഭോക്താവിനു വേണ്ടതാവില്ല, അവൻ ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്നതു്. ഉൽപാദനം ചിലവാകണമെന്നും അതിനു വില കിട്ടണമെന്നും മാത്രമേ അവനുള്ളു. അവൻ ഉപഭോക്താവിനെ ഓക്കും, കൂണുവാൻ ശ്രമിക്കുകയും ചെയ്യും, തൻറെ ഉൽപാദനം വിലകൊടുത്തു വാങ്ങുവാൻ ആളില്ലാതാവുമ്പോൾ. ഇരുമണ്ഡലങ്ങളുടേയും കാഴ്ചപ്പാടുകൾ തമ്മിലുള്ള ഈ വൈരുദ്ധ്യം തീർക്കാൻ കഴിയാത്തതല്ലെങ്കിലും നിലനില്ക്കുന്നു എന്നതു ഒരു വസ്തുതയാണു്. ദേശീയതലത്തിൽ ഒരു കോൺഫെഡറേഷനോ ഇൻറർ കമ്മിറിയോ സ്ഥാപിച്ചു അതിനെക്കൊണ്ടു തീർപ്പിക്കാവുന്നതല്ല അതു. സ്റ്റേറുതന്നെ ഇടപെട്ടു പ്ലാൻ ചെയ്യുകയും കർശന നടപടി കൈക്കൊള്ളുകയും ചെയ്തു സാധിക്കേണ്ടതാണതു എന്നു, പഴയ ചിന്താഗതിക്കാരായ സാമ്പത്തിക വിദഗ്ദ്ധന്മാരും സമ്മതിക്കുന്നുണ്ടു്. സാമ്പത്തികമേഖല

ഒന്നായി കണ്ടുകൊണ്ടു വേണം പ്ലാൻ ചെയ്യുവാൻ. പ്ലാൻ ചെയ്തു കഴിഞ്ഞാൽ നിർവ്വഹണത്തിനു പരിപാടിയുണ്ടാക്കി പ്രവർത്തിക്കുകയും വേണം. സ്റ്റേററിൽനിന്നുള്ള പ്രേരണയുടേയോ, നിർബ്ബന്ധത്തിന്റേയോ സാംഗത്യം നാം അവിടെ ദർശിക്കുന്നു.

ഓരോ മണ്ഡലവും അതിന്റേതായ ഫെഡറൽ സംഘടനകളുണ്ടാക്കി സ്വതന്ത്രമായി നിന്നു പ്രവർത്തിക്കുകയാണിന്നു. ഫെഡറൽ സംഘടനകൾ ഓരോന്നും അതാതിന്റെ മണ്ഡലത്തിൽ പ്രവർത്തിച്ചു ശക്തിപ്പെടുന്നുമുണ്ട്. അതിനവലംബമായി സാമ്പത്തികവും, സംഘടനാപരവുമായ പശ്ചാത്തലത്തെക്കുറിച്ചു വളരെ പറയാൻ കാണും. അതൊന്നും പറയാനുദ്ദേശിക്കുന്നില്ല. പറയാൻ പോകുന്നതു മറെറാരു കാര്യമാണ്. സഹകരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു പല പ്പോഴും രാഷ്ട്രീയകക്ഷികളുടെ നേതൃത്വമുണ്ടാകും. പല മണ്ഡലങ്ങളും പല കക്ഷികളുടെ നേതൃത്വത്തിലുമാകും. കക്ഷികൾ ആശയൈക്യമുള്ളവയാവുകയില്ല. ആ നിലയ്ക്കു വിവിധമണ്ഡലങ്ങളും അവയുടെ ഫെഡറേഷനുകളും ഒരു കോൺഫെഡറേഷനോ, ജോയിന്റ് കമ്മിറ്റിയോ, ഉണ്ടാക്കി പ്രവർത്തിക്കാനോ, പ്രവർത്തിച്ചു ഫലിപ്പിക്കാനോ ഉള്ള സാധ്യതയെക്കുറിച്ചു എന്തു പറയാനാണു? പ്രവർത്തിച്ചാൽ അതിൽനിന്നു എന്തുമാത്രം പ്രതീക്ഷിക്കാം? ഉൽപാദകമണ്ഡലവും, ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലവും തമ്മിൽ ഐക്യപ്പെടുവാനിടയില്ല, അകലുവാൻ വഴിയുണ്ടെതാനും. ടെയിഡ്യൂണിയൻ പ്രവർത്തകർക്കാണല്ലൊ, ബ്രിട്ടണിൽ, ഉപഭോക്തൃസഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാക്കൾ. സോഷ്യലിസം അവർക്കു ലക്ഷ്യമായിരുന്നു. എന്നാലും അവർ രാഷ്ട്രീയനിഷ്പക്ഷത പ്രഖ്യാപിച്ചു. എന്നാൽ ആ പ്രഖ്യാപനത്തിൽ ദീർഘകാലം പിടിച്ചു നിൽക്കുവാൻ അവർക്കു സാധിച്ചില്ല. സ്വന്തമായി ഒരു കക്ഷിയുണ്ടാ

ക്കി, അവർ നേരിട്ട രാഷ്ട്രീയത്തിലിറങ്ങി. കാഷ്കികമണ്ഡലം രാഷ്ട്രീയമായി നിഷ്പക്ഷമാണിന്നും. ഈ മണ്ഡലത്തോട്ട പൂർണ്ണമായും പൊരുത്തപ്പെട്ടുപോകുവാൻ ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തിനു ഇതു വരെ സാധ്യമായിട്ടില്ല. ബെൽജിയം മുതലായ ചില യൂറോപ്യൻരാജ്യങ്ങളിലും, അമേരിക്കയിൽപോലും, ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലം തൊഴിലാളികളുടെ മണ്ഡലമാണ്. സാമ്പത്തികനീതിയിൽ സോഷ്യലിസമാണു ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തിലെ പ്രവർത്തകർ ലക്ഷ്യമാക്കുന്നതു്. ബൽജിയത്തിലും മറ്റും ഉൽപാദനമണ്ഡലം കത്തോലിക്കരുടെ പിടിയിലാണു്. അമേരിക്കൻ ഐക്യനാട്ടുകളിൽ ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തിനെതിരായി വളർന്നിട്ടുള്ളതാണു കാഷ്കികമണ്ഡലം. ആ മണ്ഡലമാണവിടെ കൂടുതൽ വികസിതവും ശക്തവും. അതു മുതലാളിത്തത്തിനു പ്രതിനിധീഭവിക്കുന്നു. വിജ്ഞാനവും, സ്വാധീനവുമുള്ള വലിയ ഭൂവുടമകളുടെ പ്രസ്ഥാനമാണതു്. ഇങ്ങനെ ആദർശത്തിലും, ലക്ഷ്യത്തിലും വൈരുദ്ധ്യമുള്ള രാഷ്ട്രീയക്കാർ നയിക്കുന്ന വ്യത്യസ്ത സഹകർണമണ്ഡലങ്ങളാം, അവയുടെ അപ്പക്സ് സംഘടനകളാകട്ടെ ദേശീയതലത്തിൽ കോൺഫെഡറേഷനോ ജോയിന്റ് കമ്മിറ്റിയോ ഉണ്ടാക്കി വിവിധമണ്ഡലങ്ങളിൽ നടക്കുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളാം സമന്വയിക്കാമെന്നു കരുതുന്നതു മൗഢ്യമാവുകയില്ലേ?

ഉൽപാദക-ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലങ്ങളിലെ പ്രവർത്തനങ്ങളാം സമന്വയിക്കാനുള്ള ശ്രമം ചില രാജ്യങ്ങളിൽ നടക്കുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു എന്നു മുമ്പേ പറഞ്ഞുവല്ലൊ. പരിമിതികളോടുകൂടിയെങ്കിലും ആ ശ്രമത്തിനു പുരോഗതി കുറെ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. കൃഷിക്കാർ അവരുടെ മാക്കറിങ്ങു് സംഘങ്ങളാം വഴി വിറ്റഴിക്കുന്ന ചരക്കു

കം ഉപഭോക്താക്കളുടെ അടുക്കലെത്താതെ തരമില്ല. ചില പ്പോഠം, മാക്റ്റിങ്ങ് സഹകരണത്തിനും ഉപഭോക്താക്കൾക്കുമിട യ്ക്കു സഹകാര്യക്കടത്തുകഠം ചിലതു കടന്നിട്ടാകും ചരക്കു ഉപഭോ ക്താവിനടുക്കലെത്തുന്നതു്. അങ്ങനെ അല്ലാതെ നേരിട്ടും ചെ ന്നെത്തുന്നുണ്ടു; വല്ലപ്പോഴുമല്ല പലപ്പോഴും. നേരിട്ടെത്തിക്കുന്നതി നേർപ്പാടുള്ള രാജ്യങ്ങളാണു ഡെന്മാക്കു്, ന്യൂസിലണ്ടു്, ബ്രിട്ടൻ മുതലായവ. ഉൽപാദകരുടെ മാക്റ്റിങ്ങു്സംഘങ്ങളും, ഉപഭോ ക്താക്കളുടെ വിൽപനസംഘങ്ങളും തമ്മിൽ നേരിട്ടിടപാടു നട ത്തുകയാണു്. അക്കാര്യത്തിൽ ഒന്നിലധികം രാജ്യങ്ങളും ചേർന്നു കൂട്ടായി നടത്തുന്ന സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളുമുണ്ടു്. ആഭ്യന്തരാ വശ്യങ്ങൾക്കു വേണ്ടതു കഴിച്ചുണ്ടാകുന്ന ഉൽപാദനമിച്ചങ്ങളും രാജ്യ ങ്ങളും തമ്മിൽ കൈമാറുകയാണു ആ സ്ഥാപനങ്ങളും മുഖേന. ഉൽപാദകമണ്ഡലവും, ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലവും തമ്മിൽ യോജിച്ചു നിശ്ചയിക്കുന്ന വിലവെച്ചായിരിക്കും കൈമാറ്റം.

കാഷ്ടികമണ്ഡലത്തിൽ കർഷകനു, കൃഷിക്കും, അവന്റെ കുടും ബത്തിനും ആവശ്യമായ സാധനസാമഗ്രികളും സംഭരിച്ചു നല്കുന്ന സഹകരണപ്രവർത്തനവും വളർന്നുവന്നിട്ടുണ്ടു്. ബ്രിട്ടൻ അക്കാര്യ ത്തിൽ മുൻപന്തിയിൽ പെടുത്താവുന്ന രാജ്യമാണു്. മറ്റധികം രാജ്യങ്ങളിൽ ആ പ്രവണത സഹകരണരംഗത്തു വ്യാപിച്ചു വള ർന്നിട്ടില്ല. ബ്രിട്ടണിൽ അത്രയെങ്കിലും സാധിക്കുന്നതു കാഷ്ടികമ ണ്ഡലത്തിലെ സഹകരണപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും ജീവൻ, ഉപഭോ ക്തൃമണ്ഡലത്തിനു ശക്തിദൃഢമായ മൊത്തക്കച്ചവടസംഘമാണെ ന്നതാണു്. മൊത്തകച്ചവടസംഘം സ്വന്തമായ ഉപഭോക്തൃമ ണ്ഡലത്തിലും അന്യമായ കാഷ്ടികമണ്ഡലത്തിലും വളരെയധികം

മുതലുകൾ മുടക്കീട്ടുണ്ട്. ഇരുമണ്ഡലങ്ങളിലുമുള്ള മുതൽമുടക്കുകൾ ലയിപ്പിച്ചു ഒന്നാക്കാതെ തമ്മിൽ വേർതിരിച്ചു നിർത്തിയിരിക്കുകയാണ്. കാർഷികമണ്ഡലത്തിനു പണം ആവശ്യമായി വരുമ്പോൾ അഡ്വാൻസുചെയ്യുകയാണു മൊത്തക്കച്ചവടസംഘം. എന്നാൽ ഇരുമണ്ഡലങ്ങളേയും ഒന്നിച്ചു ചേർത്തുകൊണ്ടൊരു പ്രവർത്തനവും ഇല്ലെന്നുതീർത്തു പറഞ്ഞുകൂടാ. കാഷ്കികസംഘങ്ങളോടു ചേർന്നു, ഈയിടെ, ഒരു അഗ്രികൾച്ചറൽ ഫിനാൻസ് കോർപ്പറേഷൻ സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതാകാമെങ്കിൽ, ഇരുമണ്ഡലങ്ങളേയും തമ്മിൽ ലയിപ്പിക്കുവാൻ മൊത്തകച്ചവടസംഘത്തിനു എന്തു വിരോധമെന്നു ചോദിക്കാവുന്നതാണ്.

വിലയനം എളുപ്പമല്ല. ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തിന്റെ തലച്ചിറയാണു മൊത്തക്കച്ചവടസംഘം. മണ്ഡലത്തിനകത്തുള്ള ബഹുസഹസ്രം സംഘങ്ങളുടെ കഴിവുകൾ സമാഹരിച്ചെടുത്തിട്ടുണ്ടു, മൊത്തക്കച്ചവടസംഘം അതിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു്. ഉപഭോക്തൃസ്റ്റോറുകൾ അവയുടെ മിച്ചധനങ്ങൾ മൊത്തക്കച്ചവടസംഘത്തിൽ നിക്ഷേപിച്ചിരിക്കുകയാണു്. ഡപ്പോസിറുകൾ ഏതു നിമിഷവും പിൻവലിക്കാം. ഏതു നിമിഷവും പിൻവലിക്കപ്പെടാവുന്ന പണമെടുത്തു പെരുമാറുന്നതു കരുതലോടുകൂടിയായിരിക്കണമല്ലൊ. പെട്ടെന്നാവശ്യപ്പെട്ടാൽ കൊടുക്കാൻ കഴിയത്തക്കവണ്ണം, പെട്ടെന്നു പിൽവലിക്കാൻ കഴിയുന്ന പാകത്തിലാവണം അത്തരം പണങ്ങളും മുടക്കുന്നതു്. അടിയന്തരാവസ്ഥയുളവായാൽ നേരിടാനും വക കാണാതൊക്കുകയില്ല. അതു നോക്കാതെ, ഉള്ള പണമെടുത്തു കാഷ്കികമണ്ഡലത്തിനുവേണ്ടി മുടക്കിയാൽ, ആ മണ്ഡല

ത്തിനു കോട്ടം തട്ടിക്കാതെ പെട്ടെന്നതു പിൻവലിക്കാൻ സാധിക്കാതെ വന്നേക്കും. അതുകൊണ്ടാണു ആ മണ്ഡലത്തിനുവേണ്ടി മുടക്കാവുന്ന മുതൽ പരിമിതപ്പെടുത്തുന്നതു്. ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തിന്റെ ഈ 'പരിമിതി'യിൽ ഒതുങ്ങുന്നില്ല, കാഷ്ടികമണ്ഡലത്തിന്റെ സാമ്പത്തികാവശ്യങ്ങളും. ആ മണ്ഡലത്തിന്റെ ആവശ്യങ്ങളും നിറവേറ്റിക്കൊടുക്കാൻ, ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തിനു മൊത്തക്കച്ചവടസംഘമെന്നപോലെ കഴിവുറ്റ, സ്വന്തമായ ഒരു കേന്ദ്രസംഘടനയില്ല. അതുകൊണ്ടു ആ മണ്ഡലത്തിലുള്ള സംഘങ്ങളും ആവശ്യം നടക്കാൻ സഹകാര്യസ്ഥാപനങ്ങളേയും സമാശ്രയിക്കേണ്ടിവരുന്നു. സഹകാര്യസ്ഥാപനങ്ങൾക്കുമുണ്ടു അവയുടേതായ പ്രസാസങ്ങളും, പരിമിതികളും. എന്നാൽ അവയിൽ പലതും അന്തർദേശീയവികാസം പ്രാപിച്ചവയാകയാൽ കാര്യമായ സഹായങ്ങളും കാർഷികസഹകരണസംഘങ്ങൾക്കു ചെയ്തുകൊടുക്കുവാൻ കഴിയുന്നുണ്ടു്.

സഹകരണമണ്ഡലത്തിലും അന്തർദേശീയ സംഘടനകളില്ലേ? ഉണ്ടു. കൂട്ടായി ചരക്കുവാങ്ങുന്നതിനുവേണ്ടിയേർപ്പെടുത്തിയ സ്റ്റാന്റിനേവിയൻ മൊത്തക്കച്ചവടസംഘം കുറെ പഴക്കമുള്ളതാണു. 1939-നും 45-നും മിടയ്ക്കു നടന്ന രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിനു തൊട്ടുമുമ്പു ഉയിരെടുത്ത ഒരു സ്ഥാപനമുണ്ടു, ഇൻറർനാഷണൽ കോ-ഓപ്പറേറീവ് ഹോൾസെയിൽ ഏജൻസി. ഏജൻസിയിൽ കുറെയേറെ രാജ്യങ്ങളും ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നു. എന്നാൽ പ്രതീക്ഷയ്ക്കൊത്തു വളരുകയുണ്ടായില്ല. ചില വടക്കൻ രാജ്യങ്ങളും ഒരുമിച്ചു ചേർന്നു, കാഷ്ടികാവശ്യങ്ങൾക്കു വേണ്ടവിഭവങ്ങളും സംഭരിച്ചുനൽകൽ ഉദ്ദേശമാക്കി സംഘടിപ്പിച്ച വേറൊരേജൻസിയും

ഉണ്ടായിവന്നു. അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളെ ആസ്ഥാനമാക്കി പ്രവർത്തിക്കാനുണ്ടാക്കിയ ഇൻറർ നാഷണൽ പെട്രോളിയം ഏജൻസിയാണു മറെറാരന്തർദേശീയ സംഘടന.

അന്തർദേശീയതലത്തിൽ ഉണ്ടായ ചില സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളെകുറിച്ചാണിവിടെ പരാമർശിച്ചതു. ആ കൂട്ടത്തിൽ ചിരസ്ഥായിയായി നിന്നതൊന്നുമില്ല കാലത്തെ അതിവർത്തിച്ച ഒന്നുണ്ടു, അന്തർദേശീയ സഹകരണസഖ്യം (International Co-operative Alliance). ഐ. സി. എ. എന്നചുരുക്ക പേരിനാലറിയപ്പെടുന്ന ഈ സ്ഥാപനം സഹകരണ മണ്ഡലത്തിൽ സുവിദിതമാണു. 1895-ൽ നടന്നിരിക്കുന്ന സഖ്യത്തിൻെറ ഒന്നാമത്തെ കോൺഫറൻസു. വിജ്ഞാനമന്യോന്യം കൈമാറുക, പൊതുനയം രൂപവൽകരിക്കുക, ഉറന്നാശയവിനിമയം നടത്തുക തുടങ്ങിയവയാണു സഖ്യത്തിൻറ മുഖ്യോദ്ദേശങ്ങൾ. ഗ്രീനിങ്ങ് (Greening), വാൻ സിറ്റാർട്ട് നീൽ (Vansittart Neale), എമിലി ഡി ബോയ് (Emile De Boye) തുടങ്ങിയ ആചാര്യപ്രമുഖന്മാരാണു സഖ്യം എന്ന ആശയം വളത്തി എടുത്തതു. ഹെൻറി വൂൾഫ് (Henry Wolff) ആണു രൂപശില്പി. ആശയത്തിനു രൂപം നൽകി പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി, വൂൾഫ് യൂറോപ്പു മുഴുവൻ പര്യടനം നടത്തുകയും പലരുമായും കൂടിയാലോചിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടു കാഷ്ടിക കടം വാസ്സാ സഹകരണത്തിനാചാര്യനായെണ്ണപ്പെടുന്ന വൂൾഫിനെപ്പോലുള്ള ഒരാൾക്കല്ലാതെ സഖ്യത്തെപ്പോലൊന്നിൻെറ സ്ഥാപകത്വം കൈയേൽക്കാനാവില്ല. സഖ്യം അതിൻെറ ആവിർഭാവം മുതൽക്കിന്നോവരെ രണ്ടോ, മൂന്നോ, കൊല്ലത്തിലൊരിക്കലെങ്കിലും സമ്മേളിക്കാറുണ്ടു. മുടക്കം വന്നുകാണും. ഒന്നും രണ്ടും

ലോകയുദ്ധങ്ങളുടെ കാലത്തു. എന്നാൽ അതൊന്നും അതിന്റെ നിലനിൽപ്പിനോ, പ്രവർത്തനത്തിന്റെ അനുസ്യൂതതയ്ക്കോ തടസ്സമായിട്ടില്ല.

മിക്ക രാജ്യങ്ങളിലേയും ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തിലുള്ള ദേശീയ ഫെഡറേഷനുകളും സഖ്യത്തിലംഗങ്ങളാണു. പല രാജ്യങ്ങളിൽനിന്നും കാഷ്ടിക മണ്ഡലത്തിലെ ഫെഡറേഷനുകളും അംഗങ്ങളായി ചേർന്നിട്ടുണ്ടു. സഖ്യത്തിന്റെ സമ്മേളനം അന്തർദേശീയ സഹകരണ കോൺഗ്രസ്സ് എന്നറിയപ്പെടുന്നു. കോൺഗ്രസ്സു ഏതെങ്കിലുമൊരു യൂറോപ്യൻ രാജ്യത്തു സമ്മേളിക്കുക എന്ന നയമാണു ഈയടുത്തകാലംവരെ സഖ്യം കൈക്കൊണ്ടു പോന്നതു. 1958-ൽ നടന്ന കൗലലംപൂർ കോൺഗ്രസ്സോടുകൂടി ആ നയം ഭേദിക്കപ്പെട്ടു. കഴിഞ്ഞ ഒരു ദശവത്സരത്തിനു മേലായി സഖ്യത്തിനു ഏഷ്യനാഫ്രിക്കൻ രാജ്യങ്ങളിൽനിന്നു മെമ്പർഷിപ്പു വർദ്ധമാനമായി വരികയാണു. കോൺഗ്രസ്സ് എന്നും യൂറോപ്പിൽ ആകുന്നതു ശരിയല്ലെന്നു സഖ്യത്തിന്റെ അധികൃതർക്കു തോന്നിയതു അതുകൊണ്ടാകാം. ഇടക്കിടയ്ക്കു നടക്കുന്ന ഈ കോൺഗ്രസ്സ് അത്യന്തം പ്രയോജനകരമായനുഭവപ്പെടുന്നു. വിവിധ രാജ്യങ്ങളിൽനിന്നും പ്രതിനിധികൾ ഒരിടത്തൊരുമിച്ചു കൂടുകയാണല്ലൊ. അന്യോന്യം അടുക്കുവാനും അറിയുവാനും അതു രാജ്യങ്ങളെ സഹായിക്കുന്നു. പ്രതിനിധികൾ ഒരുമിച്ചിരുന്നു ആശയങ്ങളും, അനുഭവങ്ങളും അന്യോന്യം കൈമാറുകയാണു. എല്ലാം വെച്ചു പരിശോധിച്ചു പാകമാനും, വിലയിരുത്തി പൊതുനയം രൂപീകരിക്കാനും അതവസരം നൽകുന്നു. സഹകരണാശയങ്ങൾക്കു പ്രചാര

നോപാധികൂടിയാണു കോൺഗ്രസ്സ്. മാത്രമല്ല, അന്തർദേശീയ ബാങ്കിങ്ങ് കമ്മിറ്റികളും, ഇൻഷ്വറൻസ് ആന്റ് ഹോൾസെയിൽ ടെയിഡിങ്ങ്, അന്തർദേശീയ വനിതാഗിൽഡ് എന്നിവയും കോൺഗ്രസ്സിനോടനുബന്ധമായി സമ്മേളിക്കാറുണ്ട്. ഒരു കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് സമ്മർസ്കൂളും നടന്നു പോന്നിരുന്നതാണു. കോൺഗ്രസ്സിനോടൊപ്പം നടത്താറുള്ള പ്രദർശനത്തിനു വലിയ വിദ്യാഭ്യാസമൂല്യം കൽപിക്കപ്പെട്ടുന്നു. ഇംഗ്ലീഷ്, ഫ്രഞ്ച്, ജർമ്മൻ എന്നീഭാഷകളിലായി സഖ്യം ഒരു ബുള്ളറിൻ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നുണ്ട്. സ്വന്തമായി ഒരു സെക്രട്ടറിയറ്റും, റിസർച്ച് ഡിപ്പാർട്ടുമെൻറുമുണ്ട് സഖ്യത്തിനു്. സഖ്യം അതിന്റെ റിസർച്ച് ഡിപ്പാർട്ടുമെണ്ടുവഴി ഇടക്കിടെ സ്ഥിതിവിവരങ്ങളും മറ്റും ശേഖരിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി വരുന്നു.

അന്തർദേശീയസഖ്യം വഴിയാണു ഉപഭോക്തൃ സഹകരണം ലീഗ് ഓഫ് നാഷൻസിനെ സമീപിച്ചിരുന്നതും, ഇന്റർനാഷണൽ ലേബർഓഫീസ് (I. L. O.) മുതലായ സ്വരാജ്യസംഘടനകളുമായി സമ്പർക്കം പുലർത്തുന്നതും. അവയുടെ സമ്മേളനങ്ങളിലേയ്ക്കു സഖ്യംവഴി സന്ദർശക പ്രതിനിധികളെ അയയ്ക്കാൻ സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിനു സാധിക്കുന്നു. ഐ. എൽ.ഓവിനുകീഴിൽ സഹകരണത്തെ സംബന്ധിക്കുന്ന ചില കമ്മിറ്റികളിൽ ഉൾപ്പെട്ടു പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

വിജ്ഞാനാശയങ്ങളും, ഫലാനുഭൂതികളും പരസ്പരം കൈമാറാനൊരുപാധിയെന്ന നിലയ്ക്കു വിലയേറിയൊരു സ്ഥാപനമാണു സഹകരണസഖ്യം. രാജ്യാന്തര സഹകരണ പ്രസ്ഥാനങ്ങളും പര

സ്സരം പലതും പാടിച്ചുകാണും സഖ്യംവഴി. പുതിയ ആശയങ്ങളും ചിലതുംക്കൊള്ളുകയും ചെയ്തു കാണും. സഹകരണത്തിന്റെ കേവലങ്ങളായ സിദ്ധാന്തങ്ങളിൽ കണ്ണുനട്ടു നിൽക്കുകയാണു സഖ്യമിപ്പോഴും. 21.5 കോടി അംഗങ്ങളുടെ പേരിൽ അതു സംസാരിക്കുന്നു.

കാഷ്ടിക സഹകരണ പ്രസ്ഥാനങ്ങളേയുമുൾക്കൊള്ളുന്നതായിരുന്നു സഖ്യം പ്രാരംഭത്തിൽ. കാലാന്തരത്തിൽ പിളർപ്പിന്റെ നിഴലാട്ടമുണ്ടാവുകയും, 1904 ആകുമ്പോഴേയ്ക്കു മുറിക്കുടാൻ പാടില്ലാത്തവിധം വലുതാവുകയും ചെയ്തു. കാർഷികസംഘടനകളും, ഉപഭോക്തൃസംഘടനകളും തമ്മിലുളവായ അഭിപ്രായഭേദമായിരുന്നു പിളർപ്പിനു കാരണം. അർബൻ കടംവായ്പാ സംഘടനകളും ഉപഭോക്തൃ സംഘടനകളുടെ പക്ഷത്തുചേർന്നു. കാർഷിക സംഘങ്ങൾ സ്റ്റേറ്റിൽനിന്നു സാമ്പത്തികസഹായം വാങ്ങുന്നതിനെ മറുപക്ഷം എതിർത്തു. സ്വയം സഹായസ്വഭാവവും, സ്വാതന്ത്ര്യവും അപകടപ്പെടും, ഗവണ്മെണ്ടു സഹായം സ്വീകരിച്ചാൽ, എന്നായിരുന്നു ആ പക്ഷത്തിന്റെവാദം. ഈ ന്യായവാദം കാഷ്ടിക സംഘടനകൾക്കു സ്വീകാര്യമായില്ല. അതുകൊണ്ടു അവ സഖ്യത്തിൽ നിന്നും വിട്ടുപോയി അതിനേറതായ ഒരന്തർദ്ദേശീയ സംഘടനയുണ്ടാക്കി പ്രവത്തിച്ചു. ആ സംഘടനക്കു 1914-18 ലെ ലോകയുദ്ധത്തെ അതിജീവിയ്ക്കാനൊത്തില്ല.

1889-ൽ പാരീസ്സിൽ നടന്ന അഖില ലോകപ്രദർശന (Universal Exhibition) ത്തിൽ വെച്ചുടലെടുത്ത മറ്റൊരന്തർദേ

ശീയ സംഘടനയുണ്ട്. "ഇൻറർ നാഷണൽ കമീഷൻ ഓഫ് അഗ്രികൾച്ചർ" എന്നായിരുന്നു അതിനു പേർ. "കമീഷൻ" "കോൺഫെഡറേഷ"നായി എന്നു മാറ്റം പിൽക്കാലത്തുണ്ടായി. കാർഷിക സഹകരണ ഫെഡറേഷനുകൾ പലതും അതിൽ ചേർന്നിരുന്നു. കോൺഫെഡറേഷൻ 1929-ൽ അതിനു കീഴിൽ, ഒരു പ്രത്യേക കമീഷൻ ഏർപ്പെടുത്തി. ഇതും ഇടക്കിടെ സമ്മേളനങ്ങൾ വിളിച്ചു സഹകരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ രാജ്യാന്തരങ്ങളിൽ ഐകരൂപ്യം വരുത്താൻ ശ്രമിച്ചുവന്നു. നിയമനടപടികളും, സ്ഥിതിവിവരങ്ങളുടെ സംഭരണ പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളും എല്ലാ രാജ്യങ്ങളിലും ഒരു പോലാകുന്നതു നല്ലതാണു. രാജ്യാന്തര സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളുമായി വ്യാപാരം വികസിപ്പിക്കുകയും, സഹകരണ വിദ്യാഭ്യാസം വ്യാപിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യാനും ഈ സ്ഥാപനം ശ്രമിച്ചിരുന്നു. രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധത്തിന്റെ കാലത്തു ഇതിന്റെയും, മാതൃസ്ഥാപനമായ കോൺ ഫെഡറേഷന്റെയും പ്രവർത്തനം നിർത്തിവെച്ചു.

കാർഷികമണ്ഡലത്തിൽ വിണ്ടുമൊരന്തർദേശീയ സഹകരണ സ്ഥാപനം ഉദയം കൊണ്ടു, 1946-ൽ. "ഇന്റർനാഷണൽ ഫെഡറേഷൻ ഓഫ് അഗ്രികൾച്ചറൽ പ്രോഡ്യൂസേഴ്സ്" എന്നായിരുന്നു അതിനു പേർ. മിക്കവാറും ഒരു ബ്രിട്ടിഷ് സ്ഥാപനമായാണു അതു പ്രവർത്തിക്കുന്നതു്. അന്തർദേശീയം, പേരിൽ ഒതുങ്ങുന്നുവെന്നു സാരം. രണ്ടാംലോകമഹായുദ്ധകാലത്തു പ്രവർത്തനം നിർത്തിവെച്ച ഒരു കോൺഫെഡറേഷനെക്കുറിച്ചു പറഞ്ഞുവല്ലോ. യുദ്ധം അവസാനിച്ചതാനും കൊല്ലങ്ങൾക്കു ശേഷം അതു പ്രവർത്തനം പുനരാരംഭിക്കുകയുണ്ടായി. പക്ഷെ 'അന്തർദേശീയം' കള

ഞ്ഞ് യൂറോപ്പുവൻകരയിലൊതുങ്ങികഴിയാൻ നിശ്ചയിച്ചുകൊ
ണ്ടായിരുന്ന പുനരാരംഭം. നിശ്ചയത്തിനൊത്തു "യൂറോപ്യൻ
കോൺഫെഡറേഷൻ ഓഫ് അഗ്രികൾച്ചർ" എന്ന പേരുമാറ
വും നടത്തി. ഇപ്പോൾ ഫെഡറേഷനും, കോൺഫെഡറേഷ
നും സമാന്തര സംഘടനകളായിനിന്നു പ്രവത്തിക്കുന്നു. മെമ്പർ
ഷിപ്പിന്റെ കാര്യത്തിൽ വളരെയധികം ഓവർലാപ്പിങ്ങുണ്ട്.
അതൊരു പ്രശ്നമാക്കി ചച്ചചെയ്ത സമയംകളയുന്നു, കോൺഫെ
ഡറേഷന്റെ പൊതുയോഗങ്ങളെന്നു ആക്ഷേപമുണ്ട്. കാർഷിക
വിഭവങ്ങളുടെ രാജ്യാന്തര വ്യാപാരകാര്യങ്ങൾക്കായി പ്രത്യേകമൊ
രു സബ് കമ്മിറ്റിയെ നിയോഗിച്ചിരിക്കുകയാണു കോൺഫെഡ
റേഷൻ. ഇൻറർനാഷണൽ ഫെഡറേഷൻ ഓഫ് അഗ്രികൾച്ച
റൽ പ്രോഡ്യൂസേഴ്സിന്റെ കാര്യം അതല്ല. സഹകരണമണ്ഡ
ലത്തിൽ അതിന്റെ പ്രവത്തനം കൂടുതൽ സജീവമാണ്. കൂടുതൽ
ഫലപ്രദവുമാണ്. ആസ്ഥാനത്തു അതിനു ഒരു സഹകരണ
വിഭാഗമുണ്ട്. സഹകരണം സംബന്ധിച്ചു കാലികമായുരുന്ന
പ്രശ്നങ്ങളെടുത്തു പരിശോധിക്കാൻ അതു കൂടക്കൂടെ സമ്മേളിക്കുന്നു.
അംഗരാഷ്ട്രങ്ങളിലെ സഹകരണപ്രവത്തനം നേരിൽകണ്ടു പ
ഠിക്കുവാൻ അന്തർദേശീയ പര്യടനപരിപാടികളും ആവിഷ്കരി
ക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

അന്തർദേശീയ സഹകരണ സംഘടനകളും പലതു ഉയി
രെടുത്തു. ചിലതു പൊലിഞ്ഞു, ചിലതു നിലനിൽക്കുന്നു. നില
നിൽക്കുന്നവയിൽ തലയെടുപ്പുള്ളതു ഐ. സി. എ ആണ്. കാ
ർഷികസംഘടനകളും അതിൽനിന്നു പിണങ്ങി പിരിഞ്ഞുവെങ്കി
ലും ഐ. സി. എ യുടെ പ്രാതിനിധ്യസ്വഭാവം ചോദ്യം ചെ

യപ്പെട്ടന്നില്ല. എന്നാലും എല്ലാരാജ്യങ്ങളിലേയും പ്രസ്ഥാന ങ്ങൾക്കു പ്രാതിനിധ്യംവഹിക്കുന്നു എന്നു അതിനവകാശപ്പെട്ടുകൂടാ. 21.5 കോടി അംഗങ്ങൾക്കാണു ഐ. സി. എ പ്രതിനിധീ കരിക്കുന്നതെന്നു മുകളിൽ സൂചിപ്പിച്ചു. 58 രാജ്യങ്ങൾക്കേ ഐ സി. എയിൽ അംഗത്വമുള്ളൂ. ഭൂരിപക്ഷം രാജ്യങ്ങളും അതിൽ ചേരാതിരിക്കുകയോ, ചേർക്കപ്പെടാതിരിക്കുകയോ ചെയ്യുകയാണു്. സഹകരണത്തിന്റെ വരട്ടസിദ്ധാന്തങ്ങൾ അക്ഷരം പിടിച്ചു വ്യാ ഖ്യാനിച്ച സോഷ്യലിസവും രാജ്യങ്ങൾക്കും, കൊളോണിയലി സത്തിൽനിന്നുണ്ടായ ചാടി വികസ്വരങ്ങളായ്തീരുന്ന രാജ്യങ്ങൾക്കും അംഗത്വം നിഷേധിക്കുകയാണു ഐ. സി. എ. നേതൃത്വം. അക്കാര്യത്തെച്ചൊല്ലി അതിനകത്തു പിളർപ്പും ചേരിതിരിവും മൽപിടുത്തവും നടന്നുകൊണ്ടേയിരിക്കുന്നു.

1917-മുതൽക്കാരംഭിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ ചേരിതിരിവും മൽപി ടുത്തവും. ഒക്ടോബർവിപ്ലവം കഴിഞ്ഞൊക്കാപ്പുറത്താണു റഷ്യ യിൽ ഒരു സോഷ്യലിസവും ഗവണ്മെണ്ടധികാരത്തിൽ കയറിയ തു്. ഐ. സി. എ നേതൃത്വം സംശയിച്ചു, റഷ്യയ്ക്കതിൽ അം ഗത്വം ആകാമോ എന്നു്. സാമ്പത്തികപ്രവർത്തനങ്ങളെല്ലാം പ്ലാൻചെയ്തു നടത്തുകയാണല്ലൊ സോഷ്യലിസവും ഭരണത്തിന്റെ ഒരു പ്രത്യേകത. അതിനനുരോധമായിനിന്നു പ്രവർത്തിക്കണം സ ഹകരണം. അപ്പോഴതിന്റെ സ്വയം ചോദനത്വവും, ജനാധി പത്യവും, സ്വതന്ത്രതയും, രാഷ്ട്രീയനിഷ്പക്ഷതയും പൊയ്പോകുന്നു എന്നാണു നേതൃത്വത്തിന്റെ നിലപാടു്. ഈ ന്യായം പറഞ്ഞു ഐ. സി. എ നേതൃത്വം പല രാജ്യങ്ങൾക്കും തീണ്ടൽകൽപിച്ചി രിക്കുകയാണു്. അതിനകത്തു എത്രയെണ്ണമോ പതിനഞ്ചുകൊല്ല

ത്തിലേറെ നീണ്ടുനടത്തിയ മൽപിടുത്തത്തിന്റെ ഫലമായി, 1964-ൽ, പോളണ്ട് ഇന്ത്യ താൻസാനിയ എന്നീ രാജ്യങ്ങൾക്കു അംഗത്വംനൽകി പാരമ്പര്യം ഭേദിച്ചിരിക്കുന്നു ഐ സി. എ

ഐ. സി. എയിൽ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു പ്രത്യയശാസ്ത്രപരമായ സംഘട്ടനമാണു്. മുതലാളിത്തവും, സോഷ്യലിസവും തമ്മിലുള്ളതു്. മുതലാളിത്ത ചേരിയുടെ പിടിലാണു നേതൃത്വം. നേതൃത്വത്തിനു ഭൂരിപക്ഷമുണ്ടു്. ഭൂരിപക്ഷം കൃത്രിമമോ. യാന്ത്രികമോ ആണെന്ന ആക്ഷേപമാണു എതിർപക്ഷത്തിനു. മൂന്നുതരം മെമ്പർമാരാണു്. ഐ. സി എയിൽ; കലക്ററീവ്, ഇൻഡിവിഡ്വൽ, അസോഷിയറ്റ്. കലക്ററീവ് മെമ്പർഷിപ്പിനു പ്രാതിനിധ്യ വോട്ടിനു പുറമെ അവ നൽകുന്ന വരിസംഖ്യ അടിസ്ഥാനമാക്കി കൂടുതൽ വോട്ടുനുവദിക്കുന്നു. ഇൻഡിവിഡ്വൽ മെമ്പർമാക്കു പ്രാതിനിധ്യവോട്ടുമാത്രമേയുള്ള. അസോഷിയറ്റ് മെമ്പർമാക്കാകട്ടെ, വോട്ടവകാശമേയില്ല. തന്നെയല്ല യോഗത്തു സ്ഥാനവുമില്ല. കാഴ്ചക്കാക്കിടയിലാണവക്കു സ്ഥാനം. അവരുടെ പ്രതിനിധികളും സന്ദർശകപ്രതിനിധികളും മാത്രമാകുന്നു. കലക്ററീവ് മെമ്പർഷിപ്പിലധികവും മുതലാളിത്തചേരിക്കാരാണു്. 1963-ൽ നടന്ന 22-ാം കോൺഗ്രസ്സിലുണ്ടായ വോട്ടവകാശക്രമം ഉദാഹരണത്തിനായുദ്ധരിക്കാം. മുതലാളിത്തരാജ്യങ്ങളിലെ 6.7 കോടി അംഗങ്ങൾക്കു 670 വോട്ടു്. സോഷ്യലിസ്റ്റ് വികസ്വരരാജ്യങ്ങളിലെ 12 കോടിക്കു 231 വോട്ടും. സെൻടൽ കമ്മിറ്റിയിൽ അതു യഥാക്രമം 85-ും 35-ും ആയിരുന്നു. എക്സിക്യൂട്ടീവിൽ 12-ും 2-ും ആണു. വോട്ടിന്റെ ഈ ബലത്തിന്മേലാണു ഐ, സി.എ നേതൃത്വത്തിനു സോഷ്യലിസ്റ്റ രാജ്യങ്ങളേയും, സോഷ്യലിസ്റ്റാശയഗതിയുള്ള വികസ്വരരാജ്യങ്ങളേയും അകറ്റിനിർത്തുവാൻ സാധ്യമാകുന്നതു്.

സ്വയം ഛോദന, ജനാധിപത്യം, പ്രവർത്തനസ്വാതന്ത്ര്യം, മത-രാഷ്ട്രീയനിഷ്പക്ഷത എന്നീ സിദ്ധാന്തങ്ങളാണല്ലൊ ഐ. സി. എ നേതൃത്വത്തിനു പ്രതിയോഗികൾക്കു നേരെ പ്രയോഗിക്കുവാനുള്ള ആയുധങ്ങൾ. ആയുധങ്ങളുടെ ഔന്നത്യം എതിർപക്ഷം ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നുണ്ട്. മെമ്പർഷിപ്പു കാര്യത്തിൽ "രാഷ്ട്രീയ,മത, സമുദായ" വിവേചനം അരുതെന്നു ഐ. സി. എ ചട്ടങ്ങളിൽ വ്യവസ്ഥയുണ്ട്. ഇറാലി, ബെൽജിയം, പശ്ചിമജർമ്മനി, ഫ്രാൻസ്, സ്വിറ്റ്സർലണ്ട് എന്നീ രാജ്യങ്ങളിലെ അകത്തോലിക്കർക്കു പ്രവേശനം നൽകാത്ത "കത്തോലിക്കാ സംഘങ്ങൾ"ക്കു് ഐ. സി. എ യിൽ അംഗത്വമനുവദിച്ചിരിക്കുന്നു. ആ സംഘങ്ങൾ ഒരുമിച്ചു ചേർന്നു, 1954-ൽ ഒരു "ഇന്റർനാഷണൽ കാത്തലിക്ക് കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് സെന്റർ" സ്ഥാപിക്കുകവരെ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിനകത്തു കത്തോലിക്കാപള്ളിയുടെ സ്വാധീനം വർദ്ധിപ്പിക്കുകയാണു സെൻറിന്റെ ഉദ്ദേശമായി പ്രഖ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ഇസ്രായേലിൽ ജൂതന്മാർക്കും അറബികൾക്കും വെവ്വേറെ സംഘങ്ങളാണു്. ജൂതസംഘങ്ങളിൽ അറബികളെ പ്രവേശിപ്പിക്കുകയില്ല. ഇസ്രായേലിലെ പ്രസിദ്ധമായ കിബുത്സ് സംഘങ്ങൾക്കു നൽകിയിരിക്കുന്ന ഔദ്യോഗിക വിശദീകരണം "പാലസ്തീനിൽ" ഒരു ജൂതരാജ്യം (Jewish-Homeland) സ്ഥാപിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി വ്യക്തികൾ ചേർന്നുണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്ന സമൂഹങ്ങൾ (Groups) എന്നാണു. മതമടിസ്ഥാനമാക്കി പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഈ സംഘടനകൾക്കു അംഗത്വമനുവദിച്ചപ്പോൾ മതനിഷ്പക്ഷത നിരാസമായില്ലേ എന്നചോദ്യം സംഗതമാകുന്നു

സ്വതന്ത്രമായിട്ടുള്ളതിലും, കാര്യമായൊന്നുമില്ല. ഏതെങ്കിലും വിധത്തിൽ സ്റ്റേറ്റിൽനിന്നു സഹായം വാങ്ങിക്കാത്ത സഹകരണ പ്രസ്ഥാനം ഒരു രാജ്യത്തും ഇല്ല. ഏറെക്കുറച്ചിൽ കണ്ടേക്കുമെന്നല്ലാതെ സ്റ്റേറ്റിന്റെ പിടിവിട്ട്, പൂർണ്ണസ്വതന്ത്രങ്ങളായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന സഹകരണ സംഘടനകളും ഒരു രാജ്യത്തുമില്ല. ഗവണ്മെണ്ടുമായും ഗവണ്മെണ്ടു പ്രതിനിധീകരിക്കുന്ന സാമ്പത്തിക വ്യവസ്ഥിതിയുമായും സഹകരിച്ചും കൂട്ടുചേർന്നും പ്രവർത്തിക്കുന്ന സഹകരണ സംഘടനകളേ മുതലാളിത്ത രാജ്യങ്ങളിലുമുള്ളൂ. മുതലാളിത്ത രാജ്യങ്ങളിൽ അവ മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥിതിയുടെ ഭാഗങ്ങളായി നിന്നു പ്രവർത്തിക്കുന്നു. സോഷ്യലിസ്റ്റു രാജ്യങ്ങളിൽ സോഷ്യലിസ്റ്റു വ്യവസ്ഥിതിക്കു ഉപകരണങ്ങളായി നിന്നു പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ഈ വ്യത്യാസമേയുള്ളൂ. സഹകരണത്തിന്റെ വികസനത്തിനു മാതൃകയായി ഉന്നയിക്കാവുള്ള സ്വീഡനിൽപോലും സഹകരണസംഘടനകളും മുതലാളിത്തസ്ഥാപനങ്ങളെ ആശ്രയിക്കുകയും, അവയുമായി കൂട്ടുചേർന്നു പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്. ബ്രിട്ടണിൽ സഹകരണസ്റ്റോറുകളും അവയ്ക്കു വേണ്ട ചരക്കുകളിൽ 30–40 ശതമാനവും വാങ്ങിക്കുന്നതു സ്വകാര്യ എജൻസികളിൽനിന്നാണ്. മൊത്തക്കച്ചവടസംഘം വാങ്ങുന്നതു മുച്ചൂടും സ്വകാര്യോടമകളോടത്രെ. സഹകരണസെക്ടറിലുള്ള ഉൽപാദകയൂണിറ്റുകളിൽ അസംസ്കൃതവിഭവങ്ങൾ ലഭിക്കുന്നതോ? 90 ശതമാനവും സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളോടല്ലതന്നെ. രാഷ്ട്രീയത്തിൽ കടന്നു സ്വന്തമായൊരു കക്ഷി രൂപവല്ക്കരിച്ചു അധികാരത്തിൽ പങ്കുപറ്റിയതെന്തിനു? സഹകരണത്തിനനുകൂലമായി നിയമം നിർമ്മിച്ചു സാമ്പത്തിക പ്രവർത്തനങ്ങളും നിയന്ത്രിക്കുവാനല്ലേ? രാഷ്ട്രീയകക്ഷി രൂപവൽകരിച്ചു നേരിട്ടു രാഷ്ട്രീയമെടുത്തപ്പോൾ രാഷ്ട്രീ

യനിഷ്പക്ഷതയുടെ നിരാസവുമായി. സ്റ്റേറ്റ് അംഗീകരിക്കുന്ന സാമൂഹ്യ-സാമ്പത്തികവ്യവസ്ഥിതിക്കനുരോധമായി പ്രവർത്തിപ്പാനുള്ളൊരു പ്രസ്ഥാനമാണു സഹകരണം. സാമ്പത്തികസമത്വം ലക്ഷ്യമായി സഹകരണം ഉൽഘോഷിക്കാറുണ്ട്. പിന്നെന്തിനു ഐ. സി. എ നേതൃത്വത്തിനു ഈ വിവേചനം എന്നു സോഷ്യലിസ്റ്റ് ചേരിയുടെ ചോദ്യത്തിനു മറുപടിയില്ല. ഗ്രൂപ്പുമെമ്പർഷിപ്പു എന്നൊരു തരംതിരിവുണ്ടാക്കി, പണത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ കൂടുതൽ വോട്ടനുവദിക്കുന്നതു സഹകരണനീതിക്കനുരോധമാണെന്നു വാദിക്കാനും ഞായം പോരാ. സോഷ്യലിസ്റ്റു ചേരിയെ അവഗണിക്കാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതായിരിക്കുന്നു ഐ. സി. എ നേതൃത്വത്തിനു എന്നും, ഐ. സി. എ മന്ദമെങ്കിലും ഉൽപതിഷ്ണുത്വത്തിലേയ്ക്കു നീങ്ങുകയാണെന്നും അതിന്റെ നടപടികളിൽനിന്നു വ്യക്തമാകുന്നുണ്ട്. നീക്കത്തിനു വേഗം കൂട്ടമെന്നും, എല്ലാ രാജ്യങ്ങളേയും, എല്ലാ സഹകരണശാഖകളേയും തുല്യനിലയിൽ കാണുവാനും, ഉൾക്കൊള്ളുവാനും, കഴിയുന്നതുക്കു വിലാസം, ഐ. സി. എയ്ക്കു അചിരേണ കൈവരുമെന്നും ആശിക്കാം.

.....

സ്റ്റേറും സഹകരണപ്രസ്ഥാനവും.

സ്റ്റേറും സഹകരണപ്രസ്ഥാനവും തമ്മിലുള്ള ബന്ധമെന്തായിരിക്കണം? വിവാദവിഷയമാണിതു പണ്ടുമുതൽക്കേ. യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങളിൽ ജനങ്ങൾ സ്വയം പ്രചോദിതരായി മുൻകൈയെടുത്തു ഏർപ്പെടുത്തി വളർത്തികൊണ്ടു വന്നതാണു സഹകരണം. പ്രാരംഭകാലത്തു സ്റ്റേറും, പ്രസ്ഥാനത്തെ വീക്ഷിച്ചിരുന്നതു അനുകൂലമായല്ല. പ്രവർത്തിച്ചു മുന്നേറിയതിനു ശേഷമാണു സ്റ്റേറും ആ വിരോധഭാവമുപേക്ഷിച്ചതു്. പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ആവിർഭാവത്തിനും, വളർച്ചയ്ക്കും സ്റ്റേററിന്റെ മുൻകൈയും, പ്രേരണയും ഹേതുവായി നിന്ന രാജ്യങ്ങളുമുണ്ടു്. ദാരിദ്ര്യത്തിലും, കഷ്ടപ്പാടുകളിലും കഴിയുന്ന ജനകോടികളെ സമുദ്ധരിക്കുവാൻ സഹകരണം ഉപകരിക്കുമെന്നു തോന്നി സ്റ്റേറും ആ പ്രസ്ഥാനമേർപ്പെടുത്തി. സ്റ്റേററിൽനിന്നുള്ള സഹായങ്ങൾ കൊണ്ടു പ്രസ്ഥാനം വളർന്നു ശക്തിപ്പെടുകയും ചെയ്തു. അവിടെ സ്റ്റേററിന്റെ വിരോധത്തെ അഭിമുഖീകരിക്കേണ്ട ആവശ്യം വരികയില്ലല്ലൊ. ഉത്ഭവവും, വളർച്ചയും എങ്ങനെയുമാകട്ടെ, ഇന്നു, സഹകരണം വ്യവസ്ഥാപിതസമുദായത്തിന്റെയും, സ്റ്റേറിന്റെയും ഭാഗമായിതീർന്നിട്ടുണ്ടു്. സ്റ്റേററും പ്രസ്ഥാനവും തമ്മിൽ ബന്ധം ഉണ്ടായി കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു എന്നതു്. ആ ബന്ധം എങ്ങനെയുണ്ടു, എങ്ങനെയുള്ളതായിരിക്കണം എന്നതാണു നാമിവിടെ ചിന്തിക്കേണ്ട കാര്യം. അതിനു മുതിരുമ്പോൾ,

പ്രസ്ഥാനത്തിനു നേരെ സ്റ്റേറ്റെടുക്കുന്ന മനോഭാവത്തെയും, പ്രസ്ഥാനം സ്റ്റേറ്റിനു നേരെ കൈക്കൊള്ളുന്ന മനോഭാവത്തെയും വേർതിരിച്ചു കാണേണ്ടതായിവരും

പ്രസ്ഥാനത്തിനുനേരെ സ്റ്റേറ്റു്.

നിയമവും നിയമാനുകൂല്യങ്ങളും.

ഇംഗ്ലണ്ടു, ജർമ്മനി തുടങ്ങിയ രാജ്യങ്ങളിൽനിന്നുയർന്നതാണു സഹകരണപ്രസ്ഥാനം. സ്റ്റേറ്റിന്റെ മുൻകൈയോ, പ്രേരണയോ കാരണമായിട്ടില്ല. ഉപഭോക്തൃസഹകരണത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ പ്രത്യേകിച്ചും. വ്യവസായം, തൊഴിലിനുമുള്ള സംഘങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ ജനസ്നേഹികളായ, സാമൂഹ്യപ്രവർത്തകരുടെ, മുൻകൈയും, നായകത്വവും ഉണ്ടായിരുന്നതായി കാണാം. അവിടെയും സ്റ്റേറ്റിനെ ആശ്രയിക്കുകയോ, ഇടപെടീക്കയോ ചെയ്യാൻ ശ്രമിച്ചു കാണുകയില്ല. എന്നാലും പ്രവർത്തിച്ചു കുറെ മുന്നേറിയതിനു ശേഷമെങ്കിലും, പ്രസ്ഥാനത്തിനു പൊതുവെ സഹായകമായ ചില നടപടികൾ സ്റ്റേറ്റിൽനിന്നു കൈക്കൊണ്ടിട്ടുണ്ടു്. പ്രവർത്തനസൗകര്യമുദ്ദേശിച്ചു ഒരു നിയമം നിർമ്മിച്ചുകൊടുത്തതാണൊന്നു്. നിയമം നിർമ്മിച്ചപ്പോൾ, സ്റ്റാമ്പുഡ്യൂട്ടി, റജിസ്ട്രേഷൻഫീസ്സ് ഇവ ഒഴിവാക്കുകയും, ആദായനികുതിയിൽ ഇളവനുവദിക്കുകയും ചെയ്തതാണു മറ്റൊന്നു്. ഇന്നു നിയമംകൊണ്ടു ബദ്ധമാണു സഹകരണം എല്ലാ രാജ്യത്തും. ഒരർത്ഥത്തിൽ, നിയമം, പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനു ഒരു കടിഞ്ഞാണാണു്. എന്നാലും നിയമസാധുത്വം പ്രസ്ഥാനത്തിനു വിലയെഴാത്ത നേട്ടമാ

ണെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. സഹകരണത്തെ സ്പർശിക്കുന്നൊരു നിയമമുണ്ടാകുന്നതുവരെ ഇംഗ്ലണ്ടിലും, ജർമ്മനിയിലും പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ സ്ഥിതി എന്തായിരുന്നുവെന്നു പരിശോധിച്ചാലറിയാം, ആ നേട്ടത്തിന്റെ മാറ്റു എന്തെന്നു. ഭരണാധികാരികളുടെയും, നിയമനിർമ്മാതാക്കളുടെയും അനുഭാവവും പിന്തുണയുമാർജ്ജിക്കാൻ, പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ജനയിതാവായ റോബർട്ട് ഓവനും ശ്രമിച്ചിരുന്നതാണല്ലൊ.

ഇംഗ്ലണ്ടിലുണ്ടായതു ഒരു ഇൻസ്യിയൽ ആന്റ് പ്രോവിഡണ്ട് സൊസൈറ്റീസ് ആക്ടാണു്. അതിന്റെ അനുകരണമോ, പകർപ്പോ ആണു പല രാജ്യങ്ങളിലേയും സഹകരണനിയമങ്ങളും. യൂറോപ്പിലെ ചില രാജ്യങ്ങളിൽ ജർമ്മൻ നിയമത്തിന്റെ സ്വാധീനമാണു കാണുക. ജർമ്മൻ നിയമത്തിന്റെ സ്വാധീനം യൂറോപ്പിനു പുറത്തും വ്യാപിച്ചിട്ടുണ്ടു്. "റൈഫയിസൻമാരെ കണ്ടു പിടിക്കാ" നുള്ള ആഹ്വാനത്തിന്റെ അലയൊത്താത്ത രാജ്യങ്ങളും ചുരുങ്ങും. സഹകരണനിയമത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ ഫ്രാൻസിനെ പ്രത്യേകമെടുത്തു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. കുറെ വൈകിയാണു അവിടെ നിയമനിർമ്മാണം നടന്നതു്. ആദ്യം സിവിൽകോഡിൽ ചില വകുപ്പുകൾ കൂട്ടിച്ചേർത്തു സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിനു കടിഞ്ഞാണിടുവാൻ ശ്രമിച്ചു. ഫ്രാൻസിന്റെ കോളനികളും, ചില ലാറിൻ സ്റ്റേറുകളും ആ നടപടിയെ അനുകരിക്കുകയുണ്ടായി. ബ്രിട്ടിഷ് കോളോണിയൽ പ്രദേശങ്ങളും, നെതർലണ്ട്സ് ഈസ്റ്റ് ഇന്ത്യീസ്സും ഇന്ത്യൻനിയമങ്ങൾ പകർത്തി. അമേരിക്കനൈക്യനാടുകളിലും, കനഡ മുതലായ ബ്രിട്ടിഷ് ഓവർസീസ് ഡൊമീനിയനുകളിലും ഏതാണ്ടൊരു കാലത്താണു നിയമനിർമ്മാണം നടന്നതു. നിയമനിർമ്മാ

ണത്തിനു പ്രേരകമായി നിന്ന പ്രശ്നങ്ങൾക്കും സാദൃശ്യമുണ്ട്. മറ്റു രാജ്യങ്ങളിലെ നിയമങ്ങളുമായി പ്രത്യേകിച്ചൊരു ബന്ധമോ, കടപ്പാടോ ഇല്ല സോവിയറ്റ് നിയമത്തിനു്. ഡെന്മാർക്കു, സ്വിറ്റ്സർലണ്ടു് തുടങ്ങിയ ചില ചെറിയ രാജ്യങ്ങളുണ്ടു, സഹകരണത്തിനു പ്രത്യേകിച്ചൊരു നിയമവും നിർമ്മിച്ചിട്ടില്ലാത്തവയായി. ഉണ്ടു എന്നു വാദിക്കുകയാണെങ്കിൽ ഉള്ളവ അത്യന്തം കേവലങ്ങളോ അപൂർണ്ണങ്ങളോ ആണു്.

കൃഷിയുടെ മണ്ഡലത്തിൽ.

മുകളിൽ പറഞ്ഞതിൽ കവിഞ്ഞുള്ള ചിലസഹായങ്ങളും, സ്റ്റേറ്റിൽനിന്നു, കൃഷിയുടെ മണ്ഡലത്തിനു, പണ്ടിനാലേ നൽകി പോന്നിരുന്നതായികാണാം. ഡെന്മാർക്കു, അയർലണ്ടു്, ന്യൂസീലണ്ടു്, കനഡ, യു. എസ്. എ. തുടങ്ങി കാർഷിക മണ്ഡലം അഭിവൃദ്ധമായ രാജ്യങ്ങളും അതിനു നിദർശനങ്ങളാണു. സാങ്കേതിക വിദ്യാഭ്യാസത്തിനേർപ്പാടുചെയ്യുക, വിദഗ്ദ്ധോപദേശത്തിനു ആളുകളെ നിയമിക്കുക, പ്രദർശനങ്ങളും സംഘടിപ്പിക്കുക, ഗവേഷണങ്ങളും നടത്തുകയും ഫലം അപ്പോഴപ്പോളും കർഷകരെ അറിയിക്കുകയും ചെയ്യുക, മാർക്കറ്റുകാണുക, റെയിൽചാർജ്ജു് നിയന്ത്രിക്കുക, കപ്പൽചാർജ്ജിനു സബ്സിഡിയനുവദിക്കുക, വെയർഹൗസുകളും സ്ഥാപിക്കുക, വിദേശങ്ങളിൽ ടെയിഡു ഏജൻസികളും ഏർപ്പെടുത്തുക ഇങ്ങനെപോകും ആ മണ്ഡലത്തിനു സ്റ്റേറ്റിൽനിന്നു നൽകികൊണ്ടിരിക്കുന്ന സഹായങ്ങളുടെ ലിസ്റ്റ്. എന്നാൽ ഒരു കാര്യം, സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളെ മാത്രമുദ്ദേശി

ച്ചുള്ളവയല്ല ഇവയൊന്നും. കൃഷിയെ പൊതുവായികണ്ടുകൊണ്ടുള്ള വയാണു. എന്നാലും സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിനു അവയൊക്കെ വലിയസഹായമാണു. സഹകരണ സംഘങ്ങളുണ്ടാക്കി പ്രവത്തിക്കുവാൻ സ്റ്റേററധികൃതർ കർഷകരെ പ്രേരിപ്പിക്കുകയും, കർഷകരതിനു് തയ്യാറാവുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ടു. കർഷകരെ ഒറ്റയ്ക്കുവരുമ്പോൾ സമീപിക്കേണ്ടിവരുന്ന ബുദ്ധിമുട്ടിൽ നിന്നു, അതു കൊണ്ടു, സ്റ്റേററിനു രക്ഷപ്പെടാൻ കഴിയുന്നു. കർഷകക്കു സംഘടനവഴി, സ്റ്റേററിനെ കൂട്ടായി സമീപിക്കാമെന്ന സൗകര്യവുമുണ്ടാകുന്നു.

ധനസഹായം.

സേ്റ്റിൽ നിന്നു സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കു നല്കുന്ന മറെറാരു സഹായം ധനസഹായമാണു. പല രാജ്യങ്ങളിലും, സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങൾ സർക്കാരിൽനിന്നു ധനസഹായങ്ങൾ വാങ്ങിയനുഭവിക്കുന്നുണ്ടു. സേ്ററിൽ നിന്നു സഹായം സ്വീകരിക്കുന്നതു ആശാസ്യമല്ലെന്ന അഭിപ്രായമാണു ആചാര്യന്മാരിൽ പലർക്കുമുള്ളതു്. സ്വയം മുൻകൈയെടുത്തു പ്രവത്തിച്ചുകയറുവാൻ ജനങ്ങൾക്കുള്ള വാസനയും കഴിവും, അവരിലെ സ്വാശ്രയബോധവും, സേ്ററിന്റെ സഹായം കെട്ടുത്തികളയുമെന്നും, സംഘങ്ങളുടെ പ്രവത്തന സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനു ഭംഗമുണ്ടാകുമെന്നും ആണു അവരതിനു പറയുന്ന ന്യായം. ഇതിനു എതിരായ അഭിപ്രായക്കാരുമുണ്ടു. മുതൽ മുടക്കിനു വകയാണാതെ വിഷമിക്കുന്ന സാധാരണ ജനങ്ങൾക്കു, സേ്ററിൽനിന്നു, പ്രാരംഭ പ്രവത്തനങ്ങൾക്കായി ധനസഹായം ലഭിക്കുക എന്നതു ഒരനുഗ്രഹമാകുമെന്നു അവർ മൂണ്ടികാണിക്കുന്നു. സ്വാശ്രയബോധത്തെ ബാധിക്കാതിരുന്നാൽ മതിയല്ലൊ എന്നാണവർ പറയുന്നതു്. സഹക

രണത്തിന്റെ പൂർവ്വാചാര്യന്മാരിലൊരാളായ സർ ഹോറസ് പ്ലങ്കറ്റ് ആ അഭിപ്രായക്കാരനാണു. അദ്ദേഹം പറയുന്നു "State assistance should be so given as to evoke and supplement but on no account to provide a substitute for voluntary effort" [സേവനം സഹായംനൽകുന്നതു, ആത്മപ്രോദ്ദനയെ ഉണർത്തുകയും പൂരിപ്പിക്കയും ചെയ്യും വിധമായിരിക്കണം; പകരംവെയ്ക്കാനാകരുതു] 1913-ൽ ഇന്ത്യയിലെ സെൻടൽ പ്രോവിൻസസ് സഹകരണ സമ്മേളനത്തിൽ വെച്ച, സഹകരണസംഘ രജിസ്ട്രാരായിരുന്ന എച്ച്. ആർ. ക്രോസ്ത്വെയിറ് (H. R. Crosthwaite) ചെയ്ത ഒരു പ്രസ്താവനയും ഇത്തരുണത്തിൽ ശ്രദ്ധേയമാണു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസ്താവന ചുവടെചേർക്കുന്നു. "As for on the State and the Co-operative movemeut are concerned, the true art of administration will be found, I suggest, in accurately placing the line which is to separate self help pure and simple from State aided selfhelp. This line is by no means immutable but must from time to time be shifted backwards and forwards" (സ്റ്റേറും സഹകരണ പ്രസ്ഥാനവും സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം, എന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ, കേവലമായ സ്വയംസഹായവും, സ്റ്റേറും സഹായത്തോടുകൂടിയ സ്വയം സഹായവും തമ്മിൽ വേർതിരിച്ചു കൃത്യമായ ഒരു അതിർത്തി രേഖയിടുന്നതിലാണു ഭരണസാമർത്ഥ്യം കിടക്കുന്നതു എന്നാണു. ഈ രേഖ ഇളക്കാൻ പാടില്ലാത്തതല്ല. മറിച്ചു പിന്നോക്കവും, മുന്നോക്കവും കൂടെക്കൂടെ മാറിയിടേണ്ടതാണു.) അനുഭവജ്ഞാനത്തിൽനിന്നു ഉറന്നതാണു മി. ക്രോസ്ത്വെയിററിന്റെ അഭിപ്രായം എന്നു വ്യക്തമാകുന്നു.

വസ്തുത ഇങ്ങനെയൊക്കെയാണെങ്കിലും, സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങൾ സ്റ്റേറ്റിൽനിന്നു സഹായം പറ്റുന്നതിനെതിരാണു അന്തർദ്ദേശീയ സഹകരണസഖ്യത്തിന്റെ നേതൃത്വം. ഈ നിലപാടിന്റെ പേരിൽ 1904-ൽ, കാഷ്ടികസഹകരണസ്ഥാപനങ്ങൾ സഖ്യത്തിൽനിന്നു പിരിഞ്ഞുപോകേണ്ടിവന്നു. ഇന്നും അക്കാര്യം സഖ്യത്തിനകത്തു, ചേരിതിരിവിനും അഭിപ്രായസംഘട്ടനങ്ങൾക്കും കാരണമായി നിലകൊള്ളുന്നു. സഖ്യത്തിലെ അംഗഘടകങ്ങളെല്ലാം, ഒരുവിധത്തിലല്ലെങ്കിൽ മറെറാരുവിധത്തിൽ, സ്റ്റേറ്റു സഹായം പറ്റുന്നവയാണ്. എങ്കിലും സഖ്യത്തിന്റെ നേതൃത്വം പിടിവാശിയിൽത്തന്നെ നില്ക്കുന്നു. വികസ്വരരാജ്യങ്ങളിൽ സ്റ്റേറ്റിന്റെ സഹായം കൂടാതെ സഹകരണം വളരുകയില്ലെന്നു ഐ. എൽ. ഒ (International Labour Office) മൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നുണ്ട്.

സ്റ്റേറ്റു ധനസഹായം യൂറോപ്പിൽ.

ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ഉപഭോക്തൃമണ്ഡലത്തിനു വേണ്ട പ്രവർത്തനധനം മുഴുവൻ സംഭരിക്കുവാൻ ആ മണ്ഡലത്തിനുതന്നെ സാധിക്കുന്നുണ്ട്. ഭവനനിർമ്മാണരംഗത്തിനു അതു സാധ്യമാകുന്നില്ല. ആ മണ്ഡലം, സർക്കാരിന്റെ ഉദാരമായ ധനസഹായംകൊണ്ടു കൂടിയാണു പ്രവർത്തിച്ചുപോരുന്നതു്. സ്റ്റേറ്റിൽനിന്നു സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിനുള്ള ധനസഹായം ഒന്നാംലോകയുദ്ധത്തിനു ശേഷം വർദ്ധമാനമായിരിക്കുകയാണു്. കാഷ്ടികസഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളെ ധനസഹായം നല്കി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക എന്നതാണു യൂറോപ്യൻ

സ്റ്റേറുകളും കൈക്കൊണ്ടിട്ടുള്ള യുദ്ധാനന്തരനയം. ചില സ്റേറ റുകളും വ്യാവസായികസംഘങ്ങളേയും ഉദാരമായി സഹായിച്ചുവ രുന്നുണ്ട്. ഇറാലിയും ഫ്രാൻസും അക്കാര്യത്തിൽ മുൻപന്തിയിൽ നില്ക്കുന്നു. ഭൂവികസനപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും മറ്റുമായി ദീർഘകാല വായ്പകളും നല്കുന്ന ഭൂസ്വത്തു ജാമ്യബാങ്കുകൾക്കു, സ്റേറേറിന്റെ ധനസഹായം കൂടാതെ, ഏതു രാജ്യത്തും, പ്രവർത്തനം സാധ്യമല്ല. പ്രശസ്തങ്ങളായ ഇറാലിയൻ ലേബർ കോൺടാക്ടറു സംഘങ്ങളു ടെ വിജയത്തിനു നിദാനം സ്റേറേറിന്റെ ഔദാര്യമാണ്. അയർല ണ്ടിലെ കാർഷികസംഘങ്ങളും സ്റേറേറിന്റെ കൃഷിവകുപ്പിൽ നിന്നു നേരിയ പലിശയ്ക്കു വായ്പ വാങ്ങിയുപയോഗിക്കുന്നു. പ്രയ തശേഷിമാത്രം കൈമുതലായുള്ള, സമൂഹത്തിലെ അധഃസ്ഥിതർക്കു, പ്രവർത്തനധനത്തിനു സ്റേറേറിന്റെ ഔദാര്യമല്ലാതെ മറ്റുവഴി ബമില്ല.

സാമ്പത്തികസഹായം ഇന്ത്യയിൽ.

സ്റേറേറിൽനിന്നു മുൻകൈയെടുത്തു സഹകരണപ്രസ്ഥാ നമേർപ്പെടുത്തിയ രാജ്യമാണല്ലൊ ഇന്ത്യ. സർക്കാർ ആദ്യമായി ഒരു സഹകരണനിയമം നിർമ്മിച്ചു. ആവശ്യമായ ഉദ്യോഗസ്ഥ ന്മാരെ നിയമിച്ചു. ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ ജനങ്ങളെ സമീപിച്ചു കാര്യം ധരിപ്പിച്ചു. അവരെകൊണ്ട് സംഘങ്ങളും ഉണ്ടാക്കിച്ചു. എന്നാൽ ഗവണ്മെന്റിനെ ആശ്രയിച്ചു മാത്രം കഴിയുന്ന ഒന്നാകരുതു പ്രസ്ഥാ നം എന്നു അതേർപ്പെടുത്തിയ ഗവണ്മെണ്ടിനുണ്ടായിരുന്നു. എന്നു വെച്ചു സർക്കാർ സഹായം തീരെ ഒഴിവാക്കണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചി രുന്നതുമില്ല. ഒഴിവാക്കിയാൽ സ്വതന്ത്രമായി നിന്നു പ്രവർത്തിക്കു

വാൻ തക്ക സാമ്പത്തികശേഷിയോ, മിതവ്യയബോധമോ ജനങ്ങൾക്കില്ലെന്നു സർക്കാരിനറിയാമായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു പ്രാരംഭത്തിൽ സംഘമൊന്നിനു 2000 ക. വരെ ധനസഹായം നല്കാൻ ഗവണ്മെണ്ടു തീരുമാനിച്ചു. സൗജന്യമായല്ല, വ്യാപാരകാര്യങ്ങളിൽ സാധാരണ കൈക്കൊള്ളാറുള്ള വ്യവസ്ഥയിൽ, പലിശ ചുമത്തികൊണ്ടു; പത്തു തുല്യവാഷ്ികഗഡുക്കളായി തിരിച്ചടക്കണമെന്ന വ്യവസ്ഥയിൽ. പലിശയുടെ തോതു നേരിയതായിരുന്നു. സംഘങ്ങൾ ചേർന്നു സെൻടൽ ബാങ്കുകളുണ്ടാക്കി പ്രവർത്തിക്കുന്നതുവരെ തുടർന്നുപോന്നു ഈ സഹായം. ഭൂപണയ ബാങ്കുകളേയും, ഭവനനിർമ്മാണസംഘങ്ങളേയും ഡിബഞ്ചറുകൾ വാങ്ങിച്ചും, ദീർഘകാല വായ്പകൾ വല്ലിയും സഹായിക്കുന്നു. സർക്കാർ സഹായം വളർന്നു വളർന്നു പാർട്ടിണർഷിപ്പോളം എത്തിയിരിക്കുകയാണിന്നു. സഹകരണരംഗത്തു ഇന്നുള്ള പ്രവർത്തനധനത്തിന്റെ വലിയൊരു ശതമാനം സ്റ്റേറ്റിൽനിന്നു റിസർവ്വ് ബാങ്കു് ഓഫ് ഇന്ത്യ വഴി ഒഴുകിവരുന്നതാണെന്നു കാണാം. സഹായത്തിന്റെ ഈയൊഴുക്കു സഹകരണമണ്ഡലത്തിന്റെ എല്ലാ രംഗങ്ങളിലും ചെന്നെത്തുന്നുണ്ടു്.

സഹായത്തിന്റെ ആവശ്യകത.

സഹകരണത്തെ, അതിന്റെ ആവിർഭാവകാലത്തു, സംശയത്തോടുകൂടിയാണു ഗവണ്മെൻറുകൾ വീക്ഷിച്ചിരുന്നതു എന്നു സൂചിപ്പിക്കുകയുണ്ടായല്ലൊ. ചിലരാജ്യങ്ങളിൽ പകവെച്ചു പെരുമാറുകപോലും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടു. എന്നാൽ, ഇന്നു, എല്ലാ ഗവണ്മെ

ൻമകളും സമ്മതിക്കുന്നു, കൃഷി വ്യവസായം വാണിജ്യം തുടങ്ങി യ സാമ്പത്തിക മണ്ഡലങ്ങളെ വികസിപ്പിച്ചുറപ്പിച്ചു നിത്തുവാൻ സഹകരണത്തിനു കഴിയുമെന്നു. ആ മണ്ഡലങ്ങളെ ഉറപ്പി ച്ചു നിത്തേണ്ടതു സ്റ്റേററിൻെറ സുസ്ഥിരതയ്ക്കാവശ്യമാണെന്നും. അപ്പോൾ സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തെ പ്രോത്സാഹനം നൽകി പോഷിപ്പിച്ചെടുക്കുക സ്റ്റേററിൻെറ ആവശ്യവും കടമയുമായ്തീരുന്നു. മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥിതിയുടെ വികസനത്തോടൊപ്പം ചൂഷണ പ്രക്രിയകളും വികസിക്കുന്നുണ്ടു. അതിൻെറ ഫലമായി അധ്വാ നിക്കുന്ന ജനവിഭാഗത്തിനിടയ്ക്കു പഞ്ഞവും പട്ടിണിയും വർദ്ധിക്കുന്നു. സ്റ്റേറുകൾ അഭിമുഖീകരിക്കേണ്ടിവരുന്ന ഏററവും ആപൽക്കര മായ പ്രശ്നം അതാണു. പട്ടിണിയിൽ വേവുന്നവരെ സഹാ യിക്കുന്ന ഏർപ്പാടാണു സഹകരണമെന്നും, പ്രത്യക്ഷോദാഹര ണങ്ങൾകൊണ്ടു അവരെ ബോധ്യപ്പെടുത്തുകയാണെങ്കിൽ അവർ കലാപത്തിലേയ്ക്കു നീങ്ങാതെ ആ വഴിക്കു തിരിഞ്ഞുകൊള്ളുമെന്നും, Every state will and must come forward to give its full support in all possible ways to a movement whose work has the greatest possible influencc ensuring the peace and prosperity of the country. [രാജ്യത്തു സമാധാ നവും, സമൃദ്ധിയും ഉറപ്പുവരുത്തുവാൻ ഏററവും കൂടുതൽ സ്വാ ധീനം ചെലുത്തുവാൻ കഴിയുന്ന സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിനു സർവ്വതോമുഖമായ പിന്തുണ എല്ലാ സ്റ്റേറുകളും നൽകും, നൽകണം] എന്നും സഹകരണത്തിനൊരാചാര്യനായി എണ്ണപ്പെടുന്ന എസ്സ്. എസ്സ്. താൽമാക്കി, "Co-operation in India and Abroad' എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു.

സ്റ്റേറ്റു നിയന്ത്രണം

ചില സ്റ്റേറ്റുകളും സഹകരണത്തിന്റെ മണ്ഡലത്തിലേയ്ക്കു വളരെയെറെ അതിക്രമിച്ചു കടക്കാറുണ്ടു. കൃഷിയുടെ മണ്ഡലം ഉദാഹരണമായി എടുക്കാം. പല സ്റ്റേറ്റുകളെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളവും കൃഷിയുടെ നിലവാരം താഴ്ന്നതാണു. മണ്ഡലത്തിന്റെ അസംഘടിതാവസ്ഥയാണു, അതിനുകാരണം. കാർഷിക മണ്ഡലത്തിന്റെ പ്രാധാന്യവും, അതിനെ അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയും സ്റ്റേറ്റിനു ബോധ്യമാണു. അങ്ങനെ ആ മണ്ഡലം പുനസ്സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിനായി സ്റ്റേറ്റു മുൻകൈയെടുക്കുകയാണെങ്കിൽ അതിൽ അസ്വാഭാവികതയില്ല. എന്നാൽ സ്റ്റേറ്റ് ഒരു കാര്യം മനസ്സിരുത്തേണ്ടതുണ്ടു് സ്വാധികാരിയായി ചെങ്കോൽ കൈയിലെടുക്കാതിരിക്കൽ അതോക്കത്തെ പ്രവർത്തിച്ചു പോവുകയാണു ചില പ്പോഴും സ്റ്റേറ്റുകളും. ആസ്ട്രിയയിലും, ഫ്രാൻസിലും സ്വയം ചോദനാസിദ്ധാന്തത്തിന്റെ നിരാസത്തോളം കൊണ്ടെത്തിച്ച സ്റ്റേറ്റിന്റെ നീക്കം. ആസ്ട്രിയയിലുണ്ടായ സംഘങ്ങളിൽ ഏറിയകൂറും ഗവണ്മെന്റിന്റെ പ്രേരണയുടേയോ, സമ്മർദ്ദത്തിന്റേയോ ഫലമായുണ്ടായവയാണു. സക്കാർ നിയന്ത്രണം കശ്നമായി അവയുടെ മേൽ ചുമത്തപ്പെട്ടു. ക്രെഡിറ്റ് അഗ്രിക്കേ (Credit Agricole)ളിന്റെ അസ്തിത്വം സക്കാർ പിന്തുണയിന്മേലാണു. റൈഫയിസൻ മോഡലിൽ സംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ട സംഘങ്ങളും ചുരുക്കമേയുള്ളു. ഹെർ ഹാസിന്റെ (HerrHaas) കാലത്തു ജർമ്മനിയിലും നടന്നിട്ടുണ്ടു ആ മാതിരി നീക്കങ്ങളും. എന്നാൽ സക്കാരിൽനിന്നു സഹായം പറ്റുന്ന സംഘങ്ങളോടു കൂട്ടുകൂടാൻ റൈഫയിസൻ

സംഘങ്ങളും സന്നദ്ധമായില്ല. കാഷ്ടിക സംഘങ്ങൾക്കു കേന്ദ്രമായി, ഹാസ്, ഒരു "ഇമ്പീരിയൽ ഫെഡറേഷൻ" സ്ഥാപിക്കുക വരെ ചെയ്തിരുന്നതാണു. എല്ലാ കാഷ്ടിക സംഘങ്ങൾക്കും അപ്പക്സ് ഘടകമായിട്ടാണു പ്രഷ്യൻ സെൻട്രൽ കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് ബാങ്ക് സ്ഥാപിച്ചതു്. സ്റ്റേറ്റു സബ്സിഡി കൊണ്ടായിരുന്നു ആരംഭം. തന്മൂലം പ്രവർത്തനം സ്റ്റേറ്റിന്റെ നിയന്ത്രണത്തിലുമായിരുന്നു. റൈഫയിസൻ സംഘങ്ങളും, ഷൂൾസ് ഡെലിഷ് സംഘങ്ങളും പ്രഷ്യൻ ബാങ്കിൽ ചേരുകയുണ്ടായില്ല. അത്യുദാരങ്ങളായ സഹായങ്ങളാണു ഇറ്റാലിയൻ സംഘങ്ങൾക്കു സ്റ്റേറ്റിൽനിന്നു ലഭിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുന്നതു. എന്നാലും സ്റ്റേറ്റിന്റെ കർക്കശമായ നിയന്ത്രണമൊന്നും അവയ്ക്കനുഭവപ്പെട്ടുന്നില്ല.

സ്റ്റേറ്റിന്റെ നിയന്ത്രണം.

സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളും സ്റ്റേറ്റിൽനിന്നു ധനസഹായം പറ്റുന്നതിനെതിരാണു് പ്രധാനന്മാർ പലരും എന്നു പറഞ്ഞുവല്ലൊ. അതിനേക്കാൾ കൂടുതൽ എതിരുണ്ടു, സ്റ്റേറ്റു സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങളുടെ മേൽ ചുമത്തുന്ന നിയന്ത്രണങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ. സ്റ്റേറ്റിൽനിന്നു സഹായം പറ്റുന്നതിനെതിരായി പറയുന്ന ന്യായങ്ങളൊക്കെ ഈ കാര്യത്തിലും ഉന്നയിക്കപ്പെട്ടുന്നവയാണു്. പ്രസ്ഥാനത്തിനു സ്വഭാവജമായി ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ട സ്വതന്ത്രതയും, തൻപോരിമയും നഷ്ടപ്പെടുത്തും എന്നതുതന്നെ ഒന്നു്. ഗവണ്മെന്റിന്റെ മേലനേഷ്ണം ആത്മാത്മവും സജീവവുമാകയില്ല. ഗവണ്മെൻറു സ്വിറ്റ്സ്സിൽനിന്നു വരുന്ന ആഡി

റെറോ സൂപ്പർവൈസറോ സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിൽ വിശ്വസിക്കുന്നവരോ, പ്രസ്ഥാനത്തോട് കൂറുള്ളവരോ ആകാറില്ല. മേലന്വേഷണത്തിന്റെ ഫലത്തെ കുറിച്ച് അവക്കൊരു ഗണനയുമില്ല. മേലധികാരികളെ തൃപ്തിപ്പെടുത്തുകയിൽ കവിഞ്ഞൊരു താല്പര്യം അവക്കുണ്ടെങ്കിൽ അതു തങ്ങളുടെ ലാവണവും, ശമ്പളവും നിലനിത്തണം എന്നതു മാത്രമാണ്. അതിൽ കവിഞ്ഞൊരു താല്പര്യം അവക്കുണ്ടായാകേണ്ട കാര്യമില്ല. സർക്കാരിന്റെ നിയന്ത്രണവും ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ ഇടപെടലും സഹകരണസ്ഥാനപങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം ആത്മവിശ്വാസധ്വംസകവും, സ്വാശ്രയബോധവിനാശകവുമാണ്. എന്തിനും സർക്കാരിനെ സമീപിക്കുക എന്നാവും സ്ഥാപനങ്ങൾക്കു കുറെ ചെന്നാൽ. കാലാന്തരത്തിൽ അവ ആത്മവീര്യം തീരെ വിസ്മരിച്ചുപോകും. പ്രസ്ഥാനം ക്രമത്തിൽ നിസ്സഹായാവസ്ഥയിൽ എത്തിച്ചേരും. പിന്നതിൽനിന്നു വിമോചനം തരപ്പെടാതെ വരും. ഇതൊക്കെ സ്റ്റേറ്റു ഇടപെടലിനെതിരായ ന്യായങ്ങളാണ്.

രജിസ്ട്രാറെന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥൻ.

ഒരു സംഘം റജിസ്റ്റർ ചെയ്യ കിട്ടേണമെന്നുണ്ടെങ്കിൽ അതിനുള്ള അപേക്ഷയും, അപേക്ഷയൊന്നിച്ചുണ്ടായിരിക്കേണ്ട രേഖകളും, ഒരു സിവിൽ ആഫീസ്സറുടേയോ, നിയമകോടതിയുടേയോ മുമ്പാകെ ഹാജരാക്കിയിരിക്കണമെന്നാണ് മിക്ക യൂറോപ്യൻരാജ്യങ്ങളിലേയും ചട്ടം. ഇംഗ്ലണ്ടു അക്കാര്യത്തിൽ ഒരു വ്യത്യസ്തമാണ്. അവിടെ അതിനായി റജിസ്ട്രാർ എന്ന പേരിൽ ഒരു പ്രത്യേക ഉദ്യോഗസ്ഥനുണ്ട്. സംഘം വേണമെന്നുള്ളവർ അപേക്ഷയുമായി

സമീപിക്കേണ്ടതു അദ്ദേഹത്തെയാണു്. സംഘത്തിന്റെ രൂപവല്ക്കരണവും സംഘപ്രവർത്തനത്തിനു വേണ്ടി ഉണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്ന നിബന്ധനകളും പരിശോധിച്ചു, നിയമാനുരോധമായിരിക്കുന്നു എന്നു ബോധ്യമായാൽ, രജിസ്ട്രാർ, സംഘം രജിസ്റ്റർ ചെയ്തുകൊടുക്കും. സംഘത്തിന്റെ ആഡിറ്റ് ചെയ്ത കണക്കുകളും, കാലികങ്ങളായ ചില റിട്ടേണുകളും യഥാകാലം ഫയലാക്കണമെന്നു നിർബ്ബന്ധിക്കുകയും ചെയ്യും. ഇതാണു രജിസ്ട്രാരുടെ പ്രധാനകൃത്യങ്ങൾ. ആഡിറും, പരിശോധനയും, മേലന്വേഷണവും രജിസ്ട്രാരുടെ കൃത്യങ്ങളല്ല. ഇൻകമ്പറിയും, ക്യാൻസിലേഷനും ആകാം. ചില സംഗതികളിൽ ക്രിമിനൽ നടപടികളെടുക്കാമെന്നുമുണ്ട്.

ഇന്ത്യയിൽ രജിസ്ട്രാർക്കും സ്റ്റാഫിനും കവിഞ്ഞ അധികാരമാണു്. രജിസ്ട്രേഷൻ മാത്രമല്ല, ആഡിറും, പരിശോധനയും, മേലന്വേഷണവും, ഇൻകമ്പറിയും, ക്യാൻസലേഷനും, ലിക്വിഡേഷനുമൊക്കെ രജിസ്ട്രാരുടെ കൃത്യങ്ങളാണു്. വിദ്യാഭ്യാസപ്രചരണങ്ങളും, സംഘടനാപ്രവർത്തനവും പോലും, രജിസ്ട്രാരുടെ കൃത്യങ്ങളായിരുന്ന പ്രാരംഭത്തിൽ. മിക്ക പ്രവിശ്യകളിലും റവന്യൂ ക്രിമിനൽ അധികാരങ്ങളുമുണ്ടു്. പ്രസ്ഥാനമേർപ്പെട്ടുത്തുന്ന കാലത്തു ജനങ്ങളിൽ നിലനിന്നിരുന്ന അനക്ഷരതയുടേയും അജ്ഞതയുടേയും പേരിൽ രജിസ്ട്രാക്കിങ്ങനെ വിപുലമായ അധികാരങ്ങൾ നല്കിയതാണു്. ക്രമത്തിൽ അധികാരങ്ങളോരോന്നും അനുദ്യോഗസ്ഥ പക്ഷത്തേയ്ക്കു പകരണമെന്നു പ്രസ്ഥാനമേർപ്പെടുത്തിയ ഗവൺമെന്റിനുദ്ദേശമുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ കൈവന്ന അധികാരങ്ങൾ വിട്ടുന്നതിനല്ല, കൂടുതൽ കൂടുതൽ പിടിച്ചെടുക്കയും, ദുർവിനിയോഗിക്കയും ചെയ്യുന്നതിലാണു അധികാരികൾ കൂടുതൽ താല്പര്യം പ്രദർശിപ്പിച്ചുപോരുന്നതു്. പ്രസ്ഥാനത്തിനകത്തുനിന്നു അതിന്റെ ഊർജ്ജം

ചോത്തുന്നതും, ഒരു യാന്ത്രികത്വം സൃഷ്ടിക്കുന്നതുമായ എടവാടാണതു്. സക്കാർ സഹായം വികസിച്ചു വികസിച്ചു സ്റ്റേറ്റ് പാർട്ടണർഷിപ്പോളം എത്തിയിരിക്കുന്നു ഇന്ത്യയിലെന്നു പ്രസ്താവിക്കുകയുണ്ടായല്ലൊ. സക്കാർ സഹായം വികസിക്കുന്നതോടൊപ്പം, പ്രസ്ഥാനത്തിനുമേൽ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാക്കുള്ള പിടി മുറുകുകയാണു്. സ്റ്റേറ്റിന്റെ സാമ്പത്തികനയത്തിനും, അതിന്റെ നിർവ്വഹണത്തിനായി ആവിഷ്കരിക്കപ്പെടുന്ന പരിപാടികൾക്കും ഇണങ്ങിപോകണം സഹകരണപ്രവർത്തനങ്ങളും എന്നുണ്ടു് സോവിയറ്റ് യൂണിയനിലും അതിന്റെ സ്വാധീനവലയത്തിൽപ്പെട്ട സോഷ്യലിസ്റ്റ് രാജ്യങ്ങളിലുമെങ്കിലും ആഭ്യന്തരഭരണകാര്യങ്ങളിലുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം സഹകരണസ്ഥാപനങ്ങൾക്കു നിഷേധിക്കപ്പെട്ടിരുന്നില്ല.

പ്രസ്ഥാനം സ്റ്റേറ്റിനുനേരെ.

രാഷ്ട്രീയനിഷ്പക്ഷത; മതനിഷ്പക്ഷതയും.

സഹകാരികൾ എന്ന നിലയിൽ കക്ഷിരാഷ്ട്രീയത്തിലും, മതകാര്യങ്ങളിലും കൈയിടാതിരിക്കണമെന്ന നിലപാടാണു, മിക്ക രാജ്യങ്ങളിലും സഹകരണപ്രസ്ഥാനമെടുത്തിരിക്കുന്നതു്. സാധാരണക്കാരായ ജനങ്ങൾ ഭിന്നരാഷ്ട്രീയ കക്ഷികളിലും, വ്യത്യസ്തമതങ്ങളിലും ഉൾപ്പെട്ടു കഴിയുന്നവരാകും. അങ്ങനെയാകുമ്പോൾ സ്വന്ത അണികളിൽ ഐക്യവും, സൗഹൃദവും നിലനിർത്തുവാൻ ഈ നിലപാടു സഹായകമാണു്. മതവും, കക്ഷിരാഷ്ട്രീയവും വലിച്ചിഴക്കുകയാൽ സഹകരണപ്രവർത്തനം തുലഞ്ഞിട്ടുള്ളതിനു ഉദാഹരണങ്ങളുണ്ടു്. നിഷ്പക്ഷതാപരിപാലനത്തിൽ ഐറിഷ് അഗ്രി

കം ച്ചറൽ ഓർഗനൈസേഷൻ സൊസൈററി അഭിനന്ദനാഹ്മായ വിജയം കൈവരിച്ചിട്ടുണ്ട്. മതകാര്യങ്ങളിലും, രാഷ്ട്രീയത്തിലും നിഷ്പക്ഷത പ്രഖ്യാപിച്ചുകൊണ്ടായിരുന്നു ബ്രിട്ടണിൽ ഉപഭോക്തൃ സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ആവിർഭാവം. എന്നാൽ ഏറെ താമസിയാതെ പ്രവർത്തകർ, ആ പ്രഖ്യാപനം അതിലംഘിച്ചു പ്രവർത്തിക്കേണ്ടിവന്നു. ഗവണ്മെൻറ് പ്രസ്ഥാനത്തിനു നേരെ കൈക്കൊണ്ട നയദോഷമാണു അവരെ രാഷ്ട്രീയത്തിലേക്കിഴച്ചതു എന്നു വാദിക്കാമെങ്കിലും, സാധാരണക്കാരെ കാണുന്ന, അവർക്കുവേണ്ടി നയപരിപാടികളാവിഷ്കരിക്കുന്ന, ഗവണ്മെണ്ടിനു കീഴിലേ സഹകരണം ജനസാമാന്യത്തിന്റേതാവുകയുള്ളുവെന്നും അങ്ങനെയൊരു ഗവണ്മെൻറില്ലെങ്കിൽ ഉണ്ടാക്കാനും സഹകാരികൾ ശ്രമിക്കേണ്ടിവരുമെന്നും, ബ്രിട്ടണിലെ സംഭവം തെളിയിക്കുന്നു. രാഷ്ട്രീയനിഷ്പക്ഷതയിൽനിന്നു വഴുതിയെങ്കിലും ബ്രിട്ടിഷ് ഉപഭോക്തൃസഹകരണത്തിനു യാഥാസ്ഥിതികരാഷ്ട്രീയത്തോട് (Conservatism) മാത്രമേ എതിരുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. മറഭിപ്രായഗതികളേയെല്ലാം അതിനകത്തു തമ്മിലിണക്കികൊണ്ടുപോകുവാൻ അതിനു കഴിഞ്ഞു. വിഭിന്നമത വിഭാഗങ്ങൾ തമ്മിൽ ഇടച്ചിൽ ഉണ്ടായതുമില്ല.

രാഷ്ട്രീയക്കാരുടെ നിലപാട്.

സഹകരണ പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെ നിലപാട് മുകളിൽ പറഞ്ഞതാണെങ്കിൽ രാഷ്ട്രീയക്കാരുടെ നിലപാടു മറിച്ചാണു. സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ പിടിച്ചടക്കി സ്വലക്ഷ്യപ്രാപ്തിക്കായി വിനി

യോഗിക്കാമോ എന്നാണു അവരുടെ നോട്ടം. ഇംഗ്ലണ്ടിനേയും, അയർലണ്ടിനേയും സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം അവരുടെ ശ്രമം ഫലിച്ചിട്ടില്ല. ഇറ്റലിയെക്കുറിച്ചു അങ്ങനെ പറയാനാവില്ല. ഇറലിയിൽ സഹകരണം മൂന്നു സമാന്തര പഥങ്ങളിലൂടെയാണു നീങ്ങുന്നതു. 1, കാത്തലിക്ക് 2, സോഷ്യലിസ്റ്റ് 3, ന്യൂട്ടറൽ അഥവാ ലിബറൽ. ഒരേ സ്ഥലാതിർത്തിക്കകത്തു, ഒരേ ഉദ്ദേശം വെച്ചു, മൂന്നു വിഭാക്കാരും വെവ്വേറെ സംഘങ്ങളുണ്ടാക്കി പ്രവർത്തിക്കുകയാണവിടെ. ഇതു പ്രസ്ഥാനത്തിനകത്തു തന്നെ പരസ്പര മത്സരത്തിനും കുശുമ്പുകുത്തലിനും ഇടയാക്കുന്നു.

ബൽജിയത്തിൽ രണ്ടു ചേരിയായേ പിരിഞ്ഞിട്ടുള്ളു. കാത്തലിക്ക് ചേരിയും സോഷ്യലിസ്റ്റ് ചേരിയും. കത്തോലിക്കാ സംഘങ്ങളാണു നാട്ടിൻ പുറങ്ങളും കൈയടക്കിയിരിക്കുന്നതു. അർബൻ പ്രദേശങ്ങളിൽ സ്വാധീനം സോഷ്യലിസ്റ്റ് ചേരിക്കാണു. കത്തോലിക്കാ സംഘങ്ങൾക്കു പള്ളിയും പട്ടക്കാരും പിന്തുണ നൽകുന്നു. അർബൻ സംഘങ്ങൾക്കു സോഷ്യലിസ്റ്റുകാരും.

മതവും രാഷ്ട്രീയവും ചേർന്നു ചേരിതിരിവുണ്ടാക്കിട്ടുള്ള രാജ്യമാണു ഇസ്രായേൽ. അവിടെ ജൂതസംഘങ്ങളും, അറബി സംഘങ്ങളും പരസ്പരം വേർതിരിഞ്ഞുനിന്നു പ്രവർത്തിക്കുകയാണു. ഒരു ജൂതരാഷ്ട്രത്തിന്റെ പ്രതിഷ്ഠാപനം ജൂതന്മാരുടെ ലക്ഷ്യമാണു. അതുകൊണ്ടു അവർക്കു മതത്തേയും, രാഷ്ട്രീയത്തേയും വേർതിരിച്ചു കാണുവാൻ കഴിയുന്നില്ല.

ജർമ്മനിയിൽ രാഷ്ട്രീയത്തെക്കാളേറെ പ്രത്യയ ശാസ്ത്രമാണു സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങളെ കൂടുതൽ സ്വാധീനിച്ചിരിക്കുന്നതു.

ആവശ്യത്തിൽ കവിഞ്ഞു ഫെഡറേഷനുകളുണ്ടാകാൻ അതു ഇടയാക്കി. പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ രക്ഷാധികർതൃത്വം സ്റ്റേറ്റു കൈയടക്കാൻ ശ്രമിച്ചതാണു അങ്ങനെവരാൻ കാരണമെന്നു പറയപ്പെടുന്നു.

സോഷ്യലിസത്തിന്റെ സ്വാധീനം

വിദ്യാഭ്യാസപ്രചാരം, പ്രായപൂർത്തിവോട്ടവകാശം, ടെയിഡ് യൂണിയൻ പ്രവർത്തനം ഇതൊക്കെ തൊഴിലാളികളിൽ തികഞ്ഞ അവകാശബോധവും ഉയർന്ന പൗരബോധവും വളർത്തിവിട്ട ഉപാധികളാണു. കൂട്ടായിനിന്നു വിലപേശലാണല്ലൊ ടെയിഡ്യൂണിയൻ പ്രവർത്തനം. അവകാശങ്ങൾ നേടാൻ നിരന്തരവും, ശക്തവുമായ സമരങ്ങൾ, തൊഴിലാളികൾ നിരവധി നടത്തേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ടു. ഇതു അവരിൽ ഐക്യബോധവും, ആത്മവിശ്വാസവും വളർത്തിവിട്ടു. സോഷ്യലിസ്റ്റാശയത്തിന്റെ പ്രസരണമാണു ഈ പരിണാമങ്ങളുടെ മറെറാരുഫലം. സഹകരണത്തിന്റെ രംഗത്തുമുണ്ടായി അതിന്റെ പ്രതിഫലനം. ബ്രിട്ടീഷ് ഉപഭോക്തൃ സഹകരണത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാക്കൾ സോഷ്യലിസ്റ്റ് ആശയക്കാരായിരുന്നു സഹകരണപ്രസ്ഥാനം ആ ആശയത്തിനൊത്തു നീങ്ങണമെന്നു അവരാശിച്ചു. പ്രവർത്തിച്ചു കുറേ നീങ്ങിയപ്പോൾ പ്രവർത്തകർക്കു തോന്നി പ്രസ്ഥാനത്തിനു സംരക്ഷിക്കപ്പെടേണ്ട ചില താൽപര്യങ്ങളും അവകാശങ്ങളും ഉണ്ടെന്നു്. ആ കാര്യത്തിൽ വേണ്ടതു പ്രവർത്തിക്കുവാൻ അവർ ഒരുപാർലിമെണ്ടറി കമ്മിറ്റി എർപ്പെടുത്തി. കമ്മിറ്റിയുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾ പാർലിമെണ്ടിൽ കോംപ്പിക്കുവാൻ ഒന്നു രണ്ടു എം. പി.-മാരെ സമ്പാദിക്കുകയും ചെയ്തു. സോഷ്യലിസ്റ്റു ആശയക്കാരായ എം. പി മാരുടെമേലുള്ള

സ്വാധീനം വഴി പലതും നേടാനും സംരക്ഷിക്കാനും പ്രസ്ഥാനത്തിനകഴിഞ്ഞു. എല്ലാം ഒരു വിധം ഭംഗിയായി നടന്നു പോന്നു. അങ്ങനെയിരിക്കെയാണു ലോകയുദ്ധം (1914 — 1918) വന്നുചാടിയതു. സ്റ്റേറ്റിന്റെ മട്ടൊക്കെ മാറി. സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിനകത്തുള്ളവരുടെ പിന്തുണ സർക്കാരിനു എക്കാലത്തും ഉണ്ടായിരുന്നതാണു. എന്നിട്ടും യുദ്ധകാലമായപ്പോൾ ഗവമെന്റു പ്രസ്ഥാനത്തെ കൈയൊഴിച്ചു നിക്ഷിപ്ത താൽപര്യത്തെ സഹായിക്കുകയാണു ചെയ്തതു. ഒരു 'നാഷണൽകോ—ഓപ്പറേറ്റീവ് റെപ്രസന്റേഷൻ കമ്മിറ്റി' രൂപവത്കരിക്കപ്പെട്ടു. പാർലിമെൻറിലും ബന്ധപ്പെട്ട മറ്റധികൃത സ്ഥാനങ്ങളിലും പ്രസ്ഥാനത്തിനുവേണ്ടി നിവേദനം നടത്തുകയായിരുന്നു അടിയന്തിരമായ ഉദ്ദേശം. പാർലിമെന്റു തിരഞ്ഞെടുപ്പിനു, കമ്മിറ്റി സ്ഥാനാർത്ഥികളെ നിർത്തി മത്സരിക്കുകയാണെങ്കിൽ, തിരഞ്ഞെടുപ്പു പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കാവശ്യമായ പണം സംഘങ്ങളം വീതിച്ചു വഹിക്കുമെന്നും, രാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ ഗതിപരിണാമങ്ങളം ഉദാസീനമായി വീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കാതെ വെബ് ദമ്പതിമാരുടെ ആശയത്തിനൊത്ത സോഷ്യലിസം സ്ഥാപിക്കുന്നതിനു് ഊർജ്ജസ്വലമായി പ്രവർത്തിക്കുമെന്നും രംഗത്തുള്ള പ്രവർത്തകർ കമ്മിറ്റിക്കു ഉറപ്പു നൽകിയിരുന്നു. അങ്ങനെയാണു ബ്രിട്ടീഷ് രാഷ്ട്രീയത്തിൽ ഒരു കോ—ഓപ്പറേറ്റീവ് പാർട്ടി ആവിർഭവിച്ചതു. ഈ ബ്രിട്ടിഷ് സഹകരണത്തിനകത്തു, മതത്തിന്റെയോ രാഷ്ട്രീയത്തിന്റെയോ പേരിൽ പിളർപ്പും, ചേരിതിരിവും ഉണ്ടാകുന്നില്ല. പൊതുവായി പറയുകയാണെങ്കിൽ, റോച്ച്ഡെയിൽ പയണിയർമാരാവിഷ്കരിച്ച മതരാഷ്ട്രീയ നിഷ്പക്ഷത പാലിക്കപ്പെട്ടുപോരുന്നു എന്നും പറയാവുന്നതാണു. നിഷ്പക്ഷതയുടെ ആവശ്യകത അന്തർദേശീയസഹകരണ സഖ്യത്തിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ കോൺഗ്രസ്സു സമ്മേളിക്കുമ്പോഴൊക്കെ ആവർത്തിച്ചുറപ്പിക്കാറുണ്ടു.

പ്ലങ്കററിന്റെ അഭിപ്രായം.

സഹകരണ "സംഘടനകളും, വിവിധരാഷ്ട്രീയാഭിപ്രായക്കാരായ പുംസ്ത്രീകളെ ഉൾക്കൊള്ളേണ്ടവയാകയാൽ, സഹകാരികളും കക്ഷിരാഷ്ട്രീയം കുറെ വിശാലാർത്ഥത്തിൽ കൈകാര്യം ചെയ്യേണ്ടതാണു," എന്നാണു ഐറിഷ്ു സഹകരണ പ്രസ്ഥാനത്തിനുപജ്ഞാതാവായ സർ ഹോറെസ്സ് പ്ലങ്കററ് ആവശ്യപ്പെട്ടുന്നതു. രാഷ്ട്രീയ നിഷ്പക്ഷതയുടെ കാര്യത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു വലിയ നിഷ്ഠയായിരുന്നു. ഐറിഷ് സഹകരണപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ വിജയത്തിനു കാരണമായി പറയപ്പെട്ടുന്നതു ഈ നിഷ്പക്ഷതയാണല്ലൊ.

കക്ഷിരാഷ്ട്രീയത്തിൽ നിന്നൊഴിഞ്ഞുനിൽക്കണമെന്നു പറയുന്നതിനു, പ്രസ്ഥാനത്തിനു സ്റ്റേററിന്റെ സഹായം വേണ്ടെന്നു അർത്ഥമില്ലെന്നു പ്ലങ്കററ് വ്യക്തമാക്കുന്നുണ്ടു. ട്രാൻസ്പോർട്ടു സൗജന്യം, മാർക്കറ്റിങ്ങ് സൗകര്യം, ധനസഹായം മുതലായി പലതും സഹകരണത്തിനു സ്റ്റേററിൽവിന്നു ന്യായമായി ലഭിക്കേണ്ട അവകാശങ്ങളാണെന്നദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെട്ടുന്നു.

ഇന്ത്യയുടെ കാര്യത്തിൽ.

വിവിധമതക്കാരും, ജാതിക്കാരുമടങ്ങുന്ന ഒരു വലിയ രാജ്യമാണു ഇന്ത്യ. സഹകരണ പ്രസ്ഥാനമിവിടെ ഏർപ്പെട്ടുത്തുന്ന കാലത്തു, തമ്മിൽ അടുക്കാനും, സമ്പർക്കം പുലർത്താനും കഴിയാത്ത ഒരു അവസ്ഥയിലാണു സമുദായങ്ങളും കഴിഞ്ഞിരുന്നതു. അതു കൊണ്ടാകാം, മതവും, സമുദായവും തിരിഞ്ഞു സംഘങ്ങളാകാൻ അന്നു ആളുകളെ അനുവദിച്ചിരുന്നതു. കക്ഷിരാഷ്ട്രീയവും, ഉത്തരവാദിത്വഭരണവും അന്നത്തെ ഗവണ്മെണ്ടു വിദൂരഭാവിയിലെങ്ങാൻ ദർശിച്ചിരുന്നെങ്കിലേ ഉള്ളൂ. അതു കൊണ്ടു രാഷ്ട്രീയ നി

ഷ്പക്ഷതയും ഉദാസീനമായി വിട്ടതാകണം. പിൽകാലത്തു ആ നിലപാടിനു മാറ്റം സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്. നിലവിലിരിക്കുന്ന വ്യവസ്ഥ രാഷ്ട്രീയത്തിലും, മതം, സമുദായം മുതലായവയിലും, സഹകരണം നിഷ്പക്ഷമായിരിക്കണമെന്നാണു. രാഷ്ട്രീയം, മതം, സമുദായം മുതലായവയുടെ പേരിൽ ഒരു സഹകരണ സ്ഥാപനത്തിൽ ആക്കും മെമ്പർഷിപ്പു നിരസിച്ചുകൂടെന്നു പ്രവിശ്യാഗവണ്മെണ്ടുകളും നിയമത്തിൽ വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ അംഗങ്ങളും, വ്യക്തികളെന്ന നിലയിൽ ഈ വക കാര്യങ്ങളിൽ പങ്കെടുക്കുന്നതിനെ വിലക്കുന്നില്ല.

എന്താകണം, അഥവാ എന്താകും.

സ്റ്റേറ്റും സഹകരണവും തമ്മിൽ ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ട, അഥവാ ഉണ്ടാകാവുന്ന ബന്ധം എന്തെന്നു ചോദിച്ചാൽ സ്വൽപം വിലോചിച്ചു വേണ്ടിവരും ഉത്തരം പറയുക. അന്തർദേശീയമായി ആക്കും നിക്ഷേധിക്കാനോ, അവഗണിക്കാനോ ആകാത്ത മാറ്റങ്ങളും സാമൂഹ്യ-സാമ്പത്തിക രംഗങ്ങളിൽ സംഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണു. സോഷ്യലിസത്തിന്റെ കാലാവസ്ഥയിലാണു ലോകമിപ്പോൾ എത്തിനിൽക്കുന്നതു. സോഷ്യലിസത്തിലെത്താതെ ഇനി ഒരു ജനതയും സമ്മതിക്കുകയില്ല. സോഷ്യലിസത്തിലേയ്ക്കു നീങ്ങുകയോ, നീങ്ങാനാഗ്രഹിക്കുകയോ ചെയ്യുന്ന ഏതു ഗവണ്മെണ്ടിനും പ്ലാൻചെയ്തു പ്രവർത്തിക്കാതെയും, സഹകരണത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കാതെയും കഴിയുകയില്ല. അപ്പോൾ സ്റ്റേറ്റിന്റെ നയപരിപാടികൾക്കനുരോധമായിനിന്നു പ്രവർത്തിക്കേണ്ടിവരും സഹകരണം. അവിടെ സ്വയംചോദനയുടേയോ, രാഷ്ട്രീയ നിഷ്പക്ഷതയുടേയോ പ്രശ്നം വലിച്ചിട്ടിട്ടു കാര്യമില്ല. അപ്പോഴും ആഭ്യന്തര ഭരണസ്വാതന്ത്ര്യം സഹകരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കു നഷ്ടപ്പെടാതിരിക്കാൻ സ്റ്റേറ്റ് മനസ്സിരുത്തേണ്ടതാണു്. സഹകരണ

പ്രസ്ഥാനം വളർന്നു വികസിക്കുകയും ദേശീയശക്തിയായ
രിണമിക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ, സ്റ്റേററിന്റെ വ്യവസായ
ജ്യനയങ്ങളുമായി ഉരസലുണ്ടാകുമെന്നു എസ്. എസ്. താൽ
പര്യേ വ്യക്തമാക്കീട്ടുള്ളതാണു. "മുതലാളിത്തത്തിനു പ്രാമാണ
ഗവമ്മെണ്ടാണെങ്കിൽ ഉരസലിനു മൂർച്ചകുട്ടും" ("The con
will be keen if the capitalist interests have a la
voice in Goverment") എന്നാണു അദ്ദേഹം പ്രഖ്യാപി
ക്കുന്നതു. മുതലാളിത്തം തീരെ തിരോഭവിക്കുവാൻ കാല
പിടിക്കുമെന്നതു നിശ്ചയമാണു. തിരോഭവിക്കുന്നതുവരെ
സ്വവ്യവസ്ഥിതികളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന സഹകരണസ്
ങ്ങൾക്കു പരസ്പരം അന്തർദേശീയ വ്യാപാരബന്ധം നി
കൊണ്ടുപോകാതൊക്കുകയില്ലല്ലൊ. താരിപ്പു, എക്സൈസ്, സ
ഡികം, എക്സ്ചേഞ്ചു്, ലേബർ എന്നീ കാര്യങ്ങളെ
ന്ധിച്ചു രാജ്യങ്ങൾ തമ്മിൽ നയവ്യത്യാസങ്ങൾ കാണും.
രോന്നിലേയും വ്യവസ്ഥിതിക്കവലംബമായി നിൽക്കുന്ന പ്ര
ശാസ്ത്രത്തിനും അന്തരം കാണും. സഹകരണ പ്രസ്ഥാനം
ദേശീയമായി രാഷ്ട്രീയ നിഷ്പക്ഷത പുലർത്തിപോരേണ്ടത
ആവശ്യകത അവിടെ വ്യക്തമാകുന്നു.

Nagesh Rao
Gokulam
Delhi-110 094

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY

KOTTAYAM

Cl. No. 334 Acc. No. 3049

This book should be returned on or before the date last stamped below.

If the book is not returned on due date
a fine of 25 Ps. per day will be charged

Cl. No. 334
KUN-S
Acc. No. R 3049
Author കുഞ്ഞച്ചൻ ടി.എ
Title സഹകരണം വിവിധ

334
KUN-S
R 3049

കുഞ്ഞച്ചൻ ടി.എ

സഹകരണം വിവിധ

മണ്ഡലങ്ങളിൽ

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY
Call No 334 Acc. No 3049
Author ...
Title ...

Indic Digital Archive Foundation

gpura.org